T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

DÖRT DÖRTLÜK

KONU PEKİŞTİRME TESTLERİ

- Tüm YKS Konuları
- Her Konudan 4 Test
- Video Çözümlü Sorular
- Çözümlü ve Çoktan Seçmeli Sorular

TYT
TARİH

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

DÖRT DÖRTLÜK

KONU PEKİŞTİRME TESTLERİ

- Tüm YKS Konuları
- Her Konudan 4 Test
- Video Çözümlü Sorular
- Çözümlü ve Çoktan Seçmeli Sorular

TYT
TARİH

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI • 9074
YARDIMCI KAYNAK EĞİTİM MATERYALİ • 2827

DÖRT DÖRTLÜK KONU PEKİŞTİRME TESTLERİ
TYT TARİH

Basım Adedi 1.068.608

ISBN 978-975-11-7264-9

Yazar
KOMİSYON

Baskı Yeri:

Sertifika No:

Bu yayın Millî Eğitim Bakanlığı tarafından üniversite sınavına hazırlanan öğrencilere destek olmak amacıyla hazırlanmıştır. Yayında yer alan soruların tamamı özgündür. Yayında yer alan soruların akademik açıdan son incelemelerinin yapıldığı çalışmaya UNICEF Türkiye Temsilciliği katkıda bulunmuştur.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

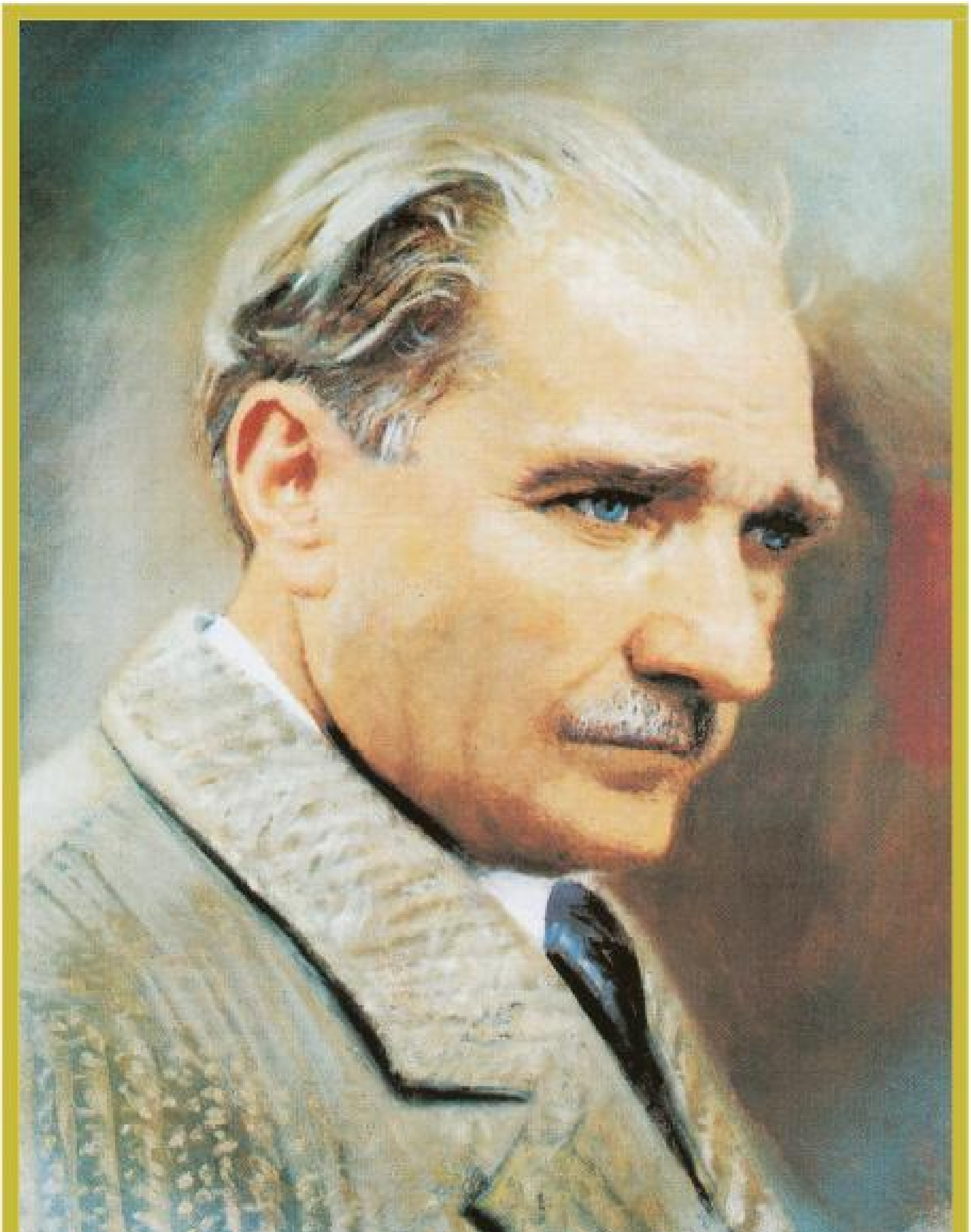
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından eğitimde fırsat eşitliği prensibiyle yürütülen çalışmalar kapsamında sınava hazırlık gruplarına yönelik yardımcı kaynak desteğine devam edilmektedir.

Yardımcı kaynaklarla ilgili yapılan çalışmalara yönelik öğretmen, öğrenci ve veli dönütlerinin olumlu olduğu görülmektedir. Bu bağlamda ortaöğretim düzeyinde Türk dili ve edebiyatı, matematik, fizik, kimya, biyoloji, coğrafya, felsefe, tarih derslerinden TYT'ye yönelik çoktan seçmeli soruları ve bu sorulardan bazılarına ait örnek çözümleri içeren yardımcı kaynaklar oluşturulmuştur.

"TYT'ye Yönelik Dört Dörtlük Konu Pekiştirme Testleri" adıyla sunulan bu yardımcı kaynak setiyle sınava hazırlanan öğrencilere üniversite yolunda destek olmak amaçlanmıştır.

Kitapta her konuya yönelik çözümlü sorular ile çoktan seçmeli soruları içeren 4 test bulunmaktadır. Öğrenciler, çözümlü sorularla konuların önemli noktalarını öğrenirken çoktan seçmeli testlerle öğrendiklerini pekiştirme olanağı bulacaktır. Bu yardımcı kaynakta bulunan çoktan seçmeli testler, konuların özellikleri ve tüm öğrenci düzeyleri göz önünde bulundurularak kurgulanmıştır. 1 ve 2. testlerdeki sorularda konu ile ilgili tanımlara, kavramlara ve konunun temel özelliklerine yer verilmiştir. 3 ve 4. testlerdeki sorularda ise kavramlar arasındaki ilişkilere, uygulamalara yer verilmiş ve öğrencinin konu ile ilgili analiz yapmasına olanak tanınmıştır.

"TYT'ye Yönelik Dört Dörtlük Konu Pekiştirme Testleri" içinde yer alan tüm sorular özgündür ve alanında uzman öğretmenler tarafından hazırlanmıştır. Bu kaynakta yer alan tüm soruların video çözümleri yapılmış, çözüm videoları öğrencilerin karekodla ulaşabileceği hâle getirilmiştir.

Bu yardımcı kaynağın tüm öğretmen ve öğrencilerimize faydalı olması dileğiyle…

KONULARA GÖRE SORU DAĞILIM TABLOSU

KONU	ÇÖZÜMLÜ SORU	1. TEST	2. TEST	3. TEST	4. TEST	TOPLAM
Tarih ve Zaman	14	10	11	11	10	**56**
İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası	15	11	10	12	12	**60**
İslam Medeniyetinin Doğuşu	29	12	12	12	12	**77**
Türklerin İslamiyet'i Kabulü ve İlk Türk İslam Devletleri	10	11	11	10	10	**52**
Yerleşme ve Devletleşme Sürecinde Selçuklu Türkiyesi	6	8	9	8	7	**38**
Beylikten Devlete Osmanlı Siyaseti (1302-1453)	8	8	9	10	8	**43**
Devletleşme Sürecinde Savaşçılar ve Askerler	7	10	8	8	8	**41**
Beylikten Devlete Osmanlı Medeniyeti	8	11	10	9	8	**46**
Dünya Gücü Osmanlı (1453-1595)	11	8	8	8	8	**43**
Sultan ve Osmanlı Merkez Teşkilatı	8	9	10	9	9	**45**
Klasik Çağda Osmanlı Toplum Düzeni	8	10	9	10	11	**48**
Değişen Dünya Dengeleri Karşısında Osmanlı Siyaseti (1595-1774)	8	8	11	10	8	**45**
Değişim Çağında Avrupa ve Osmanlı	8	11	8	9	10	**46**
Devrimler Çağında Değişen Devlet -Toplum İlişkileri	10	8	8	8	10	**44**
Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi (1774-1914)	16	12	12	14	12	**66**
XIX. ve XX. Yüzyılda Değişen Sosyoekonomik Hayat	8	13	11	12	10	**54**
20.Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti ve Dünya	6	12	12	12	12	**54**
Millî Mücadele	10	12	12	12	12	**58**
Atatürkçülük ve Türk İnkılabı	6	12	12	12	12	**54**
TOPLAM	**196**	**196**	**193**	**196**	**189**	**970**

1. **Tanım**: Tarih, insan topluluklarının geçmişteki yaşayışlarını, faaliyetlerini, birbirleriyle olan ilişkilerini yer ve zaman göstererek sebep ve sonuç ilişkileri içerisinde inceleyen bilimdir.

Durum: Türkler ilk yurtları olan Orta Asya'da göçebe bir hayat yaşamış ve hayvancılıkla uğraşmışlardır. İlk yurtta meydana gelen kuraklık, otlakların yetersizliği, başka kavimlerle yapılan mücadeleler gibi etkenler Türklerin ana yurtlarından göç etmelerine neden olmuştur.

Yukarıda verilen durumda, tarihin tanımında yer alan özelliklerden hangisine değinilmemiştir?

A) Yaşam şekli

B) Sebep-sonuç ilişkisi

C) Mekân bilgisi

D) Kronoloji

E) İnsanların ilişkileri

Çözüm:

Yönlendirme bölümündeki tanıma uygun olarak verilen durumdan Türklerin yaşayış şekillerine, Türklerin göç sebeplerine, Orta Asya kökenli olduklarına ve diğer kavimlerle ile ilişkilerine dair bilgi alabiliriz. Bu nedenle A, B,C ve E seçeneklerinde tarihsel özellikler durumla uygunluk gösterirken, D seçeneğinde verilen "kronoloji" kavramına ise durumdaki açıklamalarda yer verilmemiştir.

Cevap: D

2. **Aşağıdakilerden hangisi tarihî olayların araştırılmasında başvurulan yollardan biri olamaz?**

A) Kaynakların belirlenmesine çalışma

B) Coğrafya bliliminden yaralanma

C) Olaylar arasında ilişki kurma

D) Buluntuları inceleme

E) Yaşanan olayları tekrarlayabilme

Çözüm:

Tarihî olayların araştırılmasında başvurulan yollar arasında A, B, C ve D seçeneklerinde verilen çalışmalar araştırma sırasında gerçekleştirilir. Fakat "Yaşanan olayları tekrarlayabilme " tarihî olayların araştırılmasında kullanılamaz.

Cevap: E

3. Sosyal bir bilim olan tarih, bilinmeyene yönelerek onu kendi yöntemleriyle keşfetmeye çalışır ve bilimsel bilgiyi ortaya çıkarmak için kaynaklardan yararlanır. Çünkü kaynak olmadan tarihî gerçekleri ortaya çıkarmak ve onları yazmak mümkün değildir.

Bu düşüncelerle hareket eden bir araştırmacının;

I. destanlar,

II. fermanlar,

III. ses ve görüntü kayıtları,

IV. tarihî eşya ve nesneler,

V. kitabeler

gibi kaynakların hangilerinden yararlanması tarihî bir olayın aydınlatılmasında ulaşılacak sonuçların daha güvenilir olmasını olumsuz etkiler?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Tarihî bir olayın aydınlatılmasında ulaşılacak sonuçların daha güvenilir olması tarih araştırmacısının kullanacağı kaynakların güvenilirliği ile ilişkilidir.Tarihî bilgiye kaynaklık eden malzemelerdir. Birinci el kaynaklar (Ana kaynak) olayın geçtiği döneme ait belge ve buluntulardır; kitabe, abide, arkeolojik buluntu, para vb.dir. Sözlü kaynaklar; efsaneler, destanlar, menkıbeler. Yazılı kaynaklar; tabletler, kitabeler, fermanlar. Sesli ve görüntülü kaynaklar; resimler, fotoğraflar, filmler, video bantları vb. Gerçek eşya ve nesneler, arkeolojik buluntular ile tarihî eşya ve nesneler güvenilir kaynaklar arasındadır. Fakat bu kaynaklar içerisinde sözlü kaynaklar yani efsaneler, destanlar, menkıbeler yazılı kaynak olmadığı için en az güvenilir olan kaynaklar olarak sıralanabilir. Diğer kaynaklar ise yazılı, görüntülü ve sesli kaynaklardır. Kontrol edilmeleri şartıyla güvenilir kaynaklardır. Bu nedenle I. öncül dışındakileri güvenilir kaynaklar olarak gösterebiliriz.

Cevap: A

4. Tarih dersinde tarih biliminin özellikleri ile ilgili öğrencilerin ifadeleri şunlardır:

1. Öğrenci: Doğa bilimlerindeki deney ve gözlem, tarih bilimi için uygulanamaz.
2. Öğrenci: Kaynak olmadan tarihî gerçekleri ortaya çıkarmak ve onları yazmak mümkün değildir.
3. Öğrenci: Tarihin konusu, zaman içindeki insan faaliyetleri ve bu faaliyetler sonucunda ortaya çıkan değişimlerdir.
4. Öğrenci: Tarih tekrarlanmaz, olaylar tektir.

Bu öğrencilerin verdiği bilgilere bakılarak tarih bilimi ile ilgili;

I. Tarih toplumu ve insanı konu edinir.
II. Zamanı geriye döndürmek mümkün değildir.
III. Tarihî bilgiye sadece yazılı kaynaklar malzeme olabilir.
IV. Tarihte deney ve gözlem yoktur.
V. Tarih toplumsal değişimlerin oluşumunu belirler ve yönlendirir.

gibi yargılardan hangilerine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II
C) Yalnız III D) I, II, IV ve V
E) II, III, IV ve V

<u>Çözüm</u>:

Öğrencilerin verdikleri bilgilerden, tarih biliminin konusunun insan faaliyetleri ve bu faaliyetlere bağlı olarak ortaya çıkan değişimler olduğunu, olayların tekrar etme özelliği olmadığı için doğa bilimlerindeki gibi deney ve gözlem yapılamayacağına I,II, IV ve V. öncüllere ulaşılır. Ancak öğrenciler III. öncülde yer alan "tarihî bilgilere yalnızca yazılı kaynaklar aracılığıyla ulaşılır" bilgisine yer verilmemiştir.

Cevap: C

5. **Tarihçi Halil İnalcık;**

"Gerçek bir tarih için kaynaklara gitmek, kaynakları iyi tenkit edip değerlendirmek gerekir."

ifadesi ile:

I. Geçmişte olan olaylardan ders çıkarmasının önemli olduğu,
II. Araştırma ve öğrenimi kolaylaştırmak gerektiği,
III. Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurmanın önemli olduğu,
IV. Tarih bilgisinin kaynaklarla var olacağı,
V. Geçmiş olayların geçmişte kalacağı

ifadelerinden hangisine vurgu yaptığı söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

<u>Çözüm</u>:

Halil İnalcık; "Gerçek bir tarih için kaynaklara gitmek, kaynakları iyi tenkit edip değerlendirmek gerekir." ifadesi ile "Tarih bilgisinin kaynaklarla var olacağı," ifadesini doğrulamaktadır. A ,B, C ve E seçeneklerinde verilen ifadeler ise buradaki ifadeyi kapsamadığı görülür.

Cevap: D

6. Tarihçi, olayların oluş ve gelişiminde rol oynayan faktörlerden hangileri daha etkili olmuştur, bunu tespit etmelidir. Geçmiş zamanlarda meydana gelen olayları ve bu olayları gerçekleştiren kişileri ve toplumları anlayabilmek için genellikle insan psikolojisini iyi bilmelidir. Dâhi olarak tanınan tarihî şahsiyetlerin hayatını aydınlatmak amacıyla kaleme alınan eserler ancak bu gibi dâhileri doğuran ve ortaya çıkaran çevrenin tarihi olarak yazılırsa bilimsel bir eser sayılır. Mesela biz Sezar'ı veya Cengiz Han'ı anlayabilmek için onları ortaya çıkaran Roma, Türk ve Moğol toplumlarını, bu toplumları oluşturan fertlerin psikolojik durumlarını, hayata bakışlarını ve emellerini öğrenmeliyiz.

Buna göre tarihçi araştırma konusunu incelerken,

I. dönemin ruhu
II. dönemin değer yargıları
III. toplumların yaşayışları ve insan psikolojisine etkileri

gibi durumlardan hangilerini dikkate almalıdır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

<u>ÇÖZÜM</u>:

Sorunun yönlendirme bölümünde verilen bilgilere bakılarak dönemin değer yargıları dönemin ruhunu oluşturur. Bu durum doğal olarak insan psikolojisini ve beraberinde toplum psikolojisini şekillendirir. Bu bilgilerden hareketle I. II. ve III. öncüllerdeki durumların hepsine ulaşırız.

Cevap: E

7. **Tarihsel süreç içerisinde;**

- Yazının icadı,
- Kavimler göçü,
- İstanbul'un Fethi,
- Fransız İhtilali

gibi gelişmelerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Türklerin etkisi ile oluşması

B) Toplumsal ilerlemeye hizmet etmesi

C) İnsanlığın genelini etkilemesi

D) Mezopotamya menşeli olması

E) Gelişmişliğin sonucunda yaşanması

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünde verilen gelişmelerin ortak yönü insanlığın genelini etkileyip büyük tarihsel değişimlere neden olmalarıdır ki C seçeneğinde verilmiştir. A,B,D ve E seçeneğinde verilen gelişmeler ise birbirinden bağımsız ayrı ayrı sonuçlardır. Öncülde verilen olayların ortak özelliği değildir.

Cevap: C

8. İnsanlığın varoluş ve yaşam serüveni göz önüne alındığında bugün ulaşılan gelişmişlik düzeyi bir tecrübe birikiminin ürünüdür. Geçmiş ve gelecek bilincine sahip tek varlık olan insan, sahip olduğu tecrübeleri geçmişten edinir ve bunu gelecek nesillere aktarır.

İnsanlığın bu aktarımı için;

I. tarih bilgisi,

II. takvim bilgisi,

III. yazının icadı

gibi faaliyetlerden hangisinin ortaya çıktığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünde verilen açıklamalara bakılarak tarihi bilginin ortaya çıktığı söylenir. insan, sahip olduğu tecrübeleri geçmişten edinir ve bunu gelecek nesillere aktarır. Bu eylem ise tarih bilgisi ile gerçekleşir. Diğer seçeneklerde verilen gelişmelerle ilgili bir bilgi yönlendirme bölümünde bulunmamaktadır.

Cevap: A

9. Tarih öncesi çağlar yazının bulunmasından önce kullanılan malzemeye göre Taş ve Maden Devri, Tarihi dönemler ise büyük toplumsal değişimlere neden olan olaylara göre İlk Çağ, Orta Çağ, Yeni Çağ, Yakın Çağ şeklinde ayrılmıştır.

Tarihin bu şekilde dönemlere ayrılmasının nedeni aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

A) Kaynaklarının yetersizliği

B) Tarih öncesi dönemin tam olarak bilinememesi

C) Yazılı belgelerin sınırlı olması

D) Tarih incelemelerini kolaylaştırılması

E) Bilimsel çalışmaların yetersiz olması

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünde verilen bilgilere bakılarak tarihin çağlara ayırarak incelenmesinin nedeni D seçeneğinde verilen" Tarih incelemelerini kolaylaştırmak" tır. A, B, C ve E seçeneğinde verilen bilgiler ise bu ayrıştırmanın nedeni değildir.

Cevap: D

10. Tarih öncesi dönemlerin sınıflandırılmasında, insanlık tarihi boyunca araç ve gereçlerin yapımında kullanılan taş, toprak ve maden gibi malzemeler esas alınmıştır.

Bu durumun nedenleri arasında;

I. toplumların birbirleriyle iletişimlerinin az olması,

II. yazının henüz kullanılmıyor olması,

III. tarih öncesi süreçte kullanılan malzemelerin sınırlı olması

gibi gelişmelerden hangileri gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Tarih öncesi dönemlerin sınıflandırılmasında taş, toprak ve maden gibi malzemelerin esas alınmasının nedeni yazılı kaynakların bulunmayışıdır. Bu nedenle II. ve III. öncülde verilen "Tarih öncesi süreçte en önemli gelişmenin malzemelerle sınırlı olması" ve "yazılı kaynakların bulunmayışı" soru kökünde verilen bilgiyle örtüşmektedir.

Cevap: D

11. İnsanlar tarihin akışı içinde yaşayışlarını düzenleme ihtiyacıyla zamanı bilmek istemişler ve çeşitli takvimler kullanmışlardır. Miladi takvim; Hz. İsa'nın doğum gününü, hicri takvim; Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye göçünü, Eski Yunanlılar; ilk olimpiyat oyunlarının yapıldığı günü takvim başlangıcı olarak kabul etmişlerdir.

Bu bilgilere göre,

I. Takvim, insanların ihtiyaçları sonucu yapılmıştır.

II. Her toplum kendine göre önemli olan olayı takvim başlangıcı olarak almıştır.

III. Kullanılan takvimlerin başlangıç yılları birbirinden farklıdır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünde verilen bilgilere bakılarak I, II ve III. öncülde verilen bilgilere göre takvimin insanların ihtiyaçları sonucunda ve kendi kültürel birikimleri sonucu önemli gelişmelerin esas alınarak düzenlendiği bu nedenle de her toplumun kullandığı takvim sistemlerinin farklı özellikler içerdiği yargılarına ulaşılır.

Cevap: E

12. "Mısır'da Krallar Vadi 'sinde yapılan kazılar sonucunda birçok Firavun mezarına rastlanmıştır. Bu mezar odaları içerisinde Firavun mumyaları ile Firavunlara ait eşyalar, cam ve mermerden yapılmış eserler ile paralar bulunmuştur. Mezarların duvarlarındaki hiyeroglif dinî yazılar dikkati çekmiştir."

Bu bilgilere dayanarak aşağıdaki hangi bilim dalına ait bir araştırma alanı bulunmamaktadır?

A) Arkeoloji B) Filoloji C) Kimya D) Diploması E) Nümismatik

Çözüm:

Sorunun bilgilendirme bölümünde; kazılar ifadesi "arkeoloji", eşyaların tarihlendirlmesi "kimya", paralar "nümismatik" ve hiyeroglif yazılar "filoloji" bilimi ile ilişkili araştırma alanını gösterir. Diplomasi ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır.

Cevap: D

13. Tarih, insan topluluklarının geçmişteki yaşayışlarını, faaliyetlerini, birbirleriyle olan ilişkilerini yer ve zaman göstererek sebep ve sonuç ilişkileri içerisinde belgelere dayanarak inceleyen bilimdir.

Bu tanıma göre, aşağıdakilerden hangisi, tarih biliminin konusudur?

A) Çatalhöyük'te 2013'te yapılan kazılarda, höyüğün en önemli buluntularının açığa çıkarılması

B) Günümüze kadar keşfedilen en erken tarihli dinî mimarinin içerisinde yer alan Göbeklitepe'de; taş aletler, heykeller ve bitki kalıntıları bulunması

C) Ay ve Güneş tutulmalarını hesaplayan medeniyetlerin; Merkür, Venüs, Mars, Jüpiter, Satürn gibi gezegenlerin varlığından bahsetmeleri

D) İstanbul, Yarımburgaz Mağarası'na günümüzden 270 bin-390 bin yıl önce ilk insanların yerleştiğinin tespit edilmesi

E) Fenikelilerin, MÖ XII. yüzyılda siyasi bir güç olarak ortaya çıkmış ve MÖ II. yüzyıla kadar varlığını sürdürmüş olmaları

Çözüm:

İlk dört seçenekte (A,B,C,D) tarihin yardımcı bilimlerinden arkeolojinin ve astronominin konusu içene giren olaylar verilmiştir. Yukarıdaki tanıma uyan (E) seçeneğidir.

Cevap: E

14. Yazının icadı, Kavimler Göçü, İstanbul'un Fethi ve Fransız İhtilali gibi olaylar dikkate alındığında çağ açıp kapatan olayların temel özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bu olaylarda Türklerin etkisinin olması

B) Toplumsal ilerlemeye hizmet etmesi

C) İnsanlığın genelini etkilemesi

D) Mezopotamya menşeli olması

E) Olayların ardıl meydana gelişi

Çözüm:

Yazının icadı, Kavimler Göçü, İstanbul'un Fethi ve Fransız İhtilali gibi olayları dikkate aldığımızda bu olaylar çağ kapatıp çağ açan olaylardır ve insanlığın genelini etkilemiştir. C seçeneğinde verilen bilgi bu olayların tamamını kapsamaktadır. A, B, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler olayların tamamını kapsamamaktadır.

Cevap: C

1. İnsanlığın gelişmişlik düzeyi bir tecrübe birikiminin ürünüdür. Geçmiş ve gelecek bilincine sahip olan insan, sahip olduğu tecrübeleri geçmişten edinir ve bunu gelecek nesillere ulaştırır. Bunun için de tarih bilimine ihtiyaç duyar. Bilimsel ve teknik gelişmelerin hızlı yaşandığı çağımızda tarih bilimine olan ilgi ve ihtiyaç artarak devam etmektedir.

Buna göre;

I. Ortak miras farklı toplumların katkısıyla oluşur.

II. Tarih bilimi insanlığın birikiminin aktarılmasında önemli role sahiptir.

III. Teknik gelişmelerin hızlanması, tarih bilimine olan ihtiyacı artırmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

2. I. Siyasi - Cumhuriyetin İlanı

II. Dinî - İslamiyet'in Doğuşu

III. Kültürel - Malazgirt Savaşı

IV. Sosyal - Orta Asya Türk Göçleri

V. Hukuki - Yazının İcadı

Yukarıda tarihin konusu ile eşleştirilen gelişmelerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız II B) I, II ve IV C) II, III ve IV D) II, IV ve V E) III, IV ve V

3. **Tanım:** Tarih; insanoğlunun geçmişten günümüze yaşayışını, meydana getirdiği olayları, sebep - sonuç ilişkisi içinde zaman ve yer göstererek yazılı yazısız belgelere dayanarak inceleyen bir bilimdir.

Olay: 31 Mart Vakası, II. Meşrutiyet'in ilanından sonra İstanbul'da yönetime karşı yapılmış büyük bir ayaklanma ve darbe teşebbüsüdür. On üç gün süren ayaklanma, II. Meşrutiyet Dönemi'nin en önemli olaylarından biri olarak kabul edilir.

Yukarıda verilen olayda tarihin tanımında yer alan öğelerden hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Yer B) Zaman C) Neden - Sonuç D) İnsan ilişkileri E) Olay ile ilgili kaynaklar

4. Tarihin konusu, insanoğlunun meydana getirdiği faaliyetler, değişimler ve eserlerdir.

Bu ifadeye göre tarih biliminin;

I. mimari eserleri incelemesi,

II. toplumların ekonomik olarak gelişimlerini araştırması,

III. olay ve olguları zaman açısından da değerlendirmesi,

IV. insanların duygularında meydana gelen değişimin nedenlerini araştırması,

V. geçmişte yaşanan olayların yerini belirlemeye çalışması

gibi alanlardan hangisini kendisine konu edindiği <u>söylenemez</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5.

Kadeş Antlaşması ile ilgili görselde verilen kaynak ile ilgili inceleme yapan bir araştırmacı;

I. diplomasi,

II. kronoloji,

III. nümismatik,

IV. heraldik,

V. etnografya

gibi bilim dallarının hangisinden yararlanmalıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. **Tarihte deney ve gözlem metodunun kullanılmaması;**

I. tarihi olayların tekrarlanamaz olması,

II. deney ve gözlem metodunun doğa bilimlerine ait olması,

III. kesin kanunlarının olması

gibi özelliklerden hangileri ile doğrudan ilgilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

7. Her bilim dalında olduğu gibi tarihte de araştırma ve incelemeler durmaksızın devam etmektedir. Dünyanın birçok ülkesinde tarihçiler, arkeologlar, paleograflar ve daha pek çok uzman, insanlık tarihinin bilinmeyen yönlerini ortaya çıkarmak için çalışmaktadır. Bunun en son örneklerinden birisi de geçtiğimiz yıllarda ülkemizdeki buluntularla ortaya koyuldu. Daha önce Tarih Öncesi Dönem'e ait ilk tapınağın Malta Adası'nda bulunduğu ve MÖ 5000 yılına tarihlendiği biliniyordu. Göbeklitepe'deki kazılar bu bilgiyi değiştirerek ilk tapınağın çok daha önceki bir dönemde Anadolu'da inşa edildiğini ortaya koydu. Kazılarda ilk mimari yapıların insanların yerleşik hayata geçmesinden sonra inşa edilmediği bilgisine ulaşıldı. Böylece Göbeklitepe'deki tapınaklar insanlığın henüz tarım ve hayvancılığa geçmediği bir döneme ait olduğu bilgisini kanıtladı.

Buna göre tarihî bilgi ile ilgili;

I. Oluşmasında farklı disiplinlerin katkısı vardır.
II. Değişebilir özelliğe sahiptir.
III. Genelleme yapılamaz.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

8. Türklerin kullandığı takvimlere bakıldığında;

- 12 Hayvanlı Türk takvimini kendileri yapmışlardır,
- Celâli takviminde İran,
- Hicri takvimde Arap,
- Rumi takvimde Roma,
- Miladi takvimde Avrupa'dan etkilenmiştir.

Buna göre Türklerle ilgili;

I. Komşularıyla etkileşim içinde olmuşlardır.
II. Astronomi ilmine ilgi duymuşlardır.
III. Vergi toplama amacıyla takvim yapmışlardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9.

1595-1700 YILLARI ARASINDAKİ SİYASİ GELİŞMELER

- **1596** Haçova Muharebesi
- **1606** Zitvatorok Antlaşması
- **1612** Nasuh Paşa Antlaşması
- **1618** Serav Antlaşması
- **1621** Hotin Antlaşması
- **1639** Kasr-ı Şirin Antlaşması
- **1664** Vasvar Antlaşması
- **1669** Girit'in Fethi
- **1676** Bucaş Antlaşması
- **1681** Bahçesaray Antlaşması
- **1683** II. Viyana Kuşatması
- **1699** Karlofça Antlaşması
- **1700** İstanbul Antlaşması

"Osmanlı Devleti'nin XVII. yüzyıldaki Siyasi Gelişmeleri" konusunu anlatmak isteyen bir tarih öğretmeni tahtaya yukarıdaki bilgileri gösteren şekli yansıtmıştır.

Buna göre, tarih öğretmeni ders anlatırken tarihe yardımcı bilimlerden hangisini kullanmış olur?

A) Diplomasi B) Heraldik
C) Nümismatik D) Paleografya
E) Kronoloji

10. Tarih öncesi dönemin sınıflandırılmasında taş ve maden gibi kullanılan malzemeler esas alınmıştır.

Bu duruma;

I. kullanılan araç ve gereçlerin özellikleri,
II. yazının henüz kullanılmıyor olması,
III. arkeolojik buluntuların yetersiz olması

gibi gelişmelerden hangileri neden olarak gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

1. Tarih; toplumların başından geçen olayları yer ve zaman göstererek, sebep ve sonuç ilişkisi içerisinde objektif olarak ele alan sosyal bir bilimdir.

Buna göre tarih bilimi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Olayların nedenlerinin ortaya çıkarılmasına

B) Olayın meydana geldiği coğrafyaların bilinmesine

C) Belgelere dayalı bir biçimde anlatılmasına

D) İnsan eylemlerinin nedenlerine

E) Olayın gerçekleştiği zamanın bilinmesine

2. Tarihin konusu, zaman içinde insan faaliyetleri, farklı etkilerle meydana gelen değişimler ve insan eylemlerinin sonucunda ortaya çıkan eserlerdir. Ayrıca doğa olayları, sonuçları itibariyle insanları etkilediğinde tarihin konusu içerisinde yer alır.

Bu bilgiye göre aşağıdaki durumlardan hangisi tarihin konusu içerisinde yer alır?

A) Orta Asya'da yaşanan kuraklık ve kıtlık

B) Gelecek ile ilgili tahminlerde bulunmak

C) Jeolojik alanların belirlenmesi

D) İklim değişiklikleri

E) Finansal alandaki gelişmeler

3. Tarih bilinci, insanların kendilerinde ve yaşadıkları dünyada meydana gelen zamana bağlı değişmelere uyum sağlamalarına yardımcı olur. Tarih bilincine sahip kişiler, tarihle ilgili bilgileri eleştirel değerlendirmeye tabi tutar. Bu sayede tarih bilinci bazı becerilerin gelişmesini sağlar.

Paragrafa göre aşağıdakilerden hangisinin tarih bilincine sahip bireylerde görülen becerilerden biri olduğu söylenemez?

A) Doğru-yanlış ayrımını yapabilme

B) Tarihi olaylarla ilgili gözlem yapabilme

C) Bilgiye araştırma yaparak erişme

D) Sorgulama ve eleştirel düşünme

E) Olayları bağlamları ile birlikte ele alma

4. Tarih Öncesi Dönemleri sonlandırıp Tarih Devirlerini başlatan gelişme yazının kullanılışıdır.

Mezopotamya'nın ……………I…………,

Mısır'ın……………II……………………,

Fenikelilerin ………III………..……… yazısı insanlık tarihinin aydınlatılması için çok önemli buluşlar olmuştur.

Paragrafta boş bırakılan yerlere sırası ile aşağıdaki yazı türlerinden hangisi getirilmelidir?

	I	II	III
A)	hiyeroglif	çivi	harf
B)	çivi	hiyeroglif	harf
C)	harf	hiyeroglif	harf
D)	hiyeroglif	harf	çivi
E)	çivi	harf	hiyeroglif

5. "Tarihin konusu insandır ve insanın olmadığı yerde tarih de olmaz." **diyen bir tarihçi ile ilgili;**

I. objektif inceleme yapmayı öncelemesi,

II. kanun ve kurallar ortaya koyma isteği,

III. insanlar tarafından oluşturulan olayları incelemesi,

IV. tekrarı imkansız olan olaylarla uğraşması,

gibi özelliklerinden hangilerine vurgu yaptığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) II ve III E) I ve IV

6. Millî ve toplumsal kimliğin oluşmasında dil ana etkendir. Bunun yanında tarih birliği, dinî inanışlar, devlet yapıları, coğrafi birliktelik, musiki ve ülkü birliği de bu şuurun oluşmasında önemlidir.

Buna göre;

I. Türk Cumhuriyetlerinin millî takımımızın başarısına sevinmesi,

II. Yunanların Türk tatlılarını kendine mal etmesi,

III. Türk, Ermeni ve Rumların, dil, müzik ve yemeklerinin benzerlik göstermesi

durumlarından hangilerinin bu şuurun sonuçlarından olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve III E) II ve III

7. Tarihte "Türk" adının geçtiği ilk Türkçe yazılı metinler Orhun Kitabeleri'dir . Bu kitabeler hakkında ilk bilgiler XIII. yüzyılda yaşayan Cuveynî'nin "Tarih-i Cihangüşa" isimli eserinde yer alır. Daha sonra Danimarkalı Messerschmidt'in (Mesırşmit) 1721'de bu eseri görerek Avrupa bilim camiasına tanıtması üzerine birçok bilim adamı bu yazıların kime ait olduğu hakkında tahminlerde bulunmuştur. Kitabelerin okunuşunu ilk çözen Danimarkalı Dil Bilimci W. Thomsen olmuş ve bu abidelerin Türklere ait olduğunu tüm dünyaya duyurmuştur.

Yukarıdaki bilgiye göre tarih biliminin bu tespitleri yaparken;

I. Epigrafi,
II. Sicilografi,
III. Etnografya

gibi bilim dallarının hangilerinden yararlandığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

8. Geçmişin dönemlendirilmesinde karşılaşılan farklılıklar genellikle Avrupalı tarihçilerin kendi kıtalarındaki önemli değişimleri esas almalarından kaynaklanmaktadır. Avrupa tarihi merkeze konularak yapılan bu dönemlendirmelerde Batı Roma İmparatorluğu'nun yıkılışı, matbaanın icadı, Rönesans hareketleri ve feodalitenin çözülmeye başlaması gibi olaylar dikkate alınmaktadır. Kavimler Göçü ve İstanbul'un fethi gibi başka kıtalarda gerçekleşen olaylara ise bu olayların Avrupa tarihini etkilediği ölçüde yer verilmektedir. Bu durum Avrupa merkezli dönemlendirmeyi dünyanın geri kalanı için tartışmalı hâle getirmektedir. Söz konusu dönemlendirme Avrupa milletleriyle farklı gelişim süreçlerinden geçmiş ve farklı kıtalarda devletler kurmuş olan Türklerin tarihiyle de örtüşmemektedir.

Paragrafa göre,

I. Bu anlayışta nesnel bir yaklaşım olmadığı,
II. Evrensellik ilkelerinin ihlal edilebildiği,
III. Avrupa'nın benmerkezci tutum sergilediği

gibi durumların hangilerinden bahsedilebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Anadolu'da Tarih Çağları Mezopotamya ve Mısır'dan sonra başlamıştır.

Bu bilgilere göre,

I. Anadolu, yazı ile daha geç tanışmıştır.
II. Tarih çağları her bölgede aynı zamanda başlamamıştır.
III. Tarih öncesi dönem Anadolu'da Mezopotamya'ya göre daha uzun sürmüştür.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir ?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. Diplomatik bilimi devletler arası yazışmaları, antlaşma metinlerini ve ilişkileri inceler.

Buna göre bir araştırmacı diplomatik biliminden yararlanarak;

I. devlet yönetimi,
II. sınır değişimi,
III. siyasi yapı

konularından hangileri hakkında bilgi edinir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

11. Tarihî olayların meydana gelişi ile günümüzdeki olaylar arasında bağlantı kurmak uzak bir ihtimaldir. Ancak her olay bir önceki olayın sonucu sonraki olayın da nedenini teşkil eder. Zaman süreci açıldıkça ilk ve sonraki olayların sebep sonuç ilişkileri arasındaki bağlar da zayıflar.

Bunun temel nedeni;

I. her olay için aynı sebepler aranması,
II. ilk ve son olaylar arasında farklı sebep ve sonuçlar oluşturan olayların yer alması,
III. son olaylarla ilk olaylar arasında kültür farkının olması

gibi gelişmelerden hangileri gösterilebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

1. **Tanım**:Tarih, geçmişte yaşamış insanların yaşantılarını, kültür ve medeniyetlerini birbirleriyle ilişkilerini yer ve zaman bildirerek, sebep-sonuç ilişkisi içerisinde belgelere dayalı olarak anlatan bilimdir.

Durum: MÖ 201 yılında Çin üzerine büyük bir sefer düzenleyen Mete Han, bu seferi sırasında Çin'i fethetme fırsatı yakaladı. Ancak sayıca az olan Türklerin kalabalık Çinlilerle karışıp millî benliklerini kaybedeceğini düşünerek Çin'i yıllık vergiye bağlamakla yetindi.

Yukarıda verilen tanım ve durum birlikte değerlendirildiğinde tanımda verilen özelliklerden hangisi durumda verilmemiştir?

A) İnsan ilişkileri B) Kaynak
C) Neden-sonuç ilişkisi D) Yer
E) Zaman

2. İnsanlık tarihi boyunca meydana gelen bütün medeniyetler Tarih Öncesi Devirleri aynı zamanda yaşamamışlar, Tarihî Devirlere de aynı zamanda geçmemişlerdir.

Bu durumun sebebi olarak;

I. medeniyetler arası etkileşim,
II. medeniyetlerin gelişmişlik durumu ve ihtiyaçları,
III. dinî inançlarının izin vermemesi

gibi etkenlerden hangileri gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

3. Bir tarih araştırmacısı ortaya koyduğu eserinde;

- Hitit krallarının yaptığı iyilikleri küçümsemiş ve kötülükleri eleştirmiş,
- İlkçağ toplumlarının çok tanrılı hayatını anlamsız ve basit bulmuş,
- Tanrılar adına insanların kurban kesmelerini canilik olarak nitelendirmiştir.

Bu tarih araştırmacısı ile ilgili;

I. sebep sonuç ilişkisi,
II. objektif olma,
III. olayın yaşandığı dönemin şartları

gibi özelliklerinden hangilerini göz önünde bulundurmadığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

4. "Tarih, geçmişte yaşamış insan topluluklarının her türlü faaliyetlerini, yer ve zaman göstererek, belgelere dayanarak, neden- sonuç ilişkilerine göre açıklayan bilimdir."

Bu tanıma göre;

I. Göbeklitepe'de; taş aletler, heykeller ve bitki kalıntılarının bulunması,
II. Çatalhöyük'te ezme ve öğütme taşlarının bulunması,
III. Çayönü höyüğünde gelişmiş bir köy yerleşimi görülmesi,
IV. Antalya, Karain mağarasında hayvan resimleri bulunması,
V. İlk Çağ'da yapılan Kadeş Savaşı ve etkileri

gibi gelişmelerden hangisinin doğrudan tarih biliminin konusu olduğu söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Tarihî olayların incelenmesi sabır isteyen bir çalışma olduğu gibi belgelere bağlı yapılacak uzun bir iştir. Araştırmacı en küçük bir yazılı ve yazısız belgeyi dikkate almak zorundadır. Bu yönüyle tarih, pozitif bilimlerden farklı değildir.

Bir konu üzerinde araştırma yapmakta olan tarihçi için;

I. olayla ilgili yeni tanıklardan haberdar olma,
II. yeni yazılı belgelerin bulunması,
III. siyasi yapının değişimi

gibi gelişmelerden hangileri edindiği bilgilerin değişimine etki etmelidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

6. **Miladi takvimle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğru değildir?**

A) MÖ tarihlerde miladi takvimin başlangıcından geriye doğru gittikçe, sayısal değer olarak artar.
B) MÖ iki tarihten sayısal değeri büyük olan küçük olandan daha eski bir tarih gösterir.
C) MÖ bir tarih ile MS bir tarih arasındaki süreyi bulmak için iki sayısal değeri büyük olandan küçük olan çıkarılır.
D) MÖ iki tarihin arasındaki süreyi bulmak için büyük olandan küçük olan çıkarılmalıdır.
E) MS bir tarih günümüze doğru geldikçe sayısal değer olarak artar.

7. Doğa bilimlerinin kesin kanunları olmasına rağmen tarihin kesin kanunları yoktur. Tarih, geçmişte yaşayan insan topluluklarının sosyo-kültürel ve siyasi her türlü faaliyetlerini hangi dönemde yaşadıklarını, belgelere dayanarak neden-sonuç ilişkisi içinde inceleyen bir bilimdir.

Buna göre bir tarih araştırmacısının;

I. kaynak taraması yapma,

II. olaylar arasında bağlantı kurma,

III. olayları gözlemleme,

IV. olayları kronolojik olarak inceleme

gibi yöntemlerden hangilerini kullanması beklenmez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve IV

8. MÖ 201 yılında Çin üzerine büyük bir sefer düzenleyen Mete Han, bu seferi sırasında Çin'i fethetme fırsatı yakaladı. Ancak sayıca az olan Türklerin kalabalık Çinlilerle karışıp millî benliklerini kaybedeceğini düşünerek Çin'i yıllık vergiye bağlamakla yetindi. Mete Han MÖ 198 yılında yaptığı başka bir antlaşmayla Hunlar ile Çinliler arasındaki ilk resmî ticaret ilişkilerini başlattı. Sınır şehirlerindeki pazarlarda yürüyen bu ticaret sırasında Türkler Çinlilere canlı hayvan, hayvansal gıdalar, at, deri, kürk ve silah satıyorlardı. Buna karşılık onlardan ipekli kumaşlar, takı malzemeleri, porselen türü kap kacaklar, pirinç ve diğer hububatlar satın alıyorlardı.

Tarihin özellikleri dikkate alındığında yukarıdaki metinde;

I. yer,

II. zaman,

III. insan ilişkileri

gibi özelliklerden hangilerinin bulunduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

9. Bir yerleşim yerinde yapılan kazıda en üstte silahlara, orak ve bıçaklara, ayrıca o yörede altın bulunmamasına rağmen altından süs eşyalarına rastlanmıştır. Onun altındaki tabakada ise tunçtan yapılmış malzemelere onun altındaki tabakada da bakırdan eşyalara rastlanmıştır. Onun altında ise herhangi bir kalıntıya rastlanmamıştır.

Yukarıdaki durumla ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Bu yerleşim yeri maden devrine aittir.

B) Madenlerin işlenişi tarihsel gelişime uygun olmuştur.

C) Ticaretle uğraşmışlardır.

D) Tarımsal üretim yapılmıştır.

E) Üretici bir toplumdur.

10. Bir tarih kitabında;

- Hitit kralının iyiliklerinin ve kötülüklerinin eleştirilmesine,
- İlk Çağ toplumlarının çok tanrılı hayatının hafife alınmasına,
- Tanrılar adına insanların kurban kesmelerinin canilik olarak nitelendirilmesine

rastlanmıştır.

Bu tarih kitabının yazarının aşağıdaki tarih araştırmacılığının özelliklerinden hangisini göz önünde bulundurmadığını gösterir?

A) Yaşanılan dönemin özellikleri

B) Kişi ve yer ilişkisini

C) Olayın üzerinden geçen süreyi

D) Sebep-sonuç ilişkisini

E) Belgelerin tümünü tarama ilkesini

11. Her toplum üzerinde yaşadığı coğrafya parçasını ve yerleştiği mekanları kendi dilinin kelimeleriyle adlandırır. Bu durum kültürün coğrafyaya yansımasıdır. Tarihçi incelediği ülkenin yer adlarını göz ardı edemez.

Bu bilgiye dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

A) Her toplum yaşadığı coğrafya ile bütünleşir.

B) Coğrafi faktörler toplumların inançlarını etkiler.

C) Coğrafi bölgelere göre toplumlar farklılık gösterir.

D) Her coğrafi bölgeye o bölgedeki toplumun izleri yansır.

E) Toplumlar yaşadıkları coğrafyadan göçlerle ayrılır.

1. "Tarih bir bulut gibidir; her zaman aynı, hiçbir zaman aynı değildir." **diyen bir tarihçinin bu ifadesi ile;**

I. tarih biliminin yeni yöntemlerle geliştirmesi gerekliliği,
II. tarihçinin modern yöntemler kullanmasının önemli olduğu,
III. tarihin değişmez yasalarının olduğunun önemsenmesi,
IV. tarihî geçmişin değişmez, yorumların değişebilir olduğu,
V. tarih bilgisinin yeni bilgi ve belgelerle değişebileceği

gibi düşüncelerden hangilerini ortaya koymak istediği söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) IV ve V E) III ve IV

2. **Yazının icadından önceki dönem olan tarih öncesi devirler sınıflandırılırken insanların kullanmış oldukları;**

I. araç gereç yapımları,
II. madenleri kullanma öncelikleri,
III. üretim faaliyetleri,
IV. yerleşme biçimleri,
V. dinî inançlardaki değişim

gibi gelişmelerden hangisinin dikkate alındığı söylenemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

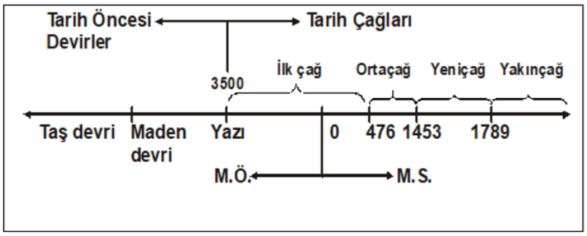
3. **Tarih biliminin;**

I. geçmişin günümüze etkilerini,
II. yer ve zaman bilgisini önemsemesi,
III. kahramanların duygularına ulaşılması,
IV. sebep ve sonuç ilişkisini araştırması

gibi unsurlardan hangilerini öncelikle amaçladığı savunulamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) III ve IV

4.

Tarih öğretmeni bu şemadan yararlanarak öğrencilerden;

I. Tarih çağları yazı ile başlar. ( )
II. Yazı MÖ bulunmuştur. ( )
III. İlk Çağ milattan önceki dönemleri de kapsar. ( )
IV. Tarih çağları içerisinde en kısa dönem Orta Çağ'dır.( )
V. MÖ tarihlerin rakam değeri büyüdükçe olay günümüze yakınlaşır. ( )

ifadelerini doğru ise (D), yanlış ise (Y) şeklinde değerlendirmelerini istemiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde tüm soruları doğru cevaplayan bir öğrencinin sıralaması verilmiştir?

	I	II	III	IV	V
A)	D	D	D	Y	D
B)	Y	D	D	Y	D
C)	D	Y	D	D	Y
D)	Y	Y	D	Y	D
E)	D	D	D	Y	Y

5. **Tarih öğreniminin;**

I. uyguladığı yöntem gereği bireylerde araştırma ve kanıt kullanma becerisini geliştirme,
II. insanların sorgulama ve eleştirel düşünme yeteneğini artırma,
III. olay ve olgular arasında neden-sonuç ilişkilerini ortaya koymayı sağlama

gibi kazanımlardan hangilerinin gelişimine katkı sağladığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. **Atatürk, "**Tarih yazmak, tarih yapmak kadar önemlidir. Yazan yapana sadık kalmazsa, değişmeyen gerçek, insanlığı şaşırtacakbir hâl alır.**" ifadesi ile aşağıdaki yargılardan hangisinin önemini ortaya koymak istemiştir?**

A) Tarihi objektif bir şekilde ortaya koymak gerekir.

B) Tarihçinin kaynaklara dayalı bilgi vermesi önemlidir.

C) Tarihî olayları ancak tarih yazıcıları yazabilir.

D) Geçmişin değerlendirilmesinde belli kurallara uyulmalıdır.

E) Tarihî olayların kahramanlarının öncelikle değerlendirilmesi gereklidir.

7. Beşeri bilimlerin temelindeki ilke, pratik yol gösterici sonuçlar çıkarmak değil, insanlığın düşündükleri ve yaptıklarının değerli kabul edilerek, tanınması ve korunmasını sağlamaktır.

Buna göre aşağıdaki verilenlerden hangisi tarih biliminin konusu olamaz?

A) Geçmişte yaşanmış olaylar

B) Olayların neden ve sonuçları

C) Olay yerinin ve zamanının bilinmesi

D) Tarihî olaya katılan kişilerin özellikleri

E) Olayın toplumlar üzerindeki etkisi

8. İnsanlar, tarih öncesi devirlerde önce taşı, sonra toprağı, daha sonra da madeni işlemişlerdir. Önceleri silah olarak yararlanırken zaman içerisinde araç gereç ve süs eşyası yapımında da maden kullanmışlardır. İlk zamanlarda kaba olan eşyalar giderek hem estetik kazanmış, hem de yararlılığı artmıştır.

Bu durumun sonuçları arasında;

I. madenlerin kullanılması sanatsal etkinliklerin gelişimini hızlandırmış,

II. ilk araç gereçlerin yapımında dayanıksız malzemeler kullanılmış ,

III. tarih öncesi dönemlerde taş malzemeler estetik anlayışın gelişmesini engellemiş,

IV. insanların yaşamı maden kullanımı ile değişmeye başlamış

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II B) I ve IV

C) II ve IV D) I, III ve IV

E) II ve III

9. Tarih öğretmeni sınıf içi ölçme uygulamasında tarihe yardımcı bilim dalları ile tanımlarının eşleştirilmesini istemiş, her doğru cevabın 1 puan olduğunu belirtmiştir.

Bu uygulamaya katılan bir öğrenci;

Bilim Dalı	İnceleme Konusu
Epigrafya	Toplumların örf, âdet, gelenek ve yaşayışlarını inceler.
Etnoğrafya	Kitabeleri inceler.
Arkeoloji	Kazı yolu ile toprak ve su altındaki maddi kalıntıları ortaya çıkarır.
Paleografya	Yazıları, alfabeleri ve bunların zaman içerisindeki değişimlerini inceler.
Heraldik	Tarihte devletlerin kullandığı armaları inceler.

şeklinde cevap vermiştir.

Buna göre öğrenci bu uygulamadan kaç puan almıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

10. **Tanım :** Tarih, geçmişte yaşamış olan insan topluluklarının birbirleriyle olan ilişkilerini, kültür ve uygarlıklarını, yer ve zaman göstererek, neden-sonuç ilişkisi içinde inceleyen bilimdir.

Durum : Tarihte "Türk" adının geçtiği yazılı ilk metinler Orhun Kitabeleri'dir . Bu kitabeler hakkında ilk bilgiler Cuveynî'nin "Tarih-i Cihangüşa" isimli eserinde yer alır. Cüveynî, eserinde Uygur bölgesini gezerken rastladığı garip işaretlerle yazılmış taşlardan söz etmektedir. Daha sonra Danimarkalı Messerschmidt'in (Mesırşmit) bu eseri görerek Avrupa bilim camiasına tanıtması üzerine birçok bilim adamı bu yazıların kime ait olduğu hakkında tahminlerde bulunmuştur.

Yukarıda verilen durumda, tarihin tanımında yer alan öğelerden hangisine değinilmemiştir ?

A) Yer

B) Zaman

C) İnsan faaliyetleri

D) Neden-sonuç

E) Kültürel faaliyetler

1. • Bizans kaynakları, IX ve X. yüzyıllarda Volga'dan, Orta Avrupa'ya kadar uzanan sahaya Türkiye adını vermiştir.

• XI-XIII. yüzyıllarda Mısır ve Suriye'ye Türkiye denmiştir.

• XII. yüzyıldan itibaren ise Anadolu'ya "Turchia" veya "Turkiya" denmeye başlanmıştır.

• İtalyan seyyah Marco Polo anılarında Anadolu için "Türkiye" kavramını kullanmıştır.

• Ünlü Arap Seyyah İbn-i Batuta Anadolu için "Biladüt Türk" kavramını kullanmıştır.

Bu bilgiye dayanarak Türkiye ile ilgili;

I. Farklı coğrafyalar için kullanılmıştır.

II. Türklerin yaşadıkları yerler için kullanılmıştır.

III. Anadolu Türkiye olarak adlandırılmıştır.

IV. Türkiye adının anlamı zaman içerisinde değişmiştir.

V. İlk kez IX. yüzyıldan itibaren kullanılmaya başlamıştır.

yargılarından hangisine ulaşılamaz?

A) I,II ve III
B) I, III ve IV
C) I,II ve IV
D) III ve V
E) IV ve V

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünde verilen;

• Bizans kaynakları, IX ve X. yüzyıllarda Volga'dan, Orta Avrupa'ya kadar uzanan sahaya da Türkiye adını vermiştir.

• XI-XIII. yüzyıllarda Mısır ve Suriye'ye Türkiye denmiştir.

• XII. yüzyıldan itibaren ise Anadolu'ya "Turchia" veya "Turkiya" denmeye başlanmıştır." ifadelerinden; I. öncülde verilen " Farklı coğrafyalar için kullanılmıştır." yargısına,

• XII. yüzyıldan itibaren ise Anadolu'ya "Turchia" veya "Turkiya" denmeye başlanmıştır.

• Avrupalı Seyyahı Marco Polo anılarında Anadolu için "Türkiye" kavramını kullanmıştır.

• Ünlü Arap Seyyah İbn-i Batuta Anadolu için "Biladüt Türk" kavramını kullanmıştır."ifadelerinden II. öncülde verilen "Türklerin yaşadıkları yer için kullanılmıştır." ve III. öncülde verilen "Anadolu Türkiye olarak adlandırılmıştır." yargısına ulaşılabilir. Ancak, IV. öncülde verilen "Türkiye adının anlamı zaman içerisinde değişmiştir." Yargısına ve V. öncülde verilen "ilk kez IX. yüzyıldan itibaren kullanılmaya başlamıştır." yargısına ulaşılamaz.

Cevap: E

2. Türk adı; 552 yılında kurulan Kök Türk Devleti'nde devlet adı olarak ilk kez kullanılmaya başlamıştır. Çin kaynaklarına göre "miğfer", Kaşgarlı Mahmut'a göre "olgunluk çağı", A. Wambery'e göre "türemek", Ziya Gökalp'e göre "kanun ve nizam sahibi" anlamına gelmektedir. Türk adına, çeşitli anlamlar verilmesine rağmen "güç, kuvvet" anlamına geldiği 1911'de yayınlanan eski bir Türkçe metinden anlaşılmıştır.

Türk adının anlamı ile ilgili olarak;

I. İlk kez bir devlet adı olarak Kök Türklerin kullandığı,

II. Türk adının aynı zamanda coğrafi bir ad olarak da kullanıldığı,

III. Türk adının sadece Çin kaynaklarında geçtiği,

IV. Türk adının anlamına ait farklı görüşlerin olduğu

yargılarından hangisine ulaşılamaz?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) III ve IV

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünde verilen ifadelere dayanarak I. öncülde verilen " İlk kez bir devlet adı olarak Köktürklerin kullanıldığı" yargısına "Türk adı; 552 yılında kurulan Kök Türk Devleti'nde devlet adı olarak ilk kez kullanılmaya başlamıştır." ifadesinden ulaşabiliriz. IV. öncülde verilen" Türk adının anlamına ait farklı görüşlerin olduğu" yargısına "Çin kaynaklarına göre "miğfer", Kaşgarlı Mahmut'a göre "olgunluk çağı", A. Wambery'e göre "türemek", Ziya Gökalp'e göre "kanun ve nizam sahibi" anlamına gelmektedir." ifadesinden hareketle ulaşılabilir. II. öncülde verilen "Türk adı aynı zamanda coğrafi bir ad olarak da kullanılmıştır." ve III. öncüldeki "Türk adının sadece Çin kaynaklarında geçtiği" yargılarına ise ulaşılamaz. Bu yargıları doğrulayacak bilgiler sorunun yönlendirme bölümünde bulunmamaktadır.

Cevap: D

3. İlk Türk devletleri, boy birliği şeklinde ortaya çıkmıştır. İlk Türk toplumunun sosyal yapısı; oguş (aile), urug (aileler birliği), boy (ok), budun (millet) ve il (devlet) şeklinde birbirine sıkı sıkıya bağlı olan unsurlardan meydana gelmiştir. Bu yapı içinde ön plana çıkan boylar, sosyal dayanışma ve canlılık taşımıştır. Bu durum, toplumdaki bireylere birlikte hareket etme arzusu kazandırmış ve onların zorlu mücadelelerle uzun mesafeleri aşmalarını sağlamıştır. Budunların bir kağan etrafında bir araya gelmesiyle de il oluşmuştur. Türkler, devlete “el” veya “il” adını vermiştir. Devlet, yöneticilerle iş birliği yapan geniş halk kitlelerinin gayretleri ve katkıları sonucunda meydana gelmiştir. Dolayısıyla budun, devletin hem kurucusu hem de temel unsuru olmuştur.

Buna göre İlk Türk devletleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Devletin temelini aile oluşturur.

B) Birlik ve dayanışma devletleri bir arada tutan unsurlardır.

C) Halkın devlet oluşumunda rolü büyüktür.

D) Millet devletlerin oluşumunun sonucudur.

E) Türk devletlerinde yönetim ve halk birlikteliği önemlidir

.

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünde verilen bilgilerden, A,B,C ve E seçeneklerinde verilen ifadelere ulaşılır. “İlk Türk devletleri, boy birliği şeklinde ortaya çıkmıştır. Eski Türk toplumunun sosyal yapısı; oguş (aile)" şeklindeki ifade A seçeneğinde verilen "Devletin temelini aile oluşturur.” yargısına, “Bu durum, toplumdaki bireylere birlikte hareket etme arzusu kazandırmış ve onların zorlu mücadelelerle uzun mesafeleri aşmalarını sağlamıştır.” ifadesi, B seçeneğinde verilen “Birlik ve dayanışma devletleri bir arada tutan unsurlardır.” yargısına, “Devlet, yöneticilerle iş birliği yapan geniş halk kitlelerinin gayretleri ve katkıları sonucunda meydana gelmiştir.” ifadesi C seçeneğinde verilen “Halkın devlet oluşumunda rolü büyüktür.” yargısına ve E seçeneğinde verilen "Türk devletlerinde yönetim ve halk birlikteliği önemlidir.” yargısına ulaşılmasını sağlar.

D seçeneğinde verilen “Millet devletlerin oluşumunun sonucudur.” yargısına ise yukarıda verilen ifadelerden ulaşılamaz çünkü “Millet devletlerin oluşumunun sonucu değil, devlet milletin oluşumunun sonucudur.

Cevap: D

4. Boylar konfederasyonu üzerinde yükselen ilk Türk devletleri, boylar arasında birlikteliği sağladıkları dönemlerde güçlerinin zirvesine ulaşmıştır. İlk Türk devletlerinin kurulması ve güçlenmesinde etkili olan boylar, bu devletlerin zayıflamasında da önemli rol oynamıştır. Boyların isyan etmesi ve budun birlikteliğinin bozulması, Türk devletlerinin güç kaybetmesine neden olmuştur.

Buna göre;

I. Türk devletleri gücünü tarihin her döneminde muhafaza etmiştir.

II. Zayıflamalarında iç sebepler de dış sebepler kadar etkilidir.

III. Boylar birliği sisteminin siyasi yapılanmaya etkisi vardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünde verilen I. öncüldeki "Türk devletleri gücünü tarihin her döneminde muhafaza etmiştir." ifadesi ve II. öncülde verilen "Zayıflamalarında iç sebepler de dış sebepler kadar etkilidir.” yargılarına Türk devletlerin tarih boyunca hep zirvede olmadığı ve yıkılmasında dış sebeplere vurgu yapılmadığı için ulaşılamaz. Ancak “Boylar konfederasyonu üzerinde yükselen bu ilk Türk devletleri, boylar arasında birlikteliği sağladıkları dönemlerde güçlerinin zirvesine ulaşmıştır. İlk Türk devletlerinin kurulması ve güçlenmesinde etkili olan boylar, bu devletlerin zayıflamasında da önemli rol oynamıştır.” ifadelerinden ise III. öncüle ulaşılabilir.

Cevap: C

5. Tarih Öğretmeninin öğrencisinden istediği doğru yanlış şeklindeki eşleştirme etkinliğinde aldığı cevaplar aşağıda verilmiştir.

a- Oguş- aile .... (D)

b- Urug - millet .... (D)

c- boy - ok .... (Y)

d- budun - aileler birliği .... (D)

e- il - devlet .... (D)

Bu öğrencinin verdiği cevaplara göre Eski Türk toplumunun sosyal yapısı ile ilgili yukarıda verilen eşleştirmelerden kaç tanesi doğru işaretlenmiştir?

A) 1 B)2 C) 3 D) 4 E) 5

Çözüm:

Tarih Öğretmenin öğrencisinden istediği doğru yanlış şeklindeki eşleştirme etkinliğinde öğrencinin verdiği cevaplara göre Eski Türk toplumunun sosyal yapısı ile ilgili eşleştirmelerdeki doğru cevaplara baktığımızda cevapların;

Oguş- aile .... (D)

Urug - aileler birliği …………………….…... (D)

boy - ok .... (D)

budun - millet .... (D)

il - devlet .... (D)

şeklinde olması gerekmektedir.

Fakat öğrenci

b-Urug - millet .... (D)

c-boy - ok ……….........……………….. (Y)

d-budun - aileler birliği …………………..... (D)

şeklinde üç eşleştirmeye yanlış cevap vermiştir. Dolayısıyla iki doğru, üç yanlış eşleştirme yapmıştır.

Cevap: B

6.

- Mete Han, MÖ 176'da Çin imparatoruna gönderdiği mektupta kendisini, Gök Tanrı tarafından tahta çıkartılmış Hunların büyük Şanyü'sü olarak ifade etmiştir.
- Orhun Yazıtları'nda Bilge Kağan: "Tanrı irade ettiği için "kut"um olduğu için kağan oldum." demiştir.
- Uygurlara ait Karabalsagun Yazıtı'nda, Bögü Kağan'ın unvanı "Tengride kut bulmuş." olarak belirtilmiştir.

Bu duruma göre;

I. Türklerde kağan olabilmek için Gök Tengri tarafından kut verilmiş bir aileye mensup olmak gerekir.

II. Türklerde yönetim erkine sahip olmak için halkın desteğini almak gerekir.

III. Türklerde meşruiyetin kaynağı ilahidir.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünde verilen ifadelere göre Türk kağanını kut yani siyasi iktidar ile donatan Gök Tengri'dir. Bilgi verilen bölümlerdeki ortak özellik olarak hâkimiyetin Tanrıdan geldiği söylenebilir. Verilen öncüllere baktığımızda; I. öncülde verilen " Türklerde kağan olabilmek için Gök Tengri tarafından kut verilmiş bir aileye mensup olmak gerekir." İfadesinde hangi hanedan veya aileye kut verildiği belirtilmemiş sadece hükümdara kut verildiğinden bahsedildiği için ulaşılamaz. II. öncülde verilen " Türklerde yönetim erkine sahip olmak için halkın desteğini almak gerekir." İfadesine yönetme yetkisinin halk tarafından değil metne göre Gök Tengri tarafından verildiği ve kut sahibi olduğuna inanıldığından hükümdarlık makamına geldiği bilgisine ulaşılabilir. III. öncülde verilen "Türklerde yönetim için meşruiyetin kaynağı ilahidir." İfadesine metinde geçen kut sahibi olma anlayışı Gök Tengri inancına göre ulaşılır.

Cevap: B

7. Kök Türk hükümdarı Kapgan Kağan, bir defasında Çin'den vergi olarak 1250 ton tohumluk buğday ile 3 bin adet tarım aleti almıştır. Kök Türkler, Çin'den aldıkları tohumluk buğdayı aynı yıl içinde ekmiş fakat bu buğdayın hiçbiri çıkmamıştır.

Buna göre;

I. Çin'in tarımsal alanda gelişmiş olduğu,
II. Orta Asya'da toprakların verimsiz olduğu,
III. Türklerin temel gıda ürünlerine ihtiyaç duyduğu

çıkarımlardan hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünde verilen "Kök Türk hükümdarı Kapgan Kağan, bir defasında Çin'den vergi olarak 1250 ton tohumluk buğday ile 3 bin adet tarım aleti almıştır." İfadelerinden I. öncülde verilen "Çin'in tarımsal alanda gelişmiş olduğu ve " III. öncülde verilen durumda verilen " Türklerin temel gıda ürünlerine ihtiyaç duyduğu" çıkarımlarına ulaşılabilir. Ancak II. öncülde verilen "Orta Asya'da toprakların verimsiz olduğu," ifadesi ile ilgili bir bilgiye ulaşılamaz. Çünkü ekilen ürünün çıkmamasının nedenlerine metinde yer verilmediği için bu ifadeye ulaşamayız.

Cevap: E

8. Sosyal bir olay olan göç, bir topluluğun farklı nedenlerle kendi yurdunu terk ederek başka bir yere gitmesi veya yer değiştirmesidir. Topluluklar önemli bir neden olmadan topraklarını bırakıp sonunu bilmediği bir maceraya kalkışmaz. Çünkü yöneldikleri topraklar tamamen boş ve sahipsiz değildir. Bu yüzden göç eden topluluklar gittikleri yerlerdeki kavim veya topluluklara karşı hâkimiyet mücadelesi vermek zorundadır.

Buna göre göçün;

I. egemenliğin el değiştirmesi,
II. ticari faaliyetlerin artması,
III. toplumsal dengenin bozulması

durumlarından hangilerini doğrudan etkilediği söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünde verilen bilgilerden hareketle göçün I. öncülde verilen "egemenliğin el değiştirmesi" ve II. öncülde verilen "ticari faaliyetlerin artması" durumlarına doğrudan neden olduğu söylenemez. Fakat metinde yer alan "Bu yüzden göç eden topluluklar gittikleri yerlerdeki kavim veya topluluklara karşı hâkimiyet mücadelesi vermek zorundadır." ifadesine göre toplumsal yanı ağır basan bir kavram olarak göçün ortaya çıkartacağı en büyük sorunun III. öncülde verilen toplumsal dengenin bozulması durumuna ulaşılabilir.

Cevap: C

9. Çin İmparatorluğu'nun İpek Yolu hâkimiyetinde üstün gelerek Kuzey Hun Devletini 156 yılında yıkmasından sonra Orta Asya'da yaşayan Hunların bir kısmı batıya doğru göç ederek Aral Gölü çevresine yerleştiler. Nüfusu artan Hunlar, topraklarının yetersiz kalması üzerine Aral Gölü ile Hazar Denizi arasındaki bölgede yaşayan Alanların ülkesini ele geçirdiler. Birbirini iten kavimler Roma İmparatorluğunu zayıflattı.

Bu bilgilere göre Kavimler Göçü ile ilgili alanlardan hangisine ait bilgi <u>verilmemiştir</u>?

A) Siyasi B) Demografik
C) Ekonomik D) Hukuk
E) Coğrafi

Çözüm:

Soru öncülünde verilen bilgiye göre;

A seçeneğinde verilen "siyasi" kavramı ile ilgili Çin ile mücadele ve Alanların yurdunu ele geçirme,

B seçeneğinde verilen "demografik" kavramı ile ilgili Hunların nüfusunun artması,

C seçeneğinde verilen "ekonomik" kavramı ile ilgili İpek Yolu hâkimiyeti için mücadele,

E seçeneğindeki "coğrafya" kavramına yönelik metinde bilgiler mevcuttur.

Bu nedenle bu kavramlar "Kavimler Göçü" ile ilişkilendirilebilir. Ancak D seçeneğinde verilen hukuk kavramı ile ilgili metinde bir bilgi yoktur.

Cevap: D

10. Türk devletleri hâkimiyetleri altında tuttukları topraklarda ticareti canlandırmak amacıyla pek çok devlet ile antlaşmalar yapıyorlardı. Türklerin bu devletlerle olan siyasi ve ticari ilişkilerinde İpek Yolu'nun önemli bir yeri vardı. Türkler ekonomik bir güç göstergesi olarak İpek Yoluna hâkim olmak istiyorlardı.

Bu amaçla mücadele ettikleri ilk dış güç aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sasaniler B) Bizans İmparatorluğu

C) Moğollar D) Akhunlar

E) Çin İmparatorluğu

Çözüm:

İpek Yolu Çin'in Şangay şehrinden başlayıp Orta Asya üzerinden geçerek farklı kollara ayrılıp Avrupa'ya uzanan önemli bir ticaret yoludur.İlk defa Orta Asya'da devlet kuran Türkler İpek Yolu'na hâkim olmak için mücadele ettikleri devlet Çin olmuştur.Bölgede güçlü bir yapıda olan Çin dışında diğer seçeneklerde verilenSasaniler, Bizans, Moğollar ve Akhunlar da bu yol için mücadele vermişlerdir. Fakat Türklerin İpek Yolu mücadelesinde ilk karşı karşıya geldikleri devlet Çin olmuştur.

Cevap: E

11. I. Yerleşik yaşama geçen ikinci Türk boyudur.

II. Hükümdarları adına para bastıran ilk Türk topluluğudur.

III. Emevilere karşı mücadele ederek Türklerin Arap egemenliğine girmesini önlediler.

Özellikleri verilen Türk topluluğu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Türgişler B) Hazarlar C) Kırgızlar

D) Başkırtlar E) Karluklar

Çözüm:

Yerleşik yaşama geçen ikinci Türk boyu olan Türgişler hükümdarları adına para bastıran ilk Türk topluluğu oldular. Maveraünnehir'i ele geçirmek isteyen Emevilere karşı mücadele ederek Türklerin Arap egemenliğine girmesini önlediler.

Cevap: A

12. MÖ 201 yılında Çin üzerine büyük bir sefer düzenleyen Mete Han, bu seferi sırasında Çin'i fethetme fırsatı yakaladı. Ancak sayıca az olan Türklerin kalabalık Çinlilerle karışıp millî benliklerini kaybedeceğini düşünerek Çin'i yıllık vergiye bağlamakla yetindi.

Buna göre Büyük Hun İmparatoru Mete Han bu tutumu ile Türk Milletini aşağıdaki tehditlerden hangisine karşı korumak istemiştir?

A) Sömürgecilik B) Asimilasyon

C) Taht kavgası D) Bölünme

E) Esir olma

Çözüm:

Mete Han'ın bu tutumunun nedeni metinde geçen ''Türklerin kalabalık Çinlilerle karışıp millî benliklerini kaybedeceğini düşünerek Çin'i yıllık vergiye bağlamakla yetindi''. Ifadesidir. Bu ifadenin karşılığı asimilasyondur.Yani asimilasyon, kalabalik bazı toplulukların kendi içinde yaşayan azınlık toplulukların kültürel özelliklerini yok ederek, onları kendi içinde eritme politikasına verilen addır.

Cevap: B

13. I. Feodalizmi ortaya çıkartarak merkezî krallıkların etkisini azalttı.

II. Avrupa'nın etnik ve siyasi çehresinin şekillenmesinde de belirleyici rol oynadı.

III. Kavimler, birbirleriyle ve gittikleri ülkelerdeki yerli kavimlerle karışıp kaynaştı.

IV. İngiltere, Fransa, İspanya gibi belli başlı Avrupa devletlerinin temelleri atıldı.

Yukarıda verilen gelişmeler hangi çağın temel özellikleri arasında sayılabilir?

A) Antik Çağ B) İlk Çağ

C) Orta Çağ D) Yeni Çağ

E) Yakın çağ

Çözüm:

A maddesindeki Antik Çağ, İlk Çağ'ın diğer adıdır.

B maddesindeki İlk Çağ, Sümerlerin yazıyı icadı ile başlar.

C maddesindeki Orta Çağ, Kavimler Göçü ile başlamıştır.

D maddesindeki Yeni Çağ, İstanbul'un Fethi ile başlar.

E maddesindeki Yakın Çağ, Fransız İhtilali ile başlar.

Kavimler Göçü İlk Çağ'ı kapatıp Orta Çağ'ı başlatmış ve yukarıdaki gelişmelere sebep olmuştur.

Cevap: C

14. Attila'nın oğulları olan İlek, Dengizik ve İrnek'in, babalarının ölümünün ardından Hun İmparatorluğu'nun topraklarını ve vasal halklarını kendi aralarında bölüşmeleri sürecinde çıkan gerginlik zamanla çatışmalara dönüştü.

Avrupa Hun İmparatoru Attila'nın ölümünden sonra oğulları arasında yaşanan taht mücadelesinin dayanağı aşağıdaki hangi kavramla açıklanabilir?

A) İkili Teşkilat

B) Cihan Hakimiyeti Ülküsü

C) Toplumsal yapı

D) Kut Anlayışı

E) Ülüş hakkı

Çözüm:

Sorunun öncülünde verilen bilgiler değerlendirildiğinde bu bilgilerin D seçeneğinde verilen Kut Anlayışı'na ait olduğu görülür. Kut Anlayışı: Tengri tarafından kağana verilen yönetme yetkisi olup,

A seçeneğinde verilen İkili Teşkilat: Yönetim kolaylığı sağlayan doğunun kağan ve batının kağanın akrabaları tarafından yönetilmesi,

B seçeneğinde verilen Cihan Hakimiyeti Ülküsü: Türk kağanının bütün dünyaya düzen getirme ülküsü,

C seçeneğinde verilen Türk Hanedan Anlayışı:Kağanın ölümünden sonra onun hanedanına ait erkek üyelerin tahta geçme hakkının bulunması,

E seçeneğinde verilen Ülüş hakkı:Tengri tarafından kağana verilen ekonomik güç şeklinde tanımlanır. Böylece sorunun cevabına ulaşılır.

Cevap: D

15. İlk Türk devletlerinde ülkenin yönetimi, Hunlardan itibaren devlet yönetiminde kolaylık sağlamak amacıyla doğu ve batı olmak üzere ikiye ayrılmıştır. İkili teşkilatlanma denilen bu sistemde, daima bir tarafın hâkimiyet üstünlüğü tanınmıştır. Buna göre kağan, doğuda otururken batının yönetimi hükümdar ailesinden önde gelen bir kişiye, genelde kağanın kardeşine bırakmıştır. Batı'daki yabgu unvanlı yönetici, Doğu'daki kağana bağlı olarak töre hükümlerini yürütmüştür. Örneğin Mukan Kağan, bütün Kök Türk Devleti'nin hükümdarı olmakla beraber daha çok devletin doğu kısmıyla ilgilenmiştir. Batı kısmını ise devletin kuruluşundan itibaren İstemi Yabgu idare etmiştir. Yabgu unvanını taşıyan İstemi, bütün icraatını doğudaki kağanlık adına yapmıştır. Fakat yabgu karar ve icraatında tamamen serbesttir. Tıpkı bir devlet başkanı gibi o da elçiler göndermiş, kabul etmiş ve başka devletlerle anlaşmalar yapmıştır.

Buna göre İlk Türk devletlerinde ülkenin yönetimi ile ilgili;

I. Ulusçuluk anlayışının etkili olduğu,

II. İkili teşkilat yapısının uygulandığı,

III. Kut anlayışına göre hareket edildiği

gibi yargılarından hangilerinin uygulandığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I,II ve III

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünde verilen bilgilerden I. öncülde verilen "Ulusçuluk anlayışının etkili olduğu " ve III. öncülde verilen "Kut anlayışına göre hareket edildiği" yargılarına ulaşılamaz. II. öncülde verilen" İkili teşkilat yapısının uygulandığı" yargısına ise sorunun yönlendirme bölümündeki "ülkenin yönetimi, Hunlardan itibaren devlet yönetiminde kolaylık sağlamak amacıyla doğu ve batı olmak üzere ikiye ayrılmıştır. İkili teşkilatlanma denilen bu sistemde, daima bir tarafın hâkimiyet üstünlüğü tanınmıştır." Şeklindeki bilgi ile ulaşılır.

Cevap: B

1. Orta Asya'da tarıma elverişli alanlar bulamayan kabileler büyük sürüler hâlinde baktıkları hayvanların ürünleriyle hayatlarını devam ettirebiliyorlardı. Üretim fazlasını da komşu yerleşik topluluklarla değiş tokuş yaparak kendi ihtiyaçlarını giderme yoluna gidiyorlardı. Özellikle at ve koyun ile bu hayvanlardan elde edilen ürünler, Altay Dağları'ndan çıkarılan demir komşularının dikkatini çekiyordu. Ayrıca kendilerine tarım alanları açarak hem tahıl hem de sebze-meyve yetiştirmişlerdir.

Buna göre Orta Asya'daki ilk Türkler için aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Boylar hâlinde yaşamışlardır.
B) Tüm kabileler yerleşik hayata geçmiştir.
C) Madencilikle uğraşmışlardır.
D) Tarım, ticaret ve hayvancılıkla uğraşmışlardır.
E) Komşularıyla ekonomik ilişkiler kurmuşlardır.

2. I. Yuğ
II. Kurgan
III. Toy
IV. Balbal

Türk toplulukları ile ilgili verilen bu kavramlardan hangileri ahiret inancı ile ilişkilendirilebilir?

A) I ve III
B) II ve IV
C) III ve IV
D) I, II ve IV
E) I, II, III ve IV

3. Türkler hükümdarlarına Gök Tanrı tarafından devleti yönetme yetkisinin belirli ailelere verildiğine inanırlardı. Bu yetkiye "Kut" derlerdi. Kut'un kan yolu ile babadan oğula geçtiği kabul edilirdi. Bu yüzden kanında kut olan herkesin devlet yönetiminde hak sahibi olduğuna da inanırlardı. Bu da siyasi çekişmelere neden olmuştur.

Bu bilgilere göre Türklerde "Kut" kavramı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

A) Taht kavgalarına neden olmuştur.
B) Yönetme yetkisi seçilmiş hanedanlara aittir.
C) Hükümdarlık babadan oğula geçer.
D) Hükümdarlık Gök-Tanrı tarafından verilir.
E) Hükümdarlıkta ikili teşkilat zorunludur.

4. Uygurlar, Maniheizm'den önce çeşitli dinlerle karşılaşmışlar ve bunlardan en son olarak Budizm dinini kabul etmişlerdi. Esasında Uygurlar, inanç konusunda çok serbest olmuşlar, çabuk din değiştirmişler ve yeni kabul ettikleri bir dini yaymak için de çok çalışmışlardır.

Bu duruma bakarak Uygurlarla ilgili;

I. dinî hoşgörüye sahip oldukları,
II. çeşitli medeniyetlerden etkilendikleri,
III. yerleşik hayata geçtikleri,
IV. farklı dinî inançlara sahip oldukları

gibi yargılardan hangileri söylenemez?

A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) III ve IV
D) I, II ve IV
E) II, III ve IV

5. **Kavimler Göçü'nün;**
I. Roma İmparatorluğu, Doğu ve Batı olmak üzere ikiye ayrılması,
II. Avrupa Hun Devleti'nin kurulması,
III. Hristiyanlığın bu olaydan sonra geniş kitlelere yayılması,
IV. Romalılarca barbar olarak nitelendirilen kavimlerin Roma topraklarına girmesi

gibi sonuçlarından hangilerinin Avrupa'nın siyasi yapısında değişikliklere neden olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I, II ve IV
E) I, III ve IV

6. Dobruca'nın güneyinde Asparuh (679-702) tarafından kurulan Tuna Bulgar Devleti Boris Han Dönemi'nde Hristiyanlığı resmen kabul etmiştir. Papa İstanbul'u kuşattığı için (923) Tuna Bulgarlarının hükümdarı Simeon'a Çar ünvanı vermiş, bundan sonraki Bulgar hanları da artık "Han" ünvanı yerine "Çar" ünvanını kullanmışlardır.

Bu duruma göre Tuna Bulgarlarıyla ilgili;

I. Papa Tuna Bulgarlarına siyasi destek vermiştir.
II. Hıristiyanlık Tuna Bulgarlarının baskı ile kabul ettikleri bir dindir.
III. Tuna Bulgarları Hıristiyanlığın yayılmasına hizmet etmişlerdir.
IV. Tuna Bulgarları benliklerini kaybetmişlerdir.

gibi yargılardan hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve IV
E) I, III ve IV

7. 434 yılında Avrupa Hun Devleti ile Doğu Roma İmparatorluğu arasında imzalanan Margus Antlaşması ile;

- Bizans bundan sonra Hunlara bağlı kavimlerle antlaşmalara girmeyecek,
- Esir alınmış Bizans tebaası dâhil Hunlardan kaçanlara sığınma hakkı verilmeyecek,
- Bizans'ın elinde bulunan mülteciler iade edilecektir. Ayrıca Grek asıllı olanlar için fidye verilebilecek,
- Ticari münasebetler yine belirli sınır kasabalarında devam edecek

gibi kararların alınmasına bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Mütekabiliyet esasına göre imzalanmıştır.

B) Ekonomik faaliyetler devam etmiştir.

C) Avrupa Hun Devleti ekonomik kazanç sağlamıştır.

D) Avrupa Hun Devleti kendisine muhalif olanları baskı altına almıştır.

E) Avrupa Hun Devleti, Bizans'ı müttefiklerinden yoksun bırakmak istemiştir.

8. Kavimler Göçü sonunda;

I. Batı Roma imparatorluğu yıkıldı.
II. Avrupa'da birçok yeni devlet kuruldu.
III. Avrupa'da göçler hızlandı.
IV. Hristiyanlık güçlendi.
V. Papaların yönetimdeki güçleri arttı.

gibi gelişmelere bakılarak aşağıdaki durumlardan hangisinin görülmesi beklenmez?

A) Avrupa'daki yönetimlerin dinî etki altına girmesi

B) Kilisenin toplum üzerindeki gücünün artması

C) Sınıfsal yapının zayıflaması ve özgürlüklerin artması

D) Siyasi kargaşaların yaşanması

E) Avrupa'daki etnik yapının değişmesi

9. Attila, devletin başına geçtikten sonra, önce Bizans ile uğraşmaya başladı. Çeşitli tarihlerde Balkan Seferleri düzenleyerek Bizans topraklarına akınlar yaptı ve her seferinde Bizans'ı ağır vergiler vermeye mahkûm etti.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesi olamaz?

A) Bizans'ın askerî gücünün zayıflığının

B) Attila'nın bölgede istilacı bir siyaset izlediğinin

C) Bizans'ın stratejik öneme sahip olduğunun

D) Attila'nın fetihçi bir politika izlediğinin

E) Bizans'ın ekonomik olarak güçsüzleştiğinin

10. I. Doğu Roma İmparatorluğu, ülkesinden kaçan Hunlara sığınma hakkı vermeyecek.
II. Doğu Roma İmparatorluğu, esirlerin kendisine iadesi için kişi başına sekiz altın fidye ödeyecektir.
III. Doğu Roma İmparatorluğu, Hunların savaş hâlinde olduğu kavimlerle ittifak yapmayacaktır.
IV. Doğu Roma İmparatorluğu'nun Avrupa Hun Devleti'ne ödediği vergi iki katına çıkarılacaktır.

Margus Antlaşması maddelerinden hangileri Avrupa Hun İmparatorluğu'nun ekonomisine doğrudan katkıda bulunmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) II ve IV E) I, III ve IV

11. Kuzey Hun Devleti'nin 156 yılında yıkılmasından sonra Orta Asya'da yaşayan Hunların bir kısmı batıya doğru göç ederek Aral Gölü çevresine yerleştiler. Burada iki yüzyıl kadar yaşayan Kuzey Hunları başka Türk boylarının kendilerine katılmasıyla güçlendiler. Nüfusu artan Hunlar, topraklarının yetersiz kalması üzerine Aral Gölü ile Hazar Denizi arasındaki bölgede yaşayan ---- ülkesini ele geçirdiler.

Yukarıda verilen metindeki cümlede boş bırakılan bölümün doğru tamamlanması için ilgili boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Süevlerin B) Frankların

C) Alanların D) Saksonların

E) Vandalların

1. İlk Türk devletlerinde dünya hâkimiyeti, Tanrı tarafından Türk kağanlarına bir görev olarak verilmiştir. Bilge Kağan, yazıtında âdeta dünya hâkimiyetini gerçekleştirmiş bir hükümdar gibi şöyle konuşmaktadır: “Doğuda gün doğusuna, güneyde gün ortasına, batıda gün batısına, kuzeyde gece ortasına kadar onun içindeki millet hep bana tâbidir. Bunca milleti hep düzene soktum.” demiştir.

Bu bilgiye göre ilk Türk devletleri ile ilgili;

I. egemenlik anlayışının ilahi kaynaklı olduğu,
II. hakanın yetkilerinin sınırsız olduğu,
III. ülkenin huzur ve güvenliğinden hakanın sorumlu olduğu,
IV. hakanların tanrı-kral anlayışını benimsediği,
V. yurdun hükümdar soyunun ortak malı olduğu,

gibi yargılardan hangileri söylenebilir?

A) I ve III
B) II ve III
C) I, II ve III
D) I, II ve V
E) I, IV ve V

2. Uygur Devleti Bögü Kağan Dönemi'nde, Mani dinini kabul etmiştir. Mani dini Uygurları zayıflatan en büyük etken olmuştur. Uygurları hareketsizliğe, et yememeye, savaş yapmamaya teşvik eden bu din onların savaşçı özelliklerinin zayıflamasına da neden olmuştur. Fakat sonradan Uygurların bilim, sanat ve edebiyattaki ilerlemelerine de etki etmiştir.

Buna göre Uygurların Mani dinini kabul etmesinin;

I. yaşamlarını değiştirdiği,
II. zaman içerisinde bu dini özümsedikleri,
III. yerleşik yaşama geçtikleri

gibi gelişmelerin hangilerine neden olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

3. Orhun Yazıtlarında kağanların millete karşı sorumlu olduğunu ve millete hesap verdiğini gösteren; “Türk Milleti için gece uyumadım, gündüz oturmadım. Ondan sonra Tanrı irade ettiği ve lütfettiği için talih ve kısmetim olduğu için ölecek milleti diriltip kaldırdım, çıplak milleti giydirdim, fakir milleti zengin ettim, nüfusu az milleti çok ettim.” gibi örnekler bulunmaktadır.

Orhun Kitabelerinde geçen bu sözlerden;

I. kut inancının varlığı,
II. kağanların millete karşı sorumlu olduğu,
III. yöneticileri milletin seçtiği

gibi sonuçlardan hangileri çıkarılabilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

4. Orta Asya Kültür Bölgeleri’nde arkeologların ve diğer bilim insanlarının yaptıkları araştırmalar sonucunda özellikle kurgan adı verilen mezarlarda bulunan kalıntılar sayesinde birçok bilgi elde edilmiştir.

Bu kurganlarda yapılan araştırmalarda Türkler ile ilgili;

I. inançları,
II. devletlerin egemenlik süreleri,
III. günlük yaşamları,
IV. egemenlik anlayışları,
V. sanat anlayışları

gibi alanlardan hangileri hakkında bilgi verildiği söylenebilir?

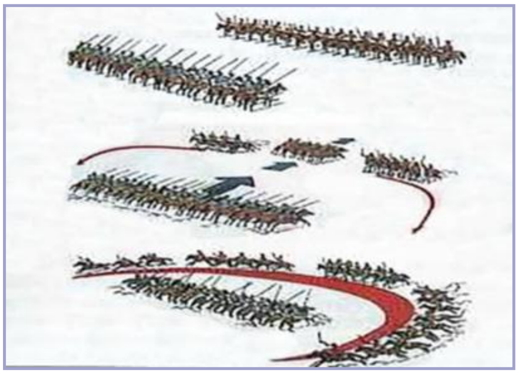
A) I ve II
B) I ve III
C) I, II ve IV
D) I, III ve V
E) I, III, IV ve V

5. Orta Asya’da kurulan İlk Türk Devletleri ticareti korumak ve geliştirmek için birtakım tedbirler almıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu tedbirlerden biri <u>değildir</u>?

A) Gelip geçen kervanlardan “geçiş vergisi” almıştır.
B) Kervanların geçiş güvenliğini sağlamışlardır.
C) Konaklama ihtiyaçları için uygun yerler inşa etmişlerdir.
D) Kervanlara at, deve gibi gerekli hayvanları temin etmişlerdir.
E) Belirli bir ücret karşılığında yeme içme hizmeti vermişlerdir.

6.

Türklerin kullandığı Turan taktiği, iki farklı yöntemin uygulanması ile yapılan bir savaş usulüdür. Bu taktik, sahte ricat (geri çekilme, kaçma) ve pusudan oluşur. Bu savaş usulüne, Türk yurdunun eski adından dolayı "Turan Taktiği" veya "Hilal Taktiği" denilmiştir.

Bu taktik ile ilgili;

I. özgün bir savaş taktiği olduğu
II. orduya stratejik kabiliyet kazandırdığı
III. piyadelerin uygulama sürecinde önemli rollerinin olduğu
IV. savaşların zaferlerle sonuçlanmasında etkili olduğu

gibi ifadelerden hangileri söylenemez?

A) I ve II B) III ve IV
C) I, II ve IV D) I, III ve IV
E) II, III ve IV

7.
I. Karluklar, Kök Türklerin hâkimiyeti altında yaşamış, Orta Asya tarihinde önemli rol oynamıştır.
II. Karluklar, II. Kök Türk Devleti'nin yıkılmasında ve Uygur Devleti'nin kurulmasında etkili olmuştur.
III. Karluklar, 751 Talas Savaşı'nda Çinlilere karşı İslam ordusunun yanında yer almıştır.
IV. 840'ta Uygur Kağanlığının yıkılması üzerine kendini Kök Türkler'in halefi kabul eden Karluk Hükümdarı Bilge Kül Kadir Kağan "Kara Han" unvanını almıştır.
V. Karluklar Orta Asya'da kurulan ilk Türk İslam devleti olmuştur.

Yukarıda Karluklar ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Avrupa'ya göç eden Türk topluluklarının,

I. ana yurtla kültürel bağlantılarının kopması,
II. yerli topluluklarla kaynaşmaları,
III. Hristiyanlığı benimsemeleri

gibi durumlarla karşılaşmalarının aşağıdaki gelişmelerden hangisine neden olduğu söylenebilir?

A) Kültürel yönden gelişmelerine
B) Yerleşik hayata geçmelerine
C) Hayvancılıktan, tarıma geçmelerine
D) Türklük özelliklerini kaybetmelerine
E) Askerî güçlerini kaybetmelerine

9. IX. yüzyılda Tuna Bulgarları Boris Han zamanından başlayarak Hıristiyanlığı kabul etmişlerdir. Bu süreç sonunda hem Hristiyanlığın etkisi, hem de yönetimleri altındaki kalabalık Slav toplulukları ile karışarak Türklüklerini kaybetmişlerdir.

Bu bilgiye dayanarak;

I. Türkler farklı dinleri benimsemişlerdir.
II. Bulgarlar Türklük özelliklerini kaybetmiştir.
III. Kültür ve kimlik değişiminde dinsel inanış etkili olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

10. Attila, 447 yılında Doğu Roma'nın I. Balkan Seferi sonrasında yapılan barış şartlarına uymaması üzerine II. Balkan Seferi'ne çıkmış ve Doğu Roma'yla Anatolios Antlaşması'nı imzalamıştır. Bu antlaşmayla Bizans savaş tazminatı ödeyecek, daha önce ödediği vergi üç katına çıkarılacak, Hun sınır şehri Niş'te Pazar kurulacak ve Bizans'ın asker bulundurabileceği alanlar kısıtlanacaktır. Anatolios Antlaşması ile birlikte Attila, devletinin dış siyasetini değiştirmiş ve Batı Roma İmparatorluğu üzerine yönelmiştir.

Bu durumun nedenleri arasında;

I. Batı Roma'yı tehdit olarak görmesi,
II. Doğu Roma'nın Attila'yı kışkırtması,
III. Papalığın dinî baskı yapması

gibi etkenlerden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

1. Türk adı; Çin kaynaklarına göre "miğfer", Kaşgarlı Mahmut'a göre "olgunluk çağı", A.Wambery'e göre "türemek", Ziya Gökalp'e göre "kanun ve nizam sahibi" anlamına gelmektedir.

Yukarıdaki bilgilerden hareketle Türk adına çeşitli anlamlar verilmesi aşağıdakilerden hangisi ile açıklanır?

A) Türklerin çok geniş bir coğrafyaya yayılması
B) Türk kelimesinin karşılığının tam bilinememesi
C) Türk adının kuşatıcı özellikte olması
D) Türk adının merak uyandırması
E) Konargöçer kültüre bağlı olarak anlam değiştirmesi

2. **İslamiyet öncesi Türk Devletlerine ait;**

- Museviliği benimseyen tek Türk devletidir.
- Talas Savaşı'nda Çin'e karşı Emeviler ile birlikte savaşmıştır.
- İstanbul'u kuşatan ilk Türk devletidir.
- Türk edebiyatının en güzel örneklerinden biri olarak kabul edilen Manas Destanı'nın sahibidirler.

gibi özellikler aşağıdaki devletlerle eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) Avarlar B) Bulgarlar C) Karluklar
D) Hazarlar E) Kırgızlar

3. İslam öncesi dönemde Türkler genellikle konargöçer olarak yaşamışlardır. Sanatsal faaliyetleri de konargöçer bozkır kültürünü yansıtmaktadır.

Aşağıdaki buluntulardan hangisinin konargöçer-bozkır kültürünün özelliklerini yansıttığı <u>söylenemez</u>?

A) Kılıç, yay ve mızraklar
B) Hayvan üsluplu kemer tokaları
C) Halı ve kilimler
D) Av hayvanlı motifli kemerler
E) Saraylar ve anıt mezarlar

4. İslam öncesi dönemde Türk toplulukları konar göçer bir yaşam sürerlerdi. Avcılık ve hayvancılıkla geçinirler, yurt denilen çadırda otururlar at, sığır ve koyun beslerlerdi. Bozkırın zor yaşam koşullarında eli silah tutan her erkek askerdi. Toplumun çekirdeğini oluşturan aile önemli olup toplumdaki işleyiş eşitlik ve iş bölümü esasına dayanırdı.

Aşağıdakilerden hangisi, bu yaşam tarzının Türk kültürüne kazandırdığı özelliklerden biri <u>değildir</u>?

A) İstiklal düşüncesini sürekli öncelemeleri
B) Hayvancılığın temel ekonomik uğraş olması
C) Mücadeleci hayat şartlarının savaşçı özelliklerini geliştirmesi
D) Göç ettikleri bölgelerde asimile olmaları
E) Sınıf ayrımına dayalı bir toplum yapısının görülmemesi

5. Sosyal bir olay olan göç, bir topluluğun farklı nedenlerle kendi yurdunu terk ederek başka bir yere gitmesi veya yer değiştirmesidir. Tarih boyunca göç eden topluluklar gittikleri yerlerdeki kavim veya topluluklara karşı hâkimiyet mücadelesi vermek zorunda kalmışlardır. Bunun sonucunda da göç eden topluluğun, göç ettiği coğrafyadaki halkı ya hâkimiyeti altına alması ya da onu başka bir yere sürmesi gerekir.

Aşağıdaki topluluklardan hangisi Hunların Avrupa'ya göç etmeleri ile Batı'ya doğru yerlerini değiştiren kavimlerden biri <u>değildir</u>?

A) Germenler B) Ostrogotlar
C) Vizigotlar D) Avarlar
E) Franklar

6. Asya Hun Devleti'nin zayıflaması ve yıkılış sürecine girmesiyle Orta Asya'nın geniş bozkırlarında yaşayan bazı Türk boyları bağımsız hareket etmeye başlamıştır. Bazı Türk boyları ise göç etmek zorunda kalmıştır.

Bu boyların göç etmelerinde;

I. nüfus artışı,
II. Çin'in baskısı,
III. ham madde kaynaklarını ele geçirme,
IV. kutsal mekânları koruma

gibi nedenlerden hangilerinin etkisinden söz <u>edilemez</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız IV
D) II ve IV E) III ve IV

7. IV. yüzyılın başlarında Roma İmparatorluğu'nun sınırları dışında yaşayan Germen kavimleri güneye doğru giderek Roma topraklarına göç etmişlerdir. Bu kavimler bir süre sonra Roma topraklarından da ayrılmak zorunda kalmışlardır. Böylece daha büyük bir göç dalgasıyla Avrupa'da geniş çaplı nüfus hareketliliği yaşanmıştır.

Avrupa'da yaşanan geniş çaplı nüfus hareketliliğine temel sebep olarak;

I. kavimler arasındaki siyasi ve askerî rekabet,
II. dinî baskı,
III. Hunların Batı'ya yönelişi

gibi etkenlerden hangisi gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

8. Hunların batıya doğru akınlarıyla 375 yılında Avrupa'da Kavimler Göçü yaşanmıştır. Bu olayın sonunda Roma İmparatorluğu ikiye ayrılmıştır.

Bu durum öncelikle Avrupa'da hangi siyasi değişmeye neden olmuştur?

A) Feodal sistemin kurulmasına
B) Siyasi istikrarsızlığın yaşanmasına
C) Monarşik devlet örgütlenmesine
D) Millî devletlerin kurulmasına
E) Skolastik düşüncenin gelişmesine

9.
- Tarihte İstanbul'u ilk kuşatan Türk devletidir.
- İtil ve Tuna olarak ikiye ayrılmışlardır.
- Malazgirt Savaşında Bizans'tan Selçuklu tarafına geçmişlerdir.
- Bizans üzerine sefer düzenlemişlerdir.

Bu bilgilere göre hangi devlet hakkında bilgi verilmemiştir?

A) Avarlar
B) Macarlar
C) Peçenekler
D) Bulgarlar
E) Avrupa Hun Devleti

10. Türklerin Orta Asya'dan göç etmelerinde;

I. nüfus artışı,
II. salgın hastalıklar,
III. geçim sıkıntısı,
IV. boylar arasındaki mücadeleler

gibi nedenlerden hangileri siyasi gerekçelere dayanmaktadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız IV
D) II ve IV E) III ve IV

11. Türk toplulukları, çeşitli nedenlerle yaşadıkları bölgeleri kitleler hâlinde terk ederek çok uzun mesafeler kat etmek suretiyle başka alanlara göç etmiştir. Nüfusun artması nedeniyle otlakların yetersiz kalması, kuraklık veya ağır kış şartları yüzünden kıtlık yaşanmaya başlamıştır. Bu sıkıntılara Türk boyları arasındaki mücadeleler ile Çin ve Moğol baskısı da eklenince Türk boyları, yerlerini terk edip başka bölgelere gitmeye başlamıştır.

Buna göre göçlerin yaşanmasında;

I. siyasi,
II. ekonomik,
III. sosyal

sebeplerden hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

1. MÖ 2500-1700 yıllarına tarihlenen Afanesyevo kültür bölgesinde yapılan kazılarda av hayvanlarının yanı sıra at kemiklerine de rastlanmıştır. Türklerin diğer kavimlerden çok daha önce ata binip onu yönettikleri bilinmektedir.

Buna göre, Türklerin atı evcilleştirmesiyle;

I. ticari hayat
II. konargöçer hayat
III. tarım alanlarının korunması
IV. savaşlar

gibi alanların hangilerini kolaylaştırdığı söylenebilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) I ve IV
D) I, II ve III
E) I, II ve IV

2. Kavimler Göçü sonucu Roma İmparatorluğu ikiye ayrılmış, Avrupa'da bugünkü milletler sistemi oluşmaya başlamıştır. Ayrıca Avrupa Hun Devleti kurulmuştur.

Buna göre Kavimler Göçü'nün sonuçları ile ilgili;

I. Avrupa'nın siyasi yapısı değişmiştir.
II. Kilisenin Avrupa'daki etkinliği azalmıştır.
III. Avrupa'da Türk devleti kurulmuştur.

gibi yargılardan hangileri doğrudur?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) I, II ve III

3. I. Feodalitenin güç kazanması
II. Skolastik düşüncenin gelişmesi
III. Roma İmparatorluğunun Doğu ve Batı olmak üzere ikiye ayrılması
IV. Asya Hun Devletinin parçalanması

Durumlarından hangilerinin Kavimler Göçü'nün sonucunda gerçekleşmiş olduğu savunulabilir?

A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D)) III ve IV
E) I, II ve III

4.

I. Avrupa Hun ⇒ Attila
II. Asya Hun ⇒ Balamir
III. II. Köktürk ⇒ Kültiğin
IV. Uygurlar ⇒ Mete Han
V. Bulgarlar ⇒ Kubrat Han

Yukarıdaki devlet ve hükümdar eşleştirmelerinden hangileri yanlıştır?

A) I ve II
B) I ve III
C) I ve V
D) II ve IV
E) III ve IV

5.

	Yerleşen kavim	Yerleştiği yer
I.	Vizigotlar	İspanya
II.	Franklar	Fransa
III.	Slavlar	Balkanlar
IV.	Saksonlar	İngiltere
V.	Keltler	İtalya

Yukarıdaki tabloda Kavimler Göç'ü sonunda göç eden kavimler ve Avrupa'daki yerleştiği yerler verilmiştir.

Bu tabloda yanlış verilen bilgi hangisidir?

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

6. İslamiyet öncesi Orta Asya Türk devletlerinde yönetim kolaylığı açısından ülke hanedan üyeleri arasında paylaştırılmıştır.

Bu durumun sonucu olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Güçlü bir askerî yapı kurulmuştur.
B) Devletlerin uzun ömürlü olması hedeflenmiştir.
C) Merkezî otoritenin güçlü hâle getirilmesi sağlanmıştır.
D) Toplumsal birliktelik sağlanmıştır.
E) İkili Teşkilat sistemi uygulanmıştır.

7. İtil, Don ve Kuban Nehirlerinin havzalarını içine alan bu coğrafya işlek ticaret yollarının kesiştiği bir kavşak noktasındaydı.Burada kurulan Türk Devleti VII ve IX. yüzyıllar boyunca Avrupa'nın en güçlü devletlerinden-biri oldu. Tarihe "Barış Çağı" adıyla geçen bu dönemde devlet yöneticileri çeşitli milletlerden tüccarların ülkelerinde serbestçe ticaret yapmalarına izin verdiler.

Paragrafa göre ticarete büyük önem veren ve sahip olduğu topraklarda ticareti canlandırmaya çalışan Türk devleti aşağıdakilerden hangisidir?

A) İskitler
B) Altınorda
C) Eftalitler
D) Hazarlar
E) Köktürkler

8. Türk toplulukları, çeşitli nedenlerle yaşadıkları bölgeleri kitleler hâlinde terk ederek çok uzun mesafeler kat etmek suretiyle başka alanlara göç etmiştir. Nüfusun artması nedeniyle otlakların yetersiz kalması, kuraklık veya ağır kış şartları yüzünden kıtlık yaşanmaya başlamıştır. Bu sıkıntılara Türk boyları arasındaki mücadeleler ile Çin ve Moğol baskısı da eklenince Türk boyları, yerlerini terk edip başka bölgelere gitmeye başlamıştır.

Buna göre göçlerin yaşanmasında;

I. siyasi,
II. ekonomik,
III. sosyal

sebeplerden hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

9. Uygurlarda Bögü Kağan, Mani dinini kabul etmiştir. Mani dini Uygurları hem olumlu hem de olumsuz yönde etkilemiştir.

Mani dininin, Uygurlar üzerindeki etkileri arasında aşağıdakilerden hangisi <u>gösterilemez</u>?

A) Savaşçılık özelliklerinin zayıflamasına
B) Millî benliklerini kaybetmelerine
C) Bilim ve sanat alanında gelişmelerine
D Ekonomik faaliyetlerinde değişikliğe gitmelerine
E) Kalıcı mimari eserler bırakmalarına

10. Türkiye tabiri daha VI. yüzyılda Bizanslılar tarafından Orta Asya için kullanılıyordu. Yine onlar IX ve X. yüzyıllarda Volga'dan Orta Avrupa'ya kadar uzanan sahaya da Türkiye adını vermişlerdi. XII. yüzyıllarda Mısır ve Suriye'ye Türkiye denilirdi. Anadolu ise özellikle Yunan ve İtalyan kaynaklarında XII. yüzyıldan itibaren Türkiye olarak tanınmaya başlamıştı.

Bu bilgilere dayanarak "Türkiye" **tabiri ile ilgili;**

I. Farklı milletler tarafından kullanılmıştır.
II. Farklı kıtalardaki bölgeler için kullanılmıştır.
III. Yaklaşık 15 yüzyıldır kullanılmaktadır.

yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

11. I. Avarlar
II. Uygurlar
III. Hunlar

Yukarıdaki Türk boylarından hangileri hem Asya'da hem de Avrupa'da devlet kurmuşlardır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) I, II ve III

12. Hazar Hakanlığı VIII. ve IX. yy.larda Avrupa'nın en güçlü devletlerinden biri oldu. Tarihe Hazar barış çağı olarak geçen dönemde, çeşitli milletlerin tüccarlarının ülkelerinde serbestçe dolaşmasına imkân verdi. Diğer yandan ticaret yollarının güvenliğini sağlamak için önemli yerlere kaleler yaptırdı. Hazar barış çağında sağlanan güven ortamının etkisi ile tüccarlar ve zanaatkârlar Hazar şehirlerine yerleşirken halkın refah seviyesi de yükseldi. Ayrıca farklı dinlerden tüccarlarla kurulan ticari ilişkiler sonucunda Hazarlar arasında Musevilik ve Hıristiyanlık dinleri yayıldı.

Buna göre Hazarlar dönemi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Hazarlar, ticaretin güven ortamında geçmesini sağlayan önlemler almışlardır.
B) Hazarlarda halkın refah seviyesi yüksektir.
C) Hazarlarda ticari faaliyetlerden ötürü birden fazla din yayılma imkânı bulmuştur.
D) Hazar toplumunda hoşgörü ortamı bulunmamaktadır.
E) Hazarlar, kendi dönemlerinde ekonomik yönden güçlü bir devlettir.

1. İslamiyet öncesi Arap Yarımadası'nda insanlar; hürler, köleler ve mevaliler olmak üzere üç sosyal sınıfa ayrılmıştır. Kabilenin ana unsuru olan hürler tüm haklara sahipti. Herhangi bir hakka sahip olmayan köle ve cariyeler alınıp satılabilir, miras olarak bırakılabilir ve günlük işlerde çalıştırılabilirdi Bir köle azat edilirse mevali denilen sınıfa geçmiş olurdu.

Yalnızca bu bilgilere bakılarak İslamiyet öncesi Arabistan için;

I. Sınıflı toplum yapısına sahiptir.
II. Kadınlar sosyal sınıfa dahil edilmiştir.
III. Sınıflar arası geçiş kesinlikle yoktur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Metinde yer alan ilk cümleye göre hürler, köleler ve mevaliler olmak üzere üç sınıf bulunduğundan I. öncüle ulaşılır. Cariyeler yani kadın kölelerin de alınıp satılması köle sınıfına dâhil olduğunun göstergesidir. Dolayısıyla II. öncüle göre kadının bir sosyal sınıfta yer aldığı bilgisi doğrudur. Köleler azat edilince mevali sınıfına geçtiği için sınıflar arası geçiş vardır. III.öncülde yer alan ifadeye bu açıklamadan dolayı ulaşılamaz.

Cevap: D

2. İslamiyet öncesi Arabistan'a Cahiliye Dönemi denmesinin sebepleri arasında; Arapların Allah'a inancının yanı sıra putlara da tapmaları, su kaynaklarına sahip olmak için kabileler arasında çıkan savaşların zamanla kan davasına dönüşmesi, kadınlara değer verilmemesi, bir kadının ancak erkek çocuğu doğurunca aileye kabul edilmesi vardır.

Yalnızca bu bilgilere göre İslamiyet öncesi Arap Yarımadası için aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Toplumsal eşitlik yoktur.
B) Çok tanrılı inanç vardır.
C) Sosyal adaletle ilgili sorunlar vardır.
D) Temel geçim kaynağı ticarettir.
E) Kabileler arasında rekabet vardır.

Çözüm:

Metne göre kadınlara değer verilmemesi, toplumda kadın ile erkek arasında bir eşitliğin olmadığının göstergesidir. Bu yüzden A ve C seçeneğine ulaşılabilir. Allah inancının yanı sıra putlara da tapılması B seçeneğine ulaştırır. Kabileler arasında kan davaların olması aralarında rekabet olduğunu gösterir bu da E seçeneğine ulaştırır. Ancak D seçeneğindeki "Temel geçim kaynağı ticarettir." ifadesine ulaşabilecek bir bilgi metinde yer almamaktadır.

Cevap: D

3. İslam öncesi Arap Yarımadası'nda kabileler arasında yaşanan savaşlar haram aylarda yasaklanırdı. Mekke'de düzenlenen panayırlarda kabileler arasında ticaret, şiir yarışmaları vb. etkinlik düzenlenirdi.

Bu durumun,

I. Arap kabilelerin arasında kültürel birliğin sağlanması
II. Merkezî otoritesi güçlü devletin ortaya çıkması
III. Ekonomik faaliyetlerin yaşanması

gibi gelişmelerin hangilerine zemin hazırladığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

Çözüm:

Metne göre Mekke'deki panayırlara gelen Arap kabilelerinin arasındaki savaşlara ara vermesi, şiir yarışmaları ve ticari faaliyetlerin düzenlenmesi I ve III. öncüllere ulaşılmasını sağlar. Ancak kabileler arasındaki rekabetin diğer zamanlarda devam ediyor olması II. öncüldeki "Merkezî otoritesi güçlü devletin ortaya çıkması" ifadesine zemin hazırlamaz. Çünkü kabileler arasında yaşanan savaşlar güçlü bir merkezî otoritenin oluşumunu engeller.

Cevap: E

4. İslamiyet öncesi Arap Yarımadası ile ilgili;

I. Tarımsal faaliyetler yaygındır.
II. Mekke önemli ticaret merkezidir.
III. Şam ticaret yolu Mekkelilerin kontrolündedir.
IV. Hayvancılığı ağırlıklı olarak bedeviler yapmaktadır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

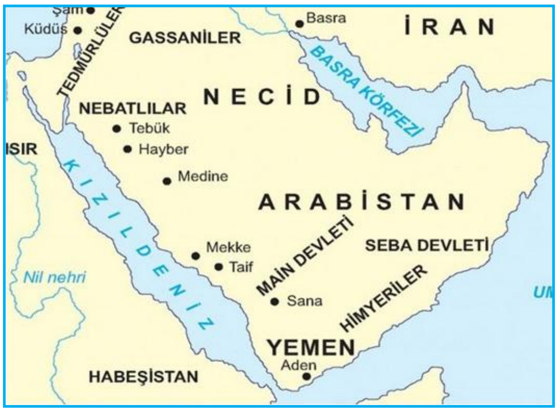
A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) II ve IV

Çözüm:

Arap Yarımadası büyük ölçüde çöl iklimi bölgesi olduğundan dolayı tarım alanı kısıtlıdır. Bu yüzden I. öncüldeki yaygın ifadesini söyleyemeyiz. Mekke hem İslamiyet öncesi hem de sonrası önemli ticaret merkezidir. Bu yüzden II. öncüldeki ifade söylenebilir. Şam ticaret yolu İslamiyet öncesinde Mekkelilerin kontrolünde değildi. Birden fazla kabile ve şehir devletleri tarafından kontrol ediliyordu. Daha sonraları Hayber Kalesi'nin fethi ile ele geçirilmiştir. Bu yüzden III. öncül söylenemez. Bedeviler göçebe olduğundan dolayı geçimlerini ağırlıklı olarak hayvancılıktan sağlarlardı. Dolayısıyla IV. öncül de söylenebilir.

Cevap: E

5.

İslamiyet öncesi dönemde Arap Yarımadası'nın durumunu gösteren bu haritaya göre;

I. Arabistan'da siyasi birlik sağlanmıştır.
II. Yerleşim yerleri denizlere paralel olarak kurulmuştur.
III. Çöl ikliminin hakim olması nedeniyle nüfusu seyrektir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

Çözüm:

Haritaya baktığımızda I.öncüle ulaşamayız. Çünkü Arap Yarımadası'nın kuzeyinde Gassaniler, Nebatlılar; güneyinde ise Main, Himyeri, Seba gibi devletler bulunduğu görülmektedir. Buda birden fazla siyasi yapının bulunması nedeniyle birlik olmadığının göstergesidir. Tebük, Hayber, Medine, Mekke, Taif gibi yerleşim yerlerinin haritada Kızıldeniz'e paralel olarak kurulduğunu görüyoruz. Bu nedenle II. Öncüle ulaşabiliriz. Arap Yarımadası çöl iklimine sahiptir. Bu yüzden nüfusta seyrektir. Bu bilgi III. Öncülü doğrular fakat haritadan ulaşabileceğimiz bir bilgi değildir. Çünkü verilen haritanın fiziki olması gerekir. Oysa siyasi harita olduğu için bu öncüle ulaşamayız.

Cevap: B

6. Günümüzdeki fuarlara benzeyen panayırlar, Arabistan ticaretinde önemli bir yer tutardı. 5-30 gün arasında süren bu panayırlar, genellikle savaşmanın yasak olduğu haram aylarda kurulurdu. Böylelikle ticaret için gelen tüccarların güvenliği sağlanmış olurdu. Kabileler arasındaki birçok problem burada çözülürdü. Panayırlarda şairler en güzel şiirlerini burada okurdu.

Bu bilgilere bakılarak, İslamiyet öncesi Arap Yarımadası'nda düzenlenen panayırlar için;

I. Ticaretin sürekliliğini sağlamak için belli dönemler de yapılmıştır.
II. Toplumsal barışın sağlanmasına katkı sağlamıştır.
III. Edebî sanatlara ilgi duymuşlardır.
IV. Arabistan'da siyasi birliğin kurulmasını sağlamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II B) II ve IV
C) I, II ve III D) II, III ve IV
E) I, II, III ve IV

Çözüm:

Arap Yarımadası'nda panayırlar haram aylarda düzenlenmiştir. Çünkü diğer dönemlerde kabileler arasındaki çatışma ve kan davaları nedeniyle diğer zamanlarda panayırların yapılması zorlaştırıyordu. Dolayısıyla I. öncüle ulaşabiliyoruz. Metinde yer alan "panayırlarda birçok problem burada çözülür" ifadesi ile aynı zamanda toplumdaki sorunların çözülmesi kast edildiği için II. öncüle de ulaşabiliriz. Panayırlarda şiirlerin okunması ve yazılması edebi alana ilgi duyduklarını göstermiştir. Dolayısıyla III. öncüle de ulaşabiliriz. Metne baktığımızda "Arabistan'da siyasi birliğin kurulmasını sağlamıştır." ifadesine yönelik bir bilgi yoktur. Bundan dolayı IV. öncüle ulaşamayız.

Cevap: C

7. İslamiyet öncesi dönemde Arap Yarımadası'nda ekonomi tarım, hayvancılık ve ticaret üzerine kuruluydu. Hayvancılık özellikle bedevilerin geçim kaynağıydı. Başta Mekke olmak üzere yarımada genelinde en belirgin geçim kaynağı ticaretti. Araplar kuzey-güney arasında ticaret yaparlardı. Ayrıca Mekke, İslamiyet öncesinde de dini bir merkez olduğu için Araplar buraya gelenlerle yoğun bir ticari münasebet kuruyordu.

Paragrafa göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İklim koşulları ekonomik faaliyetleri etkilemiştir.

B) Kâbe, İslamiyet'ten önce de önemli bir dinî merkezdir.

C) Toplumsal yapıda ekonomik faaliyetlere göre bölünmeler vardır.

D) Kuzey - güney yönlü ticaret yarımadanın can damarıdır.

E) Dinî ve ticari faaliyetler toplumsal etkileşimi sağlamıştır.

Çözüm:

Arap Yarımadası'nın topraklarının büyük bir kısmı çöllerle kaplı olduğu için çöl iklimine sahiptir.. Bu yüzden bölge halkı sınırlı tarım ve hayvancılık yapabilmiştir. Bu da bölge halkını daha çok ticaret yapmaya yöneltmiştir. Bu sebepten dolayı A seçeneği doğrudur.

Kâbe, İslamiyet öncesi dönemde de putperestlerin putlarının bulunması ve kutsal olması nedeniyle önemlidir. Ancak metinde Kabe'nin bu özelliği belirtilmemiş sadece Mekke'nin önemli bir dini merkez olduğu vurgulanmış Bu yüzden B seçeneği yanlıştır.

Metindeki; Arabistan'da tarım ve ticaretle uğraşan yerleşiklere hadariler denirken, hayvancılıkla uğraşan göçebelere ise bedevi denilmektedir ifadesine göre C seçeneği doğrudur.

Metindeki kuzey-güney arasındaki ticaret ve en belirgin ekonomik faaliyetin ticaret olması nedeniyle D seçeneği de doğrudur.

Metindeki "Ayrıca Mekke, İslamiyet öncesinde de dinî bir merkez olduğu için Araplar buraya gelenlerle yoğun bir ticari münasebet kuruyordu." ifadesine göre E seçeneği de doğrudur.

Cevap: B

8. Hz Muhammed Veda Hutbesinde; "Faizin her çeşidi kaldırılmıştır. Cahiliyeden kalma tüm adetler kaldırılmıştır. Kadınların haklarını gözetmenizi ve bu hususta Allah'tan korkmanızı tavsiye ederim. Müslüman, Müslüman'ın kardeşidir ve böylece bütün Müslümanlar kardeştir. Her insanın mirastan hissesi ayrılmıştır. Mirasçıya vasiyet etme lüzumu yoktur. Hepiniz Adem'in çocuklarısınız. Arab'ın Arap olmayana, Arap olmayanın da Arap üzerinde üstünlüğü yoktur." Şeklinde tavsiyelerde bulunmuştur.

Buna göre;

I. Toplumsal eşitlik sağlanmıştır.

II. Sosyal hayatı düzenleyen kararlar alınmıştır.

III. Irkçılığa karşı çıkmıştır.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir ?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Cahiliye Dönemi'nde hürler, mevaliler ve köleler olarak üç sınıf bulunuyordu. "Cahiliyeden kalma tüm adetler kaldırılmıştır." ifadesiyle sınıflı toplum yapısına son verildiğine ulaşılabilir. Yine "Arap'ın Arap olmayana üstünlüğü yoktur." ifadesiyle I. öncüle ulaşılabilir. Müslüman, Müslümanın kardeşidir ve miras ile düzenlemeler, kadınların haklarının olduğunun belirtilmesi bizi II. öncüle ulaştırmaktadır. Yine Arap'ın Arap olmayana üstünlüğü yoktur denilirken ırkçılığa karşı çıkılmış bu da bizi III. öncüle ulaştırmaktadır.

Cevap: E

9. Hz. Ebu Bekir Dönemi'nde Arabistan toprakları dışına seferler düzenlenmiştir. Suriye'nin fethi sırasında Bizans'la 634 yılında yapılan Ecnâdeyn Savaşı ile Suriye kapıları Müslümanlara açılmıştır. Hz Ömer döneminde fetihler yoğunlaşmıştır. 636 Yermük Savaşı ile Suriye ve Filistin coğrafyasının önemli şehirleri ele geçirilmiş ve 640 yılında bütün Suriye coğrafyası fethedilmiştir. 636 Kadisiye, 637 Celula ve 642 Nihâvend Savaşları sonucunda Irak ve İran toprakları fethedildi. Böylece İslam Devleti'nin sınırları genişledi.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonuçlarından biri değildir?

A) Devlet teşkilatlanması için yeni kurumlar kuruldu.

B) Haraç ve cizye vergileri arttı.

C) Halifelik saltanat hâline dönüştü.

D) İslam medeniyeti, farklı medeniyetler ile tanıştı.

E) İslamiyet geniş alanlara yayıldı.

Çözüm:

İslam Devleti'nin sınırlarının genişlemesiyle birlikte, düzenli ordunun kurulması, devlet hazinesinin bölünmesi, ülkenin eyaletlere bölünmesi gibi bir çok devlet teşkilatlanması yapılmıştır. Bu teşkilatlanmadaki amaç devletin merkezi otoritesini artırmaktır.

Yeni fethedilen bölgelerde bulunan Hristiyan ve Yahudi halktan haraç ve cizye vergisi alınmıştır. Bu da haraç ve cizye vergilerinin artmasına sebep olmuştur.

Halifeliğin saltanat haline gelmesi Emeviler Dönemindedir. Bu dönemde saltanata dönüştürülmesinin de devletin sınırlarının genişlemesiyle ilgisi bulunmamaktadır.

İran coğrafyasının fethedilmesiyle Sasani kültürü de denilen İran kültürü ile Suriye'nin fethiyle de Doğru Roma kültürüyle tanışmıştır.

Fethedilen Suriye, Irak ve İran gibi bölgelere İslam Dininin yayılması sağlanmıştır.

Cevap: C

10. Hz. Osman Dönemi'nde, İslam Devleti'nin Medine'den uzak bölgelerdeki askerî harekâtı çok masraflı ve sıkıntılı olmuştur. Fethedilen bölgelerin imar, iskân, eğitim ve diğer masraflarına da hazineden ciddi miktarlar harcanmıştır. Ekonomik sıkıntıları ortadan kaldırmak isteyen Hz. Osman, Hz. Ömer zamanında halka bağlanan maaşları kesmek zorunda kalmıştır. Hz. Osman'ın yapmış olduğu tayinlerde, kendi kabilesi ve ileride Emeviler Devleti'ni kuracak olan Ümeyyeoğullarına ayrıcalık tanıdığı iddiaları halkın tepkisini çekmiştir.

Bu durumun meydana getirdiği sonuçlar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Yargı yetkisini kullanmak üzere kadılık makamının kurulması

B) Toplumsal kargaşanın yaşanması

C) Bazı kişi ya da ailelerin devlete karşı tavır alması

D) Cahiliye Dönemi'ndeki kabilecilik anlayışının tekrar gün yüzüne çıkması

E) Hz. Osman'ın şehit edilmesi

Çözüm:

İslam Devleti'nde kadılık teşkilatı Hz. Ömer döneminde kurulmuştur. Kuruluş sebebi ise devletin sınırlarının çok genişlemesi ile birlikte, uzak bölgelerdeki mahkeme işlerini yürütmek için duyulan ihtiyaçtan dolayıdır. Dolayısıyla metinde verilen bilgi ile ilgili değildir.

Hz. Osman'ın maaşları kesmesi, kendi akrabalarını devlet kurumlarına ataması İslam Dünyasında hoş karşılanmamış ve bu da toplumsal kargaşanın baş göstermesine sebep olmuştur. Hz. Peygamber döneminde unutturulan bu kabilecilik anlayışı bu dönemde metinde verilen olaylar yüzünden yeniden ortaya çıkmasına neden olmuş bazı aileler (kabileler) ümeyyeoğullarının ayrıcalığına tepki göstermiştir. Bu tepki de zaten fitne hareketlerin başlamasına neden olmuştur. Hz. Osman'ın özellikle kendi kabilesinden (ümeyyeoğulları) birilerine ayrıcalık göstermesi nedeniyle tepki gösterenler Hz. Osman'ı şehit etmiştir.

Cevap: A

11. Azad edilmiş köle anlamına gelen mevali tabiri; İlk İslam fetihlerinden sonra kendi arzularıyla Müslüman olan ve çoğunluğunu Türkler, İranlılar, Berberiler ve Kıptiler'in oluşturduğu Arap olmayan Müslümanlar için de kullanılır. Emeviler döneminde mevalileri dışlamış ve fazla vergi almıştır.

Aşağıdakilerden hangisi Emevilerin uyguladığı mevali politikasının bir sonucu <u>değildir</u>?

A) Türklerin kitleler halinde İslam'a girmeleri gecikmiştir.

B) Emevi Devleti'nin egemenlik alanı daralmıştır.

C) Emevi Devleti'ne karşı ayaklanmalar çıkmıştır.

D) Emevi Devleti kısa ömürlü olmuştur.

E) Emevi hanedanına halkın desteği azalmıştır.

<u>Çözüm</u>:

Türkler, Emevîlerin mevali politikası yüzünden İslam dinine girmemişlerdir. Türkler 751 Talas Savaşı'ndan sonra Abbasilerin hoşgörülü politikası sonucunda kitleler halinde İslam dinine gireceklerdir. A seçeneği sonuçlar arasındadır.

Emevî Devleti, Abbasi ailesinin Horasan'da eşitlik ve adalet istekleriyle başlattıkları isyan sonucu yıkılmıştır. Dolayısıyla C seçeneği sonuçlar arasındadır.

Emevî Devleti mevali politikası sonucunda mevali diye adlandırılan halk ve yine Arap Müslümanlar arasında Emevî devletine hoşnutsuzluk artmış ve bu da devletin 90 yıl gibi bir devlet için oldukça kısa süren bir ömre neden olmuştur.

Mevali politikası, Kerbela olayı gibi sebeplerden dolayı Emevî ailesi halkın desteğini büyük oranda kaybetmiştir. Ancak Emevî Devleti'nin sınırlarında bir daralma olmamıştır. Aksine İslam Devleti en geniş sınırlara Emevîler döneminde ulaşmıştır.

Cevap: B

12. Hz. Osman'ın kendi akrabalarını devletin önemli kademelerine getirmesi sebebiyle buna tepki gösterilmiş ve Hz. Osman şehit edilmiştir. Hz. Osman'ın şehit edilmesiyle başlayan kargaşa Hz. Ali Dönemi'nde iç çatışmaya ve halifelik mücadelesine dönüşmüştür. Bu çatışmalar Emeviler zamanında da devam etmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu gelişmelerle ilgili yaşanan olaylardan biri <u>değildir</u>?

A) Deve Olayı B) Sıffin Savaşı

C) Ridde Savaşları D) Kerbela Olayı

E) Hakem Olayı

<u>Çözüm</u>:

Deve Olayı: Hz. Ayşe'nin, Hz. Osman'ın katillerini Hz. Ali'nin bulmadığını gerekçe göstererek Hz. Ali yaptığı savaştır. İslam dünyasındaki ilk iç savaş olarak kabul edilir. Cemel Vakası ya da Küfe Savaşı olarak da bilinir.

Sıffin Savaşı Hz. Ali Kuvvetleri ile Şam valisi Muaviye kuvvetleri arasında yapılan savaştır. Sıffin Savaşı da İslam dünyasındaki iç çatışmalardan kabul edilir.

Kerbela Olayı: Hz. Ali'nin oğlu Hz. Hüseyin'in, Emevi hükümdarı Yezid Dönemi'nde Kerbela'da katledilmesidir. Bu olaydan sonra İslam dünyası bir daha birleşmemek üzere Sünni-Şii olarak ikiye bölünmüştür.

Hakem olayı: Sıffin Savaşı sırasında Hz.Ali ile Muaviye arasında yaşanan olaydır. Hakemler kendi aralarında yaptığı toplantıda Hz. Ali'yi halifelikten azledilecek, Muaviye halife olamayacak tarafsız biri halife olacak şeklinde karar alınmasına rağmen Muaviye'nin hakemi, Muaviye'yi halife ilan etmiştir. Bundan sonra İslam dünyası Hz. Ali taraftarları (Şii), Muaviye taraftarları (Emevi) ve İki taraftan da olmayanlar (Hariciler) olmak üzere üçe bölünmüştür.

Ridde Savaşları: Hz. Ebu Bekir döneminde dinden dönenlerle yapılan savaşlardır. Metinde verilen bilgiyle ilgili değildir.

Cevap: C

13. Emevi Devleti kısa sürede çok geniş sınırlara sahip olmasına rağmen uzun ömürlü bir devlet olmamıştır.

Bu durumla ilgili olarak;

I. Mevali politikası,

II. Hanedan üyeleri arasında iktidar mücadelesi,

III. Tavaif-i Mülûk şeklinde yarı bağımsız devletlerin kurulması

gelişmelerden hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I ve III

Çözüm:

I.öncül bu durum ile ilgili söylenebilir. Çünkü bu politikayla Emeviler Arap olmayan Müslümanları ayırt ederek toplumda eşitsizliğe neden olmuştur. Bu yönüyle devletinin yıkılma sebepleri arasındadır. II. öncül de Emevilerin halifeliği saltanata dönüştürmesinden sonra hanedan üyeleri arasında yaşanan iktidar mücadelesi yıkılma sebepleri arasındadır. III. öncül ise Abbasiler Devleti'nin siyasi otoritesini kaybetmesi üzerine yaşanan gelişmedir. Emevilerle ilgisi yoktur.

Cevap: D

14. Emeviler, Maveraünnehir Bölgesi'nde pek çok şehri fethetmiştir. Buhara, Semerkant ve Harezm gibi önemli Türk şehirleri Emevî hakimiyetine girmiştir. Ancak Türkler bu dönemde İslam dinine girmemek için direnmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Türklerin İslam dinine girmemek için direnmesinin sebebidir?

A) Kök Tengri dinine bağlılıklarının yüksek olması

B) Emevilerin mevali politikası

C) Sasanilerin, Türkleri eski dinleri bağlılıkları konusunda desteklemeleri

D) İslam dinine girince millî benliklerini kaybedecekleri korkusu

E) Kut anlayışını uygulayamayacaklarını düşünmeleri

Çözüm:

Türkler İslam dinine girmeden önce de farklı dinleri kolaylıkla kabul etmişlerdir. Bu bize gösteriyor ki Kök Tengri dinine bağlılıkları yüksek değildir.

Emevilerin mevali politikası Arap olmayan müslümanları ikinci sınıf olarak görmeleri gayrimüslümlerden alınan vergileri almaya devam etmeleri gibi uygulamaları bu dönemde Türklerin İslam dinine girmesini engellemiştir. Zaten Abbasiler Dönemi'nde bu politikadan vazgeçilmesiyle birlikte Türkler kitleler halinde İslam dinine girmiştir.

Bu dönemde Sasani Devleti çoktan yıkıldığı için Türkleri herhangi bir konuda desteklemeleri mümkün değildir.

Kut anlayışı İslamiyet sonrasında devam etmiştir.

Cevap: B

15. Emeviler Dönemi'nde uygulanan Mevali politikasından Abbasiler vazgeçmiş ve ümmetçi bir politika takip etmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu politika değişiminin bir sonucudur?

A) İslam dinine girenlerin sayısı arttı.

B) Abbasi Devleti'nin sınırları genişledi.

C) Halifelik saltanat haline dönüştürüldü.

D) Bilim ve sanatta büyük ilerleme kaydedildi.

E) Arapça resmî dil ilan edildi.

Çözüm:

Ümmetçi bir politikanın sonucu olarak başta Türkler olmak üzere farklı milletler İslam dinine girmiş ve böylece Müslümanların sayısı artmıştır.

Abbasiler Dönemi'nde, Emeviler döneminde elinde olan bazı toprakları Abbasiler kaybetmiştir. Dolayısıyla sınırlar genişlememiş aksine daralmıştır.

Halifeliğin saltanat haline dönüştürülmesi Emeviler Dönemi'ndedir. Abbasiler bu geleneği devam ettirmiştir.

Bilim ve sanatta ilerlemenin ümmetçilik politikasıyla ilgisi yoktur. Arapçanın resmî dil ilan edilmesi yine Emeviler Dönemi'nde gerçekleşmiştir.

Cevap: A

16.

Hz. Muhammed Dönemi seferlerini gösteren harita dikkate alındığında;

I. Fetihler Arap Yarımadası dışına yayılmıştır.
II. Savaşlar Hicaz Bölgesi'nde yoğunluk kazanmıştır.
III. Fetihler deniz hâkimiyetini hedeflemiştir

yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Harita dikkate alındığında Hz. Muhammed Dönemi savaşların Arap Yarımadası'nda gerçekleştiği görülmektedir. Mekke, Medine ve Taif kentlerini içine alan Hicaz Bölgesinde yoğunluk kazanan savaşlar sonucunda İslamiyet bu bölgede hâkim konuma gelmiştir. Bu savaşlarda Müslümanların hedefi deniz egemenliği değildir. Seferler daha çok müşriklerle İslam'ı yaymak düşüncesi ve ekonomik amaçlı yapılmıştır.

Cevap: B

17. İslam kültür ve medeniyetinin oluşmasında önemli kültür havzaları olmuştur.

	Endülüs Havzası	Bağdat Havzası	Horasan Havzası
I.	İbn-i Rüşd	El Hârizmî	Ömer Hayyam
II.	İbn-i Rüşd	Ömer Hayyam	El Hârizmî
III.	El Hârizmî	İbn-i Rüşd	Ömer Hayyam
IV.	El Hârizmî	Ömer Hayyam	İbn-i Rüşd
V.	Ömer Hayyam	İbn-i Rüşd	El Hârizmî

Kültür havzaları ile bu bölgede yetişen alimler yukarıda eşleştirilmiştir.

Verilen tabloya göre yapılan eşleştirme aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünde verilen tabloda A seçeneğinde verilen I. sıralama doğru verilmiştir. B, C, D ve E seçeneklerindeki eşleştirme yanlıştır.

Cevap: A

18.
- Küttab
- Suffe
- Beytü'l-hikme

Hz. Muhammed döneminden başlayıp Abbasiler dönemine kadar devam eden süreçte açılan bu kurumlar aşağıdaki alanlardan hangisinde faaliyet göstermişlerdir?

A) Mali B) Askerî C) Yönetim
D) Eğitim E) Sağlık

Çözüm:

Bu kurumlar eğitim alanında faaliyet gösteren kurumlardır.

Cevap: D

19. Muaviye'nin halifelik makamına geçmesiyle İslam tarihinde yeni bir dönem başlamıştır. Hz. Osman'ın katillerinin cezalandırılmadığını bahane eden Muaviye, ilk dört halifenin seçilme şekillerinden farklı olarak halifeliği kabilecilik anlayışı ve kılıç kuvvetiyle kazanmıştır.

Buna göre Muaviye'nin halifeliği elde etmesiyle ilgili olarak;

I. şura ve danışma uygulamaları,
II. saltanat sisteminden yararlanma,
III. siyasi mücadele

durumlarından hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Dört Halife'nin seçiminde, danışma yani istişare prensibi dikkate alınmışken Muaviye'nin; halifelik için Hz. Ali ile siyasi mücadeleyle girmesi ve Hz. Ali'nin ölümü ile bu makama gelmesi, hilafet sisteminin özünde büyük değişikliklere neden olmuştur. Hilafetin saltanata dönüştürülmesi Muaviye'nin halifeliği elde etmesinden sonra yaşanan bir gelişmedir.

Cevap: C

20. Emeviler Dönemi'nde halifelik saltanata dönüşmüş, devlet görevlerine getirilenlerde Arap olma şartına özen gösterilmiş, Müslümanlar arasında mezhep ayrılıkları yaşanmış, İspanya'ya kadar geniş bir coğrafya ele geçirilmiştir.

Buna göre Emeviler Dönemi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğru bir yargı olamaz?

A) Müslümanlar arasında görüş ayrılıklarının olduğu

B) Devlet yönetim anlayışının değiştiği

C) İspanya'da İslamiyet'in yayıldığı

D) İslam dünyasında birlik sağlandığı

E) İslam dünyasının kültürel çeşitliliğinin arttığı

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünde verilen bilgiye dayanılarak A, B, C ve E seçeneklerinde verilen ifadelere ulaşılır. D seçeneğinde verilen "İslam dünyasında birlik sağlandığı" ifadesine yönelik herhangi bir bilgi metinde yer almamaktadır.

Cevap: D

21. İslam medeniyetinin birikimlerinin Batı'ya aktarılmasını sağlayan tercüme faaliyetlerinin sistemli bir hâle gelmesi; XII. yüzyılın başlarında Tuleytula başpiskoposunun Bağdat'taki Beytü'l-hikme'ye benzer bir müessese kurmasıyla olmuştur. Bu kurumda çalışan Müslüman, Hristiyan ve Yahudi mütercimler felsefe, astronomi, matematik, tıp, kimya, tarih, coğrafya ve edebiyat gibi ilimlerle ilgili pek çok Arapça eseri Latinceye çevirmiştir.

Bu gelişmelere bakılarak;

I. İslam medeniyeti Avrupa düşünce sistemini etkilemiştir.

II. Din adamları toplumu dönüştürmede rol oynamıştır.

III. Hristiyanlık Doğu'ya doğru yayılmaya başlamıştır.

IV. Skolastik düşünce tüm Avrupa'ya hâkim olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) I ve II B) II ve III

C) III ve IV D) I, III ve IV

E) II, III ve IV

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünde verilen "İslam medeniyetinin birikimlerinin Batı'ya aktarılmasını sağlayan tercüme faaliyetlerinin sistemli bir hâle gelmesi ile Orta Çağ Avrupası, Eski Yunan felsefesini ve özellikle Aristo'yu tanıma imkânını bulmuştur." ifadeleri I. öncülde verilen "İslam medeniyeti Avrupa düşünce sistemini etkilemiştir. yargısına ve "XII. yüzyılın başlarında Tuleytula başpiskoposunun Bağdat'taki Beytü'l-hikme'ye benzer bir müessese kurmasıyla olmuştur. Bu kurumda çalışan Müslüman, Hristiyan ve Yahudi mütercimler felsefe, astronomi, matematik, tıp, kimya, tarih, coğrafya ve edebiyat gibi ilimlerle ilgili pek çok Arapça eseri Latinceye çevirmiştir. " ifadesi

II. öncülde verilen "Din adamları toplumu dönüştürmede rol oynamıştır." Yargısına ulaşmamızı sağlar.

III. öncülde verilen "Hristiyanlık Doğu'ya doğru yayılmaya başlamıştır." ve V. öncülde verilen "Skolastik düşünce tüm Avrupa'ya hâkim olmuştur. " ifadelerine ise yönlendirme bölümünde verilen ifadelerden ulaşılamaz.

Cevap: C

22. Emeviler Dönemi'nde yönetim anlayışı bakımından baskı ve şiddet uygulamaları ile tanınan halifeler yanında mevalilerden alınan cizye vergisi kaldırılarak ayrımcılığa son verip, toplumun her kesimini kucaklayan bir yönetim dönemi de bulunmaktadır. Halife ---- Dönemi'nde ilk dört halifenin yönetim anlayışına benzer bir yönetim sergilediği için beşinci halife olarak isimlendirilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi metinde boş bırakılan yere getirilmesi gereken Emevi halifesidir?

A) Ömer bin Abdülaziz B) Muaviye

C) Abdülmelik D) I. Velid

E) Yezid

Çözüm:

Beşinci Halife yada Hz. Ömer'e istianeden II. Ömer diye anılan halife Ömer bin Abdülaziz'dir.

Emeviler Dönemi'nde siyasi çekişmeler neredeyse hiç bitmemiştir.

Ancak sekizinci Emevi halifesi olan Ömer bin Abdülaziz Dönemi farklıdır. Bu dönemde mevalilerden alınan cizye vergisi kaldırılarak ayrımcılığa son verilmiş ve toplumun her kesimini kucaklayan bir yönetim sergilenmiştir. Bu yüzden Ömer bin Abdülaziz'e ilk dört halifenin yönetim anlayışına benzer bir yönetim sergilediği için beşinci halife denmiştir.

Cevap: A

23. Mekke ve Medine'ye çok önem vermiş ve "Hadimü'l-Haremeyn" unvanını kullanan ilk hükümdar olmuştur. Mehmet Akif Ersoy onu; "Şarkın en sevgili sultanı", Fransız tarihçisi Champdor "İslamın en saf kahramanı" olarak nitelendirmiştir.

Metinde hakkında bilgi verilen hükümdar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sultan Baybars

B) Ahmet b. Tolun

C) Muhammed b. Tuğç

D) Selahattin Eyyübi

E) Nüreddin Zengi

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünde hakkında bilgi verilen hükümdar Selahattin Eyyübi'dir. Bu övgüleri hak etmesinde 1187 Hıttin Savaşı ile Haçlı ordularını mağlup ederek ve Kudüs'ü Hristiyanlardan geri alması önemli rol oynamıştır.

Cevap: D

24. Halife Mu'tasım zamanında devlet içindeki Türklerin ağırlığı artmıştır. Halife, Bağdat'ın kuzeyinde sadece Türklere ait olan Samarra şehrini kurdurtmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi halife Mu'tasım'ın böyle bir politika izlemesinin sebeplerinden biridir?

A) Göçebe olan Türklerin yerleşik hayata geçmesini sağlamak

B) Türkleri asimile edebilmek

C) Türkler arasında İslamiyet'in yayılmasını hızlandırmak

D) Devlet içinde bulunan Farslara ve Araplara karşı denge unsuru olarak kullanmak

E) Düzenli ve daimî ordu kurmak

Çözüm:

Abbasilerde Harun Reşid'in ölümünden sonra oğulları Emin ve Me'mun arasındaki hilafet mücadelesi, Arap ve İranlıların iktidar mücadelesine dönüştü. Halife Me'mun'u bu mücadelede İranlılar desteklediği için devlet içinde İranlar etkin bir hâle geldi. Ancak İranlıların güçlenmesi Me'mun'un iktidarını gölgelemeye başlayınca bu durumdan rahatsız olan halife Arap ve İranlılara karşı Türkleri; Arap ve İranlılara karşı bir denge unsuru olarak gördü. Bu politika ondan sonra gelen Mu'tasım döneminde de devam etmiştir.

Cevap: D

25. Abbasiler döneminde Grekçe, Süryanice, Sanskritçe ve Farsça gibi dillerden tercüme edilen birçok eser vardır.

Bu eserlerin muhafaza edildiği Orta Çağ'ın en zengin kütüphanesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hizanetü'l-hikme B) Beytü'l-hikme

C) Tavaif-i Mülûk D) Beytü'l Mal

E) Küttab

Çözüm:

Hizanetü'l-hikme: Abbasiler döneminde bir çok yazma eserin tutulduğu dünyanın en zengin kütüphanesidir.

Beytü'l-hikme: Bir araştırma ve eğitim kurumu olup Halife el-Me'mun tarafından kurulmuştur. Dönemin ünlü astronom, matematikçi ve hekimlerini bir araya getirme ve bilimin çeşitli alanlarındaki belli başlı eserleri Arapçaya çevirmekti.

Tavaif-i Mülûk: Endülüs Emevi Devleti'nin 1031 yılında çökmesi üzerinde İber yarımadasında kurulmuş ve 1031-1090 yılları arasında hüküm süren Müslüman emirlikler için kullanılan tabirdir.

Beytü'l-mal: Hz. Ömer döneminde oluşturulan devlet hazinesine verilen isimdir.

Küttab: Dört halife döneminde kurulan ilk öğretim seviyesinde eğitim kurumlarıdır.

Cevap: A

26. Abbasi Devleti kurulduktan bir süre halifeler siyasi gücünü kaybetmişlerdir. Bunun sonucu olarak Abbasi Devleti topraklarında irili ufaklı devletler kurulmuştur.

Bu devletlerin kurulması Abbasi halifelerinin aşağıdakilerden hangisini korumada başarısız olduklarının bir göstergesi değildir?

A) Merkezî otoriteyi B) Ülke bütünlüğünü

C) Halifenin otoritesini D) Din birliğini

E) Siyasi birliği

Çözüm:

Abbasi Devleti'nde ortaya çıkan bu devletler gösteriyor ki Abbasi Devleti merkezî otoritesi ve halifenin otoritesi zayıflamıştır. Buna bağlı olarak Abbasi Devleti'nden ayrılarak yeni devletler kurulması siyasi birliğin ve ülke bütünlüğünün korunamadığının bir göstergesidir. Ancak yeni kurulan devletlerde Müslüman olması dinî birliğin korunmasında herhangi bir başarısızlığın olmadığını göstermektedir.

Cevap: D

27. Abbasiler Dönemi'nde devlet yönetiminde birçok yeni kurum oluşturulmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bunlardan biri değildir?

A) Divanü'z-zenadıka
B) Emirü'l-ümera
C) Kadılkudat
D) Hizanetü'l-hikme
E) Beytül Mal

Çözüm:

Sorunun çeldiricilerinde verilen;

A seçeneğinde verilen "Divanü'z-zenadıka: Abbasîler döneminde isyanları bastırmak için kurulmuş bir müessesedir."

B seçeneğinde verilen "Emirü'l-ümera: Abbasi Devleti'nde eyaletlerin başında bulunan asker ya da sivil yöneticilere, valilere denir."

C seçeneğinde verilen "Kadılkudat: İlk defa Abbâsîler tarafından Bağdat'ta kurulan kadılkudâtlık müessesesi ülkenin çeşitli bölgelerinde ve şehirlerinde görev yapan bütün kadıların amirine denilmektedir."

D seçeneğinde verilen "Hizanetü'l-hikme: Halife Mansûr'un dil, edebiyat ve dinî ilimlere dair eserlerin yanı sıra aklî ilimlerle ilgili olarak Grekçe, Süryânîce, Sanskritçe ve Farsça'dan tercüme ettirdiği eserler için oluşturulan kütüphanedir."

Bu bilgiler hatırlandığında A,B,C ve d seçeneklerinin soru kökünde belirtilen kurumlar olduğu görülecektir.

E seçeneğinde verilen "Beytü'l-mal: Hz. Ömer döneminde oluşturulan devlet hazinesine verilen isimdir.

Cevap: E

28. İslam dünyasında felsefe ve bilimde özellikle IX. yüzyılın ortalarından itibaren büyük gelişmeler yaşanmıştır. Birçok farklı görüş ortaya çıkmıştır. Müslümanlar farklı görüşlere karşı kendi dinlerini savunma gereği duymuştur.

Müslümanların kendi dinlerini savunma isteği hangi ilmin doğmasına neden olmuştur?

A) Kıraat
B) Fıkıh
C) Kelam
D) Tefsir
E) Tasavvuf

Çözüm: Kıraat: Kur'an'da yer alan kelimelerin okunuşu ve telaffuz edilişini konu edinen kıraat tilavetin de sınırlarını belirleyen ilim olarak kabul edilir.

Fıkıh: İslami kanunların teorik ve pratik uygulama (fetva) çalışmalarına verilen ismi ifade etmektedir.

Kelam: İslâm dininin akait konularını irdeleyen ve tarihî olarak bu çerçevede gelişen dinî-felsefî teorilerle ilgilenen ilim dalı. Bu anlamda kelâm, imanla ilgili konu ve sorulara izah ve ispat getirme amacıyla geliştirilen teolojik felsefenin adıdır.

Tefsir: Kur'an-ı Kerîm ayetlerini açıklamayı ve yorumlamayı ifade eden terim; Kur'an ayetlerini yorumlama ilmi ve bu alandaki eserlerin ortak adı.

Tasavvuf: Tasavvuf cenab-ı Allah'ı tamamen tanıyabilme, kendini Allah'ın yoluna adama sanatıdır. Günlük hayatta Allah'tan uzaklaştıran tüm meşgalelerden uzak durmak ve kendini tamamen Allah'a adama sanatına Tasavvuf denilmektedir. Tasavvuf dünyevi meselelerinden ayrılıp uhrevi hayata kendisini adamış kişilerdir.

Cevap: C

29. Arap Yarımadası'nda birliğin temin edilmesinden sonra Dört Halife, Emevi ve Abbasiler Dönemi'ndeki fetihlerle Orta Asya'dan İspanya'ya uzanan geniş coğrafya İslam dünyası hâline gelmiştir. Bu genişlemenin bir sonucu olarak dili, dini, kültürü ve tarihi birbirinden farklı olan insanlar; İslam Devleti'nin çatısı altında bir arada yaşamaya başlamıştır. En önemli kültür ve medeniyet havzalarından olan İskenderiye, Urfa, Nusaybin, Kurtuba, Cundişapur ve Harran İslam Devleti'nin sınırları içerisinde kalmıştır. Bu merkezler İslam kültür ve medeniyetinin oluşmasında önemli kültür havzaları olmuştur.

Buna göre İslam medeniyetinin geliştiği havzaların yer aldığı coğrafyalar arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

A) Endülüs
B) Horasan
C) Hindistan
D) Mısır
E) Mezopotamya

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünde verilen bilgilere dayanarak Arap Yarımadası'nda geniş bir coğrafyada kültür hafızalarından bahsedilmekte bu havzalar arasında yer alan Kurtuba Endülüs'te, Cundişapur Horasan'da, İskenderiye Mısır'da; Urfa, Nusaybin ve Harran Mezopotamya coğrafyasında yer almaktadır. Dolayısıyla A,B,D ve E seçenekleri söylenebilir. Soru köküne göre C seçeneğinde yer alan Hindistan bölgesine yönelik bir havza ismi yer almamaktadır.

Cevap: C

1.
- Antik Yunanistan'da olimpiyatların düzenlenmesi,
- Eski Türklerde kurultay şölenlerinin yapılması,
- İslamiyet öncesi Arabistan'da panayırlar kurulması

olaylarının ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Siyasi birliklerini sağlama
B) Dinî birliklerini kurma
C) Ortak kültür oluşturma
D) Merkezî devletler kurma
E) Bilimsel gelişme sağlama

2. İslam Devletinin başkentleri tabloda verilmiştir.

Dönem	Başkent
Hz Muhammed- Hz. Osman	Medine
Hz. Ali	Kûfe
Emeviler	Şam
Abbasiler	Bağdat

Buna göre zaman içerisinde başkent değişikliği yapılma sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fetih bölgelerine yakın olması
B) Taraftarların çoğunlukta olması
C) Ticaret yolları üzerinde olması
D) Stratejik öneme sahip olması
E) Bilim ve kültür alanında gelişmiş yerler olması

3. Mekkeli müşrikler, Bedir Savaşı'nın intikamını almak ve Müslümanların denetimine geçen Suriye-Mısır ticaret yolunu tekrar ele geçirmek amacıyla Medinelilerin üzerine harekete geçmiştir. Daha önceden peygamberimiz tarafından Ayneyn Tepesi'ne yerleştirilen ve asla yerlerini terk etmemeleri Hz. Muhammed tarafından istenen okçuların yerlerini terk etmesi nedeniyle Müslümanlar bozguna uğramıştır. Hz. Hamza'nın şehit olduğu savaşta Hz. Muhammed de yaralanmıştır.

Yalnızca bu bilgilere bakarak Uhud Savaşı ile ilgili;

I. Hz. Peygamber sözünü dinlemenin önemi ortaya çıkmıştır.
II. Savaşın ekonomik nedenleri de vardır.
III. Müşrikler kesin zafer kazanmıştır.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

4. Aşağıdakilerden hangisi İslamiyet öncesi Arap Yarımadası'nda bulunan "bedevi"**lerin özelliklerinden biri değildir?**

A) Konargöçer yaşam şeklini benimsemişlerdir.
B) Yağmacılık geçim kaynağını oluşturan gelirlerdendir.
C) Bedeviler çocuklarının Arapçayı daha doğru öğrenmesi için şehirlere gönderirlerdi.
D) Deve bedevilerin yaşamı için vazgeçilmezdir.
E) Bedeviler keçi kılı ya da deve yününden yapılmış çadırlarda yaşarlardı.

5. Medine'nin sayıca az olan savunucuları, Mevali olan Selman Farisi'nin önerisi üzerine bir hendek kazdılar. Kalabalık müşrik ordusunun kuşatması şiddetli bir fırtına nedeniyle sona ermiş ve müşrikler kuşatmayı kaldırıp Mekke'ye geri dönmüşlerdir. Hicret'ten sonra Mekkeli müşriklerin Medine'ye karşı başlattığı saldırılar bu savaşla son bulmuştur.

Yalnızca bu bilgilere bakarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Müslümanlar arasında sosyal eşitlik sağlanmamıştır.
B) Müslümanların son savunma savaşıdır.
C) Taraflar arasında güç dengesi eşit değildir.
D) İslamiyet'in yayılması için ortam oluşmuştur.
E) Şam ticaret yolu Müslümanların kontrolüne geçmiştir.

6. Burada meydana gelen savaşta Hz. Ali'nin kuvvetleri, Muaviye'nin kuvvetlerine üstünlük sağladı. Bu esnada Amr bin As'ın tavsiyesi ile Muaviye bir savaş hilesine başvurdu. Mızraklarının uçlarına Kur'an sayfalarını takarak "Ey Iraklılar! Savaşı bırakalım, aramızda Allah'ın kitabı hakem olsun." diye bağırmaya başladılar. Hz. Ali bunun bir hile olduğunu anlamasına rağmen yanındaki savaşçıların savaşı bırakması üzerine bu isteği kabul etmek zorunda kaldı.

Yukarıda bahsedilen olay hangi savaşta yaşanmıştır?

A) Kûfe B) Ridde C) Sıffin
D) Nihavent E) Kerbela

7. **İslam tarihinde;**

I. Ecnâdeyn Savaşı

II. Horasan Valiliğinin kurulması

III. Başkentin Küfe'ye taşınması

gelişmelerin yaşandığı dönemler aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak gruplandırılmıştır?

	I	II	III
A)	Hz. Ali	Hz. Ebubekir	Hz. Osman
B)	Hz. Ebubekir	Hz. Osman	Hz. Ali
C)	Hz. Osman	Hz. Ebubekir	Hz. Ali
D)	Hz. Ebubekir	Hz. Ali	Hz. Osman
E)	Hz. Ali	Hz. Osman	Hz. Ebubekir

8. Emevi Devleti'nin son dönem halifelerinin kötü yönetimi ve hanedan üyeleri arasındaki mücadeleler merkezî otoriteyi ve halkın devlete olan bağlılığını zayıflatmıştır.

Bu durumun ortaya çıkmasında;

I. Uyguladıkları mevali politikası,

II. Kerbela olayı,

III. Ebü'l-Abbas isyanı,

gibi durumların hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

9. Abbasiler, Emevileri ortadan kaldırınca, İspanya'da bulunan Endülüs Emevileri, Abbasiler adına hutbe okutulmasına son verip, kendi halifeleri adına hutbe okutmaya başlamışlardır.

Bu durum;

I. İslam dünyasında Avrupa'daki fetihlerin hızlandığı,

II. Emevi hanedanının siyasi varlığını sürdürdüğü,

III. İslam dünyasında siyasal birliğin bozulduğu

yargılarından hangilerini doğrular?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) II ve III E) I, II ve III

10. IX. yüzyılın ortalarından itibaren Abbasilerin gücü, Mısır'dan Batı'ya geçememiştir. 868-905 yılları arasında Tolunoğulları ve 935-969 yılları arasında İhşidiler gibi Türk devletleri ile Maveraünnehir'de Samaniler, Horasan'da Tahiriler halifeye bağlı siyasi yapılar ortaya çıkmıştır.

Bu durumun ortaya çıkmasında;

I. merkezî otoritenin zayıflaması,

II. İslâm Devleti'nin sınırlarının genişlemesi,

III. egemenlik anlayışının değişmesi

gelişmelerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

11. Emeviler Arap ırkçılığına dayalı politika izlerken Abbasiler, İslam Devleti'ne yeniden ümmetçi nitelik kazandırdılar.

Bu bilgiler dikkate alındığında;

I. Emevilerin Arapların dışındaki kesimlerin düşmanlığını kazandıkları

II. Abbasiler Dönemi'nde Halifeliğe Arapların dışındaki topluluklardan kişilerinde getirildiği

III. İslamiyet'in farklı toplumlarca benimsenmesinin Abbasiler Dönemi'nde daha da hızlandığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

12. Harun Reşid'in ölümünden sonra oğulları arasındaki hilafet mücadelesi, Arap ve İranlıların iktidar mücadelesine dönüştü. Halifeyi bu mücadelede İranlılar desteklediği için devlet içinde İranlılar etkin bir hâle geldi. Ancak İranlıların güçlenmesinden halife rahatsızdı.

Buna göre Arap ve İranlılara karşı Türklerin desteğini alan halife aşağıdakilerden hangisidir?

A) Halife Mu'tasım

B) Halife Me'mun

C) Halife Harun Reşid

D) Halife Mütevekkil Alellah

E) Halife El- Müstansır

1. Bedeviler, çöl ve vahalarda konargöçer bir yaşam sürmekteydiler. Temel geçim kaynağı avcılık ve takasa dayalı ticaretti. Arapçayı en duru ve doğru şekilde konuşurlardı. Hadariler ise köy, kasaba ve şehirlerde yaşarlardı. Geçim kaynakları ise tarım ve ticaretti. Hem bedeviler hem de hadariler kabileler halinde yaşarlardı. Hadariler, bedevilerden farklı olarak kabile reisinin yönetiminden ziyade kabile meclisi tarafından yönetilir ve önemli kararlar oy çokluğuyla alınırdı.

Yalnız bu bilgiye bakarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Merkezî otoritesi güçlü devletler kurulamadığı

B) Ticaretin Arabistan'da önemli gelir kaynaklarından olduğu

C) Konargöçerlerin yerleşiklerden daha doğru Arapça konuştuğu

D) Yerleşiklerin daha demokratik yönetildiği

E) Sınıflı bir toplum yapısı olduğu

2. I. Bağdat'ın başkent yapılması

II. Türgişlerle mücadele edilmesi

III. Kadisk Savaşı

Yukarıda verilen gelişmelerden hangileri Emeviler Dönemi'nde gerçekleşmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

3. 628 yılında Mekkeli müşrikler ile Müslümanlar arasında Hudeybiye Antlaşması imzalanmıştır.

Bu antlaşmaya göre;

- Müslümanlar, o yıl Mekke'ye giremeyecek ve umre yapamayacaktır.
- Mekkeli bir kimse Hz. Muhammed'in yanına kaçarsa velisinin isteği üzerine geri verilecektir.
- Bir Müslüman kaçarak Mekke'ye sığınırsa iade edilmeyecektir.

Bu bilgiye dayanarak Hudeybiye Antlaşması ile ilgili;

I. Mekkeli müşrikler, Müslümanların varlığını resmen tanımıştır.

II. Mütekabiliyet ilkesine uygun olarak imzalanmıştır.

III. İslamiyet'in Mekke'de yayılmasını sağlamıştır.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

4. İslam öncesi Arabistan'da;

I. Putperestliğin yaygın olması,

II. Kabile anlayışının yaygın olması,

III. Himyeri ve Gassani Devletleri'nin varlığı,

IV. Geçim kaynaklarının deniz ticareti oluşu,

V. Panayırlarda yarışmalar ve ticaret yapılması

gibi gelişmelerden hangisi siyasi, ekonomik ve kültürel durumlarla ilişkilendirilemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Hz. Muhammed'e ilk vahiy geldiği dönemde Mısır, Suriye, Anadolu ve Balkanlara hakim olan Bizans Devleti ve onun en büyük rakibi olan Sasaniler ise bugünkü İran ve Afganistan coğrafyasında hüküm sürmekteydiler. Türkistan coğrafyasında Kök Türk imparatorluğu hakimdi. Bugünkü Etiyopya bölgesinde ise Habeş Krallığı bulunmaktaydı.

Paragrafa göre İslamiyet'in doğduğu dönemdeki siyasi durumla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Bu dönemdeki siyasi organizasyonlar ulus-devlet anlayışı içeresinde kurulmuştur.

B) Sasaniler Kürk Yolu üzerinde hâkim durumdadır.

C) Batı Roma imparatorluğu üç kıtada hükmetmiştir.

D) İpek Yolu tamamen Kök Türk Devleti'nin denetimindedir.

E) Doğu Akdeniz hâkimiyeti Bizans Devleti'ne aittir.

6. Müslümanlar ile Mekkeli Müşrikler arasında imzalanan Hudeybiye Antlaşması görünüş itbarıyla Müslümanların aleyhine gibi bir özelliğe sahipti. Özellikle Mekkelilerin isteği ile "Reşit olmadığı halde İslamiyet'i seçen ve Medine'ye sığınan Mekkelilerin iade edileceği, Medinelilerden Mekke'ye sığınanların ise iade edilmeyeceği" maddesi buna bir örnek oluşturur.

Mekkelilerin Hudeybiye Antlaşması'na böyle bir madde koydurması;

I. Müslümanlar ile Yahudilerin birlikte hareket etmelerini önleme,

II. Sınır güvenliğini sağlama,

III. Müslümanların belli bir güce ulaşmasını engelleme

gibi amaçlardan hangisine yönelik olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III E) I, II ve III

7. Hz. Ömer Dönemi'nde Suriye ve Kudüs Bizans İmparatorluğundan; İran ve Irak ise Sasanilerden alınarak devletin sınırları genişletilmiştir. Devletin sınırlarının genişlemesiyle birlikte yeni fethedilen yerlerde devlet otoritesini kurmak için bir takım düzenlemeler yapılmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, sınırların genişlemesiyle birlikte yapılan düzenlemelerden biri değildir?

A) Beytü'l Mal adlı devlet hazinesinin kurulması

B) Ülkenin eyaletlere bölünerek merkezden valiler atanması

C) Ordugah şehirler kurulması

D) Eyaletlere merkezden kadıların tayin edilmesi

E) Savaşlarda elde edilen ganimetin 1/5 savaşa katılanlar arasında paylaştırılması

8. Emevi halifesi Abdülmelik Arapçayı resmî dil ilan ederek tüm resmî yazışmaların Arapça yapılmasını istemiştir.

Aşağıdakilerden hangisinin Abdülmelik'in bu icraatının bir sonucu olduğu savunulamaz?

A) Arapçanın farklı milletler tarafından konuşulmasına

B) Bazı toplulukların asimile olmasına

C) Arapçanın İslam ülkelerinde yayılmasına

D) Arapların toplumda ayrıcalıklı olmasının önüne geçilmesine

E) Müslümanlar arasında Arapça dışındaki dillerin kullanım alanın daralmasına

9. Abbasiler döneminde Türklerin zamanla devlet içindeki durumları daha da sağlamlaşmış Türkler sadece orduda değil siyasi ve idari sahada da güç kazanmıştır.

Bu durum Abbasilerle ilgili ;

I. Türklerin egemenliğine girmişlerdir.

II. Abbasilerin devlet yönetimi güçlenmiştir.

III. Abbasiler Türkleri asimile etmeye yönelmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşmamızı sağlar?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

10.

	Sebep	Sonuç
I.	Hz. Ebubekir Dönemi'nde dinden dönenlerin olması	Ficar Savaşları
II.	Hz. Ömer Dönemi'nde birçok yerin fethedilmesi	Ülkenin eyaletlere bölünmesi
III.	Kerbela Olayı	İslam dünyasının Şii-Sünni diye ikiye ayrılması
IV.	Mevali Politikası	İslam'ı kabul edenlerinin sayısının az olması
V.	Hz. Osman'ın katillerinin bulunamaması	Cemel Vakası

Yukarıda sebep- sonuç ilişkisi içerisinde verilen olayların hangisinde yanlış bir eşleştirme vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Emeviler fetih politikası takip etmiş, ancak Abbasiler bu politikadan vazgeçerek bilim ve sanata önem vermiştir. Birçok farklı dillerden Arapçaya eserler çevrilmiş, Beytü'l-hikme kurularak burada bir çok yeni eserler verilmiştir. Bu gelişmelerden dolayı birçok tarihçiye göre Abbasiler dönemi "İslam Rönesansı"nın yaşandığı dönemdir.

Paragrafa göre aşağıdakilerden hangisi bu durumun bir sonucu değildir?

A) Emeviler Dönemi'nde, devletin sınırları genişlemiştir.

B) Beytü'l Hikme kendi döneminin en gelişmiş eğitim kurumudur.

C) Bu dönemde yetişen bilim adamları özgür düşüncenin gelişmesine katkıda bulunmuştur.

D) Beytül-hikme'de Antik Yunan eserlerin Avrupa dillerine çevrisi yapılmıştır.

E) Abbasiler Dönemi'nde ilmî çalışmalara önem verilmiştir.

12. İslam tarihi ile ilgili;

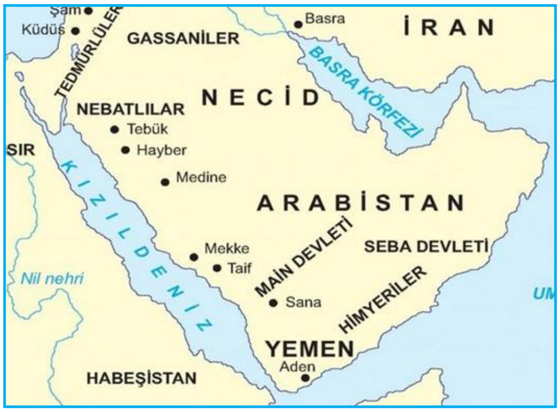
I. merkezî otoritenin zayıflaması,

II. devletin yıkılma sürecine girmesi,

III. İslam dünyasında kesin ayrılıkların yaşanması

gibi verilen gelişmelerden hangileri diğerlerinin nedeni olarak gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

1.

İslamiyet öncesi dönemde Arap Yarımadası'nı gösteren haritaya göre;

I. tüm bölgeyi kapsayan tek bir siyasi gücün olmadığı,
II. Arabistan'ın dışarıdan sürekli istilaya uğramadığı,
III. kabile yaşamının var olduğu

durumlarından hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

2. Hz. Muhammed İslam dinini tebliğ etmeye başladığında Mekke'nin zenginleri ve ileri gelenleri şiddetle karşı çıkarken İslam dinini ilk benimseyenler genellikle köle ve fakirlerdir.

Bu durumla ilgili;

I. Sınıfa dayalı toplum yapısı vardır.
II. İslam dini eşitlik ilkesini getirmiştir.
III. Hz. Muhammed cihad düşüncesiyle hareket etmiştir.

gibi yargılardan hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

3. Ünlü Astronom Batlamyus'un evren modelini eleştirmiş ve yeni gezegen modellerinin oluşturulması gereğini ortaya koymuştur. Yaptığı gözlemlerle güneş lekelerini ilk defa gözlemlemiştir. Tıp ve optik alanında da çalışmaları sonucu gözün retina tabakasının işlevini açıklamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi metinde çalışmaları hakkında bilgi verilen İslam alimidir?

A) Farabi B) İbn-i Sina
C) İmam Gazali D) İbn-i Rüşd
E) El Hârizmi

4. Günümüzdeki fuarlara benzeyen panayırlar, Arabistan ticaretinde önemli bir yer tutardı. 5-30 gün arasında süren bu panayırlar, genellikle savaşmanın yasak olduğu haram aylarda kurulurdu. Böylelikle ticaret için gelen tüccarların güvenliği sağlanmış olurdu. Kabileler arasındaki birçok problem burada çözülürdü. Panayırlarda şairler en güzel şiirlerini burada okurdu.

Bu bilgilere bakılarak, İslamiyet öncesi Arap Yarımadası'nda düzenlenen panayırlar için;

I. Ticaretin sürekliliğini sağlamak için belli dönemler de yapılmıştır.
II. Toplumsal barışın sağlanmasına katkı sağlamıştır.
III. Kültürel birliğin oluşumuna katkı sağlamışlardır.
IV. Arabistan'da siyasi birliğin kurulmasını sağlamıştır.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II B) II ve IV
C) I, II ve III D) II, III ve IV
E) I, II, III ve IV

5. Hicret, İslam tarihinde bir dönüm noktasıdır. Hicret ile;Medine İslam Devleti'nin temelleri atılmış, Hz. Muhammed'in peygamberliğinin yanında "devlet kurucusu ve siyaset adamı özellikleri de belirginleşmiştir.

Bu bilgiye göre;

I. Arap Yarımadası'nda siyasi birliğin sağlandığı
II. Ticari faaliyetlerin yoğunlaştığı
III. Devlet kurulduktan sonra İslam topraklarının genişlediği
IV. Dinî esaslara dayalı bir devletin kurulduğu

ifadelerinden hangisi söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız IV
C) I ve IV D) I, III ve IV
E) II, III ve IV

6. Emeviler, Kuzey Afrika fethini tamamladıktan sonra 713 yılında Kadisk Savaşı ile İber Yarımadası'nı fethetmişlerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Emeviler Dönemi'nde İber Yarımadası'nı fetheden komutandır?

A) Halid Bin Velid B) Amr Bin As
C) Tarık Bin Ziyad D) Eyüp El Ensari
E) Musa Bin Nusayr

7. İslamiyet öncesi Arap Yarımadası'nda yaygın inanç putperestlikti. Mekke, birçok puta ev sahipliği yapardı. Putlar, belirli dönemlerde Arabistan'ın çeşitli bölgelerinden gelen ziyaretçi akınına uğrardı. Üç büyük put Lat, Uzza ve Menat Arapların en çok değer verdiği putlardandı. Putları için kurban kesmek yaygın bir gelenekti.

Paragrafa göre İslamiyet öncesi Arap Yarımadası ile ilgili;

I. Putperestlik ritüelleri bulunmaktadır.

II. Mekke inanç merkezidir.

III. Araplar arasında toplumsal birlik sağlanmıştır.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

8. İslam tarihinin bazı dönemlerinde karışıklar çıkmış hatta bu karışıklıklar iç savaşa kadar gitmiştir. Bunun sonucunda İslam Devleti parçalanmış ve yeni devletler kurulmuştur. Bu devletlerin hükümdarları kendini halife olarak ilan etmiştir. Aynı zamanda üç İslam devleti çağdaş olarak yaşamışlar ve hükümdarları kendilerini halife olarak ilan etmişlerdir.

Aşağıdakilerden hangisinde bu devletlerin isimleri doğru olarak verilmiştir?

A) Fatimiler - Abbasiler - Büveyhoğulları

B) Abbasiler - Fatımîler - Endülüs Emeviler

C) Abbasiler - Gazneliler - Endülüs Emeviler

D) Endülüs Emeviler - Büyük Selçuklu - Abbasiler

E) Osmanlı Devleti - Fatimiler - Abbasiler

9. Şam merkezli Emevi Devleti yıkılınca, Bağdat'ta bulunan Abbasi halifesiyle birlikte Endülüs hükümdarları da halife ünvanını kullanmaya başlamıştır.

Bu bilgiye göre;

I. İslam dünyasında siyasal ayrılıkların yaşandığı,

II. İslamiyetin Avrupa'da yayılma alanı bulduğu,

III. İslam dünyasının siyasi bütünlüğünün sürdüğü

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) I ve III E) I, II ve III

10. Hz. Muhammed'in başlatmış olduğu eğitim-öğretim faaliyetleri, Dört Halife Dönemi'nde de devam etmiştir.

Bu dönemde;

I. Küttab adlı ilköğretim seviyesinde okulların açılması

II. Tıp tahsili için Müslümanların Cündişapur'a gönderilmesi

III. Hizanetü'l-hikme adlı kütüphanenin kurulması

IV. Nizamiye Medreselerinin açılması

gibi faaliyetlerden hangileri eğitim-öğretimin geliştirilmesi için açılan kurumlardır?

A) I ve II B) I ve III

C) II ve IV D) I, II ve IV

E) I, II, III ve IV

11. İslam coğrafyasının genişlemesiyle ortaya çıkan ihtiyaçları gidermek için matematik, fizik, kimya, astronomi, tıp, coğrafya, mühendislik gibi ilimlerle de uğraşılmıştı. Müslümanlar, bir yandan Eski Yunan ve Hintli düşünürlerin eserlerini incelemiş diğer yandan da bilimde farklı yaklaşım ve metodlar geliştirmişlerdir.

Buna göre;

I. İslam âlimleri pozitif bilimler ile ilgilenmişlerdir.

II. Farklı kültürler ile etkileşim içinde olmuşlardır.

III. Pozitif bilimlerde ilerleme çabası içinde olmuşlardır.

gibi yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) II ve III E) I, II ve III

12.
- Mısır'da kurulmuştur.
- Suriye'de hâkimiyet kurmuş Müslüman Türk devletidir.
- Kurucusu Muhammed b. Tuğç'tur.

Bahsi geçen devlet aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eyyubiler B) İhşitler

C) Memlûklular D) Tolonoğluları

E) Tahiriler

1. • Mekkeliler, içinde Medine'ye hicret eden Müslümanların mallarının da olduğu bir kervanı Şam'a göndermeye karar vermişlerdir.

• Savaşta elde edilen ganimetler, savaşa katılanlar arasında paylaştırılmıştır.

• Esirler fidye karşılığında serbest bırakılmış, fakir olup ödeme yapamayacak olanlarından okuma yazma bilenler, on Müslümana okuma yazma öğretme karşılığında serbest bırakılmıştır.

Bu bilgilere dayanarak Bedir Savaşı ile ilgili;

I. Ekonomik sebeplerden dolayı çıkmıştır.
II. Savaş hukuku ile ilgili karar alınmıştır.
III. Müslümanlar ekonomik kazanç elde etmiştir.
IV. Müşriklerin taarruz gücü kırılmıştır.

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) I, II ve III
D) II, III ve IV
E) I, II, III ve IV

2. **Hz. Ebu Bekir Dönemi'nde;**

I. Ridde Savaşlarının yapılması
II. Ecnâdeyn Savaşının yapılması
III. Yalancı peygamberler ile mücadele edilmesi
IV. Kur'an-ı Kerim'in kitap haline getirilmesi

gelişmelerinden hangileri ülke içinde birliği sağlamaya yöneliktir?

A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve III
D) I, II ve III
E) I, III ve IV

3. Hz. Ömer Dönemi'nde İslam Devleti Suriye, Kudüs, İran ve Irak gibi birçok bölgeyi fethetmiştir. Bu fetihlerle birlikte birçok millet ve toprak İslam Devleti'nin hâkimiyeti altına girmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi üzerinde bu fetihlerin etkisi olduğu söylenemez?

A) İslam medeniyetinin kültürel etkileşime girmesi
B) Devletin gelir ve giderlerinde artma olması
C) Devlette teşkilatlanma ihtiyacının ortaya çıkması
D) Devletin teokratik bir yapıya bürünmesi
E) İslamiyet'in farklı toplumlar arasında yayılması

4. Arap Yarımadası'nda ekonomi tarım, hayvancılık ve ticaret üzerine kuruluydu. Hayvancılık özellikle bedevilerin geçim kaynağıydı. Başta Mekke olmak üzere yarımada genelinde en belirgin geçim kaynağı ticaretti. Araplar kuzey-güney arasında ticaret yaparlardı. Ayrıca Mekke, İslamiyet öncesinde de dinî bir merkez olduğu için Araplar buraya gelenlerle yoğun bir ticari münasebet kuruyordu.

Bu bilgilerden yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) İklim koşulları ekonomik faaliyetleri etkilemiştir.
B) Mekke, İslamiyet'ten önce de önemlidir.
C) Ekonomik faaliyetler toplumda bölünmelere neden olmuştur.
D) Şam ticaret yolu, Arabistan'ın ticarette can damarıdır.
E) Habeşistan ile ticari faaliyetler İslamiyet öncesinde de yoğun bir şekilde vardır.

5. Dört Halife Dönemi'nde İslam Devleti; Mısır, Suriye, Azerbaycan Irak ve İran bölgelerini fethetmiştir.

Bu bilgiye dayanarak aşağıdaki durumlardan hangisine ulaşılamaz?

A) Gaza ve cihat anlayışı ile hareket edildiği
B) Haraç ve Cizye vergilerinde artış olduğu
C) İlk defa farklı bir kıtaya geçildiği
D) İslam ordularının üstünlük sağladığı
E) İslam Devleti'nin en geniş sınırlara ulaştığı

6. Emevi Devleti'nin kurucusu olan Muaviye, Hz. Hasan ile yaptıkları antlaşmaya uymayarak daha sağlığındayken oğlu Yezid'i veliaht ilan etti.

Bu bilgiye bakarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Toplumsal barışın sağlandığı
B) İslam dünyasındaki siyasi çekişmenin sona erdiği
C) Mevalî politikasının uygulandığı
D) Devletin yönetim şeklinin değiştiği
E) Ülkenin sınırlarının genişlediği

7. Emevi halifelerinin çoğu kabile ve ırk taassubuyla kendi ailelerini ve Arapları üstün tutuyor, buna karşılık fetihlerle sayıları her geçen gün artan mevaliyi aşağı görüyorlardı. Aynı anlayışın gereği olarak adli ve idari görevlere yalnızca Arapları getiriyor, orduda mevaliden yararlandıkları halde ganimetten onlara pay vermiyorlardı.

Bu durumun Emeviler Dönemi'nde;

I. İslamiyet'in geniş bölgelere yayılması,
II. İslam'ın eşitlik-kardeşlik ilkelerinin zedelenmesi,
III. Halk arasında hoşnutsuzluk ve ayaklanmaların yaşanması

gelişmelerinden hangilerine neden olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

8. Abbasi Devleti'nin sınırları içinde IX. yüzyılın ortalarından itibaren başlayan otorite boşluğu sonunda ülke genelinde;

- Mısır'da: Tolunoğulları ve İhşitler,
- Horasan ve Maveraünnehir'de: Samanoğulları, İran'da Tahiriler gibi dinsel yönden halifeye bağlı olmakla birlikte iç ve dış işlerinde tamamen bağımsız hareket eden siyasi yapılar devletler kurulmuştur.

Bu bilgilere dayanarak;

I. Halifeliğin güç kaybettiği,,
II. Devlet teşkilatında yeni kurumların ortaya çıktığı,
III. İslam dünyasında siyasi birliğin sürdüğü

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

9. I. Hicri Takvimin başlangıç sayılması
II. Müslümanların putperestlerin baskısından kurtulması
III. Medine'nin tarihî, siyasi, ticari öneminin artması
IV. İslamiyet'in yayılma hızının artması
V. Şam ticaret yolunun ele geçirilmesi

Yukarıda verilen bilgilerden hangisi Hicretin sonuçlarından birisi değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Endülüs Emevileri günümüzdeki bütün İspanya ve Portekiz topraklarına hâkim olmuştur. Bölgeye yönelen Müslüman göçleri sonucunda İslamiyet Avrupa'da yayılmıştır.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Endülüs Emevi Devleti tüm Avrupa'ya hakim olmuştur.
B) İslam kültür ve medeniyeti yayılma imkanı bulmuştur.
C) İslam dünyasında siyasal birlik sağlanmıştır.
D) Avrupa'da feodal sisteme ortam hazırlanmıştır.
E) Skolastik düşüncenin gelişmesine zemin hazırlanmıştır.

11. **Hüküm**: Abbasi Devleti'nde devlet memuru ve asker olabilmenin temel koşulu Müslüman olmaktır.

Durum: Abbasi sultanı Harun Reşit, Bizans sınırında Avasım Eyaleti'ni kurup buraya yalnız Türk askerlerini yerleştirmiş önemli askeri makamlara da Türkleri getirmiştir.

Yukarıdaki hüküm ile durum arasında bağlantı kurulduğunda;

I. Türklerin islamiyeti benimsediği
II. Harun Reşit'in Türk olduğu
III. Türklerin savaşçı özelliğini yitirdiği

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

12. Halife Mu'tasım zamanında devlet içindeki Türklerin durumu daha da sağlamlaştı. Ülke içinde çıkan isyanların bastırılmasında görev alan birçok Türk komutan bulunmaktaydı. Bu komutanlar Bizans üzerine Anadolu'ya yönelik seferlere de katılmışlardır

Aşağıdakilerden hangisi bu Türk komutanlarından biri değildir?

A) Afşin B) Aşnas C) Boğa el-Kebir D) Urtuç E) Boğaç Han

1. Talas Savaşı'ndan sonra Türkler kitleler halinde Müslüman olmuşlardır. Türkler İslam dinine girdikten sonra İslamiyet'e çeşitli hizmetleri olmuştur. Bunlardan biri de İslam Dünyası'nı dış tehditlere karşı korumaktır.

Aşağıdakilerden hangisi metindeki açıklamaya bir kanıt olarak gösterilemez?

A) Hıttin Savaşı ile Kudüs'ün haçlılardan geri alınması

B) Elbistan Savaşı ile Moğolların mağlup edilmesi

C) Tuğrul Bey'in Abbasi halifesini Büveyhoğullarından kurtarması

D) Musul Atabeyliğinin, Urfa Kontluğuna son vermesi

E) Memluklerin Ayn Calut Savaşı ile İlhanlıları mağlup etmesi

Çözüm:

A, B, D ve E seçeneklerinde Türkler İslam dünyasını dış tehditlere karşı koruduğuna örnektir. Ancak C seçeneğinde Büveyhoğulları da Müslüman bir devlettir. Fakat mezhep olarak Şii mezhebindendir. C seçeneğinde Tuğrul Bey Abbasi halifesini bir iç tehdite karşı korumuştur.

Cevap: C

2. Türkler, X. Yüzyılda İslamiyet'i kabul etmeden önce Moğolistan'dan Tuna boylarına kadar çok geniş bir alana yayılmışlardır. Bu geniş sahada Türkler, farklı zamanlarda yaşadıkları çevreye göre çeşitli dinlere inanmıştır. Nitekim Türklerin bir kısmı, Kök Türk Devleti zamanında Budizm'e, Uygurlar Dönemi'nde Maniheizm'e inanmıştır. Hazarlar, Museviliği kabul ederken Peçenekler, Kumanlar ve Bulgarlar gibi Türkler de Hristiyanlığı tercih etmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Türklerin farklı dinleri benimsemesinin sebeplerinden biri değildir?

A) Başka devletlerin siyasi baskısına maruz kalmaları

B) Farklı toplumlarla kültürel etkileşime girmeleri

C) Uzak mesafelere göç etmek istememeleri

D) Dinî hoşgörüye sahip olmaları

E) Farklı coğrafyalarda devlet kurmuş olmaları

Çözüm:

Türklerin farklı dinleri benimsemelerinde A,B,D ve E seçenelerinde verilen gelişmeler etkili olmuştur. Fakat C seçeneğinde verilen "Uzak mesafelere göç etmek istememeleri" ifadesi farklı dinleri benimsemelerinde etkili değildir.

Cevap: C

3. Hz. Ömer Dönemi'nde temelleri atılan daha sonra Türk - İslam Devletleri tarafından da uygulanan "ülke topraklarının gelirine göre bölünerek vergi toplama hakkının askerî ve sivil yöneticilere hizmet karşılığı bırakılması" **sistemi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Gulam B) Malikâne C) İltizam

D) Veraset E) İkta

Çözüm:

Gulam Sistemi: Büyük Selçuklu Devleti'nde savaş esiri çocukların 1/5 devlete alınır. Bunlar Türk ailelerin yanına gönderilerek Türkçe öğretilir, Müslüman olmaları sağlanır. Daha sonra Gulamhane denilen eğitim kurumunda askeri eğitime alınarak orduya asker olarak yetiştirilirlerdi. 3 ayda bir maaş alırlardı.

Malikane Sistemi: Osmanlı Devleti zamanında görülmüş olan bir vergi toplama yöntemidir. Yaşanan yoğun savaşlar, devletin kasasına para girmesi ihtiyacını doğurmaktaydı. O zamana dek belirli bir düzen içerisinde işleyen tımar sisteminin bozulmaya başlaması, devleti yeni yollar bulmaya zorluyordu. İlk olarak uygulanan iltizam usulü ile gelir kaynaklarının işletilmesinin belirli bir meblağ karşılığında sınırlı bir süre için mültezime verilmesi sağlanmıştı.

İltizam Sistemi: Osmanlı devlet gelirlerinin bir bölümünün belli bir bedel karşılığında devlet tarafından kişilere devredilerek toplanması yöntemi.

Veraset Sistemi: Kimin hükümdar olacağını belirleyen sistemdir.

İkta Sistemi: Asker ve devlet memurları için, verdikleri hizmet karşılığında verilen bir alandır. Bu bağlamda topraklar belirli bir alan doğrultusunda devlete hizmet vermeye devam eden asker ve devlet memurlarına bırakılırdı.

Cevap: E

4.

Yukarıdaki diyagramda İslamiyet'in kabulünden sonra kurulan Türk İslam devletleri sıralanmıştır.

Buna göre kronolojik sıralamanın doğru olabilmesi için diyagramda hangi devletlerin yerleri karşılıklı olarak değiştirilmelidir?

A) I ve II B) II ve III C) I ve V

D) II ve IV E) IV ve V

Çözüm:

- Eyyubiler (1174)
- Gazneliler (963)
- Büyük Selçuklular (1040)
- Türkiye Selçuklular (1075)
- Karahanlılar(840)

Kuruluş tarihlerine göre I ve V nolu devletler yer değiştirdiğinde kronolojik açıdan doğru olacaktır.

Cevap: C

5. Türk ve dünya tarihinin dönüm noktası olarak kabul edilen Malazgirt Savaşı;

I. Büyük Selçuklu Devleti'nin kuruluşu,

II. Pasinler Muharebesi,

III. Türkiye Selçuklu Devleti'nin kuruluşu

gelişmelerinin hangilerinden önce gerçekleşmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I,II ve III

Çözüm:

Tarih şeridinde gösterilmeyen Malazgirt Savaşı (1071) Türkiye Selçuklu Devleti'nin kuruluşundan önce gerçekleşen, Türk ve dünya tarihinin dönüm noktası olarak kabul edilen önemli bir olaydır. Büyük Selçuklu Devleti'nin kuruluşu ile Pasinler Muharebesi Malazgirt Savaşı'ndan önce gerçekleşmiştir.

Cevap: C

6. Abbasi Halifesi Şii Büveyhoğulları baskısı altındaydı. Bu durumdan kurtulmak için Büyük Selçuklu Sultanı Tuğrul Bey'den yardım istemiştir. Tuğrul Bey, Bağdat seferine çıkarak Şii Büveyhoğulları Devletine son vererek Abbasi halifesini Şii tehdidinden kurtarır. Bunun üzerine Abbasi halifesi "Doğunun ve Batının Sultanı" unvanını vermiştir. Böylece İslam Dünyasının siyasi liderliği Türklere geçmiştir.

Bu bilgiler doğrultusunda;

I. Tuğrul Bey dinî otoriteyi ele geçirmiştir.

II. Abbasi halifesi siyasi gücünü yitirmiştir.

III. Tuğrul Bey, İslam Dünyasındaki mezhep ayrılıklarına son vermiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Tuğrul Bey İslam Dünyasının siyasi otoritesini ele almıştır. Ancak dinî otorite halife olduğu için ve halifelik Abbasilerde kaldığı için dinî otorite Abbasilerdedir. Dinî otoritenin tam manasıyla Türklere geçmesi Osmanlı padişahı Yavuz Sultan Selim'in 1517 Ridaniye Seferinden sonradır.

Abbasi Devleti'nin artık siyasi bir gücü kalmamış bu güç Tuğrul Bey'e dolayısıyla Türklere geçmiştir.

İslam Dünyasında mezhep ayrılıkları Kerbela olayından sonra ortaya çıkmış ve günümüze kadar devam etmektedir.

Cevap: B

7. Tuğrul Bey, Bağdat seferine çıkarak Şii Büveyhoğulları Devleti'ne son vererek Abbasi halifesini Şii tehdidinden kurtarmış,bunun üzerine Abbasi halifesi kendisine "Doğunun ve Batının Sultanı" unvanını vermiştir. Böylece İslam dünyasının siyasi liderliği Türklere geçmiştir.

Bu durumun Büyük Selçuklu Devleti'ni;

I. Divan-ı Saltanatı kurma

II. İslam dünyasını iç ve dış tehditlere karşı koruma

III. Nizamiye Medreselerini kurma

faaliyetlerinden hangilerini gerçekleştirmesine yönelttiği söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Divan-ı Saltanat; Büyük Selçuklu Devleti'nde askerî, idari, mali ve hukuki bütün devlet işlerinin karara bağlandığı ve en yüksek yönetim organıdır yani devletin işleyişinde gerekli olan teşkilatlardan biridir. I. öncülü kabul edemeyiz.

İslam Dünyasının siyasi lideri olan Büyük Selçuklu Devleti, İslam dünyasını hem iç hem de dış tehditlere karşı koruma görevini üstlenmiştir. Dolayısıyla bu öncülü kabul edebiliriz.

Nizamiye Medreselerinin temel kuruluş amaçları arasında İslam dünyasında yıkıcı ve bölücü faaliyetleri olan Batinilere karşı mücadele etmek olduğundan dolayı bu öncülü de kabul edebiliriz.

Cevap: D

8. Türk toplulukları İslamiyet'i bir anda ve toplu olarak değil aşamalı olarak ve farklı tarihlerde kabul ettiler. Bu topluluklar birbirini yavaş yavaş tanıyarak Müslüman olmaya başladı. Fakat bazı durumlar Türklerin ve diğer Arap olmayan toplulukların İslamiyet'i kabulünü zorlaştırıyordu.

Buna göre;

I. Mevali politikası,

II. Mutasavvıf ve fakihlerin faaliyetleri,

III. Ticari faaliyetler,

IV. Vergi muafiyeti

durumlarından hangileri kitlelerin İslamiyet'i kabulünü zorlaştırmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve IV

D) II ve IIII E) I, II, III ve IV

Çözüm:

Sorunun öncüllerinde verilen İslam devletlerindeki uygulamalar içerisinde; I. öncülde verilen "Mevali politikası" İslamiyetin kabulünü zorlaştırmıştır. Çünkü Arap olmayan Müslümanlar Arap olan Müslümanlar ile aynı haklara sahip değildir.

Diğer öncüllerde verilen ifadeler ise; İslamiyet'in kabulünü kolaylaştırıcı etkenler olarak ifade edilebilir.

Cevap: A

9. Tabloda verilen ve Türk - İslam tarihinde meydana gelen olaylardan hangisinde sebep - sonuç ilişkisinin yanlış olduğu savunulabilir?

	Sebep	Sonuç
A)	Dandanakan Savaşı	Büyük Selçuklu Devleti'nin kuruluş sürecini tamamlaması
B)	Tuğrul Bey'in Bağdat Seferi	Abbasi Halifesinin Şii tehdidinden kurtulması
C)	Karahanlıların Orta Asya'da kurulması	Devletin resmi dilinin Türkçe olması
D)	Bâtınilerin faaliyetleri	Nizamiye Medreselerin kurulması
E)	Talas Savaşı	Müslüman olan Türklerin Emevilere karşı Abbasileri desteklemesi

Çözüm:

Dandanakan Savaşı Büyük Selçuklu Devleti ile Gazneliler arasında 1040 yılında olmuştur. Bu Savaşı Büyük Selçuklu Devleti kazanmıştır. Bu zafer sonucunda Gaznelilerin taarruz gücü kırılmış ve yıkılma sürecine girmiştir. Dolayısıyla bu seçenek doğrudur.

Abbasi halifesi Şii Büveyhoğullarının baskısı altında bulunuyordu. Bağdat Büveylhoğulları kontrolündeydi. Bu yüzden Tuğrul Bey'den yardım istemiştir. Tuğrul Bey, Abbasilerin başkenti Bağdat'a sefer düzenleyerek Şia Büveyhoğullarını ortadan kaldırarak Büveyhoğulları tehditinden kurtarmıştır. Abbasi halifesi bunun üzerine Tuğrul Bey'e “Güneşin doğduğu yerden battığı yere kadar her yerin Sultanı” unvanını vermiştir. Bu olaydan sonra İslam dünyasının siyasi liderliği Türklere geçmiştir.

Karahanlılar Orta Asya'da (Türkistan) kurulması nedeniyle yönetici sınıfı, ordusu ve halkı Türk'tür. Bu yüzden Türk gelenek göreneklerini, devlet geleneğini ve dilini yaşatmışlardır. Herkesin Türk olduğu bir yerde başka bir dili kullanma ihtiyacı duymamışlardır.

Hasan Sabbah tarafından kurulan Batinilik mezhebinin amacı Şia İslam'ı kabul ettirerek Sünni İslam'ı ortadan kaldırmaktır. Bunun içinde dünya tarihinin ilk terör faaliyetlerine başlamış ve Şia İslam'ın önünde en büyük engel gördükleri Büyük Selçuklu Devleti yöneticilerine suikastlar düzenlemişlerdir. Mücadele sadece siyasi alanda olmamış ilmi alanda da olmuştur. Ünlü Büyük Selçuklu veziri Nizamülmülk Batinilerin ilmî alandaki faaliyetlerini engellemek için Nizamiye Medreselerini kurmuştur.

Talas Savaşı sonrasında Türkler, Müslüman olmuş ve Abbasi Devleti'nin hizmetine girmiştir. Ancak Talas Savaşı olduğu dönemde Emevi Devleti yıkılmıştır. Dolayısıyla Talas Savaşı sonrası Emevilere karşı Abbasileri desteklemesi söz konusu değildir.

Cevap: E

10. I. Devlet ismini kurulduğu bölgeden almıştır.

II. Türk devlet geleneği olan ikili devlet teşkilatına göre yönetilmiştir.

III. Bilim ve sanat dili olarak Arapça ve Farsça kullanmışlardır.

Yukarıda verilenlerden hangileri Gazneliler Devleti'nin özelliklerinden değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Gazneliler ismini kurulduğu Afganistan'daki Gazne şehirden almıştır. Bu yüzden I. öncül doğrudur.

Gazneliler Devleti ikili devlet yönetme sistemini (doğu-batı) uygulamamıştır. Bu nedenle II. öncül doğru değildir. Ancak bu dönemde verilen eserler Arapça ve Farsçadır. Dolayısıyla III. öncül doğrudur.

Cevap: B

1. **Gök Tanrı dininin,**

- Eski Türk dini "Bir Tanrı" veya "Gök Tanrı" dinidir.
- Yeryüzü, gökyüzü yani kâinatın yaratıcısı olan Tanrı, görülmez ve şekillendirilmez. Yani put ve putlaştırma hâli yoktur.
- Eski Türk dininde mabed ve din adamlarına rastlanmaz.
- Eski Türklerde ataların ruhlarının azapta kalmaması için yılın belirli günlerinde Tanrı adına kurbanlar kesilirdi.

şeklindeki inanç ilkeleri;

I. Türklerin İslamiyet'e geçişleri,
II. Cihan hâkimiyeti ülküsünü benimsemeleri,
III. Aile kurumunun güçlenmesi

gibi gelişmelerden hangilerini kolaylaştırmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. Türklerin, İslamiyet'i toplu olarak kabul etmesi Abbasiler zamanında olmuştur. Müslüman olan Türkler, Abbasi Devleti'nin gerek askerî gerekse idari kadrolarında etkin bir şekilde görev almıştır. Bilhassa Afşin, İhşid ve Baçuroğulları gibi aileler, İslamiyet'i kabul ederek Abbasi Devleti'nin hizmetinde yer almışlar ve kendileriyle beraber birçok Türk topluluklarını da bu devletin hizmetine çekmişlerdir.

Bu dönemde Abbasilerin izlediği politikalar arasında;

I. Emevilerden farklı olarak izlediği eşitlik, adalet ilkelerini uygulamaları,
II. ümmetçi politika izlemeleri,
III. Irkçı politikaları reddetmeleri

gibi gelişmelerden hangisi Türklerin İslamiyet'i kabulünü kolaylaştıran sebepler arasında <u>gösterilebilir</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

3. Türkler, Hz. Ömer Dönemi'nde 642 Nihavend Savaşı'ndan sonra Müslümanlarla temas etmeye başlamıştır. İran'da kurulan Sasani Devleti'nin yıkılmasından sonra Hz. Osman Dönemi'nde Hazar Türkleriyle Araplar, Kafkaslar bölgesinde dinî, siyasi ve ekonomik sebeplerden dolayı mücadele etmişlerdir.

Bu mücadeleler ile ilgili;

I. Türklerin İslam inancına karşı tepkileri,
II. Bölgedeki ekonomik çıkarlarının kaybolacağı endişesi,
III. Emevilerin Arap olmayanlara uyguladığı mevali politikası

durumlarından hangilerinin etkisinden söz <u>edilemez</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

4. Gazneliler Devleti ile başlayan resmi dil ile bilim ve sanat dilinin Arapça, Farsça olması sonraki Türk-İslam devletlerinde de devam etmiştir.

Bu durumun;

I. Türkçenin gelişiminin olumsuz etkilenmesi
II. Toplumun bilimsel ve sanatsal eserleri okumakta zorluk çekmesi.
III. Türkçenin yoğun bir şekilde Arapça ve Farsçanın etkisinde kalması

gelişmelerinden hangileri üzerinde etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

5. **Hindistan'a düzenlediği 17 sefer sonuncunda İslamiyet'in bölgede yayılmasına hizmet ederek, IX. yüzyıl ortalarına kadar bölgede Türk varlığının korunmasını sağlayan Türk hükümdarı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Sultan Melikşah
B) Gazneli Mahmut
C) Tuğrul Bey
D) Satuk Buğra Han
E) Gazneli Mesut

6. İslam öncesi Türklerde;

I. Tek tanrı anlayışına benzeyen Gök Tanrı inancının bulunması,
II. Ahiret inancına sahip olunması,
III. Eşitlikçi bir toplum yapısı olması

gibi durumlar aşağıdakilerden hangisine ortam hazırlamıştır?

A) Toplumsal kuralların sürekli değişmesine
B) Türklerin İslamiyet'i benimsemelerine
C) Gök Tanrı inancının başka toplumlara aktarılmasına
D) İslamiyet'in Gök Tanrı inancından etkilenmesine
E) Bulundukları bölgelerden göç etmek zorunda kalmalarına

7. Gaznelilerin başına geçen Gazneli Mahmut, devlete en parlak dönemini yaşatmıştır. Hindistan üzerine 17 sefer yaparak İslamiyet'in Hindistan'da yayılmasına katkı sağlamıştır. Abbasi halifesi, İslam dünyasına yaptığı hizmetlerden dolayı Gazneli Mahmut'a "Sultan" unvanı vermiştir.

Bu bilgiler ışığında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamayız?

A) Gazneli Mahmut'tan sonra devlet eski gücünü kaybetmiştir.
B) İslam dinini daha geniş alanlara yaymıştır.
C) Türklerin İslam Dünyasında saygınlığı artmıştır.
D) Cihat anlayışı ile hareket etmiştir.
E) İslam dünyasının dinî liderliği Türklere geçmiştir.

8. Sultan Tuğrul'un 1055 Bağdat Seferi sonucunda şia saldırılarını durdurması ve onları etkisiz duruma getirmesi sebebiyle Abbasi halifesi, onu görkemli bir tören düzenleyerek karşıladı. Halife Sultan Tuğrul'a şialara karşı kazandığı bu zaferden dolayı en içten teşekkür ve takdirlerini ifade ettikten sonra sultanın başına bir taç giydirip beline altın kılıç taktırmış, hilat, sancak ve değerli armağanlar vermiştir. Halife, ayrıca Tuğrul Bey'e Doğu ve Batının hükümdarı, halifenin ortağı ve dinin temeli unvanlarını verdi.

Yalnızca bu bilgilere göre;

I. İslam dünyasında iç çatışma mevcuttur.
II. İslam dünyasının liderliği Türklere geçmiştir.
III. Tuğrul Bey, İslam'ı dış tehditlere karşı korumuştur.

yargılarından hangisine ulaşabiliriz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

9. Eğitim Büyük Selçuklu Devleti'nde bir dönüm noktası olarak kabul edilmiştir. Daha önceleri düzensiz bir biçimde yapılan eğitim ve öğretim faaliyetleri Sultan Alp Arslan zamanında belli bir programla sistemli hale getirilerek devlet himayesi ile verilmeye başlanmıştır. Büyük ilim ocakları olan medreselerde en tanınmış bilgin ve fikir adamları müderris olarak görevlendirilmiştir. Zengin kütüphanelerle donatılmış olan medreselerde öğrencilere aylık maaş verilmiş ve onların her türlü ihtiyaçları karşılanmıştır. Şii Fatımiler ve Batınilerin yıkıcı faaliyetlerine karşı, kurulan ilim ordusu sayesinde devletin yapısı ve İslam dünyası kuvvetlenmiştir.

Bu bilgilere göre;

I. Büyük Selçuklu Devleti sosyal devlet anlayışı ile hareket etmiştir.
II. Mezhep mücadelesi ilmi alanda da yapılmıştır.
III. Eğitim faaliyetleri Büyük Selçuklu Devleti ile başlamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

10. Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılışında;

I. Oğuzların İsyanı
II. Batinilerin faaliyetleri
II. Kösedağ Savaşı

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

11. Türklerin İslamiyet'i kabulü sonrası;

- İslamiyet'i yayma,
- İslam medeniyetini geliştirme,
- İslamiyet'i iç ve dış tehditlere karşı koruma

gibi hizmetleri olmuştur.

Aşağıdaki olaylardan hangisi bu duruma örnek teşkil etmez?

A) Pasinler Savaşı
B) Ribatların açılması
C) Nizamiye Medreselerin açılması
D) Hıttin Savaşı
E) Dandanakan Savaşı

1. Türkler, Müslüman olduktan sonra Abbasi Devleti'nin hizmetine girmiş ve önemli görevlere getirilen Türk komutan ve valiler aracılığı ile zamanla farklı görevlere getirilmişlerdir. Abbasi topraklarında siyasi belirsizlikler sonrasında birçok bölgede kendi egemenliklerinde devlet kurmuşlardır.

Bu durum;

I. Türklerin devlet tecrübelerini Abbasilere aktarmaları,
II. Abbasi Devleti'nin parçalanması ,
III. Abbasi Devlet'nin zamanla ırkçı politikalara yönelmesi

gibi sonuçlardan hangilerine neden olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) II ve III
E) I, II ve III

2. **Türklerin İslamiyet'i benimsemesi ile;**

I. Egemenlik anlayışlarını değiştirdikleri,
II. Değişik kültürlere açık oldukları
III. Müslümanlarla etkileşime girdikleri
IV. Bağımsızlıklarını kaybettikleri

gibi sonuçlardan hangilerinin ortaya çıktığı söylenebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) II ve III
E) I, II ve III

3. Türklerin İslamlaşma evresinde kurulan Türk siyasi kurumları tam bir "Bozkır kültürü" sayılmaz. Sosyal durum, iktisadi hayat, idari ve askeri yönlerden olduğu gibi; dil, edebiyat, sanat itibariyle de Türkler yeni bölge ve kültür şartlarının gereklerine uymuşlar, dolayısıyla eskisinden oldukça farklı bir kimliğe bürünmüşlerdir.

Bu bilgilere ulaşılabilecek en doğru yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Türkler bozkır kültürünü zamana uygun bulmamışlardır.
B) İslâmiyet, Türk kültürü üzerinde değişim yaşanmasını sağlamıştır.
C) Türkler yaşantılarının gerektirdiği genel şartlara çabuk uyum sağlamışlardır.
D) İslami Dönem Türk kültürü ile İslâmiyet öncesi Türk kültürü arasında fark bulunmamaktadır.
E) Türklerin sosyal durumu, iktisadi, idari ve askerî hayatları zamanla değişikliğe uğramıştır.

4. Türkler İslam dinini kabul ettikten sonra İslamiyet'i Hindistan, Pakistan, Anadolu ve Balkanlara yaymışlardır. İslam dünyasına saldıran Moğolların ve Haçlıların ilerleyişini durdurmuşlardır. Dağınık halde bulunan İslam toplumlarını bir çatı altında toplamışlardır. İslam ülkelerinde bilim, sanat ve eğitimi geliştirmişlerdir.

Bu bilgilere göre Türklerin İslamiyet'e hizmetleri ile ilgili;

I. Hristiyan dünyası ile mücadele ettikleri
II. İslamiyet'te siyasal birliği sağladıkları,
III. Din anlayışlarını fethettikleri yerlere dayattıkları,

yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz?</u>

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

5. Türkler, İslamiyet'i kabul ettikten sonra Abbasi Devleti'nde birçok görevlere getirilmiş, bunun sonucunda askerî ve idari otorite Türklerin eline geçmiştir. Hatta Büyük Selçuklular döneminde, İslam dünyasının siyasal liderliği Tuğrul Bey'in Bağdat ziyareti sonrasında Türklerin eline geçmiştir.

Bu durumun ortaya çıkmasına;

I. Tuğrul Bey'in halifeden doğunun ve batının sultanı unvanını alması,
II. Abbasi Devleti'nde ordu komutanlığına Türklerin getirilmesi,
III. Anadolu topraklarının Türkler tarafından fethedilmesi

gibi gelişmelerden hangileri kanıt oluşturur?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) II ve III
E) I, II ve III

6.
- Türk İslam edebiyatının ilk eseridir.
- Siyasetname türündeki yapıtlara örnektir.
- Doğu Karahanlı Hükümdarı Tamgaç Uluğ Buğra Han'a Türkçe olarak sunulmuştur.

Verilen bilgiler aşağıdaki eserlerden hangisine aittir?

A) Şehname
B) Divanü Lûgati'it-Türk
C) Divân-ı Hikmet
D) Kutadgu Bilig
E) Atabetü'l-Hakayık

7. Kutadgu Bilig'de devlet teşkilatının özellikleri şu şekilde dile getirilmiştir: "Memleket tutmak için çok asker ve ordu lazımdır, askeri beslemek için de çok mal ve servete ihtiyaç vardır. Bu malı elde etmek için halkın zengin olması gerekir, halkın zengin olması için de doğru kanunlar konulmalıdır. Bunlardan biri ihmal edilirse dördü de kalır, dördü birden ihmal edilirse beylik yüzülmeye yüz tutar.

Bu bilgilere göre;

I. Adalet mülkün temelidir.

II. Devlet teşkilatı birbirine muhtaç unsurlardan oluşmuştur.

III. Halktan fazla vergi alarak ordu gücü korunmalıdır.

IV. Devlet teşkilatının temeli ordudur.

yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II
B) II ve IV
C) III ve IV
D) I, II ve III
E) II, III ve IV

8. **Türk İslam tarihindeki;**

- 1035 Nesa
- 1038 Serahs
- 1040 Dandanakan

savaşlarının ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Büyük Selçuklu Devleti'nin kurulmasına zemin hazırlamıştır.
B) Sultan Alparslan ile Sultan Mesut arasında yapılmıştır.
C) İslamiyet'in daha geniş alanlara yayılmasını sağlamıştır.
D) Gazneli Devleti'nin galibiyeti ile sonuçlanmıştır.
E) Mezhep kavgaları nedeniyle yapılmıştır.

9. **Aşağıdakilerden hangisi Büyük Selçuklu Devleti'ni, Anadolu'nun fethine yönelten temel sebeptir?**

A) Gaza ve cihat anlayışı
B) Türkmen nüfusa yurt bulma arzusu
C) Türk cihan hâkimiyeti mefkuresi
D) İpek yoluna hâkim olma isteği
E) Moğol baskısından kurtulma çabası

10. Atebetü'l-hakayık dinî ve içtimaî ahlâk esaslarını cemiyette yerleştirmek için çok defa âyet ve hadislerle desteklenen fikirler, kolaylıkla anlaşılabilecek tarzda oldukça sade bir dil ile ifade edilmiştir. Bu özellikleriyle esere bir nasihat kitabı olarak da bakmak mümkündür. Kitapta yer alan âyet ve hadislerle, bu iki ana dinî kaynak İslâmî Türk edebiyatı sahasında bu ölçüde ilk defa kullanılmış ve bunlardan faydalanılmıştır. Bu tercümeler aynı zamanda Kur'ân-ı Kerîm ve hadislerin Türkçe'ye çevrilmesi yolunda atılmış ilk önemli adımlardır. Bilginin faydası ve bilgisizliğin zararı, dilin kötü sözlerden korunması, dünyanın dönekliği, cömertliğin methi ve hasisliğin yerilmesi, alçak gönüllülük ve kibir, dünya malına düşkünlük, iyi huylar, devrin bozukluğu ve kitap sahibinin özür beyan etmesi hakkında olmak üzere toplam dokuz bölüm bulunmaktadır.

Bu bilgiler ışığında Atabetü'l Hakayık hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşamayız</u>?

A) Meal çalışmalarının önünü açan ilk eserdir.
B) Halka güzel ahlaka yöneltmek için yazılmıştır.
C) Konular anlatılırken İslam'ın ana kaynakları kullanılmıştır.
D) Konular anlatılırken tasnif edilmiştir.
E) Yazar kendi hayatında yaptığı hatalardan dolayı pişmanlığını belirtmiştir.

11. Büyük Selçuklularda bütün devlet işleri "Büyük Divan" tarafından yürütülürdü. "Divan-ı Saltanat" da denilen Büyük Divan'ın başında vezir bulunurdu. Selçuklularda, Büyük Divan'a bağlı dört divan daha vardı.

Aşağıdakilerden hangisinde bu dört divan ve görevleri doğru olarak verilmiştir?

	Divan-ı İnşa	Divan-ı İstifa	Divan-ı İşraf	Divan-ı Arz
A)	Askeri işler	İdari işleri teftiş eden	Mali işler	İç ve dış yazışmalar
B)	İdari işleri teftiş eden	İç ve dış yazışmalar	Askeri işler	Mali işler
C)	Askeri işler	Mali işler	İdari işleri teftiş eden	İç ve dış yazışmalar
D)	İç ve dış yazışmalar	Mali işler	İdari işleri teftiş eden	Askeri işler
E)	Mali işler	İç ve dış yazışmalar	Askeri işler	İdari işleri teftiş eden

1. Türkler tarih boyunca; Kök Türk Devleti zamanında Budizm'e, Uygurlar Dönemi'nde Maniheizm'e Hazarlar Dönemi'nde Museviliğe, Peçenekler, Kumanlar ve Bulgarlar da Hristiyanlığa inanmışlardır.

Bu durumun sonuçları arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

A) Devlet otoritesi zayıflamıştır.

B) Sınırlarının genişlemesi hız kazanmıştır.

C) Türklerin kimliklerini kaybetmesine neden olmuştur.

D) Türk kültürü daha geniş alanlara yayılmıştır.

E) İnandıkları dinlerin lideri konumuna gelinmiştir.

2. Talas Savaşı'ndan sonra Türkler arasında İslamiyet'in yaygınlık kazanması, İslâm aleminde yeni bir canlılık ve heyecan oluşturmuştur.

Türklerin İslamlaşmasıyla İslâm âleminin elde ettiği kazançlar arasında;

I. İslâm devletinin askeri gücü artmıştır.

II. İslamiyet Çin'de yayılmaya başlamıştır.

III. İslam devletinin otoritesi güç kazanmıştır.

yargılarından hangisi gösterilemez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

3. Türkler, İslam dinini VII. Yüzyıldan itibaren bilmesine rağmen kitleler halinde İslam dinine girmeleri X. yüzyıldan itibaren başlamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi Türklerin İslam dinine X. yüzyıldan itibaren kitleler halinde girmesinin nedenidir?

A) Türklerle-Müslümanların ilk defa bu dönemde komşu olmaları

B) Emevilerin mevali politikasının Türklerde yarattığı sonuçlar

C) Müslüman tüccarlarla ilişkilerin gelişmesi

D) Çin baskılarına karşı Türklerin müttefik arayışı

E) Abbasilerin ümmetçi politikası izlemeleri

4. Orta Asya'daki ilk Müslüman Türk devleti olan Karahanlı Devleti; Karluk, Yağma, Çiğil ve Tuhsi boyları tarafından 840 yılında kurulmuştur. Satuk Buğra Han, İslamiyet'i kabul eden ilk Karahanlı hükümdarıdır. Müslüman olduktan sonra Abdülkerim adını alan Satuk Buğra Han, Türkler arasında İslamiyet'in yayılması için mücadele etmiş ve bu nedenle El-Mücahit, El-Gazi unvanları ile anılmıştır. Yusuf Kadir Han'ın vefatından sonra taht mücadeleleri yaşanmış, Karahanlı Devleti Doğu ve Batı olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

Bu bilgiler ışığında Karahanlılar ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Tarihte kurulan ilk Türk-İslam devletidir.

B) Türk devlet geleneğini devam ettirmişlerdir.

C) İslamiyet'in yayılması için mücadele etmiştir.

D) Boylar federasyonu şeklinde kurulmuştur.

E) İkili teşkilatı uygulamıştır

5. Kutadgu Bilig, insana her iki dünyada saadete ermek için takip edilecek yolu göstermek amacıyla kaleme alınmış bir eser olup iddia edildiği gibi mansıp sahiplerine ahlâk dersi veren kuru bir öğüt kitabı değil, insan hayatının anlamını tahlil ederek onun cemiyet ve dolayısıyla devlet içindeki görevlerini belirleyen bir hayat felsefesi sistemidir. Yûsuf Has Hâcip birbirine çok sıkı bağlarla bağlı bulunan fert, cemiyet ve devlet hayatının ideal bir biçimde düzenlenmesinin zaruri olan zihniyet, bilgi ve faziletlerin nelerden ibaret olduğu, bunların nasıl elde edileceği ve nasıl kullanılacağı üzerinde sanatkârane bir şekilde durmuştur.

Bu bilgiler ışığında Kutadgu Bilig hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamayız?

A) ideal hükümdar modeli çizmiştir.

B) İnsanın huzur bulması amaçlanmıştır.

C) Birey ile toplum arasındaki ahengi yakalamak istemiştir.

D) Devlet adamlarına öğüt vermiştir.

E) İdeal toplum düzeni için ihtiyaçları ortaya koymuştur.

6. Ahmed Yesevî'nin İslamiyet'in esaslarını, tasavvufun inceliklerini bir Türk mutasavvıfı olarak yorumlayışı, bunları halk edebiyatının bilinen şekilleri içinde hece vezniyle ve sade bir dille herkesin anlayacağı tarzda ifade etmesi hikmet tarzını doğurmuş ve bu tarz zamanla Yesevî dervişleri vasıtasıyla gelenek halini almıştır. Yeseviyye tarikatında şeyhin söylediklerini öğrenmek için hikmetlerini belli bir makamla okuyup yaymak önemli bir husustur. Bundan dolayı zamanla daha geniş bir çevreye yayılan, huşû içinde okunup ezberlenen ve yazıya geçirilen hikmetler, muhteva bakımından olduğu kadar dil bakımından da değişikliğe uğramış, çeşitli ilâvelerle zenginleşmiştir.

Bu bilgiler ışığında Divân-ı Hikmet hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamayız?

A) Türklere İslam'ı öğretmek için yazılmıştır.

B) İçeriği hitap ettiği kitleye göre şekil almıştır.

C) Edebî sanatların incelikleri kullanılmıştır.

D) Ahmet Yesevi'nin söyledikleri nesilden nesile aktarılmıştır.

E) Eser zaman içerisinde orijinalliğini kaybetmiştir.

7. **Türklerin İslam Dinini kabul etmelerinde;**

I. Abbasilerin takip ettiği ümmetçi politika,

II. Gök Tengri ile İslam dininin benzerlikleri,

III. Kut Anlayışı

durumlarından hangilerinin olumlu etkisi olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

8. 960 yılında 200 bin çadırlık Türk topluluğu Müslüman olmuştur. Bu Türkler, Karahanlı Devleti'nin hâkim olduğu yerlerdeki Türk boylarıdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu Türk boylarından biri değildir?

A) Yağma B) Çiğil C) Karluk

D) Tunguz E) Tuhsi

9. **Türk İslam tarihindeki;**

- 1048 Pasinler
- 1071 Malazgirt
- 1176 Miryakefalon

savaşlarının ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Türkiye Selçuklu Devleti'nin kurulmasına zemin hazırlamıştır.

B) Büyük Selçuklu Devleti ile Doğru Roma imparatorluğu arasında yapılmıştır.

C) Büyük Selçuklu Devleti'nin kurulmasına zemin hazırlamıştır.

D) Anadolu'nun Türk yurdu olmasında etkili olmuştur.

E) Sultan Alp Arslan Dönemi'nde gerçekleşmiştir.

10. Selçuklu hükümdarları kendilerine bağlı olan melikleri uç bölgelerin göndererek cihat anlayışı içinde fetih hareketlerinde bulunmalarını istemişlerdir. Hükümdarlar görevlendirdikleri meliklere;

- kendi adlarına para bastırma,
- hutbe okutma,
- yabancı devletler ile antlaşma imzalama

gibi oldukça fazla yetki vermişlerdir.

Bu uygulamanın;

I. Din işleri yönünden Abbasi halifesine bağlı kalınması,

II. Merkezi otorite zayıflayınca bağımsız yönetimlerin ortaya çıkması,

III. Devlet sınırlarının genişlemesi

gibi gelişmelerin hangilerinin oluşumunda etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

1. Türk dünyasında, İslamiyet ilk defa Maveraünnehir Bölgesi'nde ticaret ve ilim faaliyetlerinin etkisiyle yayılmaya başlamıştır. Müslümanlar, bu bölgeye geldikten sonra buralarda önemli ticaret ve ilim merkezleri kurmuştur. Şehirlerdeki tekke ve medreselerde görevli olan âlimler, Türkistan'ın en ücra köşelerine kervanlarla ulaşarak İslamiyet'in özelliklerini Türk boylarına anlatma imkânı bulmuştur.

Türklerin İslamiyet'e girdikleri dönemde Maveraünnehr'in önemi aşağıdakilerden hangisi ile açıklanır?

A) Türklerin çokça yaşadıkları yer olması

B) Burada Samanoğulları ve diğer devletlerin geçimsizliği

C) Maveraünnehr'in gelişmeye müsait olması

D) Buranın ilmî yönden ilerlemiş olması ve bundan Türklerin etkilenmesi

E) Bölgenin coğrafi durumu gelişmeye uygun olması

2. Türk dilinin ilk sözlüğü olan Divanü Lûgati't-Türk, çeşitli Türk boylarından derlenmiş bir ağızlar sözlüğü karakterini taşımaktadır. Bununla birlikte eser yalnızca bir sözlük olmayıp Türkçe'nin XI. Yüzyıldaki dil özelliklerini belirten, ses ve yapı bilgisine ışık tutan bir gramer kitabı; kişi, boy ve yer adları kaynağı; Türk tarihine, coğrafyasına, mitolojisine, folklor ve hak edebiyatına dair zengin bilgiler ihtiva eden, aynı zamanda dönemin tıbbı ve tedavi usulleri hakkında bilgi veren ansiklopedik bir eser niteliği de taşımaktadır.

Bu bilgiler ışığında Divanü Lûgati't Türk hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşamayız</u>?

A) Türkçe filolojisi için zengin bir kaynaktır.

B) Türkistan bölgesinin toponimisi hakkında bilgi verir.

C) 1100 yıllarda Türkçe dil bilgisinin gelişimi hakkında bilgi vermiştir.

D) Sosyal Antropologlar (Etnograf) için önemli bir kaynaktır.

E) Tıp tarihinin aydınlatılmasında faydalı bir kaynaktır.

3. **İlk Türk islam devletlerinden Gazneliler, Arapça ve Farsça eserler verirken, Kahanlıların yalnız Türkçe eserler vermesi aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?**

A) Türkçe eser yazmanın zor olması

B) Türk kültürünün Karahanlılar tarafından korunması

C) Gaznelilerin Türk olmaması

D) Türkçenin alfabesinin olmaması

E) Gazneliler'in nüfus yapısının farklı etnik unsurlardan oluşması

4. **Gazneli Mahmut ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru <u>değildir</u>?**

A) Gazneliler Devleti'nin ilk bilinen ilk kurucusu olması

B) Türk - İslam dünyasında sultan ünvanını kullanan ilk hükümdar olması

C) İslamiyet'in Hindistan coğrafyasında yayılmasını sağlaması

D) Abbasi halifesini Büveyhoğullarının baskısından kurtarması

E) Karahanlılar ile Horasan coğrafyası hâkimiyeti için mücadele etmesi

5. Türk milleti kendi yaşamını ve geleceğini "il" dediği devlete bağlamış ender bir millettir. Türkler ili, barış ve sulh anlamında da kullanmıştır.

Türklerin İslamiyet'i kabulü ile birlikte "il"in yerine kullandığı kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Divan B) Ülke C) Mülk

D) Memleket E) Has

6. Sultan Alparslan, Malazgirt Savaşı sonrasında Anadolu'nun fetih sürecini hızlandırarak "Fethedilen yer fetheden komutanındır." anlayışını uygulamaya koyarak "kılıç hakkı" ile Türkmen Beylerini Anadolu'nun fethi için görevlendirdi.

Bu uygulamanın;

I. Devletin sınırlarının kısa sürede genişlemesi,
II. Merkezî otoritenin güçlenmesi,
III. Devletin sınırları içeresinde beyliklerin kurulması

durumlarından hangilerine ortam hazırladığı savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

7. Selçuklular, bölge veya eyaletlerin başına idareci olarak tayin ettikleri şehzadelerin yanına, Atabey ünvanlı kimseleri de verirlerdi. Bunlar, devlet ve askerlik işlerinde iyi yetişmiş, tecrübeli kimselerden seçilirdi. Onlar, beraberine verildikleri şehzadeleri idarecilik ve askerlik konularında en iyi şekilde yetiştirirlerdi. Bazen de, şehzadelerin küçük yaşta olmasından yararlanarak, güç sahibi olmuşlar ve kendileri adına bağımsız devletler kurmuşlardır.

Bu bilgilere göre Atabeyler ile ilgili;

I. Devlet adamlarının yetiştirilmesinde etkili olmuşlardır.
II. Şehzadelerin yetiştirilip taht için hazırlanmasında rol oynamışlardır.
III. Devletin parçalanmasında etkili olmuşlardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

8. Büyük Selçuklu Devleti'nde kadıların başına ---- denilir ve sultan tarafından tayin edilirdi. Örfi hukuk sisteminde davalara ---- bakardı.

Metindeki boşluklara sırasıyla getirilmesi gereken kavramlar aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Kadiü'l-kudat - Emir-i dad
B) Emir-i Arz - Müşrif-i Memalik
C) Sahib-i Şurta - Muhtesip
D) Emir-i dad - Müsrif-i memalik
E) Kadiü'l kudat - Sahib-i şurta

9. **Aşağıdakilerden hangisi 1071 Malazgirt Savaşı ile ilgili doğru bir bilgi <u>değildir</u>?**

A) Savaşı Selçukluların kazanmasında, Uz ve Peçeneklerin taraf değiştirmesi etkili olmuştur.
B) Tarihte ilk defa bir Doğu Roma imparatoru, Türk hükümdarına esir düşmüştür.
C) Halife, Sultan Alparslan'a "Sultan-ı İslam" ünvanını vermiştir.
D) Haçlı Seferlerini tetiklemiştir.
E) Birinci Beylikler döneminin temeli atılmıştır.

10. **Türklerin İslam Dinini kabul etmelerinde;**

I. Abbasilerin takip ettiği ümmetçi politika,
II. Gök Tengri ile İslam dininin benzerlikleri,
III. Kut Anlayışı

durumlarından hangilerinin olumlu etkisi olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

1. 1077'de Bizans hâkimiyetindeki İznik'i fetheden Süleyman Şah, burayı başkent yaparak Türkiye Selçuklu Devleti'ni kurmuştur. Adana, Tarsus ve Antakya'yı fethederek Suriye bölgesine yönelen Süleyman Şah, 1086 yılında Antakya yolunda Suriye Selçuklu Meliki Tutuş ile mücadelesi sırasında hayatını kaybetmiştir. Bu olaydan sonra Süleyman Şah'ın oğulları Kılıç Arslan ve Davut Kulan Arslan kardeşler, Büyük Selçuklu Sultanı Melikşah tarafından İsfahan'a götürülmüştür. Bu sırada Süleyman Şah'ın İznik'te yerine bıraktığı Ebu'l-Kasım, Türkiye Selçuklu Devleti'nin devamını sağlamıştır. 1092 yılında Melikşah'ın ölümünden sonra Kılıç Arslan ve Davut Kulan Arslan esaretten kurtularak İznik'e gelmiş ve devleti Ebu'l-Kasım'dan devralmışlar; büyük kardeş olan Kılıç Arslan İznik'te sultan ilan edilmiştir.

Metinde Türkiye Selçuklularıyla ilgili aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabına ulaşılabilir?

A) İznik'i başkent yapmalarının sebepleri nelerdir?

B) Hükümdarın başkentte olmadığı zamanlarda oluşabilecek tehditlere karşı önlem almışlar mıdır?

C) Başlangıçtan Miryokefalon Savaşı'na kadar olan süreçte Bizans'a karşı nasıl bir siyaset izlemişlerdir?

D) Hâkimiyet sahaları doğu-batı yönünde nerelere kadar ulaşmıştır?

E) Kılıç Arslan'ın tahta geçmesinde belirleyici olan güç nedir?

Çözüm:

Metinde özetle Türkiye Selçuklu Devleti'nin kuruluş süreci, Süleyman Şah Dönemi gelişmeleri ve Süleyman Şah Dönemi'nden sonraki gelişmeler hakkında bilgi verilmektedir. Metinde geçen "Bu sırada Süleyman Şah'ın İznik'te yerine bıraktığı Ebu'l-Kasım, Türkiye Selçuklu Devleti'nin devamını sağlamıştır. 1092 yılında Melikşah'ın ölümünden sonra Kılıç Arslan ve Davut Kulan Arslan esaretten kurtularak İznik'e gelmiş ve devleti Ebu'l-Kasım'dan devralmışlardır." ifadesinden B seçeneğindeki sorunun cevabına ulaşabiliriz. Türkiye Selçuklularında hükümdarın başkentte olmadığı zamanlarda yerine vekil bıraktığı divana "niyabet-i saltanat", başkanına "naip" denmiştir. Nitekim Süleyman Şah'ın, Suriye seferine çıkarken yerine vekil (naip) bıraktığı Ebul Kasım, I. Kılıç Arslan esaretten dönüp İznik'e gelene kadarki süreçte (1086-1092) ülkeyi yönetmiş, devletin dağılmasını önlemiştir. Metinde sadece İznik'in fethi ve başkent yapılmasına dair bilgi verilmekte, neden başkent yapıldığına dair herhangi bir bilgi verilmemektedir. (A seçeneği cevap olamaz.) Metinde geçen olaylar 1077'den 1092'ye kadar olan zaman dilimine aittir. 1176'da gerçekleşen Miryokefalon Savaşı'na kadar olan sürecin tamamından bahsedilmemektedir. (C seçeneği cevap olamaz.) Metinde batıda İznik'in fethi ve başarısız olan Suriye seferinden bahsedilmektedir. Selçuklu sınırlarının batıda ve doğuda ulaştığı uç bölgelerden bahsedilmemektedir. (D seçeneği cevap olamaz.) Metinde Büyük Selçuklu Sultanı Melikşah'ın ölümünden sonra esaretten kurtulan (Türkiye Selçuklu şehzadeleri) Kılıç Arslan ve Davut Kulan Arslan kardeşlerden Kılıç Arslan'ın tahta geçtiği bilgisi verilirken, Kılıç Arslan'ın tahta geçmesinde kimlerin etkisi olduğuna dair bir bilgi verilmemiştir. (E seçeneği cevap olamaz.)

Cevap: B

2. Haçlı düşüncesinin ortaya çıkışında dinî unsurlar ön planda olmuştur. Orta Çağ Avrupası'nda en etkili kurum olan kilise, Doğu'ya hâkim olma arzusuna kapılmıştır. Bu amaçla Haçlı Seferleri'nin başlamasına öncülük eden kilise, siyasi emellerini gerçek- leştirmek için dini kullanmıştır. Kutsal yerlerin alın- ması Hristiyanlar açısından, dinî bir hedef olarak görülmüştür. Müslümanların kontrolünde bulunan İpek ve Baharat Yolu ticaretinin Doğu'ya kazandırdığı zen ginlik Batılıların iştahını kabartmıştır.

Haçlı Seferleri hakkında bilgi veren bu metne göre aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Kilisenin farklı emellerinin olduğuna

B) Doğu'nun ekonomisinin güçlü olduğuna

C) Avrupa'da oluşan Haçlı ittifakının başarılı olduğuna

D) Kilisenin laik anlayışla bağdaşmayan şekilde hareket ettiğine

E) Haçlı Seferlerinin farklı nedenlere dayandığına

Çözüm:

Yönlendirme bölümündeki bilgilerden hareketle kilisenin dinî, siyasi, ekonomik emellerinin olduğu anlaşılmaktadır. Bu bilgi bizi A seçeneğine ulaştırır. Metindeki "Müslümanların kontrolünde bulunan İpek ve Baharat Yolu ticaretinin Doğu'ya kazandırdığı zenginlik Batılıların iştahını kabartmıştır." ifadeleri B seçeneğine ulaşmamızı sağlar. "Haçlı Seferleri'nin başlamasına öncülük eden kilise, siyasi emellerini gerçekleştirmek için dini kullanmıştır.'' ifadesi D seçeneğine ulaşmamızı sağlar. Hristiyanların kutsal yerleri almak istemesi (dinî neden), kilisenin Doğu'ya hâkim olma arzusu (siyasi neden), Doğu'nun zenginliklerine ulaşılmak istenmesi (ekonomik neden) gibi durumlar Haçlı Seferlerinin farklı nedenlere dayandığını gösterir. Bu bilgiler de E seçeneğine ulaşmamızı sağlar. Metinde Haçlı Seferlerinin başarıya ulaştığını (C seçeneği) gösteren herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Cevap: C

3. Türkiye Selçuklu Devleti ilk üç Haçlı seferiyle doğrudan mücadele etmiş hatta bu seferler sırasında Haçlılarla mücadeleye giren ilk devlet konumunda olmuştur.

Bu durumun Selçuklu politikaları üzerindeki etkisi değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Danişmentlilerle ittifak kurulması

B) Başkentin Konya'ya taşınması

C) Türkmen nüfusun Batı Anadolu'da yoğunlaşması

D) Fetihlerin bir süreliğine durması

E) Bazı şehirlerin Bizans'a terkedilmesi

<u>Çözüm:</u>

Danişmentli Beyliği'nin hakimiyetindeki Malatya'yı kuşatan Türkiye Selçuklu hükümdarı I. Kılıç Arslan, aynı zaman diliminde I. Haçlı Seferi'nin (1096) başlaması ve Haçlıların İstanbul üzerinden hareket edip İznik'i kuşatması üzerine Malatya kuşatmasını kaldırmış ve Danişmentlilerle Haçlılara karşı ittifak yapmıştır. Ancak kalabalık Haçlı kuvvetleri karşısında tutunamamış, başta başkenti İznik olmak üzere batı şehirlerinden çekilmiş, başkentini Konya'ya taşımıştır. (*Bu bilgilerden hareketle A, C ve E seçeneklerindeki bilgilere ulaşabiliriz.)*

Malazgirt Savaşı (1071) sonunda İslam dünyası üzerindeki Bizans baskısı sona ermiştir. Ancak Haçlı Seferleri ile bu baskı tekrar başlamış, batıya doğru Selçuklu seferleri durmuştur. *(Bu durum D seçeneğinde verilen bilgiyi doğrular.)*

Haçlı Seferleri sonunda Selçukluların batı şehirlerini kaybetmesiyle burada yaşayan Türkmen nüfus daha doğuya kaymıştır. Bu durum C seçeneğindeki ifadeyi doğrulamaz.

NOT: *Türkmen nüfusun Anadolu'nun batısında yoğunlaşması, Kösedağ Savaşı'nın (1243) sonuçlarındandır.*

Cevap: C

4. Saltukluların merkezî konumunda olan Erzurum; Akdeniz ve Suriye'den gelen, İran'a Azerbaycan'a giden büyük kervan yollarının geçtiği bir yerdi. Bunun yanında Saltuklular Dönemi'nde tarım ve hayvancılık gelişmiş, ayrıca kültür, sanat ve mimari alanında da önemli gelişmeler yaşanmıştır. Erzurum'daki Kale Camisi, Tepsi Minare, Ulu Cami, Üç Kümbetler ve Tercan'daki Mama Hatun Kümbeti Saltuklulara ait önemli eserlerdir.

Bu bilgilere göre Saltuklular hakkında;

I. Anadolu'nun kalkınmasına katkı sağladıkları,

II. farklı ekonomik uğraşlarının olduğu,

III. eserleri arasında anıt mezarların da bulunduğu

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

<u>Çözüm:</u>

Yönlendirme bölümündeki "Saltuklular Dönemi'nde tarım ve hayvancılık gelişmiş, (II. öncüle ulaşılabilir.) ayrıca kültür, sanat ve mimari alanında da önemli gelişmeler yaşanmıştır." ifadesi I. öncüle ulaşmamızı sağlar. Türbe ve kümbet, Türk İslam kültüründeki anıt mezar örnekleridir. Dolayısıyla Saltuklulara ait; Üç Kümbetler ve Tercan'daki Mama Hatun Kümbeti, III. öncüle ulaşmamızı sağlar.

Cevap: E

5.

> Rumların zulmünden kaçan üç bin Haçlı, Müslüman oldu. Ah merhamet, sen hıyanetten de daha zalimsin! Çünkü Türkler Hristiyanlara yardım edip şefkat göstererek dinlerini satın alıyor, bununla beraber asla onları din değiştirmeye zorlamıyorlardı.

Bir Haçlı Kroniği'nde yer alan bu bilgilere göre;

I. Hristiyan dünyasında iç sorunların yaşandığı,

II. Türklerin İslamiyet'in yayılmasına katkıda bulunduğu,

III. Hristiyanların asimilasyon politikalarına maruz bırakıldığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Parçadaki ''Rumların zulmünden kaçan üç bin Haçlı,'' ifadesi I. öncüle ulaşmamızı sağlar. Kaçan Haçlıların Müslüman olması ve Türklerin onlara şefkat göstererek yardım etmesi, II. öncüle ulaşmamızı sağlar. Asimilasyon politikasında yardımseverlik, şefkat gösterme gibi durumlar söz konusu olmaz. Tam tersine zorlama, baskı unsurları olur. Bu nedenle III. öncüle ulaşılamaz.

Cevap: D

6. 1308 yılında Anadolu'nun genel görünümü şöyleydi: Türkiye Selçuklu Devleti, son hükümdarı II. Mesut'un ölümü üzerine yıkılmıştı. Orta ve Doğu Anadolu, Moğol kökenli İlhanlı valilerinin elindeydi. Trabzon Rum İmparatorluğu ve Kilikya Ermeni Krallığı, İlhanlılara tabi durumdaydı. Maraş ve Antep çevreleri Memlûkluların elindeydi. Marmara'nın güney ve doğu sahilleri Bizans denetimindeydi. Batı Anadolu, Isparta, Mersin, Kastamonu'da çeşitli Türkmen beylikleri kurulmuştu ancak bunların tamamı İlhanlı Devleti'ne vergi ödemek durumundaydı. Bu beylikler içerisinde Konya'da bulunan Karamanoğulları en güçlü beylik olarak görünürken kendilerini Türkiye Selçuklu Devleti'nin mirasçısı kabul ediyorlardı. Zaman zaman İlhanlı komutanları Anadolu'ya geliyor, kendilerine itaatsizlik yapan Türkmen beylerini cezalandırıyorlardı. Tüm bu gelişmeler yüzünden Anadolu'da can ve mal güvenliği kalmamış, ticari faaliyetler durma noktasına gelmişti.

Bu bilgilere göre Anadolu'nun durumu hakkında;

I. Türk unsurlar arasında rekabetin yaşandığı,

II. Moğol etkisinin arttığı,

III. Maraş çevresinin Müslüman Arapların kontrolünde olduğu

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Yönlendirme bölümünde verilen ''*Bu beylikler içerisinde Konya'da bulunan Karamanoğulları en güçlü beylik olarak görünürken kendilerini Türkiye Selçuklu Devleti'nin mirasçısı kabul ediyorlardı.''* ifadesi I. öncüldeki Türk unsurlar arasında rekabetin yaşandığı bilgisine ulaşmamızı, "*Orta ve Doğu Anadolu, Moğol kökenli İlhanlı valilerinin elindeydi. Trabzon Rum İmparatorluğu ve Kilikya Ermeni Krallığı, İlhanlılara tabi durumdaydı. Batı Anadolu, Isparta, Mersin, Kastamonu'da çeşitli Türkmen beylikleri kurulmuştu ancak bunların tamamı İlhanlı Devleti'ne vergi ödemek durumundaydı.''* İfadeleri II. öncüldeki Moğol etkisinin arttığı bilgisine ulaşmamızı sağlar. "*Maraş ve Antep çevreleri Memlûkluların elindeydi.''* ifadesi Maraş ve çevresinin Türk İslam devleti olan Memlûkluların kontrolünde olduğunu gösterir. Dolayısıyla bu bölgenin Arapların kontrolünde olduğu söylenemez. Bu durum III. öncüle ulaşmamızı engeller.

Cevap: D

1. **Birinci durum:** Sefalet içindeki halk, tekfurların adil olmayan vergilerine karşı Türklerin haraç ve cizye vergilerini çoktan kabullenmiştir.

İkinci durum: Mezhep farkından dolayı Bizans yönetimi tarafından büyük baskı ve işkenceye maruz bırakılan Ermeniler, Anadolu'ya yapılan Türk akınlarına hiç direniş göstermemiştir.

İki durum birlikte düşünüldüğünde Selçukluların Anadolu'da hakimiyet kurmasını kolaylaştıran temel sebep olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Anadolu'nun Rum olmayan halklarının Bizans yönetimiyle ters düşmesi

B) Selçukluların yerli halktan ödeyebilecekleri miktarın ötesinde vergi almaması

C) Selçukluların "fethedilen yer fethedenin malıdır" anlayışıyla hareket etmesi

D) Anadolu'da Türk beyliklerinin kurulması

E) Anadolu'da yaşayan ahalinin Bizans yönetiminden memnun olmaması

2. **Oğuzların Anadolu'ya göç etmesinde etkili olan;**

I. Anadolu'nun tarım ve hayvancılığa elverişli olması,

II. Karahanlı ve Gaznelilerin baskısından kurtulmak istemeleri,

III. Türk devlet geleneğinde var olan cihan hakimiyeti anlayışına sahip olmaları,

IV. İslamiyet'i Anadolu'da yaymak istemeleri

gibi faktörlerden hangileri göçün siyasi sebepleri arasında gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) III ve IV

3. Türkiye Selçuklularında, devlet hükümdar ailesinin ortak malı olarak kabul edilir ve şehzadeler arasında paylaştırılırdı. Devletin başında Selçuklu ailesinden gelen bir "sultan" bulunurdu. Selçuklu hükümdarları sultan ünvanının yanında "keyhüsrev, keykavus, keykubat" gibi lakaplar da kullanırdı. Hükümdarın görevi halkın mutluluk ve refahını sağlamak, ülkeyi adaletli bir şekilde yönetmek, orduyu komuta etmekti.

Bu metin geçen ifadeler Türkiye Selçuklularının aşağıdaki özelliklerinden hangisine kanıt <u>oluşturmaz</u>?

A) Eski Türk geleneklerini sürdürdüklerine

B) Hükümdar ailesinin Büyük Selçuklu soyundan geldiğine

C) Fars kültüründen etkilendiklerine

D) Veraset sorununu çözüme kavuşturduklarına

E) Hükümdarlarının aynı zamanda başkomutan olduğuna

4. **Kudüs'ü Müslümanlardan geri alma düşüncesi, Katolik Kilisesi'nin Ortodoks Kilisesi'ni hâkimiyeti altına almak istemesi, Kluni tarikatı başta olmak üzere din adamlarının halkı Müslümanlara karşı kışkırtması gibi durumlar dikkate alındığında Haçlıların amaçları arasında,**

I. Kutsal kabul ettikleri toprakları fethetme,

II. Doğu Akdeniz'deki ticaret yollarına ulaşma,

III. Hristiyan dünyasını birleştirme,

IV. Din ve vicdan hürriyetini güvence altına alma

hedeflerinden hangilerinin olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) I, II ve III

D) I, II ve IV E) I, III ve IV

5. Kösedağ Savaşı sonrasında Türkiye Selçuklu Devleti'nin Moğollara tabi olmasıyla birlikte Anadolu'da II. Dönem Türk beylikleri ortaya çıkmıştır.

Bu bilgiye göre Anadolu'daki durum hakkında;

I. Türkiye Selçuklu Devleti bağımsızlığını yitirmiştir.

II. Anadolu'da siyasi birlik sağlanmıştır.

III. Moğollar Anadolu'nun tamamına hakim olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

6. Haçlı Seferleri sonunda barut, kâğıt, matbaa ve pusula gibi buluşlar Doğu'dan Batı'ya geçerken; bankacılık, çek, senet, kredi ve kefil gibi uygulamalar ise Batı'dan Doğu'ya geçmiştir. Konuşma dilinde kullanılan benzer tabirlerin yanı sıra giyim tarzı, ev dizayn biçimleri ve yemekler konusunda da her iki medeniyet birbirini etkilemiştir.

Buna göre Haçlı Seferleri'nin Doğu-Batı kültürleri arasında;

I. günlük yaşam unsurları,

II. teknoloji,

III. ticaret

alanlarından hangilerinde etkileşime sebep olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

7. Türkiye Selçuklu hükümdarı I. Alâeddin Keykubad; doğuda Moğol tehlikesi belirmesi üzerine Anadolu'nun Moğol işgaline uğraması ihtimaline karşı bazı tedbirler almıştır. Konya, Kayseri ve Sivas gibi şehirlerin surlarını ve sınır kalelerini yeniden inşa ettirmiştir. Abbasi halifesinin Moğol tehlikesine karşı yardım isteğini geri çevirmemiş ve Bağdat'a 5 000 kişilik bir kuvvet göndermiştir.

Verilen bilgilere göre;

I. Moğollar, İslam dünyası için tehlikeli bir düşmandır.

II. I. Alâeddin Keykubad, ileri görüşlü bir hükümdardır.

III. Türkler, İslam dünyasının koruyuculuğunu üstlenmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve III E) I, II ve III

8. Haçlı Seferleri sonunda Avrupalılar, şeker kamışını ilk defa Filistin'de görüp tanıdılar. Kısa zamanda şeker kamışı yetiştirmesini ve öz suyunu çıkarmasını öğrendiler. XII. yüzyıldan itibaren Doğu'dan gelen şeker ve çeşitli meyveler, Batı sofralarını süsledi. Avrupa'da önceden de az çok bilinen Doğu'nun şifalı bitkileri, Haçlılar vasıtasıyla Avrupa'da da iyice tanındı ve bollaştı. XIV. yüzyılda yaşayan bir tacirin kitabında 300'ün üstünde baharat çeşidinin Avrupa'ya taşınmakta olduğu kayıtlıdır. İpekli ve pamuklu kumaşlar, ipek halılar, zarif çanak çömlek, porselen ve cam eşya Avrupa'da giyimi ve evlerini döşenişine yenilikler getirdi.

Verilen metne göre Haçlı Seferleri aşağıdaki alanların hangisinde Avrupalılar'ın hayatında değişikliğe neden olmamıştır?

A) Mimari

B) Eczacılık

C) Yemek-sofra

D) Giyim-kuşam

E) Dokuma

1. Anadolu'ya ilk Türk akınları IV. yüzyılın sonlarında Avrupa Hunları tarafından düzenlenmiştir. Kafkaslar üzerinden Anadolu'ya giren Hun akıncıları Suriye içlerine kadar ilerlemiş, Doğu Roma İmparatorluğu'nu baskı altına almışlardır. Hunlardan sonra VI. yüzyıldan itibaren Sabarlar, Anadolu'ya girerek Konya, Kayseri ve Ankara civarına kadar ilerlemişlerdir.

Bu bilgilere göre Anadolu'ya yapılan göçler hakkında;

I. Yerleşme amaçlı değildir.

II. Anadolu, Türk-İslam kültürü ile tanışmıştır.

III. Sadece Anadolu ile sınırlı kalmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

2. Malazgirt Savaşı'ndan sonraki süreçte Anadolu'da kurulan beyliklerden birisi de Danişmentli Beyliği'dir. Danişmentliler kuruldukları bölge bakımından güçlü bir beylik haline gelmişlerdir. Başlangıçta Türkiye Selçuklu Devleti ile rekabete girişen Danişmentliler, Haçlı Seferlerinin başlaması üzerine Türkiye Selçukluları ile birlikte Haçlı kuvvetlerine karşı savaşmışlardır. Ayrıca Danişmentliler, bu zor dönemde Anadolu'da ilk medrese olan Yağıbasan Medresesi'ni inşa etmişlerdir.

Bu bilgiye göre Danişmentli Beyliği ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Türkiye Selçuklularına karşı bir dönem mücadele ettiği

B) Anadolu'nun Türkleşmesine katkı sağladığı

C) Kurulduğu coğrafyada eğitime önem verdiği

D) Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliği olduğu

E) Haçlı Seferlerinin etkisiyle politika değiştirdiği

3. Türkiye Selçuklu Sultanı I. Mesut'un hükümdarlığı döneminde Anadolu'da Türk egemenliği tekrar kurulmuş, Bizans ve Haçlılara karşı mücadele verilmiştir. Batı kaynaklarında Anadolu için ilk kez "Türkiye" adının kullanılması I. Mesut'un saltanatına denk gelir. Bu dönemde bazı Rumlar Selçuklu ülkesine iltica etmiştir. Yaklaşık otuz dokuz yıl hüküm süren I. Mesut, saltanat süresi boyunca imar faaliyetlerine ağırlık vermiştir.

Bu bilgilerden hareketle, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Türkiye adı ilk defa Anadolu için kullanılmıştır.

B) Müslüman olmayanlara baskı uygulanmıştır.

C) Anadolu bayındır hâle getirilmeye çalışılmıştır.

D) Türkiye Selçuklu Devleti I. Mesut tarafından kurulmuştur.

E) Gaza ve cihat politikası terk edilmiştir.

4. Hükümdarın çocuklarına "şehzade" denir; şehzadeler, devlet tecrübesi kazanmaları amacıyla küçük yaşlarda vilayetlere gönderilirdi. Şehzadelerin yanına "atabey" denilen tecrübeli devlet adamları verilirdi. Hükümdar tarafından veliaht ilan edilen şehzade ya merkezde oturur ya da merkeze yakın bir vilayete gönderilirdi.

Buna rağmen hanedan üyeleri arasında taht kavgalarının yaşanması aşağıdakilerden hangisinin kesin olarak çözüme kavuşturulamadığını gösterir?

A) Veraset B) İkta C) Gulam

D) Divan E) Kut

5. Türkiye Selçukluları ikta sistemi kapsamında;

I. tarlasını üç yıl boyunca işlemeyen kişilerden arazilerin geri alınması,

II. araziyi işleyen ve vergisini ödeyen kişilere miras hakkının tanınması,

III. ikta sahiplerinin iki yılda bir görev yerinin değiştirilmesi

gibi uygulamaları gerçekleştirmiştir.

Bu uygulamalardan hangileri tarımsal üretimde sürekliliği sağlamaya yöneliktir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I ve III

6. Bizans İmparatorluğu'nda 1042'den 1081'e kadar 11 imparator değişmiştir. Hatta Botaniates (Botanyates) ve Melissenos (Melissinos) gibi Selçuklulardan yardım alarak imparator olmaya çalışanlar da olmuştur. Selçuklular, bu yardımları yaparak bazı şehir ve bölgeleri ele geçirmeye başlamıştır.

Bu bilgilere göre;

I. Anadolu'nun Türk yurdu hâline geldiği,
II. Bizans'ta merkezî otoritenin sarsıldığı,
III. Bizans-Türk ilişkilerinin başladığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

7. Sultan Alaaddin Keykubat'ın Moğol istilasını akıllıca bir siyasetle uzak tutmasından hemen sonra oğlu II. Gıyaseddin Keyhüsrev zamanında iki devlet karşı karşıya geldiler. Moğolların Anadolu'ya ilk önemli saldırıları Baycu Noyan komutasında Erzurum'a oldu ve burada taş üstünde taş, baş üstünde baş bırakmayacak derecede tahribatta bulundular. Bu saldırı sonrasında Sultan, Moğolları durdurmak için tedbirler alarak savaş için hazırlıklara başladı. Sultan II. Gıyaseddin Keyhüsrev'in savaş meydanından kaçması neticesinde Selçuklu ordusu dağıldı ve Baycu Noyan komutasındaki Moğollar beklenmedik kolaylıkla ve ana kuvvetler çarpışmadan Kösedağ Savaşı'nda (1243) galip geldiler.

Parçaya göre;

I. Kösedağ yenilgisinde sonra Türkiye Selçuklu Devleti'nde taht kavgaları başlamıştır.
II. Moğollar, Anadolu'yu yağmalamışlardır.
III. Moğollar, kolay bir zafer kazanmışlardır.
IV. Moğol saldırıları karşısında Türkiye Selçuklu başkenti değişmiştir.
V. II. Gıyaseddin Keyhüsrev, babası kadar iyi bir devlet adamı değildir.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I B) II ve III C) III ve V
D) I ve IV E) II, III ve V

8. Selçuklu Türkleri'nin, Anadolu'ya giriş yapmaya başladıkları XI. yüzyılda Bizans İmparatorluğu siyasi karışıklıklar içeresindedir. Bizans İmparatorluğu'nda 1042'den 1081'e kadar 11 imparator değişmiştir. Hatta bazı Bizans İmparator adayları Selçuklulardan yardım alarak imparator olmaya çalışmışlardır. Bu durumu fırsat olarak kullanan Selçuklular, istedikleri yardımları yaparak bazı şehir ve bölgeleri ele geçirmeye başlamıştır.

Parçaya göre;

I. Bizans yönetiminde Türkler'in nüfuzu artmıştır.
II. Selçuklular Bizans'ın yaşadığı iç sıkıntılardan faydalanmıştır.
III. Bizans siyasi hayatında istikrar yoktur.
IV. Selçuklular sık sık Bizans'a yardım etmişlerdir.
V. Anadolu, Selçuklular'ın hâkimiyeti altına girmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I B) II ve III C) III ve V
D) I, IV ve V E) III, IV ve V

9. VI ve VII. yüzyıllarda Sasani ile Bizans imparatorlukları arasındaki mücadeleler, daha sonra başlayan ve asırlar süren Bizans-Müslüman mücadeleleri Anadolu'daki şehir ve kasabaları harabeye çevirmiş, bölgede nüfus azalmıştır.

Bu bilgilere göre;

I. Anadolu'nun sosyoekonomik sorunlarla yüz yüze kaldığı,
II. Bizans'ın siyasi rakiplerinin fazla olduğu,
III. Anadolu'da din eksenli mücadeleler yaşandığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

1. Türkiye Selçuklu hükümdarı Süleyman Şah, Suriye Selçuklularının lideri Tutuş ile savaşmıştır. Süleyman Şah'tan sonra tahta çıkan I. Kılıç Arslan ise Büyük Selçuklu Sultanı olan Mehmet Tapar ile Musul'da karşı karşıya gelmiştir.

Türkiye Selçuklu Devleti liderlerinin, Büyük Selçuklu Devleti ile bu mücadeleyi yapmasında;

I. Suriye ve Irak topraklarının, Anadolu'ya göre daha verimli olması,

II. Selçuklu hanedanında var olan veraset anlayışından dolayı bu topraklarda hak iddia etmeleri,

III. Abbasî halifesini kontrol altına almak istemeleri

politikalarından hangilerinin etkisinden söz edilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

2. Malazgirt Savaşı'ndan sonra Anadolu'da kurulan beylikler genelde merkeziyetçi bir devlet anlayışıyla kurulmuştur. Bu beyliklerden Diyarbakır ve çevresinde kurulmuş olan Artuklular, sonradan Hasankeyf, Mardin ve Harput olmak üzere üç koldan yönetilmişlerdir.

Artuklularda bu şekilde bir durumun ortaya çıkmasında;

I. Anadolu'ya gelen Türkmenlerle bölgenin yerel halkı arasında çatışmalar çıkması,

II. hanedan üyeleri arasında taht mücadelesinin yaşanması,

III. egemen olunan toprakların Büyük Selçuklu etkisine uzak olması

durumlarından hangilerinin etkisinden söz edilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I ve III

3. "Türklerin Anadolu'ya ilgisi ya da Anadolu'da bulunmaları Selçuklu öncesine dayanmaktadır." **diyen bir tarihçi buna kanıt olarak;**

I. Avrupa Hunlarının Kafkaslar üzerinden Suriye'ye kadar ilerlemesi,

II. Sabarların Konya, Kayseri ve Ankara civarına kadar ilerlemesi,

III. Abbasilerin Bizans sınırında "avasım" adıyla kurdukları ordugâh şehirlerine Türkleri yerleştirmesi,

IV. Saltuklu, Danişmentli gibi beyliklerin kurulması

gibi gelişmelerinden hangileri savunulabilir?

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV

D) I, II ve III E) I, II, III ve IV

4. Anadolu'yu yurt edinme politikasının temeli, Büyük Selçuklu Devleti'nin kuruluşundan sonra Tuğrul Bey tarafından atılmıştır.

Bu duruma,

I. Çağrı Bey'in 1015'te 3000 kişilik bir kuvvetle Anadolu'ya sefer düzenlemesi,

II. Pasinler Savaşı'nda Bizans kuvvetlerinin mağlup edilmesi,

III. Abbasi Halifesinin Büveyhi baskısından kurtarılması

gelişmelerinden hangileri kanıt olarak gösterilebilir?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

5. Türkiye Selçukluları Dönemi'nde Konya, Sivas, Kayseri, Malatya, Erzincan başlıca üretim merkezleriydi. El tezgâhlarında her türlü kumaş ve kilim üretilirdi. İhtiyaç fazlası ürünler, gerek kara yolu gerekse deniz yoluyla birçok ülkeye ihraç edilirdi. Diyarbakır ve Sivas'ta bakır, Kütahya'da gümüş yatakları işletilirdi. Askerlerin silah ihtiyaçlarını karşılamak için demircilik zanaatıyla uğraşan birçok zanaatkâr bulunurdu.

Bu metinde Türkiye Selçukluları ile ilgili aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

A) Ticaret hangi yollarla yapılmıştır?

B) Demircilikle uğraşan zanaatkârların amacı nedir?

C) Üretim merkezlerinin Orta ve Doğu Anadolu'da toplanmasının nedeni nedir?

D) Madencilik alanında çalışmalar yapılmış mıdır?

E) Hangi alanlarda üretim faaliyetleri yapılmıştır?

6. **Türkiye Selçukluları ikta sistemi kapsamında;**

I. tarlasını üç yıl boyunca işlemeyen kişilerden arazilerin geri alınması,

II. araziyi işleyen ve vergisini ödeyen kişilere arazinin kullanımı için miras hakkının tanınması,

III. ikta sahiplerinin görev yerlerinin iki yılda bir değiştirilmesi

gibi uygulamalara yer vermiştir.

Bu uygulamalardan hangileri toprağın mülkiyetinin devlete ait olduğuna kanıt oluşturur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

7. I. Haçlı Seferi sonunda Haçlı güçleri tarafından Urfa ve Trablus'ta kontluk, Antakya'da prenslik, Kudüs'te krallık kurulmuştur. Kudüs'te Kubbetü's-Sahra yağmalanmış, Mescid-i Aksa'ya sığınanlar kılıçtan geçirilmiş, Musevilerin sığındıkları sinagoglar ateşe verilmiştir.

Bu gelişmelere rağmen Haçlıların Orta Doğu'da kurduğu hakimiyetin kalıcı olmamasında;

I. Türk-İslam devletleri arasında siyasi anlaşmazlıkların yaşanması,

II. Haçlı katliamlarının bölge halkının tepkisini çekmesi,

III. Emevilerin Filistin'de hâkimiyet kurması

durumlarından hangilerinin rolü olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) II ve III E) I, II ve III

8. Anadolu'ya ilk Selçuklu akınları, Büyük Selçuklu Devleti kurulmadan önce, 1015'ten itibaren Çağrı Bey liderliğinde gerçekleştirilmiştir. Oğuz Türklerine daha elverişli yerler bulabilmek amacıyla yaklaşık 3.000 kişilik bir kuvvetle keşif amacıyla Anadolu'ya giren Çağrı Bey, elde ettiği ganimetler ve Anadolu hakkında öğrendiği pek çok önemli bilgiyle Tuğrul Bey'in yanına dönmüştür.

Bu bilgilere göre;

I. Anadolu'ya ilk Türk akınları Selçuklular Dönemi'nde başlamıştır.

II. Anadolu'da siyasi birlik yoktur.

III. Çağrı Bey Anadolu seferinden önemli kazanımlarla dönmüştür.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I ve III

1. Balkanlarda Uz, Peçenek ve Kuman akınları ile uğraşmak zorunda kalan Bizans İmparatorluğu, içerde de sık sık hükümdar değişiklikleriyle karşı karşıya kalmıştır. Özellikle II. Basileos'un (Bazileus) 1025'te ölümünden sonra yönetimde istikrarı yakalayamayan Bizans'ta devlet düzeni bozulmuş ve halkın devlete olan güveni sarsılmıştır. Bu dönemde Anadolu'da Rumlar ve Ermenilerle birlikte Süryaniler, Araplar ve Türk akıncıları bulunmaktadır.

Bu gelişmeler aşağıdakilerden hangisine kesin kanıt oluşturmaz?

A) Türkiye Tarihi'nin başladığına

B) Bizans'ın Doğu Avrupa'daki hakimiyetinin sarsıldığına

C) Anadolu'da siyasi birliğin olmadığına

D) Anadolu'ya yönelik Türk akınlarının olduğuna

E) Anadolu'da halk ile devlet arasındaki bağın zayıfladığına

2. Bizans İmparatorluğu'nda 1042'den 1081'e kadar 11 imparator değişmiştir. Hatta Botanyates ve Melissinos gibi Selçuklulardan yardım alarak imparator olmaya çalışanlar da olmuştur.

Bizans Devleti'nde yaşanan bu süreç;

I. Selçukluların Anadolu'daki nüfuzunun artmasına,

II. ülkede siyasi, sosyal ve ekonomik istikrarın hüküm sürmesine,

III. ülkede iç çatışmaların yaşanmasına

durumlarından hangilerine engel teşkil etmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) II ve III E) I, II ve III

3. Çeşitli din, mezhep ve milletlere mensup kitlelerin yaşadığı Anadolu'nun güneydoğusunda hâkimiyet kuran Artuklular, başlangıçta idari ve mali divanlarda Hristiyan memurlara da görev vermiştir. Bu dönemde Diyarbakır, Mardin gibi büyük merkezlerde bilim gelişmiş ve Cezerî başta olmak üzere birçok bilim insanı yetiştirilmiştir. Vergi oranları düşürülmüş, halkın refah seviyesi arttırılmıştır. Bizans sikkeleri örnek alınarak para basılmıştır.

Bu durum Artuklu Beyliğine dair aşağıdakilerden hangisine kanıt oluşturmaz?

A) Ülkede farklı etnik grupların yaşadığına

B) Hoşgörülü bir yönetim anlayışının uygulandığına

C) Bilim adamlarına yönetimde görev verildiğine

D) Bizans'la ticari ilişki kurulduğuna

E) Kamu kuruluşlarında gayrimüslimlere de görev verildiğine

4. Türkler, tarih boyunca anayurtları Orta Asya'dan çeşitli dönemlerde göç ederek geniş bir coğrafyaya yayılmış ve göç ettikleri bölgelerde güçlü devletler kurmuşlardır. Bu göçlerin en etkili olanı XI. yüzyıl başlarında önce Horasan'a, daha sonra da Horasan'dan Anadolu'ya yapılan Oğuz Türklerinin göçüdür. Oğuz Yabgu Devleti'nin yıkılmasından sonra, daha çok hayvancılıkla geçimlerini sağlayan Oğuz Türklerinin büyük bir kısmı, kuraklık, salgın hastalıklar, Kıpçakların baskıları ve Moğol asıllı Karahitayların saldırıları yüzünden Horasan'a göç etmek zorunda kalmışlardır.

Bu bilgilere göre Oğuz Türklerinin;

I. siyasi,

II. ekonomik,

III. dinî

nedenlerden hangilerine bağlı olarak göç ettiği söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

5. Miryokefalon Zaferi, Malazgirt'ten sonra Türkiye tarihinde ikinci bir dönüm noktasıdır. Bizanslılar Malazgirt'ten sonra Anadolu'yu geri alma ümit ve hayaliyle yaşamış ve Anadolu'yu Türkler tarafından geçici bir süre için işgal edilmiş bir ülke gözüyle görmüştür. Halbuki Miryokefalon Zaferi'nden sonra, Haçlı istilaları nedeniyle 1097'den 1176'ya kadar Bizanslılarda olan üstünlük tekrar Türkiye Selçuklularına geçmiş, Bizans'ın Anadolu'yu kurtarma ve geri alma ümidi tamamen tarihe karışmıştır.

Bu bilgilere göre;

I. Türkiye tarihinin Miryokefalon Zaferi ile başladığı,
II. Haçlı Seferlerinin 79 yıl sürdüğü,
III. Miryokefalon Zaferi'nin Anadolu'daki belirsizlikleri sona erdirdiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

6. Türkiye Selçuklu Devleti, 1243'te gerçekleşen Kösedağ Savaşı'nda İlhanlılara yenilmiş ve bu devletin vassalı durumuna düşmüştür. Savaşın sonrasında İlhanlı baskısından kaçan halk batıya doğru göç etmiştir. İlhanlıların etkisinin güçlü olmadığı uç bölgelerindeki Türkmenler zamanla bağımsız hareket etmeye başlamıştır.

Buna göre;

I. Selçukluların siyasi hakimiyeti tamamen sona ermiştir.
II. Türkmen nüfus Anadolu'nun batısında yoğunlaşmaya başlamıştır.
III. Anadolu'da ikinci dönem Türk beylikleri kurulmuştur.
IV. Bizans üzerindeki Türk baskısı tamamen sona ermiştir.
V. Anadolu'da Moğol hâkimiyeti başlamıştır.

yargılarından hangilerine <u>ulaşılamaz</u>?

A) I ve IV B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

7. Aşağıdaki tabloda Haçlı Seferleri'nin nedenleri alanlarına göre eşleştirilmiştir.

Hangi seçenekteki eşleştirmede yanlışlık yapılmıştır?

	Dini	Ekonomik	Siyasi
A)	Kluni tarikatının yürüttüğü faaliyetler	Soylu ve derebeylerin yeni topraklar kazanmak istemesi	Türklerin Anadolu, Suriye, Filistin ve Akdeniz'den uzaklaştırılmak istenmesi
B)	Katolik Kilisesi'nin halkı seferlere teşvik etmesi	Avrupalıların Doğu'nun zenginliklerini ele geçirmek istemesi	Türkler karşısında zor durumda kalan Bizans'ın Avrupa'dan yardım istemesi
C)	Fatımi hakimiyetindeki Kudüs'ün geri alınmak istenmesi	İpek ve Baharat Yolu gibi doğudan gelen ticaret yollarında denetim kurma düşüncesi	Selçukluların batıya doğru ilerleyişinin durdurulmak istenmesi
D)	Katolik Kilisesi'nin Ortodoks Kilisesi'ni hâkimiyet altına almak istemesi	Topraksız asilzadelerin toprak sahibi olmak istemesi	İznik'i Bizans'tan alan Süleyman Şah'ın Anadolu Selçuklu Devleti'ni kurması
E)	İslamiyet'in yayılmasının önlenmek istenmesi	Papa'nın kral ve derebeyler üzerindeki nüfuzunu arttırmak istemesi	Bizans'ın Selçuklu ülkesinde ortaya çıkan taht kavgalarından faydalanmak istemesi

1. "Devletimiz diğer devletlere benzemez. Bu nedenle kendisine sığınanları asla geri vermeyecektir. Mektuplarınızda sertlik, kabalık, kibir ve gururdan başka bir nesne yoktur. Âl-i Osman (Osmanlılar), hile ile ülkeleri kendisine mülk edinmemiştir. Mektuplarımız akıllı devlet adamlarımızla yapılan görüş alışverişi sonrası yazılmıştır. Şerefimiz, istiklalimiz ve karşı koyacak gücümüz vardır. Sizin bu isteklerinize tabi olamayız ve istiklalsiz yaşayamayız."

Yıldırım Bayezid'in Timur'a yazdığı mektuptan yapılan bu alıntıya göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Timur'un Osmanlı Devleti'ni itibarsızlaştırmaya çalıştığına

B) Yıldırım Bayezid ve devlet erkanı arasında fikir ayrılığı yaşandığına

C) Osmanlı Devleti'nin mülteciler konusunda hassas davrandığına

D) Yıldırım Bayezid'in kararlı bir duruş sergilediğine

E) Osmanlı Devleti'nin bağımsızlık konusunda taviz vermediğine

Çözüm:

Yönlendirme bölümündeki *"Âl-i Osman (Osmanlılar), hile ile ülkeleri kendisine mülk edinmemiştir."* ifadesi A seçeneğine, *"Bu nedenle kendisine sığınanları asla geri vermeyecektir."* ifadesi C ve D seçeneklerine, *"Sizin bu isteklerinize tabi olamayız ve istiklalsiz yaşayamayız"* ifadesi E seçeneğine ulaşmamızı sağlar. *"Mektuplarımız da akıllı devlet adamlarımızla yapılan görüş alışverişi sonrası yazılmıştır."* ifadesi B seçeneğinin aksine Yıldırım Bayezid ile devlet erkanı arasında fikir birliği olduğunu, istişareye önem verildiğini gösterir.

Cevap: B

2. Osmanlı Devleti, Çirmen Savaşı'ndan sonra Balkanlarda yeni fetihlere başladı ancak Lala Şahin Paşa komutasındaki Osmanlı akıncıları, Ploşnik'te Sırp ve Boşnak kuvvetlerine yenilince Balkan devletleri Osmanlıları Balkanlardan atmak amacıyla yeni bir Haçlı ordusu hazırladılar.

Bu bilgilere göre,

I. Osmanlı kuvvetleri Haçlılar karşısında saldırıdan savunmaya geçmiştir.

II. Çirmen Savaşı, Osmanlı Devleti'nin Balkan politikasını olumsuz etkilemiştir.

III. Osmanlı Devleti Balkanlarda birden fazla devletle mücadele etmiştir.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

Çözüm:

Yönlendirme bölümünde Osmanlı kuvvetlerinin saldırı pozisyonunda olduğunu gösteren bir bilgi yoktur. Ayrıca Osmanlı kuvvetleri II. Kosova Savaşı neticesinde Avrupa karşısında saldırıya geçmişlerdir. Dolayısıyla I. öncüldeki yorum doğru kabul edilemez. Yine yönlendirme bölümündeki bilgilere bakacak olursak Osmanlı Devleti'nin Balkan politikasını olumsuz etkileyen gelişmenin Çirmen Savaşı olmadığını bunun sebebinin Ploşnik yenilgisi olduğunu görürüz. Bu bilgilere göre II. öncüldeki yorum da doğru kabul edilemez. Osmanlı kuvvetlerinin Ploşnik'te Sırp ve Boşnak birliklerine yenilmesi birden fazla devletle mücadele edildiğini gösterir ki III. öncülde yapılan yorum doğru kabul edilebilir.

Cevap: C

3. Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda uyguladığı iskân politikasında dikkat edilen;

- Öncelikli olarak konargöçer ailelerin iskana tabi tutulması,
- Balkanlara yerleştirilen ailelerin tercihen bölgeye yakın yerlerden alınması,
- Balkanlara yerleştirilen ailelere tımar verilmesi

gibi kuralların;

I. fetihleri kolaylaştırmak,

II. üretimi artırmak,

III. Anadolu'da huzur ve güvenliği sağlamak,

IV. geriye göçü önlemek

amaçlarından hangilerine yönelik olduğu söylenebilir?

A) I, II ve III B) I, II ve IV C) I, III ve IV

D) II, III ve IV E) I, II III ve IV

Çözüm:

- Öncelikli olarak konargöçer ailelerin iskana tabi tutulması: *Anadolu'da sorun çıkaran bazı göçebelerin Rumeli'ye göç ettirilerek iskân edilmesi Anadolu'da huzur ve güvenliğin sağlanmasına katkı sağlamıştır. (III. öncüldeki ifadeyi doğrular.)*
- Balkanlara yerleştirilen ailelerin tercihen bölgeye yakın yerlerden alınması: *Buradaki amaç iskân edilen Türklerin uyum sorunu yaşamasını engellemek, dolayısıyla geriye göçü önlemek ve iskân sürecini hızlandırmaktır. (IV. öncüldeki ifadeyi doğrular.)*
- Balkanlara yerleştirilen ailelere tımar tevcih edilmesi: *Buradaki amaç Rumeli'de tarımsal üretimi artırmak ve devlete atlı asker/tımarlı sipahi yetiştirmek, dolayısıyla fetihleri kolaylaştırmaktır. (I. ve II. öncüldeki ifadeleri doğrular.)*

Cevap: E

4. Ankara Savaşı'nın sonucunda;

- Yıldırım Bayezid iki oğluyla birlikte Timur'a esir düşmüş ve Bayezid'in oğulları arasında iktidar mücadelesi başlamıştır.
- Timur, Türk beyliklerine eski topraklarını geri vermiştir.
- Batıda fetihler durmuş ve Osmanlı Devleti'nin sınırları 1389'daki halini almıştır.
- İstanbul'un Fethi, yaklaşık 50 yıl gecikmiştir.

Buna göre Ankara Savaşı'nın aşağıdakilerden hangisine sebep olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Fetret Devri'nin başlamasına

B) Bizans'ın kaybettiği yerlerin bir kısmını geri almasına

C) Anadolu'da tarım ve ticaret faaliyetlerinin gerilemesine

D) Balkanlarda toprak kayıplarının yaşanmasına

E) Anadolu'daki Osmanlı hakimiyetinin zayıflamasına

Çözüm:

"Yıldırım Bayezid iki oğluyla birlikte Timur'a esir düşmüş ve Bayezid'in oğulları arasında iktidar mücadelesi başlamıştır." ifadesinden A ve C seçeneklerinde verilen yargılara ulaşılır.

"Timur, Türk beyliklerine eski topraklarını geri vermiştir." ifadesinden E seçeneğindeki yargıya ulaşılır.

"Batıda fetihler durmuş ve Osmanlı Devleti'nin sınırları 1389'daki hâlini almıştır." ifadesinden D seçeneğindeki yargıya ulaşılır.

"İstanbul'un Fethi, yaklaşık 50 yıl gecikmiştir." ifadesi B seçeneğinde geçen *"Bizans'ın kaybettiği yerlerin bir kısmını geri almasına"* yargısını doğrulamaz. Zira Bizans Devleti, Miryokefalon Savaşı'ndan (1176) sonraki süreçte savunma pozisyonundadır. Fetret sürecini fırsat bilerek Osmanlılara kaybettiği yerleri geri alacak güce sahip değildir.

Cevap: B

5. Türkiye Selçuklu Sultanı I. Alâeddin Keykubat tarafından Ankara'nın batısında bulunan Karacadağ yöresine yerleştirilen Kayıların başında bulunan Ertuğrul Gazi, bir süre sonra Söğüt ve Domaniç'i ele geçirdi. Türkiye Selçuklu Devleti, Türk devlet geleneğine göre Domaniç'i "kılıç hakkı" olarak Kayılara verdi. Kayılar, Söğüt'ü kışlak; Domaniç'i de yaylak olarak kullanmaya başladılar.

Bu bilgilere göre Kayılar hakkında;

I. askerî başarılar elde ettikleri,

II. Ertuğrul Gazi Dönemi'nde bağımsızlıklarına kavuştukları,

III. yerleşik yaşama geçtikleri

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Yönlendirme bölümündeki *"Ertuğrul Gazi bir süre sonra Söğüt ve Domaniç'i ele geçirdi. Türkiye Selçuklu Devleti, Türk devlet geleneğine göre Domaniç'i "kılıç hakkı" olarak Kayılara verdi."* ifadesi I. öncüle ulaşmamızı sağlar. Türkiye Selçuklu Sultanı I. Alâeddin Keykubat'ın Kayıları Ankara'ya sevk etmesi, Türkiye Selçuklularının Kayılara toprak vermesi, Kayıların henüz tam bağımsız olamadıklarını gösterir. Bu durum II. öncüle ulaşmamızı engeller. Kayıların Söğüt'ü kışlak; Domaniç'i yaylak olarak kullanmaları konargöçer bir yaşam tarzını benimsediklerini gösterir. Bu durum III. öncüle ulaşmamızı engeller.

Cevap: A

6. Anadolu'dan Rumeli'ye geçen şeyh ve dervişler, hangi dinin mensubu olursa olsun halkla karışıp kaynaşarak kitleleri yönlendirmede önemli başarılar elde etmişlerdir. Bölgede kurdukları tekke ve zaviyelerin etrafında zamanla mahalle ve köyler oluşmuştur. Buralar birer din, kültür ve sanat merkezine dönüşmüştür.

Buna göre Osmanlı hakimiyetine giren Rumeli coğrafyasında yaşanan değişimle ilgili,

I. Yerli kültürler etkisini tamamen yitirmiştir.

II. Sosyo-kültürel alanda yaşanan değişime şeyh ve dervişler öncülük etmiştir.

III. Yerel unsurlarla çatışmadan bir iskân siyaseti takip edilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Metinde şeyh ve dervişlerin öncülüğünde Rumeli'de yürütülen iskân siyaseti hakkında bilgi verilmiş.

Metinde geçen *"Anadolu'dan Rumeli'ye geçen şeyh ve dervişler, hangi dinin mensubu olursa olsun halkla karışıp kaynaşarak kitleleri yönlendirmede önemli başarılar elde etmişlerdir."* ifadesi III. öncüldeki yargıyı doğrularken, I. öncüldeki yargıyı doğrulamaz.

Metinde geçen *"Bölgede kurdukları tekke ve zaviyelerin etrafında zamanla mahalle ve köyler oluşmuştur. Buralar birer din, kültür ve sanat merkezine dönüşmüştür."* ifadesi II. öncüldeki yargıyı doğrular.

Cevap: D

7. Fethettiği Balkan topraklarında kalıcı olmak isteyen Osmanlı Devleti, bu amaçla Anadolu'daki konar göçer Türkmenleri Balkanlara yerleştirmiş, bu sırada bölge halkının tepkisini çekebilecek politikalardan uzak durmaya özen göstermiştir.

Buna göre Balkanlarda kalıcı egemenlik kurmak isteyen Osmanlı Devleti'nin;

I. iltizam,

II. istimalet,

III. iskan

uygulamalarından hangilerine yer verdiği söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

İskân Politikası: Fethettiği Balkanlarda kalıcı egemenlik kurmak, Türk İslam kültürünü Balkanlara yaymak isteyen Osmanlı Devleti'nin Anadolu'daki göçebe Türkmenleri Balkanlara yerleştirme siyasetidir.

İstimalet (hoşgörü): Osmanlı Devleti'nin gayrimüslimlere din ve vicdan özgürlüğü başta olma üzere sosyoekonomik haklar tanımasına dayanan hoşgörü siyasetidir.

İltizam: Osmanlı Devleti'nin mülkiyeti devlete ait mukataa adı verilen arazi, liman, iskele, maden vb. işletmelerin vergi gelirini peşin olarak hazineye aktarmak için uyguladığı açık arttırma esasına dayalı vergi sistemidir.

"…Anadolu'daki konar göçer Türkmenleri Balkanlara yerleştirmiş,…" ifadesi III. öncülü, "…bölge halkının tepkisini çekebilecek politikalardan uzak durmaya özen göstermiştir." ifadesi II. öncülü doğrular.

Metinde iltizam uygulamasına dair bir bilgi söz konusu olmadığından I. öncülü doğrulayamayız.

Cevap: D

8. Osmanlı Devleti'nin Rumeli'de uyguladığı iskan siyaseti belli bir sıraya göre bir disiplin içerisinde gerçekleştirilmiştir. Öncelikle fethedilen toprakların tahriri yapılmış ardından Anadolu'dan getirilen Türkmenler bölgeye yerleştirilmiştir. Bölgede Sufilerin öncülüğünde kurulan vakıflar tarafından cami, medrese gibi kurumlar oluşturulmuştur.

Bu bilgiden hareketle Osmanlıların iskân siyasetiyle ulaşmak istediği amaçları arasında aşağıdakilerden hangisinin olduğu söylenemez?

A) Türk İslam kültürünü Balkanlara taşımak

B) Balkanlarda kalıcı egemenlik kurmak

C) Yerli halkı bölge dışına göçe zorlamak

D) Göçebe Türkmenleri yerleşik hayata geçirmek

E) Müslüman halkın sosyo kültürel ihtiyaçlarını karşılamak

Çözüm:

Metinde Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda uyguladığı iskân siyasetine dair bazı bilgiler verilmiş, bu bilgilerden hareketle Osmanlı Devleti'nin amaçları sorulmuş, öğrencinin yanlış olanı bulması istenmiştir.

Osmanlı Devleti'nin Rumeli'de uyguladığı iskân siyasetinin amaçları:

- Balkanlarda kalıcı egemenlik kurmak (B)
- Türk-İslam kültürünü Balkanlara yaymak (A)
- Batıya doğru yapılan fetihleri kolaylaştırmak
- Anadolu'da huzur ve güvenliği sağlamak
- Göçebe Türkmenleri yerleşik hayata geçirerek kontrol altına almak (D)
- Orta Asya'dan Anadolu'ya doğru gelen Türk göçmenlere yurt bulmak (E)

Osmanlı Devleti'nin kendisine sorun teşkil eden aileler istisna olmak kaydıyla Balkanlarda yaşayan gayrimüslim halkı bölge dışına göçe zorlamak gibi bir siyaseti söz konusu değildir.

Cevap: C

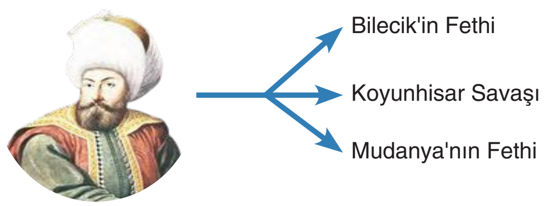
1. **Osmanlı Devleti'nin büyümesinde rol oynayan;**

I. tekfurların birbiriyle olan çekişmelerinden faydalanılması,
II. ahilerin yönetim alanındaki tecrübelerinden faydalanılması,
III. savaşta başarılı askerlere dirlik verilmesi

gelişmelerinden hangileri doğrudan Bizans Devleti'nin içte yaşadığı sıkıntılarla ilgilidir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

2.

Osman Bey
(1302-1326)

Yukarıdaki gelişmeler Osman Bey Dönemi'nde uygulanan;

I. gaza ideolojisi,
II. Bizans yönünde genişleme,
III. ahilerin desteğini alma

siyasetlerinden hangilerine kanıt oluşturur?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

3. Tarihçi Halil İnalcık'ın Osmanlı Devleti'nin kuruluşuyla ilgili nazariyesine göre Osmanlıların kuruluş tarihi Koyunhisar Savaşı'nın olduğu 1302'dir. Zira bu zaferden sonra Osman Bey'in şöhreti Paflagonya'ya (Kastamonu) kadar yayılmış ve Anadolu gazileri onun bayrağı altına koşmuş; ölümünden sonra da oğlu Orhan'ın tahta geçmesini itirazsız kabul etmişlerdir.

Yalnızca bu bilgilere dayanarak Halil İnalcık'ın Osmanlı Devleti'nin kuruluş tarihiyle ilgili nazariyesinde,

I. Osman Bey'in Koyunhisar zaferiyle hanedan kurucusu sıfatı kazanması,
II. Osman Bey'in kut soylu olması,
III. Türkiye Selçuklu Devleti'nin resmi olarak sona ermesi

durumlarından hangilerini dikkate aldığı söylenebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

4. Osman Bey Dönemi'nin son zamanlarında başlayan Bursa kuşatması, oğlu Orhan Bey zamanında tamamlanmış ve dönemin önemli şehirlerinden olan Bursa başkent yapılmıştır.

Buna göre Osmanlılarla ile ilgili;

I. diplomatik ilişkilere önem verildiği,
II. Bizans'a karşı fetih siyaseti izlendiği,
III. yönetim alanında örgütlenme çalışmalarının yapıldığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

5. 1329'da Maltepe Savaşı'nda Bizans imparatorunu yenen Orhan Bey, 1331'de İznik'i kuşattı. İstanbul'dan yardım alamayacağını anlayan şehir teslim oldu. Orhan Bey dileyenlerin şehirden ayrılabileceklerini dileyenlerin de cizye ödemek şartıyla, kendi inanç, âdet ve törelerini aynen koruyup yaşamlarını sürdürebileceklerini bildirdi. İznik, Bizans'a karşı yapılacak seferlerde askerî üs olarak kullanılmak amacıyla merkez yapıldı. İznik'ten sonra İzmit de kuşatıldı ve Osmanlı egemenliğine alındı (1337).

Bu bilgilere göre;

I. İznik'in stratejik öneme sahip olduğu,

II. Orhan Bey'in istimâlet anlayışına önem verdiği,

III. Osmanlı kuvvetlerinin Rumeli'ye geçmesi için gereken zeminin hazırlığının tamamlandığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

6. Çeşitli din, dil, milliyet ve kültüre mensup zümrelerden meydana gelen Osmanlı toplumu, hiçbir ayrım yapılmaksızın eşitlikçi bir anlayışla huzur ve barış içerisinde yönetilmeye çalışılmıştır. Dinler arası çatışmayı ve hoşnutsuzluğu körükleyecek haksız bir uygulama söz konusu olmamıştır. Gayrimüslim halktan önceki yönetime göre daha makul vergiler alınmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Var olan örf ve adetlerin sonraki kuşaklara aktarılabildiği

B) Ortak yaşam bilincinin geliştiği

C) Halkın can ve mal güvenliğinin sağlandığı

D) Devletin gelir kaynaklarının azaldığı

E) Fetih halkı üzerinde devletin saygınlığının arttığı

7. Bizans Devleti Osmanlı şehzadelerini, Türkmen beyliklerini padişahın aleyhine kışkırtmış; Balkan ülkeleri ve Papa'dan Osmanlıya karşı destek istemiştir.

Buna göre Bizans Devleti için,

I. Osmanlı Devleti'yle tek başına rekabet edebilecek askeri ve siyasi güçten yoksundur.

II. Veraset yasasındaki belirsizlikten faydalanmaya çalışmıştır.

III. Anadolu beyleriyle Balkan hükümdarları arasında Osmanlı aleyhine ittifak kurmaya çalışmıştır.

çıkarımlardan hangileri <u>yapılamaz</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

8. Osmanlı Devleti'ni sağlam temeller üzerine inşa eden Osman Bey, ahi ve gazilerin desteğini sağlama, beyliklerle mücadeleden kaçınma ve Bizans yönünde ilerleme siyaseti izlemiştir.

Buna göre Osman Bey'in izlediği siyasetle ilgili;

I. Bulunduğu bölgenin stratejik konumundan faydalanmaya çalışmıştır.

II. Fetih siyasetinin ağırlık noktasını cihat anlayışı oluşturmuştur.

III. Devşirmelere karşı Türkmenlerin desteğini sağlamaya çalışmıştır.

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

1. Osmanlı Devleti kuruluş yıllarından itibaren Bizans ve Balkan ülkeleri aleyhine topraklarını genişletmiş ve zamanla Balkanların tek hakimi konumuna gelmiştir.

Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda kalıcı egemenlik kurmasında;

I. Rumeli Beylerbeyliğinin kurulması,
II. II. Kosova Savaşı'nın kazanılması,
III. Doğu'dan gelen Türk göçmenlerin Balkanlara yerleştirilmesi

gelişmelerinden hangilerinin rolü vardır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. Osmanlıların Edirne'yi fethettikten sonra Makedonya ve Bulgaristan içlerine doğru ilerlemesi Sırp ve Bulgarları endişeye sevketti. Balkanlardaki Türk ilerleyişini durdurmak ve Türkleri Balkanlardan çıkarmak isteyen bu milletler papalık ve diğer Avrupa devletlerinin de desteğini alarak bir Haçlı ordusu oluşturdular. Bu vesileyle I. Murat Dönemi'nde 1364 yılında yapılan Sırpsındığı Savaşı, Osmanlıların Haçlılara karşı yaptığı ilk savaştır. Bu savaş ile Osmanlı Devleti Edirne, Batı Trakya ve Meriç Nehri üzerindeki hâkimiyetini güçlendirmiştir.

Bu bilgilere göre;

I. Macarların Balkanlardaki etkinliği artmıştır.
II. Osmanlı Devleti saldırı gücüne erişirken Avrupa savunmaya geçmiştir.
III. Osmanlı Devleti gaza ve cihat faaliyetlerinde bulunmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. Osmanlılarda başlangıçtan itibaren özenle takip edilen Anadolu beylikleri politikasında ilk aşamayı, I. Murat Dönemi'nde Batı Anadolu'daki Türk beyliklerinin "vassallık" şeklinde Osmanlı himayesine alınması oluşturmuştur. Yıldırım Bayezid zamanında başlayan ikinci aşamada ise Batı Anadolu beylikleri doğrudan merkeze bağlanmış ve eski beyler tasfiye edilmiştir. Vassallık statüsü ile Osmanlı'ya bağlı beyler, I. Kosova Savaşı'nda yardımcı kuvvetler göndermişse de I. Murat'ın şehadeti sonrası Karamanoğullarının harekete geçmesi, beyliklere yönelik vassallık politikasının terkedilmesine neden olmuştur. Sonuçta, 1389-1390 yıllarında Saruhan, Aydın, Menteşe, Hamit, Germiyan beylikleri doğrudan Osmanlı hâkimiyetine girmiştir. Karamanoğulları ve Candaroğulları ile Kadı Burhaneddin Devleti baskı altına alınmış ve Yeşilırmak Vadisi'nde mahallî beyler de Osmanlı hâkimiyetini tanımıştır.

Bu bilgilere göre Osmanlı Devleti hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) I. Murat'tan önce beyliklere yönelik herhangi bir siyaset takip edilmediği
B) Merkezî otoriteye önem verildiği
C) Anadolu Türk siyasi birliğinin sağlanmaya çalışıldığı
D) Yıldırım Bayezid'in beyliklere karşı daha ciddi tedbirler aldığı
E) Bazı beyliklerin Osmanlı Devleti'ne tam olarak biat etmediği

4. Osman Bey Dönem'inde Bursa'yı çevreleyen bölgeler Osmanlı hakimiyeti altına alınmıştır. Orhan Bey Dönemi'nde Bursa'nın yanı sıra İznik, İzmit, Balıkesir alınmış; Rumeli'de ise önce Çimpe Kalesi üs olarak alınmış, ardından Edirne'ye kadar olan bölgeler Osmanlı topraklarına dahil edilmiştir. I. Murat Dönemi'nde Rumeli'de Edirne ve Meriç nehrini çevreleyen bölgeler, Anadolu'da Germiyanoğullarından çeyiz olarak Kütahya ve civarı, Hamitoğullarından 80 bin altın karşılığında Isparta ve civarı alınmıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin uyguladığı fetih politikası için;

I. Birbirini tamamlayacak şeklinde zamana yayılmıştır.
II. Doğu ve batı yönlerinde yalnızca askeri mücadeleye dayalı bir genişleme siyaseti izlenmiştir.
III. Sonraki padişahlar öncekilerinin stratejilerini dikkate alan askeri hareketlere girişmiştir.

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

5. Ankara Savaşı'ndan sonra beylikler yeniden kurulmuş, Anadolu Türk siyasi birliği bozulmuştur. Osmanlılar Fetret Dönemi bittikten sonraTürk siyasi birliği sürecini yeniden başlatmıştır.

Bu duruma kanıt olarak;

I. I. Mehmet'in İzmir ve civarını Osmanlı topraklarına katması,

II. II.Yakup Bey'in vefatıyla, vasiyeti üzerine Germiyan topraklarının Osmanlılara geçmesi,

III. Hamitoğulları topraklarının bir kısmının parayla satın alınması

gelişmelerinden hangileri gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

6. İskân siyaseti uygulanırken iskân edilecek ailelerin Rumeli'ye yakın olan bölgelerden alınmasına ve iskân edildikleri bölgelerin coğrafi açıdan eski yerleşim yerleriyle benzerlik göstermesine dikkat edilmiştir.

İskân siyasetine ait bu uygulamalar;

I. Sürecin hızlandırılması,

II. Uyum sorunu yaşanması,

III. İskânın kalıcı olması

durumlarından hangilerini engellemeye yöneliktir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

7. I. Murat Dönemi'nde çeyiz yoluyla Kütahya ve civarı Germiyanoğullarından, satın alma şeklinde Isparta ve civarı Hamidoğullarından alınmıştır. Edirne'nin fethinden sonra Haçlılar ile verilen mücadeleler sonunda Balkanlarda ilerleme kaydedilmiştir.

Bu bilgilere dayanarak I. Murat Dönemi için,

I. Germiyan ve Hamitoğulları beyliklerine tamamen son verilmiştir.

II. İki yönlü genişleme siyaseti izlenmiştir.

III. Balkan uluslarının ittifakına karşı başarıyla mücadele edilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

8. Timur, Osmanlı Devleti'nden Anadolu beylerinden alınan yerlerin bu beylere geri verilmesini istemiş ancak Yıldırım Bayezid bunu kabul etmemiştir.

Bu bilgilere göre;

I. Yıldırım Bayezid'in merkezî otoriteye önem verdiği,

II. Timur ve Yıldırım Bayezid'in savaşın eşiğinde olduğu,

III. Yıldırım Bayezid'in kararlı olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

9. Sultan I. Murat, Osmanlılar ile iyi ilişkiler kuran Türk beylerini yönetimde bırakmayı uygun bulmuştur. Yıldırım Bayezid ise, eski beyleri tasfiye ederek beylikler üzerinde tam hâkimiyet kurmuştur.

Bu bilgilere göre;

I. Osmanlı padişahlarının farklı politikalar izlediği,

II. merkezî otoritenin önemsendiği,

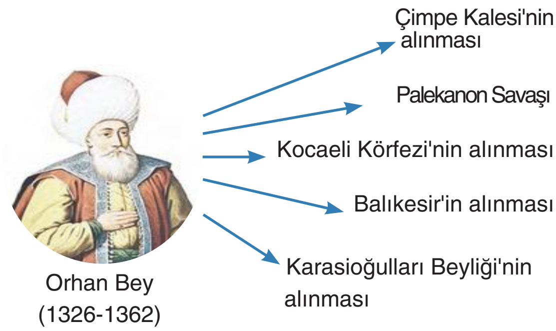
III. Anadolu Türk siyasi birliğinin sağlanmaya çalışıldığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

1.

Orhan Bey Dönemi'ne ait görselde verilen gelişmeler aşağıdakilerden hangisine kanıt oluşturmaz?

A) Anadolu Türk siyasi birliği için ilk adımın atıldığına

B) Rumeli'de fetihlerin başladığına

C) Denizcilik faaliyetlerinin başladığına

D) Bizans'ın Balkan devletleriyle kara bağlantısının kesildiğine

E) Bizans'ın Anadolu'daki hâkimiyetinin sarsıldığına

2.

- 1220'lerde başlayan Moğol istilalarının ilk sonucu, Türk boylarının batıya göç etmeleri ve Anadolu'ya yerleşmeye başlamalarıdır.
- Moğolların 1243'te Kösedağ'da Türkiye Selçuklu Devleti'ni yenilgiye uğratması, Türk boylarının Bizans ile Selçuklu Devleti arasındaki sınır boylarında beylikler kurmalarına ortam hazırlamıştır.

Halil İnalcık'ın bu ifadelerine göre;

I. Anadolu'ya gelen ilk Türklerin Moğol istilasından kaçan Türkler olduğu,

II. Anadolu'da demografik hareketlenmelerin yaşandığı,

III. Moğol saldırılarının Türkler ile Bizans'ı yakınlaştırdığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

3. "Ben Fahrüddin Osman Gazi oğlu Orhan Gazi;

Bursa feth olunduktan sonra gayrimüslimlerin rahat yaşamaları için bütün tedbirler alına ve kolaylık sağlana, Bursa'ya gelen yabancıların ibadet yeri kurabilmeleri için ne gerekiyorsa yapıla."

Bu bilgilere göre Orhan Gazi'nin;

I. istimâlet politikası,

II. gaza ve cihat anlayışı,

III. tımar sistemi

unsurlarından hangilerini uyguladığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

4. Çimpe Kalesi'ni üs edinen Osmanlı Devleti, Şehzade Süleyman Paşa komutasında Rumeli'de fetih hareketlerine başladı. İlk olarak Gelibolu'yu fethetti. Daha sonra Bolayır, Tekirdağ, Keşan ve Malkara ele geçirildi. İstanbul-Edirne yolunu kesmek ve Karadeniz'e ulaşabilmek için Lüleburgaz ve Çorlu fethedildi. Osmanlı sınırları Edirne'ye kadar genişledi. Osmanlı Devleti, bu fetihlerle Bizans'ın batı ile bağlantısını kesmeyi hedefledi. Fethedilen yerlere Anadolu'dan getirilen Türkmenler yerleştirildi.

Bu bilgilere göre;

I. İskân politikası uygulanmıştır.

II. Balkan fetihleri için zemin oluşmuştur.

III. Demografik değişimler yaşanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

5. 1402-1413 arasına "Fetret Devri" **denmesinde;**

I. Osmanlı ülkesinde siyasi birliğin olmaması,

II. birden çok şehzadenin hükümdarlığını ilan etmesi,

III. Şeyh Bedrettin İsyanının çıkması

gelişmelerinden hangilerinin etkisinden söz edilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

6. **Osmanlı Devleti'nin fethettiği Bizans ve Balkan topraklarında uyguladığı istimalet (hoşgörü) politikasının başarılı olmasında;**

I. önceki yöneticilerin bölge halkına baskı uygulaması,

II. Osmanlıların zımmî halka birçok noktada kolaylık sağlaması,

III. padişahların batı yönünde fetihlere ağırlık vermesi

durumlarından hangilerinin kolaylaştırıcı etki yaptığı <u>söylenemez</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

7. Çin Seferi'ne çıkmadan önce batıda güçlü bir rakip bırakmak istemeyen Timur, Karadeniz'in kuzeyine seferler düzenleyerek Altın Orda Devleti'nin parçalanmasına neden olmuştur. Bunun dışında Celayirli ve Karakoyunlu topraklarını ele geçirerek Anadolu'ya girmiştir.

Timur'un bu siyaseti;

I. Karakoyunlu ve Celayirli hükümdarlarının Osmanlılara sığınması,

II. Rusların, güney ve doğuya doğru ilerlemesinin kolaylaşması,

III. Osmanlı Devleti'yle ilişkilerinin bozulması

gelişmelerinden hangileri üzerinde etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

8. 1444'te yapılan Edirne - Segedin Antlaşması'na göre Macarlar Tuna'yı geçmemeye ve Bulgaristan üzerindeki hak iddialarından vazgeçmeye razı olurken Osmanlılar da Sırbistan'ın bağımsızlığını tanımaya ve Eflak'ın Macaristan'ın himayesine geçmesine razı olmuştur.

Yalnızca bu bilgilere dayanarak,

I. Taraflar arasında sınır belirlenmiştir.

II. Antlaşmanın süre sınırlandırması yoktur.

III. Balkanlarda Osmanlı Macar rekabeti tümden sona ermiştir.

sonuçlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

9. XIV. yüzyılda Bizans toplumu içinde din ve mezhep kavgaları yaşanıyordu. Tekfurların kendi başlarına hareket etmeleri ve halktan ağır vergiler almaları, hoşnutsuzluğa neden olmaktaydı. Diğer taraftan İstanbul'da sürekli taht kavgalarının yaşanması siyasi istikrarsızlık oluşturuyordu.

Bu bilgilere göre Bizans'ın durumu ile ilgili;

I. sosyoekonomik problemler yaşandığı,

II. yönetimde zafiyetlerin arttığı,

III. dinsel ayrışmaların yaşandığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

10. **Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinde, Anadolu'da birçok bağımsız beyliğin bulunması, devletin on bir yıl hükümdarsız kalması;**

I. dağılma tehlikesi yaşanması,

II. Anadolu Türk siyasi birliğinin sağlanamaması,

III. veraset sisteminin kaldırılması

gelişmelerinden hangilerine neden olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

1. XIV. yüzyılın başlarında Rumeli'de siyasi, sosyal ve dinî belirsizlikler söz konusuydu. Bölgede Bizans'tan başka Sırp, Bulgar, Arnavut krallıkları; Eflâk ve Boğdan voyvodalıkları, Bosna ve Hersek prenslikleri yer alıyordu. Anadolu'da aynı dönemde; Kösedağ Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan Türkmen Beylikleri, Türkiye Selçuklu Devleti'nin ve kısa bir süre sonra da İlhanlı Devleti'nin hakimiyetini kaybetmesiyle birlikte başsız kalmışlardı.

Yukarıdaki tarih metnine getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Osmanlı Devleti'nin Büyümesinde Jeopolitik Konumunun Önemi

B) Kösedağ Savaşı'ndan Sonra Anadolu'da Siyasi Durum

C) 14. Yüzyıl Başlarında Yakındoğu'nun Siyasi Görünümü

D) XIV. Yüzyıl Başlarında Doğu Avrupa Siyasetinde Etkin Olan Devletler

E) Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Sürecinde Anadolu ve Çevresinin Durumu

2. Osmanlı Beyliği'nin kısa sürede büyümesinde;

- Eski gücünden uzak, bir boğaz devleti konumunda olan Bizans sınırında kurulmuş olması,
- İlk dönemlerde Türkmen beylikleriyle mücadeleden uzak durularak Bizans-Balkanlar eksenli bir genişleme siyaseti izlenmesi,
- Eski yöneticilerinin siyasi ve iktisadi baskısı altında olan fetih halkına hoşgörüyle yaklaşılması gibi faktörler etkili olmuştur.

Yukarıdaki parçada Osmanlı Devleti'nin büyümesinde etkisi olan,

I. Gaza siyaseti takip edilmesi
II. Jeopolitik konumunun etkisi
III. Batı yönlü fetih politikası izlenmesi
IV. Tımar ve devşirme sistemlerinin başarılı bir şekilde uygulanması
V. Gayrimüslim halkı gözeten uzlaşmacı bir siyaset takip edilmesi
VI. Ahilerin desteğinin sağlanması

durumlardan hangilerine ait bir kanıta <u>yer verilmemiştir</u>?

A) I ve III B) II ve IV C) III ve V

D) IV ve V E) IV ve VI

3. Osman Bey'in Kayıların başına geçtiği sırada Bizans İmparatorluğu içte taht mücadeleleriyle dışta Balkan güçlerinin saldırılarıyla meşguldü.Tekfur adı verilen Bizans valileri merkezi dinlemiyor, kendi başlarına hareket ediyorlardı. Osman Bey, batı yönünde planlı ve düzenli akınlar düzenleyerek tekfurların elindeki Karacahisar, Bilecik, Yarhisar ve İnegöl'ü Osmanlı topraklarına katmıştır.

Yalnızca bu bilgilere dayanarak;

I. Hristiyanlar arasında mezhep çatışmalarının yaşandığı,
II. Osman Bey'in düzenli orduya sahip olduğu,
III. Bizans ülkesinde siyasi birliğin olmadığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

4. Osmanlı Devleti'nde 1300-1453 arasında gerçekleşen,

I. Fetret Devri'nde şehzadeler arasında yaşanan taht mücadeleleri,
II. I. Murat'ın "Ülke padişah ve oğullarınındır." kuralını getirmesi,
III. II. Murat Dönemi'nde sarayda Enderun okulunun açılması,
IV. I. Mehmet Dönemi'nde Şeyh Bedrettin isyanının çıkması ,
V. Anadolu Türk birliği için Karamanoğlu Beyliği ile mücadele edilmesi

gelişmelerinden hangileri veraset anlayışından kaynaklanmıştır?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve IV

D) III, IV ve V E) I, II, III, IV ve V

5. Fethedilen yerlere Türk kimliği kazandırmak için öncelikle buralarda Türk nüfusun artırılmasına önem verildi. Anadolu'da konar-göçer yaşayan Türk topluluklarının bir kısmı ve bazı meslek erbapları Rumeli'de fethedilen yerlere yerleştirildi. Yerel halkların inançlarını, dillerini, gelenek ve göreneklerini serbestçe yaşamalarına müsade edildi. Gayrimüslimlerden -tekfur ve derebeylerin aksine- aşırıya kaçmadan makul oranlarda vergiler alındı.

Buna göre Osmanlıların Balkanlarda kalıcı hakimiyet kurmasında;

I. yerel halkın farklı bölgelere iskân edilmesi,
II. yerel yöneticilerin iktisadi politikalarının devam ettirilmesi,
III. Farklı kültürlerin bir arada yaşayabileceği bir anlayışın takip edilmesi

gelişmelerinden hangilerinin etkisinden söz edilemez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6.
- Varna Savaşı'nda Macar Kralı Ladislas'ın da içinde olduğu Haçlı kuvvetlerinin Osmanlı merkezine hücum ettiğini fark eden II. Murat, merkezde bulunan yeniçerileri geri çekerek boş bir alan bırakmış; bu alana girmeleriyle beraber çembere alınan Haçlı kuvvetlerini imha etmiştir.
- II Murat, II. Kosova Savaşı'nda merkezdeki yeniçerilere adım adım geri çekilme emrini vermiş, içeri çekilen Haçlı kuvvetleri bu sırada sağ ve soldan hareket eden sipahiler tarafından çembere alınmış ve imha edilmiştir.

Buna göre Osmanlıların Varna ve II. Kosova Savaşlarını kazanmasında,

I. asker ve teçhizat bakımından sayıca üstün olması,
II. sahte ricate dayalı savaş taktiğinin uygulanması,
III. atlı birliklerin çevikliğine dayalı stratejilerin uygulanması

durumlarından hangilerinin rol oynadığı savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Osman Bey'in beyliklerle savaştan kaçınma siyaseti sonraki dönemlerde bir süre daha devam ettirilmiştir. I. Murat Dönemi'nde Karamanoğullarının baskısı altındaki beyliklerden Germiyanoğullarından çeyiz olarak Kütahya ve civarı, Hamitoğullarından 80 bin altın karşılığında Isparta ve civarı alınmıştır. Yıldırım Bayezid, Abbasi halifesinden aldığı "Anadolu'nun Sultanı" unvanına dayanarak Kösedağ Savaşı'ndan sonra kurulan beyliklerin tamamına yakınını Osmanlı hakimiyetine almış ve Anadolu Türk birliğini sağlayan ilk Osmanlı hükümdarı olmuştur. Şehzadeler, Osmanlı egemenliğini tanıyan beyliklerin merkezlerine sancak beyi olarak görevlendirilmiştir.

Buna göre Osmanlıların Anadolu Türk siyasi birliğini sağlamak için aşağıdakilerden hangisine başvurduğu söylenemez?

A) Hakimiyet altına alınan Türkmen beylerine yönetimde görev verme
B) Aynı siyaseti güden güçlerin yarattığı tehdidi kendi lehine kullanma
C) Halifenin nüfuzundan faydalanma
D) Beylik halkının Osmanlı hanedanını benimsemesini sağlama
E) Beyliklerle askeri mücadeleye girme

8. Rumeli'de yoğunlaşan iskân siyaseti ile Osmanlı Devleti, fethedilen bölgelerin Türkleşmesini ve İslamlaşmasını sağlamıştır. Konargöçer Türkmenlerin yerleşik hayata geçmesi sağlanmış ayrıca kavgalı aşiretlerin birbirinden uzaklaştırılmasıyla Anadolu'da huzur ortamı sağlanmıştır.

Bu bilgilere göre Osmanlı Devleti hakkında;

I. sosyal barışa yönelik uygulamalar yaptığı,
II. merkezî otoritesini güçlendirdiği,
III. fetih siyasetini nüfus politikalarıyla desteklediği

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

1. Osmanlı Devleti'nde devşirme kökenli askerî sınıf, merkezî otoritenin kurulmasında etkili olmuştur. Bu otorite kurulurken devşirme kökenli yeniçeriler ve yöneticiler, tımarlı sipahilere karşı bir denge unsuru oluşturmuştur. Osmanlılar, bu askerî gruplardan herhangi birinin imtiyazlı ve güçlü bir sınıf hâline gelmesine izin vermemiştir.

Osmanlı Devleti'ndeki bu uygulama;

I. devlete otoritesi,

II. sosyal tabakalaşma,

III. feodal yapılanma

durumlarından hangilerine engel olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

Çözüm:

Yönlendirme bölümündeki *"Osmanlı Devleti'nde devşirme kökenli askerî sınıf, merkezî otoritenin kurulmasında etkili olmuştur."* ifadesi devlet otoritesini (I. öncül) engellemez tam tersine güçlü kılar. Yine yönlendirme bölümünde verilen *"Osmanlılar, bu askerî gruplardan herhangi birinin imtiyazlı ve güçlü bir sınıf hâline gelmesine izin vermemiştir."* ifadesi sosyal tabakalaşmayı (II. öncül) ve feodal yapılanmayı (III. öncül) engeller.

Cevap: E

2. Yeniçeri Ocağı'nın asker ihtiyacı başlarda pençik sistemi ile karşılanıyordu. Bu sisteme göre esirler arasından seçilenler, Anadolu'daki ailelerin yanına verilir ve burada Türk İslam âdet ve geleneklerini öğrenirdi. Daha sonra bu esirler, askerî eğitim için "Acemi Ocağı" adı verilen teşkilata alınırdı. İlk Acemi Ocağı I. Murad zamanında Gelibolu'da kuruldu. Bir askerî okul statüsündeki bu ocak, sadece Yeniçeri Ocağının değil bütün Kapıkulu yani merkez ocaklarının asker ihtiyacını karşılardı. Acemiler eğitim ve hizmetlerini tamamladıktan sonra yeniçeri olarak atanır ve başlarına ak börk giydirilirdi. Ancak Ankara Savaşı'ndan sonra Pencik sistemi devam ettirilemedi.

Bu metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı <u>yoktur</u>?

A) Acemi Ocağı'nın görevleri nelerdir?

B) İlk Acemi Ocağı ne zaman ve nerede kurulmuştur?

C) Yeniçeri Ocağı'nın asker ihtiyacı nasıl karşılanmıştır?

D) Pençik sisteminin devam ettirilememesinin sebebi nedir?

E) Acemi Ocağı'ndaki eğitim tamamlandıktan sonra nasıl bir yol izlenirdi?

Çözüm:

Yönlendirme bölümündeki;

"askerî eğitim için "Acemi Ocağı" adı verilen teşkilata alınırdı", "Bir askerî okul statüsündeki bu ocak, sadece Yeniçeri Ocağının değil bütün Kapıkulu yani merkez ocaklarının asker ihtiyacını karşılardı." bilgileri A seçeneğindeki soruya,

"İlk Acemi Ocağı I. Murad zamanında Gelibolu'da kuruldu." ifadesi B seçeneğindeki soruya,

"Yeniçeri Ocağı'nın asker ihtiyacı başlarda Pencik sistemi ile karşılanıyordu." ifadesi C seçeneğindeki soruya,

"Acemiler eğitim ve hizmetlerini tamamladıktan sonra yeniçeri olarak atanır." ifadesi E seçeneğindeki soruya

cevap olarak verilebilir.

Yönlendirme bölümünde, pençik sisteminin ne zamandan itibaren devam ettirilemediği bilgisi vardır. Ancak Pençik sisteminin devam ettirilmemesinin sebebi ile ilgili bir bilgi yoktur.

Cevap: D

3. Kuruluş Dönemi'nden itibaren uygulanan tımar sistemi taşrada idarenin yürütülmesi ve güvenliğin sağlanmasından tarımsal üretimde sürekliliğin sağlanmasına kadar, göçebe Türkmenlerin yerleşik yaşama geçirilmesinden eyaletin en kalabalık birlikleri olan sipahilerin masraflarının hazineye yük edilmeden karşılanmasına kadar çok geniş bir alanda büyük yararlar sağlamıştır.

Metinde tımar sisteminin Osmanlı Devleti'ne fayda sağladığı alanlardan hangisine dair doğrudan kanıt oluşturabilecek bir ifadeye yer verilmemiştir?

A) Siyasi B) Sosyal C) İktisadi

D) Askeri E) Kültürel

Çözüm:

Metinde geçen;

"*...taşrada idarenin yürütülmesi...*" ifadesinden A, *"... sipahilerin masraflarının hazineye yük edilmeden karşılanması..."* ifadesinden D ve C, *"göçebe Türkmenlerin yerleşik yaşama geçirilmesi"* ifadesinden B, *"tarımsal üretimde sürekliliğin sağlanması"* ifadesinden C seçeneğinde verilen bilgiye ulaşılır.

Cevap: E

4.
- Karesi Beyliği'nin alınması
- Gelibolu Sancağı'nın kurulması
- Anadolu Hisarı'nın inşa edilmesi

Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Devri'ne ait gelişmelerin ortak sonuçları arasında;

I. Osmanlı denizciliğinin gelişmesi,
II. Anadolu Türk siyasi birliği yolunda bir adım atılması,
III. Boğazlarda Osmanlı hakimiyetinin güçlenmesi

gibi durumlardan hangileri gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Verileri tek tek inceleyelim.

Karesi Beyliği'nin alınmasının sonuçları:

- Anadolu Türk siyasi birliğinin ilk adımı atıldı.
- Karesi donanması Osmanlılara geçti ve ilk Osmanlı donanması oluşturuldu. Bu donanma vasıtasıyla Rumeli'ye geçiş (Balkanların fethi) kolaylaştı.
- Hacı İlbeyi, Evrenus Bey, Gazi Fazıl Bey, Ece Halil Bey gibi Karesi devlet adamları Osmanlı hizmetine girdi. Özellikle Balkanların fethinde önemli hizmetlerde bulunmuşlardır.
- Biga yarımadası (Balıkesir, Çanakkale) alındı. Osmanlılar ilk defa Çanakkale Boğazına, Ege Denizi'ne ulaştı ve Güney Marmara'nın fethi tamamlandı.

Gelibolu Sancağının kurulması:

Orhan Bey Dönemi'nde önce Çimpe Kalesi, ardından tüm Gelibolu Osmanlı hakimiyetine alındı. I. Murat Dönemi'nde Gelibolu Sancağı (İli) kuruldu. Gelibolu Sancak Beyi, aynı zamanda donanma komutanı olarak hizmet etti. Gelibolu'nun fethi ve sancak yapılmasıyla birlikte Osmanlılar Rumeli'ye (Avrupa'ya) ilk adımı attı. Çanakkale Boğazı'nda Osmanlı hakimiyeti güçlendi.

Anadolu Hisarı'nın inşa edilmesi:

Yıldırım Bayezid Dönemi'nde İstanbul Boğazı'nda denetim sağlamak için Anadolu Hisarı (Güzelcehisar) inşa edildi.

Verileri değerlendirdiğimizde; I ve III. öncüllerin ortak sonuç olduğu görülür. II. öncül sadece Karesi Beyliği'nin alınmasıyla ilgili olduğundan ortak sonuç değildir.

Cevap: C

5. Devşirme Sistemi ile Rumeli'deki Hristiyan ailelerden alınan çocukların bir bölümü Kapıkulu Ocaklarında istihdam edilmiştir. İçlerinden bazıları saraya alınmış ve Enderun Mektebi'ndeki eğitimlerinden sonra padişahın mutlak vekili olan veziriâzamlık gibi makama kadar yükselebilmişlerdir. Devşirme Sistemi ilk başlarda yalnızca Balkanlarda uygulanmış, XV. yüzyılın sonlarından itibaren Anadolu'da da uygulanmaya başlamıştır.

Yalnızca bu bilgilere dayanarak Devşirme Sistemi ile ilgili;

I. idari kadroya kaynak sağladığı,
II. gönüllülük esasına dayandığı,
III. zamanla işlevini kaybettiği

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Yönlendirme bölümündeki "Enderun Mektebi'ndeki eğitimlerinden sonra padişahın mutlak vekili olan veziriâzamlık gibi makama kadar yükselebilmişlerdir." ifadesi I. öncüle ulaşmamızı sağlar. "Yönlendirme metninde Devşirme Sistemi'nin gönüllülük esasına göre uygulandığına dair bir açıklama yoktur. Bu durum II. öncüle ulaşmamızı engeller. "Balkanlarda uygulanmış, XV. yüzyılın sonlarından itibaren Anadolu'da da uygulanmaya başlamıştır." ifadesi devşirme sisteminin zamanla genişlediğini ve işlevinin arttığını gösterir. Bu durum III. öncüle ulaşmamızı engeller.

Cevap: A

6. **Osmanlı toprak sisteminin bozulması aşağıdaki askerî gruplardan hangisini daha çok olumsuz yönde etkilemiştir?**

A) Yeniçeriler
B) Bostancılar
C) Tımarlı Sipahiler
D) Humbaracılar
E) Topçular

Çözüm:

Yeniçeriler, Bostancılar, Humbaracılar, Topçular devlet hazinesinden maaş alırlar. Toprak sisteminin bozulması ekonomiyi olumsuz etkileyeceği için bu grupları dolaylı olarak etileyebilir. Tımarlı Sipahilerin masrafları topraktan elde edilen gelirlerle sağlanır. Toprak sisteminin bozulması Tımarlı Sipahileri derinden etkileyecektir.

Cevap: C

7. **Aşağıdaki özelliklerden hangisi Osmanlı ordusunda görev yapan Azebler ile ilgili değildir?**

A) Balkan fetihleri sonucunda gayrımüslim bölge halkından gönüllüler arasından seçilmişlerdir.
B) I. Murat Dönemi'nden itibaren beylerbeylerinin komutasında seferlere çıkmışlardır.
C) Her an savaşa hazır, disiplinli ve savaş yetenekleri yüksek birliklerdir.
D) Yeniçeri Ocağının kurulmasından sonra öncü birlikler olarak kullanılmışlardır.
E) Ordunun savaş düzeninde en önde yer alan ama savaş başlayınca yanlara çekilip topçulara yer açan birliklerdir.

Çözüm:

B, C, D ve E seçeneklerindeki özellikler Azeblerle ilgilidir. A seçeneğindeki bilgi Azeblere ait değildir. Azebler gönüllü Türklerden oluşur.

Cevap: A

8. Osmanlılar, idari ve askerî teşkilatlarda kendi görevlilerini yetiştirmeye önem vermiş ve devşirme sistemini de bu amaçla kurmuştur. Bu sistemin temel ilkesi; Türk-İslam âdet ve geleneklerine, hükümdara ve devlete sadakatle bağlılıktır. Hükümdar değişse de devşirmelerin devlete sadakat ve bağlılıkları değişmemiştir.

Bu bilgiden hareketle devşirme sistemi hakkında;

I. merkezî otoriteye katkı sağladığı,
II. yönetici kadrolara kaynak oluşturduğu,
III. devletin kuruluşuyla birlikte hayata geçirildiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Metindeki; "Bu sistemin temel ilkesi; Türk-İslam âdet ve geleneklerine, hükümdara ve devlete sadakatle bağlılıktır. Hükümdar değişse de devşirmelerin devlete sadakat ve bağlılıkları değişmemiştir." ifadeleri I. öncüle ulaşmamızı, "Osmanlılar, idari ve askerî teşkilatlarda kendi görevlilerini yetiştirmeye önem vermiş ve devşirme sistemini de bu amaçla kurmuştur." ifadesi II. öncüle ulaşmamızı sağlar. Metinde, devşirme sisteminin devletin kuruluşuyla birlikte hayata geçirildiğine (III. öncül) dair bir bilgi yoktur. Nitekim devşirme sistemi I.Mehmet (Çelebi- beşinci Osmanlı padişahıdır.) Dönemi'nde uygulamaya konulmuştur.

Cevap: C

9. **Türk askerlerini yakından gören bir yabancı elçinin;**

"Orada binlerce insan bulunmasına rağmen ne bir konuşma ne bir fısıltı ve ne de oraya buraya gidip gelme gibi bir kıpırdanış vardı. Savaş alanlarında bu denli sert ve haşin olan yeniçerilerin burada komutanlarına karşı, çocukların hocalarına karşı gösterdikleri saygıdan daha büyük ve derin bir saygı gösterdikleri görülüyordu. Sanki mermerden birer heykel gibiydiler."

ifadelerine bakılarak Türk askerlerin;

I. disiplinli,
II. itaatkâr,
III. düzenli

özelliklerinden hangilerine sahip oldukları söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Metindeki; "Orada binlerce insan bulunmasına rağ-men ne bir konuşma ne bir fısıltı ve ne de oraya buraya gidip gelme gibi bir kıpırdanış vardı.'' ifadesi Türk askerlerin disiplinli (I. öncül) ve düzenli (III. öncül) olduklarını, ''Savaş alanlarında bu denli sert ve haşin olan yeniçerilerin burada komutanlarına karşı, çocukların hocalarına karşı gösterdikleri saygıdan daha büyük ve derin bir saygı gösterdikleri görülüyordu. Sanki mermerden birer heykel gibiydiler." ifadesi itaatkâr (II. öncül) olduklarını gösterir.

Cevap: E

10. Osmanlı Devleti'nde I. Murat Dönemi'nde uygulamaya başlanan tımar sisteminde, miri arazinin kontörlünden sorumlu olan tımarlı sipahi; reayadan kanunnamelerde belirtilen oranlardan fazla vergi talep edemezdi. Ayrıca köylüden ürün olarak ödemesi gereken vergiyi nakit olarak alamaz veya ürünü daha uzak pazarlara götürmesini isteyemezdi. Bu sistemin denetlenmesi kadıya aitti.

Bu bilgilere göre;

I. Köylünün hakları anayasa ile güvence altına alınmıştır.
II. Üretim ve pazarlama faaliyetleri hukuki denetime tabi tutulmuştur.
III. Özel mülkiyet anlayışı gelişmiştir.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Metinde belirtilen dönemde Osmanlı Devleti'nde henüz anayasa ilan edilmemiştir. (Osmanlı Devleti'nde anayasa II. Abdülhamit Dönemi'nde 1876'da ilan edilmiştir.) Bu nedenle I. öncüldeki çıkarım doğru değildir. Metindeki; ''Ayrıca köylüden ürün olarak ödemesi gereken vergiyi nakit olarak alamaz veya ürünü daha uzak pazarlara götürmesini isteyemezdi. Bu sistemin denetlenmesi kadıya aitti.'' ifadesi II. öncüldeki çıkarıma ulaşmamızı sağlar. Miri araziler devlete aittir. Devlete ait bu arazi üzerinde köylü üretim yaparak devlete vergi öder. Tımarlı Sipahi tarafından kontrol edilen bu sistemin işleyişi kanunnamelerle belirlenmiştir. Bu bilgilere göre özel mülkiyet anlayışının geliştiğini söyleyemeyiz. Bu durum da III. öncüldeki çıkarımın doğru olmadığını gösterir.

Cevap: B

1. Tımar sisteminin uygulanmasında ilk aşama, fethedilen bölgenin tahririnin yapılarak vergi gelirlerinin belirlenmesidir. Bu gelirler, farklı büyüklükte parçalara ayrılarak ilgili şahısların rütbe ve mevkilerine göre dirlik olarak verilmiştir. Tımar sistemi içerisinde yer alan bu dirlikler gelir durumuna göre has, zeamet ve tımar olarak üçe ayrılmıştır.

Buna göre tımar sisteminin uygulanmasında başvurulan yöntemler arasında;

I. öncelikle arazilerin kayıt altına alınması,

II. arazinin hem kullanım hem de mülkiyet hakkının tımar sahibine verilmesi,

III. arazi gelirleriyle verilen makamların derecesinin paralellik arz etmesi

durumlarından hangileri <u>bulunmaz</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

2. **Osmanlı Devleti'nde uygulanan tımar sisteminin;**

I. asayiş ve güvenliğin sağlanması,

II. sipahilerin masraflarının hazineye yük edilmemesi,

III. toprakların boş kalmasının engellenerek üretimde sürekliliğin sağlanması,

IV. taşrada devlet otoritesinin sağlanması

faydalarından hangileri ekonomik içeriklidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) III ve IV

3. I. Mehmet Dönemi'nde başlatılan devşirme sistemi; 3-5 yılda bir yapılması, evlilerin ve tek çocukların alınmaması, Yahudi, Rus ve Romanların alınmaması gibi kurallar çerçevesinde işlemekteydi.

Bu bilgilere göre devşirme sistemi ile ilgili;

I. gayrımüslimlere uygulanmadığı,

II. uygulandığı bölgenin sosyoekonomik yapısına dikkat edildiği,

III. belirli periyotlarla oluşturulduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

4. Osmanlı Devleti, ordu teşkilatı bakımından tarihteki en büyük devletlerden biri olmuştur. XVII. yüzyıla kadar en güçlü askerî yapıya sahip olan Osmanlılar; Asya, Avrupa ve Orta Doğu'nun siyasetini belirlemede önemli rol oynamıştır. Osmanlıların bu başarısında Beylik Dönemi'nden itibaren askerî teşkilatlanmayı geliştirmeye yönelik adımlar atması ve farklı muharip sınıfları en iyi şekilde kullanarak dönemin şartlarına uygun hâle getirmesi etkili olmuştur.

Bu bilgiye göre Osmanlı Devleti hakkında;

I. askerî gücünün devlet politikalarına kazanım sağladığı,

II. bir dönem dünyanın süper gücü olduğu,

III. ordusunu dönemin şartlarına göre güncellediği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) I, II ve III

5. Osmanlı Devleti'nde toprağın büyük bölümü devlete ait olup, toprağı ekip biçen köylüye reaya adı verilirdi. Üst üste toprağını üç yıl ekmeyen reayanın arazisi geri alınır, çift bozan vergisi ödemek zorunda bırakılırdı.

Osmanlı Devleti'ndeki bu uygulamanın asıl amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Göçebelerin yerleşik yaşama geçişini kolaylaştırmak

B) Üretimin sürekliliğini sağlamak

C) Gümrük vergisini artırmak

D) Kapitülasyonların kapsamını genişletmek

E) Halkın devlete olan bağlılığını artırmak

6. **Osmanlı Devleti'nde askeri başarılara bağlı olarak sınırların genişlemesinin;**

I. nüfus artışı yaşanması,
II. savunmaya ayrılan harcamaların azalması,
III. yeni gelir kaynaklarının bulunması

durumlarından hangilerini kolaylaştırdığı savunulamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7. Osmanlı Devleti'nde devşirme sisteminde devşirilen çocuk, İslamiyet'i kabul ettikten sonra, Anadolu'da Türk ailelerin yanına verilirdi. Burada Türk kültürünü ve Türkçeyi öğrenen bu çocuk Acemi Oğlanlar Ocağına gönderilirdi.

Buna göre devşirme sistemi ile ilgili olarak;

I. Hristiyanlar arasında İslamiyet'in yayılmasına önem verilmiştir.
II. Devşirmelerin hem kültürel hem de askerî yönünün gelişmesine önem verilmiştir.
III. Türkmenlerin yerleşik hayata geçmesi sağlanmıştır.

yargılarından hangileri söylenemez?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. **Türkmen aşiretlerinin Osmanlı Devleti'ne katılmalarında ve savaş zamanlarında atlı askerler göndermelerinde;**

I. Kuruluş Dönemi'nde başarılı askerî faaliyetlerin yapılması,
II. gazaya katılan aşiretlere ganimetlerden pay verilmesi,
III. Türkmenlere ele geçirilen topraklara yerleşme hakkı tanınması

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

9. Osmanlı Devleti, Yeniçeri Ocağını daha önceki Türk İslam devletlerinde uygulanan gulam sisteminden daha mükemmel bir hâle getirdi. Padişah veya yeniçeri ağasının ihtiyaç belirtmesi hâlinde padişahın fermanı ile devşirme yapılabilir; fermanda hangi bölgeden kaç devşirme alınacağı kesin olarak belirtilir, devşirilen çocukların seçildikleri saat ve bölge not alınır. Böylece devşirilen çocukların her türlü özellikleri ve kişisel bilgileri en ince ayrıntısına kadar devletin resmî kayıtlarına geçirildi. Bir bölgede en fazla 40 haneden birinden bir devşirme alınır; ailenin tek oğlu veya dul kadının oğlu alınmazdı.

Bu bilgilere göre;

I. Osmanlı Devleti ile Türk İslam devletlerinin askerî-yapılarının benzer özellikler gösterdiği,
II. devşirilecek çocukların alındığı bölgenin sosyal ve ekonomik düzenine dikkat edildiği,
III. devşirme sistemi uygulanırken planlı bir şeklide hareket edildiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

10. Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nden itibaren devletteki önemli yöneticilik görevlerine devşirme ağırlıklı devlet adamları getirilmiştir. Böylece merkezî otoritenin artırılması amaçlanmıştır.

Devşirme sisteminin merkezî otoriteyi artırması;

I. Hristiyan nüfusun potansiyelinden faydalanılması,
II. Türkmen aileleri önemli görevlerden uzak tutarak devlet içinde kendilerini alternatif görmelerinin engellenmesi,
III. devşirmelerin gerçek aileleri ile bağlantısı kopmuş olduğundan arkalarında duracak güçlü bir ailenin olmaması

durumlarından hangileri ile açıklanabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

1. Başlangıçta Türkiye Selçuklu Devleti'ne bağlı bir uç beyliği konumunda olan Osmanlılar, sefere çıkmadan önce birçok Türkmen aşiretine duyuruda bulunur ve sefer için asker toplarlardı.

Buna göre;

I. Başlangıçta düzenli bir askeri gücü yoktur.

II. İlk askerî birlikleri atlı aşiret birliklerinden oluşmuştur.

III. Konargöçer Türkmenlerden destek alınmıştır.

durumlarından hangileri, Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'ndeki askerî yapısı için söylenebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

2. Orhan Gazi'nin kurmuş olduğu, Yaya ve Müsellemlerden sonra mesleği tamamen askerlik olan Azeb teşkilatı kurulmuştur. Gönüllü Türk gençleri arasından seçilen Azebler,beylerbeyinin komutasında seferlere katılmıştır. Böylece devlet, askerliği kendine meslek edinmiş kimselerden oluşan disiplinli, savaşa hazır ve harp kabiliyeti yüksek bir orduya sahip olmuştur. Yeniçeri Ocağının kurulmasından sonra Azebler, öncü birlikler olarak kullanılmaya başlanmıştır. Osmanlı ordusunun savaş düzeninde en ön safta yer alan Azebler, savaş başladıktan sonra yanlara açılarak arkalarındaki topçuların ateş etmelerini sağlamış ve düşmanın paniğe kapılmasına yol açmıştır.

Osmanlı Devleti'nin askerî teşkilatı hakkında bilgi veren bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

A) Azeblerin savaş sırasında konum değiştirmelerinin sebebi nedir?

B) Azeblerin Osmanlı askerî sistemine katkısı olmuş mudur?

C) Azeblerin zamanla önem kaybetmelerinin nedenleri nelerdir?

D) Orhan Bey Dönemi'nde askerî alanda ne gibi çalışmalar yapılmıştır?

E) Azeb teşkilatı kimlerden oluşmuştur?

3. Osman Bey'in gazileri ile yaptığı başarılı askeri faaliyetler sonucunda Türkmen aşiretlerine ganimetlerden pay vermiş ve ele geçirilen topraklara yerleşme hakkı tanımıştır. Bunlardan başka Ahiyân-ı Rûm, Bâcıyân-ı Rûm, Abdalânı Rûm, Gaziyân-ı Rûm adlarıyla anılan zümrelere mensup kuvvetler de seferlere katılmıştır.

Bu bilgiye göre;

I. Orduya katılım artmıştır.

II. Fetihlerde kadın örgütlerinin desteği de alınmıştır.

III. Fetihlerin kalıcı olması amaçlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) I ve III

E) I, II ve III

4. Osmanlı Devleti, ordu teşkilatı bakımından tarihteki en büyük devletlerden biri olmuştur. XVII. yüzyıla kadar en güçlü askerî yapıya sahip olan Osmanlılar; Asya, Avrupa ve Orta Doğu siyasetinde önemli rol oynamıştır. Osmanlıların bu başarısında Beylik Dönemi'nden itibaren askerî teşkilatlanmayı geliştirmeye yönelik adımlar atılması ve farklı muharip sınıfların en iyi şekilde örgütlenerek dönemin şartlarına uygun hâle getirilmesi etkili olmuştur.

Bu başarıda rol oynayan Osmanlı savaşçıları arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

A) Yeniçeriler
B) Tımarlı Sipahiler
C) Sekban-ı Cedit Ordusu
D) Akıncılar
E) Kapıkulu Süvarileri

5. Osmanlı denizciliğinin gelişmesinde Anadolu'nun sahil şeridinde yer alan beyliklerin Osmanlılara katılması da etkili olmuştur.

Bu duruma kanıt olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

A) Germiyanoğulları B) Karesioğulları

C) Candaroğulları D) Menteşeoğulları

E) Aydınoğulları

6. **AKINCILAR**

Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik,

Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik.

Ak tolgalı beylerbeyi haykırdı: İlerle!

Bir yaz günü geçtik Tuna'dan kafilelerle.

Şimşek gibi, bir semte atıldık yedi koldan,

Şimşek gibi Türk atlarının geçtiği yoldan.

Bir gün dolu dizgin boşanan atlarımızla,

Yerden yedi kat arşa kanatlandık o hızla…

Yahya Kemal Beyatlı

Yahya Kemal Beyatlı'nın şiirinden yapılan bu alıntıya göre akıncılar ile ilgili;

I. emir komuta zinciri içerisinde hareket ettikleri,
II. çevik süvarilere sahip oldukları,
III. merkez ordusu içerisinde yer aldıkları

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

7. Osmanlı Devleti'nde; İlk kez Orhan Bey zamanında Yaya ve Müsellem adı altında düzenli ordu oluşturulmuş ayrıca mesleği tamamen askerlik olan ve beylerbeyi komutasında savaşa katılan Azeb Birliği kurulmuş, Karesioğllarının ele geçirilmesiyle donanma oluşturulmuştur. I.Murat Dönemi'nde devşirme sistemi ve tımar sistemi uygulanmaya başlanmıştır.

Bu bilgiye göre Osmanlı Devleti'nin askerî yapısı hakkında;

I. denizcilik alanına da önem verildiği,
II. ordudaki yapılanmanın zamanın ihtiyaçlarına göre güncellendiği,
III. askerî faaliyetlerin Orhan Bey ile başladığı

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

8. Deliler, sınır boylarını koruyan hafif, cesur süvari birlikleridir. Sefere ordunun önünde gider, savaş sırasında düşman saflarını yarar, düşman ordusundan esirler alarak onlar hakkında bilgi edinilmesini sağlarlardı. Savaşlarda hızlı hareket etmeleri için ağır zırh ve silahlar kullanmaz, genelde hafif silah ve zırhları tercih ederlerdi.

Bu bilgilere göre Deliler hakkında;

I. atlı birliklerden oluştuğu,
II. önemli istihbarat bilgilerine ulaşabildikleri,
III. manevra kabiliyetlerinin yüksek olduğu

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

1.

Yeniçeriler, II. Kosova Savaşı'nda (1448) ateşli silahlar kullanmıştır.1514 Çaldıran ve 1517 Ridaniye Savaşlarında, Osmanlı ordusu topun yanı sıra tüfeği etkili bir şekilde kullanmıştır. Ateşli silahların yaygınlaşmasına rağmen ok, yay ve mızrak gibi silahların kullanılması uzun yıllar devam etmiştir.

Buna göre ok ve yay kullanımının uzun yıllar devam etmesinde;

I. yay silahında isabet oranının daha fazla olması,

II. ateşli silahlar ile dakikada bir kez ateş edilmesine karşılık yay ile dakikada 11 atış yapılabilmesi,

III. okçuluğun ata sporu olarak kültürümüzde yer alması

gelişimlerinden hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

2. Altı bölük halkı, yeniçeriler, cebeciler, topçular ve diğer ocaklarda olan kullar, belirli ve hazineden kararlaştırılmış maaşı olup fazla veya noksan kabul etmezdi. Bunların zeamet ve tımar erbabı olan sipahilerle alakası yoktu. Yeniçeri taifesi genellikle erginler olup hepsi ocaklarında mevcuttu. İstanbul'dan dışarıda bir tek yeniçeri olmazdı. Sefere gelmemekten veya eşkıyalık yüzünden birinin ulufesi kesilirse bundan sonra düzeltilme ihtimali olmazdı. Velhasıl Kapıkulu kapıda, tımar erbabı da tımarlarında otururdu, başka yerlerde olmaları kanun değildi.

Koçi Bey'in bu ifadelerine dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Yeniçerilerin altı bölük halkı içerisinde yer aldığı

B) Yeniçerilerin askerlik dışında işlerle uğraşmadığı

C) Sefere katılmayan yeniçerilere maddi yaptırım uygulandığı

D) Yeniçeriler ve Tımarlı Sipahilerin farklı niteliklerinin olduğu

E) Tımarlı Sipahilerin taşrada oturduğu

3. **"Türklerin Vakayinamesi" (Cronica de los turco) adlı seyahatnamede geçen,**

"Türkler üç sebeple savaşta çok iyidirler. Birincisi, komutanlarına çok itaat etmeleri ki bu bizde çok az rastlanan bir şeydir. İkincisi, savaşırken kendilerini korkusuzca ölüme atarlar, bunun da sebebi herkesin nasıl ve ne zaman öleceğinin önceden belirlenmiş olduğuna inanmalarıdır. Üçüncüsü ise ekmek ve şarap ihtiyacında olmadan hizmet ederler ve çoğu kez et yemeden sadece pirinç ve suyla yetinirler ve hiçbir şeyleri olmadığı zamanda kendi yaptıkları tuzlu bir et tozuyla ayakta kalırlar. Bunu heybelerinde taşırlar ve yemek istedikleri zaman sıcak suyla karıştırırlar. Dolayısıyla bütün bunlar bizim savaş adamlarımızın durumundan çok uzaktır."

ifadeler;

I. Türk askeri savaş aletlerini kullanmada yetenekli midir?

II. Avrupalılarda askerî disiplin önemli midir?

III. Türk askerlerinin manevi motivasyonu güçlü müdür?

gibi sorulardan hangilerine cevap niteliğindedir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

4. Osmanlı Devleti'nde eyalet ordusu, dirlik sistemi içinde yetişen ve sadece Türklerden oluşan askerî bir birliktir.

Yalnızca bu bilgiye göre;

I. Osmanlı ordusunda farklı milletlerden askerlerin olmadığı,

II. eyalet ordusunun kalabalık olduğu,

III. askerî yapının toprak sistemiyle ilişkili olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

5. Kapıkulu Ordusu içerisinde önemli bir unsur olan yeniçeriler, ilk kez I. Murad Devri'nde bin kişilik bir birlik olarak kuruldu. II. Murad Devri'nde 3-4 bin civarında olan yeniçeri sayısı, Fatih Sultan Mehmet devrinde 8-12 bin kişilik bir askerî kuvvet hâline geldi. Kanuni Sultan Süleyman Devri'nde sayıları 12-14 bin kişi arasında değişen yeniçeriler, XVI. yüzyılın sonlarına doğru 40 bin kişilik bir ordu hâline dönüştü.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Yeniçeri ocağının Avrupa'dan örnek alındığına

B) Yeniçerilerin savaşlarda başarı gösterdiğine

C) Yeniçeriler sayesinde taşrada güç kazanıldığına

D) Yeniçerilerin imtiyazlı bir sınıf hâline geldiğine

E) Yeniçerilerin tımarlı sipahilere karşı oluşturulduğuna

6. Osmanlı ordu teşkilatı içerisinde en kalabalık askerî sınıf tımarlı sipahilerdi. Tımar sisteminin XVII. yy.dan itibaren bozulmaya başlamasıyla bu sistemden gelen sipahilerin sayısında da azalma meydana gelmiştir.

Bu durumun Osmanlı Devleti'nde;

I. yeniçeri sayısının artması,

II. ordudaki askerlerin devlete olan maliyetinin artması,

III. taşrada asayişin sorunlarının görülmesi

gelişmelerinden hangilerine neden olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

7. Osmanlı Devleti, merkezi otoriteyi güçlendirmek için idari ve askerî teşkilatlarda kendi görevlilerini yetiştirme yoluna gitmiş ve devşirme sisteminide bu amaç için oluşturmuştur. Osmanlı ordusu teşkilatı ve disiplini ile dünyanın sayılı ordularından biri haline gelmiştir. Bu ordu içerisinde en önemli güç olan Kapıkulu Ordusu sayesinde Viyana önlerinden Arabistan ve Mısır çöllerine kadar genişleyen bir devlet haline gelmiştir. Bu ordu hükümdarların en büyük dayanaklarıydı. Osmanlı ordusunun maaşlı ve düzenli birlikleri olan Kapıkulu Ocağı'nın piyadelerine "yeniçeri", süvari olanlarına ise "sipahi" denilirdi.

Buna göre Osmanlı Devleti askerî teşkilatı ile ilgili olarak;

I. Kapıkulu Ordusu mesleği askerlik olan profesyonel birliklerdir.

II. Padişahın askerî ve siyasi kavgalara karşı en büyük dayanağı Kapıkulu Ocağı olmuştur.

III. Osmanlı Devleti'nde sınırların genişlemesinde büyük pay sahibidirler.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

8. Osmanlı Devleti'nin Hristiyan tebaasından devşirme sistemi ile bir ordu kurmasında;

I. sürekli silah altında bulunacak bir asker ocağının kurulmak istenmesi,

II. Rumeli fetihlerinde daha fazla askere ihtiyaç duyulması

III. sınırların gelişmesine bağlı olarak düşmanların çoğalması

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

1. Osmanlı Devleti'nde, devşirilecek çocuklar arasından özellikle 9-14 yaş aralığında olanlar tercih edilirdi. Kanuna göre çocukların en soyluları, papaz oğulları, iki veya daha fazla çocuğu bulunanın en sağlıklısı tercih edilir, bir bölgede en fazla 40 haneden birinden bir devşirme alınır; ailenin tek oğlu veya dul kadının oğlu alınmazdı. Çocukların orta boylu olmasına dikkat edilir, uzun boylu olup da fiziği düzgün olanlar saray için ayrılırdı.

Buna göre devşirme alımında dikkat edilen kriterler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Hristiyan ailelerin dışında da devşirme alınmıştır.

B) Devşirme alınan bölgenin nüfus yapısını bozmamaya özen gösterilmiştir.

C) Ailelerin neslini sürdürebilmesine izin veren bir anlayış hakimdir.

D) 9-14 yaş aralığının dışında da devşirme alınmıştır.

E) Ailelerin sosyo-kültürel durumu dikkate alınmıştır.

2. Barış zamanında devletin kendilerine tahsis ettiği tarlalarda çiftçilik yapan Yaya ve Müsellemler, savaş zamanında gündelik bir ya da iki akçe maaş ile orduya alınmışlardır.

Yalnızca bu bilgilere dayanarak Yaya ve Müsellem ordusuyla ilgili,

I. Düzenliliği ve sürekliliği olan ilk Osmanlı ordusudur.

II. Tüm masrafları toprak gelirlerinden karşılanmıştır.

III. Bir bölümü piyade askerlerden oluşmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve III E) II ve III

3. Tımar topraklarının, devlet mülkü olması nedeniyle miras bırakılması, satılması, kiraya verilmesi, vakfedilmesi ve bağışlanması yasaktı. Tımar toprakları, sipahinin ve köylünün elinden keyfî olarak alınamazdı. Ancak sipahi sefere katılmazsa devlet o senenin gelirini ondan alırdı. Bu şekilde Tımarlı Sipahilerin ayrı bir toprak aristokrasisi oluşturmaları önlenmişti.

Osmanlı Devleti bu uygulamayla aşağıdakilerden hangisini amaçlamıştır?

A) Vergi gelirlerinin nakdi olarak alınmasını

B) Hayvancılığın köylerde geliştirilmesini

C) Merkezî otoritenin taşrada güç kazanmasını

D) Osmanlı Veraset sistemini değiştirmeyi

E) Mülkiyet hakkını özendirmeyi

4. Osmanlı Devleti'nde ülke toprakları hanedanın malı sayılırdı. Her dereceden devlet adamlarına hizmet karşılığında dağıtılırken, bu kişilere arazilerin vergi gelirlerini toplama hakkı verilmiş, karşılığında ise güvenliği sağlama ve asker beslemeleri istenmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu uygulamanın amaçlarından biri değildir?

A) Üretimi desteklemek

B) Asker sayısını artırmak

C) Toprakların boş kalmasını engellemek

D) Devlet adamlarının maaşlarının hazineye yük olmasını engellemek

E) Çiftçi ile devletin bağlantısını kesmek

5. Osmanlı Devleti'nin, Tımarlı Sipahiler ile Yeniçeri Ocağını birbirlerine karşı denge unsuru olarak kullanarak aşağıdakilerden hangisi amaçlamış olabilir?

A) İmtiyazlı ve güçlü bir sınıfın oluşmasını engellemek

B) Adli ve idari yetkilerin birleşmesini sağlamak

C) Gönüllü askeri birlikleri kolayca toplamak

D) İlmiye sınıfına güç kazandırmaya çalışmak

E) Tarımsal üretimin düşmesini önlemek

6. Osmanlı Beyliği'nin başlangıçta beyliğe bağlı bir ordusu yoktu. Gerektiğinde, gazilerden oluşan ve tamamı atlı olan aşiret kuvvetlerinin bir yerde toplanması sağlanmış ve sefere çıkılmıştır. Savaş bitince bu kuvvetler dağılmış ve herkes işinin başına dönmüştür.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin düzenli ordu oluşturmasında;

I. uzun süren muhasaralarda yetersiz kalmaları,

II. dağınık ve askerî disiplinden yoksun olmaları,

III. geçici kuvvetlerin savaşa vaktinde gelemeyişleri

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) II ve III

E) I, II ve III

7. Osman ve Orhan Bey zamanlarında fethedilen topraklardan bir kısmı gazilere verilmiştir. Zamanla bu gaziler; bulundukları bölgelerde güçlenerek toprak sahibi, önemli bir askerî güç hâline gelmiştir. Benzer şekilde Vezir Çandarlı Halil Paşa, makamını kendinden sonra oğluna ve ailesine geçirmeyi padişaha kabul ettirmiştir.

Bu bilgiye göre Osmanlı Devleti hakkında;

I. sınırların genişlediği,

II. merkezî otoritenin tehdit altında olduğu,

III. bazı yöneticilerin liyakatten uzaklaştığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

8. Osmanlı Devleti, Balkanlar, Anadolu, Arap Yarımadası ve Kuzey Afrika'yı fethettiğinde farklı ekonomik sistem ve çeşitli kültürlere sahip toplulukları da bünyesine katmıştır. Bu toprakların idaresi ve merkezî otoritenin bu bölgelerde de sağlanması için bir sistemin oluşturulması gerekmiştir. Oluşturulacak sistem hem merkezden uzak toprakların idaresini hem de toprağın işlenmesini sağlamıştır. Osmanlı Devleti daha önce de Büyük Selçuklu ve Memlûklular gibi devletler tarafından kullanılan toprak sistemini geliştirip tımar sistemini ortaya çıkarmıştır.

Bu bilgilere göre Osmanlı Devleti hakkında;

I. toprak sistemini oluştururken Türk-İslam devletlerinden etkilendiği,

II. üretim faaliyetlerine önem verdiği,

III. sosyoekonomik politikalara daha fazla önem verdiği

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

1. Çini sanatında Selçuklu Dönemi'nin ardından, Osmanlıların İznik'te bir çini merkezi kurmasına kadar duraklama yaşanmıştır. Osmanlı fetihlerinden sonra İznik, Kütahya, Bursa, Edirne ve İstanbul önemli çini merkezlerine dönüşmüştür. Bu dönemde Selçuklulardan farklı olarak Osmanlı çinilerinde yeşil, mavi ve siyah ile beyaz, sarı ve fıstıki yeşili kullanılmaya başlamıştır. İznik Yeşil Camii, Topkapı Sarayı Çinili Köşk, Bursa Yeşil Camii ve Yeşil Türbe çini süslemeleri ile öne çıkan mimari yapılardır.

Bu bilgilere göre çini sanatıyla ilgili;

I. Osmanlı başkentleriyle sınırlı kaldığı,
II. dinî ve sivil mimaride kullanıldığı,
III. Osmanlı Devleti'ndeki çalışmalarla farklı bir boyuta ulaştığı

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Yönlendirme bölümünde Osmanlı çini merkezlerinden birisinin Kütahya olarak belirtilmesi çini sanatının başkentler dışında da gelişme alanı bulduğunu gösterir. Dolayısıyla I. öncüle ulaşılamaz. Çini süslemelerinin İznik Yeşil Cami'de bulunması dinî mimaride, Topkapı Sarayı Çinili Köşk süslemelerinde çini işlemelerin olması da sivil mimaride kullanıldığını gösterir. Bu durumda II. öncüle ulaşılabilir. *"Bu dönemde Selçuklulardan farklı olarak Osmanlı çinilerinde yeşil, mavi ve siyah ile beyaz, sarı ve fıstıki yeşili kullanılmaya başlamıştır."* ifadesi çini sanatının Osmanlı Devleti'nde farklı bir boyuta ulaştığını gösterir. Bu bilgiye göre de III. öncüle ulaşılır.

Cevap: D

2. Osmanlı Devleti'nde medreseyi bitirenlerden kadılığı isteyenler, mülazemetten sonra bir kasaba kadısı olabilirdi. İlmiye sınıfından olan kadı, idare ve yargı görevini yerine getirirdi. Padişah tarafından atanan kadılar, atandığı yerde padişah adına adaleti sağlamakla yükümlüydü. Osmanlı devlet teşkilatında kadıların adli görevi yanında idari, beledi, askerî, mali ve noterlik alanlarında da görev ve yetkileri bulunmaktaydı. Vakıfların denetçisi de olan kadılar; asayiş kuvvetlerinin, belediye hizmetlilerinin ve zabıta görevlilerinin de amiriydi. Ayrıca kadılar evlenme, boşanma, veraset meselelerinde; merkezden gelen emirlerin tasdiki ve mahkeme kayıtlarının tutulmasında, her türlü akdin kaydedilmesinde, divanın emirlerinin halka bildirilmesinde ve sefer esnasında idaresinde bulunduğu yerde ordunun ihtiyaçlarının görülmesinde sorumlu ve yetkiliydi.

Bu metindeki bilgilere göre kadılar hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Bazı askerî sorumluluklar da üstlendiği
B) Divan toplantılarına katıldığı
C) Yargı alanının dışında da görevlerinin bulunduğu
D) Medreseden mezun olması gerektiği
E) Teftiş yetkisine sahip olduğu

Çözüm:

Yönlendirme bölümündeki *"sefer esnasında idaresinde bulunduğu yerde ordunun ihtiyaçlarının görülmesinde sorumlu ve yetkiliydi."* ifadesi A seçeneğine, *"Osmanlı devlet teşkilatında kadıların adli görevi yanında idari, beledi, askerî, mali ve noterlik alanlarında da görev ve yetkileri bulunmaktaydı."* ifadesi C seçeneğine, *"Osmanlı Devleti'nde medreseyi bitirenlerden kadılığı isteyenler, mülazemetten sonra bir kasaba kadısı olabilirdi."* ifadesi D seçeneğine, *"Vakıfların denetçisi de olan kadılar; asayiş kuvvetlerinin, belediye hizmetlilerinin ve zabıta görevlilerinin de amiriydi."* ifadesi E seçeneğine ulaşmamızı sağlar. Kadıların divan toplantılarına katıldıklarına (B seçeneği) dair herhangi bir bilgi yönlendirme bölümünde bulunmamaktadır.

Cevap: B

3. Osmanlı toplum düzeni, yönetenler ve yönetilenler olmak üzere iki ana sınıfa ayrılmıştır. Bu sınıflar arasında birinden diğerine geçiş yapılabilmiştir. Bu olgu sosyolojide, dikey hareketlilik olarak tanımlanmaktadır.

Bu açıklamaya göre;

I. hayvancılıkla uğraşan bir vatandaşın şehre yerleşerek zannatkarlık yapması,
II. devşirme sisteminden yetişen birisinin vezir olması,
III. taşrada görev yapan bir kadının kazaskerliğe yükselmesi

gelişmelerden hangileri, Osmanlı toplumundaki dikey hareketliliğe örnek olarak gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

Çözüm:

Sınıflar arası geçiş yapabilmeye ya da bir üst sınıfa geçmeye dikey hareketlilik denir. Osmanlı Devleti'nde kan bağı, sınıfsal bir ayrıma sebep olmadığı için bu hareketlilik yoğun bir şekilde görülmektedir. Bir üst sınıfa geçebilmek için gerekli olan 3 şart vardır. Bunlar;

-Padişaha bağlı olmak,

-Devlet görevini en iyi şekilde yapmak,

-Müslüman olmaktır.

Bunların yanı sıra, savaşlarda başarı göstererek tımar sahibi olmak, katip olarak bir kalemiye sınıfına girmek, medrese eğitimi almak ve devşirme sistemi de yönetenler sınıfına girmenin yollarındandır. I. ve II. öncül yatay hareketlilik örnekleridir. Cevap B seçeneğidir.

Cevap: B

4. Kadılar bulundukları bölgenin yöneticilerini yasalara uyup uymadığını denetleyebildiği gibi; yöneticiler de kadının verdiği kararları Divanı Hümayun'a şikâyet edilebilirdi.

Buna göre;

I. Divanı Hümayun'un yargı fonksiyonun bulunduğu,
II. yargı ve idare arasında koordinasyon kurulduğu,
III. yargı kararlarının denetime tabi tutulduğu

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Osmanlı İmparatorluğu'nda, padişah sarayında toplanan ve şimdiki Bakanlar Kurulu gibi memleketin önemli işlerini gören, bu arada müracaat dilekçelerini de kabul ederek bir çeşit yüksek mahkeme vazifesi de gören kurumdur. Bu sebeple kadı kararlarının itiraz mercii Divan-ı Hümayun'dur.

Cevap: E

5. Osmanlı Devleti'nde yönetilen sınıfından yöneten sınıfına geçilebilir, bunun için Müslüman olma, yaptığı iş konusunda yeterli olma ve padişaha mutlak itaat şartı vardır. Aynı zamanda yöneten sınıfından yönetilen sınıfına da düşülebilir.

Bu bilgiye göre Osmanlı Devleti hakkında;

I. dikey hareketlilik yaşandığı,
II. liyakate önem verildiği,
III. sınıf ayrımının yaşandığı

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Soruda verilen ön bilgilere bakıldığında sınıflar arası geçiş yapabilmeye ya da bir üst sınıfa geçmeye dikey hareketlilik denir. Osmanlı Devleti'nde kan bağı, sınıfsal bir ayrıma sebep olmadığı için bu hareketlilik yoğun bir şekilde görülmektedir. Verilen I. ve II. öncüller dikey hareketliliğe uygundur ve doğrudur. III. öncül ise Osmanlı toplumunda hiç görülmemiştir.

Cevap: D

6. Osmanlı Devleti'nde medreseler temel eğitim kurumlarıydı. Bu kurumların dışında din eğitimi veren tekke ve zaviyeler de birer eğitim kurumu şeklinde hizmet vermişlerdir. Osmanlı padişahları da bu tekkelerde ve zaviyelerde görev yapan tarikat mensuplarına destek olmak için yevmiye bağlamıştır.

Osmanlı Devleti'nde padişahın bu tutumu;

I. tekke mensuplarının devlete vergi vermesini sağlamak,

II. tarikatlar yoluyla devlete bağlılığı artırmak,

III. tekke ve zaviyelerin toplumsal ahlaka olan katkısını desteklemek

amaçlarından hangileri ile açıklanabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III

D) I ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Bir devletin resmî ideolojisini vereceği en iyi yer okullardır. Devletine bağlı vergi veren iyi yurttaşlar yetiştirmek eğitim kurumlarının en önemli görevleri arasındadır. Osmanlı Devleti'nde de medreselerin dışında din eğitimi veren tekke ve zaviyeler birer eğitim kurumu şeklinde hizmet vermişlerdir. Osmanlı padişahları da yukardaki iyi yurttaş amacını gerçekleştirmek üzere tekke ve zaviyelerde görev yapan tarikat mensuplarına yevmiye yani maaş bağlamıştır.

Cevap: C

7. Taşrada kazaların başında bulunan kadılar, adli işlerin dışında halkın şikayetlerini merkeze iletirler ve belediye hizmetlerinin yürütülmesini sağlarlardı. Bulundukları bölgenin vergilerin toplanması da kadıların görev ve sorumluluğu altındaydı.

Bu duruma göre Osmanlı Devleti'nde kadıların,

I. mali,

II. askerî,

III. idari

alanlarından hangileri ile ilgili olarak sorumluluklarının olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Metinde geçen "taşrada kazaların başında bulunan kadılar," ifadesi kadıların idari sorumluluğunun olduğunu (III. öncül), "Bulundukları bölgenin vergilerin toplanması da kadıların görev ve sorumluluğu altındaydı." İfadesi kadıların mali sorumluluğunun olduğunu gösterir (I. öncül). Metinde kadıların askerî yükümlüğünü gösteren herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Cevap: C

8. Osmanlı Devleti'nde medreseyi bitirenlerden kadılığı isteyenler, mülazemetten sonra bir kasaba kadısı olabilirdi. İlmiye sınıfından olan kadı, idare ve yargı görevini yerine getirirdi.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde kadının görevleri arasında;

I. evlenme, boşanma ve miras işlerinin yapılması,

II. yerleşim yerlerinde askeri işlerin yürütülmesi,

III. mali ve noterlik alanlarında işlerin yürütülmesi

durumlarından hangileri yer alır?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Osmanlı Devleti'nde kadı, kaza adı verilen yerleşim yerlerine, belirli bir süre için atanan hem mülki idare amiri hem tabiri caizse belediye başkanı hem de emniyet müdürlüğü görevlerini ifa eden, şer'i ve örfi yargıdan tek başına sorumlu olan kişidir. I ve II. öncüldeki durumlar idare ve yargı alanına girer ki metinde buna dikkat çekilmiş. Metinde askerî alanla ilgili herhangi bir bilgi verilmediği için II. öncüldeki durum kadıların görevleri arasında gösterilemez.

Cevap: C

1. Orhan Bey Dönemi'nde yürütülen kurumsallaşma çabaları çerçevesinde divan teşkilatı kurulmuş, ilk vezir ve subaşı ataması yapılmış, yaya ve müsellem teşkilatı kurulmuş, İznik'te ilk imaret açılmıştır.

Buna göre Orhan Bey'in yürüttüğü çalışmaların;

I. askerî,
II. idari,
III. sosyal

alanların hangileriyle ilişkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

2. Osmanlı Devleti'nde bilinen ilk medrese Orhan Gazi tarafından 1331'de İznik'te yaptırılmıştır. Bu medreseye atanan ilk müderris Davud-i Kayseri'dir. Fatih Sultan Mehmet Dönemi'ne kadar Bursa'da yirmi beş, Edirne'de on üç ve İznik'te dört olmak üzere toplam kırk iki daha küçük şehirdekilerle birlikte toplamda seksen iki medrese açılmıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti için aşağıdaki çıkarımlardan hangisi <u>yapılamaz</u>?

A) Fethedilen Rumeli topraklarında Türk-İslam kültürü yayılmaya çalışılmıştır.
B) Kuruluş Dönemi'nde küçük şehirlerde ortalama kırk medrese inşa edilmiştir.
C) Eğitim faaliyetlerinin kurumsal olarak başlangıcı Orhan Bey Dönemi'ne denk gelir.
D) İznik, bir dönem büyük Osmanlı şehirleri arasında yer almıştır.
E) Eğitim ve bilim faaliyetleri devlet tarafından desteklemiştir.

3. Osmanlılar fethettikleri şehirlerde cami, mescit, medrese, kütüphane, han, hamam, bedesten ve imaret gibi yapılar inşa etmişlerdir.

Buna göre Osmanlı Devleti için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Şehrin güvenliğine yönelik imar faaliyetlerinde bulunmuşlardır.
B) Fethettikleri bölgelerde Türk İslam kültürünü yerleştirmeye çalışmışlardır.
C) Ticari faaliyetlerin yürütüldüğü yapılar inşa etmişlerdir.
D) Yürüttükleri bayındırlık faaliyetleriyle yerleşik kültürü teşvik etmişlerdir.
E) Şehir planlamasında halkın sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarını dikkate almışlardır.

4. "Osmanlı Devleti'nde saray dilinin Osmanlıca olmasına karşın Anadolu halkı Türkçe konuşmaktadır."

Bu duruma bakarak Osmanlı Devleti için aşağıdakilerden hangisinin geçerli olduğu söylenebilir?

A) Devletin şeriatla yönetildiği
B) Merkezi otoritenin olmadığı
C) Yöneticilerinin Anadolu halkına yabancılaştığı
D) Halk edebiyatının gelişmediği
E) Anadolu siyasal birliğinin sağlanamadığı

5. II. Murat Dönemi'nde yaşanan;

I. madeni paralara Kayı boyunun sembolünün vurulması,
II. Osmanlı şehzadelerine "Korkut" ve "Oğuz" gibi isimlerin verilmesi,
III. edebî alandaki eserlerin Türkçe yazılması

gelişmelerinden hangileri, millî bir kültürün ortaya çıktığının göstergesidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

6. II. Murat başta Bursa ve Edirne olmak üzere birçok şehirde camiler, kütüphaneler, medreseler, saraylar ve köprüler yaptırmıştır. Külliye binaları ile birlikte inşa edilen Bursa Muradiye Cami ve Edirne Muradiye Cami kendi adını verdiği en büyük eserleridir. Edirne'de inşa ettirdiği Üç Şerefeli Cami'nin yanına ihtiyaç sahipleri için bir de imarethane yaptırmıştır.

Bu bilgilere göre II. Murat hakkında;

I. diplomatik çalışmaları önemsediği,
II. sosyal devlet anlayışına göre hareket ettiği,
III. imar faaliyetlerinde bulunduğu

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7. Osmanlı toplumunda insanlar başarıları oranında,Müslüman olmak ve Türkçeyi bilmek şartlarına bağlı olmak şartıyla yönetici olabilirlerdi.

Bu durum Osmanlı Devleti ile ilgili olarak;

I. dikey hareketliliğin yaşandığı,
II. teokratik anlayışın bulunduğu,
III. sınıf farklılıklarının yaşandığı,

yargılarından hangilerini doğrular?

A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) I ve III E) I, II ve III

8. Osmanlı Devleti'nde toprak sisteminde miri (Devlete ait) topraklar;

- Paşmaklık : Geliri padişah ailesine,

- Mukataa : Geliri doğrudan hazineye,

- Ocaklık : Geliri kale muhafızlarına,

- Dirlik : Geliri değişken, devlete yararlı kişilere

şeklinde dağıtımı yapılmıştır.

Buna göre toprak dağıtımında;

I. toprak gelirleri,
II. halkın dinsel yapısı,
III. halkın sosyal yapısı

gibi özelliklerin hangilerine dikkat edildiği <u>söylenemez</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

9.

Ocağın Adı	Mevcudu	Ulufe
Acemiler	7745	1-2
Yeniçeriler	12000	2-5
Cebeciler	500-800	8
Topçular	1000-1200	6-8

Yukarıdaki tablo incelendiğinde Osmanlı Devleti'nin askeri yapısı ile ilgili;

I. Yeniçeriler en fazla sayıya sahip sınıftır.
II. Cebeciler özellikleri olan bir gruptur.
III. Acemiler maliyeti en az olan sınıftır.
IV. En çok ücreti Cebeciler ve Topçular alır
V. Ordunun çoğunluğunu Cebeciler oluşturur.

yargılarından hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) I B) II C) III
D) IV E) V

10. **Osmanlı Devlet görevlilerinden Nişancı;**

I. Ferman ve beratlara padişahın tuğrasını çekmek
II. Padişah fermanı yazmak
III. Fethedilen araziyi kayda geçirmek
IV. Tapu ve kadastro işlerine bakmak

gibi görevlerinden hangilerini siyasi amaçla <u>yürütmez</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) III ve IV

11. **Osmanlı Devleti'nde,**

I. Devletin sürgün adı altındaki Anadolu'daki konargöçer yörükleri Balkanlar'a yerleştirmesi,
II. çeşitli sebeplerle bir bölgede yaşayan halkın başka yere sevk edilmesi,
III. devşirme sisteminin kurulması

uygulamalarından hangilerinin iskân politikasının göstergesi olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

1. Ahşap işlemeciliği, Osmanlılar Devri'nde daha ziyade geometrik yıldız motifleri **1.** Ahşap işlemeciliği, Osmanlılar Devri'nde daha ziyade geometrik yıldız motifleri ile fildişi ve sedef kaplamalı olarak yapılmıştır. Ahşap, taştan daha zengin bezeme tekniklerine sahiptir. Ahşap işçiliğinde en çok kullanılan malzeme sedir, ceviz, kestane, elma, armut, abanoz, şimşir, gül, kiraz ağaçlarıdır. Kesildikten sonra su havuzlarında bekletilen ağaçlar öz suyundan tamamen arındırılıp kurtlanmaya karşı kireç kaymağıyla terbiye edilirdi. Ağaç, neme karşı dayanıklı hâle getirilmesi için bezir yağı vb. yağlarla doyurularak işlendikten sonra sandal yağı gibi koruyucularla beslenip cilalanırdı. I. Ahmet'in sedef kaplamalı firuze, yakut ve zümrüt taşlarıyla süslü tahtı başta olmak üzere Kur'an mahfazaları, rahleler ve minberler gibi nadide eserler ahşap işlemeciliğinin en güzel örnekleri olup dünya müzelerinin en kıymetli koleksiyonları arasında yer alır.

   Metindeki bilgilere göre Osmanlı Devleti'nde görülen ahşap işlemeciliğiyle ilgili;

   I. ahşap işlemeciliğinin kullanım alanları,

   II. ahşap işlemeciliğinin kullanım teknikleri,

   III. taş işlemeciliği ile olan farklılıkları

   durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

   A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
   D) I ve II E) I, II ve III

2. Osmanlı padişahları içerisinde asıl kültür hareketlerini başlatan, koruyup geliştiren, Türkçenin büyük devlet dili olmasına zemin hazırlayan, âlimler ve sanatkârlar ile haftada iki gün görüşüp konuşan Sultan II. Murad'dır. Bütün bunların yanında millî dil bilincine sahip olan II. Murad, Türkçenin yozlaşmasına karşı tedbirler almıştır. Arapça ve Farsça eserlerden Türkçeye tercümeler yaptırmıştır. Yine mütercimlere eserlerinde sade ve açık bir dil kullanmalarını tavsiye etmiştir. II. Murad Dönemi'nde, âlim ve şairlerin çoğu, eserlerini Türkçe yazmışlardır.

   Buna göre II. Murat ile ilgili olarak;

   I. Türkçenin gelişimine önem vermiştir.

   II. Mütercimlerden, çevirilerinde bilimsel bir dil kullanmalarını istemiştir.

   III. Saltanatı sırasında alim ve şairlere önem vermiştir.

   yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

   A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
   D) I ve II E) II ve III

3. Yıldırım Bayezid, Çelebi Mehmed ve II. Murad gibi padişahlar, sözlü kültür taşıyıcıları olan âşık ve ozanlara yakın ilgi göstermişler; onları bu kültürün korunması için teşvik etmişlerdir. Sarayın, özellikle hanım sultanların himayesinde olan saz şairleri, usta-çırak ilişkisiyle yetişmiş; kahvehaneler, panayırlar ve köy odaları gibi yerlerde okudukları şiirler ve anlattıkları hikâye ve destanlarla sözlü kültür geleneğini yaşatmaya devam etmişlerdir. Askerler arasındaki saz şairleri ise savaşlarda okudukları kahramanlık şiirleri ile orduyu manen güçlendirmişlerdir. Osmanlı esnaf teşkilatı içinde yetişen saz şairleri ise sözlü edebî geleneği koruyarak âşıklar zümresinin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Özellikle koçaklamalarıyla tanınan Köroğlu aynı zamanda en önemli saz şairidir. Köroğlu'nun Bolu Beyi'ne karşı yapmış olduğu mücadele; yiğitlik ve kavganın, haksızlığa karşı duruşun simgesi hâline gelerek şiirlere, türkülere konu olmuştur.

   Buna göre Osmanlı Devleti'ndeki sözlü kültür çalışmaları ile ilgili olarak;

   I. Osmanlı sultanları aşıklara ve ozanlara önem vermişlerdir.

   II. Saz şairlerinden olan Köroğlu, bu alanın en önemli temsilcisidir.

   III. Sözlü kültür tamamen saraydan bağımsız bir şekilde ortaya çıkmış ve gelişmiştir.

   yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

   A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
   D) I ve II E) I, II ve III

4. **XVIII. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin sanayi alanında Avrupa ile boy ölçüşememesinin en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Avrupa'nın dışardan ham madde bulması

   B) Osmanlı Devleti'nin sermaye sıkıntısının olması

   C) Osmanlı Devleti'nin sömürgelerinin olmaması

   D) Osmanlı Devleti'nin bilimsel ve teknolojik gelişmeleri izlememesi

   E) Osmanlı Devleti'nin ham madde kaynaklarına uzak olması

5. I. Şehirlerin yönetiminde kadı ve subaşılar görevlendirildi.
II. Rumeli Beylerbeyliği kurularak, Lala Şahin Paşa beylerbeyliğe tayin oldu.
III. Yeniçeri Ocağı kuruldu, pencik sistemi ilk defa uygulandı.
IV. İlk Medrese İznik'te kuruldu.
V. Mali teşkilat ilk defa düzenlenerek uygulanmaya başlandı.

Bu gelişmelerden hangisi ya da hangileri Osmanlı Devleti'nde sınırların genişlemesi ile doğrudan ilgilidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. **Osmanlı Devleti'nde askerî disiplinin bozulmasıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi arasında daha çok bağlantı mevcuttur?**

A) Avrupa'da ateşli silahların kullanılmaya başlanması
B) Padişahların sefere çıkma geleneğini terk etmeleri
C) Tımar sisteminin bozulması
D) Mesleği askerlik olmayan kişilerin yeniçeri ocağına alınmaları
E) Askerlerin kıyafetlerinin giderek Avrupalılaşması

7. Kapıkulu Askerleri İstanbul'da görev yapan kişilerden oluşur ve çeşitli ocaklara ayrılır.

Aşağıdakilerden hangisi, Kapıkulu Askerleri'nin özelliklerinden değildir?

A) Devletten maaş alırlar.
B) Eyaletlerde yetiştirilirler.
C) Devşirme sistemiyle toplanırlar.
D) I. Murat Döneminde kurulmuşlardır.
E) Sadece askerlikle uğraşırlar.

8. **Aşağıdaki kavramlardan hangisi Divanı Humayun'la ilgili değildir?**

A) Enderun
B) Kubbealtı Vezirleri
C) Nişancı
D) Kaptanı Derya
E) Kalemiye

9. Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyılda idari, siyasi ve toplumsal alanlarda olduğu gibi tarih anlayışı ve yazıcılığı konusunda da Avrupa'dan etkilenilmiştir.

Bu doğrultuda Osmanlı Devleti aşağıdaki kurumlardan hangisini oluşturmuştur?

A) Vakıf
B) Vakanüvislik
C) Müderrislik
D) Defterdarlık
E) Cebeciler

10. Osmanlı Devleti'nde bazı mimari eserler yapıldıkları şehirlerle eşleştirilmiştir.

I. Yıldız Sarayı - İstanbul
II. Selimiye Camisi - İstanbul
III. Topkapı Sarayı - İstanbul
IV. Ulu Cami - Bursa
V. Süleymaniye Camisi-Edirne

Bu eşleştirmelerden hangileri yanlış yapılmıştır?

A) Yalnız II B) I ve III C) II ve V D) III ve IV E) IV ve V

1. Osmanlı şehirlerinin fiziki yapısının ikinci kısmını mahalleler meydana getirirdi. Mahalle, şehirde birinci kısım olarak kabul edilen çarşı dışındaki yerleşme yerleri konumundaydı. Başka bir ifadeyle mahalle, şehirlerin en küçük yapı taşları olan konut, sokak sistemi ve çeşitli faaliyetlerin gerçekleştiği bölgelerdi. Şehirsel alanın büyük bir kısmı mahallelerden oluşmaktaydı. Mahalle fiziki olmaktan çok sosyal bir birimdi. Konut alanlarının ötesinde şehir halkına rahatsızlık veren endüstriyel faaliyetler ile kırsal kesimle bağlantısı olan zanaatkârlar yer alırdı. Bunları; dericiler, boyacılar, kesimhaneler, kasaplar, demirciler, çilingirler, bakırcılar, çömlekçiler, saraçlar, gıda maddesi satıcıları şeklinde sıralamak mümkündü. Şehre yeni gelenler, sanayide çalışanlar genelde bu alanda yaşardı.

Buna göre şehirlerin fiziki yapısı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Şehirlerin birinci kısmını çarşılar oluşturmaktaydı.

B) Mahalleler şehirlerin en küçük yapı taşlarının bulunduğu kısımlardı.

C) Osmanlı şehirlerinin küçük bir bölümü mahallelerden oluşmaktaydı.

D) Mahallelerin konut alanları dışında endüstriyel faaliyetlerin yapıldığı alanlar bulunurdu.

E) Mahalle tabiri, şehirlerdeki yerleşim yeri tabiri olarak kullanılırdı.

2. İlk Osmanlı medresesi Orhan Bey Dönemi'nde İznik'te açıldı. Orhan Bey, İznik'i fethettikten sonra buradaki bir kiliseyi camiye ve bir manastırı da medreseye dönüştürdü (1331). "Orhan Gazi Medresesi" adı verilen medresenin masraflarını karşılamak için vakıf teşkilatı oluşturduktan sonra müderrisliğine de dönemin meşhur âlimlerinden Dâvûd-i Kayserî'yi atadı. Bursa'nın fethinden sonra, "Lala Şahin Medresesi" inşa edildi. I. Murad Dönemi'nde ise "Hüdavendigâr Medresesi" hizmete girdi. Sonraki Osmanlı padişahları dönemlerinde (I. Bayezid, I. Mehmed ve II. Murad) Bursa ve Edirne'de birçok medrese inşa edildi. Medreselerde eğitimini tamamlayanlar müftü, kadı, doktor, astronom, müderris oldular.

Bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Fetih hareketleriyle birlikte eğitimde kurumsallaşmanın da hız kazandığı

B) Medrese mezunlarının kalemiye kadrolarında görev aldığı

C) Medreselerin masraflarının hazineden karşılandığı

D) Medreselerin inşasının başkentlerle sınırlı kaldığı

E) Eğitim faaliyetlerinin Orhan Bey Dönemi'nde başladığı

3. Yazı veya çizgi anlamına gelen "hat", güzel yazı yazma sanatıdır. Türk kültür hayatına İslamiyet'in kabulünden sonra girmiş olan hat sanatı, asıl gelişimini Osmanlı Dönemi'nde göstermiştir.

Osmanlı Devleti'nde;

I. cami, medrese, kütüphane gibi yapıların iç ve dış cephe süslemelerinde,

II. el yazması eserlerde,

III. mimari eserlerde kullanılan levhalarda

gibi alanlardan hangilerinde hat sanatından faydalanılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

4. Osmanlı taşra teşkilatı içinde yer alan başlıca yönetim birimleri kaza, sancak ve eyalet idi. Kazaların başında ilmiye sınıfına mensup kadılar bulunurdu. Kadıların idari, ilmî ve adli konularda oldukça geniş yetkileri vardı. Osmanlı Devleti, kadıların işlerine pek müdahale etmezdi. Böylece kadıların vereceği kararlarda hür iradelerini kullanmalarına yardımcı olurdu. Kadıların adli işler dışında evlenme, boşanma, vakıf kurma, kiralama, vekâlet verme, alım satım gibi işlemlerin karara bağlanması gibi görev ve sorumlulukları da vardı. Kadıların verdiği kararlar şeriye defterlerine kaydedilirdi. Kadılar, çözemediği davaları, halkın istek ve şikâyetlerini ise merkeze yani divana iletirlerdi. Kadılar, bulunduğu kazada belediye hizmetlerini de yerine getirirlerdi. Ayrıca ticaret işlerini denetler, günlük hayatın sorunsuz şekilde yürümesini gözetirdi. Kazada merkezî otoritenin devamı ve asayişin sağlanmasından sorumlu subaşı ve asesbaşı gibi zabıta kuvvetlerinin başındaki görevliler de kadıya bağlıydı.

Bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılmaz?

A) Kadıların yargı alanı dışında da sorumlulukları vardır.

B) Kolluk kuvvetleri kadı ile koordinasyon hâlindedir.

C) Vakıfların kurulması ve denetlenmesi görevleri kadıya aittir.

D) Yargı bağımsızlığı konusunda hassasiyet gösterilmiştir.

E) Yargı konusunda son karar mercii kadılık makamıdır.

5. - Devletin mali işleriyle uğraşırdı

- Divan kararlarının dine uygunluğu hakkında fetva verirdi

- Resmi yazışmaları düzenler, tapu – kadastro işleriyle ilgilenirdi

- Dış ilişkilerin düzenlenmesinden sorumluydu

Aşağıdakilerden hangisi, bu görevleri yerine getiren divan üyelerinden biri değildir?

A) Vezir-i Azam (Sadrazam)

B) Müftü (Şeyh-ül İslam)

C) Nişancı

D) Reis-ül Küttab

E) Defterdar

6. XVI. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde Beylerbeyliği sayısı artmıştır.

Bu durumun ortaya çıkmasında;

I. Ülke sınırların genişlemesi,

II. Veraset anlayışının değişmesi,

III. hazine gelirlerinin artması

gibi gelişmelerden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

7. Osmanlı topraklarına yeni katılan yerlerde erkek nüfus sayımı yapılırdı. Bu çalışmalar "Tahrir Defteri" adı verilen sicillere yazılırdı.

Osmanlıların bu sicilleri hazırlamaktaki en kapsamlı amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Asker kaynağını belirlemek

B) Ülkenin beşeri ve ekonomik haritasını çıkarmak

C) Vergi düzenini belirlemek

D) Mahkemelerin alt yapısını hazırlamak

E) Bölgenin ticari potansiyelini belirlemek

8. Osmanlı Devlet düzeninde hiçbir yönetici; sancakbeyi, beylerbeyi, padişah emri olmaksızın bulunduğu yerde kural koyma hakkına sahip değildir.

Bu bilgiye göre, Osmanlı Devleti'nin yönetim açısından özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Veraset sistemi uygulanmaktadır.

B) Teokratik yönetim egemendir.

C) Merkezi bir özellik taşımaktadır.

D) Osmanlı devlet adamları tek başına kanun yapma yetkisine sahiptir.

E) Beylerbeyi sorumluluk bölgesinde istediği gibi hareket edebilmektedir.

9. **Osmanlı'da Sadrazam olabilmek için;**

- Müslüman olmak,

- Türkçe konuşabilmek,

- Devlet hizmetinde o makama gelebilecek derecede ilerlemiş bulunmak,

- Padişah tarafından tayin edilmiş olmak gerekiyordu.

Buna göre sadrazamlar için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İlmiye sınıfında olmaları gerekir.

B) Sadrazam olabilmek için Müslümanlık temel şarttır.

C) Alt düzey Osmanlı görevlileri sadrazam olamaz.

D) Sadrazamlık için son söz padişaha aittir.

E) Türkçe bilmeyen sadrazam olamaz.

1. Orhan Bey Dönemi'nde kurulan vezaret, divan, yaya ve müsellem teşkilatlarını. I. Murat Dönemi'nde veziriazamlık, kazaskerlik, defterdarlık makamları takip etmiştir. I. Murat batıda sınırların genişlemesine bağlı olarak Rumeli Beylerbeyliği'ni kurmuştur. Yıldırım Bayezit'in oluşturmaya çalıştığı merkezi imparatorluk yapısı Ankara Savaşı'nın kaybedilmesiyle akamete uğramıştır. Fetret sürecine son veren ve devleti yeniden toparlayan I. Mehmet, bazı tarihçiler tarafından ikinci kurucu olarak kabul edilmiştir.

Osmanlı Devleti'nin kurumsal tarihine ait bu gelişmelerin;

I. sınırların genişlemesine bağlı olarak yeni kurumlara ihtiyaç duyulduğuna,

II. fetih siyasetiyle kurumsallaşma çalışmaları arasında doğru orantı olduğuna,

III. Yıldırım Bayezid'in imparatorluk siyasetine ancak I. Mehmet Dönemi'nde ulaşılabildiğine

durumlarından hangilerine kanıt oluşturduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. Orhan Bey ilk gümüş parasını 1327'de Bursa'da bastırmış, 1331'de İznik'te bir medrese, 1340'ta Bursa'da kapan ve bedesten yaptırmıştır.

Buna göre Orhan Bey için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) İlk Osmanlı parasını Bursa'da bastırmıştır.

B) Örgün eğitim kurumu açmıştır.

C) Ticari hayatı canlandırmaya çalışmıştır.

D) Bayındırlık faaliyetlerinde bulunmuştur.

E) Farklı işlevleri olan yapılar inşa etmiştir.

3. Osmanlı padişahları arasında bilim ve sanat çalışmalarına en fazla önem gösteren Fatih Sultan Mehmet olmuştur. Fatih Sultan Mehmet, sarayda sık aralıklarla âlimlerin katıldığı toplantılar tertip eder, bu toplantılarda onlarla fikir alışverişinde bulunur, değer verirdi. Öyle ki âlimlerin, padişahın önünde teşrifat kurallarına uymalarını ve önünde eğilmelerini engellemişti.

Bu bilgilere göre Fatih Sultan Mehmet Dönemi için;

I. İlim ve irfan faaliyetlerine büyük önem verilmiştir.

II. Devlet teokratik bir karaktere bürünmüştür.

III. Padişahın yetkileri sınırlandırılmıştır.

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

4. Çıraklık eserim dediği "Şehzade Camisi"ni inşa eden Mimar Sinan'ın ünü imparatorluk sınırlarını aşmıştır. Mimarbaşı Sinan, eserlerini inşa ederken dönemin en büyük hattatlarından, nakkaşlarından,oymacılarından ve çinicilerinden faydalanmıştır.Kalfalık eseri olan "Süleymaniye Camisi"nin ardından ustalık eseri olan Edirne "Selimiye Camisi"ni inşa ederek sanatının zirvesine ulaşmıştır. Her eserinde farklı plan kullanmış, birçok yapısında cihan mimarisinin en güzel nisbetlerine erişmiştir. Ayasofya'yı yeniden inşa edercesine onaran ve ayakta durmasını sağlayan da odur.

Buna göre Mimar Sinan'la ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Sürekli kendini yenileyen bir üslup benimsemiştir.

B) İlk eseri Şehzade Cami'dir.

C) Süleymaniye ve Selimiye Camilerinde uyguladığı planlar birbirinden farklıdır.

D) Ayasofya Camisi'nin günümüze ulaşmasında rolü vardır.

E) Eserlerine estetik bir görünüm kazandırmak için farklı motifler kullanmıştır.

5. Erken Dönem diye bilinen Osmanlı mimarisinin temel öğesini külliyeler, külliyelerin ana unsurunu ise camiler oluşturmaktadır. Erken Dönem eserleri beyliğin kuruluşundan, İstanbul'un Fethi'ne kadar olan süreçteki yapılan eserlerden oluşur.

Bu bilgilerden hareketle;

I. Bursa Ulu Cami,
II. Edirne Selimiye Camisi,
III. İznik Hacı Özbek Camisi

eserlerinden hangilerinin Erken Dönem'e ait olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

6. XVI. yüzyıldan itibaren Osmanlı ekonomisi zayıflamaya, Avrupa ekonomisi güçlenmeye başlamıştır. Amerika'dan bol miktarda değerli madenin Avrupa'ya gelişi bu durumun en önemli etkeni olmuştur.

Buna göre Osmanlı ekonomisinin zayıflamasında en önemli etken aşağıdakilerden hangisidir?

A) Avrupa'nın kendi gücüne dayanması
B) Osmanlı ekonomisinin dışa bağlı olması
C) Osmanlı sanayisinin gelişmemesi
D) Avrupa'nın zenginlik kaynağını dışardan bulması
E) Amerika'nın Osmanlıya karşı tutumu

7. Ahi teşkilatının kurucusu olan Ahî Evran'a göre ahinin eli, kapısı ve sofrası açık; gözü, dili ve beli bağlı olmalıdır. Ahiliğin öğretisinde hırsızlık, dedikodu, iftira, cimrilik, yalancılık, sözünü tutmamak, haset etmek, büyüklenmek, münafıklık, katı gönüllü olmak, ayıp ve kusur araştırmak gibi davranışlara yer yoktur.

Bu bilgilere göre Ahilerin sahip olması gereken özellikler arasında;

I. doğruluk,
II. alçakgönüllülük,
III. tutuculuk

niteliklerinden hangileri gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

8. Mimar Sinan yaşamı boyunca çok sayıda köprünün, 81 Cami'nin, 52 Medrese'nin, 14 İmaret'in, 16 Kervansaray'ın, 32 Hamam'ın ve 3 Hastane'nin mimarı olmuştur.

Yukarıda verilen bilgilere dayanılarak Mimar Sinan'dan hangi alanda faydalanıldığı söylenemez?

A) Askeri B) Ekonomik C) Kültürel
D) Sosyal E) Dinî

9. "Osmanlı Devleti'nin kuruluş tarihi bilim adamları arasında tartışılan konulardan biridir. Bazı kaynaklar Osman Bey'e, Selçuklu sultanından birkaç kez ferman geldiğini yazmaktadır. Bu fermanla Selçuklu sultanı, Osman Bey'e tuğ, alem, altın kılıç gibi armağanlarda göndermiştir."

Osman Bey'e kılıç, tuğ gibi hediyelerin gönderilmesi;

I. siyasi üstünlük,
II. bağımsızlık,
III. ekonomik özgürlük

alanlarından hangilerinde tanındığını gösterir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

10. Osmanlı toplum hayatında insanlar ve kültürler iç içe idi. İstanbul bu durumun en önemli göstergesi olup, Müslüman, Hristiyan ve Yahudi dinlerinin mensupları aynı mahallelerde yaşamakta, cami, kilise ve havra aynı mekanlarda görülebilmektedir.

Bu durumun en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) İstanbul'un değişik toplumlarca ele geçirilmek istenmesinin
B) İstanbul'un bu dinlerce kutsal sayılmasının
C) İstanbul'daki yönetim anlayışının
D) Dinler arası ilişkilerin sınırlı olmasının
E) Dinlerin birleştirici özelliğinin

1. Fatih, Hicaz yollarında bulunan kuyularla çeşmelerin Osmanlı hazinesinden karşılanmak üzere tamir edilmesini ve hacıların yollarda güvenliklerinin sağlanmasını Memlûklerden istemiş fakat bu istek reddedilmiştir.

Bu bilgilere göre;

I. Osmanlı Devleti ile Memlukler arasında diplomatik girişimlerin son bulduğu,

II. Osmanlı Devleti'nin belirli bir siyasi ve ekonomik güce ulaştığı,

III. Memluklerin iç işlerine karışılmasından rahatsızlık duyduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

Çözüm:

Yönlendirme bölümündeki bilgilerde Fatih'in, Hicaz yollarında bulunan kuyularla çeşmelerin Osmanlı hazinesinden karşılanmak üzere tamir edilmesini ve hacıların yollarda güvenliklerinin sağlanmasını Memlûklerden talep etmesi Osmanlı Devleti'nin siyasi ve ekonomik açıdan belirli bir güce ulaştığını (II. öncül); ancak bu isteğinin Memlûklar tarafından reddedilmesi Memlûkların iç işlerine karışılmasından rahatsızlık duyduğunu (III. öncül) gösterir. Yine yönlendirme bölümündeki bilgilere baktığımızda Osmanlı Devleti ile Memlûklar arasında bir diplomatik kriz yaşandığını görmekteyiz ancak diplomatik girişimlerin son bulduğu (I. öncül) bilgisine ulaşamayız.

Cevap: E

2. **Osmanlı Devleti'ne ait aşağıdaki gelişmelerden hangisi gaza ve cihat politikası çerçevesinde değerlendirilemez?**

A) Mohaç Meydan Muharebesi

B) Haçova Savaşı

C) Otlukbeli Savaşı

D) Kırım'ın Fethi

E) İstanbul'un Fethi

Çözüm:

Gaza ve cihat politikası çerçevesinde Osmanlı Devleti Müslüman olmayan devletlere karşı mücadele etmiştir. Mohaç Meydan Savaşı'nda Macarlarla Haçova Savaşı'nda Avusturya ile Kırım'ın Fethi'nde Cenevizlerle İstanbul Fethi'nde Bizans'la mücadele edilmiştir. Bu mücadeleler gaza ve cihat politikasına uygundur. Ancak Otlukbeli Savaşı'nda Müslüman Akkoyunlu Devleti ile mücadele edilmesi gaza ve cihat politikası çerçevesinde değerlendirilemez.

Cevap: C

3. Selman Reis'in 1525 Tarihli Raporu

Osmanlı kaptanı Selman Reis, Coğrafi Keşiflerin Osmanlıların çıkarına uymadığı için Kızıldeniz'in Osmanlı denetimine alınmasını istiyordu. Her yıl Aden Limanı'na uğrayan gemilerden 200 bin altın dolayında gelir sağlandığını belirten Selman Reis, baharat ticaretinin Portekiz denetimine geçtiğini kaygıyla anlatıyordu. Portekizlilerin Kızıldeniz trafiğini kontrol altına alma girişimlerinin boşa çıkartılmasını öneriyordu.

Selman Reis'in bu raporuna göre;

I. önemli bir ticaret durağı olan Aden Limanı'nın Mısır'a ait olduğu,

II. Coğrafi Keşiflerin ekonomik dengeleri değiştirdiği,

III. Kızıldeniz'in, Baharat Yolu güzergâhında kritik öneme sahip olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Yönlendirme bölümündeki *"Coğrafi Keşiflerin Osmanlıların çıkarına uymadığı için Kızıldeniz'in Osmanlı denetimine alınmasını istiyordu." "Selman Reis, baharat ticaretinin Portekiz denetimine geçtiğini kaygıyla anlatıyordu."* ifadeleri II. öncüle; *"Selman Reis, baharat ticaretinin Portekiz denetimine geçtiğini kaygıyla anlatıyordu. Portekizlilerin Kızıldeniz trafiğini kontrol altına alma girişimlerinin boşa çıkartılmasını öneriyordu."* ifadesi III. öncüle ulaşmamızı sağlar. Yine yönlendirme bölümündeki bilgiler Aden Limanı'nın önemli bir ticaret durağı olduğunu gösterir anacak bu limanın Mısır'a ait olduğunu gösteren herhangi bir bilgi yoktur.

Cevap: D

4. **Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'un Fethi'nden sonra gerçekleştirdiği;**

- Amasra'yı Cenevizlilerden alması,
- Sinop'u İsfendiyaroğullarından alması,
- Trabzon'u alarak Komnenos Hanedanın egemenliğine son vermesi

gibi faaliyetleri ile,

I. Bizans'ı diriltme umutlarına kesin olarak son verme,
II. Anadolu'da siyasi birliği sağlama,
III. İpek Yolu'nun Karadeniz güzergahını ele geçirme

politikalarından hangileri arasında ilişki kurulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Yönlendirme metninde verilenlerle öncüllerin karşılaştırılması:

- *Amasra'yı Cenevizlilerden alması*: Anadolu'da, Batı Karadeniz Bölgesi'nde ve İpek Yolu üzerinde Osmanlı hakimiyeti güçlenir. Cenevizlerin Karadeniz hakimiyeti zayıflar. *(Bu durum II. ve III. öncüldeki yargıları doğrular.)*
- *Sinop'u İsfendiyaroğullarından alması*: İsfendiyaroğulları (Candaroğulları) Beyliği ortadan kaldırılır. Anadolu'da, Orta Karadeniz Bölgesi'nde ve İpek Yolu üzerinde Osmanlı hakimiyeti güçlenir. *(Bu durum II. ve III. öncüldeki yargıları doğrular.)*
- *Trabzon'u alarak Komnenos Hanedanın egemenliğine son vermesi*: Komnenos Hanedanının yönettiği Trabzon Rum Devleti ortadan kaldırılır. Eski Bizans hanedanı Komnenoslara son verilmesiyle Bizans'ı diriltme umutları tamamen sona erer. Karadeniz'in güney kıyıları tamamen Osmanlı hakimiyetine alınır. Anadolu'da, Doğu Karadeniz Bölgesi'nde ve İpek Yolu üzerinde Osmanlı hakimiyeti güçlenir. *(Bu durum I., II. ve III. öncüldeki yargıları doğrular.)*

Cevap: E

NOT: Fatih Sultan Mehmet, Bizans'ı diriltme umutlarını tamamen sonlandırmak için eski Bizans hanedanlarının iktidarda olduğu *Mora Despotluğu'nu 1460'ta, Trabzon Rum Devleti'ni 1461'de ortadan kaldırmıştır.*

5. Osmanlılar XVI. yüzyıldan itibaren Almanya ile mücadele eden Fransa'ya, İspanya ile mücadele hâlinde olan İngiltere'ye, Doğu Akdeniz'de İngiliz bayrağı altında ticaret yapan ve İspanya ile mücadele eden Hollanda'ya kapitülasyon vermiştir.

Osmanlı Devleti'nin bu siyasetine bağlı olarak;

I. Avrupa'daki siyasi duruma göre ittifak siyasetinde değişikliğe gidilmiştir.
II. Farklı zamanlarda birden çok devlete imtiyaz verilmiştir.
III. Kapitülasyon siyasetinin temelini ticari beklentiler oluşturmuştur.

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, ve III

Çözüm:

Yönlendirme metninde geçen *"Osmanlılar XVI. yüzyıldan itibaren süreç içerisinde Almanya ile mücadele eden Fransa'ya, İspanya ile mücadele hâlinde olan İngiltere'ye, Doğu Akdeniz'de İngiliz bayrağı altında ticaret yapan ve İspanya ile mücadele eden Hollanda'ya kapitülasyon vermiştir."* ifadesi I. ve II. öncüllerdeki yargıları doğrular.

Metinde geçen *"…Almanya ile mücadele eden Fransa'ya, İspanya ile mücadele hâlinde olan İngiltere'ye, …İspanya ile mücadele eden Hollandalılara kapitülasyon verilmesi"* ifadesi Osmanlıların kapitülasyon politikasının Avrupalı rakiplerine karşı yine Avrupalı müttefik edinme esasına dayandığını dolayısıyla daha çok siyasi hedeflere yönelik olduğunu gösterir. *(Bu durum III. öncüldeki yargıyı doğrulamaz.)*

Cevap: D

6. **Osmanlı Devleti'nde yaşanan;**

I. Kırım'ın Fethi,
II. Preveze Deniz Savaşı,
III. Cerbe Deniz Savaşı

gelişmelerinden hangileri Karadeniz politikası ile ilgilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Kırım'ın Fethi, Karadeniz politikası ile ilgiliyken; Preveze ve Cerbe Deniz Savaşları Akdeniz politikasıyla ilgilidir.

Cevap: A

7. Osmanlı Devleti'nin Avusturya ile mücadelesi sırasında Doğu'da Anadolu'yu tehdit edecek gelişmeler belirmiştir. Anadolu'da ekonomik ve sosyal nedenlerle huzursuz hâle gelen zümreler, Safevilerin etkisiyle isyan etmeye başlamıştır. Safevi Hükümdarı Tahmasb, Şarlken ve Ferdinand'a elçiler göndererek Osmanlılar aleyhinde ittifak girişiminde bulunmuştur.

Bu bilgilere göre;

I. Osmanlı Devleti'nin gücü ve varlığı Safevileri rahatsız etmiştir.

II. Önceki dönemlerde Anadolu'da görülen sosyoekonomik ve dinî sorunlar köklü bir çözüme kavuşturulamamıştır.

III. Safeviler, barış esasına dayalı yoğun diplomatik çalışmalarda bulunmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Safevilerin Osmanlı'ya karşı Avrupalı devletlerle ittifak kurması ve ayrıca Doğu Anadolu'da karışıklık çıkarması Osmanlı Devleti'nden rahatsızlık duyduklarını (I. öncüle ulaşılır) aynı zamanda barış yanlısı olmadıklarını (III. öncüle ulaşılamaz) gösterir. Ayrıca Doğu Anadolu'daki halkın ekonomik ve sosyal gerekçelerle Safevi desteğini de alarak isyana kalkışması buradaki sorunların köklü bir şekilde çözülmediğini (III. öncüle ulaşılır) gösterir.

Cevap: C

8. **Fatih Dönemi'nde Osmanlı hâkimiyetine alınan;**

I. Sinop,

II. Amasra,

III. Trabzon

bölgelerinden hangileri hem Karadeniz'i Türk gölü haline getirmeye hem de Anadolu Türk siyasi birliğini sağlamaya yöneliktir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

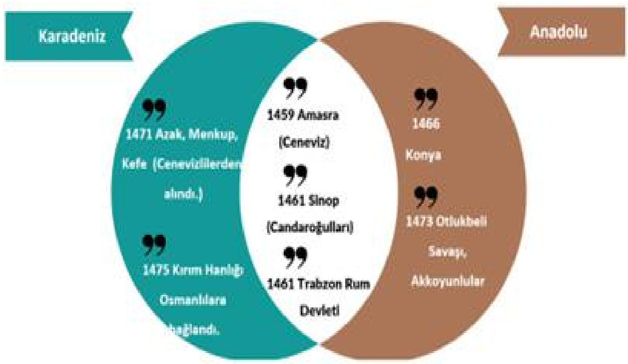
Çözüm:

Soruda hem Karadeniz'i Türk gölü haline getirme hem de Anadolu Türk siyasi birliğini sağlama amaçları sorulduğu için alınan bölgelerin hem Karadeniz'de kıyısı olması hem de Anadolu'da Türklerin hakimiyetinde olması gerekir.

Anadolu'nun Orta Karadeniz kıyı şeridinde yer alan Sinop, Türk beyliklerinden Candaroğullarından alınmıştır. (I. öncülü doğrular.)

Anadolu'nun Batı Karadeniz kıyı şeridinde yer alan Amasra, İtalyan devletlerden Cenevizlerden alınmıştır. (II. öncülü doğrulamaz.)

Anadolu'nun Doğu Karadeniz kıyı şeridinde yer alan Trabzon, Komnenos Hakimiyetindeki Rumlardan alınmıştır. (III. öncülü doğrulamaz.)

Cevap: A

9. Fatih Sultan Mehmet, Venediklilere birtakım gümrük kolaylıkları sağladı ve Venedikli tüccarın karşılaşabileceği sorunların çözümüne yardımcı olması için İstanbul'da balyos (elçi) bulundurma hakkı tanıdı. Galata bölgesinde kolonisi bulunan Cenevizlilere bir amanname vererek vergi şartıyla Ceneviz ahalisinin bölgede kalmasına imkân tanıdı.

Fatih'in bu siyaseti;

I. Latin devletleriyle ticari ilişkileri geliştirme,

II. ülkedeki üretim faaliyetlerini artırma,

III. Venedik ve Cenevizlilerin donanma gücünden faydalanma

durumlarından hangileriyle doğrudan ilgilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

Çözüm:

Fatih Dönemi'nde İtalya Yarımadası'nda bulunan Latin devletlerden Venedik ve Cenevizlilere bazı imtiyazlar verilerek ticari ilişkiler geliştirilmeye çalışılmıştır. (I. öncülü doğrular.) Bu devletlere ticari ve siyasi imtiyazların verilmesinin ülkedeki üretim faaliyetleri artırma ve bu ülkelerin donanma gücünden (savaş gemilerinden) faydalanmayla doğrudan bir ilgi kurulamaz. (II. ve III. öncüllere ulaşılamaz.)

Cevap: A

10. Fatih Sultan Mehmet, Cenevizlilerden İmroz, Taşoz, Limni ve Bozcaada'yı; Venediklilerden Midilli ve Eğriboz adalarını aldı. Osmanlı hakimiyetine kattığı yerler arasında Amasra, Sinop, Trabzon ve Kırım da vardı.

Bu gelişmeler;

I. Ege'de hakimiyet kurmak için Venedik ve Ceneviz ittifakına karşı mücadele edildiği,

II. Karadeniz'in Osmanlı hakimiyetine alındığı,

III. Osmanlı donanmasının Akdeniz'de en önemli güç haline geldiği

durumlarından hangilerine kanıt oluşturur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

Çözüm:

Yönlendirme metninde geçen *"Fatih Sultan Mehmet, Cenevizlilerden İmroz, Taşoz, Limni ve Bozcaada'yı, Venediklilerden Midilli ve Eğriboz adalarını aldı."* ifadesi Osmanlıların Ege Denizi'nde hakimiyet kurmak için Venedik ve Ceneviz kuvvetleriyle mücadele edildiğine kanıt oluşturur ancak Venedik ve Cenevizlerin Osmanlı aleyhine ittifak kurduğuna kanıt oluşturmaz. *(Bu durum I. öncüldeki yargıyı doğrulamaz.)*
Yönlendirme metinde geçen *"Osmanlı hakimiyetine kattığı yerler arasında Amasra, Sinop, Trabzon ve Kırım da vardı."* ifadesi, Karadeniz'in Osmanlı hakimiyetine alındığı yargısını doğrular. *(Bu durum II. öncüldeki yargıyı doğrular.)*
Osmanlıların Akdeniz'de en önemli güç haline gelmesi Kanuni Devri'nde Haçlı güçlerine karşı kazanılan Preveze Deniz Savaşı'nın sonucudur. (Bu durum III. öncüldeki yargıyı doğrulamaz.)

Cevap: B

11. Coğrafi Keşiflerin sonucunda Hindistan'a, Amerika'ya ulaşan yeni ticaret yolları bulunmuş ve Batı Avrupa'da yeni ticaret merkezleri ortaya çıkmıştır. Keşifler Avrupa ülkelerinin Türklere bağımlı olmaksızın ticaret yapabilmelerine, yeni ürünlerle insan kaynaklarını Avrupa'ya taşıyabilmelerine ve sömürgelerde büyük çiftlik tarzı üretim ile zenginliklerini arttırmalarına neden olmuştur. Avrupa artık ihtiyaç duyduğu pek çok ürünü hiçbir vergi ödemeden keşfedilen topraklardan temin eder hale gelmiştir.

Metinde Coğrafi Keşiflerin Osmanlı Devleti'ne olan etkilerinden hangisine dair bir kanıta yer verilmemiştir?

A) Akdeniz ticaretinin eski önemini yitirmesi

B) Gümrük gelirlerinin azalması

C) Ticaret yollarına eski canlılığını kazandırmak için kapitülasyonlara başvurulması

D) Osmanlı coğrafyasının stratejik öneminin azalması

E) Avrupalıların Uzakdoğu ürünlerine ulaşmada Osmanlılara olan bağımlılığının son bulması

Çözüm:

Yönlendirme metninde geçen *"Coğrafi Keşiflerin sonucunda Hindistan'a, Amerika'ya ulaşan yeni ticaret yolları bulunmuş ve Batı Avrupa'da yeni ticaret merkezleri ortaya çıkmıştır. Keşifler Avrupa'nın Türklere bağımlı olmaksızın ticaret yapabilmelerine, yeni ürünlerle insan kaynaklarını Avrupa'ya taşıyabilmelerine …"* ifadesi A, B, D ve E seçeneklerine kanıt oluşturur.

Metinde Osmanlıların Coğrafi Keşiflere karşı aldığı önlemlere dolayısıyla Avrupalı devletlere kapitülasyon verilmesine kanıt oluşturacak bir bilgi paylaşılmamıştır. *(Bu durum C seçeneğindeki yargıyı doğrulamaz.)*

Cevap: C

1. İstanbul'un Fethi ile stratejik ve ekonomik bir öneme sahip olan İpek Yolu'nun büyük bir bölümünün kontrolünün Osmanlı Devleti'ne geçmesi, Avrupalıları yeni arayışlara itti. Bu durum Coğrafi Keşiflerin nedenlerinden birini oluşturdu. Büyük toplarla en güçlü surların bile yıkılabileceğinin görülmesi Avrupa'da derebeyliklerin yıkılmasına zemin hazırladı. Diğer yandan İtalya'ya giden bazı bilim insanları orada eski Yunan ve Roma eserlerini inceleyerek Rönesans'ın başlamasına katkıda bulundu. İstanbul'un Fethi, aynı zamanda Orta Çağ'ın sonu, Yeni Çağ'ın başlangıcı oldu.

Buna göre İstanbul'un Fethi'nin Dünya tarihi açısından sonuçları değerlendirildiğinde, fethin;

I. dinî,

II. siyasi,

III. iktisadi,

IV. evrensel,

V. kültürel

alanlarından hangisi üzerinde etkisi olduğuna dair bir sonuca <u>varılamaz</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Balkanların fethini tamamlayan Fatih Sultan Mehmet, ele geçirdiği bölgelerdeki yerel beylerin bir kısmını emekli etmiş bir kısmını da uzak yerlere yönetici olarak atamıştır.

Fatih'in bu siyaseti;

I. merkeziyetçi,

II. sosyal,

III. teokratik

devlet anlayışlarından hangilerine uygun düşer?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

3. Kanuni 1538'de ordusuyla birlikte Boğdan seferindeyken aynı dönemde Barbaros Hayrettin Paşa komutasındaki Akdeniz filosu Preveze'de Haçlılarla Hadım Süleyman Paşa komutasındaki donanma ise Hint Okyanusu'nda Portekiz'le mücadele halindeydi.

Bu durum Osmanlı Devleti'nin;

I. Hint Okyanusu'nda egemenlik kurduğu,

II. aynı anda hem kara hem deniz seferi düzenleyebildiği,

III. bir dünya gücü olduğu

ifadelerinden hangisini gösterir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve III E) II ve III

4.

II. Mehmet Dönemi'ne (1451-1481) ait haritaya göre aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Anadolu Türk beyliklerinin tamamı Osmanlı hakimiyetini benimsememiştir.

B) Osmanlı Devleti doğuda Akkoyunlularla rakiptir.

C) Osmanlı sınırları batıda Orta Avrupa kapılarına dayanmıştır.

D) II. Mehmet, Karadeniz'i Türk gölü haline getirmeye çalışmıştır.

E) Kıbrıs Osmanlı hakimiyetine alınmıştır.

5. Yavuz Sultan Selim Doğu Siyaseti kapsamında başlangıçta Şii-Safevi tehlikesini bertaraf etmek ve İran'dan Anadolu'ya geçen yolları kontrol altına almak, Dulkadiroğullarının hakimiyetine son vermek ve nihayet Suriye-Filistin-Hicaz-Mısır hattını ele geçirerek Kızıldeniz'e ulaşmak istemiştir.

Buna göre Yavuz Sultan Selim'in Doğu siyasetiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Doğu Anadolu'ya yönelik tehditleri önlemeyi öncelikli görmüştür.

B) Yakındoğu'da hakimiyet kurmak istemiştir.

C) Uzakdoğu'dan gelen ticaret yollarını kontrol altına almak istemiştir.

D) Hedeflerine ulaşmak için yalnızca iki devletle mücadele etmiştir.

E) Kutsal bölgelerin Osmanlı hakimiyetine alınmasını planlanmıştır.

6. Osmanlı Devleti'nin Hristiyan ülkelerle yaptığı kapitülasyon antlaşmalarıyla, bu ülkelere;

- Ticaret serbestliği ve gümrük imtiyazı,
- İstanbul'da elçi bulundurma hakkı,
- Kendi vatandaşlarının davaları için Osmanlı sınırlarında mahkeme kurma hakkı

gibi imtiyazlar tanıması;

I. askerî,
II. adli,
III. siyasi,
IV. iktisadi,
V. diplomasi

alanlarından hangisine ayrıcalık verildiği söylenemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Almanya Seferi sonunda yapılan İstanbul Antlaşması'nda (1533) Avusturya Arşidükü Ferdinand protokolde Osmanlı sadrazamı ile denk olmayı kabul etmiş ve Kanuni'nin Macaristan'a atadığı Jan Zapolya'yı Osmanlı vassalı olarak tanımıştır.

Ferdinand'ın bu tavrı;

I. Kanuni'nin siyasi üstünlüğünü kabul ettiğine,
II. Macaristan üzerinde hak iddiasından vazgeçtiğine,
III. Osmanlı Devleti'nin askeri gücünden çekindiğine

durumlarından hangilerine kanıt oluşturur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

8. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Safevi Seferleri;

- 1534-35 tarihlerinde düzenlenen Irakeyn Seferi sonunda Basra-Bağdat-Halep ticaret yolunun denetimi Osmanlılara geçmiş, Bağdat Beylerbeyliği kurulmuştur.
- 1548'deki Tebriz (İran) Seferi sonunda Van Beylerbeyliği kurulmuştur.
- 1553'te başlayan Nahçıvan Seferi sonunda ise Amasya Antlaşması imzalanmış; Tebriz, Erivan, Bağdat, Irak ve Doğu Anadolu Osmanlı Devleti'nde kalmıştır.

Buna göre Doğu'da hakimiyetini güçlendirmek isteyen Kanuni Sultan Süleyman'ın, bu hedefine ulaşabilmek için;

I. askeri güç kullanma,
II. diplomasiye başvurma,
III. ele geçirilen bölgeleri idari açıdan teşkilatlandırma

politikalarından hangilerine başvurduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

1. İstanbul'un Fethi sürecinde zora düşen İmparator XI. Konstantin, Osmanlı Devleti'ne karşı Katolik Kilisesi'ne birleşme teklifi yaparak papalığın siyasi ve askerî desteğini hedefledi. Ancak bu girişim İstanbul halkının ve din adamlarının tepkisini çekti. Notaras'ın "İstanbul'da Latin külahı görmektense Türk sarığı görmeyi tercih ederim." sözü bu tepkinin ne kadar sert olduğunu gösterir.

Metindeki bahsedilen bu durum aşağıdakilerden hangisine kanıt oluşturmaz?

A) Bizans Devleti içinde birlik sağlanamadığına

B) Bizanslıların kiliselerin birleşmesine karşı olduğuna

C) İmparator ile halk arasında düşünce bakımından uyumsuzluk olduğuna

D) Osmanlı Devleti'nin Katoliklerle iş birliği yaptığına

E) Bizans'ın Osmanlı Devleti'nin gücünden çekindiğine

2. Yavuz Sultan Selim'in Mısır Seferine çıkmasında;

- Baharat Yolu'nun denetimini ele geçirmek,
- Türk İslam dünyasının tek lideri olmak,
- Halifelik makamını ve kutsal yerlerin denetimini Memlûk Devleti'nden almak

gibi amaçlar etkili olmuştur.

Buna göre Yavuz Sultan Selim'in Mısır Seferi;

I. siyasi,

II. ekonomik,

III. dinî

sebeplerden hangilerine dayanmaktadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) II ve III E) I, II ve III

3. Coğrafi Keşiflerin sonunda Akdeniz limanları önemini kaybederken Atlas Okyanusu üzerindeki Avrupa limanları değer kazandı. Keşfedilen yerlerin yağmalanması sonucu Avrupa'ya bol miktarda altın ve gümüş girdi. Böylece ticaretle uğraşan burjuva sınıfı zenginleşti. Burjuvalar asillerin topraklarını satın alarak büyük servet sahibi oldular.

Bu bilgilerden hareketle Coğrafi Keşiflerin Avrupa'ya etkileri arasında aşağıdakilerden hangisinin olduğu söylenemez?

A) Venedik ve Ceneviz devletlerinin eski gücünden uzaklaşması

B) Derebeylik sisteminin zayıflaması

C) Tarımsal üretimin düşmesi

D) Hayat standartlarının yükselmesi

E) Lizbon, Bordeaux, Anvers, Roterdam gibi limanların değer kazanması

4. XVI. yüzyılda düzenlenen Hint Deniz Seferlerinin sonunda her ne kadar Portekiz Hindistan'dan çıkarılamasa da Yemen, Eritre, Sudan sahilleri ve Habeşistan'ın bir kısmı Osmanlı hâkimiyetine alındı. Böylelikle Arap Yarımadası, Kızıldeniz ve Basra Körfezi'nin denetimi Osmanlılara geçti, Kızıldeniz bir iç deniz oldu.

Hint Deniz Seferlerinin sonuçları dikkate alındığında Osmanlı Devleti'yle ilgili,

I. Gemicilikte en ileri teknolojiye sahiptir.

II. Açık denizlerde Portekiz'le başa baş mücadele edebilecek donanma gücüne sahiptir.

III. Kutsal toprakların etrafında bir güvenlik çemberi oluşturmuştur.

gibi çıkarımlardan hangileri yapılabilir?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

5. Coğrafi Keşiflerin etkilerini silmek isteyen Osmanlılar Akdeniz'i Kızıldeniz'e, Hazar'ı Karadeniz'e bağlayacak kanal projeleri tasarlamış; Avrupalı tüccarı yeniden Akdeniz'e çekebilmek için gümrük indirimine gitmiş; Portekiz'i Kızıldeniz, Basra ve Uzak Doğu'dan uzaklaştırmak için seferler düzenlemiştir.

Metinde Osmanlıların Coğrafi Keşiflere karşı aldığı önlemlerden;

I. Batılı ülkelere kapitülasyon verilmesi,
II. Süveyş ve Don-Volga projelerinin tasarlanması,
III. Hint Deniz Seferlerinin düzenlenmesi

gibi gelişmelerden hangilerine dair bilgi verilmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

6. Çaldıran Ovası'nda iki taraf karşı karşıya geldiğinde Yavuz Sultan Selim, ordusunun top arabaları, yeniçeri ve azeblerce sıkı şekilde korunan merkezinde yerini almıştır. 23 Ağustos 1514 günü yapılan savaşta Osmanlı ordusu, devreye sokulan toplar ve tüfekli yeniçeri birliklerinin etkisiyle Şah İsmail'in atlı süvarilerini dağıtmıştı.

Yalnızca bu bilgilere göre Çaldıran Muharebesi'ni Osmanlıların kazanmasında Osmanlı ordularının;

I. piyade kuvvetlerinin ateşli silahlarla donatılmış olması,
II. atlı asker sayısının Safevilere göre üstün olması,
III. yüksek ateş gücünün Safevi kalelerini ele geçirmede büyük avantaj oluşturması

özelliklerinden hangilerinin etkisinden bahsedilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

7. Yavuz Sultan Selim padişah olduğunda Anadolu'da Safevilerin Şiilik propagandaları devam ediyordu. Diğer yandan Kızıldeniz üzerinden Portekiz baskısı altında olan Memlûk Hükümdarı Kansu Gavri, Osmanlı Devleti'nin her geçen gün büyümesinden rahatsızdı. Müslümanlarca kutsal sayılan Mekke ve Medine'nin Memlûk hakimiyetinde olması, Müslümanların dinî başkanı olarak kabul edilen Abbasi halifesinin Memlûk ülkesinde oturması Memlûk Devleti'nin İslam coğrafyasındaki itibarını artırmaktaydı. Maraş çevresinde hüküm süren Dulkadiroğulları ise Osmanlı Devleti aleyhine Memlûk Devleti'yle iş birliği hâlindeydi.

Bu gelişmelerin Yavuz Sultan Selim'in;

I. Yeniçeri Ocağını ve donanmayı güçlendirmesi,
II. İran seferine çıkması,
III. Anadolu Türk siyasi birliğini sağlaması,
IV. Mısır seferine çıkması,
V. Batıdaki rakipleriyle barışçıl bir siyaset izlemesi

politikalarından hangileri üzerinde etkili olduğu söylenebilir?

A) I, II ve III
B) II, III ve V
C) I, II, III ve IV
D) II, III, IV ve V
E) I, II, III, IV ve V

8.
- Coğrafi Keşifler sonucunda ticaret yollarının yön değiştirmesi, Osmanlı ülkesinden geçen eski ticaret yollarının öneminin azalmasına sebep oldu.
- Keşfedilen bölgelerden Avrupa'ya taşınan değerli madenlerin (altın, gümüş) zamanla Osmanlı ülkesine girmesi, Osmanlı para birimi olan akçenin değer kaybetmesine sebep oldu.

Metinde verilen bilgilerle;

I. Osmanlıların İpek ve Baharat Yolu üzerinden elde ettiği gelirlerin azalması,
II. İpek Yolu üzerindeki Türk hanlıklarının zamanla Rus hâkimiyetine girmesi,
III. Osmanlı ülkesinde eşya ve mal fiyatlarında artış yaşanması

gibi durumların hangileri arasında ilişki kurulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

1. Kanuni Sultan Süleyman 1526 yılında Macar Krallığı ile yaptığı Mohaç Muharebesi'ni kazandıktan sonra Macaristan'ı doğrudan Osmanlı topraklarına katmadı. Macar halkından olan Jan Zapolya'yı Macar Kralı olarak atadı. Bu durumu kabullenmeyen Avusturya hükümdarı Ferdinand, Macar topraklarına saldırdı. Bunun üzerine Avusturya üzerine sefere çıkan Kanuni Sultan Süleyman, Macaristan'ı doğrudan Osmanlı topraklarına kattı. Budin Beylerbeyliği'ni kurarak yöneticisini merkezden atadı.

Kanuni Sultan Süleyman'ın bu yolla aşağıdaki durumlardan hangisini amaçladığı savunulamaz?

A) Avrupa'daki çıkarlarını korumak

B) Ülkenin batı sınırında güvenliği sağlamak

C) Merkezi otoriteyi güçlü tutmak

D) Devşirme kökenli devlet adamlarını merkezden uzaklaştırmak

E) Devletin gelirlerini artırmak

2. İstanbul'un alınması mevcut konumu itibarıyla Osmanlı Devleti'nin güvenliği ve geleceği için zorunluydu. Bizans'ın Osmanlı şehzadelerini ve Anadolu'da bulunan Türk beyliklerini isyana teşvik etmesi Osmanlı politikalarında gecikmelere sebep olmaktaydı.

Metinde İstanbul'un Fethi'nin gerekçelerinden hangisine değinilmemiştir?

A) Bizans'ın Osmanlı Devleti'nin iç işlerine müdahale etmesi

B) Bizans'ın Türk beylikleriyle Osmanlılar aleyhine ittifak kurması

C) Osmanlıların Anadolu ve Rumeli arasında toprak bütünlüğünü sağlamak istemesi

D) Bizans'ın askerî gücünün Osmanlı Devleti için tehdit oluşturması

E) İstanbul'un stratejik konumu

3. Fatih'in Osmanlı padişahları arasında ilmî, idari ve kültürel sahada ilk sırayı aldığı bilinmektedir. Gerçekten de O, Akşemseddin, Molla Gürânî, Molla Hüsrev gibi büyük bilginlerden dersler almış; yabancı dillere, dinî ilimlere, matematik, tıp ve edebiyata karşı özel bir ilgi göstermiş; yerli ve yabancı birçok sanatçı ve bilgini İstanbul'a getirtmiştir. Memleketin imar ve inşasında üstün bir gayret göstermiştir.

Buna göre;

I. devlet yönetiminde yabancılardan yararlanmak,

II. İstanbul'da Batı'dakine benzer okullar açmak,

III. bilim ve sanat faaliyetlerinin gelişmesine öncülük etmek

gibi durumlardan hangilerinin Fatih Sultan Mehmet'in amaçları arasında olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II

D) I ve III E) II ve III

4. II. Mehmet'in fetih için yaptığı hazırlıklar karşısında Bizans'ın yardım talebini kendi lehine değerlendirmek isteyen papa, Ayasofya'da Ortodoks ve Katolik mezheplerinin birleştirilmesi için bir ayin düzenletmiştir. Fakat İstanbul halkı, bu birleşmeye karşı çıkmış ve aleyhte gösteriler yapmıştır. Grandük Notaras "İstanbul'da Latin külahı görmektense Türk sarığı görmek evladır." diyerek halkın tepkisini ortaya koymuştur.

İstanbul'un Rum halkının Katolik ve Ortodoks birleşmesine karşı çıkmasında;

I. IV. Haçlı Seferi sırasında İstanbul'un Latinler tarafından işgal edilmesi,

II. Ortodoksluk ve Rum kimliğini bir bütün olarak görmeleri,

III. Bizans Devleti'nin gücünü yeterli görmeleri

durumlarından hangilerinin etkisinden söz edilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I ve III

5.
- Kızıldeniz ve Hicaz'ın güvenliğini sağlamak
- Baharat Yolu'nun kontrolünü sağlamak
- Akdeniz ticaretini canlandırmak
- Rusya'nın güneye inmesini engellemek

Osmanlı Devleti'nin yukarıdaki hedefleriyle;

I. Don-Volga ve Süveyş Kanalı Projeleri,
II. Hint Deniz Seferleri,
III. Batılı ülkelere kapitülasyon verilmesi

politikalarından hangileri arasında sebep-sonuç ilişkisi kurulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

6. İslam dünyasında sevinçle karşılanan fetih, "Feth-i Mübin" olarak nitelendirilmiştir. Memlûklular hariç diğer İslam şehirlerinde fethin şerefine büyük şenlikler ve gösteriler yapılmıştır. Fetih ile birlikte Osmanlı Devleti bütün İslam dünyasında iyice tanınmıştır.

Memlûk Devleti'nin İstanbul'un Fethi için kutlama yapmamasının sebebi olarak;

I. Bizans İmparatorluğu ile ittifak halinde olması,
II. Şehzade Cem'in sığınma talebini kabul etmesi,
III. Osmanlı Devleti'ni kendilerine rakip olarak görmeye başlaması

gelişmelerinden hangileri gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

7. **İstanbul'un Fethi'yle birlikte ortaya çıkan;**

I. Karadeniz ve Akdeniz arasındaki su yollarının denetiminin Osmanlıların eline geçmesi,
II. ateşli silahların öneminin anlaşılması,
III. Bizanslı bilginlerin İtalya'ya yerleşmesi ve Antikite eserlerini Latin dillerine çevirmesi

gibi gelişmelerden hangileri Avrupa'nın siyasi yapısının değişmesinde doğrudan etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III E) I, II ve III

8. Fatih'in ölümünden (1481) sonra ağabeyi II. Bayezit ile girdiği taht mücadelesini kaybeden Şehzade Cem, Memlûklulara sığınmıştır. İktidar mücadelesini bırakmak niyetinde olmayan Cem Sultan, Karaman'daki taraftarlarının ve bazı Osmanlı ümerasının da tahrikiyle tekrar Anadolu'ya geçmiştir. II. Bayezid'e karşı giriştiği bu mücadeleyi de kaybeden Şehzade Cem, bu kez Rodos Şövalyeleri'ne sığınmıştır. II. Bayezid'in Rodos'u kuşatma ihtimaline karşı Fransa'ya nakledilen Şehzade Cem, Fransa'da üç yıl kadar dolaştırdıktan sonra bir Haçlı Seferi'nde kullanılmak üzere Papa VIII. İnosan'a teslim edilmiştir (1489).

Buna göre Cem Sultan Olayı için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) İç sorun olmaktan çıkıp dış soruna dönüşmüştür.
B) Avrupa ülkeleri arasında rekabete sebep olmuştur.
C) Memlukler Osmanlının bu sorunundan faydalanmak istemiştir.
D) Şehzade Cem, bazı Osmanlı yöneticilerinden destek görmüştür.
E) Avrupalı devletler bu sorunu siyasi koz olarak kullanmak istemiştir.

9. **Osmanlı Devleti'nde;**

- II. Murat'ın Menteşeoğulları, Hamitoğulları ve Saruhanoğullarına son vermesi,
- II. Mehmet'in İsfendiyaroğulları ve Karamanoğullarına son vermesi,
- I. Selim'in Dulkadiroğullarına son vermesi

gibi gelişmelerin sonuçları arasında aşağıdakilerden hangisinin olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Osmanlıların Ege ve Karadeniz'deki deniz gücü artmıştır.
B) Anadolu'da Osmanlı hakimiyeti kesinleşmiştir.
C) Osmanlı hazinesinin gelir ve gider durumu değişmiştir.
D) Türk İslam dünyasının liderliği Osmanlılara geçmiştir.
E) Müslüman nüfusun ülke nüfusu içindeki oranı artmıştır

1. **Mısır Seferi sonucunda,**

- Halifelik Osmanlı Devleti'ne geçti.
- Kutsal emanetler İstanbul'a getirildi.
- Hicaz Bölgesi, Osmanlı topraklarına katıldı.

Bu gelişmeler neticesinde Osmanlı Devleti'nde;

I. teokratik yönetim yapısının güçlenmesi,
II. veraset sisteminin değişmesi,
III. İslam dünyasında saygınlığının artması

durumlarından hangilerinin gerçekleşmesi beklenir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

2. **II. Bayezit Dönemi'nde ilk Osmanlı Memluk savaşının çıkmasına sebep olan;**

I. Hicaz su yolları sorunu,
II. Memluk Devleti'nin Şehzade Cem'i koruması,
III. Memluklerin Dulkadiroğulları Beylerini koruması

gelişmelerinden hangileri Memluklerin Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karıştığına kanıt oluşturur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

3. **Fransa'ya verilen kapitülasyonlarda,**

- Osmanlı ülkesindeki Fransızların kendi aralarındaki davalara Fransız mahkemeleri bakacak.
- Fransızlar ile Türkler arasındaki davalarda ise Fransız tercümanlar hazır bulunacak.

hükümlerinin yer almasının aşağıdaki gelişmelerden hangisine neden olduğu söylenebilir?

A) Mahkemelerin tarafsızlığını kaybetmesi
B) Yargı bağımsızlığının ortadan kalkması
C) Konsolosluk mahkemelerinin kurulması
D) Devlette teokratik yapının güç kazanması
E) Merkezi otoritenin daha da artması

4. Osmanlılar Portekiz'in Kızıldeniz'deki tehdidine ve Hindistan'daki varlığına son vermek, Akdeniz-Baharat yolu ticaretini canlandırmak için Hint Deniz Seferlerini düzenlemiştir.

Buna göre Hint Seferlerinin düzenlenmesinde;

I. Hicaz'ın güvenliğini sağlamak,
II. Portekiz'e karşı Mısır Memluklerine destek olmak,
III. geleneksel ticaret yollarını yeniden canlandırmak

amaçlarından hangileri belirleyici olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

5. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Kutsal Roma Germen İmparatorluğu'nu yöneten Habsburg Hanedanı ile akrabalık bağı bulunan Macar Krallığı'na karşı Mohaç Muharebesi'nin yapılmasında; Habsburg hükümdarı Şarlken'e esir düşen Fransa Kralı'nın Kanuni'den yardım istemesi, Kanuni'nin Habsburglara karşı Macaristan'ı bir üs olarak kullanmak istemesi ve Orta Avrupa'ya yerleşmek istemesi etkili olmuştur.

Yalnızca bu bilgilere dayanarak Kanuni Sultan Süleyman'ın uyguladığı siyasetle ilgili;

I. Avrupa'da Reform hareketleriyle başlayan çatışma ortamından yararlanmak istemiştir.
II. Macaristan üzerinden Habsburglara baskı kurarak Fransa kralını esaretten kurtarmak istemiştir.
III. Fransa'nın Habsburg hâkimiyetine girmesini çıkarlarına aykırı görmüştür.

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

A) YalnızI B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

6. Osmanlı Devleti'nin, zamanla İpek ve Baharat yollarının denetimini ele geçirmesi ve her geçen gün Akdeniz'deki hâkimiyetini genişletmesi, Doğu'nun zenginliğine ulaşmak isteyen Avrupalı devletleri yeni ticaret yolları aramaya sevk etti. Bunun dışında pusulanın geliştirilmesi ve okyanus akıntılarına dayanıklı gemilerin yapılması, İspanya ve Portekiz krallarının kaşifleri desteklemesi, Hristiyanlığı yayma düşüncesi gibi gelişmelerin de bu süreci hızlandırdığı söylenebilir.

Metinde geçen açıklamalar bir bütün olarak değerlendirildiğinde, metnin aşağıdaki sorulardan hangisine cevap niteliği taşıdığı söylenebilir?

A) Coğrafi Keşiflerin Osmanlı Devleti'ne etkileri nelerdir?

B) Coğrafi Keşifleri başlatan ülkeler hangileridir?

C) Osmanlı Devleti'nin Coğrafi Keşiflerin başlamasındaki rolü nedir?

D) Teknik gelişmelerin Coğrafi Keşiflerin başlamasında nasıl bir etkisi vardır?

E) Coğrafi Keşiflerin nedenleri nelerdir?

7. Kanuni Sultan Süleyman saltanatının ilk yıllarında Safevilerle iyi geçinme siyaseti izlemiş, babası Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde İranlı tüccarlara uygulanan ambargoyu kaldırmıştır. Buna rağmen Osmanlı Safevi ilişkileri bozulmuş, askerî mücadeleler 1555 tarihinde imzalanan Amasya Antlaşması'na kadar sürmüştür.

Kanuni Devri'nde Safevi savaşlarının tekrar başlamasında;

I. Şah Tahmasb Dönemi'nde Şii propagandalara yeniden işlerlik kazandırılması,

II. Safevilerin Anadolu beylikleriyle Osmanlılara karşı ittifak kurması,

III. Safevilerin Osmanlı aleyhine Avusturya ve Venedik ile iş birliği geliştirmesi

durumlarından hangilerinin etkisinden söz <u>edilemez</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

8. Kapitülasyon, Hristiyan devletlere dostluk ve sadakat sözü vermeleri şartıyla Osmanlı ülkesinde ticari faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla verilen imtiyazlardır. Padişahların haleflerince yenilenmesi şartı ile verdiği kapitülasyonlardan beklentileri; Osmanlı topraklarından transit geçen ve ülkeden ihraç edilen mallardan vergi alarak hazineye gelir sağlamak, kendi emniyet ve çıkarlarını koruma gayesiyle müttefik edinmek ve böylece Haçlı birliğini parçalamaktır.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin kapitülasyon siyaseti için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) İki tarafın eşitliğine dayalı yapılan antlaşmalar şeklinde verilmiştir.

B) Sonraki padişahlara değişiklik yapma hakkı tanınmıştır.

C) Avrupa'da Osmanlı aleyhine oluşan yapıları bölmeyi amaçlamıştır.

D) Verilmesinde ekonomik beklentilerin yanı sıra siyasi beklentiler de etkili olmuştur.

E) Yabancılara gümrük kolaylığı sağlanmıştır

9. Alman hükümdarı Şarlken ile Fransa Kralı I. François arasında Kutsal Roma Germen İmparatorluğu tahtı için yaşanan rekabet nedeniyle Avrupa'nın bölünmüş olması, babası Yavuz'un Safevi tehlikesini bir süreliğine de olsa çözmüş olması ve kendisine dolu bir hazine ile güçlü bir donanma bırakması babasının tek varisi olarak tahta çıkan Kanuni'yi saltanatının ilk yıllarından itibaren aktif bir fetih politikası izlemeye itmiştir. Genç padişah, Fatih'in alamadığı Belgrad'ı 1521'de, Rodos'u ise 1522'de fethetmiştir.

Buna göre Kanuni Devri için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Orta Avrupa ve Akdeniz'e açılma siyaseti takip etmiştir.

B) Fetihlerinde donanmadan da faydalanmıştır.

C) Saltanatının ilk yıllarında fetih yönü batı olmuştur.

D) İçte yaşanan sıkıntıları aktif bir fetih siyaseti izleyerek çözmek istemiştir.

E) Fetihlerini doğru zaman stratejisine göre planlanmıştır.

1. Osmanlı Devleti'nde Orhan Bey Dönemi'nde "Ülke hanedanın ortak malıdır" anlayışı, I. Murat Dönemi'nde "Ülke padişah ve oğullarının malıdır" anlayışı, Fatih Dönemi'nde "Ülke padişahın malıdır" anlayışı hâkim olmuştur.

Bu bilgilere göre Osmanlı Devleti için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Meşruti monarşiye doğru bir yönelimin olduğu

B) İmparatorluk karakterinin yerleştiği

C) Zamanla teokratik anlayışın benimsendiği

D) Divan-ı Hümayunun öneminin arttığı

E) Merkezi otoritenin aşamalı olarak güçlendirildiği

Çözüm:

Meşruti monarşiye doğru bir yönelim (A seçeneği)1876'da Kanun-i Esasi'nin ilanıyla başlamıştır. İmparatorluk karakterinin yerleşmesi (B seçeneği) İstanbul'un Fethi ve devamındaki süreçte olmuştur. Teokratik anlayış (C seçeneği) İslam hukukunun uygulanması ve halifeliğin Osmanlı Devleti'ne geçmesi ile ilgilidir. Divan-ı Hümayun'un öneminin artması (D seçeneği) sınırların genişlemesi ve devlet işlerinin artmasıyla ilgilidir. Yönlendirme bölümünde verilen bilgiler padişahın süreç içerisinde hanedan içindeki rakiplerinin azaltıldığını ve otoritesinin güçlendirildiğini gösterir. Bu durum merkezi otoriteye katkı sunar.

Cevap: E

2. Osmanlı Devleti'nde padişahın tahta çıkışı sırasında yapılan cülus törenleri, bayramlaşma törenleri burada yapılırdı. Halk, Müslüman olsun gayrımüslim olsun sorunlarını çözmek için Topkapı Sarayı'na gelirdi. Çeşitli ülkelerden gelen elçiler de burada kabul edilirdi. Bu yüzden Topkapı Sarayı etrafında birçok cami, han, çarşı, medrese, tercüme büroları, park, bahçe gibi tesisler inşa edildi ve şehir kültürü bu bölgede hızla gelişti.

Topkapı Sarayı ile ilgili bilgilerin verildiği bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

A) Şehir kültürü neden saray çevresinde daha çok gelişmiştir?

B) Topkapı Sarayı'nda hukuksal işlemler yapılmış mıdır?

C) Topkapı Sarayı'nda hangi faaliyetler yapılırdı?

D) Cülus törenleri ne zaman ve nerede yapılırdı?

E) Yabancı devlet elçilerinin Topkapı Sarayı'nda kabul edilmesinin sebebi nedir?

Çözüm:

Yönlendirme bölümündeki "*Topkapı Sarayı etrafında birçok cami, han, çarşı, medrese, tercüme büroları, park, bahçe gibi tesisler inşa edildi ve şehir kültürü bu bölgede hızla gelişti."* ifade A seçeneğindeki soruya, *"Halk, Müslüman olsun gayrimüslim olsun sorunlarını çözmek için Topkapı Sarayı'na gelirdi."* ifade B seçeneğindeki soruya, *"Osmanlı Devleti'nde padişahın tahta çıkışında yapılan cülus törenleri, bayramlaşma törenleri burada yapılırdı." "Çeşitli ülkelerden gelen elçiler de burada kabul edilirdi."* ifadeleri C seçeneğindeki soruya, "*Osmanlı Devleti'nde padişahın tahta çıkışında yapılan cülus törenleri, bayramlaşma törenleri burada yapılırdı."* ifadesi D seçeneğindeki soruya cevap olarak gösterilebilir.

Yabancı devlet elçilerinin Topkapı Sarayı'nda kabul edildiği bilgisi yönlendirme bölümünde mevcutken neden Topkapı Sarayı'nın tercih edildiği bilgisi mevcut değildir.

Cevap: E

3. Osmanlı Devleti'nde askerî (yöneten) sınıfta yer alan;

I. Sadrazam,

II. Kaptan-ı Derya,

III. Vezir

gibi yöneticilerden hangileri divan üyelerindendir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve III E) I, II ve III

Çözüm:

I. Vezir-i azam: Divân-ı Hümâyun, merkez teşkilatının en önemli kurumu olup Orhan Bey zamanında kuruldu. Devlet kurulu anlamına gelen Divân-ı Hümâyun'da siyaset, hukuk, sosyal, ordu, ekonomi ile ilgili her türlü konu görüşülüp tartışılır ve padişahın onayı ile karara bağlanırdı. Fatih Sultan Mehmet'in Divan- Hümayun başkanlığını Vezir-i âzam'a devretmesiyle ağırlığı artmıştır Padişahın mutlak vekili olan Veziri-i katıldığı seferlerde Serdar- ı Ekrem ünvanı alırdı.

II. Kaptan-ı Derya: Donanma-yı Hümayun'un ve Tersane-i Amire'nin en büyük amiriydi. Denizcilikle bütün atamaları yapma, hüküm yazma ve tuğra çekme yetkisi vardı.

III. Vezirler: Veziri-i azam'a yardımcı olma, seferlerde Serdar- ı Ekrem ünvanı alan Vezir-i azam ile beraber sefere gitme ve divan toplantılarına katılma vezirlerin başlıca görevleri arasındadır.

Cevap E

4. Osmanlı Devleti'nde zamanla önemi artan ve Divan-ı Hümayun toplantılarına alınan yöneticiler arasında;

I. Kaptan-ı Derya,

II. Kadı,

III. Reisülküttap

gibi devlet adamlarından hangileri yoktur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I ve III

Çözüm:

I. Kaptan-ı Derya: Donanma-yı Hümayun'un ve Tersane-i Amire'nin en büyük amiriydi. Denizcilikle bütün atamaları yapma, hüküm yazma ve tuğra çekme yetkisi vardı.

II. Kadı: Osmanlı İmparatorluğu'nda, Tanzimat dönemine değin her türlü davaya, Tanzimat'la Cumhuriyet'in ilk yıllarına değin geçen sürede yalnızca evlenme, boşanma, nafaka ve miras davalarına bakan mahkemelerin başkanlarına verilen addır.

III. Reisülküttap: Osmanlı döneminde, XVII. yüzyıla değin padişah divanında, divan yazmanlarının başı olan görevlidir. Tanzimat'tan önceki dönemde Osmanlı İmparatorluğu'nun dışişleri bakanıdır**.**

Cevap B

5. Osmanlı Devleti'ne ait,

I. Ferman,

II. Kanunname,

III. Adaletname

belgelerden hangileri padişahın yasama gücünü gösterir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

I. Ferman: Osmanlı döneminde, padişahın yazılı buyruğudur

II. Kanunname: Kanunname, Osmanlı zamanında genel olarak belirli bir konuya dair hukuki maddeleri ortaya koyan padişah hükmünü ifade eder.

III. Adaletname: Adaletnâme, Osmanlı padişahlarının tahta çıktıklarında yayımladıkları bir tür genelgedir. Adaletnâmelerde kanunlara uyulması ve hiç kimsenin herhangi bir haksızlığa uğratılmaması gibi konular kaleme alınırdı.

Cevap E

6. Topkapı Sarayı'nın bünyesinde bulunan yapılar arasında;

I. kasır,

II. cami,

III. kütüphane

gibi birimlerden hangileri yer almaktadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

I. **Kasır**: Kasır, hükümdarlar için şehir dışında yaptırılmış küçük saray veya köşktür. Ayrıca Anadolu beyliklerinin ve valilerinin, tehlikelere karşı savunma tedbirlerine sahip olan binalarına da kasır denirdi. Bu tip kasırlar, şehirlerin yüksek yerlerinde yapılan hisarların içerisinde, iç kaleler özelliğindedir.

II. **Cami**: Cami, İslam dininin ibadet mekanıdır. Genellikle minaresiz küçük camilere veya bazı kurum ve kuruluşlarda ibadet için ayrılmış ufak mekanlara ise mescit denir.

III. **Kütüphane**: Kitaplık

Bu üç yapı da sarayın bünyesinde bulunmaktadır.

Cevap E

7. Aşağıdakilerden hangisi yöneticilerin mal ve sermaye birikimine sahip olmasının padişah tarafından tehdit olarak algılandığına doğrudan kanıt oluşturur?

A) Has

B) Müsadere

C) Kanunname

D) Ferman

E) İltizam

Çözüm:

A) Has: Has, Osmanlı İmparatorluğu'nda geliri 100 bin akçeden fazla dirliklerdir. Padişaha, hanedan üyelerine, veziriazama, beylerbeyine, sancak beyleri ve üst düzey devlet görevlilerine verilirdi.

B) Müsadere: Müsâdere: Arapça bir kelime olup lügatlerde, yasak edilen bir şeyin kanun gereği elden alınması, resmen zapt edilmesi; suçlu görülen bir kimsenin malının hükümetçe padişah adına zapt edilmesi anlamına gelmektedir.

C) Kanunname: Kanunname, Osmanlı zamanında genel olarak belirli bir konuya dair hukuki maddeleri ortaya koyan padişah hükmünü ifade eder

D) Ferman: Osmanlı döneminde, padişahın yazılı buyruğudur.

E**) İltizam**: İltizam, Osmanlı devlet gelirlerinin bir bölümünün belli bir bedel karşılığında devlet tarafından kişilere devredilerek toplanması yöntemi. Vergiyi toplamayı üstlenen kişiye "mültezim" denirdi.

Cevap B

8. Savaş kararının tartışıldığı bir divan toplantısında askerin durumuyla ilgili;

I. Yeniçeri Ağası,

II. Reisülküttap,

III. Kaptan-ı Derya

gibi divan üyelerinden hangilerinin görüşüne başvurulmaktaydı?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve III E) I, II ve III

Çözüm:

I. Yeniçeri Ağası: Yeniçeri ağası, Yeniçeri Ocağı ile Acemi Ocağı işlerinden sorumludur. Sadrazamdan sonra gelen yeniçeri ağasının hem sivil hem de askeri görevleri vardır. Esnafı denetlemesi de onun görevlerindendi. Başkentin güvenliği ile sarayın koruması da görevleri arasındadır. Aynı zamanda Divan-ı Hümayun üyesidir. Yeniçeri ağaları arasında vezirlik verilenler de vardır ve bunlar Ağa Paşa diye anılmıştır. Seyfiye sınıfındandır.

II. **Reisülküttap**: Osmanlı döneminde, XVII. yüzyıla değin padişah divanında, divan yazmanlarının başı olan görevlidir. Tanzimat'tan önceki dönemde Osmanlı İmparatorluğu'nun dışişleri bakanıdır. Seyfiye sınıfından olmadığı için askeri görüşmelere katılmamıştır.

III. **Kaptan-ı Derya**: Donanma-yı Hümayun'un ve Tersane-i Amire'nin en büyük amiriydi. Denizcilikle bütün atamaları yapma, hüküm yazma ve tuğra çekme yetkisi vardı. Seyfiye sınıfındandır.

Cevap D

1. Topkapı Sarayı uzaktan seyredildiğinde; eski devir ve günümüz saray modellerinden ziyade, sanki bir mektep ve medreseyi canlandırmaktadır. Burası âdeta saray değil, müstakil bir dünyadır. Bâb-ı Hümayun'dan Bâbü's-Selam'a kadar uzanan dış avlu, her türlü faaliyetin merkezidir. Şikâyeti olanların ve adalet aramaya gelenlerin müracaatlarını sunacakları Deavi Kasrı burada bulunmaktaydı. Hastanesi, fırınları, sarnıç ve su kuyuları, sim sakalar, hasırcıları odun ambarı, ocakları ve darphanesi ile bu avlu her gün hummalı bir faaliyetin ve renkli bir hayatın merkezî konumundaydı.

Buna göre Topkapı Sarayı için;

I. Kendine has bir tarzı vardır.
II. Farklı işlevleri olan yapıları barındırır.
III. Tüm ihtiyaçlarını karşılayacak üretim alanlarına sahiptir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

2. Osmanlı Devleti'nde bazı devlet adamları hatta padişahlar nasihatnâme, siyasetnâme ve risaleler yazmışlar; padişahlara, devlet adamlarına, halka öğütler vermişlerdir.

Bu eserlerde padişaha yapılan nasihatlerde;

I. adaletli olma,
II. bilim insanlarına destek olma,
III. cihat ve gaza yapma

gibi öğütlerden hangilerine yer verilmiştir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

3. Osmanlı Devleti'nin fethettiği Bizans ve Balkan topraklarında uyguladığı istimalet (hoşgörü) politikasının başarılı olmasında;

I. önceki yöneticilerin bölge halkına baskı yapması,
II. vergilerin ürün üzerinden alınması,
III. Batı yönünde fetihlere ağırlık verilmesi

durumlarından hangilerinin kolaylaştırıcı etki yaptığı söylenemez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

4.

……………………………………………

- I. Murat – Ülke padişah ve oğullarınındır.
- II. Mehmet – Ülke padişahındır.
- I. Ahmet – Taht, hanedanın en yaşlı erkek üyesinindir.
- Kanun-i Esasi: Padişahlık ve hilafet hakkı Osmanlı hanedanının en yaşlı erkek üyesine aittir.

Metnin başına getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Osmanlı Devleti'nde veraset anlayışında yapılan değişiklikler
B) Osmanlı merkez teşkilatının tarihsel süreçteki değişimi
C) Osmanlı Devleti'nde taşra teşkilatının gelişimi
D) Osmanlı Devleti'nde kardeş katli
E) Padişahın görev ve sorumlulukları

5. Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarında padişahın yardımcısı konumunda olan bir vezir bulunmaktaydı. Ancak I. Murad Dönemi'nden itibaren ülke sınırları ve sorunlarının artmasına bağlı olarak vezir sayısı da artmış ve bu nedenle birinci vezire veziriazam denilmiştir. Vezirler, divanda veziriazamın sağında bulunur, Kubbealtı denilen yerde toplanıp kendilerine verilen işlere baktıkları için Kubbe vezirleri olarak da anılırlardı. Kanuni Dönemi'nden itibaren önemli eyaletlere atanan valiler, vezirler arasından seçilmeye başlandı.

Metinde vezirlerle ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisini kanıtlayacak bilgiye yer verilmemiştir?

A) Sayılarının dönem dönem değiştiğine

B) Veziriazamlık makamından önce kurulduğuna

C) Çalışmalarını saraydan yürüttüklerine

D) Bazı dönemlerde taşrada görev aldıklarına

E) I. Murat Dönemi'nden itibaren görev aldıklarına

6. III. Mehmet oğlu Şehzade Ahmet'i sancağa göndermeyerek şehzadelerin sancağa gönderilmesi uygulamasına son vermiş, I. Ahmet'in düzenlediği Ekber ve Erşed yasasıyla bu durum zorunlu hal almıştır. Bundan sonra şehzadeler sarayda "şimşirlik" adı verilen dairede kafes hayatı da denilen bir nevi hapis hayatı yaşamaya başlamıştır.

Kafes uygulaması da denilen bu uygulamanın;

I. şehzadelerin halktan kopuk yaşaması,
II. padişahların yönetim tecrübesi edinmeden tahta çıkmaları,
III. saray içindeki bazı grupların yönetimdeki etkisinin artması

gibi durumlardan hangilerine sebep olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

7. Osmanlı Devleti'nin tarihte kurulan diğer Türk devletlerinden ayrılan en temel özelliği merkeziyetçi devlet anlayışının benimsenmesidir.

Aşağıdakilerden hangisinin bu amaca yönelik olduğu söylenemez?

A) Tımar toprakların iltizama verilmesi

B) Devşirme sisteminin uygulanması

C) Fatih'in divan başkanlığına sadrazamı getirmesi

D) Ülkenin hanedan üyeleri arasında bölüştürülmemesi

E) Ekberiyet Yasası ile en yaşlı hanedan üyesinin tahta çıkarılması kuralının getirilmesi

8. Osmanlı yönetim sisteminin temelleri; eski Türk gelenekleri, İslam dininin devlet anlayışı ve hâkim olunan topraklardaki devlet anlayışına dayalıdır.

Buna göre Osmanlı devlet anlayışında;

I. şeri kurallar,
II. fethedilen bölgelerdeki mahalli uygulamalar,
III. Selçuklu devlet işleyişi

durumlarından hangilerinin etkisi söz konusudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

9. Osmanlılarda ülkenin herhangi bir yerinde haksızlığa uğrayan veya taşrada kadılar tarafından haklarında yanlış karar verildiğini düşünenler; valilerden, askerî sınıflardan şikâyeti bulunanlar Divan'a başvurabilirdi.

Bu durum Divan'ın;

I. herkese açık bir kurum olması,
II. yüksek mahkeme olması,
III. temyiz mahkemesi olması

özelliklerinden hangilerine sahip olduğuna kanıt oluşturur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

1. Osmanlı Devleti'nde bilinen ilk sarayı Orhan Gazi Bursa'da yaptırmıştır. I. Murad Devri'nde Edirne Sarayı, İstanbul'un Fethi'nden sonra da bugün İstanbul Üniversitesi bünyesinde bulunan, Eski Saray olarak bilinen saray inşa edilmiştir. Cihan hâkimiyetinin ve gücün sembolü kabul edilen Topkapı Sarayı, 1465-1478 yılları arasında Fatih Sultan Mehmet tarafından bugün Sarayburnu denilen mevkide yaptırılmıştır.

Bu bilgiden yola çıkarak Osmanlı Devleti'nin İstanbul'un Fethi'nden sonra Topkapı Sarayı'nı yaptırması;

I. İstanbul'u dünyanın siyasi ve ekonomik merkezi haline getirmek,
II. İstanbul'da modern şehir kültürünün oluşmasını sağlamak,
III. İstanbul'da büyük bir imar ve kalkınma projesi başlatmak

amaçlarından hangileri ile açıklanabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

2. Osmanlı devlet yönetiminde, sömürgeci bir anlayış görülmez. Aksine Osmanlı yönetim sistemi adalet ve himayeye dayalıdır. Osmanlı Devleti'nde, devletin devamlılığı esastır. Bu yüzden devletin sonsuza kadar yaşayacağı düşüncesini yansıtan "Devlet-i Ebed Müddet", devletin büyüklüğünü yansıtan "Devlet-i Âliyye, Devlet-i Muazzama" gibi unvanlar kullanılmıştır. Türk cihan hâkimiyeti ülküsü, Osmanlı cihat anlayışı ile birleşerek İslamiyet'i yayma politikasına dönüşmüştür. İlk Türk devletlerinde olduğu gibi "kut alma" anlayışı Osmanlı'da da devam etmiştir. Ancak bu durum Osmanlılarda, Allah'ın takdir ve inayeti olarak yorumlanmıştır.

Buna göre Osmanlı devlet anlayışıyla ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

A) Osmanlı devlet yönetiminde devletin sürekliliği temel esas alınmıştır.
B) Başka toplumların kültürel kimliklerine dikkat edilmiştir.
C) İslamiyet'ten önce var olan bazı öğeler hiçbir değişiklik yapılmadan olduğu gibi kullanılmıştır.
D) Türk-İslam kültürünün yayılması için çaba sarf edilmiştir.
E) Devletin devamlılık göstermesinde adaletli yönetimin önemli bir etkisi olmuştur.

3. Sancaklarda şehzadelerin başkanlık yaptığı, Divân-ı Hümayunun benzeri Şehzade Divanları vardır. Şehzade, sancağı yönetirken kendi Divanı'na gelen davalara bizzat bakmış ve devlet yönetimini uygulamalı olarak öğrenmiştir. Sancakta bulunan Tımarlı Sipahiler şehzadeye bağlıdır. Savaşlarda ordu komutanı olarak görev yapan şehzadeler olduğu gibi padişahın sefere çıktığı zamanlarda İstanbul'da taht kaymakamı olarak kalanlar da olmuştur. Bütün bunlar, şehzadelerin devlet yönetimi açısından çok önemli bir rol oynadıklarının kanıtıdır. Sancağa çıkma usulüyle yetişen şehzadeler, Osmanlı Devleti'nin en ihtişamlı padişahları olarak karşımıza çıkmıştır.

Buna göre sancağa çıkma sistemi ile ilgili olarak;

I. Şehzadeler, devlet işlerinde tecrübe kazanmaktadırlar.
II. Bu sistemden gelen padişahlar, Osmanlı'nın en başarılı padişahları olmuşlardır.
III. Bu sistem aracılığı ile şehzadeler merkezden uzaklaştırılarak padişahın merkezî otoritesi tesis edilmiştir.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

4. Fatih Dönemi'nde, Topkapı Sarayı bünyesine bir de harem inşa edildi. Padişahın evi olan haremde, padişahın ailesi ve cariyeler bulunurdu. Hanedan üyeleri ve darussaade ağası dışında hiç kimse buraya giremezdi. Devşirme sistemi ile hareme alınan cariyeler, kalfaların sıkı disiplini altında Müslüman adap ve terbiyesiyle yetiştirilir; okuma-yazma, dinî bilgiler, dikiş nakış, yeteneklerine göre musiki, sofra hizmetleri derslerini öğrenirlerdi. Haremden sorumlu en yetkili kişiye harem (darussade) ağası denirdi. Haremde ayrıca saray ağası; sarayın temizlik ve düzeninden, saray kethüdası; saray kapısını bekleyen görevlileri idare etmekten, hazinedar ağası ise Harem-i Hümâyun'un masraflarından sorumluydular.

Metne göre harem için;

I. Enderun'dakine benzer bir eğitim ve teşkilat sistemi vardır.
II. Padişah ve ailesinin özel yaşam alanıdır.
III. Saray hizmetlilerinin yetiştirildiği saray bölümüdür.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

5. Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde ilan olunan kanunnamede padişah divan dışına çıkarılmış, sadrazam divan başkanlığına getirilmiştir. Bunun dışında önceki dönemlerde örnekleri görülen kardeş katli, sancağa çıkma, kapıkullarına cülus ödenmesi gibi uygulamalara yer verilmiş; devlet erkanının görev ve sorumlulukları, protokol kuralları, vergi ve ceza hukukuna dair düzenlemeleri de içermiştir.

Bu bilgilere göre Fatih Kanunnamesi için,

I. Kamu ve idare hukukuna dair düzenlemeler içerir.
II. Devlette süreklilik esastır prensibine göre hazırlanmıştır.
III. Anayasal nitelikte ilk düzenlemedir.

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

6. **Osmanlı Devleti'nde padişahın bölünmez bir devletin ve iktidarın simgesi olarak kabul edildiğine;**

I. Müsadere uygulaması,
II. Kardeş katli yasası,
III. Kafes uygulaması,

uygulamalarından hangileri kanıt olarak gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

7. Fatih Sultan Mehmet daha önce var olan kanunlarla kendisinin düzenlemiş olduğu kanunları birleştirerek "Kanunname-i Ali Osman"ı oluşturmuştur. Bu düzenlemeyle padişaha, diğer şehzadeleri öldürme hak ve yetkisi verilmiştir.

Buna göre,

I. Devletin bölünmezliği ilkesi benimsenmiştir.
II. Padişahın mutlak otoritesi güçlendirilmek istenmiştir.
III. Ülke padişahındır anlayışına göre hareket edilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

8. Topkapı Sarayı; Enderun (iç saray), Birun (dış saray) ile padişahın özel hayatını geçirdiği Harem olmak üzere üç bölümden oluşuyordu. Enderun padişahın ikametgâhı dışında, devlet idaresinin ve devlet adamı yetiştirilmesinin de merkezi konumundaydı. Saray muhafızları ve hizmetlilerinin yer aldığı Birun, Bâb-ı Hümâyûn ile Babüssaade arasında kalan, sarayın en geniş bölümüdür.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde saray bünyesinde;

I. eğitim-öğretim faaliyetleri,
II. tımarlı sipahilerin yetiştirilmesi,
III. padişah ve ailesinin güvenliğinin sağlanması

faaliyetlerinden hangileri gerçekleştirilmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

9. Osmanlı'da Divan; bugünkü anlamda Bakanlar Kurulu, Danıştay, Yargıtay gibi devlet kurumlarının görevlerini yerine getiren bir kuruldu.

Yalnızca bu bilgilere dayanarak Osmanlı Divanının;

I. yürütme,
II. yasama,
III. yargı

güçlerinden hangilerini temsil ettiği söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

10. Osmanlı Tarihinde taht kavgaları görülse de diğer Türk devletlerinden farklı olarak hanedan içinde bölünme meydana gelmemiştir.

Bunda;

I. Ülke hanedanındır anlayışından hükümdarındır anlayışına geçilmesi,
II. Kardeş katlinin meşrulaştırılması,
III. Ekberiyyet anlayışına geçilmesi

uygulamalarından hangilerinin etkisinden söz edilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

1. Divân-ı Hümâyun, merkez teşkilatının en önemli kurumu olup Orhan Bey zamanında kuruldu. Devlet kurulu anlamına gelen Divân-ı Hümayunda siyaset, hukuk, sosyal, ordu, ekonomi ile ilgili her türlü konu görüşülüp tartışılır ve padişahın onayı ile karara bağlanırdı. Divan toplantıları Topkapı Saray'ında, Osmanlı Devleti'nin cihanşümul özelliğini ortaya koyan Kubbealtı denilen salonda yapılırdı. Toplantı sonrası alınan kararlar sadece Osmanlı'yı değil aynı zaman da bütün dünyayı ilgilendirirdi.

Bu bilgilere göre,

I. Osmanlı Devleti kuruluşunun ilk yıllarından itibaren kurumsallaşmaya önem vermiştir.
II. Osmanlı Devleti zamanla dünya gücü hâline gelmiştir.
III. Divan-ı Hümayun karar meclisi niteliğine sahiptir.

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

2. Saltanat sisteminin geçerli olduğu Osmanlı Devleti'nde tahta çıkan padişah için ilk olarak cülus töreni adı verilen tahta çıkış merasimi düzenlenirdi. Padişah cülus törenlerinde devlet adamlarına, ulemaya ve kapıkulu askerlerine cülus bahşişi dağıtırdı. Cülus töreninin ardından padişah, büyük bir alayla İstanbul'daki Eyüp Sultan Türbesi'ne giderek burada dualar eşliğinde törenle kılıç kuşanırdı.

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili olarak,

I. tahta çıkış törenlerinde belirli teşrifat kurallarının bulunması,
II. merkezî otoriteyi sağlamak için cülus bahşişinin dağıtılması,
III. tahta çıkma merasiminde teokratik ritüellerin yerine getirilmesi

gibi uygulamaların hangilerine önem verildiği söylenebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

3. Fatih'ten önce vezir-i âzamlık ve beylerbeyliği gibi önemli görevlere nüfuzlu Türkmen ailelerine mensup kişiler getiriliyordu. Bunlardan bazıları bulunduğu yer ve makamda mensup olduğu boy veya aileden güç alarak nüfuz kazanabiliyordu. Bu durumun yaratabileceği olumsuzlukların önüne geçmek isteyen Fatih, devşirme sisteminden yetişenleri vezir-i âzam, vezirlik, beylerbeylik gibi yüksek görevlere getirerek Osmanlı Devleti'nde mutlak gücün padişahta olduğu anlayışını yerleştirdi.

Bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Fatih Dönemi'nden önce merkezî otoriteye önem verilmemiştir.
B) Türkmen ailelerin yönetimdeki gücü azaltılmak istenmiştir.
C) Devşirmeler, Türkmenler karşısında bir denge unsuru olarak kullanılmak istenmiştir.
D) Türkmen devlet adamları, zaman zaman ailelerinin gücüne güvenerek birtakım olumsuzlara sebep olmuşlardır.
E) Fatih Dönemi'nde devşirmeler devlet hizmetinde aktif hâle gelmişlerdir.

4. Osmanlı Devleti'nde bütün devlet işleri padişahın kontrolündeydi ve kanunlar mutlaka padişahın emri olarak çıkardı. Çünkü devletin kurucusu, mülkün sahibi padişahtı. Padişah ölünce yaptığı bütün atamalar düşer ve padişahın tasarrufları geçerliliğini yitirirdi. Öyle ki yeni padişah, beratları yenilemezse vezir dâhil hiçbir yöneticinin yetkisi meşru sayılmazdı.

Buna göre Osmanlı devlet yönetiminde;

I. federal devlet,
II. merkeziyetçi devlet,
III. monarşi

anlayışlarından hangilerine yer verildiği söylenemez?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I ve III

5. Orhan Bey Dönemi'nde kurulan Divana, I. Murat Dönemi'nde sadrazam, kazasker ve defterdar dahil edilmiştir. Fatih Sultan Mehmet Dönemi'ne kadar hemen hemen haftanın her günü olan toplantı sayısı bu dönemden itibaren dört güne düşürülmüştür. Yine bu dönemde padişah divan dışına çıkarılmış, başkanlığa padişahın mutlak vekili sıfatıyla sadrazam getirilmiştir.

Buna göre Divan için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Haftalık toplantı sayısı zamanla azaltılmıştır.

B) Üye sayısı zamanla artmıştır.

C) İlk başlarda padişah başkanlığında toplanmıştır.

D) Her padişah yeni bir düzenleme getirmiştir.

E) Fatih Dönemi'nden itibaren sadrazam başkanlığında toplanmıştır.

6. Osmanlı Dönemi'nde yazılmış nasihatnamelerde padişahlara; İslamiyet'i yaymak için fetihler yapma, emanete riayet etme, reayaya karşı merhametli olma, görevi ehil ve hakkı olanlara verme, idare altında bulunanları kendi evladı gibi görme ve hakkını gözetme, iyilik ve lütufta bulunma, düşmanlara karşı ferasetli olma, reayaya karşı hoşgörülü olma, din ve ırk farkı gözetmeksizin kanunları herkese eşit olarak uygulama, bilim insanlarına destek olma gibi öğütler verilmiştir.

Buna göre nasihatnamelerde aşağıdakilerden hangisine yer verildiği söylenemez?

A) Adalet

B) İltimas

C) Soysal devlet

D) Cihat

E) Liyakat

7. Osmanlı Devleti'nde sancağa gönderilen şehzadelerin yanında annesi, lalası ve askerleri dışında; defterdar, nişancı, Divân kâtibi, kapıağası, tabip, bahçıvan vb. görevliler de bulunmuştur.

Bu durum şehzadelerle ilgili aşağıdakilerden hangisine kanıt oluşturur?

A) Sarayda eğitim aldığına

B) Geniş yetkilere sahip olduğuna

C) Yönetici olarak görevlendirildiğine

D) Padişahın mutlak vekili olduğuna

E) Payitaht içinde görevlendirildiğine

8. **Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde;**

I. Divân-ı Hümâyun'a padişahların başkanlık etme usulüne son verilmesi,

II. yüksek derecede görev yapanların ölümleri durumunda mallarının hazineye aktarılması,

III. şehzadelerin haremden evlenme kuralının getirilmesi

düzenlemelerinden hangileri merkeziyetçi devlet anlayışının yerleştirilmeye çalışıldığına kanıt oluşturur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

9. Osmanlı Devleti'nde padişahların tahta çıkma törenlerine cülus adı verilir.

Cülus töreni sırasında aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

A) Anadolu ve Rumeli'deki sipahilerin İstanbul'a çağrılması

B) Devlet adamlarına, ulemaya ve kapıkulu askerlerine bahşiş dağıtılması

C) Padişahın büyük bir alayla Eyüp Sultan Türbesi'ni ziyaret etmesi

D) Padişahın kılıç kuşanması

E) Padişah adına hutbe okutulması

1. Özel olarak seçilen, iç oğlanı da denilen devşirmelerin eğitim aldığı Enderun'da; Türkçe, Arapça, Farsça, Kuran, din, matematik, tarih, edebiyat, müzik, hat ve güzel sanatlar dersleri verilir; cirit, ok atma, ata binme, kılıç kullanma ve güreş en iyi şekilde öğretilirdi.

Buna göre Enderun Mektebi için;

I. Ağırlıklı olarak İslami bilimlerin eğitimi verilmiştir.
II. Eğitim programında askerlik mesleğiyle ilgili derslere yer verilmiştir.
III. Pozitif bilimlere yer verilmiştir.
IV. Öncelikli olarak bilim insanı yetiştirmek hedeflenmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve III B) II ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) II, III ve IV

2. Osmanlı devlet anlayışında eski Türk gelenekleriyle İslami unsurlar belirleyici olmuştur. Ancak Osmanlılar bunlarla yetinmemiş, kendilerine has sistemler de geliştirmişlerdir.

Bu duruma örnek olarak;

I. padişahların divan toplantılarına başkanlık etmesi,
II. görevini kötüye kullanan yöneticilerin mallarının müsadere edilmesi,
III. şehzadelerin yetiştirilmesi için kafes uygulamasına geçilmesi

hangileri gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. Ülkenin ve devletin tek sahibi padişahtır. Osmanlı siyasi hayatında bütünlüğün ve istikrarın devam etmesi ancak bu prensibin korunmasıyla sağlanırdı. Mutlak otorite olan padişahı, mührünü verdiği veziriazam temsil ederdi. Divan-ı Hümayun'da bulunan diğer vezirler ise danışman konumundaydı.

Osmanlı Devlet idaresinde yer alan aşağıdaki uygulamalardan hangisi metinde yer alan açıklamaların dışındadır?

A) Divanda alınan kararların padişahın onayına sunulması
B) Kanun çıkarma hakkının yalnızca padişaha ait olması
C) Alınan kararların şeri hukuka uygun olması zorunluluğu
D) Veziriazamın serdar-ı ekrem unvanıyla ordunun başında sefere çıkması
E) Üst dereceli yöneticilerin veziriazam tarafından atanması

4. Üçüncü Osmanlı padişahı olan I. Murat, eski Türk geleneklerinde yer alan "Ülke hanedanın malıdır." anlayışı yerine "Ülke hükümdarın ve oğullarının malıdır." kuralını getirerek veraset alanında ilk düzenlemeyi yapmıştır.

Bu değişikliğin;

I. taht kavgalarının sona ermesi,
II. ülkenin bölünmesinin önüne geçilmesi,
III. veliahtlık kurumunun oluşması

gibi durumlardan hangilerinde kesin sonuç verdiği söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

5. Osmanlı Devleti'nde, devletin devamlılığı esastır. Bu yüzden devletin sonsuza kadar yaşayacağı düşüncesi doğrultusunda "Devlet-i Ebed Müddet" anlayışı benimsenmiştir.

Osmanlı devlet sisteminde görülen;

I. kardeş katli yasası,

II. adaleti temel alan bir devlet anlayışının benimsenmesi,

III. liyakatı esas alan bir yönetim anlayışının benimsenmesi

anlayışlarından hangileri "Devlet-i Ebed Müddet" **anlayışına uygun düşer?**

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

6. Fatih Devri'nde "Devletin toprakları padişahındır." **ilkesinin benimsenmesi, kardeş katli yasasının kabul edilmesi, şehzadelere haremden evlenme zorunluluğunun getirilmesi;**

I. akraba ilişkileri ile padişahın yıpratılmasını engellenme,

II. padişahın otoritesini kuvvetlendirme,

III. taht kavgalarını önleme

amaçlarından hangilerine yöneliktir?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

7. Haksız yollarla servet edinenleri cezalandırmak amacıyla devlet tarafından kişinin malına el konulması sistemi olan müsadere uygulamasının;

I. rüşvet ve iltimasın önlenmesi,

II. merkezi otoritenin güçlü tutulması,

III. özel mülkiyetin yaygınlaşması

amaçlarından hangilerine ulaşmada rol oynadığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

8. Ekberiyet düzenlemesiyle güçlü ve mücadeleci olan hanedan üyesi yerine en yaşlı hanedan üyesinin tahta çıkması anlayışının benimsenmesinin;

I. tecrübesiz padişahların tahta çıkması,

II. taht kavgalarının birkaç istisna dışında sona ermesi,

III. egemenliğin kaynağının değişmesi

gelişmelerinden hangilerine neden olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

9. Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde başta Divân-ı Hümâyun olmak üzere merkez bürokraside birtakım değişiklikler yapmıştır.

Bu değişiklikler arasında;

I. toplantı sayısının haftada dört güne düşürülmesi,

II. Divan başkanlığının vezir-i azama bırakılması,

III. Kazasker ve defterdar sayısının ikiye çıkarılması

gibi durumlardan hangileri vardır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

1. Osmanlı Devleti'nde kahvehaneler çeşitli meslek ve rütbelerden kişilerin toplanıp tartıştıkları, kitap okudukları ve eğlendikleri yerlerdir. Mevlânâ'nın Mesnevi'si, Yunus Emre'nin Divan'ı ve Taberi Tarihi gibi edebiyat, tarih ve din konulu kitaplar önce cami ve tekkelerde daha sonra da kahvehanelerde okunmuş ve çoğunluğu okuryazar olmayan topluluklar tarafından dinlenmiştir.

Bu bilgilere göre Osmanlı kahvehaneleri hakkında;

I. sosyokültürel iklim oluşturdukları,

II. kamuoyunun takibine olanak sağladıkları,

III. önemli âlimlerin eserlerini oluşturdukları mekânlar oldukları

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Yönlendirme bölümündeki '*'Osmanlı Devleti'nde kahvehaneler çeşitli meslek ve rütbelerden kişilerin toplanıp tartıştıkları, kitaplar okudukları ve eğlendikleri yerlerdir."* ifadesi I ve II. öncüle ulaşmamızı sağlar. Yine yönlendirme bölümündeki bilgilere göre Osmanlı kahvehaneleri birçok alimin kitaplarının okunduğu yerler olarak belirtilmiştir. Ancak âlimlerin eserlerini bu mekanlarda oluşturduklarına dair herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Cevap: C

2. Millet sistemi, Avrupa tipi milliyetçiliğe temel olamaz. Çünkü Osmanlı Devleti'ndeki millet sözü dinî bir aidiyeti ifade eder. Millet kavramının Doğu milletleri tarafından bugünkü "ulus" anlamında kullanılması Batı'nın etkisiyle ancak 19. yüzyılda başlar. Millet sistemi, toplumun ırk ve diline göre değil din ve mezhep aidiyeti esasına dayanır. Örneğin Ermenilerin hepsi Ermeni milleti olarak değil Gregoryen, Katolik ve Protestan olarak üç millet hâlinde teşkilatlanmıştır. Osmanlıdaki bu sistem içinde yer alan kişinin aidiyeti modern dünyadaki azınlık statüsü ve psikolojisinden farklıdır. Osmanlılar, her cemaate örf ve âdetlerine göre bir düzen kurma imkânı verdi. Cemaatler, her türlü dinî ve iç işlerini düzenlemede serbest bırakıldı. Her millet grubunun yönetimi, devlet ile ilişkileri, idari, mali ve adli işleri bu millet grubunun yöneticileri tarafından yürütülürdü.

İlber Ortaylı'nın bu ifadelerine göre Osmanlı Devleti ile ilgili;

I. toplumsal birlikteliğin sağlanamadığı,

II. 1800'lü yıllarda millet kavramının değişmeye başladığı,

III. hoşgörü anlayışının hâkim olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

Çözüm:

Yönlendirme bölümündeki bilgilere bütünsel olarak baktığımızda Osmanlı Devleti'nde millet sistemi sayesinde toplumsal birlikteliğin sağlandığını görürüz. Bundan dolayı I. öncüldeki yargı yanlış olur. "Millet kavramının Doğu milletleri tarafından bugünkü "ulus" anlamında kullanılması Batı'nın etkisiyle ancak 19. yüzyılda başlar."ifadesi II. öncüle ulaşmamızı sağlar. *"Osmanlılar, her cemaate örf ve âdetlerine göre bir düzen kurma imkânı verdi. Cemaatler, her türlü dinî ve iç işlerini düzenlemede serbest bırakıldı."* ifadeleri III. öncüle ulaşmamızı sağlar.

Cevap: E

3. **Osmanlı Esnaf Teşkilatı Lonca'nın;**

I. ülkenin ham madde ihracatını denetlemek,

II. mesleğe çırak kazandırmak,

III. meslek mensupları arasında dayanışmayı sağlamak,

IV. üretilen malların standartlara uygunluğunu kontrol etmek

gibi işlevlerlenden hangilerine sahip oduğu söylenemez?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I, II

D) I, II ve III

E) II, III ve IV

Çözüm:

Osmanlı Esnaf Teşkilatı Lonca mesleki örgütlenmenin yanı sıra meslek dayanışmasını sağlama, meseleğe eleman kazandırma, üretici için ürün standartlarını belirleme ve üretimin devamlılığını sağlama gibi önemli görevler üstlenmiştir. II. Mesleğe çırak kazandırmak III. Meslek mensupları arasında dayanışmayı sağlamak IV. Üretilen malların standartlara uygunluğunu kontrol etmek öncülleri işlevlerindendir. Ancak I. öncülde yer alan ülkenin ham madde ihracatını denetlemek Lonca'nın görevleri arasında değildir.

Cevap: A

4. Osmanlı Devleti'nde toplum; dinleri, dilleri ve ırkları bakımından farklı kökenlerden gelen insanlardan oluşmuştur. Temeldeyse Osmanlı toplumu dinî inançlar esas alınarak Müslümanlar ve gayrimüslimler şeklinde iki ana gruba ayrılmıştır. Hiçbir mezhep ve tarikat ayırımı yapmadan, İslam inancını kabul eden herkese Müslüman denmiştir. Ümmet ise bir peygamberin tebliğ ettiği dine inanan veya o dine mensup olan insanların meydana getirdiği topluluktur. İslam dinine mensup olan Müslümanlar, Ümmet-i Muhammed olarak anılmıştır. Gayrimüslim tabiri ise ehli kitap olarak tanımlanan Hristiyan ve Yahudileri ifade etmek için kullanılmıştır.

Osmanlı Millet sistemi ile ilgili;

I. Osmanlı toplumu çok uluslu bir yapıya sahiptir.

II. Osmanlı toplumunda dinsel hoşgörü yoktur.

III. Osmanlı Devleti'nde farklı dinler mevcuttur.

IV. Bazı mezhepler üstün tutulmuştur.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I, II

D) II ve IV

E) II, III ve IV

Çözüm:

Metindeki "Osmanlı Devleti'nde toplum; dinleri, dilleri ve ırkları bakımından farklı kökenlerden gelen insanlardan oluşmuştur." ifadesi I. öncüle ulaşmamızı, "Temeldeyse Osmanlı toplumu dinî inançlar esas alınarak Müslümanlar ve gayrimüslimler şeklinde iki ana gruba ayrılmıştır." ifadesi III. öncüle ulaşmamızı sağlar. Birçok dinî grubun bir arada yaşaması dinî hoşgörüyü gösterir. Bundan dolayı II. öncüle ulaşılamaz. Bazı mesleklerin üstün tutulduğuna (IV. öncül) dair bilgi metinde yoktur. Dinî hoşgörünün olduğu bir toplumda mezhep ayrımı olmaz.

Cevap: D

5. Osmanlı Devleti'nde temel vergi ve toprak sistemi çifthane denen bir sisteme dayanıyordu. Çifthane; bir çift öküzle işletilebilen ve bir köylü ailesinin işletiminde olan arazi birimiydi. Bu araziden "çift resmi" denilen bir vergi alınırdı. Çift resmi, tahrirlerde ve vergi sayımlarında diğer vergilerin hepsinden önde gelmektedir. Devletin düzenli aralıklarla tahrir (nüfus sayımı) yapmasının en temel sebeplerinden biri, var olan ekonomik düzenin devamını sağlamaktı. Çünkü çift arazisi verilen bir aile toprağını devletin müsaadesi olmadan terk edip başka yerlere göçerse, devlet derhal o arazinin yeniden ekimi için başka kimseleri oraya yerleştirirdi. Belirtilen arazi kesinlikle bölünemez, bölüştürülemezdi. Çiftin bölünmesi hâlinde hükûmet veya tımar sahibinin çift vergisini düzgün toplaması olanaksız hâle gelirdi.

Çifthane sisteminin anlatıldığı bu metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı <u>yoktur</u>?

A) Çifthane nedir?

B) Düzenli aralıklarla tahrir yapılmasının öncelikli sebebi nedir?

C) Çift vergisinin diğer vergilerden önce gelmesinin sebebi nedir?

D) Çiftin bölünmesi nasıl bir sorun ortaya çıkarır?

E) Çift arazisi izinsiz terk edildiğinde nasıl bir uygulama yapılırdı?

<u>Çözüm:</u>

Metindeki;

"Çifthane; bir çift öküzle işletilebilen ve bir köylü ailesinin işletiminde olan arazi birimiydi." ifadesi A seçeneğindeki soruya,

"Devletin düzenli aralıklarla tahrir (nüfus sayımı) yapmasının en temel sebeplerinden biri, var olan ekonomik düzenin devamını sağlamaktı." B seçeneğindeki soruya,

"Çiftin bölünmesi hâlinde hükûmet veya tımar sahibinin çift vergisini düzgün toplaması olanaksız hâle gelirdi." ifadesi D seçeneğindeki soruya,

"Çünkü çift arazisi verilen bir aile toprağını devletin müsaadesi olmadan terk edip başka yerlere göçerse, devlet derhal o arazinin yeniden ekimi için başka kimseleri oraya yerleştirirdi." ifadesi E seçeneğindeki soruya cevap oluşturur.

C seçeneğindeki sorunun cevabına metindeki bilgilerden ulaşılamaz.

Cevap: C

6. **Osmanlı Mutfağı**

Türk mutfağı çeşit ve lezzet açısından olduğu kadar yiyecek hazırlama ve pişirme teknikleri, özel gün yemekleri, mutfak araç ve gereçleri açısından da çok zengindir. Osmanlı Devleti'nin gelişme ve büyümesine bağlı olarak Türk mutfağı da büyük bir gelişme göstermiştir. Osmanlılarda et, süt, yoğurt, peynir, yağ gibi ürünler beslenme sisteminin esasını teşkil etmektedir. Saray mutfak geleneğinde, kuzu ve koyun etiyle hazırlanan kebap, yahni, külbastı, kızartma ve köfteler; tahıl ve baklagillere dayanan et suyu ile pişirilmiş çorbalar ve pilav çeşitleri vardır. Yemekler her zaman tuzsuz tereyağı ile pişirilmiş ve baharat yaygın olarak kullanılmıştır. Domates ve salça Osmanlı mutfağına XIX. yüzyılda girmiştir. Tencere yemekleri koruk, limon suyu, nar ekşisi, soğan ve çeşitli baharatlar ile tatlandırılmıştır.

Parçadaki bilgilere bakılarak;

I. Türk mutfağının Osmanlı Devleti'nin büyümesiyle paralellik gösterdiği,

II. salça ve domatesin kullanımının Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde başladığı,

III. Türk mutfağının çeşitlilik arz ettiği

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Metindeki; "Osmanlı Devleti'nin gelişme ve büyümesine bağlı olarak Türk mutfağı da büyük bir gelişme göstermiştir." ifadesi I. öncüle ulaşmamızı, "Domates ve salça Osmanlı mutfağına XIX. yüzyılda girmiştir." ifadesi II. öncüle ulaşmamızı, "Türk mutfağı çeşit ve lezzet açısından olduğu kadar yiyecek hazırlama ve pişirme teknikleri, özel gün yemekleri, mutfak araç ve gereçleri açısından da çok zengindir." ifadesi III. öncüle ulaşmamızı sağlar.

Cevap: E

7. Osmanlı Devleti'ndeki çeşitli şenliklerde esnaf loncaları, araba üstünde ya da sırtta taşınan canlı sahneler hazırlayarak mallarını hem halka hem de yabancı konuklara sergileme şansı bulmuştur. Bu şekilde şenlikler bir tür panayır ve fuar görevini üstlenmiş, üretilen malların iç ve dış pazara tanıtılmasını sağlamıştır.

Bu bilgilere göre şenlikler hakkında;

I. sosyal ve ekonomik hayatı canlandırdığı,

II. pazarlamaya katkı sunduğu,

III. ulusçuluk anlayışını yaydığı

çıkarımlardan hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Metindeki bilgilere göre; şenliklerin fuar ve panayır havasında geçtiği, esnafın ürünlerini yabancı ve yerli konuklara çeşitli yöntemlerle sergiledikleri anlaşılmaktadır. Bu durum sosyal ve ekonomik hayatı canlandırır (I. öncül) ve pazarlamaya katkı sunar (II. öncül). Metindeki bilgilere bakılarak ulusçuluk anlayışının yayılmasına dair bir bilgiye ulaşılamaz**.**

Cevap: D

8. Osmanlılar, bir şehri fethedince ilk olarak ana kiliseyi camiye çevirmiş ve ona Ulu Cami adını vermiştir. İkinci adım olarak şehre kadı ve subaşı tayin etmiştir. Ayrıca fethedilen bölgelere Türk-Müslüman nüfusu yerleştirmek için de tedbirler almıştır. Örneğin; Fatih, İstanbul'u fethedince Ayasofya'yı şehrin "cami-i kebir"i ilan etmiş ve şehre Anadolu'dan 5.000 aile yerleştirilmesi için emir vermiştir. Daha sonra her şehir için mahallelerdeki Müslüman ve gayrimüslim; reaya ile askerî sınıf ayrı ayrı tahrir defterlerine kaydedilmiştir.

Bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Fetih politikasının iskân politikasıyla desteklendiğine

B) Güvenlik ve hukuk alanlarına önem verildiğine

C) Şehirleşme faaliyetlerinin Fatih ile başladığına

D) Fethedilen yerlerde Türk-İslam kültürünün kalıcı kılınmasının amaçlandığına

E) Toplumsal, dinsel ve askerî verilerin kayıt altına alındığına

Çözüm:

Metindeki; "Ayrıca fethedilen bölgelere Türk-Müslüman nüfusu yerleştirmek için de tedbirler almıştır." ifadesi A) seçeneğine, "İkinci adım olarak şehre kadı ve subaşı tayin etmiştir." ifadesi (B seçeneğine), fethedilen yerlerde kilisenin camiye çevrilmesi, kadı ve subaşı ataması yapılması, nüfusun kayıt altına alınması ve fethedilen yerlere Türkmenlerin yerleştirilmesi D seçeneğine, "Daha sonra her şehir için mahallelerdeki Müslüman ve gayrimüslim; reaya ile askerî sınıf ayrı ayrı tahrir defterlerine kaydedilmiştir." ifadesi E seçeneğine ulaşmamızı sağlar. Metinde, Fatih'in İstanbul'daki imar ve iskân politikasına bir örnek verilmiştir. Şehirleşme faaliyetlerinin Fatih ile başladığını gösteren bir bilgi bulunmamaktadır.

Cevap: C

1. Çifthane sistemiyle toprak ve reaya üzerinde kontrol kurmak isteyen devlet, bu amaç doğrultusunda mevcut çiftliklerin parçalanmasını, tarlaların bağ bahçe hâline getirilmesini ve büyük çiftlik sahiplerinin ortaya çıkmasını engellemek istemiştir.

Buna göre çifthane sisteminin uygulanması;

I. devlete ait toprakların mülk haline gelmesi,
II. feodal yapılanmaların görülmesi,
III. zirai üretimin sürdürülmesi

gibi durumlardan hangilerine engel olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. Osmanlılar dinî ve kültürel kimliklere sahip toplum kesimlerini ırk esasına göre değil din esasına göre teşkilatlandırdı. Millet ya da cemaat sistemi olarak adlandırılan bu sistem içinde yer alan kişinin aidiyeti modern dünyadaki azınlık statüsü ve psikolojisinden farklıdır. Osmanlılar, her cemaate örf ve âdetlerine göre bir düzen kurma imkânı verdi. Cemaatler, her türlü dinî ve iç işlerini düzenlemede serbest bırakıldı. Her millet grubunun yönetimi, devlet ile ilişkileri, idari, mali, adli ve eğitimle ilgili işleri bu millet grubunun yöneticileri tarafından yürütülürdü.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin Millet Sistemi kapsamında Müslüman olmayan unsurlara;

I. iç toplumsal örgütlenmelerinde serbestlik,
II. eğitim ve hukuk alanlarında özerklik,
III. askerî ve siyasi örgütlenme

haklarından hangilerini tanıdığı söylenemez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

3. Osmanlı Devleti, köylü bir aileye bir çift öküzün işleyebileceği kadar mirî araziyi belirli şartlarla kiraya vermiştir. "Çift" denilen bu arazi, verime göre 50 ile 150 dönüm arasında değişmiştir. Bir çift öküzün işleyebildiği arazilerin tümüne çiftlik, köylü ailesine ise hane denmiştir. Çiftçinin elindeki araziyi satması, hibe veya vakfetmesi yasaktır. Tahrir defterleriyle kayıt altına alınan arazilerden "çift resmi" adı altında vergi alınmıştır. Çifthane sistemi olarak adlandırılan bu uygulamalar toprakların büyük çiftlikler hâline getirilmesini önlemiştir.

Buna göre çifthane uygulamasının;

I. mülkiyeti devlete ait toprakların işletilmesi,
II. ticari faaliyetlerin devlet tekelinde yürütülmesi,
III. toprak üzerinde devlet denetiminin sağlanması

durumlarından hangileri üzerinde etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

4. Osmanlı toprak sisteminde ülke toprakları kendi içinde miri arazi, mülki arazi ve vakıf arazi olmak üzere 3 bölüme ayrılırdı.

Bu bilgilere göre;

I. toprakların hukuksal statüsünün olduğu,
II. tüm toprakların devlete ait olduğu,
III. toprağa bağlı bir sosyal tabakalaşmanın olduğu

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

5. Osmanlı Devleti'nde uygulanan narh sistemi, eksik rekabet ortamından ötürü fiyatlara devletin müdahale etmesi olarak tarif edilir. Rekabet ortamının sağlanamadığı dönemlerde ürünlerin narhı yükselirken, rekabet ortamının sağlandığı dönemde narhlarda fiyatlar düşer ve alım gücünde artış yaşanır.

Narh sisteminde ürün fiyatlarının yükselmesinde;

I. savaşların uzun sürmesi,
II. ülkede kuraklık yaşanması,
III. savaşlardan zafer ile dönülmesi

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6. Osmanlı Devleti'nde, farklı etnik ve dinî grupların barış ve huzur içinde yaşamalarında;

I. millet sistemi,
II. istimalet anlayışı
III. iltizam sistemi

uygulamalarından hangilerinin etkisinden söz edilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7. Ermenilerin; Ermeni milleti olarak değil de Gregoryen, Katolik ve Protestan olarak üç millet hâlinde teşkilatlandırılması, Osmanlı Devleti'nde millet anlayışının;

I. toplumun ırk aidiyeti üzerinden değerlendirilmediği,
II. din ve mezhep aidiyetine dayandığı,
III. günümüzdeki millet anlayışından farklı olduğu

görüşlerinden hangilerine kanıt olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. Bir şehir fethedildiğinde ilk olarak ana kilise camiye çevrilmiş ve ona Ulu Cami adı verilmiştir. İkinci adım olarak ise şehre kadı ve subaşı tayini yapılmıştır. Ayrıca fethedilen bölgelere Türk nüfusu yerleştirmek için tedbirler alınmıştır.

Buna göre Osmanlıların fethettikleri şehirlere Türk İslam kültürünü yerleştirmek için;

I. bayındırlık faaliyetleri,
II. iskân faaliyetleri,
III. kamu kuruluşlarının oluşturulması

uygulamalarından hangilerine başvurduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

9. Çeşitli maksatlarla yapılan törenler Osmanlı toplumunun dayanışmasında etkili olmuştur.

Osmanlıların saray çevresinde çeşitli törenler tertiplemelerine;

I. padişahın sefere çıkması,
II. ordunun savaştan zaferle dönmesi,
III. padişahın tahta çıkması,
IV. önemli yabancı elçilerin karşılanması,
V. şehzadelerin sünnet düğünleri

gelişmelerinden hangilerinin ön ayak olduğu söylenebilir?

A) I, II ve III
B) I, II, III ve IV
C) I, II, III ve V
D) I, III, IV ve V
E) I, II, III, IV ve V

10. Osmanlı Devleti'nde büyük şehirlerde başta zahire (tahıl ürünleri) türünden ihtiyaç maddeleri olmak üzere kahve, tütün, un, ipek, pamuk, kumaş ve çeşitli dokumaların toptan satışının yapıldığı mekân aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bedesten
B) Arasta
C) Kapan
D) Panayır
E) Kervansaray

1. Osmanlı şehirlerindeki mahalle halkı; cami ve mescitlerin dışında kahvehane, bozahane gibi mekânlarda veya panayır ve şenliklerde bir araya gelmiştir.

Bu bilgilere göre;

I. Dinsel birliğin sağlanmasına önem verilmiştir.
II. Halkın sosyalleşmesine imkân sağlayan mekânlar açılmıştır.
III. Geleneklerin sürdürülmesine özen gösterilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. Osmanlı Devleti'nde köylüye "çift" olarak verilen toprakların kullanım hakkı, arazinin işlenmesi ve bölünmemesi şartıyla miras bırakılabilirdi.

Bu uygulamanın;

I. sipahilere bırakılan gelirlerin azalmasının önüne geçilmesi,
II. toprağın mülkiyetinin devlette kalması,
III. üretimde sürekliliğin sağlanması

amaçlarından hangilerine yönelik olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

3. Osmanlı padişahlarından II. Bayezid'in Edirne'de yaptırdığı külliyede bulunan "Darüşşifa" denilen hastane, akıl ve ruh hastalarının tedavi yeriydi. Darüşşifada böyle hastalar müzikle, çiçekle ve özel beslenme yöntemleriyle tedavi edilirdi. Yararlı olduğu anlaşılan bu tedavi usulleri, ancak 20. yüzyılın ortalarından itibaren bazı Batı ülkelerinde uygulanmaya başlandı. Darüşşifanın, müzik aleti çalan yedi "sazende"si, şarkı söyleyen üç "hanende"si vardı. Musikinin hastalara iyi geldiği tecrübeyle anlaşılmıştı. Darüsşşifada lale, sümbül, karanfil, şebboy, yasemen, nesrin, deveboynu vs. gibi çiçekler bol miktarda yetiştirilirdi. Bu çiçeklerin yalnız renkleri değil, kokuları da akıl hastalarının tedavisinde olumlu sonuçlar vermekteydi.

Buna göre Darüşşifada yürütülen faaliyetler hakkında;

I. farklı tedavi yöntemlerinin kullanıldığı,
II. ruhsal hastalıklara karşı yapılan tedavilerde başarılı sonuçlar alındığı,
III. bünyesinde nitelikli personel barındırdığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

4. **Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan itibaren fethettiği Rumeli topraklarının nüfusça az bölgelerine Anadolu'dan konargöçer Türkleri yerleştirmesi, yerli halktan angaryayı kaldırması, vergi oranlarını düşürmesi, adalet ve güvenliği sağlaması, din ve vicdan özgürlüğünü güvence altına almasının aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olduğu <u>söylenemez</u>?**

A) Ekonomik ve sosyal hayatın kısa sürede canlanmasında
B) Yerli unsurların devlete olan bağlılığının artmasında
C) Balkanlarda hissedilen Rus baskısının sona ermesinde
D) Arnavutluk, Bosna, Hersek, Kosova gibi bölgelerde İslamiyet'in yayılmasında
E) Papa'nın yürüttüğü Balkanların Katolikleştirilmesi siyasetinin başarısız olmasında

5. Fetihlerle genişleyen Osmanlı ülkesinde buna bağlı olarak yeni şehirler ve yerleşim alanları kuruldu. Var olan ya da yeni kurulan şehirlerde eskisinden farklı bir anlayışla imar faaliyetleri ile başlangıçta, bir cami ve onun etrafında kümelenen kültürel, sosyal ve iktisadi kuruluşların oluşturduğu külliyeler inşa edildi. Külliyeler mahalleleri, mahalleler de şehirleri meydana getirdi.

Buna göre Osmanlı Devleti'ne dair;

I. hakimiyet sahasının genişlemesine bağlı olarak yeni şehirler kurduğu,

II. mevcut şehirleri yeni bir anlayışla imar ettiği,

III. külliyelerin birbirine yakın sıralanan birçok yapıdan oluştuğu

sonuçlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

6. Osmanlı Devleti'nin demografik yapısı zamanla değişikliğe uğramış; nüfus hem çeşitlenmiş hem de artmıştır.

Bunda;

I. fetihlerle beraber ülke sınırlarının sürekli genişlemesi,

II. önemli yolların hakimiyet altına alınmasına bağlı olarak ticaretin gelişmesi,

III. Osmanlılara sığınan mültecilerin korunmasına dair bir anlayışın benimsenmesi

IV. ele geçirilen bölgelerdeki bazı yönetici ve bilginlerin farklı ülkelere sığınması

gelişmelerinden hangilerinin rol oynadığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I, II ve III

D) I, III ve IV E) I, II, III ve IV

7. Osmanlı Devleti'nde halkın bir araya geldiği gündelik yaşamının önemli bir unsuru olan muhabbet mekanlarına;

I. bozahane,

II. kıraathane,

III. kasır

gibi yapılardan hangileri örnek teşkil <u>etmez</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I ve III

8. Vakıf, kişilerin taşınır ya da taşınmaz mallarını toplum yararına ebedî olarak bağışlamasıdır. Osmanlı yönetimi hayırseverleri teşvik edici bir rol oynamış hatta büyük vakıflar bizzat padişah ve üst düzey yöneticiler tarafından kurulmuştur.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine katkı sağladığı <u>söylenemez</u>?

A) Halkın birçok ihtiyacının hazineden karşılanması

B) Toplumdaki gelir eşitsizliğinin dengelenmesi

C) Sosyal barışın ve adaletin korunması

D) Halkın devlete olan bağlılığının artması

E) Sosyo-ekonomik hayatın canlanması

9. Osmanlı toplumu genel olarak yönetenler (askerî) ve yönetilenler (reaya) olarak iki gruptan meydana geliyordu. Yönetilenler grubu Müslim ve gayrimüslim şeklindeydi. Devlete hizmet karşılığı Müslüman reayadan askerî sınıfa geçmek mümkündü.

Buna göre Osmanlı Devleti için;

I. Gayrimüslimlere yönetimde görev verilmiştir.

II. Dikey hareketliliğe imkân tanınmıştır.

III. Toplum farklı din ve dil ve ırktan insan topluluklarından oluşmuştur.

yargılarından hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) II ve III E) I, II ve III

1. Osmanlılarda üretilen bir ticari malın maliyeti ortaya çıkarıldıktan sonra, %15'lik kâr konmak suretiyle satış bedelinin belirlenmesine "narh" adı verilirdi. Bu alanda satılan malın fiyatı serbest bırakılmamıştır.

Bu bilgilere göre narh uygulamasının;

I. tüketici hakları,
II. fiyat istikrarı,
III. haksız rekabet

durumlarından hangilerini engellediği söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. Osmanlı Devleti'nde esnaf ve zanaatkârlar arasında oluşturulan mesleki organizasyona lonca adı verilmiştir. Gayrimüslimlerin de üye olabildiği loncaların başında pir veya şeyh adı verilen kişiler bulunmaktadır. Kadı veya Kadı'ya bağlı muhtesiplerce kontrol edilen loncaların en önemli görevlerinden biri de ham madde temini ve dağıtımını yapmaktır. Bazı dönemlerde loncaların ham madde temininde yaşadıkları sıkıntıları gidermek için ülke içindeki malların ihracı yasaklanmış veya dışardan ham madde ithalatı yapılmıştır.

Osmanlı Devleti'nde lonca sistemi hakkında bilgi veren bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı <u>yoktur</u>?

A) Lonca yönetiminden kimler sorumludur?
B) Loncaların bazı dönemlerde ihracatı kısıtlamasının sebebi nedir?
C) Loncalar denetime tabi midir?
D) Lonca organizasyonunu kimler oluşturur?
E) Loncaların bazı dönemlerde ham madde temininde sıkıntı yaşamasının sebebi nedir?

3. Osmanlı padişahları belli başlı merkezlere mesleğinin erbabı toplulukları yerleştirmiş ayrıca vakıflarla da altyapı hizmetlerini karşılamışlardır.

Bu bilgilere göre;

I. Mesleki alanda niteliğe önem verilmiştir.
II. Ekonomik faaliyetler planlı bir şekilde yürütülmüştür.
III. Vakıflara hizmet alanının dışında misyonlar yüklenmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

4. Osmanlı ekonomi anlayışında iaşecilik ilkesine göre ekonomik faaliyetlerin amacı, ülke içinde mal ve hizmet arzının mümkün olduğu kadar bol, kaliteli ve ucuz olmasını sağlamaktır.

Buna göre iaşecilik anlayışının;

I. üretimin arz talep doğrultusunda sürdürülmesi,
II. ürün narhlarının devlet kontrolünde tutulması,
III. üretim ve dağıtımın öncelikli olarak iç piyasanın ihtiyaçlarına göre organize edilmesi

durumlarından hangileri üzerinde etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

5. Osmanlı Devleti'nde "Saban giren yer mülk olmaz." **anlayışının hâkim olması;**

I. işlenebilir tarım arazilerinin devlet mülkü olarak görüldüğüne,

II. merkeziyetçi devlet anlayışının benimsendiğine,

III. araziyi işleyen köylünün kiracı olarak kabul edildiğine

durumlarından hangilerine kanıt oluşturur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

6. Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan itibaren fetihlerle genişlemesinin;

I. Osmanlı toplumunun farklı dil, ırk ve kültürden birçok milletten oluşması,

II. Egemen gücün zamanla değişmesi,

III. Türk-İslam kültürünün Rumeli'ye taşınması

durumlarından hangileri üzerinde etkili olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

7. Osmanlı yönetimi gayrimüslim halkları İstanbul'da kurduğu Patrikhane ve Hahambaşılık gibi kurumlar çerçevesinde örgütleyerek yönetmiştir. Bu kurumların bünyesinde bulunan Hristiyan ve Yahudilere kendi aralarındaki sorunları çözmek için mahkeme kurma, eğitim faaliyetlerinde bulunma, mülkiyet gibi haklar tanınmıştır.

Bu durumun;

I. farklı grupların aynı şehir bünyesinde bir arada yaşama kültürüne sahip olması,

II. Osmanlıların Balkanlarda uzun süre hakimiyet kurması,

III. farklı coğrafyalardan Hristiyan ve Yahudilerin Osmanlı ülkesine göç etmesi

gelişmelerinden hangileri üzerinde etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

8. Osmanlı Devleti'nin tımar sistemi kapsamında benimsediği;

I. her aileye yetecek kadar toprak ayrılması,

II. sipahilere, asker yetiştirme şartının getirilmesi,

III. reayaya şikâyet hakkının tanınması

kurallarından hangileri devletin üreticiyi koruma anlayışıyla hareket ettiğine doğrudan kanıt oluşturur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve III E) I, II ve III

9. Osmanlı Devleti'nde tımar; savaşlarda başarılı olan askerlere, hizmetlerine karşılık bir nevi maaş niyetiyle ve devlete asker yetiştirme şartıyla verilirdi.

Buna göre tımar verilmesinde;

I. kişinin gösterdiği başarı,

II. askerî masrafların durumu,

III. reayanın ihtiyaçları

gibi özelliklerin hangilerinin dikkate alındığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

10. Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde mülk arazilerin tımar kapsamına alınmasının asıl nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tarımsal üretimi arttırmak

B) Ticari hayatı canlandırmak

C) Asker ihtiyacını karşılamak

D) Konargöçerleri yerleşik hayata geçirmek

E) Vergilerin düzenli bir şekilde toplanmasını sağlamak

1. İstanbul'un Fethi'nden sonra Fatih Sultan Mehmet'in Galata'da yaşayan Cenevizlere verdiği ahitnamede "Kabul eyledim ki ayinlerini daha önceki âdetleri üzerine yapalar. Gümrük vergilerini âdet üzere vereler. Onlara kimse düşmanlık etmeye." ifadesi geçer.

Yalnızca bu bilgilere dayanarak Fatih Sultan Mehmet için;

I. Cenevizlilerin ananelerini sürdürmelerine müsaade etmiştir.

II. Cenevizli tüccarlara ülke sınırları içinde ticaret yapma hakkı vermiştir.

III. Ülkede yaşayan tüm topluluklara inanç özgürlüğü tanımıştır.

çıkarımlardan hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

2. Osmanlı Devleti'nde toplum, Müslümanlar ve gayrimüslimler şeklinde iki ana gruba ayrılmıştır. Hiçbir mezhep ve tarikat ayırımı yapmadan İslam inancını kabul eden herkese Müslüman denmiştir. Gayrimüslim tabiri ise ehli kitap olarak tanımlanan Hristiyan ve Yahudileri ifade etmek için kullanılmıştır.

Buna göre Osmanlı toplumunun ikiye ayrılmasında;

I. dil,

II. din,

III. soy bağı

gibi unsurlardan hangileri kriter olarak alınmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

3. Osmanlı Devleti'nde ülkenin her tarafında toprağın hukuki durumu ve kullanım şekli bakımından tek bir sistem uygulanamamıştır.

Bu durumda;

I. geniş bir coğrafyaya hükmedilmesi,

II. fethedilen bölgelerdeki örf ve adetlerin dikkate alınması,

III. ulaşım olanaklarının kısıtlı olması

özelliklerinden hangilerinin etkisi söz konusudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

4. Malikane arazi, seferlere katılan önemli komutanlara, dervişlere ve ahilere fethedilen bölgelerden verilen topraklardır.

Buna göre malikane arazinin verilmesinde;

I. fetihleri teşvik etmek,

II. cihat faaliyetlerini desteklemek,

III. başarıyı teşvik etmek

gibi kriterlerden hangilerinin belirleyici olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

5. Osmanlı ülkesinde ulaşım imkanlarının kısıtlı olması nedeniyle köylülerin büyük bir kısmı ürünlerini pazara taşıyamamış, nakit ekonomisi gelişmemiştir.

Bu durumun;

I. köylüden alınan tarım vergilerinin büyük bir kısmının ürün cinsinden olması,

II. tarım gelirlerinin askeri masrafların karşılanması şartıyla sipahiye bırakılması,

III. toprağın büyük bir kısmının köylüye mülk olarak verilmesi,

gelişmelerinden hangileri üzerinde etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

6. **Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde lonca teşkilatının sorumlulukları arasında <u>yer almaz</u>?**

A) Esnaf ve tüccar arasında fiyat ve üretimde rekabet oluşturmak

B) Şehir ve çevresinin ihtiyacını karşılayacak miktarda üretim yapmak

C) Ticarethanelerin ıslahı için üyelerine destek sağlamak

D) Üyelerine hammadde temin etmek

E) Esnafa vasıflı eleman yetiştirmek

7. **Osmanlı Devleti'nde toprak gelirlerinden;**

I. üst düzey yöneticilerin gelirlerinin karşılanması,

II. eyalet ordusunun büyük bir bölümünün masraflarının hazineye yük edilmeden karşılanması,

III. kapıkullarının maaşlarını için hazinede bulundurulması gereken nakdin karşılanması

alanlarından hangilerinde faydalanılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

8. **Osmanlı Devleti'nde şehirlerde sosyal ve ekonomik hayatın sürdürülmesinde;**

I. esnaf örgütleri,

II. sosyal yardım kuruluşları,

III. şeri ve örfi kurallar

hangilerinin rol oynadığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

9. Osmanlı Devleti'nde vasıflı eleman ihtiyacı, Lonca Teşkilatı'na küçük yaşta alınan çocukların yetiştirilmesiyle karşılanmıştır. Meslek öğrenmek üzere bir ustanın yanına çırak olarak verilen çocuklar önce kalfalığa sonra da ustalığa terfi ettirilmiştir. Usta olabilmek için mesleğin inceliklerini öğrenmek yeterli olmayıp aynı zamanda gedik sahibi olunması gerekirdi. Gedik, Osmanlılarda esnafın bir mesleği yapabilme yetkisidir.

Buna göre Osmanlılar için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Her isteyene istediği yerde dükkân açma özgürlüğü tanınmıştır.

B) Mesleki eğitimin en alt basamağı çıraklıktır.

C) Esnaf içerisinde ulaşılabilecek en yüksek basamak ustalıktır.

D) Mesleki eğitimde belli bir hiyerarşi söz konusudur.

E) Şehirde bir meslek dalında üretim yapabilme hakkına gedik denir.

10. Osmanlı şehirlerinde loncalar öncülüğünde esnaf arasında dayanışma sağlanırdı. Misal bir celepçi (hayvan alıp satan) uzak yerlerden hayvan alıp getirir, kasaplara satar, kasaplar hayvanı kestikten sonra deriyi debbağlara (deri işleriyle uğraşan kesim) verir, debbağ deriyi işledikten sonra çarıkçılara, kemercilere, çantacılara, çizmecilere, eyercilere, davulculara, semercilere eşit bir şekilde dağıtırdı. Yine kasap, elinde bulunan yağları yağcılara, sabunculara ve mumculara dağıtırdı.

Metinde lonca teşkilatının;

I. bulunduğu bölgenin ihtiyacı olan üretimi yapma,

II. esnafın ihtiyacı olan ham maddeyi temin etme,

III. ürünlerin satış fiyatını belirleme

görevlerinden hangilerine dair bir kanıta yer <u>verilmemiştir</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

11. Osmanlı Devleti'nde Bursa, Kahire, Edirne ve Selanik önemli ticaret merkezleriydi. Bursa'dan Doğu'nun baharat ve kahvesi karşılığında ipek, deri ve kereste ihraç edilirdi. Edirne'nin kumaş tüccarları Avrupa ile ticaret yaparlardı. İstanbul halkının et, tahıl, pirinç ve yağ ihtiyacını karşılamak için Balkanlardan ve Doğu ülkelerinden ithalat yapılırdı.

Metinde verilen bilgiler Osmanlı Devleti'yle ilgili;

I. Bursa'da ipek üretimi yapıldığı,

II. en önemli ticaret merkezlerinin tamamının liman şehirlerinden oluştuğu,

III. İstanbul'un kendi ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir üretim kapasitesine sahip olduğu

durumlarından hangilerine kanıt oluşturur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

1. Zitvatorok Antlaşması'nın önemli maddeleri şöyledir:

- Osmanlılar, Avusturya arşidükü için Caesar (Sezar) unvanını kullanacaktır.
- Savaş sırasında taraflarca kazanılan topraklar kendilerinde kalacaktır.
- Avusturya yıllık vergi ödemeyecek, imparator bir defaya mahsus olmak üzere 200.000 kuruş gönderecektir.
- Taraflarca esir almak ve kale işgal etmek yasaklanacak, eldeki esirler geri verilecektir.
- Eğri, Kanije ve Estergon kaleleri Osmanlı Devleti'nde kalacaktır.

Buna göre Zitvatorok Antlaşması ile ilgili olarak

I. Osmanlı Devleti'nin az da olsa toprak kazancı olmuştur.

II. Mütekabiliyet esasına göre hazırlanmıştır.

III. Osmanlı Devleti'nin askeri anlamdaki üstünlüğü devam etmektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Avusturya'nın Osmanlı Devleti ile protokolde eşit olması, toprak kazancının azalması seçenekleri Zitvatorok Antlaşması'nın maddelerinden çıkarılabilmektedir.

Osmanlı Devleti'nin eskiye oranla toprak kazancının azalması askerî üstünlüğünü yitirdiğini göstermektedir.

Cevap: B

2. Osmanlılar ile İranlılar arasında imzalanan Kasr-ı Şirin Antlaşması'nın (1639) esasları sonraki yıllarda iki ülke arasında imzalanan Kerden Antlaşması (1746), I. Erzurum Antlaşması (1823) ve II. Erzurum (1847) Antlaşmalarında da temel alınmıştır.

Buna göre;

I. Kasr-ı Şirin Antlaşması önemini uzun süre korumuştur.

II. İki ülke zaman zaman anlaşmazlıklar yaşamıştır.

III. Antlaşmalardan sonra iki ülke arasında ekonomik ilişkiler gelişmiştir.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Kasr-ı Şirin Antlaşması'nın sonraki yıllarda arasında imzalanan Kerden, I. Erzurum ve II. Erzurum Antlaşmalarına temel olması I. öncüldeki *önemini uzun süre koruduğu* bilgisini ve Osmanlıların farklı tarihlerde Safevilerle yeni anlaşmalar yapmak zorunda olmaları II. öncüldeki *iki ülkenin zaman içerisinde anlaşmazlıklar yaşadığı* bilgisini vermektedir. III. öncüldeki i*ki ülke arasında ekonomik ilişkilerin geliştiğine* yönelik bir açıklama yoktur.

Cevap: D

3. Osmanlı denizciliğinin geri kalmasında;

I. Siyasi hedeflere kara ordusu ile yapılan savaşlar ile ulaşma düşüncesi,

II. Siyasi ve ekonomik sorunlar nedeni ile Avrupa'daki gelişmelerin takip edilememesi,

III. Kadırga kullanımı ile savaşlarda başarıya ulaşabileceği düşüncesi

durumlarından hangilerinin etkisinden söz edilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Yeni Çağ'da Osmanlıların II. öncülde yer alan Avrupa'daki gelişmeleri takip etmemeleri, Coğrafi Keşiflerin önemini ve denizlerin dünya gücü olunmasındaki rolünü anlamalarını engellemiştir. Bu nedenle I. öncülde verilen karadaki fetih hareketlerine ağırlık verilmesi, III. öncüldeki donanma teknolojisindeki değişimlerin göz ardı edilmesi Osmanlı denizciliğinin gelişimini engellemiştir.

Cevap: E

4. II. Viyana Bozgunundan sonra 1688 yılında Belgrat Avusturyalılar tarafından ele geçirilmişti. 1690'da Sadrazam Köprülü Mustafa Paşa idaresinde yeniden örgütlenen Osmanlı ordusu karşı hücuma geçti ve aynı yılın Ekim ayında Belgrad'ı tekrardan fethetti. Avusturyalılar, Sırbistan ve Bosna'dan çıkartılmış olsalar da Osmanlılar Macaristan'da kaybedilen toprakları geri almada başarılı olamadı ve 1697'de Zenta Muharebesinde Osmanlıların uğradığı hezimet, çok ağır şartlara sahip olan Karlofça Antlaşması'nın imzalanmasına sebep olmuştur.

Buna göre Kutsal İttifak savaşları sürecinde

I. Osmanlı Devleti'nin bazı başarılar elde etmesi,

II. Osmanlının aldığı ağır mağlubiyetle doğru orantılı bir antlaşma imzalaması,

III. Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki varlığının sonra ermesi

gelişmelerinden hangilerinin yaşandığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Kutsal İttifak Savaşları sırasında Osmanlı'nın Belgrad'ı yeniden ele geçirmesi I. öncüldeki bilgiyi, 1697'de Zenta Muharebesindeki yenilgiden sonra çok ağır şartlara sahip olan Karlofça Antlaşması'nın imzalanması ise II. öncüldeki bilgiyi vermektedir. Bu savaşlar sırasında Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki varlığının son bulması söz konusu değildir.

Cevap: B

5. 1711 yılında Osmanlı ile Rus Çarlığı arasında imzalanan Prut Antlaşması'nda Osmanlı tarafının teklifi ile "Rusya'nın Lehistan'ın iç işlerine karışmayacağı, tebaasını da hiçbir suretle tazyik etmeyeceği, onları ve arazilerini tasarruf altına almayacağı" kararı kabul edildi.

Osmanlı Devleti'nin bu kararları aldırtmasında;

I. Lehistan ile Rus Çarlığı arasında ekonomik ilişkilerin gelişmesi önlemek,

II. Lehistan'ın iki ülke arasında tampon ülke olma statüsünü devam ettirmek,

III. Lehistan'ın Osmanlı'ya bağlanmasını sağlamak

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Osmanlı Devleti, Rus Çarlığı ile imzaladığı Prut Antlaşması'na (1711) koydurduğu "Rusya, Lehistan'ın iç işlerine karışmayacak." maddesi ile Lehistan'ın Rusya ile arasında tampon devlet olarak kalmasını sağlamak ve bu sayede Rusya'nın Balkanlara yaklaşmasını engellemek istemiştir.

I. öncülde verilen "Lehistan ile Rus Çarlığı arasında ekonomik ilişkilerin gelişmesi önlemek" ve III. öncülde verilen " Lehistan'ın Osmanlı'ya bağlanmasını sağlamak" ifadelerine ise ulaşılamaz.

Cevap: B

6. Kâtip Çelebi'ye kadırgadan kalyona geçiş konusunda fikri sorulduğunda, denizlerdeki eski başarıların kadırgalar ile kazanıldığını ve kendi düşüncesinin de kadırga yönünde olduğunu ifade etmiştir. Kalyon yapmanın maharet gerektirmediğini, geçmişte de donanmada kalyonların nakil vasıtaları olarak hizmet verdiğini hatırlatan Kâtip Çelebi, bunları kullanacak tecrübeli denizcilerin ve topçuların yetiştirilmesinin daha önemli olduğunu belirtmiştir.

Buna göre Kâtip Çelebi'nin görüşlerinden yola çıkarak Osmanlı denizciliği hakkında;

I. kadırgaların, Osmanlıların denizlerdeki başarılarında önemli rolünün olduğu,

II. donanmada tecrübeli denizcilerin ve topçuların yetiştirilmesinin daha önemli olduğu

III. kalyon yapmanın oldukça zor ve pahalı olduğu

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünde verilen bilgilere bakılarak; I. öncüldeki kadırgaların Osmanlı Devleti'nde oldukça başarılı olduğu ve II. öncüldeki donanmada tecrübeli denizcilerin ve topçuların yetiştirilmesinin daha önemli olduğu bilgisine ulaşılabilir. III. öncüldeki kalyon yapmanın oldukça zor ve pahalı olduğu bilgisi verilmemiştir.

Cevap: B

7. Safevilerin zor durumundan istifade etmek isteyen Çar I. Petro, 1723'te Kafkasya üzerine harekete geçerek Derbent ve Bakü'yü işgal etmiştir. Bu arada Kafkasya'daki Müslümanların Osmanlı Devleti'nin himayesine girmek istemesi üzerine Sadrazam Damat İbrahim Paşa'nın girişimiyle İran üzerine sefere çıkılmıştır.

Buna göre Osmanlı ordusunun sefere çıkmasında;

I. İslam dünyasında mezhep birliğini sağlamak,

II. İran topraklarının tümüyle Rusya'nın hâkimiyetine geçmesini önlemek,

III. İpek Yolu üzerinden ticareti canlandırmak

düşüncelerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünden II. öncüldeki İran topraklarının Rusya ile Osmanlı arasında hakimiyet mücadelesi başlattığı bilgisine ulaşabiliriz. Ancak yönlendirmede I. ve III. öncüllerdeki mezhep birliği ve İpek Yolu ticaretine yönelik rekabet bilgisi yoktur.

Cevap: B

8. 1736-1739 Osmanlı-Avusturya ve Osmanlı-Rus savaşları Osmanlı'nın galibiyeti ile sonuçlanmıştır. Savaşın sonunda Avusturya ve Rusya ile ayrı ayrı imzalanan Belgrat Antlaşmalarına göre Avusturya, 1718 yılındaki Pasarofça Antlaşması'yla aldığı Belgrat'ı Osmanlı Devleti'ne geri vermiştir.

Bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Osmanlı Devleti'nin mevcut sınırları genişlemiştir.

B) Avusturya, daha önce elde ettiği üstünlüğü kaybetmiştir.

C) Osmanlı'da, Karlofça Antlaşması ile kaybettiği toprakları yeniden kazanma umudu ortaya çıkmıştır.

D) Osmanlı ordusu, hala Avrupa'nın güçlü orduları arasında yer almaktadır.

E) Osmanlı, Balkan coğrafyasında yeniden etkili hale gelmiştir.

Çözüm:

Yönlendirme metninde -özetle- "Osmanlı'nın galibiyeti ile sonuçlan 1736-1739 Osmanlı-Avusturya ve Osmanlı-Rus savaşları sonunda imzalanan Belgrat Antlaşmalarında daha önce 1718 yılındaki Pasarofça Antlaşması'yla Avusturya'ya bırakılan Belgrat'ın Osmanlı Devleti'ne geri verildiği" ifadesini dikkate alırsak:

A) Osmanlı Devleti'nin sınırları genişlemiştir. (Belgrat'ın yeniden Osmanlı topraklarına dahil olması bu yargıyı doğrular.)

B) Avusturya, daha önce elde ettiği üstünlüğü kaybetmiştir. (Belgrat'ın yeniden Osmanlı topraklarına dahil olması bu yargıyı doğrular.)

C) Osmanlı'da, Karlofça Antlaşması ile kaybettiği toprakları yeniden kazanma umudu ortaya çıkmıştır. (1699 Karlofça Antlaşması'yla batıda ilk defa ciddi toprak kaybına uğrayan Osmanlılar, 18.yüzyılın başlarında "kayıpları telafi" politikası uygulasa da 1718'de yapılan Pasarofça Antlaşması'yla yeni kayıplar yaşamış ve bu siyasetten vazgeçerek "mevcut toprakları koruma siyasetine" ağırlık vermiştir. Avusturya ve Rusya ile ayrı ayrı yapılan 1739 tarihli Belgrat Antlaşmalarıyla elde ettiği kazanımları yeterli gören Osmanlı yönetimi mevcut toprakları koruma siyasetine daha sıkı sarılmıştır. Buradan hareketle C seçeneğinde geçen "Osmanlı'da Karlofça Antlaşması'yla kaybettiği toprakları yeniden kazanma umudu ortaya çıkmıştır." yargısına ulaşmamız mümkün değildir.

D) Osmanlı ordusu, hala Avrupa'nın güçlü orduları arasında yer almaktadır. (Osmanlı Devleti'nin Avusturya ve Rusya gibi güçlü rakiplerine iki ayrı cephede savaşarak üstünlük kurması bu yargıyı doğrular.)

E) Osmanlı, Balkan coğrafyasında yeniden etkili hale gelmiştir. (Belgrat'ın Orta Avrupa'dan Balkanlar'a geçiş kapısı olması gibi jeopolitik önemini düşünürsek, şehrin tekrar Osmanlı egemenliğine alınmasının Osmanlılara Balkanlarda rahat bir nefes aldırdığı sonucunu mümkün kılar. Bu da Osmanlıların Balkanlarda etkisinin arttığı sonucunu doğurur ki bu da E seçeneğindeki yargıyı doğrular.)

Cevap: C

1. 16.yüzyıl sonlarında Şah Tahmasb'ın ölümüyle İran'da çıkan karışıklıklar ve Anadolu'da Şii propagandasının artması gibi sebeplerle yeniden başlayan Osmanlı Safevi savaşları, 1590'da imzalanan Ferhat Paşa Antlaşması ile sona ermiş; Gürcistan, Tebriz ve Dağıstan bölgeleri Osmanlı Devleti'ne geçmiştir.

Yalnızca bu bilgilere bakılarak;

I. Osmanlı Devleti iyi bir savunma planı uygulamıştır.

II. İran Devleti'ndeki iç karışıklıklardan faydalanılmıştır.

III. Osmanlı Devleti'nin sınırları genişlemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

2.

Harita: Karlofça ve İstanbul Antlaşmaları ile kaybedilen topraklar

Yukarıdaki verilen haritadaki bilgilerden faydalanılarak Osmanlı Devleti ile ilgili olarak,

I. Karadeniz üzerindeki tehditler artmıştır.

II. Macaristan ve Ukrayna bölgelerinde büyük miktarda toprak kaybedilmiştir.

III. Akdeniz hakimiyetinde herhangi bir değişiklik olmamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

3. **Osmanlı Devleti ile Rusya arasında 1774 yılında imzalanan Küçük Kaynarca Antlaşması'nın aşağıdaki maddelerinden hangisi Osmanlı Devleti'nin bağımsızlığına zarar verici nitelikte değildir?**

A) Osmanlı, Rusya'ya kapitülasyon verecek.

B) Rusya, Osmanlı topraklarında konsolosluk açabilecek.

C) Ruslar, Osmanlı uyruğundaki Ortodoksları koruma hakkını elde edecek.

D) Ruslar Karadeniz'de donanma bulundurabilecek.

E) Rusya savaş sırasında işgal ettiği yerleri iade edecek.

4. Otuz Yıl Savaşları dolayısıyla Avrupa'da durumun iyice karıştığı sırada Sultan II. Osman Lehistan üzerine sefere çıktı. Ancak II. Osman'ın askere az bahşiş vermesi, ulemanın arpalıklarını kesmesi gibi sebeplerle özellikle kapıkulları savaşta başarı göstermedi. Hotin'i iyi savunan Leh ve Kazak ordularına karşı yapılan hücumlar, bizzat padişahın gayretlerine rağmen sonuç vermedi. II. Osman bu sırada gelen barış teklifini kabul etti ve Hotin Kalesi, Osmanlı Devleti'ne bırakıldı. Genç padişah Hotin Savaşı'nda gayret göstermeyen Kapıkulu Ocaklarını kaldırmak istedi. Ancak II. Osman'ın yapmak istediği ıslahatlardan rahatsız olan kesimlerin isyanıyla padişah tahttan indirildi ve kapıkulları tarafından Yedikule Zindanlarında öldürüldü.

Bu bilgilere göre, II. Osman (Genç) Dönemi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Avrupa'daki siyasi gelişmeler takip edilmiştir.

B) Savaş sırasında orduda birtakım disiplinsizlikler yaşanmıştır.

C) Hotin Kalesinin alınmasında Osmanlı Ordusunun savaşta başarı göstermesi etkili olmuştur.

D) II. Osman, ıslahat karşıtlarının isyanı neticesinde tahttan indirilmiştir.

E) II. Osman, askeri alanda ıslahat yapmayı düşünmüştür.

5. Osmanlı gemiciliğinin gelişimindeki birinci dönem, devletin kuruluşundan XVII. yüzyılın sonlarına kadar devam eden kürekli gemilerin olduğu dönemdir. İkinci dönem ise XIX. yüzyılın ortalarına kadar süren yelkenli gemiler dönemidir. Birinci dönemde kullanılan başlıca gemiler kadırgalar iken ikinci dönemde kalyonlar kullanılmıştır.

Osmanlı donanmasında kadırga tipi gemilerden kalyon tipi gemilere geçilmesinde,

I. Akdeniz'de donanma üstünlüğünü İngiliz ve Hollanda kalyonlarının alması

II. Osmanlı Devleti'nin sömürgecilik faaliyetlerine başlamak istemesi

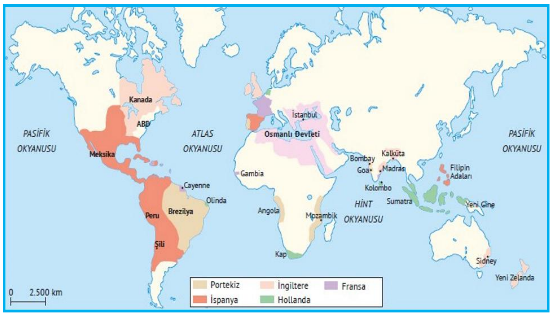
III. Osmanlı donanmasının Girit kuşatması sırasında Venedik kalyonlarına karşı başarısız olması

gelişmelerinden hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve III E) II ve III

6.

Sömürgeciliğin gelişimi ile ilgili olarak yukarıda verilen haritaya göre,

I. Dünya üzerinde yeni yerler keşfedilmiştir.

II. İpek ve Baharat yolu eski önemini yeniden kazanmıştır.

III. Osmanlı Devleti sömürgecilik faaliyetlerine katılarak topraklarını genişletmiştir.

yargılarından hangilerine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

7. 1739 Belgrat Antlaşması'nın Rusya ile ile ilgili maddeleri şu şekildedir:

- Rusya, Karadeniz'de savaş ve ticaret gemisi bulunduramayacak.
- Rus Çarı protokol bakımında Avusturya imparatoru ve Fransa kralına eşit sayılacak.
- Rusya, Kırım ve Eflak'tan çekilecek.

Buna göre;

I. Rusya, Karadeniz'den uzaklaştırılmıştır.

II. Rusya Osmanlı'dan ekonomik ayrıcalık elde etmiştir.

III. Osmanlı Devleti kazançlı bir antlaşma imzalamıştır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II

D) I ve III E) II ve III

8. Osmanlı Devleti 1718-1730 yılları arasında, batının teknik anlamda üstünlüğünü kabul ettiği dönem olan Lale devrinde batılı devletler ile herhangi bir savaş yapmamıştır. Bu dönemde Rusya'nın İran topraklarına saldırması üzerine Kafkasya'daki Müslümanların yardım istemesi üzerine Sadrazam Damat İbrahim Paşa'nın girişimleri ile İran üzerine sefere çıkılmıştır.

Buna göre Osmanlı ordusunun sefere çıkmasında;

I. İslam dünyasında mezhep birliğini sağlamak

II. İran topraklarının tümüyle Rusya'nın hakimiyetine geçmesini önlemek,

III. İpek yolu üzerinden ticareti canlandırmak

düşüncelerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) II ve III E) I, II ve III

1. II. Viyana Kuşatmasından sonra başlayan Kutsal İttifak Savaşları (1683-1699) sonucunda imzalanan Karlofça Antlaşması'nın garantörlüğü Avusturya Devleti'ne bırakılmıştır.

Karlofça Antlaşması ile ilgili yaşanan bu durum,

I. Sınır değişikliği yaşanmamıştır.
II. Devletler arasında barış dönemi başlamıştır.
III. Avusturya'nın üstünlüğü kabul edilmiştir.

yargılarından hangilerini doğrular niteliktedir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. Osmanlılar, XVI. yüzyılın sonunda Fransa'nın, İspanyol hakimiyetine girmesini engellemek için Henri de Navarre'yi Fransa tahtına geçmesi için desteklemiştir. Aynı dönemde İngiltere, İspanya'ya karşı girişeceği mücadelede Osmanlı Devleti'nin kendisine bir donanma göndermesini sağlamak için İstanbul'da destek aramıştır.

Bu bilgilere bakarak;

I. Osmanlı Devleti Avrupa siyasetinde söz sahibidir.
II. Osmanlı Devleti gaza ve cihat ruhuyla hareket etmiştir.
III. Orta ve Batı Avrupa'da siyasi istikrar yoktur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

3. Osmanlılar, XVI. yy. sonlarında imzaladıkları Ferhat Paşa Antlaşması ile kazandıkları yerleri XVII. yy. da imzaladıkları Nasuh Paşa ve Serav Antlaşmalarıyla İran'a geri vermiş; Kasr-ı Şirin Antlaşması'yla da İran'ın vergi yükümlülüğünün kaldırılmasını kabul etmiştir.

Buna göre Osmanlı - İran ilişkileri hakkında aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) İran süreç içerisinde Osmanlıların siyasi üstünlüğünden kurtulmuştur.
B) Mezhep çatışmaları Osmanlı - İran ilişkileri üzerinde belirleyici bir etki yapmıştır.
C) Sınır sorunları Osmanlılarla İran savaşlarının uzun süre devam etmesine yol açmıştır.
D) Serav ve Nasuh Paşa Antlaşması, Osmanlıların aleyhine imzalanmıştır.
E) Osmanlılar İran'la İslamiyet'i yaymak için savaşmıştır.

4. Köprülü Mehmed Paşa'dan sonra sadrazam olan oğlu Köprülü Fazıl Ahmed Paşa Dönemi'nde Avusturya, Erdel işlerini bahane ederek Osmanlı Devleti'ne karşı girişimlerde bulunmuştur. Bu nedenle Avusturya üzerine sefere çıkan Fazıl Ahmed Paşa, bu sefer sonucunda Avusturya ile 1664 Vasvar Antlaşmasını imzalamıştır.

Vasvar Antlaşması'nın;

I. Avusturya, Osmanlı Devleti'ne savaş tazminatı ödeyecek.
II. Erdel, Osmanlı Devleti'ne bırakılacak.
III. Uyvar ve Neograd kaleleri Osmanlıya bırakılacak.

maddelerinden hangileri, Osmanlı Devleti'nin Avusturya Devletine karşı üstünlük kurduğunun bir göstergesidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

5. Avrupalı devletler, açık denizlerdeki güçlü dalgalar ve akıntılar sebebi ile daha önceden sadece ticaret gemisi olarak kullanılan kalyon tipi gemileri, top bataryaları takmak sureti ile silahlandırarak donanmalarında kullanmaya başlamıştır.

Bu bilgiye göre,

I. Okyanus gemiciliği alanında gelişme sağlanmıştır.
II. Deniz savaşları alanında yeni bir dönem başlamıştır.
III. Bu gelişmeye bağlı olarak kadırga gemiciliği alanında yeni gelişmeler yaşanmıştır.

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin yaptığı savaşların süresinin uzaması, devletin mali sisteminde bozulmalara ve bütçede açıklara sebep olmuştur. Maliyedeki bozulmalar ve bütçe açıklarının telafi edilebilmesi için, Osmanlı Devleti halktan yeni vergiler toplamaya başlamıştır.

Buna göre, Osmanlı Devleti'nin halktan yeni vergiler toplamaya başlaması;

I. Celali İsyanlarının yaşanması,
II. Anadolu'da sosyal ve ekonomik nizamın bozulması,
III. Ekonomi alanında iyileşmeler görülmesi

gelişmelerinden hangilerinin yaşanmasına sebep olmuştur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. İspanya, Portekiz, Hollanda, Fransa ve İngiltere gibi Avrupalı güçler, XVII. yüzyılın başından itibaren uyguladıkları stratejilerle denizlerde küresel ölçekli ticari ve askerî faaliyetlere giriştiler. Coğrafi Keşifler sonucunda Portekizliler ve İspanyollar yeni yerler ve deniz yolları keşfederek sömürgeler oluşturdular. Keşifler sonucunda ortaya çıkan yenilikler, önemli birtakım gelişmelerin yaşanmasına sebep oldu.

Aşağıdakilerden hangisi Coğrafi Keşifler sonucunda ortaya çıkan değişimlerin Osmanlı Devleti'ne olan etkilerinden biri değildir?

A) Akdeniz limanlarının önemini yitirmesi

B) Piyasalarda pahalılık ve enflasyonun yaşanması

C) Dirlik sisteminin bozulmasına karşılık tarımsal üretimin azalması

D) Avrupa'da miktarı artan altın ve gümüşün Osmanlı topraklarına girişi

E) Halkın alım gücünün düşmesi

8. **Reform hareketleri sonunda ortaya çıkan;**

- mezhep birliğinin bozulması,
- papalığın otoritesini ve etkinliğini yitirmesi,
- eğitim kurumlarının kilise denetiminden çıkarılması

gelişmelerinden Osmanlı Devleti'ne olan etkileri arasında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Osmanlı topraklarında yaşayan gayrimüslimler arasında sürtüşmeler yaşanması

B) Osmanlıya karşı Haçlı birliğinin kurulmasının zorlaşması

C) Hristiyanlık için kutsal olan Kudüs'ün öneminin azalması

D) Akdeniz ticaretinin yeniden önem kazanması

E) Hümanizm akımının Osmanlı ülkesinde etkinlik kazanması

9. **XVII. yüzyılda meydana gelen;**

I. Avusturya kralının Osmanlı padişahına denk hâle gelmesi,

II. İran'ın Osmanlı Devleti'ne vergi ödeme yükümlülüğünden kurtulması,

III. Taraflar arasında esir alma ve kale kuşatmanın yasaklanması

gelişmelerinden hangileri uluslararası alandaki siyasi dengelerde Osmanlı Devleti'nin aleyhine bir gelişme olarak değerlendirilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

10. Fransız siyaset adamı Markisi, 1736-1739 Osmanlı ve Avusturya-Rusya Savaşlarının devam ettiği yıllarda çağdaşlarıyla aynı duyguları paylaşıyordu. Türk Devleti'nin taksimi konusuna eğilenlerin kaleminden ilk kez çıkan cömert fikri şöyleydi:

"Avrupa'nın karşılaşacağı ilk büyük devrim muhtemelen Türk Devleti'nin ele geçirilmesi olacaktır. Türk yenilince herkesin kendi payına düşeni alması lazımdır veya daha iyisi, çok sayıda Hristiyan devlet kurdurmak, kadim Yunanistan'a ve Nil Nehri'ne, Ege adalarına yeniden hayat vermek gerekir. Bugün Avrupa barış içindeyken bütün bu ülkeleri Avrupa'nın dengesi ve ticareti için masrafını paylaşarak fethetmek, Hristiyanlığı yerleştirmek, kutsal mekânları tamir edip düzenlemek ve taksimi iyi yaparak Hristiyan kralların iktidarını yerleştirmek güzel bir proje olurdu."

Buna göre Fransız düşünür Markisi'nin,

I. Osmanlı Devleti'nin güç kaybından faydalanmak,

II. Osmanlı'nın geri çekilmesi ile birlikte ortaya çıkacak boşluğu dinî devletler ile doldurmak,

III. Avrupa topraklarında Osmanlıdan sonra tek bir devlet kurarak merkezi boşluğu doldurmak

gibi hedeflerin hangilerini amaçladığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

11. İstanbul Antlaşması'yla elde ettiği yerleri yeterli görmeyen Rusya, Avrupalı devletlerden Osmanlı Devleti'ne yeniden savaş açılmasını istedi. Ancak bu çağrıya olumlu yanıt alamayan Rusya, Osmanlı Devleti'yle tek başına savaşmayı göze alamadı ve Baltık Denizi'ne yöneldi. Rusya bu maksatla; XVIII. yüzyılda Lehistan, Avusturya, Prusya, Danimarka ve Protestan ülkelerin lideri ve bölgenin en güçlü devleti olan İsveç gibi devletlere savaş açtı.

Buna göre Rusya'nın Osmanlı Devleti üzerindeki politikası ile ilgili olarak;

I. Avrupalı devletlerden bağımsız hareket etmek istemiştir.

II. Rusya, Osmanlı politikasını değiştirmek zorunda kalmıştır.

III. Osmanlı aleyhine Baltık Denizi'ne doğru genişleme politikası izlemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

1. Şah Abbas, Osmanlı Devleti'nde yaşanan isyanlardan faydalanarak 1623'te Bağdat'ı ve bütün Irak'ı geri almıştır. Osmanlı Devleti, Basra'ya saldıran Safevilere karşı Portekizlilerle ittifak yaparak saldırıyı püskürtmüştür. Osmanlıların Bağdat'ı geri almak için 1625 ve 1630 yıllarında yaptığı girişimler sonuç vermemiştir. Devlet içinde mutlak otoritesini sağlayan Sultan IV. Murad , ordunun başına geçerek Safeviler üzerine yürümüş ve 1635'te Revan'ı, 1638'de de Bağdat'ı geri almıştır. Sonuçta iki devlet arasında 1639 Kasr-ı Şirin Antlaşması imzalanmış ve bu antlaşmayla bugünkü Türkiye-İran sınırı belirlenmiştir.

IV. Murat Dönemi'ndeki bu başarıda aşağıdaki gelişmelerden hangisinin katkısının olduğu söylenemez?

A) Yeniçeri Ocağının itaat altına alınması

B) Avrupa'da Otuz Yıl Savaşları'nın yaşanması

C) Anadolu'daki isyanların bastırılması

D) Saray kadınlarının yönetimdeki etkisinin artması

E) Tecrübeli devlet adamlarına ülkenin durumu hakkında raporlar hazırlatılması

2. **Bilgi:** Osmanlı Devleti için XVII. yüzyıl başlarında Avusturya ile olan savaşlar yıpratıcı sonuçlar ortaya çıkardı.

Durum: Uzun savaşlar sonucunda imzalanan Zitvatorok Antlaşması ile birlikte Osmanlı Devleti artık Avrupa diplomasisinde mütekabiliyet esasını kabul etti.

Yukarıdaki "bilgi" **ve** "durum" **birlikte düşünüldüğünde Osmanlı Devleti hakkında aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?**

A) Osmanlı Devleti'nin bu savaşları başarılı bir şekilde tamamladığına

B) Osmanlı Devleti'nin askeri bakımdan güç kazandığına

C) Avusturya ile yeni savaşların yapılacağına

D) Uluslararası ilişkilerde her fırsatın değerlendirildiğine

E) Avusturya'ya karşı olan üstünlüğün kaybedildiğine

3.

Yukarıda verilen haritadan yola çıkarak Osmanlı Devleti ile ilgili olarak;

I. Orta Avrupa'da hakimiyet zayıflamıştır.

II. Karadeniz, bir Türk gölü halindedir.

III. Akdeniz'de var olan tüm adalar Osmanlı Devleti'nin hâkimiyetindedir.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

4. **XVIII. yüzyılda Rusya'nın;**

- Rusya'dan kaçan İsveç kralının Osmanlılara sığınması üzerine Osmanlı topraklarına saldırması
- Osmanlı-İran Savaşları sırasında Kırım Hanı'nın İran'a karşı Kafkasya'ya inişini engellemesi

gelişmeleri ile,

I. Osmanlı'yı zor durumda bırakmaya çalıştığı,

II. Osmanlı'nın içinde bulunduğu sıkışık siyaset ortamından faydalanmaya çalıştığı,

III. Osmanlıya karşı ittifaklar kurduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

5. "Osmanlı Devleti'nin XVIII. yy.da imzaladığı en ağır şartlı antlaşma Küçük Kaynarca'dır." **diyen bir tarih öğretmeninin, Küçük Kaynarca Antlaşması'nın aşağıdaki maddelerinden hangisini kanıt olarak göstermesi beklenemez?**

A) Kırım dinî yönden halifeye bağlı kalacak.

B) Rusların İstanbul'da daimî bir orta elçi bulundurmasına ve bir Ortodoks Kilisesi inşasına izin verilecek.

C) Rusya Karadeniz'de donanma bulundurabilecek.

D) Osmanlı Devleti 4,5 milyon ruble tazminat ödeyecek.

E) Rusya Osmanlı topraklarındaki Ortodoksların haklarını koruyacak.

6. 1596 ile 1610 yılları arasında Osmanlı İmparatorluğu, iç sorunlarla temellerinden sallanma tehlikesiyle karşı karşıya gelmiştir. Kriz belirtileri ilk kez Kanunî devrinde baş göstermiş ve 1571-1606 yılları arasında yer alan yorucu savaşlarla kendini bütün varlığıyla ortaya koymuştur. Osmanlı İmparatorluğu'nun duraklamaya geçişteki bu ilk bunalımı atlatması güç olmamış, ancak bu bunalımla birlikte imparatorluk parlak günlerini geride bırakmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bahsi geçen döneme (1571-1606) ait gelişmelerden biri değildir?

A) Zitvatorok Antlaşması

B) Haçova Muharebesi

C) Ferhat Paşa Antlaşması

D) Bucaş Antlaşması

E) Meşaleler Savaşı

7. **Osmanlı Devleti'nin Avrupa devletleri üzerinde yaptırım gücünü kaybetmesinde,**

I. ordu disiplininin bozulması,

II. merkezî yönetimin bozulması,

III. şeri ve örfi hukukun uygulanması

gibi politikalardan hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C)I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

8. **XVIII. yy.da uluslararası alanda Osmanlı Devleti'nin takip ettiği politikalar arasında;**

I. Azınlık isyanlarına karşı demokratikleşme hareketlerini başlatma,

II. Kaybettiği toprakları geri alma,

III. Batıdaki yenilikleri takip etme,

IV. Fransa ile olan ticari ilişkileri güçlendirme

gelişmelerinden hangileri gösterilemez?

A) Yalnız I B) I ve II

C) II ve IV D) I, III ve IV

E) II, III ve IV

9. **Petro'ya göre Rusya'nın güçlenmesi için bazı şartlar vardı. Bunlar:**

I. Avrupa'nın teknolojik gelişmelerinin Rusya'ya getirilmesi gerekir.

II. Avrupalı devletlerin yaptığı gibi Rusya'nın da sömürgeciliğe başlaması gerekir.

III. Sömürgecilik hedefine ulaşılabilinmesi içinde Rusya'nın sıcak denizlere (Akdeniz) inmesi gerekir

Rusya'nın bu amacını gerçekleştirmek için en büyük engel aşağıdaki hangi devlettir?

A) Safeviler

B) Lehistan

C) Osmanlılar

D) Prusya

E) Avusturya

10. Osmanlı Devleti XVIII. yüzyılın başında Avrupa'da kaybettiği toprakları geri kazanma politikası takip etmiştir.

Buna göre;

I. Pasarofça Antlaşması,

II. Belgrat Antlaşması,

III. Küçük Kaynarca Antlaşması

gelişmelerinden hangileri bu politikanın kısmen de olsa başarıya ulaştığını gösterir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

1. Osmanlı Devleti 1683-1699 yılları arasında 16 yıl boyunca süren Kutsal İttifak savaşlarında Rusya, Lehistan, Venedik, Avusturya ve Malta krallığı ile savaşmış; sürecin sonunda bu devletlerle imzalanan İstanbul ve Karlofça Antlaşmaları ile birlikte Macaristan, Mora, Podolya ve Azak Kalesi'ni kaybetmiştir.

Buna göre Kutsal İttifak Savaşları'nın Osmanlı Devleti'nde;

I. Orta Avrupa'da hâkimiyetinin zayıflaması,
II. Hanedan değişikliğinin yaşanması,
III. Hristiyan nüfusta azalmalar yaşanması

gibi gelişmelerden hangilerine sebep olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

2. **XVIII. yüzyılda Osmanlı Devleti ile Rusya arasında savaşların yaşanmasında;**

I. Napolyon'un Mısır'ı işgal etmesi,
II. Rusya'nın açık denizlere inmek için yaptığı çalışmalar,
III. İsveç kralı Demirbaş Şarl'ın Osmanlı Devleti'ne sığınması

sorunlarından hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

3. XVII. yüzyılda Avusturya kralı padişaha denk hâle gelmiş; İran, Osmanlılara vergi ödeme yükümlülüğünden kurtulmuş ve Kutsal İttifakla yapılan savaşlarda başarısızlık yaşanmıştır.

Bu duruma bakarak Osmanlı Devleti hakkında aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Dış politika, siyasi ve askerî alanlarındaki üstünlüğünü kaybetmiştir.
B) Doğal sınırlara ulaşarak siyasi hâkimiyetini güçlendirmiştir.
C) Egemenlik alanını genişletmek için Kutsal İttifakın üstünlüğünü kabul etmiştir.
D) Doğuda ve batıda savaşarak en geniş sınırlarına ulaşmıştır.
E) Uluslararası alanda destek bulabilmek amacıyla siyasi imtiyazlar tanımıştır.

4. Karlofça Antlaşması'nın Osmanlı Devleti üzerindeki bir etkisi de toplumun moral kaynağının yok olması ve yüzyıllardır süregelen dünyaya hâkim İslam devleti anlayışının zedelenmesiydi. Bundan sonra devleti yeniden eski gücüne kavuşturmanın klasik yöntemlerle mümkün olamayacağı anlaşılmıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde;

I. Batıyı takip etme politikalarına ağırlık verme,
II. İstimalet politikasını başlatma,
III. Müslüman ve gayrimüslim halk arasında eşitliği sağlama

gelişmelerinden hangilerinin uygulandığı söylenemez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

5. Akdeniz'deki sorunlardan biri de izinli korsanlıktır. Bir iktidarın bilgi ve gözetimi dâhilinde olmasına karşın herhangi bir yasal dayanağı bulunmayan gemi ele geçirme olayları izinli korsanlık olarak adlandırılmaktadır. Avrupa devletleri savaş dönemlerinde denizde düşmanlarını yıpratmak amacıyla izinli korsanları kullandı. Osmanlı Devleti, sularında izinli korsanlık yapanlara yönelik denetleme mekanizmasını korsanlara tanınan haklardan dolayı işletemedi. Bu korsanlar genellikle Osmanlı'ya rakip devletlerin gemilerine saldırdı. Zaman zaman tarafsız devletlerin gemileri de bu saldırıların kurbanı oldu. Devletler arasındaki antlaşma şartlarına uymayan bu izinli korsanlar, tarafsız bir bölgede düşman veya tarafsız bir devletin gemilerine el koyarak uluslararası hukuku ihlal etti ancak Osmanlı Devleti, bu tür ihlalleri yapan izinli korsanları yakaladığında korsanlık iznini gösteren belgelerinin mevcut olması durumunda onları tutuklamadı. Sadece el konulan gemilerin iadesini sağladı.

Metne göre izinli korsanlık ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) İzinli korsanlık uluslararası hukuk açısından adaletli işlemiştir.

B) Akdeniz'deki Osmanlı ticaretinin gelişmesine engel olmuştur.

C) Korsanlar Akdeniz ulaşımlarını denetimlerinde tutmuşlardır.

D) Osmanlı- Habsburg mücadelesinde korsanlar tarafsız kalmışlardır.

E) Tarafsız devletlerin faaliyetlerine hiçbir müdahale olmamıştır.

6. **Bilgi:** Osmanlı Devleti için XVII. yüzyıl başlarında Avusturya ile olan savaşlar yıpratıcı sonuçlar ortaya çıkardı.

Durum: Uzun savaşlar sonucunda imzalanan Zitvatorok Antlaşması ile birlikte Osmanlı Devleti artık Avrupa diplomasisinde mütekabiliyet esasını kabul etti.

Yukarıdaki "bilgi" ve "durum" **birlikte düşünüldüğünde Osmanlı Devleti hakkında aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?**

A) Osmanlı Devleti'nin bu savaşları başarılı bir şekilde tamamladığı

B) Osmanlı Devleti'nin askeri bakımdan güç kazandığı

C) Avusturya ile yeni savaşların yapılacağı

D) Uluslararası ilişkilerde her fırsatın değerlendirildiği

E) Avusturya'ya karşı olan üstünlüğün kaybedildiği

7.

Görselde verilen 1768-1774 Osmanlı Rus Savaşı'nı gösteren haritadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Rusya ordusu aynı anda farklı yerlerden saldırmıştır.

B) Rus donanması Akdeniz'den saldırmıştır.

C) Osmanlı hem karada hem de denizde savunma yapmıştır.

D) Savaş, Rusya'nın lehine Osmanlı'nın aleyhine gelişmiştir.

E) Osmanlı'nın başkenti ve boğazlar tehdit edilmiştir.

8.
- Coğrafi Keşifler Eski Dünya'nın bilinen ticaret yollarını (Baharat ve İpek Yolu) değiştirdi. Ticaret sahası iç denizlerden dış denizlere taşındı. Avrupa'nın Atlantik sahillerinde yer alan limanları giderek önem kazandı ve süratle gelişti. Akdeniz ticareti ise 1869'da Süveyş Kanalı'nın açıldığı tarihe kadar bir durgunluk dönemi geçirdi.
- XVII. yüzyılda birçok sömürgeye sahip olan Hollanda, kıtalar arası deniz ticaretini elinde tuttuğu için dünya ekonomisinin en güçlü devletlerinden biri oldu. Hollandalı tekne sahipleri Avrupa teknelerinin yarısına hâkim olarak dünya deniz taşımacılığının büyük kısmını ele geçirip bütün Avrupa'nın ticaret aracıları hâline geldi. Böylece ticarette öne çıkan ülke, başta gemi sanayisi olmak üzere bazı endüstri dallarında da büyük gelişme kaydetti.

Coğrafi Keşiflerle gelişen denizcilik faaliyetleri ile ilgili verilen bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Ekonomisi zenginleşen Avrupa'nın sanayisi gelişmiştir.

B) Hollanda deniz taşıtları sektörüne öncülük eden ülkelerden olmuştur.

C) XXI. yüzyıla kadar süren küresel şirketler kurulmuştur.

D) İç denizlerdeki limanlar ticari yönden zayıflamıştır.

E) Yeni kıtalardaki medeniyetler ve kültürler yok edilmiştir.

1. Coğrafi Keşiflerle dünyanın yuvarlak olduğunun anlaşılmasıyla birlikte kiliseye ve din adamlarına olan güven azalmıştır.

Bu durumun Avrupa'da meydana gelen;

I. Merkezî krallıkların güçlenmesi

II. Milliyetçiliğin önem kazanması,

III. Akılcı ve bilimsel düşüncenin önem kazanması

gibi gelişmelerden hangileri üzerinde doğrudan etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Coğrafi Keşifler öncesinde kilisenin hâkim olduğu Orta Çağ dünyasında din adamlarının toplumlar üzerinde mutlak etkisi olup, onların ortaya koyduğu her düşünce sorgulanmadan doğru olarak kabul edilmekteydi. Orta Çağ'da kilise, dünyanın tepsi gibi düz olduğunu iddia etmekte aykırı görüşte olanları ise cezalandırmaktaydı. Coğrafi keşifler sırasında Macellan'ın dünyanın yuvarlaklığını ispat etmesi üzerine kiliseye karşı duyulan güven azaldı ve III numaralı öncülde verilen akılcı ve bilimsel düşünce önem kazandı. I numaralı öncülde verilen merkezi krallıkların güçlenmesi, İstanbul'un fethi sonucu feodal düzenin yıkılmaya başlaması ile ilgilidir. III numaralı öncülde verilen milliyetçiliğin önem kazanması ise Fransız Devrimi neticesinde gerçekleşmiştir.

Cevap: C

2. Coğrafi Keşifler'in sonuçlarından bazıları;

I. Kağıt, matbaa ve pusula Avrupa'ya taşınmıştır.

II. Yeni ticaret yolları bulunmuştur.

III. Burjuva sınıfı ortaya çıkmıştır.

İlgili oldukları alanlara göre eşleştirildikleri seçenek aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III
A)	Kültürel	Ekonomik	Sosyal
B)	Sosyal	Kültürel	Ekonomik
C)	Ekonomik	Kültürel	Sosyal
D)	Sosyal	Ekonomik	Kültürel
E)	Ekonomik	Sosyal	Kültürel

Çözüm:

Soru kökünde I numaralı öncülde verilen kağıt, matbaa ve pusula tekniğinin Avrupa'ya taşınması kültürel, II numaralı öncülde verilen yeni ticaret yollarının bulunması ekonomik, III numaralı öncülde verilen burjuva sınıfının ortaya çıkışı ise sosyal sonuçları arasında yer alır.

Cevap: A

3. Otuz Yıl Savaşları dolayısıyla Avrupa'da durumun iyice karıştığı sırada II. Osman, Lehistan üzerine sefere çıktı. Ancak II. Osman'ın askere az bahşiş vermesi, ulemanın arpalıkları kesmesi gibi sebeplerle özellikle kapıkulları savaşta başarı göstermedi. Hotin'i iyi savunan Leh ve Kazak ordularına karşı yapılan hücumlar, bizzat padişahın gayretlerine rağmen sonuç vermedi. II. Osman bu sırada gelen barış teklifini kabul etti ve Hotin Kalesi Osmanlı Devleti'ne bırakıldı. II. Osman Hotin Savaşı'nda yeterli gayreti göstermediğini düşündüğü Kapıkulu ocaklarını kaldırmak istedi.

Paragrafa göre XVII. yüzyılda ilgili;

I. Tımar sisteminin bozulduğu,

II. "Ocak devlet içindir" anlayışının değiştiği,

III. Merkezî otoritenin zayıfladığı,

IV. Fetihlerin azaldığı

görüşlerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız III B) I ve II

C) II ve III D) I, III ve IV

E) II, III ve IV

Çözüm:

Sorunun yönerge bölümünde verilen paragraftaki bilgiden yola çıkarsak I numaralı öncülde verilen "Tımar sisteminin bozulması" durumuna ulaşamayız. Çünkü paragrafta tımar sistemi hakkında herhangi bir bilgi verilmemektedir. IV. No.lu öncülde verilen fetihlerin azaldığına dair bir bilgiye de bu paragraftan ulaşamayız. II No.lu öncülde verilen "Ocak devlet içindir" anlayışının değişmesi ve III No.lu öncülde verilen merkezi otoritenin bozulması durumlarına ise bu paragraftan ulaşmaktayız.

Cevap: C

4.

- XVI. yüzyılın başlarında Almanya bütünlükten uzak, istikrarsız ve karmaşık bir durumdaydı.
- 1517 yılında Katolik Kilisesi Almanya'da yoğun şekilde endüljans kâğıdı satmaya başlamıştı.
- Almanya'da şehirleşmenin düşük olmasından dolayı eğitim seviyesi de düşüktü.
- Reform öncesi Almanya'da enflasyon yükselmiş, tekelcilik ve rüşvet yaygınlaşmıştı.

Buna göre Reform Hareketi'nin Almanya'da başlamasında aşağıdaki alanlardan hangisinin etkisinden söz edilemez?

A) Askerî B) Dinî

C) Sosyal D) İktisadi

E) Siyasi

Çözüm:

Reform Hareketlerinin Almanya'da başlamasında XVI. yüzyılın başlarında Almanya'nın bütünlükten uzak, istikrarsız ve karmaşık durumu "siyasi", 1517 yılında Katolik kilisesinin Almanya'da yoğun şekilde endüljans kâğıdı satmaya başlaması "dinî", Almanya'da şehirleşmenin düşük olmasından dolayı eğitim seviyesinin de düşük olması "sosyal", Reform öncesi Almanya'da enflasyonun yükselmesi, tekelcilik ve rüşvetin yaygınlaşması gelişmeleri ise "iktisat" alanında etkiye kanıt oluşturur. Yönlendirme metninde A seçeneğinde verilen askerî durumların etkisinin doğrulayan herhangi bir bilgi yoktur.

Cevap: A

5. XVI. yüzyılın sonlarından itibaren tımar sisteminin bozulmasıyla Osmanlı Devleti hem asker ihtiyacını karşılamak hem de ordunun lojistiğini sağlamak yeni arayışlar içine girmiştir.

Osmanlılar ordunun lojistiğini sağlamak ve ulufeli askerin maaşını ödemek için,

I. Tımar toprakları mukataa haline getirilmiştir.
II. İmdad-ı Seferiyye vergisi sürekli hâle getirlidi.
III. Miri topraklar mülk ve vakıf arazileri haline getirilerek bir anlamda özelleştirilmiştir.

değişikliklerinden hangilerini uygulamaya başlamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Osmanlı Devleti; XVI. yüzyılın sonlarından itibaren tımar sisteminin bozulmasıyla hem asker ihtiyacını karşılamak hem de ordunun lojistiğini sağlamak yeni arayışlar içine girmiştir. Ordunun lojistiğini sağlamak ve ulufeli askerin maaşını ödemek için de, tımar toprakları mukataa haline getirilmiştir, İmdad-ı Seferiyye vergisi XVIII. yüzyıl sonlarından itibaren sürekli alınmaya başlamış ve miri topraklar mülk ve vakıf arazileri haline getirilerek bir anlamda özelleştirilmiştir.

Cevap: E

6. Osmanlı'da XVI. yüzyıldan itibaren yaşanan,

- Klasik medrese eğitiminin bozulması
- Ulema çocuklarının hak etmeden ayrıcalık kazanması
- İlmiyede yükselmenin rüşvet ve iltimasla olması

gibi uygulamaların aşağıdakilerden hangisine ortam hazırladığı söylenebilir?

A) İstanbul Ayaklanmalarına

B) Celali Ayaklanmalarına

C) Suhte ayaklanmalarına

D) Ulema ayaklanmalarına

E) Türkmen ayaklanmalarına

Çözüm:

A seçeneğinde verilen İstanbul Ayaklanmaları daha çok ekonomik sebepler ile alakalı olup ya yeniçeri isyanı ya da esnaf isyanları olarak gerçekleşmiştir. B seçeneğinde verilen Celali Ayaklanmaları ise tımar sisteminin bozulması sebebi ile çıkmıştır. D seçeneğinde verilen Ulema Ayaklanmaları ile E seçeneğinde verilen Türkmen Ayaklanmaları daha çok dinî-mezhepsel sebepli isyanlardır. Osmanlıda XVI. yy.dan itibaren klasik medrese sisteminin bozulması, ulema çocuklarının beşik ulemalığı ile ayrıcalık kazanması ve ilmiye sınıfında rüşvet ve iltimasın artması gelişmeleri Osmanlı eğitim sistemini çökertmiş ve bu durum da C seçeneğinde verilen Suhte Ayaklanmalarının artmasına sebep olmuştur.

Cevap: C

7. Papa VII. Gregory “Avrupa Hıristiyan Cumhuriyeti” doktriniyle Papa’nın, Petrus’un varisi olarak bütün otoritelerin üstünde yer aldığını ileri sürmüştür. Papa’nın bu savı Kutsal Roma Cermen imparatoru IV. Henry ile atama tartışmasına girmesine ve dolayısıyla İmparatorluk ile Papalık arasında çatışmaya yol açmıştır. Atama tartışmalarına sebep olan konu piskopos atamalarıdır; piskoposlar din adamı olarak kilise kurumuna, fief (yurtluk) sahipleri olarak da Kutsal Roma Cermen İmparatorluğu’na bağlıydılar. Böylece aynı bölgenin hem ruhani hem de idari yöneticisi konumundaydılar.

Paragraf dikkate alındığında Orta Çağ Avrupa’sında kilise kurumuyla ile ilgili,

I. Siyasi otoritenin üstünde bir güç haline gelmesi,
II. Seküler düzeni kurmaya çalışması,
III. Dünyevi ve ruhani güç konumunu elde etmesi

durumlarından hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

Çözüm:

Soru kökünde verilen paragrafta I numaralı öncülde verilen kilisenin siyasi otoritenin üstünde bi güç haline gelmesi durumunu “1073’te Papa VII. Gregory “Avrupa Hristiyan Cumhuriyeti” doktriniyle Papa’nın, Petrus’un varisi olarak bütün otoritelerin üstünde yer aldığını ileri sürmüştür.” cümlesi ile söyleyebiliriz. III numaralı öncülde verilen duruma ise Papa'nın piskopoz atamaları sebebi ile Kutsal Roma Germen İmparatoru ile tartışmasından söyleyebiliyoruz. II numaralı öncülde verilen seküler yönetim kurmaya çalışmıştır durumunu ise söyleyemeyiz. Paragrafta verilen metinde Papa'nın seküler yani laik yönetim anlayışı kurduğuna dair bir bilgi ya da durumdan söz edilmemektedir.

Cevap: D

8. Kilise, Orta Çağ’da gittikçe güçlenen konumu ve Batıdaki merkezi siyasi iktidar boşluğu sayesinde dünyevi iktidar karşısında çifte kılıçlar kuramı ile üstün ve egemen duruma getirilmiş ve imparatorların, kralların taçları papa tarafından verilmeye başlamıştır.

Buna göre Orta Çağ'da kilise ile ilgili,

I. Ruhani güç,
II. Yerel güç,
III. Siyasi otorite

gibi tanımlamalardan hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Sorunun yönerge bölümünde verilen paragrafta kilisenin orta çağda dünyevi görüşlere karşı çifte kılıçlar kuramı ile üstün duruma gelmesi I numaralı öncülde verilen ruhani güç olması ile, III numaralı öncülde verilen siyasi otorite kaynağı olması ise imparatorların ve kralların taçlarını papanın elinden giymesi ile açıklanabilir. II numaralı öncülde verilen yerel güç olması ise yönergede verilen paragraf ile açıklanamaz.

Cevap: C

1. Marc Bloch "Batı, üç esas üzerinde temellerini oluşturarak bugününü inşa etmeye başlamıştır. Bunlar; Hristiyanlık, Feodalite ve Rönesans'tır."

Buna göre Batı medeniyetinin temelinde;

I. kilise,

II. akılcılık ve bilim,

III. krallık

kavramlarından hangilerinin bulunduğu söylenebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

2. Otuz Yıl Savaşları dolayısıyla Avrupa'da durumun iyice karıştığı sırada Sultan II. Osman Lehistan üzerine sefere çıktı. Ancak II. Osman'ın askere az bahşiş vermesi, ulemanın arpalıklarını kesmesi gibi sebeplerle özellikle kapıkulları savaşta başarı göstermedi. Hotin'i iyi savunan Leh ve Kazak ordularına karşı yapılan hücumlar, bizzat padişahın gayretlerine rağmen sonuç vermedi. II. Osman bu sırada gelen barış teklifini kabul etti ve Hotin Kalesi, Osmanlı Devleti'ne bırakıldı. Genç padişah Hotin Savaşı'nda gayret göstermeyen Kapıkulu Ocaklarını kaldırmak istedi. Ancak II. Osman'ın yapmak istediği ıslahatlardan rahatsız olan kesimlerin isyanıyla padişah tahttan indirildi ve kapıkulları tarafından Yedikule Zindanlarında öldürüldü.

Buna göre II. Osman Dönemi gelişmeleri ile ilgili olarak;

I. Avrupa'da uzun süren savaşların yaşandığı bir kaos ortamı hâkimdir.

II. Devletin içinde ıslahatlara muhalif bir kesim bulunmaktadır.

III. II. Osman, Kapıkulu Ocakları üzerinde önemli bir güce sahiptir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

3. Avrupa'da meydana gelen,

I. Coğrafya bilgisinin gelişmesi

II. Pusulanın Avrupa'ya taşınması

III. Matbaanın kullanılmaya başlaması

IV. Mutlak monarşilerin güçlenmesi

gelişmelerinden hangileri Coğrafi Keşifleri kolaylaştırmıştır?

A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) I, II ve III
E) I, II, III ve IV

4. Avrupa'nın önemli üniversitelerinde söz sahibi olan Papalık, buralarda Aristo ve Batlamyus'un öğretilerini okutmuştur. Bu öğretilere karşı çıkanlar ise Engizisyon Mahkemeleri'nde yargılanmıştır. Hristiyanlıktan uzaklaşan insanları cezalandırmak amacıyla kurulan Engizisyon Mahkemeleri ile kilise kendi ceza mekanizmasını oluşturmuştur.

Buna göre,

I. Bilimsel çalışmalar ilerleyememiştir.

II. Felsefi çalışmalar önemsenmiştir.

III. Anayasal hukuk benimsenmiştir.

gibi durumlardan hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I ve III

5. I. Ahmet, daha önceki uygulamaların aksine hanedanın tek erkek mensubu olan kardeşi Mustafa'yı öldürtmemiştir. I. Ahmet, oğulları dünyaya geldikten sonra kardeşi Mustafa'yı öldürtmek istemişse de devletin ileri gelenleri ve halk buna izin vermemiştir. 1617'de I. Ahmet'in ölümünden sonra devlet erkânının isteğiyle kardeşi Mustafa tahta çıkarılmıştır. Böylece veraset usulünde bir ilk gerçekleşmiş ve I. Ahmet'ten itibaren ekberiyet adı verilen hanedanın en büyüğünün tahta geçmesi kural hâline gelmiştir.

Buna göre ekberiyet usulünün getirilmesiyle;

I. Kardeş katline,

II. Taht kavgalarına,

III. Saray kadınları saltanatına

hangilerine son verilmek amaçlanmıştır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

6. XVI ve XVII. yüzyıllarda Osmanlı Devleti, bir taraftan Avusturya ve İran ile savaşırken diğer taraftan da iç isyanlarla baş etmek zorunda kalmıştır. Bu isyanlar merkezde Yeniçeri, Anadolu'da Celâli ve Suhte İsyanlarıdır.

Bu durum, Osmanlı Devleti'nin XVI ve XVII. yüzyıllarda daha çok hangi alanda zaaf yaşadığının göstergesidir?

A) Askeri

B) Dinî

C) Ekonomik

D) Merkezî yönetim

E) Kültürel

7. **1618-1648 yılları arasında gerçekleşen Otuz Yıl Savaşlarından sonra imzalanan Westphalia Antlaşması'nın Avrupa'daki etkileri arasında;**

I. Dinin dış politikada belirleyiciliğinin sona ermesi,

II. Siyasi ve askerî konularda devlet çıkarlarının birincil konuma gelmesi,

III. Almanya ve İtalya'nın millî birliğini sağlaması

gelişmelerinden hangilerinin olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

8. XVI. yy'da Almanya'da imparator ile Protestanlar arasında savaşlar 1555 Ogsburg Antlaşması ile son ermiştir. Bu antlaşma neticesinde Protestanlık mezhebi resmen tanınsa da sıkıntılar tamamen bitmemiş ve 1648 Westphalia Antlaşması'na kadar giden sıkıntılı bir süreç yaşanmıştır.

Bu duruma göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Toplumda birey ön plana çıkmıştır.

B) Papalık makamı güçlenmiştir.

C) Almanya'da demokrasi güçlenmiştir.

D) Protestanlar, uzun mücadeleler sonucunda haklar elde etmiştir.

E) Avrupa'da mezhepsel birlik sağlanmıştır.

9. XVI. yy.dan itibaren Osmanlı'da yaşanan çözülme ve değişim sürecindeki olumsuzluklarla ilgili devlet erkanından kişilerin hazırladıkları raporlara layiha veya risale denilmiştir.

Buna göre yöneticilere risale ya da layiha hazırlatılmasıyla,

I. Devlet adamlarının tecrübelerinden faydalanmak

II. Devleti eski gücüne ulaştırmak

III. Olayların içi yüzünü ortaya çıkarmak

gibi durumlardan hangilerinin amaçlandığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

10. **Avrupa'da,**

- Coğrafi Keşiflerin yaşanması
- Bilim ve teknolojinin ilerlemesi

gibi gelişmelerin yaşanması Osmanlı'da,

I. Ekonomik gelirlerin azalmasına

II. Savaşların başarısızlıkla sonuçlanmasına

III. Burjuvanın sınıf mücadelesine girmesine

IV. Asker sayısının artmasına

durumlarından hangilerinin oluşmasına zemin hazırladığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve IV E) III ve IV

11. Osmanlı Devleti'nde, Kanuni'den sonra padişahın ordunun başında savaşa gitme geleneği neredeyse ortadan kalkmıştır.

Bu değişimin savaş esnasında;

I. Orduda disiplinin sağlanması,

II. Emir komuta zinciri,

III. Ordunun motivasyonu

gibi durumlardan hangilerini aksattığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

1. Orta Çağ'da toplumlar din eksenli ortamlarda yaşadığı için bilimsel çalışmalar kilisenin ve din adamlarının baskısı nedeniyle ilerleyemiyordu. Aristo'ya göre tanrılar gökyüzünde yaşadığı için gezegenler ve yıldızlar mükemmel yapıdaydı ve lekesizdi. Dünya, evrenin merkeziydi ve tüm gök cisimleri Dünya çevresinde dönerdi. Aristo'nun; "Dünya ve evrendeki her şeyi oluşturan dört ana madde; toprak, su, hava ve ateştir." Veba gibi ölümcül hastalıkların, insanların günahları nedeniyle ortaya çıktığına inanıldığı bu dönemde ve tedavi için din adamlarına gidilmekteydi.

Yalnız bu bilgiler dikkate alındığında Orta Çağ Avrupa'sında;

I. astronomi
II. kimya
III. tıp

bilimlerinden hangilerinin gelişmesi beklenemez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

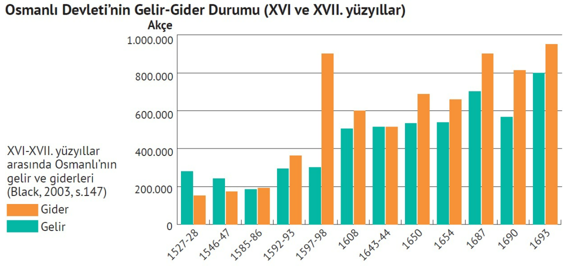
2. **Yeni Çağ'da Avrupa'da görülen,**

I. Skolastik düşüncenin yıkılması
II. Matbaanın kullanılması
III. İncil'in ulusal dillere çevrilmesi
IV. Pusulanın kullanılması

gelişmelerinden hangilerinin kültürel hayattaki değişimi hızlandırdığı söylenemez?

A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve IV E) II,III ve IV

3. Osmanlı Devleti'nin Gelir-Gider Durumu (XVI ve XVII. yüzyıllar)

Verilen gelir gider grafiği dikkate alındığında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) XVI. ve XVII. yüzyıllarda Osmanlı gelir gider dengesi korunmuştur.

B) Bütçe denkliği süreklilik arz etmektedir.

C) 1597-1598 diliminde yeni fetihlerle gelirler artmıştır.

D) 1527-1593 yılları arasında gelirler giderek artarken, 1598 yılında zirve noktasına ulaşmıştır.

E) 1643-44 yılında denk bütçe oluşturulmuştur.

4. Haçlı Seferleri sonucunda kağıt, matbaa, barut ve pusula Avrupa'ya taşınmıştır.

Bu gelişmenin Avrupa'da;

I. Okur-yazar oranının artışı,
II. Savaş teknolojisinin değişimi,
III. Reform Hareketleri

durumlarından hangilerine ortam hazırladığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

5. Avrupalılar, merkantilist ekonomi sistemi sayesinde zenginleşerek askerî devrim yapmış ve Osmanlı ordusuna denk güçte ordular kurmuştur. Osmanlılar, 1593-1606 yılları arasında Habsburglarla yapılan savaşlar sırasında Avrupalıların yeni savaş teknolojileri ve taktiklerini görmüştür.

Osmanlılar, Avrupa'nın ateş gücü ve askerî etkinliğini dengelemek için;

I. Yeniçeri sayısının arttırılması,

II. Sarıca, sekban ve levent denilen yeni atlı birliklerin oluşturulması,

III. Tımar arazilerin iltizama verilmesi

uygulamalarından hangilerini hayata geçirmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

6. Yeniçeri Ocağı'nın bozulmasında en önemli etken, devşirme sistemi kurallarına aykırı bir şekilde ocağa kayıt yapılmasıdır. Hristiyan çocuklar muayene edilmeden ya da rüşvetle devşirme olarak alınmış ve tutulması gereken "Eşkâl Defteri"ne pek önem verilmemiştir. Daha önce ocağa girmesi yasak olan Müslümanlar da dâhil pek çok kesimden kişi ocağa girebilmiştir.

Buna durumun;

I. "Ocak devlet için" anlayışının oluşması,

II. Yeniçeri Ocağı'nda disiplinin bozulması,

III. Merkezî otoritenin bozulması

gelişmelerinden hangilerine ortam hazırladığı <u>söylenemez</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II

D) I ve III E) II ve III

7. Kapitülasyonlar ilk dönemlerde hükümdarların saltanat süreleriyle sınırlıyken, XVIII. yüzyılda I. Mahmut'un Fransa'ya verdiği kapitülasyonları halefleri adına da onaylamasıyla sınırlı ve süreli olmaktan çıkmıştır. Böylece Osmanlı Devleti; Avrupalı devletlerin her konuda müdahalesine açık hale gelmiştir, yabancı sermayenin kolayca girebildiği bir yer halini almıştır ayrıca ham madde kaynağı ve pazar haline gelmiştir.

Buna göre kapitülasyonların Osmanlı Devleti'nde,

I. Ekonomik

II. Siyasal

III. Kültürel

alanların hangilerinde olumsuz etkiler meydana getirdiği söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

8. Osmanlı Devleti XVI. yüzyılın sonlarından itibaren ülkede ekonomik ve sosyal sıkıntılar yaşamış, devlet idaresinde zafiyetler ortaya çıkmıştır. Ancak Avrupa'da 1618-1648 yılları arasında devam eden Otuz Yıl Savaşları nedeniyle Avusturya, Osmanlı Devleti'nin bu zafiyetinden yararlanamamıştır. Avrupa'da yaşanan bu karışıklıklar, Osmanlı Devleti'nin Batı'da gücünü korumasını sağlamıştır.

Bu duruma göre;

I. XVI. yüzyılda Osmanlı ülkesinde bazı alanlarda sıkıntılar ortaya çıkmıştır.

II. Avrupa'da yaşanan birtakım gelişmeler, Osmanlı Devleti'nin yararına olmuştur.

III. Osmanlı Devleti XVI. yüzyılda batıda toprak kayıpları yaşamaya başlamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

1. Rasyonalistlere göre akıl, işleyişini engelleyen dış faktörler olmadığı takdirde doğru düşünmeyi sağlayacak tek kaynaktır. Aklın doğruya ulaşmasını engelleyen en önemli unsurlar; kilise, hukuka dayanmayan devlet, batıl inançlar, bilgisizlik, yöntemsizlik ve ön yargılardır. Yapılması gereken ise akla karşı olan unsurları gidermek, bilimsel bir çevre hazırlamak ve aklın aydınlanmasını sağlamaktır.

Rasyonalistlere göre aklın aydınlanmasını sağlamak için,

I. Sekülerizm
II. Hukuk devleti
III. Modern bilimsel düşünce

gibi özelliklerden hangilerinin desteklenmesi gereklidir?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

2. Rönesans ve Reform 'un ortaya çıkardığı fikir hareketleriyle birlikte filozoflar, kurallar ve kanunlar geliştirmiş; doğal dünyayı nasıl anlayabileceklerini araştırmışlardır.

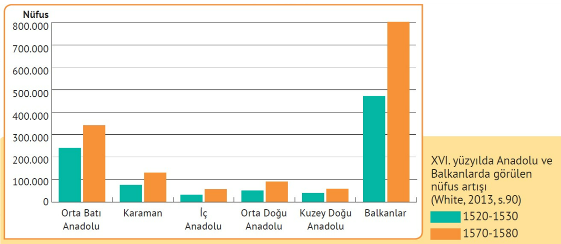
Buna göre Avrupa'da,

I. İnsanlık, yaşamı bilimin kurallarıyla anlamlandırmaya başlamıştır.
II. Dogmatik kurallarla doğal dünya araştırılmıştır.
III. Bilimde yeni kanun ve ilkeler ortaya konmuştur.

gibi durumlardan hangilerinin gelişmesi beklenemez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3.

Yukarıdaki grafik dikkate alındığında,

I. Balkanlardaki nüfus artışı Anadolu'ya göre daha fazladır.
II. Anadolu'da hızla artan nüfus, fetihlerin de azalmasıyla kaynakları yetersiz kılmıştır.
III. İç Anadolu'ya göre Batı Anadolu ve Balkanlarda nüfus artış hızı daha fazladır.
IV. Balkanlarda görülen hızlı nüfus artışının nedeni, XVI. yüzyılda bölgede yeni yerlerin fethedilmesidir.
V. 1520-1530 yılları arasındaki nüfus artışı 1570-1580 yıllarına göre iki kat artmıştır.

yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) I ve II B) II ve IV
C) II ve V D) I, II ve IV
E) I, II ve V

4. Coğrafi Keşifler sonrası Avrupa'ya gelen bol miktardaki altın ve gümüşün giderek kontrolsüz bir biçimde Osmanlı topraklarına girmesi, Osmanlı parasında değer kaybına yol açmıştır.

Osmanlı ülkesinde akçede yaşanan değer kaybı;

I. Ulufeli askerlerin memnuniyetsizliği,
II. Enflasyonun artması,
III. Vergi gelirlerinin iltizama verilmesi

durumlarından hangilerine neden olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

5. **Malikâne sahipleri,**

- Ekonomik olarak büyük zenginliklere sahip olmuşlardır.
- Anadolu'da başı boş gezen sekban, sarıca ve levent gibi askerleri de bünyelerine katarak askerî güç elde etmişlerdir.

Bu durumun Osmanlı Devleti'nde;

I. feodal anlayışa benzer bir yapının ortaya çıkması,

II. yerel güçlerin taşradaki etkinliğinin artması,

III. merkezî otoritenin güçlenmesi

gibi gelişmelerden hangilerine zemin hazırladığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

6. Mukataalar, başlangıçta en fazla üç yıllık bir dönem için iltizama verilmiştir. Ancak hazinenin nakit ihtiyacının giderek artmasıyla devlet, mukataaları mültezimlere ömür boyu tahsis etmeye başlamıştır. Mukataaların ömür boyu kiralanma uygulamasına malikane sistemi adı verilmiştir.

Bu değişimin ile Osmanlı Devleti'nde;

I. Miri toprakların devlet denetiminden çıkmaya başlaması,

II. Mülkiyeti devlete ait toprakların özel mülk haline getirilmesi,

III. Dirlik toprakların gelirlerinin merkez hazineye bağlanması

gelişmelerinden hangilerine ortam hazırladığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

7. **Reform hareketlerinin Avrupa'daki öncüsü Luther,** "Kiliseyi düzeltmek için, elindeki servetini almak lazımdır" **sözü ile**

I. Kilise karşıtlarını örgütleme,

II. Dini inançlara karşı olma,

III. Ekonomik güç olan kilise ile mücadele etme

gibi durumlardan hangilerini amaçlamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I ve III

8. Ulus devlet anlayışı Avrupa'da zamanla,

I. Merkezi ordu bulundurma,

II. Kralların hazinede sürekli altın bulundurma,

III. Güç ve zenginlik için geniş topraklara sahip olma inancı

durumların hangisini zorunlu hale getirmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

9. Otuz Yıl Savaşları Avrupa'da bütün dengeleri altüst ettiği gibi toplumların devlet kurumuna olan bakış açısında da değişikliği beraberinde getirmiştir. Ünlü Fransız düşünür Voltaire, "Kutsal Roma - Germen artık ne kutsal ne Romalı ne de imparatorluktu." ifadesini kullanmıştır.

Voltaire'in bu ifadesine göre XVII. yüzyılda Avrupa'da;

I. dinî,

II. siyasi,

III. ekonomik

alanlarından hangilerinde bir değişikliğin meydana geldiği söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

1. XVIII. yüzyıl Osmanlı âlimlerinden olan Yanyalı Esad Efendi, Aristo'nun bazı eserlerini Grekçeden Arapçaya çevirmiş, onları düzeltmiş ve bu şekilde tanınmıştır. Esad Efendi, Sadrazam Nevşehirli Damat İbrahim Paşa tarafından Lâle Devri'nde başlatılan yenileşme hareketleri kapsamında kurulan tercüme kurulunun başkanlığına getirilmiştir. Sahip olduğu ilim ve tecrübeyle yetiştirdiği öğrenciler, yaptığı önemli vazifeler, yazdığı eserler devrin âlimleri tarafından takdir edilmiştir.

Buna göre Yanyalı Esad Efendi ile ilgili;

I. Filoloji bilgisi olduğu,
II. Liyakat sahibi olmadığı,
III. Rönesans sonrası Avrupa'da görülen bilimsel çalışmalardan etkilendiği,

yargılarından hangisine ulaşılamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

2.
- Güneş Sistemi'ni keşfetmiş, Dünya'nın yuvarlak olduğunu ve Güneş'in etrafında döndüğünü ispatlamış ve teorisini 1543'te yayımlamıştır.
- Yeni toplumun ve yeni devletin şekillenmesine yardımcı olmuştur. "Hükümdar" adlı kitabında, İtalya'da siyasi birliğin ancak güçlü bir hükümdarla sağlanabileceği fikrini ortaya atmıştır.
- İngiltere'de sanayileşmenin getirdiği sorunlardan etkilenerek "Ütopya" adlı eserini kaleme almıştır. Eserinde özel mülkiyetin bulunmadığı bir devlet hayalini anlatmış, İngiltere'deki toplum düzenini ve adalet sistemini eleştirmiştir.
- XVIII. yüzyılda "Aklını kendin kullanma cesaretini göster." diyen Alman Filozof, aydınlanmanın parolası olan bu sözüyle insanın aklını başkasının kılavuzluğuna bırakmaması gerektiği üzerinde durmuştur.

XVII. yüzyıl Aydınlanma düşünürleri ve fikirleri eşleştirildiğinde, aşağıdaki düşünürlerden hangisi dışarıda kalır?

A) Machiavelli
B) Immanuel Kant
C) Thomas Moore
D) Copernicus
E) Jean Jacques Rousseau

3. Amerika'nın keşfi ve sonrasında, buradan gelen bol miktarda altın ve gümüş Avrupa'da ve Osmanlı Devleti'nde büyük değişimlerin yaşanmasına sebep olmuştur.

Buna göre Amerika'dan gelen gümüşün, giderek artan miktarda Osmanlı ülkesine girmesi;

I. akçenin değerinin düşmesine,
II. fiyatlarda geniş çaplı dalgalanmaların yaşanmasına,
III. sikke tağşişine

durumlarından hangilerinin yaşanmasına neden olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

4. XVI. yüzyıl sonlarından itibaren ortaya çıkan Celali isyanlarına önderlik edenler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Tavil Ahmet
B) Kuyucu Murat
C) Canbolatoğlu
D) Deli Hasan
E) Karayazıcı

5. Mukataalar, başlangıçta en fazla üç yıllık bir dönem için iltizama verilmiştir. Ancak hazinenin nakit ihtiyacının giderek artmasıyla devlet, mukataaları mültezimlere ömür boyu tahsis etmeye başlamıştır. Mukataaların ömür boyu kiralanmasına malikâne sistemi adı verilmiştir. Bu dönüşüm miri toprakların devlet denetiminden çıkmasına ve özel mülk haline gelmesine sebep olmuştur.

Osmanlı Devleti'nin toprak sisteminde yaşanan bu değişimde malikâne sahipleri aşağıdakilerden hangisine benzetilebilir?

A) Senyör B) Şövalye C) Burjuva D) Ruhban E) Serf

6. XVIII. yüzyılda eyaletlerde âyanların ortaya çıkışı tarihimizde kötü bir gelişme olarak kaydedilmiştir. Bu görüş XIX. yüzyılda da merkeziyetçiliğin yeniden güç kazandığı bir devirde olumsuz bir gelişme olarak düşünülmüş ve bu şekilde algılanmıştır. Aslında imparatorluğun içinde bulunduğu özel koşullar sebebiyle bu gelişim normal tarihi bir gelişmedir.

Halil İnalcık'ın âyanların ortaya çıkışını olağan gören teorisine aşağıdakilerden hangisi kanıt olarak gösterilemez?

A) Vergi tahsilâtlarının mültezimlere hayat boyu verilmesi

B) Mültezimlerin vergi toplamak için görev bölgelerine gitmemesi, yerlerine muhassıl adı verilen görevlileri göndermesi

C) Vergi toplama işinin vergiye has bölgenin köklü ailelerine verilmesi

D) Taşra vilayetlerinin merkezden atanan valiler tarafından yönetilmeye başlanması

E) XVIII. yy.ın ikinci yarısından sonra Yozgat'ta Çapanoğulları, Rumeli'de Vidin ve Rusçuk ailelerinin ortaya çıkması

7. Otuz Yıl Savaşları'nın sonunda imzalanan Westfalya Antlaşması'nda Kutsal Roma Germen İmparatorluğu, Protestan prenslere istedikleri mezhebe girme hakkını tanımıştır.

Bu gelişmenin Almanya ile ilgili;

I. feodal düzenin sona ermesi,

II. Protestanlığın varlığının kabul edilmesi,

III. Reform Hareketlerinin etkisi altına girmesi

durumlarından hangilerini kanıtlar nitelikte olduğu ileri sürülebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

8. Avrupa'da meydana gelen 1848 ihtilalleri, Osmanlı Devleti'nde görülen;

I. Macar mültecileri sorunu,

II. Islahat Fermanı'nın ilanı,

III. Tanzimat Fermanı'nın ilanı

gelişmelerinden hangileri üzerinde etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) I ve III E) I, II ve III

9. Ünlü Fransız düşünürü Montesquieu "Türklerin imparatorluğu şu sıralarda Bizanslıların eskiden düştüğü zayıflık derecesindedir. Ancak daha uzun yaşamaya devam edecektir. Çünkü toprak ele geçirmek isteğiyle Osmanlı Devleti'ni tehlikeye atacak imparatorlar bulunsa bile Avrupa'nın tacir ülkeleri çıkarlarına öyle bağlıdır ki hemen Osmanlının yardımına koşar" demiştir.

Ünlü düşünür Montesquieu'nün bu düşüncesine göre;

I.Türklerin imparatorluğu Bizans kadar köklüdür.

II.Ülkelerin ekonomik çıkarları daima ön plandadır.

III.Osmanlı Devleti batılı devletlerden yardım beklemektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve III E) II ve III

10. Fransız ihtilali ile ortaya çıkan milliyetçilik akımı Osmanlı Devleti'nin dağılma sürecini hızlandırmıştır.

Aşağıdakilerden hangisinin kaybında milliyetçilik akımının etkisi söz konusu değildir?

A) Mora

B) Macaristan

C) Sırbistan

D) Arnavutluk

E) Bulgaristan

1. Osmanlı topraklarında XIX. yüzyılda Sırp ve Yunanlıların isyan etmesinde;

I. Balkan halklarının Sanayi Devrimi ile birlikte zenginleşmesi,

II. Viyana Kongresi'nde Avusturya Başbakanı Meternik'in görüşlerinin kabul görmesi,

III. XVIII. yüzyılda yayılan ulus-devlet fikrinin yaygınlaşması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

ÇÖZÜM:

Osmanlı Devleti'nde XIX. yy.da Fransız Devrimi'nin etkisi ve özellikle Rusya'nın çıkarları gereği Balkan uluslarını kışkırtması üzerine Balkanlarda yaşayan toplumlar bağımsızlıklarını kazanmak için isyan etmişlerdir. Bu bilgiye göre hareket edersek bir numaralı öncülde verilen "Balkan halklarının Sanayi Devrimi ile zenginleşmesi" ve iki numaralı öncülde verilen "Viyana Kongresi'nde Avusturya Başbakanı Meternik'in görüşlerinin kabul görmesi" düşüncesinin bir etkisini olduğundan söz edilemez. Meternik Sitemi, milliyetçi isyanların önlenmesi, imparatorluk yapısının korunması gibi esaslara dayanır. Üç numaralı öncülde verilen "XVIII. yy.da yayılan ulus devlet fikrinin yaygınlaşması" durumu Sırp ve Yunan isyanlarının çıkışında etkili olan en temel sebeptir.

Cevap: C

2. Osmanlı'nın iç pazarlarına nüfuz etmek isteyen Avrupalılar, bunun önünde en büyük engel olarak ulaşım yetersizliğini görmüştür. Bu nedenle başta İngiltere olmak üzere bazı Avrupa ülkeleri iç pazarlara mal taşımak için demiryolu ağının kurulması üzerinde durmuştur. İngilizler, İzmir-Aydın, Almanlar da Bağdat-Basra demiryolunu inşa etmiştir.

Buna göre Avrupalıların Osmanlı topraklarında demiryolu inşa etmelerinde;

I. yabancı malları iç pazara ucuz fiyatla ve kolayca taşıma,

II. bölgedeki ham madde ve tarım ürünlerini Avrupa'ya nakletme,

III. Osmanlı'nın sanayileşmesine önayak olma

amaçlarından hangileri gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

XVIII. yy'ın sonlarından itibaren Batılı devletler Sanayi Devrimi'nin de etkisi ile kendilerine yeni ham madde kaynakları ve yani pazarlar bulabilmek için arayışlara girmişler, bu amaçlarını gerçekleştirmek içinde Osmanlı topraklarında Abdülmecid Dönemi'nden itibaren yapımına önem verilen demiryolları ihalelerini alabilmek için rekabete başlamışlardır. Bu amaçla, batılı devletlerin Osmanlı topraklarında demir yolu inşa etmesinin sebebi olarak I. öncülde verilen "Yabancı malları iç pazara ucuz yolla taşıma" ve II. öncülde verilen "bölgedeki ham madde ve tarım ürünlerini de Avrupa'ya nakletme" amaçlarının etkisi olmuştur. III numaralı öncülde verilen "Osmanlı'nın sanayileşmesine önayak olma" durumunun ise bir etkisinin olduğundan söz edilemez.

Cevap: C

3. Ulus devletleşme sürecinin Avrupa ve dünyada güç kazanmasıyla beraber, askerlik bir vatan hizmeti olarak görülmeye başlanmıştır. İmparatorlukların dağılmasıyla birlikte ulus devletler ordularını aynı ülkede doğmuş aynı inanç ve kültür kökenine sahip kişilerden oluşturmaya dikkat etmiştir.

Buna göre;

I. yurttaş askerliği anlayışı oluşmaya başlamıştır.

II. millî ordu kavramı ortaya çıkmıştır.

III. paralı askerlik yaygınlaşmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Fransız İhtilali sürecinde, ortaya çıkan zorunlu askerlik kavramı ile birlikte devletler kendileri için oldukça faydalı olan bu sistemi uygulamaya başlamışlardır. Devletler zorunlu askerlik sistemi ile birlikte I. öncülde verilen “yurttaş askerliği anlayışını oluşturmayı” ve II öncülde verilen “ millî ordu kavramını ortaya çıkarmayı” amaçlamışlardır. III. öncülde verilen "paralı askerlik yaygınlaşmıştır” düşüncesine ise ulaşamayız. Çünkü zorunlu askerlik sistemine göre bundan sonra bir ülkenin vatandaşı olan insanlar vatandaşlık görevi olarak belirlenen yaş aralığında ve süresinde askerlik hizmetini herhangi bir ücret beklentisi olmadan yapmakla mükellef kılınmışlardır.

Cevap: C

4. **II. Mahmut Dönemi'ndeki,**

- Yeniçeri Ocağı kaldırılarak Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye Ordusu'nun kurulması,
- İlk defa erkeklerin esas alındığı nüfus sayımının yapılması,
- Tımar sisteminin kaldırılması,
- Eyalet sisteminden vilayet sistemine geçilmesi ve vilayetlerde idari işlerden valinin, askerî işlerden müşirin sorumlu tutulması,
- Köy ve mahallelere muhtarların tayin edilmesi

gibi faaliyetlerle aşağıdakilerden hangisinin hedeflendiği söylenemez?

A) Düzenli ordu ihtiyacı karşılanmaya çalışılmıştır.

B) Asker sayısı belirlenmek istenmiştir.

C) Memurların düzenli maaş sistemine geçmesi sağlanmıştır.

D) Merkezî otorite güçlendirilmeye çalışılmıştır.

E) Kişi hak ve özgürlüklerin geliştirilmesine önem verilmiştir.

Çözüm:

Sorunun öncülünde verilen “Yeniçeri Ocağı kaldırılarak Asakir-i Mansure-i Muhammediye ordusunun kurulması ile A seçeneğindeki düzenli ordu ihtiyacının karşılanması durumunun hedeflendiği söylenebilir. İkinci öncülde verilen ilk defa erkeklerin sayıldığı nüfus sayımı ile birlikte ise B seçeneğinde verilen asker sayısının belirlenmek istenmesi, Üçüncü öncülde verilen tımar sisteminin kaldırılması ile C seçeneğinde verilen maaşlı memurluğa geçilmesi, dördüncü öncülde verilen köy ve mahalle muhtarlıklarının oluşturulması ile de D seçeneğinde verilen merkezî otoriteyi güçlendirme çalışılması durumlarının hedeflendiği söylenebilir. Sorunun öncüllerinde verilen durumlar ile E seçeneğinde verilen “Kişi hak ve özgürlüklerin geliştirilmesine önem verilmesi” durumunun hedeflenmesi söz konusu değildir.

Cevap: E

5. Sanayi Devrimi'nden sonra endüstriyel üretim tarzının ortaya çıkması, Avrupa'da el emeğine dayalı olarak üretim yapan işletmelerin yavaş yavaş ortadan kalkmasına neden olmuştur. Endüstriyel üretime geçemeyen ülkeler ise ihtiyaçlarına cevap verebilecek yeterlikte bir üretim kapasitesine ulaşamamışlardır.

Buna göre toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak yeterli üretim kapasitesine ulaşamayan ülkelerde aşağıdakilerden hangisinin görülmesi beklenebilir?

A) İhracata önem verilmesi

B) Sanayileşmenin hızlanması

C) Üretici bir toplumun oluşması

D) Toplumsal yardımlaşmanın artması

E) İthalatın artması

Çözüm:

Yeterli üretim kapasitesine ulaşmayan ülkeler eksiklerini tamamlamak için dışarıdan mal ithal ederler böylece ithalat da artmış olur. Bu ülkelerde ihracat faaliyetleri zayıf, sanayileşme oranı düşük, üretim yetersiz, toplumsal yardımlaşma da zayıftır.

Cevap: E

6. XIX. yüzyılda geleneksel yöntemlerle yürütülen tarımsal faaliyetlerin yerine bilimsel metotlar uygulanmaya başlanmıştır. Ekili alanlar genişlemiş, maliyet düşürücü teknik gelişmeler yaygınlaşmıştır. Ayrıca çiftçiler uzmanlaşmış ve tarımda makineleşme hızlanmıştır.

Tarımda yaşanan tüm bu gelişmelerin ortak sonucu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Organik tarım yaygınlaşmıştır.

B) Nadasa bırakma yönteminden vazgeçilmiştir.

C) Tarımsal faaliyetlerde hayvan gücü kullanımı bitmiştir.

D) Tarımsal üretim artmıştır.

E) Çekirge istilaları sona ermiştir.

Çözüm:

Paragrafta anlatılanlara göre modern tarım ön plana çıkmaktadır. Modern tarım, tarımsal verimi ve üretimi artırır.

Cevap: D

7. Ekonomik feodal yapıdan kurtulan Avrupa, XVIII. yüzyılda Sanayi Devrimi ile önemli bir dönüşüm yaşamıştır. Sanayi Devrimi'yle o döneme kadar hâkim olan el emeğine dayanan üretim tarzı değişmiş ve makineleşmeye dayalı endüstriyel üretim başlamıştır.

Sanayi Devrimi neticesinde meydana gelen endüstrileşme sürecinin etkili olduğu ilk sektör aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Otomotiv sektörü

B) Tarım Sektörü

C) İlaç Sektörü

D) Tekstil Sektörü

E) Gıda Sektörü

Çözüm:

Sanayi Devrimi İngiltere'de ortaya çıkmış ilk olarak dokuma-tekstil sektöründe etkili olmuş zamanla tarım, gıda, otomotiv ve ilaç sektörü de bu durumdan nasibini almıştır.

Cevap: D

8. **Sanayi Devrimiyle, tarım ekonomisinin yerini endüstriyel üretimin almasının en önemli toplumsal sonucu aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ham madde ve pazar ihtiyacının artması

B) Sömürgeciliğin yaygınlaşması

C) Kırsal nüfusun azalmasına bağlı olarak kent nüfusunun artması

D) Tarım topraklarının önemini yitirmesi

E) Fabrikalaşmanın artması

Çözüm:

Sanayi Devrimi XVIII. yy.ın ikinci yarısında İngiltere'de ortaya çıkmış ve kısa zamanda tüm avrupa ülkelerine yayılmıştır. Bu devrim neticesinde hızlı bir makineleşme ile birlikte endüstrilerin temeli atılmıştır. Endüstrileşme ile birlikte başlayan dönemin en önemli toplumsal sonucu C seçeneğinde verilen "Köyden kente göç" olayının yaygınlaşmasıdır. B seçeneğinde verilen durum daha çok siyasi, A, D ve E seçeneğinde verilen sorunlarda daha çok ekonomi alanı ile ilgilidir.

Cevap: C

9. Sanayi İnkılâbı sonucunda;

Üretim artmış, ham madde sağlamak ve pazar bulmak önemli bir sorun haline gelmiştir. Bu yüzden Avrupa devletleri arasında ciddi bir rekabet başlamıştır. Bazı ülkeler kendi üretimlerini diğerlerinin rekabetinden koruyabilmek için bir takım tedbirler alırken bazı ülkeler de Osmanlı Devleti gibi sanayileşen ülkelerin pazarı haline gelmeye başladılar. Bu süreçte ülkeler, sanayisi gelişmiş olanlar ve olmayanlar veya tarım toplumu gibi tasniflere tabi tutuldular. Toprak mülkiyetinden sanayileşmeye doğru bir yönelme oldu. Buna paralel olarak sanayi toplumunun ihtiyaçlarına yönelik yeni bir devlet anlayışı ortaya çıktı. Avrupa'da refah düzeyi yükseldi ve nüfus arttı. Köyden kente göç başladı.

Bu bilgilere göre;

I. Avrupalı devletler rekabette güçlü olabilmek için "Millî Ekonomi İlkesi" politikalarına yönelme,
II. Sömürgecilik yarışını hızlandırma,
III. Ekonomideki rekabet savaşlarına başlama,
IV. Siparişe dayalı üretimi artırmak için yeni üretim yöntemlerine başvurma

gibi yöntemlerden hangilerine yöneldikleri söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) III ve V
D) I, II ve III E) II , III ve IV

Çözüm:

Sanayi inkılabı sonunda;

I. Avrupalı devletler rekabette güçlü olabilmek için "Millî Ekonomi İlkesi" politikalarına yönelme,
II. Sömürgecilik yarışını hızlandırma,
III. Ekonomideki rekabet savaşlarına başlama,

gibi gelişmeler yaşanırken,

IV. öncülde verilen "Siparişe dayalı üretimi artırmak için yeni üretim yöntemlerine başvurma" bu süreçte görülmez. Aksine seri üretim öne çıkmış, sipariş üretim azalmıştır.

Cevap D

10. Osmanlı kurumlarını, Avrupa tarzında ıslah etmeye çalışan III. Selim, Yeniçeri ve ulema işbirliğiyle tahttan indirildi. Daha sonra tahta çıkan II. Mahmut, III. Selim'in çizgisinden gidince özellikle Yeniçeri-Ulema ittifakıyla karşılaştı ve ilk anda zorlandı. Sonuçta II. Mahmut; geleneksel Osmanlı kurumlarının ıslahının çok zor olduğunu görünce Avrupai tarzda yeni kurumlar açtı. Bu alandaki ciddi çalışmalar ise 1826 Vaka-i Hayriye (Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması) sonrasında yoğunlaşmıştır.

II. Mahmut'un karşısındaki muhalif grubun Vaka-i Hayriye sonrasında etkin bir siyaset izleyememesinin temel sebebi nedir?

A) Tutucu kesimin askerî gücünü yitirmesi
B) Yenilikçilerin, gelenekçileri ikna etmiş olması
C) Ulemanın, yönetimdeki fonksiyonlarının tamamen kırılmış olması
D) Mektepli-medreseli çatışmasının ortaya çıkması
E) Avrupa kamuoyunun II. Mahmut'un çalışmalarını desteklemesi

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünde verilen bilgilerden hareketle II. Mahmut'un karşısındaki muhalif grubun Vaka-i

Hayriye sonrasında etkin bir siyaset

izleyememesinin temel sebebi A,B,C ve E seçeneğinde verilen ifadeler gösterilemez.

D seçeneğinde verilen " Mektepli-medreseli çatışmasının ortaya çıkması" ise bu siyasetine temel olduğu söylenebilir.

Cevap: D

1. Fransa, XVIII. yüzyılda Avrupa ülkelerinin çoğunda olduğu gibi katı bir mutlakiyetle yönetilmekteydi. Kral, ülkenin yönetimi ve geleceği üzerinde mutlak söz sahibiydi. Orta Çağ'da hâkim olan feodalitenin izlerini taşıyan Fransa'da, toplumsal sınıflar arasında ekonomik, hukuki, siyasi ve sosyal eşitsizliğe dayanan bir yapı vardı. Bu nedenle kral ile halk arasındaki ilişkiler kopma noktasına geldi. Fransa'da halk, genel olarak ayrıcalıklı ve ayrıcalıksız olmak üzere iki sınıfa ayrılıyordu. Ayrıcalıklı sınıf, din adamları ve soylulardan; ayrıcalıksız sınıf ise burjuvalar ve köylülerden oluşuyordu. Ülke ekonomisindeki etkileri artan burjuva sınıfı, siyasi ve sosyal haklara sahip olmak istiyordu. Vergi sisteminde de bir adaletsizlik söz konusuydu. Soylular ve din adamları vergi vermezken halktan, doğrudan ve dolaylı olmak üzere iki çeşit vergi alınıyordu. İltizam usulüyle toplanan vergiler, halkın tepkisine neden oluyordu. Adalet sisteminde yargıçlık ya babadan oğula geçiyor ya da satın alınıyordu.

Buna göre ihtilal (1789) öncesinde Fransa hakkında;

I. Meslek dallarında temel kriter liyakat sahibi olmaktı.

II. Ülke katı bir mutlakiyetle yönetilmekteydi.

III. Toplumda sınıfsal bölünme mevcuttu.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

2. Daha önce geleneksel yöntemlerle yürütülen tarımsal faaliyetlerde, bilimsel metotlar uygulanmaya başlanmıştır. Ekili alanların genişlemesi, maliyet düşürücü teknik gelişmelerin yaygınlaşması, çiftçilerin uzmanlaşması ve tarımın makineleşmesi üretimi artırmıştır. Sanayi Devrimi'yle çiftçilik, büyük ölçekli işletmelerde yapılmaya başlanmıştır. Kendi kendine yeterli ve bağımsız küçük üreticilerin yerini daha büyük çiftliklerdeki tarım işçileri almıştır.

Verilen metinde;

I. Tarımsal verimlilik,

II. Makineleşmenin önemi,

III. Kapalı tarım ekonomisi

gibi uygulamalardan hangileri vurgulanmaktadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

3. Sanayi Devrimi, insan ve hayvan gücüne dayalı üretim tarzından, makine gücüne dayalı üretim tarzına geçiştir. Bu üretim tarzı, XVIII. yüzyıl sonunda İngiltere'de ortaya çıkmış ve zamanla Avrupa'nın diğer ülkelerine yayılmıştır. Sanayi Devrimi'nin ortaya çıkmasında Avrupa'da düşünce alanındaki gelişmeler ve teknik buluşlar etkili olmuştur. Teknik gelişmeler, tarım toplumundan sanayi toplumuna geçişi sağlamış ve el aletleri, yerini makinelere bırakmıştır. Tarıma dayalı toplumlarda üretim, el tezgâhlarında yapılırken sanayileşmeyle birlikte üretim fabrikalarda yapılmaya başlanmıştır. Fabrikaların çoğalmasıyla da işçi sınıfı ortaya çıkmıştır. Sermaye sahibi burjuva sınıfının kurduğu büyük fabrikalarda işçiye ihtiyaç duyulduğundan köylerden kentlere göç hızlanmıştır. Böylece Avrupa'da hızlı bir şehirleşme süreci yaşanmıştır. Sanayi Devrimi, sosyal hayatta da değişikliklere neden olmuş ve toplumun geleneksel yapısını tahrip etmiştir.

Yalnızca bu duruma göre Avrupa'da Sanayi Devrimi süreci ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Sanayi Devrimi ilk olarak İngiltere'de ortaya çıkmıştır.

B) Sanayi Devrimi neticesinde hızlı bir makineleşme süreci yaşanmıştır.

C) Fabrikalaşma oldukça artmış, bu süreçte işçi sınıfı ortaya çıkmıştır.

D) Sanayi Devrimi'nin ortaya çıkışında kilisenin düşünce ve ilim hayatına yaptığı katkılar etkili olmuştur.

E) Sanayi Devrimi sonrası üretim anlayışı küçük el tezgahlarından, modern büyük fabrikalara doğru yönelmiştir.

4. **1804 'te Sırp İsyanının çıkmasında;**

I. Fransız İhtilali sonrası yayılan milliyetçilik fikri,

II. Merkezî otoritenin zayıflaması,

III. Yerel yöneticilerin halka kötü davranması,

IV. Balkan topraklarının sürekli savaş alanı olması

hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) I, II ve III

B) I, II ve IV

C) II, III ve IV

D) I, III ve IV

E) I, II, III ve IV

5.

Üretimin Değişkenleri	El Emeğine Dayalı Üretim	Endüstriyel Üretim
Çalışma Ortamı	Küçük el tezgâhları, atölyeler	Fabrikalar
Üretim Aletleri	Zanaatkârların kendi ürettikleri el aletleri	Makineler
Üretim Hızı ve Miktarı	Daha az, kaliteli, yavaş	Daha fazla, standart kalitede ve hızlı
Üretim Organizasyonu	Ülke içindeki mal ve hizmet arzının mümkün olduğu kadar bol, kaliteli ve ucuz olmasını sağlamak	Kâr amaçlı üretim
Çalışma Disiplini	Usta-çırak ilişkisi, iş birliği ve dayanışma	Patron-işçi ilişkisi, rekabet

Tablo dikkate alındığında Sanayi Devrimi ile ilgi hangisi söylenemez?

A) Usta-çırak ilişkisi yerini patron-işçi ilişkisine bırakmıştır.

B) Çalışma koşulları ve mesai süreleri çalışanların aleyhine olacak şekilde değişmiştir.

C) Kâr amacı güden fabrikalar kurulmaya başlamıştır.

D) Ham madde ihtiyacı artmıştır.

E) Üretim hızı ve miktarı artmıştır.

6. **Avrupa'da yaşanan,**

- 1716'da ipek bükmek için çıkrığın,
- 1733'te dokuma mekiğinin,
- 1785'te dokuma tezgâhının icadı

gelişmeleri aşağıdakilerden hangisinin yaşanmasına neden olmuştur?

A) Reform Hareketlerinin

B) Coğrafi Keşiflerin

C) Rönesans Hareketlerinin

D) Sanayi Devrimi'nin

E) Fransız İhtilali'nin

7. 18. yüzyılda İngiltere'de başlayıp ardından tüm dünyaya yayılan Sanayi Devrimi, sadece üretim yapısını değiştirmekle kalmamış, başta sanayi olmak üzere tarımda, ticarette, ulaşımda yeniliklerin doğmasına zemin hazırlamış; ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel yapılarda köklü değişikliklerin yaşandığı bir sürecin başlangıcı olmuştur. Devrim sonrası ortaya çıkan hammadde ve pazar ihtiyacı dünya ticaretini; işçi sınıfı, kentleşme gibi yeni kavramlar ise sosyal yapıyı yeniden şekillendirmiştir. Sanayi Devrimi'yle birlikte toprağa dayalı zenginlik anlayışı önemini kaybetmiş, sermaye ve sermaye araçları önem kazanmaya başlamıştır. Sanayi Devrimi'nin başladığı ülke olan İngiltere, devrimin kazanımları sayesinde, ekonomik ve siyasi anlamda dünyanın en güçlü ülkelerinden birisi olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu, Sanayi Devrimi'ne giden süreçte dönemin en güçlü ülkelerinden birisi olmasına rağmen sürece en son dâhil olan ülkelerden birisi olmuştur.

Yalnızca bu bilgilere dayanarak Sanayi Devrimi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İngiltere'de başlamış zamanla tüm dünyaya yayılmıştır.

B) Ham madde ve pazar ihtiyacı dünya ticaretini yeniden şekillendirmiştir.

C) Osmanlı Devleti Sanayi Devrimi'nden olumsuz etkilenmiştir.

D) Zenginlik anlayışı değişmiş, sermaye gücü önem kazanmıştır.

E) Devrim sadece ekonomik hayatı değil, sosyal, siyasal ve kültürel yapıyı da etkilemiştir.

8. **Liberalizm ve milliyetçilik gibi yeni kavramlar ile Avrupa'da Orta Çağ'dan beri hâkim olan monarşi, kilise ve feodalite arasında yaşanan çatışmalar sonucunda aşağıdakilerden hangisi yaşanmıştır?**

A) Fransız İhtilali

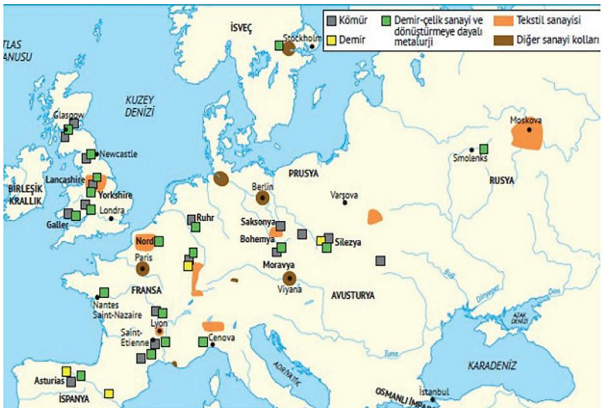
B) 1830 ve 1848 İhtilalleri

C) Reform

D) Rönesans

E) Sanayi Devrimi

1.

XIX. yüzyıl sanayi tesislerinin dağılımını gösteren yukarıdaki haritaya göre

I. Demir-çelik sanayisi kömür yataklarının olduğu bölgelere kurulmuştur.

II. XIX. yy.da İspanya'da tekstil alanında fabrika bulunmamaktadır.

III. Sanayileşme faaliyetleri daha çok Avrupa'nın batısında yoğunlaşmıştır.

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

2. Sanayi Devrimi ile makineleşmeye dayalı endüstriyel üretim başlamıştır. Böylece Avrupa'da üretim artmaya ve ekonomik refah yükselmeye başlamıştır. Sanayi Devrimi'yle daha fazla makine gücü kullanılmaya başlanmış, daha çok hammadde işlenmiş ve daha fazla ürün elde edilmiştir. Üretimdeki bu artış daha çok tüketiciyi ve büyük sermayeyle kurulmuş fabrikaları ortaya çıkarmıştır.

Bu durum Avrupa'da;

I. rekabet ortamı,

II. ham madde ihtiyacı,

III. pazar arayışı

gelişmelerinden hangilerinde artış yaşanmasına sebep olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

3. Liberalizm XVII ve XVIII. yüzyıllarda dönüşmekte olan birey-devlet ilişkisini, akılcılık üzerinden açıklamaya çalışan siyasal düşünce akımıdır. Liberalizm, İngiliz ekonomisinin yükselişe geçtiği bir dönemde iktisatçı Adam Smith (Edım Simit) tarafından ortaya atılmıştır. Bu ideolojiye göre toplum, zümre ya da sınıflardan değil bireylerden oluşur ve bireyler önce kendi kişisel çıkarları doğrultusunda hareket eder. Özgürlüğün hiçbir engel tarafından sınırlandırılmaması gerektiğini kabul eden liberalizm; devletin, ekonomik ve toplumsal yaşama kesinlikle müdahale etmemesini savunur. Liberalizm, ekonomik ve toplumsal örgütlenmenin dayandığı lonca gibi katı yapıları ortadan kaldırmıştır. Sanayi Devrimi'nin yayılmasını da kolaylaştıran liberalizm, iş dünyasında burjuvazinin yükselişini sağlamıştır. Ancak bu durum toplumsal açıdan ağır sonuçları beraberinde getirmiş ve işçileri, gittikçe güçlenen patronlar karşısında yalnız ve savunmasız bırakmıştır.

Buna göre liberalizm görüşü hakkında;

I. Devletin ekonomi alanına müdahele etmemesini savunması,

II. Lonca teşkilatı gibi küçük esnafları destekleyen kuruluşların güçlenmesine katkıda bulunması,

III. Güçlenen burjuva sınıfının karşısında işçi sınıfının haklarını savunması

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

4. I. Osmanlı Devleti

II. Avusturya- Macaristan İmparatorluğu

III. Rusya

Fransız İhtilali ile ortaya çıkan milliyetçilik ve hürriyet fikirleri yukarıdaki siyasi teşekküllerden hangilerinin sosyal ve siyasi hayatlarını etkilemiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

5. Batının üstünlüğü her ne kadar Lale Devri'nden itibaren kabul edilse de batılılaşmayı her alanda bir devlet politikası haline getiren Sultan III. Selim, batı tarzında köklü reformlar yapmak istemiştir. Avrupalı devletler karşısında alınan yenilgiler ve sürekli karşı karşıya kalınan saldırılar, III. Selim'i öncelikle askerî reformlar yapmaya zorlamıştır. Bunun için ilk olarak Yeniçeri Ocağı düzenlenmeye çalışılmış ve ocağın modernleşmesi için çalışmalar yapılmıştır. III. Selim, bununla yetinmemiş ve yeni bir ordu oluşturmak istemiştir. Bu nedenle 1792'de Batı tarzında eğitilen ve teçhizatlandırılan Nizam-ı Cedit ordusu kurulmuştur. Bu ordunun masraflarını karşılamak için de İrad-ı Cedit denilen yeni bir hazine oluşturulmuştur.

Buna göre III. Selim Dönemi ıslahat hareketleri ile ilgili olarak;

I. Askerî başarısızlıklar nedeniyle askerî ıslahatlara öncelik verilmiştir.

II. Yeniçerilere alternatif olarak Batı tarzında yeni bir ordu kurulmuştur.

III. Yalnızca askerî ıslahatlar yapılmıştır.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

6. Osmanlı Devleti'nde demir yolu yapımı Sultan Abdülmecid, Abdülaziz ve özellikle II. Abdülhamid'in politikalarından biri olmuştur. II. Abdülhamid, Osmanlı Devleti'nin tüm demir yolu ağının yaklaşık %73'ünü inşa ettirmiştir.

Osmanlı Dönemi'nde demir yolu yapımına önem verilmesinin;

I. İç güvenliğin sağlanması,

II. Ordunun sevkinin sağlanması,

III. Halka alternatif ulaşım imkânlarının sunulması

amaçlarından hangilerine yönelik olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

7. Osmanlı Devleti'nde demir yolu faaliyetleri; yapım maliyetinin yüksek olması, sermaye ve kaynak yetersizliği gibi güçlükler nedeniyle istenilen düzeyde olmamıştır. Bu nedenlerle demir yolu inşası ve işletilmesi bir imtiyaz olarak yabancı şirketlere verilmiştir. İlk olarak demir yolu yapımında İngiliz şirketleri ön planda olsa da II. Abdülhamit Dönemi'nden itibaren Almanya ile Berlin-Bağdat demir yolu hattı projesi başlatılmış ve bu durum İngiltere'yi oldukça rahatsız etmiştir.

Berlin- Bağdat demir yolu projesinin İngiltere'yi rahatsız etmesinin en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kızıldeniz ve Akdeniz'i birbirine bağlayan Süveyş Kanalı'nın açılması

B) Osmanlı Devleti'nin ilk dış borcu İngiltere'den alması

C) Proje sırasında Alman şirketlerine imtiyazlar verilmesi

D) Almanların, Basra Körfezi üzerinden Hint Okyanusu'na çıkış yolu bulması

E) Proje neticesinde Osmanlı'nın bölgedeki varlığının güçlenecek olması

8. "Halkı kazanmak için elinizden geleni yapınız. Eğer halkın bağımsızlığa eğilimi varsa bağımsızlık duygusunu körükleyiniz." **emrini veren, Mora İsyanı sırasında Rumlara silah ve cephane gönderip halkı Osmanlı Devleti aleyhine kışkırtan isim aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Napoleon

B) Metternich

C) XVIII.Louis

D) II.Nikola

E) I.Vilhelm

1.

Görselde verilen Osmanlı demir yolu güzergâhını gösteren haritadan yola çıkarak Osmanlı demir yolları ile ilgili olarak;

I. Rumeli toprakları ile Anadolu toprakları arasında demir yolu bağlantısı sağlanmıştır.

II. Demir yolu ağı tüm Osmanlı topraklarına yayılma imkânı bulmuştur.

III. Liman kentlerinden bazılarına demir yolu bağlantısı sağlanmıştır.

yorumlarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

2. Bir Rum yazar Yunan isyanı konusunda şunları söylemiştir: "İstanbul'un Türkler tarafından zaptından sonra, Rumlar hayli din özgürlüğüne kavuştular. Bu özgürlüğü, hem eğitsel, hem yurtsever amaçlar için kullanma açıkgözlülüğünü gösterdiler. Her Rum kilisesi bir gizli okul, her papaz bir öğretmen oldu… Herkesin bildiği olay şudur ki Rum kilisesi olmasaydı bir Yunan ihtilali ve bir Yunan bağımsızlığı olamazdı."

Buna göre;

I. Osmanlı egemenliğinde yaşayan Rumlar inançları konunda baskı görmemişlerdir.

II. Yunan isyanının başarılı olmasında din adamlarının etkisi büyüktür.

III. Osmanlı Devleti'nde kiliseler gizli olarak açılmıştır.

yargılarında hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

3. II. Mahmud, 1826 yılında yeniçerilerin isyan etmesi üzerine hızlı bir şekilde Meclis-i Meşveret'i toplayarak durum değerlendirmesi yapmıştır. Toplantı sonucunda isyancılara karşı kuvvet kullanılması yönünde karar çıkmış ve bu karar, ulema tarafından da onaylanmıştır. Hem halkın hem de ulemanın desteğini alan II. Mahmud, yeniçeri kışlalarını topa tutarak ortadan kaldırmıştır. Bu olay Osmanlı tarihinde "Vaka-i Hayriye" olarak isimlendirilmiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde yeniçeriler ile ilgili olarak;

I. Yeniçeriler, merkezî yönetim ile çatışmıştır.

II. Padişah dış destek sayesinde Yeniçeri Ocağı'nı kaldırmıştır.

III. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması halkın destek vermesi neticesinde gerçekleşmiştir.

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

4. 1848 ihtilallerinin sonuçları hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Mutlakiyetle yönetilen ülkelerde yapılan anayasalar ile kralların yetkileri sınırlandırılması

B) Hollanda, İsviçre ve Danimarka'da yapılan anayasalar neticesinde daha demokratik yönetimlerin kurulması

C) Avrupa'da liberal anlayışın güçlenmeye başlaması

D) İngiltere'de işçilerin daha geniş haklar elde etmek için yaptığı girişimlerin başarısız olması

E) Ulusal birliklerini sağlamak isteyen İtalya, Almanya ve Macaristan'ın hedeflerine ulaşması

5. Sanayi Devrimi öncesinin meslek kuruluşları, XVIII. yüzyılın sonlarından itibaren önemini yitirmiş ve usta-çırak kavramı yerini patron-işçi kavramına bırakmıştır. Bu dönüşüm, aktörlerin adının değişimiyle sınırlı kalmamış, usta-çırak arasındaki dayanışma olgusunu da değiştirmiştir.

Bu durumda usta-çırak arasındaki dayanışma olgusu yerini, patron-işçi arasındaki hangi olguya bırakmıştır?

A) Rekabet

B) Menfaat çatışması

C) Yabancılaşma

D) Yardımlaşma

E) Başkaldırı

6. **Sanayi Devrimi'nin İngiltere'de başlamasının nedenlerinden bazıları şunlardır;**

- İngiltere'nin çok büyük ve güçlü donanmaya sahip olması sebebiyle sömürgecilik yapması ve ürünlerin satılacağı pazar kaynağına kolayca erişebilmesi,
- Feodalite rejimine dayalı toplum yapısından ticaretle uğraşan bir topluma geçilmiş olması,
- Savaşlar, ticari faaliyetler ve esirler üzerinden yapılan değişimlerin ticari hale gelmesiyle İngiltere'nin çok zenginleşmesi,
- Mucitlerin yapmış olduğu icatları belirleyen bunlara değer veren patent enstitülerini kurmaları,
- İngiltere'de mülkiyet hakkının varlığı ve kişilerin hak ve özgürlüklerinin korunması ile anayasal düzenin oluşması,

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin Sanayi Devrimi'nin İngiltere'de başlamasında etkili olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Hammadde ve pazar ihtiyacını karşılama kapasitesine sahip olması

B) Cumhuriyet yönetiminin kurulması

C) Burjuvazi sınıfının oluşması

D) Düşünce özgürlüğüne ve mülkiyet haklarına saygılı olunması

E) Güçlü bir sermayesinin bulunması

7. XIX. yüzyıldan itibaren milliyetçilik ve demokrasi akımlarının güçlenmesi, imparatorlukların yerine ulus devletlerin yaygınlaşmasında etkili olmuştur.

Buna göre, imparatorluklardan ulus devletlere geçiş sürecinde aşağıdakilerin hangisinde bir değişiklik görülmesi <u>beklenemez</u>?

A) Demografik unsurlar

B) Sınır çizgileri

C) Yönetim anlayışları

D) Ticaret yolları

E) Toplumsal yapılar

8. Önce İngiltere'de başlayan sonra da Fransa, Hollanda ve Almanya gibi ülkelere yayılan Sanayi Devrimi sonucunda üretim süreci büyük bir dönüşüme sahne olmuş, kitlesel üretim sayesinde maliyetler önceki dönemlerle kıyaslanmayacak düzeyde düşmüştür. Sanayi Devrimi sonucu buharlı gemilerin uluslararası ticarette kullanılması ile birlikte sermayenin akışkanlığı artmış, kapitalizmin yeni pazarlara nüfuz etmesi giderek hızlanmaya başlamıştır.

Paragrafa göre aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Sanayi Devrimi Avrupa kıtasında ortaya çıkmıştır.

B) Üretim maliyetleri önemli derece düşmüştür.

C) Uluslararası ticaret gelişmiştir.

D) Ham madde ve pazar arayışındaki rekabet I. Dünya Savaşı'na sebep olmuştur.

E) Sermayenin küreselleşmesi hızlanmıştır.

1. Fransız İhtilali'nin yaymış olduğu "Milliyetçilik" düşüncesinden çok uluslu devletler etkilenmiştir.Bu devletlerin başında da Osmanlı Devleti bulunmaktadır. Bu akımın vermiş olduğu zarara rağmen XIX. yüzyıl ortalarında Avusturya yönetiminden kaçan Macarlar, mülteci olarak Osmanlı Devleti tarafından kabul edilmiştir.

Bu uygulamayla Osmanlı Devleti;

I. Milliyetçi isyanları teşvik etme,
II. Macarları kendi içinde asimile etme,
III. çok uluslu yapıyı genişletme

gibi amaçlardan hangilerini hedeflemiş olamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

2. Zorunlu askerlik sistemi, ulus devletlerin profesyonel ordusunun dışında veya bu ordusuna asker sağlamak amacıyla vatandaşları devletin savunmasında belirli bir zaman için görevlendirmesidir.

Zorunlu askerlik sisteminin ortaya çıkmasında;

I. Fransız İhtilali,
II. Sanayi Devrimi,
III. 1830 İhtilalleri

gelişmelerinden hangilerinin etkisi olabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

3. I. Hendesehane
II. Mekteb-i Harbiye
III. Mühendishane-i Berr-i Hümayun
IV. Eşkinci Ocağı

Yukarıdakilerden hangileri XVIII. yüzyıldan itibaren Osmanlı Devleti'nde açılan modern eğitim kurumlarındandır?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV D) I, II ve III E) II, III ve IV

4. **Aşağıdakilerden hangisi II. Abdülhamid Dönemi'nde açılan sosyal yardım kurumlarından biri değildir?**

A) Dârülaceze
B) Dârülhayr-ı Ali
C) Himaye-i Etfal Cemiyeti
D) Şişli Hamidiye Etfal Hastanesi
E) Dârüşşafaka

5. **Aşağıdakilerden hangisi III. Selim tarafından kurulan Nizam-ı Cedit ordusunun özelliklerinden biri değildir?**

A) İyi yetişmiş silahlı birliklerdir.
B) Başkentte ve taşrada merkezi otoriteyi sağlamayı amaçlamıştır.
C) Geleneksel yöntemlerle eğitilmiş ve teçhizatlandırılmıştır.
D) Masrafları İrad-ı Cedit hazinesi tarafından karşılanmıştır.
E) Asker olarak girebilmenin temel şartlarından biri Müslüman olmaktır.

6. Napoleon'dan sonra Fransa tahtına geçen XVIII. Louis (Lui), başlangıçta anayasalı meşruti bir rejim kurmuştur. Ancak yeni kral kısa bir süre içinde özgürlükleri kısıtlayarak basına sansür koymuş ve üniversiteleri denetim altına almıştır. XVIII. Louis'den sonra başa geçen X. Charles, iktidarını din adamlarına ve soylulara dayandırmak istemiştir.

Fransa'da yaşanan bu sürece tepki olarak ortaya çıkan aynı zamanda Viyana Kongresi ve onun temsil ettiği düzene karşı başlatılan direnme hareketi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sanayi İnkılabı
B) 1856 Islahat Fermanı
C) 1830 İhtilalleri
D) 1848 İhtilalleri
E) 1839 Tanzimat Fermanı

7. **1830 İhtilalleri sonucunda Avrupa'da güçlenen ideoloji aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Komünizm

B) Panslavizm

C) Fiskalizm

D) Merkantilizm

E) Liberalizm

8. "Özgürlüğün hiçbir engel tarafından sınırlandırılmaması gerektiğini kabul eder. Devletin, ekonomik ve toplumsal yaşama kesinlikle müdahale etmemesini savunur."

Tanımı verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Komünizm

B) İaşecilik

C) Fiskalizm

D) Marksisizm

E) Liberalizm

9. Liberalizm, 1830 İhtilallerinden sonra Fransa'da başarı kazanmış gibi görünse de bu kısa süreli olmuştur. İşçi sınıfının çözümlenmesini istediği pek çok sorun vardır. Kral bu sorunları çözmediği gibi şiddet yoluyla işçi sınıfının greve gitmesini engellemeye çalışmış ve kişi özgürlüklerini her geçen gün kısıtlamıştır.

Bu gelişmelere bağlı olarak özgürlük yanlısı liberallerle birlikte Avrupa'da seslerini duyurmaya çalışan eşitlik taraftarı sosyalistlerin, güç birliği yaparak krala karşı başlattıkları direnme hareketi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sanayi İnkılabı

B) 1856 Islahat Fermanı

C) 1830 İhtilalleri

D) 1848 İhtilalleri

E) 1839 Tanzimat Fermanı

10. Zorunlu askerlik sistemi, devletlerin profesyonel (daimî) ordusunun dışında veya bu ordusuna asker sağlamak amacıyla vatandaşları devletin savunmasında belirli bir zaman için görevlendirmesidir. Özellikle XIX. yüzyıldan itibaren etkili olan bu sistemde devlet; askerlerin giyim, teçhizat ve temel insani ihtiyaçlarını karşılamıştır.

Buna göre zorunlu askerlik;

I. ulus devlet,

II. milliyetçilik,

III. sanayileşme

gibi gelişmelerden hangilerinin sonucunda ortaya çıkmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

1. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlıların denge siyaseti takip ettiği 1774-1914 yılları arasında meydana gelen olaylardan değildir?

A) Sırp İsyanı

B) Edirne Antlaşması

C) Amasya Antlaşması

D) Islahat Fermanı

E) Tanzimat Fermanı

Çözüm:

Seçeneklerde verilen tarihî olayların kronolojilerine bakıp oluş tarihlerine göre bir tarih şeridi üzerinde düşündüğümüzde A, B, D ve E seçeneklerinin 1774-1914 yılları arasında meydana geldiğini söyleyebiliriz. Sırp İsyanı (1804), Edirne Antlaşması (1829), Tanzimat Fermanı (1839), Islahat Fermanı (1856). Fakat Amasya Antlaşması 1555 yılında Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde İran ile yapılan ilk antlaşmadır. Kronolojik olarak soruda belirtilen tarih aralında bulunmadığından sorunun cevabı Amasya Antlaşması olur.

Cevap: C

2. “Yunan (Grek) Projesi” **olarak bilinen projeyi gerçekleştirerek XVIII. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin topraklarını paylaşmak isteyen devletler aşağıdakilerden hangisinde birlikte verilmiştir?**

A) Fransa - İngiltere

B) Almanya - İtalya

C) İran - Avusturya

D) Yunanistan - İngiltere

E) Avusturya - Rusya

Çözüm:

Küçük Kaynarca Antlaşması'yla Kırım'ı ele geçirme yönündeki engelleri aşan Rusya, Osmanlı toprakları üzerinde daha geniş emeller beslemeye başlamıştır. II. Catherine'nin (Katerina) genel olarak “Yunan (Grek) Projesi” olarak bilinen bu emeliyle Osmanlı topraklarının paylaşılması ve eski Bizans'ın canlandırılması amaçlanmıştır. Osmanlı Devleti'nin paylaşılmasını sadece II. Katerina değil Avusturya İmparatoru II. Joseph (Jozif) de istemiştir. Planlarını gerçekleştirmek için iki lider 1780'de Avusturya'da bir araya gelmiş ve aldıkları kararları imzalamışlardır.

Cevap: E

3. Avrupa'daki büyük güçlerin gerisinde kalan Osmanlı Devleti, XVIII. yüzyılın sonlarından itibaren Batı tarzında kapsamlı ıslahatlar yapmaya başlamıştır. XIX. yüzyılda Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması, Tanzimat ve Islahat Fermanı gibi köklü değişikliklere gidilmiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde;

I. askerî,

II. idari,

III. hukuki

alanlarından hangilerinde köklü değişikliklere gidildiği söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

Çözüm:

Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması "askerî", Tanzimat ve Islahat Fermanları "idari" ve "hukuki" alanlarda köklü değişikliklere kanıt oluşturur.

Cevap: E

4. Osmanlı Devleti, Hünkâr İskelesi Antlaşması'nda Rusya'nın bir saldırıya uğraması durumunda Boğazları kapatmayı kabul etmiştir.

Bu durumu çıkarlarına aykırı bularak Hünkar İskelesi Antlaşması'nın süresinin dolduğu 1841'de boğazlar meselesini gündeme getiren devlet aşağıdakilerden hangisidir?

A) Prusya B) İngiltere C) Avusturya D) Piyemonte E) İspanya

Çözüm :

İngiltere, Rusların Boğazlar üzerinden Akdeniz'e inmesini, Akdeniz üzerinden Hindistan'a giden sömürge yolunun güvenliği açısından tehdit olarak görmüştür. Hünkar İskelesi Antlaşması'nda (1833) Rusların Boğazlar üzerinde elde ettiği kazanımları sonlandırmak isteyen İngiltere, 1841'de imzalanan Londra Boğazlar Sözleşmesi'ne öncülük etmiştir. Sözleşme'yle Boğazlar, ticaret gemileri dışında tüm savaş gemilerine kapatılmıştır.

Cevap: B

5. Berlin Antlaşması'na (1878) göre;

- Girit'te ıslahat yapılacak ve Avrupalı devletler destek verecek.
- Sırbistan, Karadağ ve Romanya'ya bağımsızlık verilecek.
- Kars, Ardahan, Batum Rusya'ya bırakılacak.
- Osmanlı Devleti, Ermenilerin bulunduğu yerlerde ıslahat yapacak.

Buna göre Berlin Antlaşması'nın Osmanlı Devleti'nde;

I. Egemenlik haklarının zedelenmesi,
II. Egemenlik alanının daralması,
III. Çok uluslu yapısının sona ermesi,
IV. Siyasal sisteminde değişiklik olması

durumlarından hangilerine neden olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) II ve IV
D) III ve IV E) I, II ve III

Çözüm:

Berlin Antlaşması maddelerinden; "Girit'te ıslahat yapılacak ve Avrupalı devletler destek verecekti.", "Osmanlı Devleti, Ermenilerin bulunduğu yerlerde ıslahat yapılacaktı." maddeleri ile Osmanlı Devleti'nin egemenlik hakları zedelenmiştir. Çünkü bu durum uluslararası hukukta diğer devletin iç işlerine karışmak demektir. Bir devlet aldığı kararlar ya da eylemlerle diğer devletin iç işlerine karışıyorsa bu durumda tam bağımsızlığın ya da egemenliğin zarar görmesi durumundan bahsedebiliriz. Bu iki maddeden I. öncülü çıkarabiliriz.

"Sırbistan, Karadağ ve Romanya'ya bağımsızlık verilecekti.", "Kars, Ardahan, Batum Rusya'ya bırakılacak." Bu iki maddeye baktığımızda da Osmanlı Devleti'nin egemenlik alanları olan yerlerde toprak kayıpları yaşandığını söyleyebiliriz. Buradan da II. öncüle ulaşabiliriz. Ayrıca Romanya, Sırbistan ve Karadağ gibi devletlerin ayrılması yani bağımsızlıklarını kazanmaları Osmanlının birçok ulusu bünyesinde barındıran çok uluslu bir yapısı olduğunu gösterir. Bu devletlerin ayrılmasıyla da çok uluslu yapısı zarar görmüş ancak sonlanmamıştır. III. öncül çıkarılmaz bu durumda. Çünkü bünyesinde başka ulusların olmaması gerekir ki bundan bahsetmemiz mümkün değildir. Ayrıca iç işlerine karışılması egemenlik haklarını zedeleyebilir ama bu durum siyasal sisteminde bir değişiklik yapmaz. IV. öncüle de ulaşamayız.

Cevap: B

6. **Rusya'nın 1870'te, 1856'da imzalanan Paris Antlaşması'nda kararlaştırılan Karadeniz'in tarafsızlığını tanımaması aşağıdaki amaçlardan hangisini gerçekleştirmek istediğine bir kanıt oluşturur?**

A) Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü korumak
B) Avrupa devletlerini Osmanlıya karşı kışkırtmak
C) Ortodoks Kilisesini nüfuzu altına almak
D) Kırım üzerindeki hedeflerine ulaşmak
E) Sıcak denizlere ulaşmak

Çözüm :

Rusya, Karadeniz'in tarafsızlığı ile ilgili hükmü 1870'te tanımadığını açıklar. Bu tarihte Prusya, Fransa'yı yenilgiye uğratmış ve siyasî birliğini kurmuş, Avrupa kuvvetler dengesi değişmiş, Osmanlı Devleti'ni destekleyen İngiltere yalnız kalmıştır. Bu durum Rusya'nın yıllarca uğraştığı boğazlar üzerinden Akdeniz'e açılarak sıcak denizlere ulaşmak amacını gerçekleştirmek amacına yöneldiğinin önemli bir kanıtıdır.

Cevap: E

7. **XVIII. yüzyılda Avrupa'da güçler dengesinde Osmanlı Devleti'nin yerini aşağıdaki devletlerden hangileri almıştır?**

A) Almanya-İtalya
B) Rusya- Avusturya
C) İngiltere-Hollanda
D) Yunanistan-Sırbistan
E) Rusya-Sırbistan

Çözüm:

Avrupalı güçlerin, 1699 Karlofça Antlaşması'ndan sonra Osmanlı Devleti'ne söz geçirmesi ancak 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'yla olmuştur. Küçük Kaynarca Antlaşması ile eski gücünü kaybeden Osmanlı Devleti'nin yerini Avrupa'da Rusya ve Avusturya almıştır. Daha sonra bu iki devlet, Osmanlı Devleti'ne karşı siyasi faaliyetlere girişmiştir. Osmanlı coğrafyasına nüfuz etme çabalarına 1870'te siyasi birliğini sağlayan Almanya da katılmıştır. Fakat soruda XVIII. yüzyıl sorduğu için henüz Almanya ve İtalya siyasi birliğini sağlamamıştır. İngiltere ve Hollanda Kara Avrupası'nda etkin değil, sömürgecilikte öncüdürler. Yunanistan ve Sırbistan da XIX. yüzyılda bağımsızlığını kazanacaktır. Bu durumda Avrupa'da Osmanlı Devleti'nin yerini Rusya ve Avusturya almıştır.

Cevap: B

8. Kırım Savaşı sonunda imzalanan Paris Barış Antlaşması'nın bazı maddeleri şunlardır;

I. Avrupa devletleri Osmanlı Devleti'nin Avrupa devletler hukukundan yararlanmasını kabul edecekti.

II. Osmanlı padişahının ilan etmiş olduğu Islahat Fermanı diğer devletler tarafından memnuniyetle karşılandı. Ancak bu ferman; antlaşmayı imzalayan hiçbir devlete, Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışma hak ve yetkisi vermeyecekti.

III. Osmanlı Devleti ve Rusya, savaş sırasında birbirlerinden aldıkları yerleri ve esirleri geri verecekti.

IV. Boğazların kapalılığına dair 1841 Londra Boğazlar Sözleşmesi aynen yürütülecekti.

V. Sırbistan, Eflâk ve Boğdan; Osmanlı Devleti'ne bağlı kalacak, ancak bunların sahip bulundukları ayrıcalıklar genişletilecek ve bunlar antlaşmayı imzalayan devletlerin garantisi altında olacaktı.

Verilen maddelerden hangisi tarafların birbirilerine karşı üstünlük sağlayamadığını kanıtlar niteliktedir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Kırım Savaşı sonrasında imzalanan Paris Barış Antlaşması'nın maddelerine baktığımızda özellikle III. öncülde bulunan "Osmanlı Devleti ve Rusya, savaş sırasında birbirlerinden aldıkları yerleri ve esirleri geri verecekti." Maddesi her iki tarafında birbirlerine karşı üstünlük sağlayamadıklarını görüyoruz. Çünkü eğer herhangi bir devlet zafer kazanmış olsaydı elde ettiği topraklar ona ait olurdu ve savaş esirlerini de geri vermek gibi bir zorunluluğu olmazdı. Fakat birbirlerinden aldıkları toprakları ve savaş esirlerini geri vermek durumunda kalmaları herhangi birinin diğerine karşı üstünlük sağlayamadığı anlamına gelir.

Cevap: C

9. 13 Nisan 1909 tarihinde yaşanan ve 31 Mart Vakası olarak adlandırılan bu isyan, meclisi de etkilemiş ve Meclis-i Mebusan toplantılarına ara vermek zorunda kalmıştır. İstanbul'da bulunan I. Ordu, isyanı bastırmakta başarılı olamamıştır. Bu olayın Selanik'te duyulması üzerine III. Ordu'dan başkanlığını Mahmud Şevket Paşa'nın, kurmay başkanlığını Mustafa Kemal'in yaptığı Hareket Ordusu adıyla bir ordu oluşturulmuştur. İstanbul üzerine yürüyen Hareket Ordusu, İstanbul halkına hitaben bir beyanname yayımlamıştır. İsyandan sorumlu tutulan II. Abdülhamid, 27 Nisan 1909'da tahttan indirilmiş ve yerine kardeşi V. Mehmed Reşad getirilmiştir. II. Meşrutiyet'in ilanından 31 Mart Vakası'na kadar iktidara hâkim olan İttihat ve Terakki, bu tarihten itibaren etkinliğini artırmış olsa da 1913'teki Bâbıâli Baskını'na kadar iktidarını dolaylı olarak devam ettirmiştir.

Buna göre II. Abdülhamit'in tahtan indirilmesinde

I. 31 Mart isyanında etkisinin olması

II. Reformist bir görüşe sahip olması

III. Kanun-i Esasi'yi yürürlüğe koyması

gelişmelerinden hangilerinin etkisinin olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Sorunun yönerge bölümünde verilen paragraftan hareketle II. Abdülhamit'in tahtan indirilmesinde I nolu öncülde verilen 31 Mart isyanında etkili olması gelişmesinin etkili olduğuna ". İsyandan sorumlu tutulan II. Abdülhamid, 27 Nisan 1909'da tahttan indirilmiş ve yerine kardeşi V. Mehmed Reşad getirilmiştir." cümlesinden ulaşmaktayız. II nolu öncülde verilen reformist bir görüşe sahip olması ve III nolu öncülde verilen Kanun-ı Esasiyi yürürlüğe koyması gelişmelerinin etkisinin olması söylenemez.

Cevap: A

10. III. Selim Dönemi'nde yapılan Nizam-ı Cedit diye anılan yenilikler Kabakçı Mustafa İsyanıyla son bulmuştur. Yenilikçi devlet adamlarından bazıları isyancılardan canını kurtarmak için Rusçuk âyanı Alemdar Mustafa Paşa'ya sığınmıştır. Alemdar Mustafa Paşa, III. Selim'i tahta çıkarmak amacıyla İstanbul'a hareket etmiştir. Sadrazam dahil birçok kişiyi yanına çeken Alemdar, sarayı kuşatınca Sultan IV. Mustafa, amcası III. Selim ve kardeşi Mahmut'un öldürülmesine izin vermiştir.

Buna göre Osmanlı'da;

I. yerel güçlerin varlığının devlet adamları tarafından kabul edilmesi

II. Osmanlı hanedanının varlığının tehlikeye girmesi

III. merkezî otoritenin yerel güçlerle baş edemeyecek kadar güçsüzleşmesi

durumlarından hangilerinin yaşandığı söylenebilir?

A) Yalnız B) Yalnız III C) I ve II

D) I ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Sorunun yönerge bölümünde verilen paragraftaki durumdan yola çıkarak I. öncülde verilen "Yerel güçlerin varlığının devlet adamları tarafından kabul edilmesi" durumuna paragraftaki "Yenilikçi devlet adamlarından bazıları isyancılardan canını kurtarmak için Rusçuk âyanı Alemdar Mustafa Paşa'ya sığınmıştır." cümlesinden ulaşabiliriz. Alemdar Mustafa Paşa âyan kökenli bir devlet adamıdır. II. öncülde verilen Osmanlı hanedanının varlığının tehlikeye girmesi durumuna ise paragraftaki "Sultan IV. Mustafa, amcası III. Selim ve kardeşi Mahmut'un öldürülmesine izin vermiştir." cümlesinden ulaşılabilir. Üç numaralı öncülde verilen "Merkezî otoritenin yerel güçlerle baş edemeyecek kadar güçsüzleşmesi" durumuna ise paragrafın genelinden ulaşabiliriz. Çünkü Alemdar Mustafa Paşa, Rusçuk âyanı olup önemli bir bölgesel güçtür. Ayrıca devletin padişahı olan IV. Mustafa, onun sarayı kuşatması karşısında çaresiz kaldığı için şehzadelerin ve eski padişah III. Selim'in öldürülmesi emrini vermiştir.

Cevap: E

11. Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyılda;

- Tanzimat Fermanı
- Islahat Fermanı
- Kanun-ı Esasi'nin ilanı

gelişmeleri ile birlikte;

I. Özgürlük, eşitlik ve adalet düşüncesinin benimsenmesi,

II. Demokratik hayatın güçlenmesi,

III. Milliyetçi isyanların önlenmek istenmesi,

IV. Geleneksel yapıyı kökten değiştirecek düzenlemeler yapılması

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II B) I ve III

C) II ve IV D) I, II ve IV

E) I, II, III ve IV

Çözüm:

XIX. yy da Osmanlı Devleti'nde Fransız Devrimi'nin getirmiş olduğu özgürlük, eşitlik, demokrasi ve milliyetçilik fikirlerinin etkisi ile Balkan toplumları ayaklanmış ve bağımsızlık isyanları görülmüştür. Osmanlı bu fikirlerin etkisini azaltmak, bağımsızlık isyanlarını engellemek, devletin yıkılmasını engellemek amacı ile sırasıyla 1839 yılında Tanzimat Fermanı'nı, 1856 yılında Islahat Fermanı'nı ve 1876 yılında Kanun-ı Esasi'yi ilan etmiş ve böylelikle demokratik hayata geçiş konusunda da önemli kazanımlar elde etmiştir.

Cevap: E

12. Tanzimat Fermanı'na ait,

I. Hiçbir kişi yargılanmadan cezalandırılmayacak, mahkemeler açık olacak ve tüm vatandaşlar yasalar önünde eşit olacaktır.

II. Tüm halkın can, mal ve namus emniyeti sağlanacaktır.

III. Vergiler, herkesin gücüne göre alınacak, devlet tarafından belli yöntemlerle toplanacaktır.

maddelerden hangilerinin "halkın idareye olan bağını güçlendirmeye**" yönelik olduğu söylenebilir?**

A) Yalnız B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

1839 yılında ilan edilen Tanzimat Fermanı Osmanlı Devleti'nde batılılaşmaya yönelik yepyeni bir dönemi başlatan bir gelişmedir. Bu ferman ile birlikte devletin dağılmasını engellemek amacıyla "Osmanlıcılık" fikri devletin temel politikası haline gelmiştir. Osmanlıcılık düşüncesine göre, kanun önünde tüm vatandaşlar eşit olup, devlet politikasında müslüman- gayrimüslim ayrımı reddedilmiştir. Böylece azınlıkların devlete bağlı kalmaları amaçlanmıştır. Bu bilgiden yola çıkarak Tanzimat Fermanı ile ilgili olarak I,II ve III numaralı öncüllerde verilen maddeler ile halkın devlete olan bağlılığı artırılmaya çalışılmıştır.

Cevap:E

13. Osmanlı Devleti'nde XVI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren devletle halk arasında irtibatı sağlayan âyan ve eşraf olarak anılan mahallî otoriteler ortaya çıkmıştır. Âyanlar, zamanla devletin içine düştüğü sıkıntılardan faydalanıp bulundukları bölgede güçlerini ve nüfuzlarını genişletmişlerdir. Bu durumdan rahatsız olan III. Selim âyanları halka seçtirmek istemiştir.

Buna göre III. Selim'in;

I. merkezî otoriteyi güçlendirme,

II. halkı merkezî yönetime dâhil etme,

III. mahallî otoritelerin etkinliğini azaltma

durumlarından hangilerini gerçekleştirmek istediği söylenebilir?

A) Yalnız B) Yalnız III C) I ve II

D) I ve III E) II ve III

Çözüm:

Osmanlı Devleti'nde ortaya çıkan âyan ve eşraf grubu zamanla devletin içinde bulunduğu sıkıntılı durum sebebi ile bulundukları bölgelerde durumlarını güçlendirmişlerdir. III. Selim Dönemi'nde daha belirgin bir şekilde bu durumun ortaya çıkışı sebebi ile bu durum oldukça sorun teşkil etmiştir. Buna göre III. Selim, âyanları halka seçtirerek I nolu öncül de verilen merkezî otoriteyi güçlendirmeyi ve III nolu öncülde verilen mahallî otoritelerin etkinliğini azaltmayı amaçlamıştır. Âyanlar taşrada mahallî (yerel) yöneticilerdir. Halkın âyanları seçmesi "merkezî yönetim"le ilgili olmayıp taşra idaresiyle (mahallî-yerel idare) ilgilidir. Buna göre II. öncüle ulaşılamaz.

Cevap: D

14. Türkçülük, Türk birliğini kurmayı hedef alan bir siyasi düşüncedir. Bu düşünceye göre önce Osmanlı Türklerinin, Türk olmadıkları hâlde Türkleşmiş olanların ve millî bilinçten yoksun olanların bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

Osmanlı Devleti'nde Osmanlıcılık fikrinin yerini Türkçülük düşüncesinin almasının nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Milliyetçilik hareketinin Hristiyan tebaa arasında yayılması ve bunun sonucunda isyanların çıkması

B) Türk olmayan Müslüman toplulukların Batılı devletlerin propagandalarıyla Osmanlı Devleti'nden ayrılmaya başlamaları

C) Osmanlı'nın kaybettiği topraklardaki Müslümanların Anadolu'ya göç etmek zorunda kalması ve bu insanların karşı karşıya kaldıkları felaketlerin tepki uyandırması

D) Avrupa'da Türkler aleyhinde propagandalar yapılması

E) Meşrutiyet yönetimine tepki oluşması

Çözüm:

Sorunun yönlendirme bölümünde verilen bilgilerle sorunun yönerge bölümünde Türkçülük ideolojisi ile ilgili olarak verilen bilgiden hareketle A, B,C ve D seçeneğinde verilen durumlar Osmanlı Devleti'nde Osmanlıcılığın yerini Türkçülüğün almasının sebepleri arasında yer alır. Türkçülük fikrini savunan İttihat ve Terakki Cemiyeti, Meşrutiyet yanlısıdır. Meşrutiyet, Osmanlıcılık ve Türkçülük akımlarının her ikisi tarafından da kabul görmüştür. E seçeneğine ulaşılamaz.

Cevap: E

15. Ordunun ya da devlet içindeki siyasi elitlerin örtük ve yasadışı yöntemlerle mevcut hükûmeti değiştirmesi olarak tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Islahat B) İrtica C) Darbe

D) Meşrutiyet E) İnkılap

Çözüm:

Islahat, herhangi bir kurum, kuruluş ya da devlet düzeninde aksayan yönlerin düzeltilmesi, irtica mevcut rejim yerine eski rejimin geri getirilmeye çalışılması girişimi, meşrutiyet, padişah haklarının bir meclis ve anayasa tarafından sınırlandırıldığı yönetim şekli, inkılap, toplum düzenini daha iyi bir hale getirebilmek için yapılan reform, değişiklik ve iyileştirme anlamına gelmektedir. Darbe, ordunun ya da devlet içindeki siyasi elitlerin örtük ve yasadışı yöntemlerle mevcut hükûmeti değiştirmesi olarak tanımlanan kavramdır.

Seçeneklerde verilen kavramların tanımlarına da bakıldığında "Ordunun ya da devlet içindeki siyasi elitlerin örtük ve yasadışı yöntemlerle mevcut hükûmeti değiştirmesi olarak tanımlanan kavram" darbe olarak ifade edilmiştir.

Cevap: C

16. Hünkar İskelesi Antlaşması;

I. tarafların tehlike anında birbirlerine yardım etmesi,

II. Rusya'nın Boğazların kontrolünde söz sahibi olması,

III. Rusya'nın Boğazlardan gelecek bir tehlikeye karşı korunması

nedenlerinden hangileri ile Avrupa devletlerinin tepkisini çekmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Kavalalı Mehmet Ali Paşa isyanında Osmanlı'ya yardım eden Rusya ile Osmanlı arasında imzalanan ve 8 yıl geçerli Hünkar İskelesi Antlaşması'nda tarafların tehlike anında birbirlerine yardım etmesi, Rusya'nın Boğazlardan gelecek bir tehlikeye karşı korunması ve aynı zamanda Boğazların kontrolünde söz sahibi olması kararları alınmıştır. Buna karşın Avrupalı devletler Osmanlı-Rus ittifakını ve Rusya'nın Boğazlara yaklaşmasını tepkiyle karşılamıştır. Bu durumda verilen üç öncüle de ulaşılabilir.

Cevap: E

1. **İlk kez 1815 Viyana Kongresi'nde Rus Çarı tarafından kullanılan, Osmanlı Devleti'nin ortadan kaldırılması ve topraklarının paylaşılması politikasına verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Şark Meselesi
B) Denge politikası
C) Hasta Adam politikası
D) Megalo İdea
E) Gizli Paylaşım

2. 1815 Viyana Kongresi'nde Batılı devletler, Fransız devrimi sonucu orta çıkan milliyetçilik ve ulusal egemenlik gibi kavramların Avrupa'da yayılmasının engellenmesini kararlaştırmışlardır. Ancak 1821'de Mora'da başlayan Yunan ayaklanmasını destekleyen Rusya ve İngiltere, Yunanistan'ın bağımsızlığını sağlamak için, Navarin Baskını ile Osmanlı donanmasını yakmışlardır.

Buna göre Avrupalı devletlerin takip ettiği politikalarla ilgili;

I. Kendi çıkarlarını korumak için ulusal ayaklanmaları desteklemişlerdir.
II. Kendilerinin aldığı karara uygun hareket etmemişlerdir.
III. Sömürge faaliyetlerini sona erdirerek dünya barışına katkıda bulunmuşlardır.

durumlarından hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

3. Fransız İhtilali sonucunda ortaya çıkan özgürlük ve milliyetçilik akımları Napoleon tarafından Avrupa kıtasına yayılmaya çalışılmıştır. Buna karşı çıkan Avrupa devletleriyle Fransa arasında İhtilal ya da Koalisyon Savaşları yaşanmıştır.

İhtilal Savaşları sonunda bozulan düzeni yeniden kurmak için Avrupa devletlerinin katılımıyla toplanan konferans aşağıdakilerden hangisidir?

A) Berlin
B) Londra
C) Paris
D) Viyana
E) Roma

4. **XIX. yy.da milliyetçilik akımından etkilenerek Osmanlı Devleti'nde bağımsızlık için isyan eden ilk millet ile bu isyanlar neticesinde bağımsızlığını kazanan ilk milletin adı aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

A) Bulgarlar- Hırvatlar
B) Sırplar- Yunanlılar
C) Yunanlılar- Hırvatlar
D) Bulgarlar- Yunanlılar
E) Sırplar- Bulgarlar

5. 1853-1856 Osmanlı-Rusya Savaşı'nda İngiltere ve Fransa'nın başını çektiği bazı devletler Osmanlı Devleti'nin yanında yer almışlar ve Rusya'ya karşı Osmanlı Devleti'ni desteklemişlerdir.

Avrupalı devletlerin Kırım Savaşı'nda Osmanlı'nın yanında yer alması aşağıdakilerden hangisine kanıt oluşturur?

A) Osmanlının egemenlik alanını genişlettiğine
B) İngiltere'nin Almanya'dan rahatsızlık duyduğuna
C) Avrupalı devletlerin bir an evvel Osmanlı Devleti'nin dağılmasını istediğine
D) Milliyetçilik akımının etkilerinin Osmanlı topraklarında giderek yayıldığına
E) Avrupalı devletlerin, Osmanlı'nın toprak bütünlüğünden yana olduğuna

6. Kırım Savaşı sürerken İngiltere, Fransa ve Avusturya, savaş sonrasında yapılacak antlaşma esaslarını görüşerek bazı kararlar almıştır. Bu kararlar arasında, Osmanlı Devleti'nin hükümranlık haklarını bozmayacak bir şekilde, Hristiyanların hak ve ayrıcalıklarını belirleyen bir ferman çıkarılması da yer almıştır. Osmanlı Devleti ise yapılan bu görüşmenin ve alınan kararların devletin iç işlerine karışmak anlamına geleceğini bildirmiştir. Bunu engellemek için barış görüşmelerinden önce Islahat Fermanı'nı ilan etmeyi uygun görmüştür.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Kırım Savaşı'nda bazı Avrupalı devletler birlikte hareket etmiştir.
B) Osmanlı Devleti siyasi egemenliğini korumaya çalışmıştır.
C) İngiltere, Fransa ve Avusturya Osmanlı Devleti'nde yaşayan azınlıkların haklarını genişletmeye çalışmışlardır.
D) Osmanlı yönetimi, egemenliği altındaki Hristiyanlara baskı uygulamıştır.
E) Osmanlı Devleti'nde demokrasinin gelişmesi için önemli bir adım atılmıştır.

7. 1814 yılında başlayan Viyana Kongresi'nde alınan kararlarda;

I. İngiltere,
II. Avusturya,
III. Fransa

devletlerinden hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. Osmanlı Devleti'nde hukuksal gelişimin dönüm noktası, Kanun-ı Esasi'nin kabulüdür. Kanun-ı Esasi; siyasal rejimi belirlemiş, yetkilerin kullanımını tanımlamış, yönetenlerin sorumluluklarını belirleyip denetime tabi tutmuş ve yargılama açısından yenilikler getirmiştir.

Kanun-i Esasi'nin aşağıdaki maddelerinden hangisi demokratik devlet nitelikleri ile bağdaşmaktadır?

A) Mebusan meclisi üyeleri dört yılda bir yapılan seçimlerle belirlenir.
B) Meclisi açma ve kapatma yetkisi padişaha aittir.
C) Savaş ve barışa padişah karar verir.
D) Osmanlı saltanatı ve hilafet makamı, hanedanın en büyük erkek bireyine aittir.
E) Meclisin aldığı kararlarda onay makamı padişahtır.

9. Meşrutiyetin ilanından sonraki yıllarda Kanun-ı Esasi'de yedi defa değişiklik yapılmıştır. II. Abdülhamid'in tahttan indirilmesinden sonra 21 Ağustos 1909'da yapılan değişiklikler, en köklü değişikliklerdir.

Aşağıdakilerden hangisi Kanun-ı Esasi'de meydana gelen değişikliklerden birisi <u>değildir</u>?

A) Padişaha meclisi açma ve kapatma yetkisinin verilmesi
B) Padişahın sürgüne gönderme yetkisinin kaldırılması
C) Padişahın mecliste anayasaya bağlılık yemini etmesi şartının getirilmesi
D) Vatandaşlara toplanma ve dernek kurma hakkı tanınması
E) Hükûmetin Meclisi Mebusana karşı sorumlu olması kararı alınması

10. Anayasada vekillerin bütün Osmanlıları temsil etmesi yönündeki hüküm bir tarafa bırakılmış, vekiller mensup oldukları ırk veya dinin temsilcileri gibi davranmaya başlamıştır. Özellikle farklı unsurların hükûmete karşı faaliyetleri, mecliste bir kargaşa ortamı oluşturmuştur. Bunun üzerine Sultan II. Abdülhamid , 13 Şubat 1878'de Kanun-i Esasi'nin kendisine verdiği yetkiye dayanarak meclisi süresiz tatil etmiş ve I.Meşrutiyet Dönemi sona ermiştir.

Buna göre II. Abdülhamit'in I. Meşrutiyet'i kaldırarak monarşi rejimini geri getirmesinde etkili olan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dömeke Meydan Muharebesi
B) Kırım Savaşı
C) İngiltere'nin Mısır'ı işgali
D) 93 Harbi
E) Fransa'nın Cezayir'i işgal etmesi

11. XIX. yy.'da Rusya'nın Osmanlı Devleti üzerindeki emellerini gerçekleştirmek için;

I. Meşrutiyet yönetimini desteklemek,
II. Boğazları ele geçirmek,
III. Balkanlarda Panslavizm politikasını desteklemek

faaliyetlerinden hangilerini yürütttüğü söylenebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

12. 1853 yılında Çar I. Nikola'nın "Hasta Adam" **olarak nitelendirdiği Osmanlı Devleti'ni paylaşma teklifini İngilizlerin reddetmelerinde;**

I. İngiltere'nin Akdeniz üzerinden geçen sömürge yollarının güvenliğini koruma istemesi,
II. İngiltere'nin Balta Limanı Antlaşması ile elde ettiği kazanımları korumak istemesi,
III. İtalya ve Almanya'nın siyasi birliğini sağlamasının Avrupa'da siyasi dengeleri değiştirmesi

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

1. Paris Antlaşması'yla (1856) Balkanlardaki Rus nüfuzunu kırmak için Karadeniz'in tarafsızlığı ve Boğazların yabancı savaş gemilerine kapatılması sağlanmıştır. Ayrıca Balkanlarda Eflâk, Boğdan ve Sırbistan topraklarındaki yönetimler; Paris Konferansı'na katılan devletlerin ortak garantisi altına alınmıştır. Bu şekilde Rusya'nın güneye inme politikası engellenmek istenmiştir.

Buna göre Paris Antlaşması ile ilgili olarak;

I. Karadeniz'de Rusya'nın mevcut durumu zayıflamıştır.
II. Osmanlının Balkan topraklarında Avrupalı devletlerin garantisi söz konusudur.
III. Rusya, sıcak denizlere inme politikasında avantajlı konuma gelmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

2. 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'yla Kırım'ı ele geçirme yönündeki engelleri aşan Rusya, Osmanlı toprakları üzerinde daha geniş emeller beslemeye başlamıştır. II. Catherine'nin (Katerina) genel olarak "Yunan (Grek) Projesi" olarak bilinen bu emeliyle Osmanlı topraklarının paylaşılması ve eski Bizans'ın canlandırılması amaçlanmıştır. Osmanlı Devleti'nin paylaşılmasını sadece II. Katerina değil Avusturya İmparatoru II. Joseph (Jozıf) de istemiştir. Planlarını gerçekleştirmek için iki lider 1780'de Avusturya'da bir araya gelmiş ve aldıkları kararları imzalamışlardır. Osmanlı topraklarını paylaşmayı öngören bu proje, Avusturya İmparatoru II. Joseph'in ölmesiyle uygulanamamıştır.

Buna göre XVIII. yy.da Osmanlı Devleti'nin durumu hakkında;

I. Avrupalı devletlerin kendisine karşı kurduğu ittifaklar ile mücadele etmiştir.
II. Avrupalı devletler Osmanlı topraklarının bütünlüğünden yana olmuştur.
III. Kırım'ın alınması ile Rusya'nın Osmanlı üzerindeki baskısı artmıştır.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

3. Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa'nın kısa sürede Mısır'da güç kazanmasında;

I. Vehhabilerin isyanını bastırması,
II. Kızıldeniz'de ticaret yollarında egemenliğini güçlendirmesi,,
III. Mısır valiliği sırasında İngilizleri Mısır'da etkisiz kılması

gelişmelerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

4. Londra Antlaşması, Balkan devletlerini tatmin etmemiştir. Özellikle Bulgaristan'ın savaştan büyüyerek çıkması diğer Balkan devletlerini endişeye düşürmüş ve II. Balkan Savaşı'nın çıkmasına neden olmuştur. Bu endişe, Yunanistan ve Sırbistan'ın ittifak yapmasına neden olmuştur. Bunun üzerine Bulgaristan, 29 Haziran 1913'te Yunanistan ve Sırbistan'a savaş açmıştır. Bulgaristan'dan Dobruca'yı isteyen Romanya da savaşa girmiştir.

Bu durum aşağıdaki durumlardan hangisinin yaşanmasına neden olmuştur?

A) Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda toprak kaybı yaşamasına
B) Batılı devletlerin, Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünden yana olmasına
C) Rusya'nın ülkesinde yaşayan azınlıklar üzerindeki politikasının sona ermesine
D) Rusya'nın yıllardır uyguladığı Panslavizm politikasının çökmesine
E) Batılı devletlerin Osmanlı'nın yanında yer almasına

5. XIX. yüzyılda Osmanlı'da,

- Tanzimat Fermanı
- Islahat Fermanı
- Kanun-ı Esasi

ile atılan adımlar için ;

I. Özgürlük, eşitlik ve adalet düşüncesinin etkisiyle gerçekleştirilmiştir
II. Demokratik hayata olumlu katkıları olmuştur
III. Milliyetçilik fikrini yaygınlaştırmıştır
IV. Devleti parçalanmadan kurtarmıştır

hangisi söylenebilir?

A)I ve II B)I ve III C)II ve IV D)I, II ve IV E)II, III ve IV

6. Fransız İhtilali neticesinde ortaya çıkan fikir akımlarının etkisiyle ortaya çıkan Yunan İsyanının başlamasında yaptığı çalışmalar ile etkili olan ve 1814 yılında kurulan cemiyet aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mavr-i Mira cemiyeti

B) Hınçak- Taşnak Cemiyeti

C) Filik-i Eterya Cemiyeti

D) İngiliz Muhipleri Cemiyeti

E) Masonlar Cemiyeti

7. I. Dünya Savaşı öncesinde rekabet içinde olan Avrupa devletleri, çıkarları doğrultusunda hareket ederek birbirlerine rakip olacak şekilde bloklar oluşturmuşlardır.

Buna göre;

I. Almanya

II. İngiltere

III. İtalya

devletlerinden hangileri I. Dünya Savaşı'nın başlamasından önceki süreçte İttifak Devletleri arasında yer alır?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

8. XIX. yüzyılın başlarında Sırplar, Fransız İhtilali'nin yaymış olduğu milliyetçilik akımının etkisinde kaldılar ve Kara Yorgi liderliğinde ayaklandılar.

Bu durumun;

I. Milliyetçilik hareketlerinin hızlanması,

II. Osmanlı Devleti'nde merkezî yönetimin yıpranması,

III. Osmanlı Devleti'nin iç ve dış tehditlerle karşılaşması

gelişmelerinden hangilerine ortam hazırladığı söylenebilir?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

9. Aşağıdaki fikir adamlarından hangisi ümmetçilik akımın temsilcilerindendir?

A) Namık Kemal B) Mehmet Akif Ersoy

C) Ziya Gökalp D) Yusuf Akçura

E) İsmail Gaspıralı

10. Osmanlı Devleti'nde Tanzimat Dönemi'nde, pek çok kurum ve kuruluşun işleyişinde Batı usullerinden yararlanılmıştır. Bu dönem genel olarak Batı'ya açılan bir pencere olarak değerlendirilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat Dönemi gelişmelerinden <u>değildir</u>?

A) Tanzimat Fermanı'nın kabul edilmesi

B) Islahat Fermanı'nın ilanı

C) İlk telgraf hatlarının oluşturulması

D) İlk demir yolu ulaşımın temellerinin atılması

E) Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye Ordusu'nun kurulması

11. 1789 Fransız Devrimi; ortaya çıkardığı milliyetçilik, eşitlik, özgürlük gibi fikirlerden ötürü birçok dünya devletini etkilemiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde görülen;

I. Sened-i İttifak'ın imzalanması,

II. Islahat Fermanı,

III. I. Meşrutiyet'in ilanı

olaylarından hangilerinde Fransız Devrimi'nin etkisinden söz <u>edilemez</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

12. Tanzimat Fermanı, Fransa ve İngiltere kamuoyunda olumlu karşılanırken, Avusturya ve Rusya tarafından olumsuz karşılanmıştır.

Avusturya'nın Tanzimat Fermanı'na karşı çıkmasında;

I. Osmanlı gibi çok uluslu yapıda olması,

II. Avusturya halkının benzer taleplerde bulunacağı korkusu,

III. Milliyetçi isyanların ülkesine sıçraması endişesi

durumlarından hangilerinin etkisinin olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

1. XIX. yy da Avrupalı devletler, Osmanlı Devleti içerisindeki Yunan isyanını desteklemişlerdir.

Bu durum Avrupalı devletlerle ilgili,

I. 1815 Viyana Kongresi kararlarına aykırı davranmaları,

II. Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü göz ardı etmeleri

III. Osmanlı Devleti'nin egemenlik hakkına saygı göstermeleri

durumlarından hangilerini kanıtlamaktadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. **Aşağıdakilerden hangisinin Fransız İhtilali'nin sonuçları arasında olduğu söylenemez?**

A) Ruhban sınıfı ve asillerin ayrıcalıkları kaldırılmıştır.
B) Ulusal egemenlik düşüncesi yerleşmiştir.
C) Eşitlik, adalet, özgürlük, milliyetçilik, laiklik vb. kavramlar önem kazanmıştır.
D) Ulusçuluk düşüncesi tüm dünyaya yayılmaya başlamıştır.
E) Mutlak monarşi güç kazanmaya başlamıştır.

3. **XIX. yy.da Osmanlı Devleti'nde Yunan İsyanı'nın başlamasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?**

A) Yanya Valisi Tepedelenli Ali Paşa'nın faaliyetleri
B) Filik-i Eterya cemiyetinin faaliyetleri
C) Fransız devriminin getirdiği milliyetçilik fikri
D) Avrupalı devletlerin çıkarları doğrultusunda yaptığı yardımlar
E) Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın faaliyetleri

4. **Aşağıdakilerden hangisi 1815 Viyana Kongresi sonucu ortaya çıkan Meternich kararlarına uygun değildir?**

A) Krallar arasında kutsal ittifakın kurulması
B) Devletler arası bloklaşmaların başlaması
C) Hanedanlar arasında akrabalık kurulması
D) Navarin Olayı ile Yunan İsyanı'na destek verilmesi
E) Kralların özgürlük taleplerine engel olmaya çalışması

5. Şark Meselesi tabiri ilk defa 1815'te Viyana Kongresi'nde Rus Çarı Alexander (Aleksandır) tarafından kullanılmıştır. Şark Meselesi'nin ilk aşaması 1071 Malazgirt Savaşı ile başlamıştır. Bu aşamada Türkleri Anadolu'ya sokmamak için uğraş veren Avrupalı devletler, başarısız olunca savunmaya geçmiştir. Bu dönem içerisinde Türklerin Anadolu'da durdurulması için Haçlı Seferleri düzenlenmiş ancak başarı sağlanamamıştır. Bu aşama Batı'daki Türk ilerleyişinin durdurulduğu 1683 II. Viyana Kuşatması ile sona ermiştir. Şark Meselesi'nin ikinci aşamasında saldırıya geçen Avrupa devletleri Balkanlardaki gayrimüslim unsurların bağımsızlıklarını kazanması için uğraşmış ve bunda da başarılı olarak Osmanlı Devleti'nin parçalanmasını hızlandırmıştır. Nihayet Anadolu'daki Türk varlığına son vermeyi hedefleyen Avrupalı devletler, bu amaçlarını Sevr Antlaşması ile gerçekleştirmek istemişlerse de Türk milleti buna izin vermemiştir.

Buna göre Şark Meselesi ile ilgili olarak;

I. ilk defa Viyana Kongresi'nde kullanılmıştır.

II. Kendi içerisinde aşamalar içeren bölümlerden oluşmuştur.

III. Osmanlı Devleti'ni parçalamayı amaçlamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. **Tanzimat ve Meşrutiyet Dönemlerinde çıkarılan kanunlarda;**

I. Devlet ve toplum ilişkilerini düzenleme,

II. Avrupa kanunlarıyla entegrasyon,

III. Bütün vatandaşlara eşit haklar verebilme

gibi düşüncelerden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. **Osmanlı Devleti'nde XIX. yy.da Sırpların ayaklanmasında;**

I. Avusturya ile yapılan savaşların olumsuz etkisi,

II. Panslavizm politikasının etkisi,

III. Sanayi Devrimi'nin getirdiği endüstrileşme

gibi durumların hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

8. Tanzimat Fermanı'nın 1839 yılında kabul edilmesi ile birlikte Osmanlı Devleti'nde hukuk alanında birçok düzenleme yapılmıştır.

Buna göre;

I. Mecelle'nin hazırlanması
II. Ticaret-i Bahriye Kanunnamesi'nin hazırlanması
III. Ekberiyet sisteminin yürürlüğe konması

gelişmelerinden hangileri Tanzimat Fermanı'nın ilanından sonraki dönemde gerçekleşmemiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

9. **Tanzimat Fermanı'nda bulunan,**

- Müslüman ve Hristiyan tüm tebaanın can güvenliği, mal, ırz ve namusu korunacaktır.
- Vergi herkesin gücü oranında tahsil edilecektir.
- Tebaanın eşit ve serbest şekilde ticari ve ekonomik girişimlerde bulunabilmesi sağlanacak.

maddelerin;

I. eşitlik,
II. özgürlük,
III. milliyetçilik

ilkelerinden hangileriyle ilişkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

10.
- Hristiyan tebaa arasında milliyetçilik düşüncesinin etkisiyle milliyetçi isyanların çıkması
- Kaybedilen topraklardan yapılan göçler neticesinde Anadolu'da Türk nüfusun artması
- Türk olmayan Müslüman toplulukların Batılı devletlerin propagandasıyla Osmanlı'dan ayrılmaya başlaması

gibi yaşanan durumlar aşağıdakilerden hangisinde etkili olmuştur?

A) Sened-i İttifak'ın imzalanmasında
B) Türkçülük fikrinin güçlenmesinde
C) İslamcılık fikrinin etkinleşmesinde
D) Osmanlıcılık düşüncesinin yaygınlaşmasında
E) Modernleşme fikrinden vazgeçilmesinde

11. Tanzimat Fermanı, Fransa ve İngiltere kamuoyunda olumlu karşılanırken, Avusturya ve Rusya tarafından olumsuz karşılanmıştır.

Buna göre Rusya'nın Tanzimat Fermanı'nı olumsuz karşılamasında;

I. Osmanlı'nın iç ve dış siyasette güç kazanacağı kaygısı,
II. İngiltere ve Fransa'nın Osmanlı siyasetinde etkinliğinin artacağı endişesi,
III. Katolikler ve Ortodokslar arasında hukuki farklılıkların olması

sebeplerinden hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

12. Balkan Savaşları sırasında Babıali Baskını ile İttihat ve Terakki, Kâmil Paşa hükûmetini görevden alarak yönetimi ele geçirmiştir.

Buna göre,

I. Dış politikadaki zafiyet iç politikayı etkilemiştir.
II. Padişahın yasama yetkisi elinden alınmıştır.
III. Yürütme yetkisi İttihat ve Terakki'ye geçmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

13. I. Hünkar İskelesi Antlaşması
II. Londra Antlaşması
III. Kütahya Antlaşması

Yukarıdaki antlaşmalardan hangilerinin imzalanmasında Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa isyanının doğrudan etkisinin olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

14. I. Kavalalı Mehmet Ali Paşa İsyanı
II. Sened-i İttifak'ın imzalanması
III. Tersane Konferansının toplanması

Yukarıdaki gelişmelerin hangilerinde Fransız Devriminin getirdiği ayrılıkçı fikirlerin etkisinden söz edilemez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

1. Osmanlı Devleti XIX. yüzyılda elindeki mevcut topraklarını koruma politikası izledi. Devlet kendi gücüyle topraklarını koruyamadığı için uluslararası çıkar çatışmalarından yararlanarak “denge politikası” ile güçlü devletlerin desteğini alarak ayakta kalmaya çalıştı. Bu politika ile Osmanlı Devleti, Avrupa’nın büyük devletleri arasındaki çıkar çatışmalarından yararlandı. Bunun için Rusya’ya karşı İngiltere, Fransa’ya karşı Rusya; İngiltere, Fransa ve Rusya üçlüsüne karşı ise Almanya denge unsuru olarak kullanıldı.

Buna göre Osmanlı Devleti’yle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Askerî anlamda güç kaybetmiştir.

B) Avrupa’nın çıkar çatışmalarından yararlanmıştır.

C) Batılılaşma politikasını başlatmıştır.

D) Yayılmacı politikayı terk etmiştir.

E) Kendi topraklarını tek başına koruyamamıştır.

2. Osmanlı Devleti'nin Avrupa devleti sayılması ve Avrupa devletler hukukundan faydalanmasına karar verilmesi aşağıdaki gelişmelerden hangisinin sonrasında gerçekleşmiştir?

A) 1829 Edirne Antlaşması

B) 1841 Londra Boğazlar Sözleşmesi

C) 1856 Paris Konferansı

D) 1878 Berlin Konferansı

E) 1876 Tersane Konferansı

3. Yunan bağımsızlık hareketi, Fransız İhtilali ile yayılan ulusçuluk akımı sonucunda ortaya çıkmıştır. 1814’te Rum tüccarların ve siyaset adamlarının yer aldığı bir grup, Rusya’nın Karadeniz’deki önemli liman şehri Odesa’da Filiki Eteria (Dostluk Cemiyeti) adıyla gizli bir örgüt kurmuştur. Bu örgüt kısa sürede devlet içinde ve dışında Yunan bağımsızlığı için çalışmaya başlamıştır. Nihayet 1821’de önce Eflâk ve Boğdan’da ardından ise Mora’da, Yunan İsyanları çıkmıştır.

Buna göre aşağıdaki gelişmelerden hangisi Mora’da ayaklanma çıkaran Etnik-i Eterya Cemiyeti için büyük bir fırsat hazırlamıştır?

A) Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa’nın isyanı

B) Avrupalıların Navarin’de Osmanlı donanmasını yakmaları

C) Napolyon'un Fransa'da iktidarını kaybetmesi

D) Kıbrıs’ın İngilizlere üs olarak verilmesi

E) Anadolu’da Celâli İsyanlarının hız kazanması

4. Aşağıdaki yargılardan hangisi Mehmet Ali Paşa isyanı için söylenemez?

A) Vehhabi isyanını bastıran Mehmet Ali Paşa’nın İslam dünyasında saygınlığı arttı.

B) Bu isyanı bastırmak için Osmanlı Devleti Rusya’dan yardım istemiştir.

C) Mehmet Ali Paşa, Yunan İsyanı sırasında II. Mahmut’un yardım çağrısına koşulsuz cevap vermiştir.

D) Mehmet Ali Paşa isyanı yaşanan süreçte bir iç mesele iken dış mesele haline gelmiştir.

E) Batılı devletlerin Londra Konferansında Osmanlı’nın yanında yer alması sonucu sonlandırılmıştır.

5. 1798 yılında Napolyon’un Mısır’ı işgal etmesi üzerine Osmanlı Devleti dış politikada denge politikası izlemeye başlamıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti bu süreçte;

I. İngiltere

II. Rusya

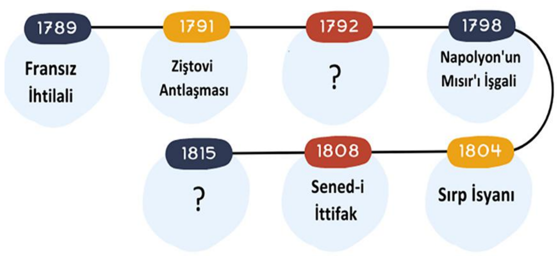
III. Avusturya

devletlerinden hangileri ile yakınlaşma siyaseti içerisine girmiştir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

6.

Yukarıdaki diyagramda boş bırakılan yerlere kronolojiye dikkat edilerek sırasıyla aşağıdaki seçeneklerden hangisi getirilmelidir?

A) Baltalimanı Antlaşması - Paris Konferansı

B) El- Ariş Antlaşması - Yunan İsyanı

C) Westphalia Konferansı - Augsburg Antlaşması

D) Yaş Antlaşması - Viyana Kongresi

E) Londra Konferansı - Kütahya Antlaşması

7. Tanzimat Fermanı dış kamuoyunda farklı tepkilerle karşılandı. İngiliz ve Fransız kamuoyunda olumlu karşılanan ferman, Avusturya ve Rusya tarafından olumsuz karşılandı. Tanzimat Fermanı'yla padişahın ve üst düzey yöneticilerin yetkilerinin sınırlandırıldığını gören Avusturya Başbakanı Prens Metternich, ülkesinde de benzer taleplerle karşılaşabileceği endişesiyle reformları eleştirdi. Rusya ise iç ve dış siyasette devlete güç katacağı ve İngiltere ile Fransa'nın Osmanlı Devleti üzerindeki etkinliklerini arttıracağı kaygısıyla olumsuz bir tavır takındı.

Tanzimat Fermanı'na dış kamuoyunda farklı tepkiler verilmesi;

I. Avrupalı devletlerin kendi çıkarlarına göre değerlendirme yapması
II. Osmanlı üzerinde İngiltere ve Fransa'nın daha etkin olması
III. Tanzimat Fermanı'nın iç politikada devletin aleyhine olması

durumlarından hangilerine kanıt oluşturur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

8. **XVIII. yy. da "**Grek**" projesini hazırlayan devletler aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?**

A) İngiltere-Rusya
B) Fransa-İngiltere
C) Rusya-Fransa
D) Avusturya-Rusya
E) İngiltere-Avusturya

9. 1876'da Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu iç ve dış sorunlar, bir anayasanın ilanını zorunlu kılmıştır. II. Abdülhamid, bu iş için Mithat Paşa başkanlığında bir komisyon kurulmasına izin vermiştir. Bu komisyon Fransa, Belçika ve Prusya anayasalarından esinlenerek bir anayasa metni hazırlamış ve padişahın da katkılarıyla 119 maddelik Kanun-ı Esasi ortaya çıkmıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde yaşanılan durum hakkında;

I. Padişahın izniyle yapılan çalışmalar olduğu,
II. Hukuk alanında tamamen millî unsurlardan faydalanıldığı,
III. Devletin yaşadığı iç ve dış sorunların hukuk alanında anayasa yapımını zorunlu kıldığı

gibi yargılarından hangilerine ulaşılır?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

10. Sened-i İttifak, bir kısım araştırmacılar tarafından 1215'te İngiltere'de kral ile soylular arasında imzalanan Magna Carta'ya benzetilir. Ortaya çıkış biçimleri ve içerikleri bakımından bu iki belgenin aralarında bazı benzerliklerin bulunduğu söylenebilir ancak sonuçları bakımından belgelerin birbirine benzediğini ileri sürmek güçtür.

Buna göre Magna Carta ve Sened-i İttifak birlikte düşünüldüğünde;

I. verilen hakların zamanla halka doğru genişlemesi
II. Monarşi yönetimine karşı haklarını korumak için güçlü bir grubun varlığı
III. iki gelişmede de monarşik gücün sınırlandırılması

gelişmelerinden hangileri Magna Carta ve Sened-i İttifak'ın benzerlikleri arasında olduğu söylenemez?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

11. 1876 yılında Sultan Abdülaziz'i tahtan indirmek için darbe yapanlar, darbeyi meşru kılmak için Şeyhülislamdan fetva almışlardır. Fetva'da; halifenin şuurunu kaybettiği, siyasi işlerden anlamadığı, halkın malını halkın dayanma gücünün çok üstünde israf ettiği, dini ve dünyevi işleri ihlal ettiği, milletin mülkünü tahrip ettiği gibi gerekçeler yer almıştır.

Sadece bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi padişahın tahtan indirilme gerekçeleri arasında gösterilemez?

A) Savaşlarda başarı kazanamaması
B) Sağlık durumunun elverişli olmaması
C) Devleti yönetecek kabiliyetinin bulunmaması
D) Ülkeye zarar vermesi
E) Halkın ekonomisinin kötüleşmesine sebep olması

12. **XVII. ve XVIII. yüzyıllarda ağırlıklı olarak askerî ve mali alanlarda ıslahat yapan Osmanlı Devleti'nin XIX. yy. dan itibaren daha çok hukuk ve idari alanlarda ıslahat yapmasında,**

I. Fransız devriminin getirdiği milliyetçilik düşüncesi
II. Ülkede ayrılıkçı azınlık isyanlarının yaşanması
III. Modernleşmenin her alana yayılmak istenmesi

gelişmelerinden hangilerinin etkilerinin olduğundan söz edilebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

1. İngiltere ile imzalanan Balta Limanı Antlaşması; Osmanlı Devleti'nin, sanayileşmiş Batı ülkeleriyle yaptığı ticarette önemli bir aşama olmuştur. Bu antlaşma, her devlete açık tutulmuş ve bütün Avrupa ülkeleri bu antlaşmadan yararlanmak istemiştir.

Balta Limanı Antlaşması'nın Osmanlı Devleti üzerine olan etkisi aşağıdaki seçeneklerin hangisinde yanlış olarak verilmiştir?

A) Malların ülkeye girişi kolaylaşmıştır.

B) Yerli tüccarlara vergi muafiyeti getirilmiştir.

C) Osmanlı ekonomisi yabancı ülkelerin pazarı haline gelmiştir.

D) Osmanlı Devleti vergi kaybına uğramıştır.

E) Osmanlı esnafı olumsuzluklar neticesinde çalışmalarını sonlandırmışlardır.

Çözüm:

Balta Limanı Antlaşması ile; yabancı malların ülkeye girişi kolaylaşmış, Osmanlı ekonomisi yabancı ülkelerin pazarı haline gelmiş, Osmanlı Devleti vergi kaybına uğramış ve Osmanlı esnafı olumsuzluklar neticesinde çalışmalarını sonlandırmak zorunda kalmıştır.

B seçeneğinde verilen bilginin tersine Balta Limanı Antlaşması yabancı tüccarlara vergi muafiyeti getirirken yerli tüccarlar vergi ödemeye devam etmiştir. Böylece Osmanlı pazarları geniş ölçüde yabancıların denetimine geçmiştir.

Cevap: B

2. 1860'da kurulan Islah-ı Sanayi Komisyonu Talimatnâmesi'ne göre;

- Esnafın eskisi gibi ayrı ve dağınık olarak sanatlarını icra etmelerinde yarar yoktur. Aralarında sermaye toplayarak bir şirket kurmaları ve birlikte çalışmaları gerekmektedir.
- Devletin ihtiyaçlarını bu şirketlerin mamullerinden karşılamak için şirketin yönetim kurullarına her daireden bir memur atanacak, bunlar yönetim kurullarının tabii üyesi sayılacaktır.
- Her kim yeni bir şey icat ederse komisyona sunacak, lâyık görülürse kendisine imtiyaz verilecektir.

Buna göre, Islah-ı Sanayi Komisyonu'nun kuruluş amaçlarından biri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Esnaf örgütlerinin çalışmalarını kısıtlamak

B) Ulaşım ağını genişletmek

C) Eğitimin devlet eliyle verilmesini sağlamak

D) Ticaret yollarını canlandırmak

E) Yerli sanayiyi güçlendirmek

Çözüm:

1860'da kurulan Islah-ı Sanayi Komisyonu Talimatnâmesi'ndeki ilgili maddeler daha çok üretime, şirketlerin kurulmasına ve şirketlerin imalat faaliyetlerine vurgu yapmaktadır. Bu durum E seçeneğindeki yerli sanayiyi güçlendirmek amacına ulaşmamızı sağlar.

Esnaf örgütlerinin faaliyetlerinin kısıtlanması (A seçeneği), ulaşım ağını genişletmek (B seçeneği), eğitimin devlet eliyle verilmesini sağlamak (C seçeneği), ticaret yollarını canlandırmak (D seçeneği) gibi amaçlar hakkında bir yoruma talimatnamenin yukarıda belirtilen ilgili maddelerinden hareket ederek ulaşılamaz.

Cevap: E

3. Osmanlı Devleti, XIX. yüzyıl boyunca daha fazla ve daha yüksek faizle borçlanmaya devam etmiştir. Alınan dış borçların sadece % 7,8'i Rumeli demiryolu yatırımına ayrılmıştır. Geriye kalan büyük kısım ise plansız ve kontrolsüz kamu harcamalarına, borç taksitlerinin ödenmesine, sarayların yapımına, orduya ve devlet memurlarının maaşlarının ödenmesine harcanmıştır. Böylece ödenemeyen dış borçlar yeni borçlanmaları da beraberinde getirmiştir.

Buna göre XIX. yüzyıl Osmanlı ekonomi yönetimi hakkında;

I. ulaşım alanında yatırım yapılması,

II. ekonomi alanında israfın görülmesi,

III. borçlanmanın giderek artması

durumlarından hangilerinin gerçekleştiği söylenebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Yönlendirme bölümündeki ''Alınan dış borçların sadece % 7,8'i Rumeli demiryolu yatırımına ayrılmıştır.'' ifadesi I. öncüle, ''Geriye kalan büyük kısım ise plansız ve kontrolsüz kamu harcamalarına, borç taksitlerinin ödenmesine, sarayların yapımına'' ifadesi II. öncüle, ''Böylece ödenemeyen dış borçlar yeni borçlanmaları da beraberinde getirmiştir.'' ifadesi de III. öncüle ulaşmamızı sağlar.

Cevap: E

4. İnsanların rahat yaşama isteği, başkent İstanbul'u her zaman önemli bir cazibe merkezi yapmıştır. XIX. yüzyılda taşradan göçler öylesine artmıştı ki İstanbul'a giriş ve yerleşim denetim altına alınmaya çalışılmıştır.

Osmanlı Devleti'nin yurt içi seyahatleri kontrol altında tutmak ve İstanbul' a yapılan seyahatleri kontrol altına almak için uyguladığı belgeye verilen isim aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Nişan-ı şerif

B) Esham senedi

C) Kaime-i Mutabere

D) Mürur Tezkiresi

E) Tekalif-i Milliye

Çözüm:

MÜRUR TEZKİRESİ: Osmanlı Devleti'nde ülke içinde seyahat etmek ve İstanbul'a gitmek için alınan izin ve geçiş belgesi; bir nevi iç pasaport. Bu uygulama gelişigüzel yerleşimleri, vergi ihlalini, kaçak işçi ve işsiz akınını önlemeye yöneliktir. Bir yıl için geçerli olan bu tezkerede kişinin tüm kimlik bilgileri, nereye ve neden gittiği yazılırdı. Tezkerede ayrıca yolcuların korunmaları ve rahatsız edilmemeleri için uyarılar da yer alırdı. Seyahat belgelerinin hazırlanmasındaki diğer önemli sebep devletin güvenliğini sağlamaktır. 1908'de II. Meşrutiyet'in ilanı ile birlikte kişisel özgürlüğe aykırı olduğu gerekçesiyle kaldırılmıştır.

Her türlü seyahatte özellikle İstanbul'a yapılan seyahatlerde bu tezkerenin edinilmesi zorunlu kılınmıştır.

Cevap: D

5. Lâle Devri'nden itibaren diplomatik, ticari, kültürel alanlarda artan ilişkilerle birlikte Avrupa kökenli pek çok eşya da kullanılmaya başlanmıştır. Modernleşme adına yapılan girişimler, Osmanlı Devleti'nin tüketim alışkanlıklarında da farklılıklar meydana getirmişti.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde var olan elit kesim giyim, kuşam ve toplumsal yaşamda daha çok hangi Avrupa ülkesindeki gelişmelerden etkilenmiştir?

A) Almanya B) İngiltere C) İtalya

D) Avusturya E) Fransa

Çözüm:

Metinde verilen bilgilerde de görüldüğü gibi modernleşme adına yapılan girişimler, Osmanlı Devleti'nin tüketim alışkanlıklarında da farklılıklar meydana getirmiştir. Istanbul'da XVIII. yüzyılın ortalarından itibaren "Frenk modası" yavaş yavaş hissedilmeye başlanmış; Batı tarzı mobilyalar, döşemeler, ev düzenlemeleri toplumda popüler hâle gelmiştir. Özellikle Fransa'dan gelen hediyeler, gravürler, saatler, çeşitli aletler, kumaşlar, mobilyalar, mikroskop, teleskop gibi eşyalar Osmanlı toplumun dönüştürmeye başlamıştır.

Cevap: E

6. XIX. yüzyılda basın hayatının gelişmesiyle okuryazar sayısında artış görülmüştür. Bununla birlikte insanlar, gazete ve diğer süreli yayınlar vasıtasıyla ülkenin iç ve dış gelişmeleri hakkında bilgi sahibi olmaya başlamıştır. Basının kamuoyu oluşturma ve toplumu istenen yönlere çekmede önemli bir etken hâline gelmesi, devletlerin de bu gücü daha etkin kullanmak istemelerini sağlamıştır. Olayları aktarırken kişisel yargı ve düşünceleri de aktardığı için gazeteler, dönem itibariyle kamuoyu oluşturmada en etkili araç olarak dikkat çekmiştir.

Buna göre aşağıdaki seçenekler verilen padişahlardan hangisi kamuoyu oluşturmak ve bu gücü kontrolünde tutmak için ilk defa gazeteyi kullanmıştır?

A) III. Ahmet

B) I. Mahmut

C) III. Selim

D) II. Mahmut

E) II. Abdülhamit

Çözüm:

Osmanlı Devleti'nin ilk resmi gazetesi II.Mahmut zamanında 1831 yılında yayınlanan Takvim-i Vekayi kamuoyu oluşturmayı ve kamuoyunu bilgilendirmeyi, Ceride-i Havadis ise halkı eğitmeyi amaçlamıştır. Tercüman-ı Ahval gazetesi ise özel sermaye ile çıkarılan ilk gazete olma özelliğini taşımaktadır.

Cevap: D

7. Osmanlı Devleti'nde ilk modern belediyecilik hizmeti 1857 yılında Galata ve Pera Altıncı Daire-i Belediyesi'nin kurulması ile başlamıştır. Belediye, Bab-ı Ali tarafından seçilen ve padişahın onayıyla göreve başlayan bir müdür tarafından yönetilmesi kararı alınmıştır. Daire müdürü olacak kişinin belediye sınırları dâhilinde en az 140.000 kuruşluk emlakının bulunması, en az 10 yıl İstanbul'da ikamet etme şartı aranmıştır. Ayrıca iyi derecede Fransızca bilmesi istenmiştir. Yönetimde daire müdürüne yardımcı olacak belediye meclisi üyelerinin de daire sınırları içinde en az 100000 kuruşluk emlak sahibi olma ve en az 10 yıl İstanbul'da ikamet etme şartı aranmıştır.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi Galata ve Pera Altıncı Daire-i Belediyesi'nin yönetiminde görev alabilmek için aranan şartlar arasında yer almaz?

A) Mülk sahibi olmak

B) Belli oranda servet sahibi bulunmak

C) Belli bir süre belediye sınırlar içinde ikamet etmek

D) Halk tarafında seçilmek

E) Yabancı dil bilgisine sahip olmak

Çözüm:

Metinde "Halk tarafından seçilmek" ile ilgili bilgi bulunmamaktadır. Ayrıca 1876 yılında Meşrutiyetle gelen Meclis- i Mebusan seçimine kadar halkın seçme seçilme hakkı bulunmamaktaydı.

Cevap: D

8.

No	Geleneksek Toplum	Modern Toplum
I.	Tarıma dayalı ekonomi	Sanayiye dayalı ekonomi
II.	El atölyeleri	Modern Fabrika
III.	Geniş Aile	Çekirdek Aile
IV.	Özerk yönetim	Merkeziyetçi yönetim
V.	Otokratik yönetim	Demokratik yönetim

Yukarıdakilerden hangisi geleneksel toplumdan modern topluma geçiş sürecini ifade eden gelişmeler arasında gösterilemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Klasik dönemde bütün devletler merkeziyetçi bir siyaset takip etmiş ve mutlak otoritenin kral yada sultana ait olduğu bir sistem kurmuştur. Örneğin Osmanlı'nın merkeziyetçi ve mutlakiyetçi devlet yapısı, birbirini dengeleyen ve denetleyen grupların ittifakına dayanmıştır. "Merkeziyetçi yönetim" geleneksel toplum anlayışının ürünüdür. Özerk yönetim ise Fransız ihtilalinin yaydığı Milliyetçilik akımının etkisiyle ortaya çıkmıştır.

Cevap: D

1. Sadrazam Rami Paşa, dokuma ustalarına “Avrupalılar çuha ve ipekli kumaşların ham maddelerini bizden alıyor, ürettiklerini bize geri satıyor. Onlarla bu konuda rekabet edemeyişimiz, çalışma düzenimizin bozuk olmasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle gerekli alet ve levazımı sağlamalı ve ham maddelerimizi yurt içinde işlemeliyiz. Bu işe bir düzen verirsek size her türlü yardımda bulunuruz.” demiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti’nin sanayileşmesi için,

I. teknik ihtiyaç
II. iş gücü
III. ham madde

hangilerine ihtiyacı olduğu vurgulanmaktadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

2. Ulus devlet anlayışında, toplumsal ve siyasal yapının şekillenmesinde ulusal değerler öne çıkmıştır.

Buna göre, ulus devlet anlayışının yaygınlaşmasıyla,

I. demografik hareketlilik
II. çok uluslu yapılanma
III. milliyetçi hareketler

gelşmelerinden hangilerinin yaşanmasına zemin hazırlamıştır?

A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

3. XIX. yüzyılda sanayileşme ile birlikte ortaya çıkan popüler kültür, insanların tüketim alışkanlıklarını değiştirerek, onları daha çok tüketmeye teşvik etmiştir. Popüler kültür, geniş halk kitlelerine kitle iletişim araçları vasıtasıyla ulaşmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi XIX. yüzyılda popüler kültürün insanları etkilemesinde kullanılan kitle iletişim araçlarının arasında yer alması <u>beklenemez</u>?

A) Dergi B) Gazete C) Broşür D) Televizyon E) Fotoğraf

4. Büyük şehirlerin ve metropollerin oluşması beraberinde,

I. alt yapı,
II. çarpık kentleşme,
III. eğitim ve sağlık hizmetlerinde aksaklıklar

gibi sorunlardan hangilerinin oluşmasına neden olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

5. Popüler kültür, geniş halk kitlelerine kitle iletişim araçları vasıtasıyla yayılır.

Buna göre popüler kültür kitle iletişim araçları ile insanların,

I. tüketim taleplerini artırmak,
II. ekonomik etkinliklerine yön vermek,
III. ihtiyaçlarını yönlendirmek.

gibi hedeflerinden hangilerini gerçekleştirmeyi amaçlamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

6. I. Kentleşmenin artması
II. Seri üretime geçiş
III. Buharlı makinenin icadı
IV. İşçi sınıfının ortaya çıkması

Verilen gelişmeler aşağıdaki hangi sıralamayla gerçekleşmiştir?

A) I-II-III-IV B) III-II-I-IV C) II-IV-I-III D) IV-III-II-I E) III-II-IV-I

7. 1857 yılında çıkarılan Matbuat Nizamnâmesi ile kanun izinsiz matbaa açanlara, Osmanlı tebaası aleyhinde yayım yapanlara hapis, para ve matbaa kapama cezası öngörmekteydi.

Bu durum dikkate alındığında,

I. haber alma hakkı
II. basın özgürlüğü
III. düşünce özgürlüğü

haklarından hangisine aykırıdır?

A Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. Osmanlı Devleti'nin imzaladığı Edirne Antlaşması (1829) ile Yunanistan, Berlin Antlaşması (1878) ile de Sırbistan, Romanya ve Karadağ ulus devletleri kurulmuştur. II. Meşrutiyet'in meydana getirdiği karışıklıklardan istifade eden Bulgaristan, Balkan Savaşları'nı fırsat bilen Arnavutluk da bağımsızlığını ilan etmiştir.

Bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Balkanlar'daki Osmanlı varlığı sona ermiştir.
B) Osmanlı Devleti'nin egemenlik alanı daralmıştır.
C) Bağımsızlıklarını elde eden topluluklar sadece gayrimüslimlerdir.
D) İç politika yaşanan olumsuz gelişmeler, dış politikayı olumsuz etkilemiştir.
E) Osmanlı nüfus yapısında değişiklikler meydana gelmiştir.

9. Aşağıdaki seçeneklerde popüler kültür kavramı ile ilgili olarak verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Popüler kültüre göre kültürel ve sanatsal ürünler kâr elde etmek için yapılır.
B) Kitle iletişim araçları popüler kültürün yayılmasında ve etki alanını genişletmesinde oldukça etkilidir.
C) Popüler kültür insanların tüketim kültürünü artırmaktadır.
D) Popüler kültür aracılığıyla toplumlarda çok yönlü düşünebilen insanlar yetiştirmek amaçlanır.
E) Popüler kültür, toplumları yönlendirmenin en önemli aracıdır.

10. XIX. yy da Osmanlı Devleti'nde toplumda kamuoyu oluşturmak ve toplumu kontrol altında tutabilmek için basın çok önemli bir unsurdu. Zamanla basın- yayın sektöründe gelişmeler arttıkça bu gücü kontrol altında tutabilmek için birtakım düzenlemeler yapılması zorunlu hale geldi.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde basın-yayın faaliyetlerini kontrol altına almak için aşağıdaki düzenlemelerden hangisi yürürlüğe konmuştur?

A) Mecelle-i Ahkamı adliye
B) Halepa Fermanı
C) Maarif-i umumiye Nizamnamesi
D) Men-i İrtikap Kanunnamesi
E) Matbuat Nizamnamesi

11. Sanayi Devrimi sonrası XIX. Yüzyılda kent sisteminin ortaya çıkmasıyla;

I. büyük metropollerin oluşması,
II. kamusal alan ile özel alanın birbirinden ayrılması,
III. kapalı ekonomik sistemli büyük merkezlerin oluşması.

gibi gelişmelerden hangilerinin oluşması beklenir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

12. I. Milliyetçilik
II. Panslavizm
III. Sekülerizm

akımlarından hangileri Osmanlı'da demografik yapının değişmesinde etkili olmamıştı?

A Yalnız I B Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

1. Osmanlı'da devlet eliyle kurulan sanayi tesislerini yönetenlerin, rekabetçi bir mantıkla bu fabrikaları işletebilecek tecrübeleri olmadığı gibi o dönemde Müslümanlar arasında da yeterli beceriye sahip kişiler yoktur. Bu nedenle Osmanlı devlet yöneticileri, sanayi tesisleri kurma işini daha iyi yapacağına inandıkları gayrimüslim girişimcilere emanet etmiştir.

Buna göre Osmanlının sanayileşememesinin önündeki,

I. ham madde,
II. teknik araç gereç,
III. nitelikli personel

engellerden hangisi üzerinde durulmaktadır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

2. II. Meşrutiyet'in ilanından sonra İttihat ve Terakki Partisi iktidara gelmiştir. Bu dönemde giderek güçlenen milliyetçilik düşüncesi, Osmanlı aydınının iktisadi fikirlerini de etkilemiştir. İttihatçılar, Millî İktisat Politikası'yla hem Batı kapitalizminin Osmanlı ekonomisi üzerindeki etkilerini giderebileceklerini düşünmekteydiler.

Buna göre İttihatçılar,

I. millî burjuvazi
II. mlillî ekonomi,
III. millî egemenlik

durumlarından hangilerini yaratmaya çalıştıkları söylenebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

3. Osmanlı'da sanayileşmenin önündeki en önemli engellerden biri de sermaye birikiminin olmamasıdır.

Buna göre,

I. uzun ve maliyetli savaşlar
II. ağır dış borçlar
III. tarımsal üretimden gelen gelirin düşmesi

nedenlerinden hangilerinin sermaye birikiminin önündeki engellerdendir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

4. Osmanlı Devleti aldığı dış borçları zamanla ödeyemez olmuştur.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin kurulmasına neden olmuştur?

A) Sanayii Komisyonu'nun
B) Düyun-u Umumiye'nin
C) Osmanlı Bankası'nın
D) Ziraat Bankası'nın
E) Şirket-i Hayriye'nin

5. Fransız İhtilali, ulus devlet anlayışının pekişmesini sağlayan bir diğer dönüm noktasıdır. Avrupalı önemli aydınlar, aydınlanma çağında sıkça vurgulanan eşitlik, özgürlük, özgür irade gibi kavramlarla monarşilerin ve baskıcı uygulamaların önüne geçmeye çalışmıştır.

Bu durumun Osmanlı Devleti'ne etkileri arasında olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Osmanlı bünyesinde bulunan uluslar etkilenerek bağımsızlık için isyan etmiştir.
B) Ülkede toplum düzeni ve uyum sarsılmıştır.
C) Balkan halklarının büyük devletler tarafından bağımsızlık için kışkırtılmıştır.
D) Balkan topraklarında ulus devletlerin ortaya çıkışı, beraberinde demografik hareketleri de getirmiştir.
E) Osmanlı Balkanlardaki istimalet politikasından vazgeçmiştir.

6. Osmanlı Devleti topladığı altı kalem vergisini, 1881 yılında kurulan Duyun-ı Umumiye İdaresine devretmiştir.

Bu durum Osmanlı Devleti'nde;

I. ekonomide yabancı denetiminin başlaması,
II. ekonomik bağımsızlığın sağlanması,
III. iç işlerine karışılması

gibi gelişmelerin hangilerine yol açtığı söylenebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

7. XIX. yüzyılda basın hayatının gelişmesiyle okuryazar sayısında artış görülmüştür. Bununla birlikte insanlar, gazete ve diğer süreli yayınlar vasıtasıyla ülkenin iç ve dış gelişmeleri hakkında bilgi sahibi olmaya başlamıştır. Basının kamuoyu oluşturma ve toplumu istenen yönlere çekmede önemli bir etken hâline gelmesi, devletlerin de bu gücü daha etkin kullanmak istemelerini sağlamıştır. Bu bağlamda çoğu devlet, kamuoyunu kontrol altında tutmak için basını da kontrol etmek gerektiğini fark etmiştir. Olayları aktarırken kişisel yargı ve düşünceleri de aktardığı için gazeteler, dönem itibariyle kamuoyu oluşturmada en etkili araç olarak dikkat çekmiştir.

Paragraf dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A)Süreli yayınlar halkın bilinçlenmesini sağlamışlardır.

B) Basının kamoyunu yönlendirmedeki etkisi büyüktür.

C) Kamoyu oluşturmanın en önemli ve etkili yolu basındır.

D) Kamoyunu kontrol altında tutmak için basını kontreol altına almak en etkili yöntemdir.

E) Devletler sansür yolu ile basını kontrol altına alarak, kamoyunu kontrol etmeye çalışmışlardır.

8. Osmanlı Devleti'nde klasik bedesten merkezli şehir yapıları yavaş yavaş yerini eski şehir merkezlerinin yanı sıra bankaların bulunduğu modern şehirlere dönüştürmeye başlamıştır.

Paragraf dikkate alındığında Osmanlı kentleri için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Şehir merkezlerinin formu değişime uğramıştır.

B) Geleneksel mimari yapılar yerini modern yapılara bırakmıştır.

C) Kentlerde ticari hayatın izleri görülmektedir.

D) Dışa dönük ticari merkezler kurulmaya başlamıştır.

E) Kentleşmede batılı unsurlar yerini yerli unsurlara bırakmıştır.

9. Osmanlı Devleti'nin sanayileşmesini olumsuz etkileyen,

I. kalifiye elemen yetersizliği

II. teknolojik makinelerin dışarıdan alınması

III. milli sermaye birikiminin olmaması

durumlarından hangileri eğitim sisteminin yetersizliği ile açıklanabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) I ve III E) II ve III

10. Avrupa'nın ürettiği ucuz mallar karşısında rekabet edemeyen Osmanlı Devleti'nin yerel üretimi durmuştur.

Bu durum aşağıdaki kurumlardan hangisini daha fazla etkilemiştir?

A) Lonca B) Tımar C) Medrese

D) Vakıf E) Banka

11. 1648'de imzalanan Westphalia ile devletler, başka devletlerin meşru varlığını tanımış ve iç işlerine müdahale etmeme garantisi vermiştir. Ayrıca devletler karşılıklı ilişkilerde, üst bir otoriteyi kabul etmemiş ve kendi topraklarında "mutlak egemen" bir konuma yükselmiştir. Westphalia Barışı, Fransız Devrimi'ne giden yolu açmış ve Fransız Devrimi'nin getirdiği ulusal egemenlik ilkesi, yerel ve bölgesel ayrıcalıkları yok etmiştir. Böylece ülkeyi ulusal sınırlar içinde elde tutacak merkezî bir devlet anlayışı benimsenmiştir. Fransız İhtilali, ulus devlet anlayışının pekişmesini sağlayan bir diğer dönüm noktasıdır. Avrupalı önemli aydınlar, aydınlanma çağında sıkça vurgulanan eşitlik, özgürlük, özgür irade gibi kavramlarla monarşilerin ve baskıcı uygulamaların önüne geçmeye çalışmıştır. Aydınların öncülüğünde demokratik ve anayasal bir süreç başlamıştır. Böylelikle ulusallaşmaya giden yol açılmış ve krallık devletinden, ulus devlete geçişin adımları atılmıştır.

Yukarıdaki metinden çıkarılabilecek en kapsamlı yargı hangisidir?

A) Westphalia Barışı, Fransız Devrimi'ne giden yolu açarak dünyadaki siyasi anlayışı değiştirmiştir.

B) Avrupalı aydınlar halkı aydınlatarak baskıcı uygulamalar yerine eşitlik ve özgürlüğe dayanı demokratik süreç başlamıştır.

C) İmparatorluktan ulus devlete giden süreçte Westphalia Antlaşmaları ve Fransız İhtilali birer dönüm noktasıdır.

D) Fransız İhtilali ulusal egemenlik esasına dayalı merkezi devlet anlayışını getirmiştir.

E) Westphalia Barışı ile devletler birbirlerinin iç işlerine müdahale etmeme garantisi vermiştir.

1. 1912 yılında İstanbul'daki özel bankacılardan hiçbiri Türk değildir. Bunların 12'si Rum ve Ermeni, 8'i Yahudi, 5'i Levanten veya Avrupalıdır. XIX yüzyılın başlarında devletin Avrupa ile ticaretini çoğunlukla Rumlar ve Levantenler yürütürken 1820'lerden itibaren Ermeniler, ticaretteki etkinliklerini artırmıştır.

Buna göre Osmanlı ekonomisinde,

I. Yerel sermaye birikimi,
II. Milli burjuvazi,
III. Yabancı yatırımcı

özelliklerden hangilerinin bulunduğu söylenemez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. Osmanlı Devleti, Anadolu'ya Kafkas ve Balkanlar yönünden gelen göçleri desteklemekle,

I. boş ve metruk arazileri şenlendirmek,
II. anadolu'daki Türk nüfusu arttırmak,
III. şehirlerdeki iş gücü açığını gidermek

amaçlardan hangisini gerçekleştirmek istediği söylenebilir?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

3. Osmanlı'da Muhacir Kanunnamesi'nin ardından Muhacir Komisyonunun kurulması,

I. göç sonrası yaşanabilecek sorunları çözmek,
II. köyden kente göç edenlerin uyumunu sağlamak
III. Avrupalı devletlerin azınlıkların bulunduğu bölgede ıslahat yapılması gerekçesiyle Osmanlı iç içlerine karışmasını engellemek

amaçlarından hangilerini hedeflediği söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

4. Osmanlı Devleti'nde yaşanan;

I. mübadele sorunu,
II. köyden kente göç,
III. mülteci sorunu

gibi gelişmelerin hangileri Anadolu'nun etnik yapısının değişiminde etkili değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

5. 1826 yılına kadar başkent İstanbul'un kentsel hizmetleri, sadrazamın yönetiminde genellikle Yeniçeri Ocağı'na bağlı farklı kişiler ve kurumlar tarafından yerine getirilmiştir. Ancak Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasıyla birlikte, şehirdeki hizmetlerin kimler ve hangi kurumlar tarafından yerine getirileceği problemi ortaya çıkmıştır.

Buna göre,

I. belediyecilik anlayışı ortaya çıkmıştır,
II. yeni idari yapılanmaya gidilmiştir,
III. Batılı yaşam tarzı örnek alınmıştır.

durumlarından hangilerinin ortaya çıkması beklenir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. Osmanlı Devleti'nde görevli Konsolos Palgrave'in raporundaki;

- karasaban sadece ucuna demir takılmış birbirine çatılı iki odun parçasından ibaret
- taneler samandan rüzgâra savrularak ayrılır
- sulama, iklim ve toprak koşullarına uygun tarımı kimse duymamış

ifadelerine göre,

I. Tarımsal faaliyetlerin sade ve ilkel olduğu
II. Batı tarzı modern tarım yöntemlerin model alındığı
III. Çiftçinin çağdaş yöntemlerden habersiz olduğu

yorumlarından hangileri çıkarılamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

7. Toplumun çoğunluğunu oluşturan Müslüman ve Türk nüfus, sermaye ve üretimin ancak %15'ini elinde bulundurmuştur. Geri kalan %85'lik sermaye ve üretim ise Rum, Ermeni ve Musevilerin elindedir. Osmanlı sanayi tesislerinin büyük çoğunluğu İstanbul ve İzmir'de kurulurken Anadolu şehirleri, sanayileşme hamlesi içine dâhil edilmemiştir. Müslüman ve Türk nüfus ise daha çok tarım, hayvancılık, küçük esnaflık, zanaatkârlık ve askerlikte kendini göstermiştir.

Buna göre,

I. sermaye birikiminin gayrimüslimlerin elinde bulunması,
II. millî burjuvazinin oluşturulamamış olması,
III. sanayi yatırımında bölgesel eşitsizliğin oluşması.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. Osmanlı Devleti'nin sanayileşememesinin bir diğer sebebi Batı'daki yenilikleri takip edememesidir. XVII. yüzyılın sonlarına doğru Osmanlı Devleti, bilimde ve teknikte Avrupa'nın gerisinde kalmıştır.

Buna göre Osmanlı'da yönetici sınıfın Avrupa'daki yenilikleri almaya ikna olmasının en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sürekli yaşanan askeri yenilgilerin baskısı

B) Okur-yazar oranının azlığı

C) Sanayileşmenin gecikmesinin yarattığı ekonomik baskı

D) Batılı yönetimlerin baskısı

E) Demokratik düzen isteğinin yarattığı toplumsal baskı

9.

Sancak	Müslüman	Hristiyan	Yahudi	Toplam
Hanya	18.102	30.187	345	48.634
İskafiye	1.155	22.284		23.489
Resmo	10.803	20.293		31.096
Kandiye	53.233	33.481		86.714
Laşid	8.453	29.544		37.997
Toplam	91.746	135.780	345	227.871

Tablo: 1876 Yılı Girit Adası'nın Nüfusu

Tabloya göre aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Ada'nın demografik yapısı kozmopolittir.

B) Rumlar, Hristiyan nüfus içerisinde en büyük orana sahiptirler.

C) Sancakların çoğunluğunda Hristiyan nüfusu, Müslümanlara oranla daha fazladır.

D) Kandiye nüfus açısından en büyük sancaktır.

E) Ada'da yaşayan Müslümanların sayısı, Hristiyanların yarısından daha fazladır.

10. Osmanlı Devleti'nde son dönemlerdeki nüfus hareketliliği,

I. toprak kayıpları

II. milliyetçi isyanlar

III. şehirlerde yeni sanayii teşekküllerin oluşturulması

gibi nedenlerden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

11. İstanbul, farklı dönemlerde büyük değişimler geçirmekle birlikte en büyük değişimi XIX. yüzyılda yaşamıştır. Başta nüfus artışı olmak üzere ticari faaliyetler, batılılaşma hareketleri, değişen şehircilik anlayışı ve mimarideki gelişmeler; şehrin modern dünyadaki değişimlerden nasibini almasını sağlamıştır. Batılı hayat tarzının gelişmesi ile özellikle Üsküdar ve Galata bölgelerinde sosyal hayat gelişmiştir. İstanbul'da sık sık çıkan yangınlara karşı kâgir binalar yapılmış ve geometrik caddeler oluşturulmaya çalışılmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi şehirleşmenin İstanbul'da ortaya çıkardığı sonuçlar arasında <u>gösterilemez</u>?

A) Yangınların çıkması tamamen önlenmiştir

B) Bayındırlık anlayışında değişiklik yaşanmıştır.

C) Yeni ulaşım şekilleri kullanılmaya başlanmıştır.

D) İstanbul'un her iki yakasında halk için yeni çekim merkezleri oluşmuştur.

E) Şehirleşme konusunda Avrupa'daki gelişmelerden etkilenilmiştir.

12. Selcan öğretmen, "Osmanlı yöneticileri, aslında XVIII. yüzyılın sonlarından itibaren ülkenin ihtiyaçlarını dikkate alan pek çok sanayileşme hamlesi yapmıştır. Ancak gerçek anlamda fabrikaların faaliyete geçmesi XIX. yüzyılın başlarını bulmuştur. Çeşitli alanlarda faaliyet gösteren fabrikalar çoğalmış, aynı yıllarda özel teşebbüse de fabrika kurması için çeşitli teşvikler ve kolaylıklar gösterilmiştir. XIX. yüzyılda ordunun, donanmanın ve sarayın taleplerini karşılamak amacıyla Osmanlı Devleti, en son kullanılan teknolojiyi Avrupa'dan ithal ederek bir dizi fabrika kurmuştur. Özellikle Tanzimat Dönemi'nden sonra hız kazanan sanayileşme hareketi sonucunda; İstanbul ve çevresinde dokuma, çuha, basma ve demir döküm fabrikaları ile feshane, tophane ve tersane açılmıştır. Fakat sanayileşme amacıyla kurulan bu fabrikalar, istenilen başarıları elde edememiş ve kısa sürede kapanma noktasına gelmiştir." demiş ve devamında da öğrencilere Osmanlı Devleti'nin neden sanayileşme çabalarının başarısız olduğunu sormuştur.

Buna göre öğrencilerin hangi cevabı vermesi <u>beklenemez</u>?

A) Bilim ve teknolojide yetersiz olması,

B) Yetişmiş kalifiye elemanında eksikliklerin olması,

C) Sermaye birikiminin yetersiz olması,

D) Ham maddenin yeterli olmaması,

E) Pazarın bulunmaması.

1. Avrupa ülkeleri ile imzalanan ticaret antlaşmaları ve uygulanan reformlar, Osmanlı ekonomisinde büyük tahribata neden olmuştur. Bu tahribat, bir raporda şöyle belirtilmiştir: Gümrük kapıları ardına kadar açık tutulduğu devirde, Avrupa'dan ithal edilen ipekli kumaşlar, Bilecik dutluklarının harap olmasına sebep oldu. 1812'de Tırnova'da 3.000 olan dokuma tezgâhı sayısı daha sonra 1.000'e; benzer şekilde 1821'de Üsküdar'da 600 olan el tezgâhı sayısı da 40'a düşmüştür.

Bu durumda Osmanlı'da,

I. işsizlik ortaya çıkmıştır,

II. ekonomi dışa bağımlı hale gelmiştir,

III. dokuma sanayisi gerilemiştir.

durumlarından hangilerinin ortaya çıktığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

2. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'ne, Kafkaslardan ve Balkanlar'dan gelen muhacirlerin çoğu Anadolu ve Rumeli'de ikamet etmeyi yeğlerken Kuzey Afrika kökenli muhacirler, özellikle Cezayirliler ise Şam, Kudüs, Beyrut gibi şehirlere yerleşmeyi tercih etmiştir. Osmanlı Devleti yetkilileri, Kuzey Afrika'dan gelen muhacirlerin bu tercihinde herhangi bir sakınca görmemiş ve bunu iskân politikası ile uyumlu çaba olarak değerlendirmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin bu tutumunun temel sebebi olarak gösterilebilir?

A) Bölgenin iklim şartlarının Kuzey Afrikalı muhacirler için uygun olması

B) Tercih edilen şehirlerin Kuzey Afrika'ya yakın olması

C) Bölgeye yönelik Avrupa projeleri ve Yahudi yerleşim planlarının kısıtlanmak istenmesi

D) Muhacirlerin desteği ile bölgedeki tarımın geliştirilmek istenmesi

E) Muhacirlerin toplumsal hayata uyum sağlamalarının hızlandırılmak istenmesi

3. 1838 Balta Limanı Ticaret Antlaşması'nın maddelerinden,

- Mevcut kapitülasyonlar devam edecek ve İngiltere'ye yeni imtiyazlar verilecektir.
- İngilizler, Osmanlı ülkesindeki tarım ve sanayi ürünlerini serbestçe alıp satabilecektir.
- Osmanlı Devleti, ihracat yasaklarını ve iç ticarette uyguladığı her türlü tekelleşmeyi kaldıracaktır.
- Yabancı tüccarlar, Osmanlı ülkesinde yerli tüccara sağlanan hak ve kolaylıklardan yararlanacaktır.
- İhracattan alınan vergiler %12, ithalattan alınan vergiler ise %5 olarak uygulanacaktır.

Buna göre Osmanlı ekonomisinde, aşağıdaki gelişmelerden hangisinin ortaya çıkmasına zemin hazırladığı söylenemez?

A) Yerli tüccarlar yabancı tüccarlarla rekabet edememiştir.

B) Hammadde ihtiyacının yurt dışından sağlanması yerli üreticinin kar oranını azaltmıştır.

C) Osmanlı pazarına yabancı tüccarlar egemen olmuştur.

D) Yerli tüccarların birçoğu tezgahlarını kapatmak zorunda kalmıştır.

E) Osmanlı Devleti'nin bağımsız ticaret siyaseti izleyebilme seçeneği ortadan kalkmıştır.

4. Avrupalı devletler; XVI. yüzyılın sonlarına doğru merkantilizm sistemi sayesinde sermayelerini güçlendirmiştir. İlerleyen süreçte ekonomileri güçlenen Avrupa devletleri sanayileşmeye başlamıştır. Batı'da bu tür gelişmeler yaşanırken Osmanlı Devleti merkantilizm karşıtı politikalar izlemiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti'ndeki,

I. ihracatın sınırlandırılması,

II. yabancı tüccarlara tanınan imtiyazlar,

III. gayrimüslim nüfusun ticareti ve tefeciliği tekelinde bulundurması

uygulamalarından hangileri merkantilizm karşıtı politikalardandır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

5. I. Bosna

II. Kırım

III. Mora

Verilen bölgelerden Osmanlı topraklarına yapılan göçlerden hangilerinde doğrudan Rus baskısından kaynaklandığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

6. Osmanlı'nın iç pazarlarına nüfuz etmek isteyen Avrupalılar, bunun önünde en büyük engel olarak ulaşım yetersizliğini görmüştür. Bu nedenle başta İngiltere olmak üzere bazı Avrupa ülkeleri iç pazarlara mal taşımak için demiryolu ağının kurulması üzerinde durmuştur. İngilizler, İzmir-Aydın, Almanlar da Bağdat-Basra demiryolunu inşa etmiştir.

Buna göre Avrupalıların Osmanlı topraklarında demiryolu inşa etmelerinde,

I. yabancı malları iç pazara ucuz fiyatla ve kolayca taşıma,

II. bölgedeki ham madde ve tarım ürünleri de Avrupa'ya nakletme,

III. Osmanlı'nın sanayileşmesine ön ayak olma.

amaçlarından hangileri gösterilebilir?

A) Yalnız B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

7. Osmanlı Devleti ilk kez 1854 yılında Kırım Savaşı sırasında dış borç almış, böylece Osmanlı tarihinde dış borçlanma dönemi başlamıştır. İlk borcun üzerinden henüz bir sene geçmişken savaş giderlerini karşılamak için devlet, çok daha ağır koşullar altında İngiltere'den ikinci kez borç almıştır.

Osmanlı Devleti aldığı bu dış borca karşılık,

I. Mısır gelirleri

II. Suriye ve İzmir gümrük geliri

III. Ağnam vergisi geliri

kazançlarından hangilerini teminat olarak göstermiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

8. İttihatçılar, Millî İktisat Politikası kapsamında yerli burjuvazinin sanayi yatırımlarını desteklemek amacıyla Teşvik-i Sanayi Kanunu'nu çıkarmıştır.

Bu durumda İttihatçılar,

I. serbest dış ticaret politikasından vazgeçmiştir.

II. yerel sermayeyi desteklemişlerdir.

III. koruyucu bir dış ticaret politikası uygulamıştır.

hangilerini gerçekleştirdiği söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

9.
- Sermaye birikimini sağlamak
- Özel mülk güvencesi vermek
- Millî burjuvazinin oluşmasını sağlamak

Öncüllerde verilen durumların oluşmasını sağlamak için Osmanlı Devleti aşağıdakilerden hangisini yapmıştır?

A) Müsadere usulünü kaldırmıştır.

B) Yabancı yatırımlara izin vermiştir.

C) Arazi Kanunnamesi çıkarmıştır.

D) İltizam sistemini uygulamıştır.

E) Batılı tarzda ıslahatlar yapmıştır.

10. İttihatçılar, Osmanlı'da Türk olmayan unsurların servet sahibi olduğunu ve Türklerin geçim sıkıntısına düştüğünü belirtmiş. Türkleri ticarete teşvik etmek için de Millî İktisat Politikasını devreye sokmuşlardır.

Buna göre I. Dünya Savaşı sırasındaki,

I. Müslümanlara ait birikimlerle bankalar kurulmuştur.

II. Savaş sırasında kapitülasyonlar tek taraflı olarak kaldırılmıştır.

III. Kredi ve satış kooperatifleri kurulmuş ve piyasayı denetim altında tutanların karşısına tek satıcı olarak çıkılmıştır.

uygulamalardan hangisinin Millî İktisat Politikası için atılan adımlardan olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

1. I. Millî Mücadele'nin gerçekleştirilmesi

II. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması

III. Misak-ı Milli'nin ilan edilmesi

IV. Kongrelerin yapılması

Yukarıdakilerden hangilerini Atatürk 10. Yıl Nutku'nda "Az zamanda çok ve büyük işler yaptık." **diyerek yaptığı en büyük işler arasında göstermiştir?**

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I, II ve III

D) II, III ve IV E) I, II, III ve IV

Çözüm:

Atatürk 10. Yıl Nutku'nda "Az zamanda çok ve büyük işler yaptık" demiştir. Yaptığı işler arasında Millî Mücadele'nin gerçekleştirilmesi büyük bir olaydır. Savaştan yılmış bıkmış insanları tekrar savaşa ikna etmek hazırlamak ayağa kaldırmak tabi ki çok zor iştir. Anadolu'yu karış karış gezerek imkansızlıklar içerisinde kongreleri düzenlemek Havza'dan başlayıp Sivas'ta işi noktalamak büyük bir başarıdır. Yeni Türk devletinin sınırlarını Misak-ı Milli ile belirlemek bunu Osmanlı Mebusan Meclis'ine kabul ettirmekte büyük bir başarı. Ancak hepsinin sonucunda bağımsız bir Türk devleti kurması daha büyük bir olaydır. Zaten 10. Yıl Nutku'nda da yaptığım en büyük iş Türkiye Cumhuriyeti'dir şeklinde belirtmiştir.

Cevap: B

2. İtalya 1870 yılında siyasi birliğini kurarak sömürgecilik yarışına dâhil olmuştur. Fransa; Tunus, Cezayir ve Fas'ı; İngiltere ise Mısır'ı işgal etmişti. İtalya da Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'daki son toprağı olan Trablusgarp'a yönelmiş ve Osmanlı Devleti'ne ültimatom vererek bu toprakların kendisine teslim edilmesini istemiştir. Osmanlı Devleti bu isteği kabul etmeyince İtalya, Osmanlı Devletine karşı savaş ilan etmiştir.

Buna göre İtalya'nın Trablusgarp'ı işgalinin temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Trablusgarp'ta askerî üst kurmak

B) Akdeniz hâkimiyetini sağlamak

C) Sömürge elde etmek

D) Osmanlı Devleti'ni zor durumda bırakmak

E) İngiltere'ye engel olmak

Çözüm:

Fransa ve İngiltere'nin sömürgecilik nedeniyle yaptıkları işgallerden sonra İtalya birliğini tamamlamış, kendisine Trablusgarp'ı seçmiştir. Bu bölgenin Osmanlı Devletinin elinde olması kara ile bağlantısının olmaması, denizden de Osmanlının yardım edecek donanmasının olmaması dolayı seçmiştir. A,B,D ve E seçeneklerinde verilenler de işgal sebebidir. Ancak C seçeneğinde verilen temel sebeptir.

Cevap: C

3. *"Vatan savunmasına ait görevlerden daha önemli ve yüce görev olamaz."*

Mustafa Kemal Atatürk'ün verilen sözüne uygun görevi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şam 5. Ordu

B) Trablusgarp Savaşı

C) 31 Mart Vakası

D) Picardie Tatbikatı

E) Sofya Askerî Ateşemiliterlik

Çözüm:

Mustafa Kemal'in A seçeneğinde verilen Şam 5.Ordu'daki görevi Suriye'de yaşayan Arapların Osmanlı Devleti'nden ayrılmalarını engellemektir.

C seçeneğinde verilen 31 Mart Vakası II. Meşrutiyetin ilanından sonra İstanbul'da yönetime karşı yapılmış bir ayaklanma darbe teşebbüsüdür.

D seçeneğindeki Picardie Tatbikatı 12-18 Eylül 1910'da Fransa'nın Picardie bölgesinde yapılan bir tatbikattır.

E seçeneğindeki Sofya Askeri Ateşemiliterlik ise Mustafa Kemale verilen askeri bir görevdir.

A, C,D ve E seçeneklerinde verilenlerde vatan savunması yoktur.

B seçeneğindeki Trablusgarp Savaşı vatan savunması ile ilgili savaştır. Mustafa Kemal buraya gönüllü olarak gitmiş. Trablusgarp'ın İtalyanlar tarafından işgal edilmesine engel olmak için bölge halkını örgütlemiştir. Özellikle Derne ve Tobruk'ta çalışmalarda bulunmuştur.

Cevap: B

4.

XX. Yüzyıl başlarında Avrupa ve Osmanlı Devleti haritasına göre Osmanlı Devleti için aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Üç kıtada hüküm sürmektedir.

B) Akdeniz kontrolü altındadır.

C) Stratejik konuma sahiptir

D) Kuzey Afrika toprakları ile bağlantısı kesilmiştir.

E) Balkanlarda varlığını devam ettirmektedir.

<u>Çözüm:</u>

A Seçeneğinde verilen bilgi doğrudur. Harita incelendiğinde Osmanlı Devleti Asya, Avrupa ve Afrika'da hüküm sürmektedir. C, D ve E seçeneklerinde verilen bilgilerde doğrudur. Ancak B seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır. Mısır, Cezayir, Fas ve Yunanistan Osmanlı Devleti'nin egemenliği altında değildir. Akdeniz sadece Osmanlı Devleti'nin kontrolü altında değildir

Cevap: B

5. Osmanlı Devleti'nin Almanya ile yakınlaşmaya başlaması; Birinci Dünya Savaşı sırasında bir ittifak kurmaya kadar varmıştır.

Osmanlı Devleti'ni Almanya ile ittifak kurmaya götüren bu sürecin etkenleri arasında;

I. İngiltere ve Rusya'nın ortak hareket etmesi,

II. Osmanlı Devleti'nin denge politikasını sürdürmesi,

III. Osmanlı Devleti'nin parçalanma tehlikesi altında olması

gelişmelerinden hangilerinin olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

<u>Çözüm:</u>

1907 yılında Rusya'nın İtilaf Devletleri'ne katılmasıyla 1907'de İngiltere ve Rusya birlikte hareket etmeye başlamıştır. Bu bilgi ile I. öncül söylenebilir. Osmanlı'nın l9 ve 20. yüzyılın başlarında gerek Avrupalı büyük devletlerin baskısı ve saldırılarına maruz kalması gerekse içeride azınlıkların çıkardığı ayaklanmalar yüzünden parçalanma tehlikesi yaşama başlamıştı. Bu bilgi ile III. öncül söylenebilir. Osmanlı ile Almanya arasındaki ittifak süreci için Osmanlı'nın izlediği denge politikası gerekçesi, söylenemez.

Cevap: B

6. Aşağıdakilerden hangisi I. Dünya Savaşı'nın sonuçları arasında <u>gösterilemez</u>?

A) Osmanlı Devleti, Arap coğrafyasındaki topraklarını kaybetti.

B) Almanya ve Avusturya-Macaristan imparatorlukları dağıldı.

C) Sosyalizm, Nazizm ve Faşizm gibi yeni siyasi rejimler ortaya çıktı.

D) ABD, Monroe Doktrini'ni terk etti.

E) Çarlık Rusya'sı yıkıldı, yerine SSCB kuruldu.

<u>Çözüm:</u>

A, B, C ve E seçeneklerinde yer alan bilgiler Birinci Dünya Savaşı'nın sonuçları arasında yer alırlar. Ancak D seçeneğindeki "ABD, Monroe Doktrini'ni terk etti." bilgisi Birinci Dünya Savaşı sonuçları arasında yer almaz. Monroe Doktrini'ni; ABD'nin yalnızlık politikasıdır. ABD başkanı James Monroe (Ceymıs Monrö) tarafından 1823'te doktrinin ilkeleri belirlenmiştir. ABD, Avrupa işlerine karışmayacaktır. Buna karşılık Avrupa'da ABD'nin içişlerine karışmamalı ve Amerika Kıtası'ndan uzak durmalıdır.

ABD 1917 yılında İtilaf Devletlerinin yanında savaşa girerek, Monroe Doktrini'ni terk etmesine rağmen, savaş sonunda Cemiyet-i Akvam'ın kurulmasını sağladıktan sonra tekrar Monroe Doktrini'ni uygulamaya koydu.

Cevap: D

1. Kitap okumak Mustafa Kemal'in en büyük tutkusuydu. O kitap okuması konusunda: "Ben çocukken fakirdim. İki kuruş elime geçince bunun bir kuruşunu kitaba verirdim. Eğer böyle olmasaydım, bu yaptıklarımın hiçbirisini yapamazdım." Öğrenciliğinden itibaren okuduğu bütün kitaplardan notlar alır, yeri geldiğinde diğer kaynaklarla kıyaslamalar yapardı. Hatta savaş döneminde görevli olduğu cephelerde de sürekli kitap okumuştur.

Bu bilgiye göre Mustafa Kemal'le ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Hayatında bir dönem ekonomik zorluklar yaşamıştır.
B) Zor zamanlarda bile kitap okumaktan vazgeçmemiştir.
C) Kitaplardan öğrendiği bilgileri her zaman doğru kabul etmiştir.
D) Parasının bir kısmı ile daima kitap satın almıştır.
E) Okuduğu kitaplar başarılı olmasına önemli katkı sağlamıştır.

2. I. Sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel açıdan Makedonya'nın en gelişmiş şehri olması,
II. Liman kenti olması,
III. Demir yolu ulaşımının olması

Yukarıdakilerden hangileri Mustafa Kemal'in hayatında iz bırakan şehirler arasında yer alan Selanik'in önemli bir ticaret merkezi haline gelmesinde etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. **Mustafa Kemal'in görev yaptığı yerlerden;**

I. Trablusgarp Savaşı
II. V. Ordu
III. Çanakkale Cephesi
IV. Sofya Ateşemiliterliği
V. Kafkas Cephesi

hangisi görevin özellikleri yönünden diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Selanik Mustafa Kemal'in çocukluk ve gençlik hayatının bir bölümünü geçirdiği şehirdir. Osmanlı Devleti'nin Rumeli'deki en gelişmiş şehirlerinden birisidir. Şehirde canlı bir ticari hayat bulunmaktadır. Ayrıca işleyen bir liman ve demir yolu hattı da bulunmaktadır.

Bu bilgilere göre Selanik şehri ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Birçok yerli ve yabancı tüccar şehre gelmektedir.
B) Mustafa Kemal'in lise eğitimini aldığı şehirdir.
C) Şehir Batı ile etkileşim halindedir.
D) Selanik halkı ülke ve dünyada meydana gelen gelişmelerden haberdar olabilmektedir.
E) Selanik halkı Batı uygarlığının imkanlarından erken yararlanmıştır.

5. *Matbûât-ı Umumiye Müdüriyeti'ne*
Gelibolu Sibh-i adasında Arıburnu'ndaki düşman yeniden takviye kıta'âtı aldığı halde siperlerinden ayrılamıyor. Ara sıra bazı noktalarda göstermek istedikleri faaliyet müessir mukabelelerimizle akîm bırakılıyor.

Cenûbda Seddülbahir mıntıkasında ise düşman aynı vaziyetde sakindir. Bir tayyâremiz ordugâhlarına muvaffakiyetle bombalar atmışdır. Düşman telefâtını ikmâle gelen iki taburluk kadar kuvvet dün ileri sürülen bataryalarımızın müessir ateşleriyle perişan dağıtılmıştır.
1 Mayıs (1)331/(14 Mayıs 1915)

Karargâh-ı Umumî
İstihbârat Şubesi Müdürü
Binbaşı Seyfi

14 Mayıs 1915 tarihli Matbuat Müdürlüğü'ne gönderilen bu belge aşağıdaki cephelerden hangisi ile ilgili bilgi vermektedir?

A) Irak
B) Çanakkale
C) Hicaz
D) Kafkas
E) Suriye

6. I. toprak kayıpları,
II. savaşların uzun sürmesi,
III. ana iş gücünün cephede olması

Yukarıda verilenlerden hangileri XIX. yüzyılda tarıma dayalı Osmanlı ekonomisini olumsuz etkilemiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

7. Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasının ardından Osmanlı Devleti, 1914 yılının Ağustos ayından itibaren seferberlik durumuna geçmiş; başkent İstanbul'da halk "bir geçinme buhranı" yaşamaya başlamıştı.

Bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisi söylenebilir?

A) İstanbul, İtilaf Devletleri tarafından işgal edilmiştir.
B) Osmanlı Devleti, Almanya'nın yanında savaşa katılmıştır.
C) İstanbul halkı maddi sıkıntılar yaşamaya başlamıştır.
D) Halk, İstanbul'dan ayrılmaya başlamıştır.
E) Osmanlı Devleti İstanbul'da sıkıyönetim ilan etmiştir.

8. I. derslerde yeni öğretim yöntemlerini kullanması,
II. okumayı kolaylaştıracak ders araç ve gereçlerinin kullanılması,
III. annesinin Mustafa Kemal'in bu okulda eğitim almasını istemesi

Yukarıdakilerden hangisi Mustafa Kemal'in Şemsi Efendi İlkokulunu tercih etmesinde etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

9. I. Şemsi Efendi Okulu
II. Selanik Mülkiye Rüştiyesi
III. Mahalle Mektebi
IV. Manastır Askerî İdadisi

Mustafa Kemal eğitim gördüğü okullardan hangilerini askerî eğitim almak için yarıda bırakmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. **Aşağıdakilerden hangisi I. Dünya Savaşı'nın genel nedenleri arasında yer almaz?**

A) Milliyetçilik akımı
B) Sömürgecilik yarışı
C) Ham madde ve pazar arayışı
D) Devletler arası bloklaşma
E) Japonya'nın sömürgecilik faaliyetleri

11. **Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşına girmesi neticesinde açılan cephelerden biri değildir?**

A) Irak B) Çanakkale C) Romanya
D) Kafkas E) Suriye

12. I. Kimyasal Silahlar,
II. Nükleer Silahlar,
III. Tank

Yukarıda verilen silahlardan hangisi Birinci Dünya Savaşı'nda kullanılmamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

1. I. Dünya Savaşı, Avrupa'da başlamasına rağmen, Japonya gibi bir uzak doğu devletini de arasına almıştır.

Buna göre I. Dünya Savaşı daha çok hangi alandaki mücadelelerin sonucudur?

A) Dini
B) Ekonomi
C) Siyasi
D) Kültürel
E) Sosyal

2. Osmanlı padişahı V. Mehmet Reşad'ın Birinci Dünya Savaşı sırasında İslam Dünyasına yaptığı cihat çağrısı, Müslüman Araplar üzerinde istenilen etkiyi göstermemiştir. Hatta bazı Müslüman Arap kabileleri İngilizlerle iş birliği yapmıştır.

Bu durum aşağıdaki fikir akımlarından hangisinin etkisini kaybettiğini göstermektedir?

A) Batıcılık
B) Türkçülük
C) İslamcılık
D) Osmanlıcılık
E) Adem-i merkeziyetçilik

3.

Haritaya göre I. Dünya Savaşı esnasında Osmanlı Devleti'nin mücadele ettiği cephelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Osmanlı askerleri üç kıtada mücadele etmiştir.
B) Kafkas Cephesi Osmanlı'nın başarısı ile sonuçlanmıştır.
C) Yardım Cepheleri sadece Avrupa topraklarında bulunmaktadır.
D) Taarruz Cepheleri Osmanlı Devleti tarafından açılmıştır.
E) Savunma Cepheleri daha çok Orta Doğu Bölgesi'nde açılmıştır.

4. Altıncı Ordu Komutanı Mirliva (Tuğgeneral) Halil Paşa kazanılan zaferden sonra askerlerine şöyle bir konuşma yapmıştır:

Orduma!

Arslanlar! Bugün Türklere şeref şan, İngilizlere kara meydan olan şu kızgın toprakların güneşli havasında, şehitlerimizin ruhları şad ve handan uçuşuyorlar… Allah'ın azametine bakınız ki 1500 senelik İngiliz tarihine böyle bir vakayı, ilk defa sizin süngülerinizle yazdırdı. Ordum, İngiliz ordusundan bugün burada, 5 general, 481 subay, 13 bin 300 eri esir aldı. Bunları kurtarmaya gelen İngiliz ordusunun ise bugüne kadar zayiatı 30 bin kişidir…

Halil Paşa bu konuşmayı hangi savaştan sonra kazanılan zafer için yapmıştır?

A) Çanakkale Muharebeleri
B) Medine Müdafaası
C) Gazze Muharebesi
D) Kut'ül Amâre Muharebesi
E) Katma Muharebesi

5.

Taarruz Cepheleri	Savunma Cepheleri	Yardım Cepheleri
Kanal Cephesi	Çanakkale Cephesi	Makedonya Cephesi
Kafkas Cephesi	Irak Cephesi	Galiçya Cephesi
	Hicaz-Yemen Cephesi	Romanya Cephesi
	Suriye-Filistin Cephesi	

***Tablo:** I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin Savaştığı Cepheler*

Tabloya göre I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin savaştığı cepheler hakkında aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Bazı cepheler Osmanlı Devleti tarafından açılmıştır.
B) Müttefiklerine askerî yardımda bulunmuştur.
C) Birden fazla cephede mücadele etmiştir.
D) Osmanlı, Almanya'nın yanında savaşa katılmıştır.
E) Farklı coğrafyalarda savaşılmıştır.

6. Birinci Dünya Savaşı'nın aşağıdaki sonuçlarından hangisi sömürgecilik anlayışının devam ettirildiğini göstermektedir?

A) İngiltere, savaştan en kârlı çıkan devlet oldu.

B) İmparatorluklar dağıldı, yerlerine milli ve bağımsız devletler kuruldu.

C) Manda ve himaye anlayışı ortaya çıktı.

D) Sosyalizm, Nazizm, Faşizm gibi yeni siyasi rejimler ortaya çıktı.

E) Dünya barışını korumak amacıyla Cemiyet-i Akvam (Milletler Cemiyeti) kuruldu.

7. Şevket Süreyya Aydemir, Türklerin göç dramını şu acılı sözlerle belirtir: "Evet Rumeli göçüyordu. Rumeli boşalıyordu. Rumeli Türkleri akıp geliyorlardı. Rumeli'yi yüz yıllarca evvel alan, Rumeli'de yüzyıllardır yaşayan son Türkler, 20. yüzyılın başında alevlenen bu yangının alevleri içinde yanarak, çamurlar içinde eriyerek, her sürünüşte biraz daha azalarak, biraz daha kaybolarak, her an daha koyulaşan bir karanlığın içinde, sonu bilinmez geleceklere doğru akıyorlardı. Bu kaçışta ya arkadan düşman yetişir, kafileyi kılıçtan geçirir; ya da soğuk, açlık, hastalık, yağmurlar ve bin bir çeşit bela, kafileyi her gün küçültür, yoksullaştırır."

Şevket Süreyya Aydemir'in Türklerin göç dramını anlattığı bu olay aşağıdakilerinin hangisinin sonucunda meydana gelmiş olabilir?

A) Trablusgarp Savaşı

B) 93 Harbi

C) Balkan Savaşları

D) 1897 Osmanlı-Yunanistan Savaşı

E) Türkiye-Yunanistan Mübadele Antlaşması

8. I. Okulu yatılı olarak okuması,

II. Ömer Naci ile tanışması,

III. Namık Kemal ve Tevfik Fikret'in eserlerini okuması,

IV. Sınıf arkadaşları arasında Üsküp, Yanya ve Manastır Askerî Rüştiyelerinden gelen öğrencilerin bulunması

Yukarıda verilen Manastır Askerî İdadisi ile ilgili gelişmelerden hangileri Mustafa Kemal'in farklı kültürleri tanımasında etkili olmuştur?

A) I B) II C) III D) IV E) I-II

9. I. Muharrem Kararnamesi'nin yayınlanması,

II. Duyun-u Umumiye İdaresinin kurulması,

III. Fransız İhtilali'nin getirdiği milliyetçilik akımı,

IV. Balkan devletlerinin Osmanlı Devleti'nden ayrılarak bağımsızlıklarını kazanmaları

Yukarıda Mustafa Kemal'in doğduğu yıllarda XX. yüzyıl başlarında Osmanlı Devleti ve dünyada yaşanan bazı olaylar verilmiştir. Verilen olaylardan hangileri arasında sebep- sonuç ilişkisi kurulabilir?

A) I – III B) II – III C) III – IV D) I – IV E) II – IV

10. Askerlik mesleğine ilgi duyan Mustafa Kemal'in aşağıdaki okullardan hangisinde eğitime başlaması onun hayatında bir dönüm noktası oluşturmuştur?

A) Mahalle Mektebi

B) Şemsi Efendi Okulu

C) Selanik Mülkiye Rüştiyesi

D) Selanik Askerî Rüştiyesi

E) Manastır Askerî İdadisi

11. Mustafa Kemal'in Harp Okulu ve Harp Akademisi yıllarında onun üzerinde büyük etkiler bırakan hocaları ile ilgili;

I. Yabancı dil bilmektedirler.

II. İyi yetişmiş kişilerdir.

III. Deneyimli subaylardır.

özelliklerden hangilerine sahip oldukları söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

12. I. Ziya Gökalp

II. Mehmet Emir Yurdakul

III. Namık Kemal

IV. Tevfik Fikret

Yukarıda verilen yazarlardan hangileri Mustafa Kemal'de "milliyetçilik" düşüncesinin oluşmasında etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III E) I, II, III ve IV

1. Sultan II. Abdülhamid, Balkan devletlerine yönelik izlenecek politika konusunda: “Atina sefirimiz Rıfat Bey, Yunanistan’la münasebetimizin iyi bir şekilde devam etmesi için bütün gayretini sarf etmelidir. Yunanistan’la harp etmeye mecbur olmayı katiyen istemiyorum. Aramızın bozulmaması iki memleket için de lüzumludur. Yunanlılar, Bulgar-Slav istilasına karşı koyabilmek için yardımımıza muhtaçtırlar. Aynı şekilde bizde Bulgarlarla mücadele edebilmek için, eskiden beri düşmanları olan Yunanlılardan daha iyi yardımcı bulamayız.” değerlendirmesini yapmıştır.

II. Abdülhamid’in bu ifadesinden hareketle;

I. Balkan devletlerinin birlikte hareket etmesini önlemek,
II. Balkan bölgesinde yeni topraklar elde etmek,
III. Balkan devletleri arasında kalıcı barışı tesis etmek

durumlarından hangilerini amaçladığı söylenebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) II ve III

2. Mustafa Kemal Jean Jacques Rousseau, Voltaire, Montesquieu gibi Avrupalı yazarların eserlerini de okumuştur. Özellikle Rousseau’nun “Toplumsal Sözleşme”, Montesquieu’nün “Kanunların Ruhu Üzerine” isimli kitapları Mustafa Kemal'i etkileyen başlıca eserlerdir.

Mustafa Kemal'i etkileyen eserlerin ona sağladığı katkılar ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Avrupa’da meydana gelen Aydınlanma Çağı ile ilgili gelişmeleri araştırmıştır.
B) Askerî yönden yeni bilgi ve yöntemler öğrenmesine imkân sağlamıştır.
C) Fransız İhtilali gibi Avrupa’yı derinden etkileyen olayları kavramıştır.
D) Avrupalı yazar ve fikir akımlarının ortaya çıkardığı hürriyet, cumhuriyet gibi düşüncelerden etkilenmiştir.
E) Avrupalı yazar ve fikir akımlarının ortaya çıkardığı eşitlik, laiklik, insan hakları ve demokrasi gibi düşüncelerden etkilenmiştir.

3. 31 Mart Ayaklanmasının bastırılmasından sonra İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin ülke yönetimindeki etkisi daha da artmıştır. Kanun-ı Esasi’de değişiklik yapılarak padişahın meclisi feshetmesi zorlaştırılmış, padişahın veto hakkı sınırlandırılmış ve hükûmet meclise karşı sorumlu hâle getirilmiştir.

Bu değişikliklerin yapılmasının amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İttihat ve Terakki Cemiyetinin güçlenmesini sağlamak
B) Padişahın parlamento üzerindeki yetkilerini sınırlandırmak
C) Hükümetin işleyişini hızlandırmak
D) Hükümetin denetimini sağlamak
E) Anayasayı daha demokratik bir hale getirmek

4. I. Çevresinde gördüğü üniformalı subaylardan etkilenmesi,
II. Okulda yeni öğretim yöntemlerinin uygulanması,
III. Okulda Yanya, Üsküp ve Manastır gibi yerlerden öğrencilerin bulunması

Mustafa Kemal'in askerlik mesleğine ilgi duymasında yukarıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

5. Mondros Ateşkes Antlaşması’nın imzalanmasından sonra halkın büyük bir çoğunluğu, başlayan işgallerle beraber İstanbul Hükûmeti’nin tepkisiz kalması nedeniyle kendiliğinden örgütlenmeye başladı. Halk, işgal güçleri karşısında bulundukları bölgeleri korumak için direniş cemiyetleri kurdu, miting ve protestolarla işgallerin haksızlığını tüm dünyaya duyurmaya çalıştı. Daha sonra Kuvayımilliye’yi oluşturan halk işgalci güçlere karşı silahlı mücadeleye geçerek yaşadıkları toprakları korumaya çalıştı.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türk halkının Mondros Ateşkes Antlaşması’ndan sonra başlayan işgallere karşı kurduğu direniş cemiyetlerinin ortak özelliklerinden biri olarak gösterilemez?

A) Bağımsız olarak hareket etmişlerdir.
B) Yerel olarak kurulmuşlardır.
C) Cemiyetler vatanın kurtuluşu için mücadele vermişlerdir.
D) Basın-yayın yolunu kullanmışlardır.
E) İşgallere karşı halkı bilinçlendirmeye çalışmışlardır.

6. Turancılık: Dünyadaki bütün Türkleri tek bir bayrak altında toplama düşüncesine verilen isimdir.

Osmanlı Devleti Birinci Dünya Savaşı'nda aşağıdaki cephelerden hangisinde Turancılık düşüncesini gerçekleştirmeye çalışmıştır?

A) Irak
B) Suriye
C) Kanal
D) Kafkas
E) Galiçya

7. Aşağıdaki Wilson İlkeleri'nin maddelerinden hangisi Osmanlı Devleti'nin siyasi egemenliğini zedeleyici niteliğe sahiptir?

A) Barış antlaşmalarında ve diplomaside açıklık olacak
B) Ekonomik sınırlandırılmalar kaldırılacak
C) Galip devletler mağlup devletlerden toprak ya da savaş tazminatı almayacak
D) Devletlerarası barışı sağlamak amacıyla Cemiyet-i Akvam (Milletler Cemiyeti) kurulacak
E) Boğazlar bütün milletlerin gemilerine açık olacak ve bu durum milletlerarası kontrol altında olacak

8. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın aşağıdaki maddelerinden hangisi İtilaf Devletlerinin Anadolu'da yapmayı planladıkları işgallere karşı bir kamuoyu oluşmasını önlemeye yöneliktir?

A) İran içlerinde ve Kafkasya'da bulunan Osmanlı kuvvetleri, Birinci Dünya Savaşı'ndan önceki sınırlara çekilecek.
B) Osmanlı orduları terhis edilecek; ordunun taşıt, araç gereç, silah ve cephanesine İtilaf Devletleri tarafından el konulacak.
C) Hükûmet haberleşmesi dışındaki telsiz, telgraf ve kablolar (iletişim hatları) İtilaf Devletleri'nin denetimi altında olacak.
D) Kömür, akaryakıt ve benzer kaynaklarda, ülkenin ihtiyaçları karşılandıktan sonra, İtilaf Devletleri'ne satın alma kolaylığı sağlanacak.
E) İtilaf Devletleri güvenliklerini tehdit eden bir durum karşısında, herhangi bir stratejik noktayı işgal hakkına sahip olacak.

9. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti aşağıdaki cephelerden hangisinde birden fazla devlet ile savaşmıştır?

A) Irak
B) Suriye
C) Kanal
D) Kafkas
E) Çanakkale

10. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı öncesinde siyasi yalnızlığa düşüp Almanya'nın yanında savaşa girmesine sebep olmuştur?

A) Osmanlı Devleti'nin Almanya ile savaş öncesinde gizli ittifak antlaşması yapması
B) İttihat ve Terakki yöneticilerinin Almanya'ya karşı duydukları hayranlık
C) Almanya'nın I. Dünya Savaşı'nı kazanacağına kesin gözüyle bakılması
D) Almanya'nın yapacağı destekle kaybedilen toprakların geri alınabileceği düşüncesi
E) İtilaf Devletlerinin Osmanlı Devleti'ni yanlarında istemeyip, yapılan ittifak teklifini reddetmesi

11. I. Kafkas
II. Çanakkale
III. Irak
IV. Hicaz- Yemen
V. Kanal

Yukarıdakilerden hangileri I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin savaştığı taarruz cephelerindendir?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve V
D) III ve IV
E) II, III ve V

12. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı askerleri aşağıdaki cephelerden hangisinde doğrudan düzenli bir orduya karşı mücadele etmemiştir?

A) Hicaz
B) Irak
C) Suriye
D) Kanal
E) Romanya

1. Almanya, çeşitli alanlardaki gücünden faydalanmak için Osmanlı Devleti'ni kendi yanında savaşa katmak istemiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Almanya'nın Osmanlı Devleti'nden faydalanmayı düşündüğü alanlardan biri değildir?

A) Askerî
B) Dini
C) Ekonomi
D) Siyasi
E) Hammadde

2. 31 Mart Ayaklanması'ndan sonra Kanun-ı Esasi'nin 21 maddesi değiştirilmiş, biri kaldırılmış ve üç yeni madde eklenmiştir. Bu yeni değişikliklerle Kanun-ı Esasi daha demokratik bir yapıya kavuşmuştur.

Kanun-ı Esasi'de yapılan aşağıdaki değişikliklerden hangisinin neticesinde yürütme gücü karşısında yasama gücü kuvvetlendirilmiştir?

A) Hükûmetin Meclis-i Mebusana karşı sorumlu hâle getirilmesi
B) Padişahın sadece sadrazamı ataması
C) Meclis-i Mebusanın çalışma süresinin dört aydan altı aya çıkarılması
D) Hükûmetin sadrazam tarafından teşkil edilmesi
E) Padişahın sürgüne gönderme yetkisinin kaldırılması

3. I. Dünya Savaşı sonunda İtilaf Devletleri ile Macaristan arasında imzalanan Triannon (Tiriyanon) Antlaşması'na göre:

- Presburg bölgesi Çekoslovakya'ya; Bosna Hersek Yugoslavya'ya, Transilvanya Romanya'ya; Burgerland Avusturya'ya bırakılacak.
- Macaristan'da zorunlu askerlik kaldırılacak, ordusu 35 bin kişi ile sınırlandırılacak, deniz ve hava kuvveti oluşturması yasaklanacak.
- Macaristan savaş tazminatı ödeyecek.

Buna göre Macaristan ile ilgili olarak;

I. Bağımsızlığını kaybetmiştir.
II. Siyasi, askeri ve ekonomik olarak zayıflamıştır.
III. Toprakları düşman devletler tarafından çevrelenmiştir.

yargılarında hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) I, II ve III

4.

1914		1915	1916	1917	1918
Un	1.75	2.3	12	30	45
Makarna	3.0	4.5	24	65	90
Pirinç	3.0	5.0	20	45	92
Şeker(Serbest)	3.0	7.5	30	112	195
Kahve	12.0	25.0	110	300	800
Çay	60	120	250	400	500
Soğan	0.5	1.0	4	8	15
Fasulye (Serbest)	4.0	7.0	15	40	65
Patates	1.0	1.6	3	14	27
Süt	2.0	3.5	7	15	45
Peynir, kaşar	12.0	20.0	40	100	210
Sadeyağ	10.0	18.0	30	85	170
Tereyağ	20.0	50.0	90	155	350
Zeytinyağı	8.0	14.5	25	88	160
Yumurta, adedi	0.5	0.8	1.2	3	6
Koyun Eti (Serbest)	7.0	8.5	16	35	125

Tablo: *I. Dünya Savaşı'nda İstanbul'da perakende fiyatların yükselişi*

Tabloda verilen bilgilere göre I. Dünya Savaşı boyunca İstanbul'daki gıda fiyatları ve tüketimi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

A) Savaş boyunca bütün gıda ürünlerinin fiyatları sürekli artmıştır.
B) Oran olarak en az fiyat artışı çayda gerçekleşmiştir.
C) Oran olarak en fazla fiyat artışı kahvede gerçekleşmiştir.
D) Hükümet gıda fiyatlarına müdahale etmiştir.
E) Temel gıdalar İstanbul pazarlarında bulunabilmiştir.

5.

I. Manastır Askerî İdadisi
II. Mülkiye Rüştiyesi
III. Şemsi Efendi Okulu
IV. Harp Okulu
V. Harp Akademisi
VI. Mahalle Mektebi
VII. Askerî Rüştiye

Mustafa Kemal'in eğitim aldığı okullar günümüzdeki gibi İlkokul-Ortaokul-Lise-Üniversite şeklinde sıralandığında aşağıdakilerden hangisi doğru olur?

	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite
A)	I-II	III-IV	V-VI	VII
B)	III-VI	II-VII	I	IV-V
C)	III-VI	I-II	VII	IV-V
D)	II-III	VII	I	IV-V
E)	IV-V	I	VII	II-III

6. "Bununla beraber tahattur etmek lazımdır ki, o tazyik altında dahi, bizi bugün için yetiştirmeye çalışan hakiki ve fedakâr muallimler, mürebbiler eksik değildi. Onların bize verdikleri feyiz elbette esersiz kalmamıştır. Şimdi burada bir zatı âliye tesadüf ettim. O benim rüştiye birinci sınıfında muallimim idi. Bana henüz iptidaî şeyler öğretirken istikbal için ilk fikirleri de vermişti. Efendiler, izah etmek istiyorum ki ilk ilham ana baba kucağından sonra mektepteki mürebbinin lisanından, vicdanından, terbiyesinden alınır."

Buna göre Mustafa Kemal'in aldığı eğitim ile ilgili;

I. Öğretmenlerinden ilham almıştır.
II. Basit bilgiler öğrenmiştir.
III. Gelecek ile ilgili yeni fikirler edinmiştir.

İfadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

7. I. Kafkas
II. Kanal
III. Irak

Osmanlı Devleti'nin yukarıda savaştığı cephelerden hangilerinin açılma nedenlerinden biri petrol kaynaklarını ele geçirmektir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

8. Mustafa Kemal'in Sofya'da görev yaparken;

I. Bulgar ordusundaki subaylarla tanışması,
II. Bulgaristan'da yaşayan Türkleri ziyaret edip onlarla yakından ilgilenmesi,
III. Kaldığı otelin giderlerini karşılamakta zorlanması,
IV. Ateşemiliterlik görevini ifa etmesi

gibi çalışmaları aşağıdakilerden hangisinin oluşmasına zemin hazırladığı <u>söylenemez</u>?

A) Yerli ve yabancı birçok dost edinmiştir.
B) Bulgar ordusunun manevralarını yakından takip etmiştir.
C) Bulgaristan'da yaşayan Türklerin kültürel hayatlarının gelişmesi için çaba sarf etmiştir.
D) Balkan ülkelerinin askerî yapıları hakkında bilgi edinmiştir.
E) Bulgaristan'da Vatan ve Hürriyet Cemiyetinin şubesini açarak Türkleri örgütlemesi

9. Mustafa Kemal'de vatan ve millet fikirlerinin olgunlaşmasında ve Batıya dönük çağdaşlaşma düşüncesinin oluşmasında etkili olan okul aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mahalle Mektebi
B) Harp Okulu
C) Manastır Askerî İdadisi
D) Selanik Mülkiye Rüştiyesi
E) Selanik Askerî Rüştiyesi

10. Mustafa Kemal Fransızcasını ilerletmek için okuduğu kitaplar sayesinde, Fransız düşünürleri yakından tanıma fırsatını yakalamıştır. Bu düşünürler Mustafa Kemal'e, inkılap, bağımsızlık, adalet ve eşitlik gibi kavramları özümsemesine neden olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu düşünürler arasında <u>gösterilemez</u>?

A) Jean Jack Rousseau
B) Voltaire
C) John Locke
D) Montesquieu
E) Auquste Comte

11. I. böyle bir savaşta yalnız kalmak istememeleri,
II. kaybettiği toprakları geri kazanmak istemeleri,
III. Almanların savaşı kazanacağına kesin gözüyle bakmaları

Buna göre Osmanlı Devleti ve Bulgaristan'ın I. Dünya Savaşı'na İttifak Devletleri'nin yanında girmelerinin ortak sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

12. Mustafa Kemal'in I. Dünya Savaşı'nda görev yaptığı cephelerin kronolojik sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Çanakkale – Kafkas – Suriye
B) Romanya – Çanakkale – Hicaz
C) Kafkas – Çanakkale – Suriye
D) Galiçya – Yemen – Makedonya
E) Hicaz – Çanakkale – Irak

1.

Sevr Antlaşması Haritası

Yukarıda verilen haritaya göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Anadolu'nun bir kısmı Osmanlı Devleti'ne bırakılmıştır.

B) Osmanlı toprakları Avrupalı Devletler tarafından işgal edilmiştir.

C) Osmanlı Devleti'nin Akdeniz üzerindeki hakimiyeti devam etmiştir.

D) Doğu Anadolu'da bir Ermeni Devleti'nin kurulması tasarlanmıştır.

E) Fransızlar Güneydoğu Anadolu, Suriye ve Irak topraklarına nüfuz etmiştir.

<u>Çözüm:</u>

Sevr Antlaşmasına ait harita incelendiğinde işgal edilen bölgeler üzerindeki bayraklardan hangi ülkelerin işgal ettiği sonucuna varılacaktır. A seçeneğinde verilen bilgi doğrudur. Anadolu'nun bir kısmı Türklere bırakılmıştır. B seçeneğinde verilen bilgi doğru bilgidir. İşgal eden ülkeler Avrupalı ülkelerdir. D seçeneğinde verilen taralı olarak gösterilen bölge Wilson'un teklifine göre kurulması düşünülen Ermenistan bölgesi olarak ayrılmıştır. E seçeneğinde verilen bilgide doğru bilgidir. Güneydoğu Anadolu, Suriye ve Irak toprakları bayrağa bakıldığında Fransız nüfuz bölgesi olduğu görülecektir. C seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır. İşgaller nedeniyle Osmanlı Devleti'nin Akdeniz'e kıyısı kalmamıştır. Akdeniz hatta Ege İtalya, Fransa ve İngiltere'nin kontrolüne geçmiştir.

Cevap: C

2. İtilaf Devletleri İstanbul'u işgal ettiler ve Mebusan Meclisini basarak Millî Mücadele yanlısı milletvekillerini tutukladılar. Mebusan Meclisi çalışamaz hâle geldi ve meclis kapatıldı. Bu sebeple Mustafa Kemal, meclisin işgalcilerin kontrolündeki İstanbul'da değil Anadolu'nun güvenli bir yerinde toplanmasını istiyordu. İstanbul'un işgalinin ardından yaşananlar Mustafa Kemal'i haklı çıkardı. Mustafa Kemal, 19 Mart 1920'de illere ve kolordu komutanlarına bir genelge göndererek olağanüstü yetkilere sahip bir meclisin Ankara'da toplanacağını bildirdi. Bunun için on beş gün içinde seçimlerin yapılarak milletvekillerinin belirlenmesini istedi. İşgal altındaki İstanbul'dan kaçmayı başararak Ankara'ya gelebilecek Mebusan Meclisi üyelerinin de yeni meclisin doğal üyesi olduğunu belirtti.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) İstanbul'un işgali ile birlikte milli iradeye son verilmiştir

B) Yeni meclisin üyeleri İstanbul'dan gelen ve Mustafa Kemal'in kendisinin belirlediği kişilerden oluşmuştur.

C) Mustafa Kemal İstanbul'da toplanacak olan meclisin güvenli olmayacağını savunmuştur.

D) Mustafa Kemal milli iradenin tam anlamıyla oluşması için bütün milletvekillerini Ankara'da toplamıştır.

E) Mustafa Kemal'in ileri görüşlülüğü bir kez daha ispatlanmıştır.

<u>Çözüm:</u>

Metin dikkatlice okunduğunda A, C, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğru B seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır. Yeni meclisin üyeleri İstanbul'dan gelen milletvekilleri, sürgünden kaçabilen milletvekilleri ve yapılan seçim sonucunda yeni seçilen milletvekillerinden oluşmuştur. Yeni milletvekilleri yapılan seçim sonucunda belirlenmiştir. Mustafa Kemal vekilleri kendisi belirlememiştir.

Cevap: B

3. **Atatürk aşağıdaki sözlerinden hangisinde Kurtuluş Savaşı için topyekûn bir mücadelenin önemini vurgulamıştır?**

A) “Hatt-ı müdafaa yoktur, sath-ı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır…”

B) “…Gençlikle iftihar ediyorum ve gençliğe güveniyorum. Biz azınlıkta kalsak dahi mandayı kabul etmeyeceğiz. Parolamız tektir ve değişmez…”

C) “Bir ulusun asker ordusu ne kadar güçlü olursa olsun, kazandığı zafer ne kadar yüce olursa olsun, bir ulus ilim ordusuna sahip değilse, savaş meydanlarında kazanılmış zaferlerin sonu olacaktır…”

D) “Bilirsiniz ki savaş ve çarpışma demek, iki ulusun yalnız iki ordunun değil, iki ulusun bütün varlıklarıyla, bütün mallarıyla, bütün maddi ve manevi güçleriyle karşılaşması ve birbirleriyle vuruşması demektir…”

E) “…, cahillikle, ilkellikle savaş, düşmanla savaştan daha az önemli değildir…”

Çözüm:

A seçeneğinde Atatürk tarafından Sakarya Savaşı esnasında söylenen bu söz, cephedeki her askerî birliğin düşman saldırıları karşısında geri çekilmek zorunda kaldığında en yakın yerde yeniden savuma hattı oluşturmalarına işaret etmektedir.

B seçeneğinde yer alan ifadede gençliğin önemi vurgulanmakta ve sonuna kadar bağımsızlık için mücadele edileceği düşüncesi belirtilmektedir.

C seçeneğindeki sözde, askerî başarıların tek başına bir ulusun güçlü olması için yeterli olmayacağı bilim insanlarının varlığının da en az askerî başarılar kadar önemli olduğu vurgusunu yapmaktadır.

E seçeneğindeki sözde, bilgisizlikle mücadelenin bir ülke için çok önemli olduğu düşüncesi vurgulanmaktadır.

D seçeneğinde “Bilirsiniz ki savaş ve çarpışma demek iki ulusun bütün varlıklarıyla, bütün mallarıyla, bütün maddi ve manevi güçleriyle karşılaşması ve birbirleriyle vuruşması demektir.” ifadesi Kurtuluş Savaşı için topyekûn bir mücadelenin öneminin vurgulandığını göstermektedir.

Cevap: D

4. Mudanya Ateşkes Antlaşması'nı müteakiben 19 Ekim 1922’de TBMM Hükümeti’nin temsilcisi olarak İstanbul’a gelen Refet Paşa, Padişahın ve sadrazamın temsilcileri, şehrin ileri gelenleri ve halk tarafından karşılanmıştır. Refet Paşa kendisini karşılamaya gelenleri İstanbul Hükümeti adına değil bir Türk vatandaşı, hükümdarın temsilcisini ise halife temsilcisi olarak kabul etmiştir.

Buna göre;

I. İtilaf Devletleri’nin İstanbul işgali sona ermiştir.

II. TBMM, İstanbul Hükümeti'ni tanımadığını göstermiştir.

III. Refet Paşa’nın İstanbul’a gelişi ile olağanüstü bir gün yaşanmıştır.

yargılarından hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Yalnız I　B) Yalnız II　C) Yalnız III　D) II ve III　E) I, II ve III

Çözüm:

TBMM Hükümeti’nin temsilcisi olarak İstanbul’a gelen Refet Paşa’nın “…kendisini karşılamaya gelenleri İstanbul Hükümeti adına değil bir Türk vatandaşı, hükümdarın temsilcisini ise halife temsilcisi olarak kabul etmesi…” bilgisi II. öncüle, yine Refet Paşa’nın “Padişahın ve sadrazamın temsilcileri, şehrin ileri gelenleri ve halk tarafından karşılanması” bilgisi III. öncüle ulaşmamızı sağlar. Ancak metinde yer alan bilgilerden İtilaf Devletleri'nin İstanbul işgali sona etmiştir yargısını çıkaramayız. İstanbul’un işgali Lozan Barış Antlaşması’nın imzalanmasından sonra 6 Ekim 1923 tarihinde sona ermiştir.

Cevap: A

5. Eskişehir-Kütahya muharebelerinde mağlup olan Türk ordusu Mustafa Kemal'in emri ile Sakarya'nın doğusuna çekilmiştir. Bu yenilgi sonrası geri çekiliş askerliğin gerektirdiği şartlarla yapılmış olsa da, iç ve dış politikada önemli gelişmelere yol açmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Eskişehir-Kütahya yenilgisinin TBMM'nin dış politikasında meydana getirdiği sonuçlardan biridir?

A) Tekâlif-i Milliye Emirleri'nin yayınlanması

B) Fransa'nın TBMM ile yaptığı barış görüşmelerine ara vermesi

C) Ankara'da Maarif Kongresi'nin toplanması

D) Meclis'in Kayseri'ye taşınması tartışmalarının başlaması

E) Meclis'te Mustafa Kemal'e karşı muhalefetin şiddetlenmesi

Çözüm:

Soru kökünde Eskişehir-Kütahya yenilgisinin dış politikadaki etkisi sorulmaktadır. Tekâlif-i Milliye Emirleri 'nin yayınlanması, Meclis'in Kayseri'ye taşınması tartışmalarının başlaması, Meclis'te Mustafa Kemal'e karşı muhalefetin şiddetlenmesi ve Maarif Kongresi'nin toplanması iç politikadaki gelişmelerle ilgilidir. Ancak II. İnönü Zaferi'nden sonra başlayan Fransa ile TBMM arasındaki barış görüşmelerine ara verilmesi yenilginin dış politikadaki etkisine örnek verilebilir.

Cevap: B

6.
- Dokuz kişiden oluşan Temsil Heyeti seçilmiştir.
- İlk kez milli sınırlardan bahsedilmiştir.
- Yeni bir hükûmet kurmaktan söz edilmiştir.
- Manda ve himaye konusu ilk kez reddedilmiştir.

Yukarıda verilen gelişmeler aşağıdakilerden hangisinde gerçekleşmiştir?

A) Havza Genelgesi

B) Amasya Genelgesi

C) Erzurum Kongresi

D) Sivas Kongresi

E) Amasya Görüşmeleri

Çözüm:

Havza Genelgesi 28 Mayıs 1919 yılında gerçekleştirilmiştir. Mustafa Kemal Paşa Havza'ya geldikten sonra işgallere karşı direniş amacıyla çeşitli bölgelerdeki milli kuruluşların yaygınlaştırılması için çalışmalara başlamıştır. Bu amaçla yurdun çeşitli yerlerinde mitingler düzenlenmiştir. Havza'da 30 Mayıs 1919'da Mustafa Kemal'in de katıldığı bir miting yapılmıştır.

22 Haziran 1919 tarihinde düzenlenen Amasya Genelgesi ile Kurtuluş Savaşı'nın amacı gerekçesi ve yöntemi belirlenmiştir.

4-11 Eylül 1919 tarihleri arasında gerçekleşen Sivas Kongresi son kongredir. Bütün cemiyetler tek çatı altında toplanmıştır.

20-22 Ekim 1919 tarihleri arasında gerçekleştirilen Amasya Görüşmeleri İstanbul Hükûmeti adına Bahriye Nazırı Salip Paşa ve Temsil Heyeti arasında gerçekleşmiştir. Amasya'da yapılan bu görüşme ve hazırlanan protokol ile İstanbul Hükûmeti, Temsil Heyeti'ni resmen tanımıştır.

Dokuz kişiden oluşan Temsil Heyetinin oluşturulması başkanlığına Mustafa Kemal'in getirilmesi, ilk kez milli sınırlardan bahsedilmesi, yeni bir hükûmet kurmaktan söz edilmesi ve manda ve himayenin ilk kez reddedilmesi 23 Temmuz- 7 Ağustos 1919 tarihleri arasında yapılan Erzurum Kongresi'nde gerçekleşmiştir.

Cevap: C

7. Lozan Antlaşması'nın aşağıdaki maddelerinden hangisi "İstiklal-i Tam" ilkesine aykırıdır?

A) Boğazlar, Türkiye'nin başkanlığında uluslararası bir komisyon tarafından yönetilecektir. Türkiye, Boğazların her iki yakasında da asker bulundurmayacaktır.

B) Adli, mali, idari ve ekonomik ayrıcalıklar içeren kapitülasyonlar kaldırılacaktır.

C) Osmanlı borçları, Osmanlı Devleti'nden ayrılan devletlerle Türkiye arasında paylaştırılacaktır. Türkiye'nin payına düşen borçlar taksitlere bağlanacaktır

D) Azınlıklar Türk vatandaşı olacaklar, Türk kanunlarına tabi tutulacaklardır.

E) Fener Rum Patrikhanesi, İstanbul'da bulunacak fakat ekümenik özelliği olmayacaktır.

Çözüm:

İstiklali Tam, tam bağımsızlığı ifade eder. Adli, askerî, siyasi, ekonomik vs. bütün alanlarda tam bağımsız olma ilkesidir. B,C D ve E de verilen meseleler bu ilke doğrultusunda çözülmüştür. Ancak A seçeneğinde verilen boğazların komisyon tarafından yönetilmesi tam bağımsızlık ilkesine terstir.

Cevap: A

8. Aşağıdaki zararlı cemiyetlerden hangisi Bizans'ı yeniden canlandırmayı amaçlamıştır?

A) Reddi ilhak
B) Mavri Mira
C) Pontus Rum
D) Hınçak komitesi
E) İngiliz Muhipler Cemiyeti

Çözüm:

Soru kökünde Bizans'ı yeniden canlandırmayı amaçlayan cemiyet istenmektedir. A seçeneğinde verilen Reddi ilhak Cemiyeti; İzmir'in Yunanistan tarafından işgal edileceğinin öğrenilmesi üzerine kurulmuştur, B seçeneğinde verilen Mavri Mira Cemiyeti, Yunanları Bizans İmparatorluğu zamanındaki sınırlarına yeniden ulaştırmayı, C seçeneğinde verilen Pontus Rum Cemiyeti, Karadeniz Bölgesi'nde Samsun merkez olmak üzere bir Pontus Rum Devleti kurmak, D seçeneğinde verilen Hınçak Komitesi, Doğu Anadolu'da ve Çukurova yöresinde Ermeni Devleti kurmak, E seçeneğinde verilen İngiliz Muhipler Cemiyeti, Osmanlı ve İngiliz dostluğunu güçlendirmek ve İngiltere'nin koruyuculuğu altına girmeyi sağlayabilmeyi amaçlamıştır.

Cevap: B

9. Aşağıdakilerden hangisi Lozan Barış Antlaşması'nın sonuçlarından biri <u>değildir</u>?

A) Boğazlar bölgesinin kesin denetimi sağlanmıştır.

B) Kapitülâsyonlar bir daha gündeme gelmemek üzere kaldırılmıştır.

C) Bütün azınlıkların Türk uyruklu olduğu kabul edilmiştir.

D) Yunanistan, savaş tazminatı olarak Karaağaç Kasabası'nı Türkiye'ye verecektir.

E) Türkiye payına düşen borçları kabul etmiştir.

Çözüm:

Lozan Barış Antlaşması'nda Boğazlar, "Türkiye'nin topraklarından sayılacak, ancak geliş-gidiş serbest olacak ve bunu Milletler Cemiyetinin denetiminde, başkanının Türk olduğu uluslar arası bir komisyon düzenleyecektir." şeklinde bir hüküm yer almıştır. Boğazlar bölgesinin kesin denetiminin sağlanması mümkün olmamıştır.

Cevap: A

10. Mudanya Ateşkes Görüşmeleri'nde TBMM Hükûmetini temsilen aşağıdaki devlet adamlarından hangisi katılmıştır?

A) Rauf Bey

B) Mustafa Kemal Paşa

C) İsmet Paşa

D) Ali Fuat Paşa

E) Bekir Sami Bey

Çözüm:

Rauf Orbay; Millî Mücadele'nin önemli isimlerinden biridir. Mondros Ateşkes Antlaşmasına Osmanlı Devleti adına imza atmasında dolayı temsilci olarak Mudanya'da tercih edilmemiştir. Mustafa Kemal Paşa: Millî Mücadele'nin Başkomutanı olarak zaferin kazanılmasında en önemli payın sahibi dir. Mudanya'daki görüşmelere katılmamıştır. Ali Fuat Paşa; Millî Mücadele'nin mimarlarından biridir. Mudanya Görüşmeleri'ne katılmamıştır Bekir Sami Bey: Millî Mücadele döneminde TBMM'nin önemli diplomatlarından biridir. Mudanya Görüşmeleri esnasında yurt dışında bulunmaktadır. İsmet Paşa: Millî Mücadelede Batı Cephesinde önemli askerî başarılara imza atmıştır. Bundan dolayı Mudanya Ateşkes Görüşmeleri'nde TBMM'nin temsilcisi olarak seçilmiştir.

Cevap: C

1. 20 Mayıs 1919 Salı günü Üsküdar'ın Doğancılar Meydanı'nda yapılan büyük mitingde Şair Talât Bey, Ferruh Niyâzi Bey, Sabahat Hanım, Muzaffer Bey, Necdet Hamdi Bey, Naciye ve Zeliha hanımlar birer konuşma yapmışlardır. Konuşmalarda: "*Yaşamak için ölmeye yemin ettik, yalnız İstanbul değil köylüler de ayakta. Köylüler çarıklarını ıslatıyor, kepekli undan yol hazırlığı yapılıyor"* denilmiştir.

Bu bilgiye göre;

I. Mitingde kadın ve erkek konuşmacılar yer almıştır.

II. Miting İzmir'in işgaline tepki olarak gerçekleştirilmiştir.

III. Osmanlı halkı işgallere sessiz kalmamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

2. **Aşağıdakilerden hangisi İzmir'in işgali ile birlikte Ege Bölgesinde direniş hareketlerinin başladığı yerler arasında <u>gösterilemez</u>?**

A) Ayvalık B) Nazilli C) Salihli D) Ödemiş E) Polatlı

3. **Millî Mücadeleyi daha etkin bir şekilde yapabilmek amacıyla dağınık halde bulunan güçlerin birleştirilmesiyle aşağıdaki cephelerden hangisi kurulmuştur?**

A) Batı B) Doğu C) Güney D) Güney Doğu E) Doğu Anadolu

4. **Mustafa Kemal'in kaleme aldığı ve Millî Mücadele için ilk elden kaynak olan eseri aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Medeni Bilgiler

B) Nutuk

C) Bölüğün Muharebe Eğitimi

D) Taktik ve Tatbikat Gezisi

E) Subay ve Komutan ile Konuşmalar

5. **Millî Mücadele aşağıdaki hangi olay ile başlamıştır?**

A) Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkması

B) Havza Genelgesi

C) Amasya Genelgesi

D) Sivas Kongresi

E) Amasya Görüşmeleri

6. Mustafa Kemal ve Kazım Karabekir başta olmak üzere Millî Mücadele önderleri, millî kurtuluşun azim ve heyecanının öğrenciler tarafından da özümsenmesi için sık sık okulları ziyaret ettiler. Bu amaçlar doğrultusunda Ankara'da bir Maarif Kongresi düzenlenmesine karar verildi. Yurdun çeşitli yerlerinden gelen 250 kadar öğretmenin bir araya geldiği Maarif Kongresi'ne Mustafa Kemal cepheden gelerek katıldı ve kongrenin açılış konuşmasını yaptı. Mustafa Kemal kongredeki konuşmasında Türkiye'de millî bir eğitimin kurulması gerektiğini belirtti.

Bu bilgiden hareketle aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Millî Mücadele önderleri eğitime önem vermişlerdir.

B) Kongre çalışmalarında amaçlanan sonuçlara ulaşılmıştır.

C) Millî Mücadele yalnızca savaş meydanlarında değil eğitim alanında da yapılmıştır.

D) Öğretmenler Milli Mücadele'ye katkı sağlamışlardır.

E) Kongre çalışmaları sırasında savaşa devam edilmiştir.

7. Millî Mücadele'de, ordunun ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli yük taşıma araçlarından faydalanılmıştır.

Buna göre dönemin teknolojik gelişmişliği dikkate alındığında aşağıdaki yük taşıma araçlarından hangisinin kullanılması <u>beklenemez</u>?

A) Kamyon B) Vapur C) Tren D) Uçak E) Kağnı

8. İşgallerin başlaması ve Millî Mücadele'ye hazırlık döneminde ulusal direnişin sesini duyurmak amacıyla çıkartılmasına karar verilen gazete ve kongre aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) İrade-i Millîye - Sivas Kongresi
B) Hâkimiyet-i Milliye - Erzurum Kongresi
C) İrade-i Milliye - Erzurum Kongresi
D) Takvim-i Vekayi - Balıkesir Kongresi
E) Minber - Sivas Kongresi

9. Lozan Barış Antlaşması'nda yer alan aşağıdaki kararlardan hangisi Türkiye ekonomisinin aleyhine bir gelişme olarak kabul edilebilir?

A) Kapitülasyonların kaldırılması
B) Düyûn-u Umûmiye İdaresi'nin kaldırılması
C) Türkiye'nin Osmanlı'dan kalan borçları ödemeyi kabul etmesi
D) Savaş tazminatı olarak Karaağaç kasabasının Türkiye'ye bırakılması
E) Azınlıkların Türk vatandaşı olarak kabul edilmesi

10.
I. Mütareke imzalandıktan üç gün sonra, 14/15 Ekim gecesi yürürlüğe girecektir.
II. Türk ve Yunan kuvvetleri arasındaki silahlı çatışma sona erecektir.
III. Yunanlılar Doğu Trakya'yı 15 gün içerisinde boşaltacaklar, bölge, itilaf Devletleri aracılığıyla 30 gün içerisinde TBMM yönetimine devredilecektir.
IV. Barış antlaşması imzalanıncaya kadar Türk ordusu Trakya'ya geçemeyecektir.
V. İtilaf Devletleri askerleri bulundukları yerlerde barış yapılıncaya kadar kalacaklardır.

Mudanya Mütarekesi'nin yukarıda verilen maddelerinden hangisi Osmanlı Devleti'ni hukuken yok saymıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Aşağıdaki antlaşmalardan hangisi Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'ndeki silahlı mücadelenin sona ermesini sağlamıştır?

A) Ankara B) Moskova C) Sevr D) Mudanya E) Lozan

12. Millî Mücadele Doğu, Güney ve Batı olmak üzere üç cephede gerçekleşti. Doğu Cephesi'nde ---- Paşa komutasındaki 15. Kolordu, ---- mücadele etti.

Yukarıda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) Kazım Karabekir - Ermenilerle
B) Kazım Karabekir - Gürcülerle
C) İsmet Paşa - Yunanlılarla
D) Ali Fuat Paşa - Fransızlarla
E) İsmet Paşa - İngilizlerle

1. Temsil Heyeti'nin İstanbul Hükûmeti karşısında elde ettiği ilk siyasi başarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Amasya Görüşmeleri

B) Londra Konferansı

C) Sadrazam Damat Ferit Paşa'nın istifası

D) Misak-ı Millî'nin kabul edilmesi

E) Ali Fuat Paşa'nın Batı Cephesi Komutanlığı'na atanması

2. Mustafa Kemal Paşa, Son Osmanlı Mebusan Meclisi açılmadan önce, İstanbul'a gidecek milletvekilleriyle Ankara'da görüşmüş ve onlardan;

- açılacak mecliste birlikte hareket etmelerini,
- Müdafaa-i Hukuk Grubu oluşturmalarını,
- kendisini meclis başkanı seçmelerini istemiştir.

Mustafa Kemal'in milletvekillerinden bu isteklerde bulunması;

I. Anadolu'daki ulusal hareketin gücünü göstermek,

II. İstanbul Hükûmeti'nde yer almayı sağlamak,

III. Meclis başkanı olarak ulusal mücadelenin liderliğini elde etmek

gibi amaçlardan hangisini gerçekleştirmek istediği savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I,II ve III

3. Büyük Millet Meclisine karşı ayaklanmalar çıkarılmış, Şeyhülislam fetva yayınlayarak Kuvay-ı Milliyecilere yardım edilmemesi gerektiğini bildirmiştir. İstanbul Hükümeti ve işgalci devletler Anadolu'nun dört bir yanında Mustafa Kemal ve arkadaşları hakkında halkı yanlış bilgilerle yönlendirmiştir.

Yukarıda yaşanan olumsuzlukları gidermek amacıyla aşağıdakilerden hangisinin yapıldığı <u>söylenemez</u>?

A) İstiklal Mahkemelerinin kurulması

B) Ankara Müftüsü Rifat Börekçi'nin fetva yayınlaması

C) Anadolu Ajansının kurulması

D) Hâkimiyeti Milliye Gazetesi'nin çıkartılması

E) Askerî önlem olarak isyancıların üzerine Düzenli Ordu'nun gönderilmesi.

4. Kuvayımilliye birliklerinin oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu <u>söylenemez</u>?

A) İstanbul Hükûmeti'nin işgaller karşısında sessiz kalması

B) Damat Ferit Hükümetinin işgaller karşısında sükûneti tavsiye etmesi

C) İtilaf Devletlerinin azınlık çetelerinin yaptığı taşkınlıklara göz yumması

D) Mustafa Kemal'in Kuvayımilliye'nin kurulmasını istemesi

E) Azınlık çetelerinin yaptıklarından dolayı güvenlik sorunlarının yaşanması

5. I. Ethem

II. İpsiz Recep

III. Şahin Bey

IV. Demirci Mehmet Efe

V. Ali Efe

Yukarıda verilen Kuvayımilliye kahramanlarından hangileri düzenli ordunun kurulmasına karşı sergiledikleri durum ile diğerlerinden ayrılır?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) I, II ve V E) III, IV ve V

6. Aşağıdakilerden hangisi Kuvayımilliye birliklerinin yaptığı çalışmalar arasında <u>gösterilemez</u>?

A) Türk köylerini, Rum ve Ermeni çetelerinin baskınlarından korumuşlardır.

B) Millî Mücadele'nin başarıya ulaşmasını sağlamışlardır.

C) İşgal güçlerinin ilerleyişini yavaşlatmışlardır.

D) Yunan ordusuna ve Rum çetelerine karşı mücadele etmişlerdir.

E) Millî Mücadele'nin örgütlenmesi için zaman kazandırmışlardır.

7. Lozan Barış Antlaşması'nın imzalanması ile aşağıdaki antlaşmalardan hangisi geçersiz kılınmıştır?

A) Mudanya

B) Sevr

C) Kars

D) Ankara

E) Gümrü

8. Batı Anadolu'nun Yunan işgalinden kurtarılmasından sonra sıra Trakya'nın kurtarılmasına gelmişti. Fakat Boğazlar bölgesi İtilaf Devletlerinin kontrolünde idi. Türk askerî birlikleri Boğazlara yönelince; İtalyanlar ve Fransızlar, İngilizleri yalnız bırakarak Çanakkale ve İzmit'teki birliklerini çektiler. Yunanları terk etmek istemeyen İngiltere, dominyonlarından istediği desteği de bulamayınca Türklerle barış görüşmeleri için masaya oturmaya mecbur kaldı.

Bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisi <u>söylenemez</u>?

A) İtilaf Devletleri arasında fikir ayrılığı yaşanmıştır.

B) Türk askeri boğazların yönetimini ele geçirmiştir.

C) İngiltere İtalya ve Fransa'dan istediği desteği alamamıştır.

D) İngiltere, Yunanlılar'a destek vermiştir.

E) Türk askeri savaş alanında başarılar elde etmiştir.

9. İtilaf Devletleri, Osmanlı Devleti'nin başkentini BMM Hükümeti'ne teslim etmek ile Osmanlı Devleti'nin aşağıdakilerden hangi alandaki varlığının sona erdiğini kabul etmişlerdir?

A) Adli

B) Dini

C) Ticari

D) Askerî

E) Hukuki

10. Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın imzalanmasıyla BMM hükümeti aşağıdaki yerlerden hangisini silahlı mücadele yapmadan düşman işgalinden kurtarmıştır?

A) İzmir

B) Samsun

C) Çukurova

D) Doğu Trakya

E) Batı Trakya

11. BMM'ni tanıyan ilk işgalci devlet aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fransa

B) İngiltere

C) İtalya

D) Yunanistan

E) Rusya

12. İstiklal Mahkemeleri'nin örnek alındığı İhtilal Mahkemeleri hangi ülkede kurulmuştur?

A) Fransa

B) İngiltere

C) Almanya

D) ABD

E) İsviçre

1. Mustafa Kemal Samsun'a çıktığında bazı kesimler tarafından;

I. İngiliz himayesini kabul etmek
II. Amerikan mandasını talep etmek
III. Bölgesel kurtuluş çareleri aramak

gibi kurtuluş çareleri ileri sürülmüştür.

Mustafa Kemal bu düşüncelerden hangilerini isabetsizlik olarak değerlendirmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. I. Manda ve himayenin kabul edilmesi
II. Bölgesel olarak kurtuluş hareketlerine girilmesi
III. İstanbul Hükümetine bağlılığın devam etmesi

Yukarıdakilerden hangileri Mustafa Kemal'in "Millî egemenliğe dayanan, kayıtsız şartsız bağımsız yeni bir Türk devleti kurmak" düşüncesiyle <u>örtüşmemektedir</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

3. I. Müdafaa-i Hukuk Grubu yerine Felah-ı Vatan Grubunun kurulması
II. Mustafa Kemalin meclis başkanı olarak seçilmemesi
III. Misak-ı Millî kararlarının kabul edilmesi

Yukarıdakilerden hangileri son Osmanlı Mebusan Meclisi'ndeki milletvekillerinin hâlâ saltanat ve hilafete bağlı olduklarının göstergesidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

4. Misak-ı Millî kararları arasında yer alan millî ve ekonomik gelişmemizi engelleyen;

I. siyasi
II. adli
III. askerî
IV. mali

sınırlamalardan hangilerinin kaldırılması gerektiği belirtilmiştir?

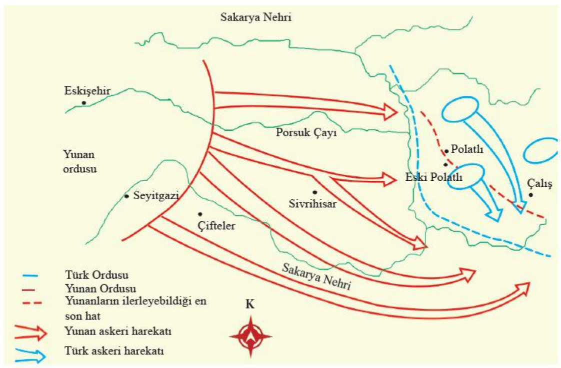
A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I, II ve IV E) I, II, III ve IV

5. Mustafa Kemal son Osmanlı Mebusan Meclisi'nde milletvekili seçilmesine rağmen İstanbul'a gitmemiş hatta meclisin Anadolu'da güvenli bir yerde toplanması gerektiğini savunmuştur.

16 Mart 1920'de yaşanan İstanbul'un işgali Mustafa Kemal'in hangi yönünü bir kez daha göstermiştir?

A) Akılcılık B) Gerçekçilik
C) İleri görüşlülük D) Kararlılık
E) Yenilikçilik

6.

Yukarıda verilen harita Kurtuluş Savaşımızdaki aşağıdaki savaşlardan hangisine aittir?

A) I. İnönü B) Sakarya C) II. İnönü
D) Kütahya- Eskişehir E) Büyük Taarruz

7. Sakarya Meydan Muharebesi'nin Türkler tarafından kazanılması üzerine 20 Ekim 1921'de Ankara Antlaşması imzalandı. Böylelikle Fransa TBMM'yi tanırken, yapılan antlaşmaya göre Fransa, Çukurova ve Güneydoğu Anadolu'da işgal ettiği yerleri boşaltacak, Suriye'de kalan "Süleyman Şah Mezarı"nın bulunduğu Caber Kalesi de Türk toprağı sayılacaktı. İskenderun ve Antakya (Hatay) yöresi Fransız mandasındaki Suriye sınırları içinde kalacak, fakat burada özel bir yönetim kurulacak ve resmî dili Türkçe olacaktı.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Misak-ı Milliye göre sınırlar belirlenmiştir.
B) Fransa TBMM'nin varlığını tanımak zorunda kalmıştır.
C) Askerî başarı, siyası başarıyı sağlamıştır.
D) Güney Cephesi kapanmıştır.
E) Antep, Maraş ve Urfa Fransız işgalinden kurtulmuştur.

8. Aşağıdaki gelişmelerden hangisi 23 Nisan 1920 tarihinde Ankara'da BMM'nin açılmasına zemin hazırlamıştır?

A) Amasya Görüşmeleri
B) Temsil Heyeti'nin Ankara'ya gelmesi
C) Misak-ı Milli'nin kabul edilmesi
D) Son Osmanlı Mebusan Meclis'in padişah tarafından kapatılması
E) Son Osmanlı Mebusan Meclisi'nin İstanbul'da toplanması

9. Mustafa Kemal Paşa "Gözüm Sakarya'da Dumlupınar'da, kulağım İnebolu'da" dediği İnebolu'dan Ankara'ya gelen kervan yolu Milli Mücadele için çok önemliydi. İnebolu'ya gelen silah ve cephane Kastamonu'nun kahraman kadınları, yaşlıları ve çocukları tarafından kağnı arabalarıyla çok zor şartlarda Ankara'ya taşınıyordu. Eli silah tutan erkekler cephelerde düşmana karşı çarpışırken, onlara ulaştırılacak bu silah ve cephaneler çok elzemdi.

İnebolu'dan Ankara'ya uzanan bu zorlu yol aşağıdakilerden hangisidir?

A) İstikbal B) İstiklâl C) Mücadele
D) Kurtuluş E) İnebolu-Ankara

10. Mustafa Kemal, Lozan Barış Antlaşması'nın imzalanmasından sonra şu sözleri söylemiştir:

"...Muhterem efendiler, Lozan Barış Antlaşması'ndaki hükümleri, öbür barış önerileriyle daha çok karşılaştırmanın yersiz olduğu düşüncesindeyim. Bu antlaşma, Türk milletine karşı yüzyıllardan beri hazırlanmış ve ---- Antlaşması ile tamamlandığı sanılmış büyük bir yok etme girişiminin yıkılışını bildirir bir belgedir..."

Mustafa Kemal'in bu sözlerinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Berlin B) Mondros C) Sevr
D) Londra E) Paris

11. 20 Ekim 1921 tarihinde TBMM Hükümeti ile Fransa arasında imzalanan Ankara Antlaşması'nın;

I. Suriye'de kalan Süleyman Şah Mezarının bulunduğu Caber Kalesi Türk toprağı sayılacak.
II. Fransa Çukurova ve Güneydoğu Anadolu'da işgal ettiği yerleri boşaltacak
III. İskenderun ve Antakya (Hatay) yöresi Fransız mandasında Suriye sınırları içinde kalacak
IV. Hatay'da özerk bir yönetim kurulacak resmi dili Türkçe olacak

maddelerinden hangileri TBMM nin Hatay'dan vazgeçmediğinin kanıtı olarak gösterilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

12. I. Mecliste bir siyasi parti kurmak
II. İstanbul'da etkinliğini artırmak
III. Kanuni Esasi'nin meclis başkanına verdiği yetkileri kullanmak
IV. Kuvayımilliyecileri mecliste egemen kılmak

Son Osmanlı Mebusan Meclisi'ne giren milletvekillerinden Mustafa Kemal'in kendisini meclis başkanı olarak seçmelerini istemesinin nedeni olarak yukarıdakilerden hangileri <u>gösterilemez</u>?

A) Yalnız I B) I ve II C) I, II ve IV
D) II, III ve IV E) I, II, III ve IV

1.
- Osmanlı Devleti'nin Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzaladığı (30 Ekim 1918) tarihte düşman işgaline uğramamış yerler bir bütündür, bölünemez.
- Batı Trakya'nın durumu halkın serbestçe vereceği oya göre belirlenmelidir.
- Azınlık hakları komşu ülkelerdeki Müslüman halkın da aynı haklardan yararlanması şartıyla kabul edilecektir.
- Millî ve ekonomik gelişmemizi engelleyen siyasi, adli ve mali sınırlamalar kaldırılmalıdır.

Misak-ı Millî'de kabul edilen bu kararlarda aşağıdaki kavramlardan hangisine değinilmemiştir?

A) Ekonomik bağımsızlık

B) Milli Sınırlar

C) Ulusal Egemenlik

D) Self-determinasyon

E) Mütekabiliyet

2. Misak-ı Milli kararları arasında yer alan milli ve ekonomik gelişmemizi engelleyen mali sınırlamalar kaldırılmalıdır hükmü daha sonra Lozan Barış Antlaşması'nda kesinlikle taviz verilmemesi gereken konular arasında yer almıştır.

Yukarıda bahsedilen konu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kapitülasyonlar B) Borçlar C) Azınlıklar

D) Boğazlar E) Sınırlar

3. İstiklal Mahkemeleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Düzenli ordunun kurulması ve devamının sağlanması için kurulmuştur.

B) Dönemin ihtiyaçları doğrultusunda kurulmuş mahkemelerdir.

C) Başlangıçta asker kaçakları sorunun çözümüne yönelik çalışmalarda bulunmuştur.

D) Savaşan askerlerin ailelerinin can, mal ve namus güvenlikleri İstiklal Mahkemeleri tarafından sağlanmıştır.

E) İstiklal Mahkemeleri çok uğraş vermesine rağmen asker kaçaklarını önleme konusunda başarılı olamamıştır.

4. Fevzi Paşa "İlerleyen Yunan ordusu mezarına yaklaşıyor." sözünü aşağıdaki hangi savaşın sonrasında söylemiştir?

A) Büyük Taarruz

B) Kütahya - Eskişehir

C) I.İnönü

B) II.İnönü

C) Başkomutanlık

5.

Sevr Antlaşması haritası

Yukarıda verilen haritaya göre Osmanlı Devleti'nin topraklarından;

I. İngiltere
II. Fransa
III. Rusya
IV. Yunanistan
V. İtalya

devletlerinden hangilerinin pay aldıkları söylenebilir?

A) I - II B) II - III C) I - II - III

D) I - II - IV - V E) I - II - III - IV - V

6. İtilaf Devletlerinin ve İstanbul Hükümeti'nin teşviki ile Anadolu'nun çeşitli yerlerinde BMM'ne karşı peş peşe ayaklanmalar çıkmıştır. Bu durum karşısında BMM varlığını sürdürebilmek ve otoritesini sağlayabilmek için bir takım tedbirler almıştır.

BMM'nin almış olduğu aşağıdaki tedbirlerden hangisi yasama yetkisi ile ilgilidir?

A) Hıyanet-i Vataniyye Kanunu'nun çıkarılması

B) Şeyhülislam'ın fetvasına karşılık, Ankara Müftüsü Rıfat Efendi'nin başkanlığında karşı fetva hazırlanması

C) Halkı doğru bilgilendirmek amacıyla, Anadolu Ajansının kurulması

D) Kuvayımilliye birliklerinin isyancılar üzerine gönderilmesi

E) Millî Mücadeleye destek amacıyla "Hâkimiyet-i Milliye" gazetesinin çıkarılması

7. Millî Mücadelenin başlarında İstanbul'dan Anadolu`ya geçmek isteyen vatanseverler İzmit üzerinden Ankara'ya ulaşmaya çalışıyorlardı. Ancak İngilizler'in bu yolu kapatmaları üzerine İnebolu'dan Ankara'ya ulaşan İstiklal Yolu, kullanılmaya başlanmıştı. Bu yol sayesinde, yörede ekonomi canlanmış, oteller, konukevleri taşıma hizmetleri çoğalmış, geliri yol boyunca parasız kalanlara verilmek üzere askerler tarafından işletilen sinemalar açılmıştı. O günlerin en popüler taşıma aracı kağnı ile yol günlerce sürüyordu. Deve, katır, kağnı olmak üzere üç tür taşıma kafileleri kurulmuştu. Kuvayı Milliye tarafından, orduya malzeme taşımak için Dünya'da ilk kez "Kağnı Komutanlığı" kurulmuştu. Kimileri öküz olmadığı için ineklerin koşulduğu 40-50 kağnıdan oluşan kağnı kollarını askerlik çağında olmayan çocuklar, yaşlılar ve kadınlar yönetmişti.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) İstiklal Yolu'nun geçtiği güzergâhlarda sosyal ve ekonomik canlılık yaşanmıştır.

B) Ulaşım 'da dönemin geleneksel vasıtaları kullanılmıştır.

C) Topyekûn mücadele edilmiştir.

D) İhtiyaçlar yeni müesseselerin kurulmasını sağlamıştır.

E) İstiklal Yolu, İstanbul -Ankara arasındaki tek güzergâhtır.

8.

	Yunan	Türk
İnsan	189.900	189.480
Piyade Tüfeği	74.520	91.577
Hafif Makineli Tüfek	3152	2092
Ağır Makineli Tüfek	1020	870
Top	352	314
Piyade Tümen Sayısı	12	18
Süvari Tugayı	1	5
Gönüllü Alay	9	-
Piyade Tümeni Mevcutları	12000-12500	7000-7500

Tablo: Büyük Taarruz öncesi Türk ve Yunan Kuvvetleri

Tabloda verilen bilgilere göre Türk ve Yunan kuvvetleri hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) İki tarafın insan gücü birbirine çok yakındır.

B) İki tarafın ordusu nizami birliklerden oluşmuştur.

C) Yunan yaya askerleri daha fazladır.

D) İki tarafta dönemin modern silahlarına sahiptir.

E) Türk atlı birlikleri daha fazladır

9. **İstiklal Mahkemeleri ile ilgili;**

I. idam yetkisine sahip olması,
II. aldığı kararların temyiz edilememesi,
III. kararların ivedilikle uygulanması

durumlarından hangileri tepkilere yol açmış ve eleştirilmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

10. **Sevr Antlaşması ile ilgili;**

I. Yasal dayanaktan yoksundur.
II. Milli iradeye aykırıdır.
III. BMM tarafından reddedilmiştir.
IV. Mebusan Meclisi tarafından onaylanmıştır.

bilgilerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I, II ve III D) II, III ve IV E) I, II, III ve IV

11. Büyük Millet Meclisine karşı çıkan isyanlar Damat Ferit Paşa Hükümeti'nin kurulmasıyla daha da artmıştır. Damat Ferit Paşa Anadolu'da oluşan ulusal gücü yok etmek için her türlü yola başvurmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu amaçla yapılan çalışmalar arasında <u>gösterilemez</u>?

A) Şeyhülislam fetvası ile Kuvay-ı Milliyecilerin vatan haini ve din düşmanı ilan edilmesi

B) Millî güçlerin kanunsuz bir şekilde halktan para ve asker topladıkları propagandasının yapılması

C) Millî Mücadele yanlısı kişilerin önemli kadrolara getirilmesi

D) Millî güçleri dağıtmak için İtilaf Devletleri'nden yardımlar alınarak askeri birlikler kurulması

E) Kuvay-ı İnzibatiye (Hilafet Ordusu) adıyla kurulan kuvvetlerin Kuvayımilliyecilerin üzerine gönderilmesi

12. **Lozan Barış Antlaşması'na göre Türkiye'nin hangi komşusu ile sınırları kesin olarak <u>belirlenmemiştir</u>?**

A) Suriye B) Yunanistan C) Bulgaristan D) İran E) Irak

1. Halkçılık ilkesi sosyal alanda Türkiye Cumhuriyeti'nin bireylerinin mutlu ve refah içinde olmasını hedefler. Sosyal adalet, sosyal güvence ve ekonomik yönden güçsüz kesimlerin korunmasını esas alan sosyal devlet anlayışı halkçılığın bir gereğidir. Yine halkçılık ilkesi, toplumdaki sınıf ve gruplara ayrıcalık tanımadığından sınıf ayrımını reddeder.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi Halkçılık ilkesi doğrultusunda yapılan yenilikler arasında <u>gösterilemez</u>?

A) Resmî işlerde lakap ve ünvan kullanımın yasaklanması

B) Eğitimin ücretsiz olması

C) Fabrika işçilerinin iş yerine servisle götürülmesi

D) Sağlık hizmetlerinin ücretsiz verilmesi

E) Vatandaşın seçimlerle devlet yöneticilerini belirlemeleri

<u>Çözüm:</u>

Resmî işlerde lakap ve ünvan kullanımın yasaklanması ve vatandaşın seçimlerle devlet yöneticilerini belirlemeleri, eşitlik anlayışına vurgu yapar. Eğitimin ücretsiz olması ve sağlık hizmetlerinin ücretsiz verilmesi ise sosyal devlet anlayışına uygundur. Bundan dolayı halkçılık ilkesi ile bağdaştırılabilir. Ancak fabrika işçilerinin iş yerine servisle götürülmesi, halkçılık ilkesi ilgili değildir. İşveren ile işçi arasında yapılan sözleşme ile ilgilidir.

Cevap: C

2. Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun önemli maddeleri şunlardır:

1. Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.
2. Yürütme ve yasama yetkisi BMM'nindir.
3. Türkiye Devleti, Büyük Millet Meclisi tarafından yönetilir ve hükûmet BMM Hükûmeti adını alır.
4. Din buyruklarının yerine getirilmesi, kanun konması, barış yapılması, savaş kararı verilmesi gibi esas haklar BMM'ye aittir.

Buna göre Teşkilat-ı Esasiye Kanunu ile;

I. Güçler birliği esası benimsenmiştir.
II. Hükûmet şekli Meclis Hükûmeti'dir.
III. Laik devlet anlayışı kabul edilmiştir.
IV. Millî Egemenlik esas alınmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) I, II ve III
D) I, II ve IV
E) II, III ve IV

<u>Çözüm:</u>

Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun 1.maddesinde yer alan "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" maddesinden IV. öncülde verilen milli egemenlik esas alınmıştır yargısına ulaşılır. 2.maddesinde yer alan "Yürütme ve yasama yetkisi BMM'nindir" maddesinden I. öncülde verilen güçler birliği esası benimsenmiş yargısına ulaşılır. 3.maddesinde yer alan "Türkiye Devleti, Büyük Millet Meclisi tarafından yönetilir ve hükümet BMM Hükûmeti adını alır" maddesinden II. öncülde yer alan hükümet şekli meclis hükümetidir yargısına ulaşılır. 4.maddesinde yer alan "Din buyruklarının yerine getirilmesi, kanun konması, barış yapılması, savaş kararı verilmesi gibi esaslar BMM'ye aittir maddesinden III. nolu öncülde verilen laik devlet anlayışı kabul edilmiştir yargısına ulaşılamaz. Çünkü o dönemdeki meclisin din buyruklarını yerine getirmek gibi bir görevi vardır. Bu nedenle Teşkilat-I Esasiye Kanunu'nda laik devlet anlayışı benimsenmemiştir.

I. II ve IV. öncüllerde verilen yargılara ulaşılır ancak III. öncülde verilen yargıya ulaşılamaz.

Cevap: D

3. Aşağıdaki yeniliklerden hangisinin yapılmasıyla idari ve sosyal hayatta çağdaş dünya ile uyumlu hale gelindiği <u>söylenemez</u>?

A) Ölçüler B) Soyadı C) Takvim

D) Saat E) Rakamlar

<u>Çözüm:</u>

Takvim, saat ve ölçülerde değişiklik: 26 Aralık 1925 yılında kabul edilen bir kanun ile uluslararası takvim ve saat kabul edilmiştir. Bu kanunun kabulü ile idari ve sosyal hayatta çağdaş dünya ile uyumlu hale gelinmiştir.

20 Mayıs 1928'de uluslararası rakamlar kabul edilmiştir.

1 Nisan 1931'de ise eski ağırlık ve uzunluk ölçüleri değiştirilerek ondalık sistemine uygun ölçüler kabul edilmiştir.

Arşın, endaze yerine: METRE

Dönüm yerine; METREKARE

Şinik, kile ve okka yerine: KİLOGRAM ve GRAM gibi ölçü birimleri kabul edilmiştir.

1935 yılında da yine uluslararası alanda uyum sağlamak amacıyla hafta sonu tatili Cuma gününden Pazar gününe alınmıştır.

A seçeneğinde verilen ölçüler, C seçeneğinde verilen Takvim, D seçeneğinde verilen saat ve E seçeneğinde verilen rakamlar özellikle çağdaş dünya ile uyumlu hale gelmek ve ticari alanda karışıklıkları önlemek amacıyla yapılmıştır.

B seçeneğinde verilen soyadı kanunu ise; 21 Haziran 1934 tarihinde çıkarılan yasayla soyadı taşıma zorunluluğu getirilmiştir. Ülke içinde isim benzerliklerinden dolayı yaşanan karışıklıklar sonlandırılmıştır. Osmanlıdan kalan bazı unvan ve rütbelerin kullanılması yasaklanmıştır. Soyadı Kanunu'nun çağdaş dünya ile uyumlu hale gelmek için çıkarıldığını söyleyemeyiz.

Cevap: B

4. Cumhuriyetin ilk yıllarında;

I. Çağdaş bir eğitim sistemi oluşturulmaya çalışılmıştır.

II. Çağın gerektirdiği ölçü ve tartı aletleri benimsenmiştir.

Bu uygulamaların ortak amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Uluslararası ekonomik ilişkilerde kolaylık sağlamak

B) Çağdaş okulları yaygınlaştırmak

C) Ülkedeki eğitim ve kültür seviyesini yükseltmek

D) Sosyo-ekonomik yaşam ve eğitimi modernleştirmek

E) Eğitim ve öğretimi zorunlu hale getirmek

<u>Çözüm:</u>

Sorunu yönlendirme bölümünde Cumhuriyetin ilk yıllarında çağdaş bir eğitim sistemi oluşturmaya çalışılması ve Çağın gereği ölçü ve tartı aletlerinin benimsenmesi uygulamaları verilmiştir Bu uygulamaların ortak amacı A, B, C ve E seçeneğindeki gelişmeler olamaz çünkü A seçeneği ekonomik, B seçeneği eğitim, D seçeneği eğitim kültür, D seçeneği eğitim öğretim kavramları ile ilişkilidir. D seçeneğinde ise ortak amaç vurgulanmıştır.

Cevap: D

5. 1923'te Türkiye İktisat Kongresi'nde Misak-ı İktisadi'de alınan kararlardan bazıları şunlardır:

- Yabancıların kurdukları tekellerden kaçınılacak.
- Türk vatandaşlarının yerli malı kullanımı teşvik edilecek.
- Devlet, özel sektörün gerçekleştiremediği girişimlere bizzat el atarak ekonomik görevini yerine getirecek. Özel sektörün teşvik edilmesi için millî bankalar kurulacak.
- Türkiye'deki limanlardan Türk denizcilerinin yararlanabilmesi için kabotaj hakkı konusunda tam bağımsızlık sağlanacak.

Bu kararların;

I. Milliyetçilik

II. Devletçilik

III. Halkçılık

gibi Atatürk ilkelerinden hangileri ile ilişkilendirilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I ve III

Çözüm:

Soruda Türkiye İktisat Kongresinde alınan kararlar verilmiş bizden bu kararların verilen maddelerinin hangi Atatürk ilkesi ile ilişkilendirildiği sorulmaktadır.

Yabancıların kurduğu tekellerden kaçınılacak Türk vatandaşlarının yerli malı kullanımı teşvik edilecek maddesi: MİLLİYETÇİLİK

Devlet, özel sektörün gerçekleştiremediği girişimlere bizzat el atarak ekonomik görevini yerine getirecek. Özel sektörün teşvik edilmesi için millî bankalar kurulacak maddesi 1.soruda da açıkladığımız üzere: DEVLETÇİLİK

Türkiye'deki limanlardan Türk denizcilerinin yararlanabilmesi için kabotaj hakkı konusunda tam bağımsızlık sağlanacak. İfadesinin karşılığı MİLLİYETÇİLİK

III.öncülde verilen halkçılık; Halkın kendi kendisini yönetmesi kanun önünde eşit olması sınıfsız ve ayrıcalıksız bir toplum oluşturulması anlamına gelmektedir. Türkiye İktisat Kongresinin maddelerinde halkçılık ilkesini kapsayacak bir durum söz konusu değildir.

Türkiye İktisat Kongresinin kararlarını seçeneklerle eşleştirdiğimizde Milliyetçilik ve Devletçilik ilkesini kapsamaktadır.

Cevap: D

6. **Aşağıdakilerden hangisi sosyal devlet anlayışı doğrultusunda yapılan yeniliklerdendir?**

A) Halifeliğin kaldırılması

B) Umumi Hıfzısıhha Kanunu

C) Takrir-i Sükûn Kanunu

D) Teşvik-i Sanayi Kanunu

E) Kabotaj Kanunu

Çözüm:

Soruda seçeneklerde verilen yeniliklerden hangisinin sosyal devlet anlayışı doğrultusunda yapıldığı sorulmaktadır.

Sosyal devlet: Vatandaşların huzuru, sağlığı gibi konularda devlet imkanlarını kullanarak vatandaşa hizmetler sunulmasıdır.

Halifeliğin kaldırılması siyasi alanda yapılan bir yeniliktir. 3 Mart 1924'te kaldırılmış laikleşme yolunda önemli bir adım atılmıştır.

Takriri Sükûn Kanunun çıkartılması: Devlete karşı çıkarılan isyanlardın bastırılmasında güvenliği bozmaya yönelik olarak gerçekleştirilmeye çalışılan olayların önlenmesi amacıyla cumhurbaşkanının onayı ile çıkartılan kanunlardır.

Teşvik-i Sanayi Kanunu: Özel teşebbüsü sanayi tesisi kurmaya özendirmek amacıyla 28 Mayıs 1927 çıkartılan bir kanundur.

Kabotaj Kanunu ise kendi karasularımızda serbest bir şekilde ticaret yapma hakkının Türklere verildiği bir kanundur.

Umumi Hıfzısıhha Kanunu ise memleketin sıhhi şartlarını ıslah ve milletin sıhhatine zarar veren bütün hastalıklarla mücadele etmek ve neslin sağlıklı olarak yetişmesi için gerekli işlemlerin devlet tarafından yapılmasıdır.

A, C, D ve E seçeneklerinde verilenler sosyal devlet anlayışı ile yapılan kanunlar değildir. Ancak B seçeneğinde verilen Umumi Hıfzısıhha Kanunu'nun çıkartılması sosyal devlet anlayışı doğrultusunda çıkartılan bir kanundur.

Cevap: B

1. **Aşağıdakilerden hangisi Laiklik ilkesi ile ilgili temel kavramlardan biri değildir?**

A) Din özgürlüğü

B) Akılcılık

C) Bilimsellik

D) Vicdan özgürlüğü

E) Dogmatizm

2. 27 Ekim 1922'de Ankara ve İstanbul Hükümetleri, İtilaf Devletleri tarafından 13 Kasım 1922'de başlayacak olan barış görüşmeleri için ayrı ayrı Lozan Barışı Konferansı'na davet edilmiştir. Sadrazam Tevfik Paşa, TBMM Hükümeti'nin İtilaf Devletleri'nin davetini kabul ettiği gün olan 29 Ekim 1922'de TBMM'ye bir telgraf göndermiştir. Tevfik Paşa bu telgrafında, Lozan'da İstanbul Hükümeti'nin önderliğinde, içinde Ankara delegelerinin de bulunacağı bir heyetin oluşturulmasını istemiştir. Bunun üzerine TBMM 1 Kasım 1922 tarihinde Saltanatın Kaldırılması Kanunu kabul etmiştir.

Bu bilgilere göre Saltanatın kaldırılmasının sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yönetimdeki ikiliği ortadan kaldırmak

B) Tevfik Paşa'yı sadrazamlık görevinde uzaklaştırmak

C) Yeni bir yönetim biçimine geçmek

D) Yapılacak yenilik hareketlerine zemin hazırlamak

E) Ülkede birlik ve beraberliği sağlamak

3. Millî egemenlik, milletin kendi kendini idare etmesi ve kendini yönetecek kişileri seçmesidir. Millî Mücadele'nin sonunda yıllardır saltanat ile yönetilen, hanedanlık sistemine dayanan yönetim şekli son bulmuştur. Bu ilkenin esasına göre devlet yönetiminin bir kişiye ya da aileye, dayandırılması yerine millete dayandırılması ilkesi kabul edilmiştir.

Metinde özellikleri verilen Atatürk'ün temel ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cumhuriyetçilik

B) Milliyetçilik

C) Devletçilik

D) Halkçılık

E) İnkılapçılık

4. Türk Milleti'nin bugün ve gelecekte tam bağımsızlığa, huzur ve refaha sahip olması; devletin millet egemenliği esasına dayandırılması, güçlü ve muntazam bir devlet yönetiminde, aklın ve ilmin rehberliğinde Türk kültürünün çağdaş uygarlık düzeyi üzerine çıkarılması amacı ile temel esasları yine Mustafa Kemal tarafından belirtilen, devlet hayatına, fikir hayatına, ekonomik hayata ve toplumun temel müesseselerine ilişkin gerçekçi fikirlere ve ilkelere Atatürkçülük denir.

Atatürkçülükle ilgili olarak,

I. Tam bağımsızlığın önemini vurgular

II. aklın ve ilmin rehberliğine ihtiyaç duyar

III. Türk Milleti'nin üstün bir ırk olduğunu savunur

IV. çağdaş uygarlık düzeyi üzerine çıkmayı hedefler

V. manda ve himayeyi reddeder

gibi durumlardan hangisi söylenemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. "Atatürk döneminde yükseköğretimde önemli yenilikler yapılmıştır." **ifadesini kullanan bir tarih öğretmeninin;**

I. Tevhid-i Tedrisat Kanunu

II. Üniversite Reformu

III. Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması

gibi düzenlemelerden hangilerini örnek göstermesi beklenir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

6. "Nihayet uygarım diyen Türkiye'nin gerçekten uygar olan halkı, baştan aşağıya dış görünüşüyle dahi uygar ve olgun insanlar olduğunu fiilen göstermek zorundadır."

Atatürk bu ifadesini aşağıdaki inkılâplardan hangisi ile ilgili olarak söylemiştir?

A) Soyadı Kanunu'nun kabulü

B) Cumhuriyet'in ilan edilmesi

C) Şapka inkılabı ve kıyafette yapılan düzenleme

D) Türk kadınına seçme ve seçilme hakkının verilmesi

E) Medeni Kanunu'nun kabulü

7. Aşağıdakilerden hangisi Atatürk döneminde eğitim ve kültür alanında yapılan inkılaplâr ile ilişkilendirilemez?

A) Millî tarih bilincinin oluşması

B) Üniversite eğitiminin modernleştirilmesi

C) Türk dilinin sadeleştirilmesi

D) Çağdaş sanat dallarının desteklenmesi

E) Türk ekonomisinin millîleştirilmesi

8. Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde ülkede yaklaşık 72 ortaokul mevcuttu. Atatürk zamanında yapılan çalışmalar sonucunda, o dönemdeki ortaokulların sayısı %100 oranında artmıştır 1927-1928 öğretim yılında bazı ortaokullarda karma eğitim uygulanmaya başlanmış, İdadî ve sultaniler, 1924 yılında üç yıllık ortaokul ve üç yıllık liselere dönüştürülmüştür. 1924'te Türkiye'deki toplam lise sayısı 23 iken, Atatürk döneminde bu sayı %300 oranında artmıştır.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Okullaşma oranı artmıştır.

B) Kız öğrenciler erkek öğrenciler ile aynı sınıfta ders görmeye başlamıştır.

C) Okula giden öğrenci sayısı artmıştır

D) Öğretmen yetiştirilmesine önem verilmiştir.

E) Ortaöğretim sistemi yeniden şekillendirilmiştir.

9. Aşağıdakilerden hangisi Atatürk ilke ve inkılâplarının hedeflerinden biri değildir?

A) Batı kültürünün benimsenmesi

B) Türk millî kültür unsurlarının geliştirilmesi

C) Devletin yapısının ve sosyal hayatının çağdaşlaştırılması

D) Türk milletinin dünya milletleri arasında bağımsız ve özgür yaşama idealini gerçekleştirilmesi

E) Egemenliğin millete ait olması

10. 17 Şubat 1923 tarihinde İzmir'de başlayan Türkiye İktisat Kongresi'nde yapılan çalışmalar sonucu Misak-ı İktisadi benimsendi. Ekonomi andı anlamına gelen Misak-ı İktisadi, Millî Mücadele vererek siyasal bağımsızlığını kazanan Türk milletinin, kendi kaynak ve yeterliliklerini kullanarak millî bir ekonomi kurmasını öngörüyordu. Böylece savaşla kazanılan siyasal bağımsızlık, ekonomik bağımsızlıkla desteklenerek tam bağımsızlığa ulaşılacaktı.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin Misak-ı İktisadi ilkesi doğrultusunda yapılan yenilikler arasında yer alması beklenemez?

A) Kabotaj Kanunu'nun çıkarılması

B) Kapitülasyonların kaldırılması

C) Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun kabul edilmesi

D) Milli bankaların kurulması

E) Azınlıklara ve yabancılara ait okulların Millî Eğitim Bakanlığına bağlanması

11. I. Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası'nın kurulması

II. Aşar Vergisi'nin kaldırılması

III. Türkiye İktisat Kongresi'nin düzenlenmesi

Yukarıdakilerden hangileri sanayi işletmeleri kurmak, kredi vermek, maden işletmek amacıyla gerçekleştirilmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

12. Dünya Ekonomik Bunalımı'nın Türkiye'ye getirdiği olumsuzlukları gidermek amacıyla bu dönemde yapılan bütün yatırımlar Atatürk'ün hangi ilkesi doğrultusunda yapılmıştır?

A) Milliyetçilik

B) Halkçılık

C) İnkılâpçılık

D) Devletçilik

E) Cumhuriyetçilik

1.

Yukarıdaki görselle ilgili;

I. Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edilmiştir.
II. Eğitimde Karma Eğitim modeline geçilmiştir.
III. Medeni Kanun kabul edilmiştir.
IV. Latin Alfabesi kabul edilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I, II ve III E) I, II, III ve IV

2. Türkiye'nin yenileşme çalışmaları çerçevesinde yapılan Şapka İnkılabı ve Kıyafette yapılan düzenlemelerden sonra aşağıdakilerden hangisinin kullanılması beklenemez?

A) Kravat B) Kasket C) Cübbe
D) Ceket E) Pantolon

3.
I. Atatürkçü düşünce sisteminin dayandığı en temel ilkedir.
II. Milletin egemenliğini kendi elinde tuttuğu bir devlet şeklidir.
III. Egemenlik kişi, zümre, sınıf gibi toplumun bir kısmına değil tüm halka aittir.

Özellikleri verilen Atatürk ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Halkçılık B) İnkılapçılık C) Devletçilik
D) Cumhuriyetçilik E) Milliyetçilik

4.
I. Amasya Genelgesi'nde yer alan: "Milletin varlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır." İfadesi
II. Erzurum Kongresi kararlarında yer alan: "Millî iradeyi hâkim kılmak esastır." İlkesi
III. Meclis'in açılışında alınan kararlarda yer alan: "TBMM'nin üstünde bir güç yoktur." ilkesi

Yukarıda verilenlerden hangilerinde milli egemenlik vurgusu yapılarak kamuoyunda cumhuriyet düşüncesinin zemini oluşturulmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

5.
I. Devlet düzeninin ve hukuk kurallarının akla ve bilime dayandırılmasıdır.
II. Din işleri, kişinin vicdanına bırakılmış ve devlet de dinler karşısında tarafsız kalmayı ilke edinmiştir.
III. 1924 yılında halifelik kaldırılarak dinin devlet yönetimi üzerindeki etkisi sonlanmıştır.

Metinde özellikleri verilen Atatürk'ün temel ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cumhuriyetçilik B) Milliyetçilik C) İnkılapçılık
D) Devletçilik E) Laiklik

6. Aşağıda verilen gelişmelerden hangisi toplumsal alanda yapılan yenilikler arasında gösterilemez?

A) İktisat Kongresi'nin düzenlenmesi
B) Şapka İnkılabı ve kıyafette düzenlemeler
C) Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması
D) Takvim, saat ve ölçülerde yapılan değişiklikler
E) Soyadı Kanunu'nun kabulü

7. 2 Eylül 1925'te Bakanlar Kurulu, Mustafa Kemal'in "Türkiye Cumhuriyeti şeyhler, dervişler, müridler ve taraftarlarının memleketi olamaz. En doğru, en hakiki tarikat medeniyet tarikatıdır." sözünden yola çıkılarak bu kanunu çıkarmıştır.

Hakkında bilgi verilen kanun aşağıdakilerden hangisidir?

A) Medreselerin Kapatılması

B) Halifeliğin Kaldırılması

C) Ezanı Türkçe Okunması

D) Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması

E) Kılık-Kıyafet Kanunu

8. **Aşağıdaki seçeneklerden hangisinin Türkiye'de okuryazar oranını yükselttiği <u>söylenemez</u>?**

A) Tevhid-i Tedrisat Kanunu

B) Millet Mekteplerinin açılması

C) Latin harflerinin kabulü

D) Maarif Kongresinin düzenlenmesi

E) İlkokulun ücretsiz ve zorunlu olması

9. **Devlet, dışa bağımlılığı azaltmak adına birinci derece ihtiyaç maddelerini üretebilmek için harekete geçmiştir. 1927'de çıkarılan Teşvik-i Sanayi Kanunu ile;**

I. özel girişime destek sağlamak,

II. millî sermayeyi güçlendirmek,

III. yerli sanayiyi kurmak ,

IV. özel sektörü kontrol altına almak

gibi hedeflerden hangilerinin amaçlandığı söylenebilir?

A) Yalnız I　　B) I ve II　　C) I, II ve III

D) II, III ve IV　　E) I, II, III ve IV

10. **Türk kara suları üzerinde taşıma hakkının Türklere verilmesi aşağıda verilen Atatürk ilkelerinden hangisi ile ilişkilendirilir?**

A) Cumhuriyetçilik

B) Halkçılık

C) Milliyetçilik

D) İnkılâpçılık

E) Devletçilik

11. **Aşar Vergisi'nin kaldırılması Atatürk ilkelerinin hangisi doğrultusunda yapılan yeniliktir?**

A) Cumhuriyetçilik

B) Halkçılık

C) Devletçilik

D) İnkılapçılık

E) Milliyetçilik

12. **Türk köylüsünün verimli üretim yapabilmesinin yolunun açılması için;**

I. Aşar Vergisinin kaldırılması

II. Ziraat Bankası'nın yeniden yapılandırılması

III. Zirai Kredi Kooperatifleri Kanunu'nun çıkarılması

çalışmalarından hangileri yapılmıştır?

A) Yalnız I　　B) Yalnız II　　C) I ve II

D) II ve III　　E) I, II ve III

1. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ve Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın yaşanan bazı olumsuz gelişmelerden dolayı kapatılmasıyla Türkiye'de 1945 yılına kadar çok partili siyasi hayata geçilememiştir.

Çok partili siyasi hayata geçilememesinde aşağıdaki hangi ilkenin kötüye kullanılmasının etkili olduğu söylenebilir?

A) Milliyetçilik

B) Cumhuriyetçilik

C) Laiklik

D) Halkçılık

E) Devletçilik

2. I. Halifeliğin kaldırılması

II. Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması

III. Türk Medeni Kanunu'nun kabul edilmesi

Yukarıda verilen yeniliklerden hangilerinin laik devlet düzenini gerçekleştirmek için yapıldığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

3. Büyük Taarruz sonucu Anadolu'da Yunan işgali sona erdirilmiş, İtilaf Devletleri TBMM arasında 11 Ekim 1922'de Mudanya Ateşkes Antlaşması imzalanmıştı. Böylece ülkenin tek siyasi gücü fiilen BMM Hükûmeti olmuştu. İtilaf Devletleri, İsviçre'nin Lozan kentinde toplanacak olan barış konferansına BMM'nin yanı sıra İstanbul Hükûmeti'ni de davet ettiler. İstanbul Hükûmeti de Ankara'ya barış konferansına birlikte katılmayı teklif etti. Bu teklife karşı Atatürk derhâl şu cevabı gönderdi: "Barış konferansında Türkiye Devleti yalnız ve ancak TBMM Hükûmeti tarafından temsil olunur."

Bu bilgilere göre yaşanan gelişmeler aşağıdakilerden hangisinin yapılmasını zorunlu kılmıştır?

A) Atatürk'ün TBMM başkanı seçilmesini

B) Halifeliğin kaldırılmasını

C) Cumhuriyetin ilan edilmesini

D) Saltanatın kaldırılmasını

E) Meclis Hükümeti sistemine geçilmesini

4. Atatürkçü düşüncenin cumhuriyetçilik ilkesi doğrultusunda Millî Mücadele'yi yapan I. BMM'nin yaptığı tek inkılap aşağıdakilerden hangisidir?

A) Halifeliğin kaldırılması

B) Saltanatın kaldırılması

C) Tevhidi Tedrisat Kanunu

D) Türk Medeni Kanunu

E) Cumhuriyetin ilanı

5. Osmanlı toplumunda askerlik, tapu, nüfus, adalet, eğitim ve ticaret ilişkilerini düzenlemek oldukça güçtü. Sık sık karışıklıklar yaşanıyordu.

Toplum hayatındaki bu kargaşa aşağıdaki hangi kanun ile ortadan kaldırılmıştır?

A) Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun

B) Tevhid-i Tedrisat Kanunu

C) Soyadı Kanunu

D) Laiklik ilkesinin anayasaya girmesi

E) Darülfünun yerine İstanbul Üniversitesi'nin kurulması

6.

Yukarıda verilen 1923-1938 yıllarına ait demiryolları haritası ile ilgili aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Demiryolu ağıyla özellikle İzmir, Mersin ve İstanbul gibi şehirler ülkenin diğer yerlerine bağlanmıştır.

B) Demiryolları Türkiye'nin bir çok bölgesine ulaşabilmiştir.

C) Osmanlıdan devralının demiryolu ağı artırılarak devam etmiştir.

D) Demiryolu ağının yapılmasında Avrupalı mühendislerden yararlanılmıştır.

E) Demiryolu ülkenin farklı bölgelerinden gelen ürünlerin limanlara ulaşmasını sağlamıştır.

7. 21 Haziran 1934'te Soyadı Kanunu'nun çıkarılması ve aynı yıl çıkarılan bir kanunla da ağa, hacı, hafız, hoca, molla, bey, beyefendi, hanım, hanımefendi, paşa, hazretleri gibi unvanların resmî kullanımının yasaklanması;

I. Halkçılık
II. Laiklik,
III. İnkılapçılık

ilkelerinden hangileriyle doğrudan ilişkilidir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. Atatürk Dönemi'nde Misak-ı İktisadi programı çerçevesinde alınan ekonomik tedbirler sonucunda;

I. Kişi başına düşen millî gelir yükselmiştir.
II. Altın birikimi artmıştır.
III. Sanayi, tarım, bayındırlık ve ulaştırma faaliyetlerinde geçmiş yıllara göre mesafe kaydedilmiştir.
IV. Türk ekonomisi kendine yetecek hâle gelmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II B) II ve III C) I, II ve III
D) II, III ve IV E) I, II, III ve IV

9. Atatürkçü düşünce sistemi Türk Milleti'nin kendi tarihî birikimleriyle çağdaş dünyaya uyumunu öngören bir sistemdir. Bu sistemin Türk Milleti için belirlediği geleceğe dönük amaçları vardır. Bu doğrultuda farklı alanlarda gerçekleştirilen inkılaplar, Atatürkçü düşünceyi devlet ve toplum hayatında somutlaştırmayı hedefler.

Bu bilgilere göre Atatürkçü Düşünce Sistemi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Atatürkçü düşünce sisteminde Türk milleti geçmişinden koparılmamıştır.
B) Türk milleti geçmişinden kopmadan günümüz dünyasına uyum sağlamıştır.
C) Türk milleti'nin ileriye dönük hedefleri vardır.
D) Türk milletinin hedeflerine ulaşması için sadece belirli alanlarda inkılaplar yapılmıştır.
E) Yapılan inkılaplar Atatürkçü düşünceyi devlet ve toplum hayatında somutlaştırmayı hedeflemiştir.

10. Aşağıda verilen gelişmelerden hangisi uluslararası ticarette kolaylık sağlamıştır?

A) Aşar vergisinin kaldırılması
B) Miladi takvimin kabul edilmesi
C) Şapka Kanunun kabul edilmesi
D) Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması
E) Milli İktisat ilkesinin kabul edilmesi

11. Aşağıdakilerden hangisi modern tarım yöntemlerinin uygulanmasına örnek olması için bizzat Atatürk tarafından kurulmuştur?

A) Atatürk Orman Çiftliği
B) Yüksek Ziraat Enstitüsü
C) Zirai Donatım Kurumu
D) Ziraat Bankası
E) Tarım Kredi Kooperatifleri

12.

Yukarıdaki görsellere bakarak Atatürk ile ilgili;

I. Tarım
II. Ticaret ve Sanayi
III. Ulaşım
IV. Sağlık

alanlarından hangisiyle ilgili inkılaplar yaptığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) I, II ve III E) I, II, III ve IV

1. **Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet'in ilk yıllarında var olan ikilikleri ortadan kaldırmaya yönelik olarak gerçekleştirilen inkılap hareketleri arasında gösterilemez?**

A) Tevhid-i Tedrisat Kanunu

B) Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması

C) Türk Medeni Kanunu

D) Saltanatın Kaldırılması

E) Halifeliğin Kaldırılması

2. 13 Ekim 1923 tarihinde TBMM'de kabul edilen kanun ile Ankara resmen yeni kurulacak Türk devletinin başkenti oldu. Ancak bazı batılı devletler 1928 yılına kadar bu durumu kabul etmek istememişlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi batılı devletlerin Ankara'yı Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti olarak kabul ettiklerini gösteren gelişmelerden biri olarak gösterilebilir?

A) Ankara'da turizm acentaları açmaları

B) Devlet adamlarının Ankara'da Türk bakanlarla görüşmeleri

C) Devlet adamlarının Ankara'yı ziyaret etmeleri

D) Ankara'da konsolos görevlendirmeleri

E) Ankara'da büyükelçilikler açmaları

3. Teşkilat-ı Esasiye 'nin birinci maddesinde göre "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir. Yönetim şekli, halkın mukadderatını bizzat ve fiili olarak yönetmesi ilkesine dayanır" hükmü yer almaktadır.

Buna göre aşağıdaki hangi inkılâp öncelikle bu maddeye göre gerçekleştirilmiştir?

A) TBMM'nin Açılması

B) İstiklal mahkemelerinin Kurulması

C) Meclis Hükümetinin Kurulması

D) Halifeliğin Kaldırılması

E) Saltanatın Kaldırılması

4. Son halife olan Abdülmecid Efendi, zaman zaman Cuma Selamlığına katılmak, bazı heyetleri kabul etmek gibi padişaha özgü davranışları sergiliyordu. Üstelik İngiltere, halifeliği kullanarak Türkiye üzerinde baskı kurmaya başlamıştı.3 Mart 1924 tarihinde dönemin Urfa Milletvekili Şeyh Saffet Efendi, 53 arkadaşı ile birlikte hilafetin kaldırılması için kanun teklifi verdi.

Halifeliğin kaldırılmasının sebepleri arasında;

I. Abdülmecid Efendi'nin heyetleri kabul etmesi

II. İngiltere'nin halifeliği kendi siyasetinde kullanmak istemesi

III. Son padişah Vahdettin'in ülkeye dönmeye çalışması

gibi durumlardan hangisi sayılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I ve III

5. **Atatürk Dönemi'nde;**

I. Cumhurbaşkanlığı Filarmoni Orkestrası'nın kurulması,

II. Darülbedayi'nin, çağın gereklerine göre İstanbul Şehir Tiyatrosuna dönüştürülmesi,

III. önemli şair ve yazarların Cumhurbaşkanlığı konutunda toplanması

gibi çalışmalardan hangileri modern sanat dallarının gelişmesine katkı sağlamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

6. **Aşağıdaki inkılâplardan hangisi diğerlerinden farklı bir Atatürk ilkesi ile ilişkilendirilebilir?**

A) Miladi takvimin kabulü

B) Uluslararası rakamların kabulü

C) Metre ve kilogram kabulü

D) Halifeliğin Kaldırılması

E) Tatil gününün Pazar olması

7. I. Anayasa'dan "Devletin dini İslam'dır." maddesinin çıkarılması,

II. Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması,

III. Türk Medeni Kanunu'nun kabul edilmesi

gibi gelişmelerden hangilerinin hukuk sisteminin laikleşmesi ile ilgili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) I ve III
E) I, II ve III

8. Türk kadınlarının genel seçimlerde ilk oy kullanması 1935'te gerçekleşti ve milletvekili seçilerek TBMM'ye giren 18 kadın vekil milletin temsilcisi oldu.

Kadınların seçimle milletvekili olabilmesi;

I. cumhuriyetçilik,

II. devletçilik,

III. inkılâpçılık

ilkelerinden hangileriyle ilgilidir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) I, II ve III

9. Türkiye Cumhuriyeti 1923-1929 ve 1930-1938 yılları arasında çeşitli sebeplerden dolayı iki farklı ekonomik politika uygulamıştır.

Aşağıdakilerden hangisinde Türkiye Cumhuriyeti'nin uyguladığı ekonomik politikaların sıralaması doğru olarak verilmiştir?

A) Karma-Devletçilik
B) Devletçilik-Liberal
C) Kapitalist-Liberal
D) Liberal-Devletçilik
E) Devletçilik-Karma

10. 1929'da ortaya çıkan "Dünya Ekonomik Bunalımı" Türkiye'yi de olumsuz etkilemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Dünya Ekonomik Bunalımı'nın Türkiye üzerindeki olumsuz etkilerinden biri değildir?

A) Dış ticaret olumsuz etkilendi.
B) İflaslar yaşandı.
C) Ticaret şirketleri, sanayiciler ve çiftçiler üretimi artırmak üzere almış oldukları kredileri ödeyemedi.
D) Ham madde ve tarım ürünleri fiyatlarının düştü.
E) Planlı ekonomiye geçildi.

11. Atatürkçü düşünce, egemenliğin millete ait olduğunu savunur. Türk milletinin vatan ve millet sevgisi etrafında şekillenmesini öngörür.

Buna göre;

I. Millî tarih

II. Türk dili

III. Millî coğrafya

gibi kavramlardan hangileri millet bilincinin oluşmasında etkilidir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

12. Sağlık alanında yapılan yenilikler Atatürk'ün hangi ilkesi doğrultusunda yapılmıştır?

A) Devletçilik
B) Halkçılık
C) İnkılapçılık
D) Milliyetçilik
E) Cumhuriyetçilik

TARİH VE ZAMAN

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	E	B	E	D	A	A	D	B	E	C										
2. TEST	D	A	B	B	C	D	A	E	E	E	D									
3. TEST	B	D	D	E	D	C	C	E	B	A	D									
4. TEST	D	E	C	E	E	A	D	B	C	B										

İLK VE ORTA ÇAĞLARDA TÜRK DÜNYASI

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	B	B	E	B	D	D	A	C	B	D	C									
2. TEST	A	C	D	D	A	B	E	D	E	A										
3. TEST	B	B	E	D	D	E	C	B	B	C	E									
4. TEST	E	D	E	D	E	E	D	E	B	E	D	D								

İSLAM MEDENİYETİNİN DOĞUŞU

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	C	B	C	C	E	C	B	D	D	A	C	B								
2. TEST	E	E	D	A	E	C	E	B	B	A	D	C								
3. TEST	D	D	D	C	B	C	D	B	C	A	E	B								
4. TEST	C	E	D	B	E	D	D	A	E	B	E	E								

TÜRKLERİN İSLAMİYET'İ KABULÜ VE İLK TÜRK İSLAM DEVLETLERİ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	A	E	C	E	B	B	E	D	D	D	E									
2. TEST	A	D	B	C	E	D	E	A	C	E	D									
3. TEST	C	B	E	A	B	E	D	D	D	E										
4. TEST	D	E	B	A	C	D	D	A	C	D										

YERLEŞME VE DEVLETLEŞME SÜRECİNDE SELÇUKLU TÜRKİYESİ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	E	D	D	B	A	E	E	A												
2. TEST	A	D	C	A	D	B	D	D	E											
3. TEST	B	B	D	A	C	E	B	C												
4. TEST	A	B	C	D	C	A	E													

BEYLİKTEN DEVLETE OSMANLI SİYASETİ (1302-1453)																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	A	D	A	D	D	D	C	D												
2. TEST	E	C	A	D	D	B	E	E	E											
3. TEST	D	B	D	E	C	C	E	A	E	D										
4. TEST	E	E	C	B	D	D	A	E												

DEVLETLEŞME SÜRECİNDE SAVAŞÇILAR VE ASKERLER																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	B	D	E	E	B	B	C	E	E	E										
2. TEST	E	C	E	C	A	D	D	E												
3. TEST	D	A	E	C	B	E	E	E												
4. TEST	A	C	C	E	A	E	E	D												

BEYLİKTEN DEVLETE OSMANLI MEDENİYETİ																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	E	B	A	C	E	E	B	E	E	E	D									
2. TEST	E	B	D	D	B	D	B	A	B	C										
3. TEST	C	A	E	E	A	A	B	C	A											
4. TEST	D	A	A	B	E	D	D	A	B	C										

DÜNYA GÜCÜ OSMANLI (1453-1595)																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	A	A	E	E	D	A	E	E												
2. TEST	D	E	C	B	E	A	E	E												
3. TEST	D	D	B	D	E	C	B	B	D											
4. TEST	E	B	C	D	D	E	B	A	D											

SULTAN VE OSMANLI MERKEZ TEŞKİLATI																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	D	E	E	A	E	E	A	E	E											
2. TEST	E	C	B	E	D	E	E	D	E	E										
3. TEST	D	E	A	A	D	B	B	E	E											
4. TEST	B	C	C	B	E	E	D	D	E											

KLASİK ÇAĞDA OSMANLI TOPLUM DÜZENİ																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	D	C	D	A	D	D	E	E	E	C										
2. TEST	E	E	E	C	E	C	C	A	D											
3. TEST	C	E	D	E	E	B	E	D	D	C										
4. TEST	D	B	E	E	D	A	E	E	A	C	A									

DEĞİŞEN DÜNYA DENGELERİ KARŞISINDA OSMANLI SİYASETİ (1595-1774)																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	E	D	E	C	D	E	D	B												
2. TEST	E	D	A	E	B	B	C	B	E	D	B									
3. TEST	D	E	E	D	A	D	B	A	C	D										
4. TEST	E	D	A	B	B	E	A	E												

DEĞİŞİM ÇAĞINDA AVRUPA VE OSMANLI																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	E	B	A	A	D	D	B	D	C	C	E									
2. TEST	E	B	E	E	D	A	C	D												
3. TEST	E	B	C	E	C	C	C	A	D											
4. TEST	E	E	E	B	A	D	D	C	D	B										

DEVRİMLER ÇAĞINDA DEĞİŞEN DEVLET-TOPLUM İLİŞKİLERİ																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	D	C	D	E	B	D	C	B												
2. TEST	E	E	C	C	C	B	D	A												
3. TEST	B	C	C	E	B	B	D	D												
4. TEST	E	A	D	E	C	C	E	E	D	C										

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	A	D	D	B	E	D	B	A	A	D	D	B								
2. TEST	B	C	E	D	A	C	C	E	B	E	A	E								
3. TEST	D	E	E	D	B	E	B	C	D	B	C	D	E	D						
4. TEST	C	C	B	C	B	D	B	D	C	A	A	E								

XIX VE XX. YÜZYILDA DEĞİŞEN SOSYOEKONOMİK HAYAT																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	A	C	D	E	E	B	C	C	D	E	C	C								
2. TEST	C	C	E	B	E	C	E	E	C	A	C									
3. TEST	C	E	C	B	C	B	E	A	B	E	A	D								
4. TEST	E	C	B	E	B	C	C	E	A	E										

XX. YÜZYIL BAŞLARINDA OSMANLI DEVLETİ VE DÜNYA																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	C	E	D	B	B	E	C	C	B	E	C	B								
2. TEST	C	C	B	D	D	C	C	D	C	D	E	B								
3. TEST	A	B	E	A	D	D	E	C	E	E	C	A								
4. TEST	D	A	D	D	B	E	D	E	B	C	B	A								

MİLLÎ MÜCADELE																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	E	E	A	B	A	B	D	A	C	C	D	A								
2. TEST	C	A	E	D	B	B	B	B	E	D	A	A								
3. TEST	E	E	D	D	C	B	A	D	B	C	C	B								
4. TEST	C	A	E	B	D	A	E	B	E	C	C	E								

ATATÜRKÇÜLÜK VE TÜRK İNKILABI																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. TEST	E	A	A	C	B	C	E	D	A	E	A	D								
2. TEST	E	C	D	E	E	A	D	D	C	C	B	E								
3. TEST	C	E	D	B	C	D	A	E	D	B	A	E								
4. TEST	B	E	E	C	D	D	D	D	D	E	C	A								